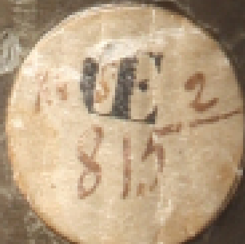
TERENTIUS AFER
*
COMŒDIÆ SEX
CUM INTERPRETATIONE
GUID. JUVENALIS

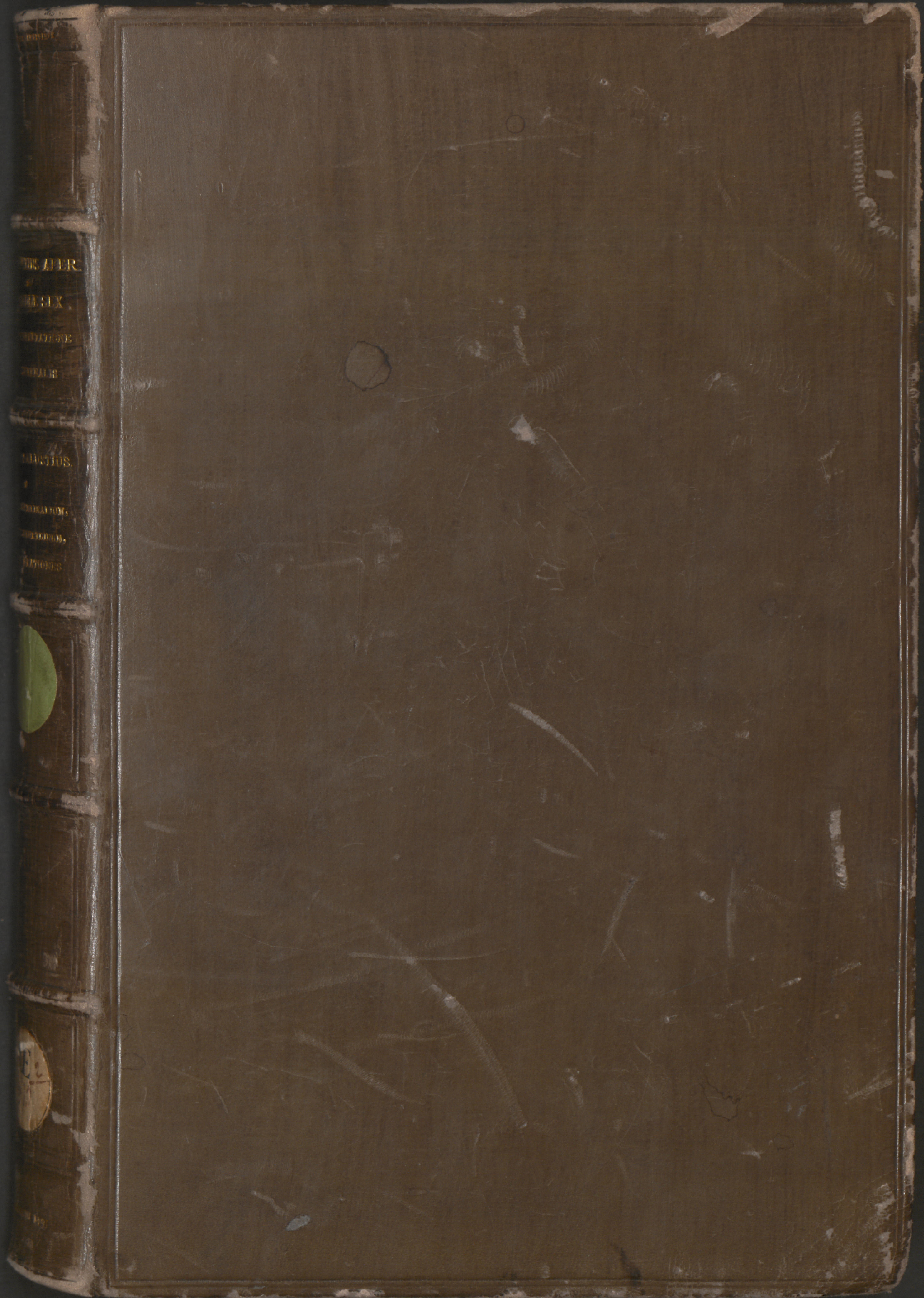
CRISP. SALUSTIUS
*
BELLUM CATILINARIUM,
BELLUM JUGURTHINUM,
VARIÆ ORATIONES

LUGDUNI 1495

1° Terentius. Comediae sex. (1495 27 9bre)
Le 1er f^t manque.

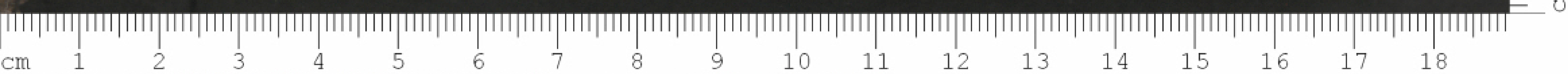
2° Sallustius
Bellum Catilinarium cum commento Laurentii Vallensis
Portii Latronis declamatio contra L. Catilinam.
Bellum Jugurthinum.
Sallustii variae orationes.
Crispi Sallustii vita. (Lugd. 1495 ?)

miseri rima: qua constrict⁹ (Crassus auri sitibūdus aurū bibit insuā perniciē) Ipse inquaz nequaq̄ il la district⁹ pecunias: mihi benigne obtulisti admonens veri amici more: ne te abundāte vllo modo me egere sustinerē: quod q̄ mihi gratum acciderit ipse suz mihi testis locupletissimus. Magno eñi ope re gratulari mihi soleo cum ipse tātillus viro tanto sum iocundus atq; ex animi sñia: qui tametsi gra uitate dignitateq; pollet: tamē laudū meaꝝ (si modo vlle mee sint) suapte ingenio motus nitidissimus p̄ecoꝛ esse nō dedignet. Gloriosū eñi ē vt hectoꝛ ille neuian⁹ dicebat laudari ⁊ laudato viro. Huc ac cedit te nō modo iuris vtriusq; ⁊ pōtificij ⁊ cesarei studijs teneri: sed etiā p̄hie. q̄ inq̄t Cicero tota fru gifera ⁊ fructuosa ne vlla ꝑs eius inculta ac deserta est. Ipē eñi mathematis. i. disciplinis vt greci di cunt animi tui neruos intendis gnomonicā geometriā arismeticā astronomiā ceterasq; id gen⁹ discipli nas relegēs a q̄bus q̄ sunt penitus alieni: vt Taur⁹ sup pytagoꝛa dicere solebat repēte nimis ac pedi bus illotis ad alias artes p̄nosc̄edas ne quicq̄ diuertunt. q̄d p̄culdubio tibi improperari nō poterit q̄. adeo cū dicendi genere forē si q̄etum ⁊ equabile dicēdi gen⁹ ꝯiungis vt mihi alter Demetri⁹ Theo phrasti discipulus exprimi videaris: vt eñi p̄hie fuit studiosus pariter ⁊ dicendi: sic tu quoq; iter pri uatos parietes facundiā acri studio alis: qua sis vsurus in omi causaꝝ genere: modo forensi mō deli beratio: ⁊ siquādo opus est demōstratiuo. Que cū oīa aīaduertissem: adhuc apud me certamīs aliq̄d reliquū erat: forēt ne operep̄ciū vt tanti viri aurib⁹ ineptiolis meis obstreperē. Quod dubiū cū me cum reuoluerē: venit in mentē tua ipsius innata māsuetudo: qua maxiop̄e fret⁹ aīm ad scribendū ap pulī futurū rat⁹ vt scripta nostra nihil molestie essent tue dignitati allatura: Que spes ne me fallat ve hemēter rogo te. vt hac ipsa in re cū te nihil p̄beas q̄ mihi semp (equo me in tuā gratiā insinuaui) cogni tus es. Tñ in postremis a tua humanitate etiā atq; etiā flagitas: vt de instituta in me beniuolentia ni hil remittas: sed poti⁹ (quoad eius fieri poterit) conserues: foueas: alas: hoc existimans quantū ad me attinebit nullo me loco tue honestati defuturum. Vale ⁊ me ama vt cepisti.

Guido Iuuenalis. Nicholao de Capella
viro multis laudibus offerendo. S. P. D.

¶ Sepe ⁊ multū prestabilis vir sapientie mecū cogitaui (ex quo de tua ipsius prestantia referente fa ma cognoui) quenā mihi ratio ineunda foret vt tuā mihi gratiam (quoad eius fieri posset) conciliarem. Tanta eñi feriendi tecum federis societatisq; coeunde tenebar cupiditate: vt aliter pacatū quietumq; non possem animū meum efficere: nisi me quibusuis rationibus in tuā beniuolentiā insinuarem. Pro pterea cum sepe deliberarem nonnihil ad te litteraꝝ dare: occurrebat tua ipsius mirabilis eruditio: que me proꝛsus a scribendo auocabat: sic eñi mecum voluntabam: quid sui cum minerua nescis tu eius quem conueniendū ducis habere rationem. Putas ne virum tam egregium egregalib⁹ tuis (quos lit teris soles obtundere) vnum esse erras ⁊ q̄dem vehemēter. Is eñi vir est ad modum litteraꝝ bonarū studiosus: qui earū hauriendarū causa singula bonaꝝ disciplinaꝝ empoꝛia transalpina frequentauit: atq; excolluit diligētissime. In quibus etatis sue floꝛentis decenniū consumpsit. non q̄dem vt multi er rabundus: sed dies noctesq; studioꝛum excubias celebrās auidissime. Oīs insuper maxima fama i terpꝛetes italos: tam in humanis artibus q̄ in iuris vtriusq; facultate vsq; adeo coluit: illisq; equissi mis auribus vsus est: vt iuris vtriusq; ⁊ pontificij ⁊ cesarei p̄fessoꝛ dignissimus euaserit: neq; ea velo citate qua complures cernere est: sed ea tēpoꝛis diuturnitate vt cum iuris prudentia mirabilē potue rit eloquentiam cō iungere. Quod profecto adeo abunde cumulateq; fecit: vt eius sermone ac scriptis [illegible] mu[illegible]cissima officina prodierūt) nihil mihi cultius desiderari posse videatur. Accedit eo [illegible]oꝛiusq; illas peteret regiones adeo stabilia hac ipsa in vꝛbe iecisse fundamenta: vt ⁊ in arti [illegible]eralibus laurea fuerit donatus seu magisterium appellare libet: adeoq; longe in ipsa sacrosan cta [illegible]logia progressus est: vt baccalariatus (vti nostri loquuntur) gradum fuerit consecutus. Hec ips[illegible]q; maioꝛa cum cogitationem complecterer: facile a scribendo deterrebar: diuq; ea ratione [illegible]me gratissime consuetudinis vsura inuitus carui ac dolens. At cum tātoperē eiusmodi toꝛ [illegible]itate cepi audacia vti pro sapientia: teq; meis ineptijs obtundendum curaui. Verum tua [illegible]mansuetudo facile impediuit quo minus littere nostre molestie quicquam tibi afferunt. Siquide[illegible]o animo illa suscepisti: vt e vestigio me indignum in tuam ascripseris beniuolentiam: et quidē vsq; eo: vt me tuis scriptis omni penit⁹ suauitate scatentibus: latioq; admodū oblitis vacare non sustinueris, quod q̄ mihi gratum acciderit: non verbis modo sed nec cogitatione quidem expli cari posse credam. Procedente exin tempoꝛe amiciciaq; nostra accessionis aliquid indies magis ac

magis acquirente: inter rudimentorū interpretationes elegantiarum nonnihil emersit quod tuo lima tulo iudicio [vt Ciceroniano vtar verbo] politoq̄ recognoscendū commisi: in quo tamen mihi fauorē adeo propense adhibuisti: vt nihil mihi preterea fuerit requirēdū. Et quoniā omni tempore pro ea facultate que pro nobis ab optimo deo tributa est cupiuimus, iuuenes nostrarū lectionū sectatores ceterosq̄ rudimentorū studiosos [qui noster est in eos amor] quibuscūq̄ vijs iuuare: eorumq̄ labores multo efficere solito leuiores adhibuimus ingenium interpretationi terentiane minutissima queq̄ plana facientes: quo possemus iuuenibus nondum longe in grammatica progressis aliquid afferre adiumenti. quo adducti beneficio [vt alias re ipsa compleuerunt] ad deum omnipotentē ex intimo pectore preces nostri contemplatione effunderent. quod mihi munus abunde suffecturum est pro meis omnibus susceptis laboribus: quos si eo animo sumant quo a me perlati sunt mihi vsquequaq̄ satisfactum esse putē. Et q̄uis eo tempore quo in ea interpretatione laboraui fuerit continuus mihi occupationū concursus: tum lectionū interpretandarum in contione: tū discipulorum peculiari sermone instituendorum: id tū muneris vehementi motus amore minime dubitaui capessendum post eius absolutionem atq̄ consummationē: rudimentis grammatices multam dicturus salutem longeq̄ maiora studia toto pectore amplecturus. Mihi enim iudicatum est [nisi me cogat egestas] deponere illam grāmatici personam: aliamq̄ impendio prestabiliorē induere. meq̄ in theologie sinum tanq̄ in portū quendam recipere: ac me totū in litteris sacris abdere. In quibus quod est reliquū vite mee veluti in tuto reponā. nā id si fecero video me nūq̄ penitentie loci quicq̄ relicturū. Ubi enī scholaribus [vt sic dicā] disciplinis p virili portione satisfactum est: nō ea teneor sententia diutiꝰ in illis esse progrediendū: sed potius mature ex illis pedē esse reuocandū atq̄ cauendū receptui: ne forsitan nos in illarū labyrinthū ita alte demergamur: vt nō sit postea resiliendi locus. Ut enī inquit Lelius ad Ciceronē. Etiā atq̄ etiā cogitandū est ne nos scientes prudētesq̄ eo demittamus vnde exitū videamus nullū esse. Eapropter si me his curis exoluero: q̄ plurimā salutē hisce disciplinis dicturū me esse reor. In ea autē facillima interpretatione non me latet maiorē partē aliq̄ntū eruditis per se cognitā esse: attū multe hominū species & studiorū genera. Alios enī penitus rudimentorū exortes inuenias discēdi tū cupidissimos. Alios etiā: qui bonarū litterarū interpretes attente audierunt: sed tū quia debilia iecerant fundamenta faciles etiam structuras ad legitimū ordinē vix possēt reducere. Propterea nō p doctis eos labores suscepimus: sed p his duntaxat quibus nō est cōsensum aut penuria preceptorum aut inopia rei familiaris: vt eo eruditionis aspirarent: quo nō foret illis nostra opera opus. Eapropter ab his cōmentariolis legendis abstineant: qui sue doctrine fiducia freti interpretis lumine nō indigent: neq̄ his inuideant: quibus labores hos sūt accepturi suauissime. Et quia [vir litteris potissime] institutā inter nos amicitiam semper fouere laboraui: hac etiam epistola tanq̄ aliquo munere nutriendā existimaui: vt esset litterarum monumentum nostre pignus amicitie: quoniā frustra tecum muneribus alterius generis cōtendendum putarē. Quippe qui omnibus bonis nō nature modo: sed etiam fortune adeo abūdes vt nullius egeas: id genus donis: alijs potius benigne parcius elargiri. Et q̄uis littere nostre ꝑtergresse sint epistole modum: tamen [que tua est in me mansuetudo] facile mihi persuadeo te hisdem verbis vsurum esse quibus ad Uolūmnium Cicero vsus est in hec verba. Tu inquit vellem me veritus esses ne pluribus legerem tuas litteras: mihi [quēadmodum scribis] longiores forte misisses. Ac velim posthac si statuas tuas litteras: mihi litteras longissimas quasq̄ gratissimas fore. Sed de his hactenus. Caput illud est vt institutam in me beniuolentiā [q̄ta maxima poteris diligentia] conserues: & [si accessioni locus sit] illi rogo nō deneges: & valeas.

¶ Quid comedia et que partes eius.

¶ Comedia secundum grecos est & priuate ciuilisq̄ fortūe sine periculo vite comprehensio.
¶ Comedia secundum Ciceronē est imitatio vite speculum consuetudinis & ymago veritatis. [illegible] a greco comai qđ indicat pagos et ode cantus. Nā vt ait Uarro iuuentꝰ attica circū vicos i[illegible] fuit: & questus gratia hoc carminis genꝰ exercebat. Uel dr̄ a greco comoi hoc ē a comessat[illegible] in huiusmodi fabulis amantium fiebat. Tragedia vt refert diomedes est heroice fortu[illegible] cōp̄hensio. Diciturq̄ a tragos qđ est hircꝰ & ode cantꝰ: q̄m olim auctoribus tragicis hirc[illegible] cātꝰ ꝑponebat: vt Horatiꝰ in arte poetica. Carmie qui tragico vilē certauit ob hircū. Uel q̄ vterem ex hircina pelle vino plenū p premio esset. Uir. Uncti salire per vtres. Tragedia aūt heroas regesq̄ continet & semper infelices exitus habet. Unde Euripedes rogāti Archilao regi vt de se tragediā scriberet abnuit: p̄catusq̄ deos est ne quid sibi accideret tragedia dignū. Comedia contra ciuiles p̄uatosq̄

describit ⁊ felices exitus habet. Primi poete comici fuerunt Saffaron Rullus ac Magnes. hi vete ris discipline iocularia: nec scite nec venuste pronunciabant. Secunda etate fuerunt Aristophanes Eupolis Cratinus: q̄ vitia sectati acerbissimas scripserūt comedias. Tertia etas Menādri ⁊ Phi lemone fuit: q̄ omnem comedie acerbitatem mitigauerūt. Horum fabulas romani trāstulerūt. Pri musq̄ Liuius andronicus scripsit. Sunt qui velint epicarmum in insula Leo epulantem primum hoc carmen frequentasse: ⁊ sic a Leo comediā dici. ¶ Comediarum quedam sunt togate sic dicte: vt ait dio medes ꝙ omnia in publico honore confusa cernebantur. Que togate postea in pretextas et tabernari as diuidebantur. Togate sunt que scribuntur ritu habituq̄ togatorum. i. romanorum: vt grece fabule a grecorum pallio pallate dicuntur. Sed q̄uis togata genus sit sub quo et pretextate et tabernarie re ponūtur: tamē ꝓ tabernaria ponitur. Pretextata hēt argumētū magistratuū qui pretexta vtūtur et im patoruz et principū romanorum. Tabernarie ab humilitate personarum et argumentorum appellan tur. Nam tabernas pauperum domos habebant que priscis temporibus ex tabulis conficiebantur. Attelane dicuntur ab Atela Aseorum vrbe: vbi reperte sunt. He sunt argumentis dictisq̄ iocalibus si miles satyricis fabulis grecis. planipedes comedie dicitur grece mimi: latine vo planipedes ꝙ acto res neq̄ soccis neq̄ cothurnis prodeunt in proscenium aut pulpitum: sed planis id est nudis pedibus. ¶ Membra comediarum tria ponebāt greci. Diuerbia. Canticū. Chorus. Diuerbia sunt partes come diarum in quibus diuersorum persone versantur. Persone autem diuerbiorum aut due sunt aut tres raro quattuor: plures adhibere non lz. In canticis vna duntaxat poni debet: aut si due fuerint ita po nūtur vt ex occulto vna audiatur nec loquatur sed secum si opus fuerit verba faciat. In choris numer⁹ personarum diffinitus non est: quia omnes coniuncti canentes concentūq̄ facientes pro vna voce ha bentur. Comedia tamen vetus chorus fuit: sed paulatim ex numero personarum aucta in quinq̄ actus processit. Paulatim deinde attenuato choro ita ad nouem peruenit: vt non modo non sit chorus sed ne locus quidem illi relinquatur. Quapropter quinq̄ actus qui in comedia sunt difficile est nosse in lati nis sublato choro qui se interponens actus distiguebat. Est autē comedia quinquipartita: ita vt pars prima argumētum explicet. Secunda agi iam cepta ad finem deducere cupit. Tertia perturbationes affert et impedimenta et desperationem rei concupite. Quarta remedium interuenienti malo affert. Quinta ad optatum exitum cuncta perducit. He itaq̄ quinq̄ sunt principales comedie partes q̄ di cuntur actus. hi aūt neq̄ plures neq̄ pauciores esse debent. Hora. Neue minor quinto neu sit produ ctior actu. Fabula que posci vult: et spectata reponi Actus autē vnus interdū multas scenas hz. Actio vero est pars secundaria que qualibet scena continetur: vtputa partus Glycerij.

Acta ludis megalensibus. M. Fuluio edilibus: ⁊. M. Glabrione. M. Minutio Ualerio curulibus egerunt. L. Attilius latinus prenestinus: ⁊. L. Ambiuius tur pio. Modos fecit Flaccus Claudij filius tibijs paribus dextris et sinistris: et ē tota greca: edita. M. Marcello: et Sulpitio consulibus.

Argumentum andrie Terentiane.

¶ Chremes atticus duas habuit filias alteram passibuluz noīe: alterā philomenā ex his duab⁹ credi dit diu quanq̄ falso se alteram perdidisse relictāq̄ sibi vnicam philomenā quē Carinus mirum in mo dum deperibat sibiq̄ iungi matrimonio deposcebat. Uerū pater etiam desponderat pāphilo simonis filio q̄ filius liber effectus adamauit alteram filiam chremetis que perdita putabatur sub nomie Gly cerij adeo vt ex ea filium susceperit: quod vt resciuit pater simo dum filij aīm tentat per simula tas [illegible]ias multis dolis a dauo seruo deluditur. Deinde motus error periculo carini et pamphili tā tis[illegible]ditus est dum Athenas veniens de Andro quidam crito rem aperiat: et nodum fabule sol uat: [illegible]nem agnita passibula recipitur a parentibus et traditur pamphilo amanti: philomena vero ca[illegible]detur et traditur exoptanti.

Amphilus nomē ꝓprium filij simonis senis qd nomē idē dicit si velimus interpreta ri quod totus amans vt ait tortelius. Nā pan vt totū dicit ⁊ philū amās simul phi los amicus ita vt dicatur amicus ꝓ noīe teste quintiliano. fuit pictor quidam eximi us: qui multa ratione depinxit. Pamphilus ergo viciat. i. stuprat. viciare a vicio de ductū iterdū significat vitiose agere aliq̄d. Persi⁹. Ne liceat facē id q̄ōq̄s viciabit agendo. Uiciabit id est viciose eger: interdum significat vicium et stuprum a fferre puelle non sine eius vicio et q̄si vituperatione qui affert. glyceriū. i. illam puellam

cui nomē hoc inditū fuerat in andro ꝗuis, re vera esset passibula filia Chremetis. dr aūt glyceriū dulcis amor. Nā ꝯponitur et glyceus qd ē dulcis ⁊ eros amor q̄si dulcis amor: ⁊ sic quoqꝫ ꝑ diminutionē ꝫ adulatione amatoria a grecis ꝓlatum est: quāq̄ꝙ et glycera reperiatur. Martialis in xi. formosam glycerā amat lupercus. Pamphilus inq̄ꝙ viciat Glycerium creditam sororem. i. que credita fuit soror vbi sororem accusatiuus non habet creditam pro adiectiuo: sed potius ab eo vt dici solet regitur, eiusmodi enim participia passiua plerumqꝫ copulant similes casus vbi casus sequens significat rem coniunctam vel eandem cum antecedente.

Publij Terentij Afri poete comici Andrie argumentum.

Sororē falso creditā meretricule genere
Andrie glycerium vitiat pāphil⁹. Grauidaqꝫ facta dat fidem vxorem sibi fore
hāc. Nā ei aliā pater despōderat gnataꝫ
chremetis. Atqꝫ vt amorē ꝯpit: simulat futuras nuptias

Soror iqͣt Labeo appellata est: q quasi seorsum nascitur: sepaturqꝫ ab ea domo in qua nata est: et in aliam familiam trāsgreditur. Fratris autem vocabulūꝫ publius nigidius homo īpēse. i. valde doctus non minus arguto subtiliqꝫ ethymo. i. recto iterp̄tamēto iterp̄taf. Fr inquit est dictus q̄si fere alter. Creditā ergo falso id est non vere [est autē est ablatiuus posit⁹ pro aduerbio q̄litatis] sororē esse meretricule scꝫ Chrisidis ādrie id est ex andro insula maris egei vn̄ athenas venerat. Meretricula diminutiuum est a meretrice sic positum per contēptum: vt cum homuncio appellatur aliquis vel homunculus vel homullus vel homullulus. vt priscianus dꝫ de diminutiuis. Quattuor eñ de causis ꝓferunt diminutiua. primo gratia significationis: vt regulus ꝑuus rex grā vrbanitatis ⁊ vitande arrogātie: vt ingeniolū grā adulationis: vt corculum ocellus. gratia ꝯtēptus vt homūcium ⁊c. Andrie aūt hic est, adiectiuū ab ādro noīe sbstātiuo deriuatum. declinaturqꝫ Andrius. a. um. i. de andro illa insula. nomē est denominatiuū ⁊ gentile. genere i. natione ⁊ gente vel patria. Naꝫ gen⁹ interdum dr tota cognatio eorꝫ q̄ ab eodē principio originem ducunt. vt romani a Romulo. Nā primi reges fuerunt patresfamilias ex q̄bus gn̄a ꝓpagata sunt et ciuitates cōiūcte: vt ait Ari. li. ꝑmo politicorū. Aliterdū gen⁹ referetur ad nobilitatem: vt familia ad copias ait donatus. Itē gen⁹ aliq̄ est ꝓgenies aliq̄n gens vt iā dictū est aliq̄n ipa generatio. Gen⁹ aūt putatur dictū vt refert Fest⁹ a greco vocabulo tre quā greci gaiā dicūt. Possum⁹ q̄dē dicere imitati terētiū hēs matrē ꝗ̄ue cenomanā qꝫ ꝑ ⁊ glycerio fctā grauida. i. p̄gnātē ablatiui absoluti sic resoluem⁹: vbi ⁊ ꝑpostq̄ꝙ Glyceriū facta ē seu emersit grauida. Pāphilus dat fidē. i. scte ꝓmittit. Nā dare fidē ē sancte ꝓmittere Virg. Accipe daqꝫ fidē. i. accipe meā ꝓmissionē ⁊ da mihi vicissim tuā. Dicim⁹ etiā quācūqꝫ fidē ꝑ me dederis eā p̄stabo. i. exeq̄r q̄cq̄d de me ꝓmiseris. Promittit ergo hāc Glicerium fore. i. futurā eē sibi Pāphilo vxorē. i. ꝯiugēꝫ ab vngendo dr vxor vt ait Dona. q̄ cūꝫ puelle nuberēt maritorū postes vngebant ⁊ eis lanā figebāt. Ennius. Ex in inq̄t tarq̄niū bona femia lauit ⁊ vnxit. Hīc vxorius dr qui vxori seruit Seruius. Nā pater. s. Simo despōderat. i. destinauerat ei Pāphilo aliā. i. gnatā. i. filiā chremetis senis ciuis atheniēsis noīe philomenā. Despondere. i. spōdere hāc hn̄t differētiā. Nā pr̄ adolescentis ꝗ filio puellā petit despondet filiū suū ducturū in vxorē filiā quā petit. pater aūt sponse a quo pe[...] puella spondet se daturū filiam nuptū adolescentia cuius patre petitu r. Nā vt Seruius Sulpici[...] libro quem scripsit de dotib⁹ iquit. Sponsalia in ea parte italie q̄ latium appelatur hoc more atq[...] solita erant fieri. Qui vxorem ducturus erat ab eo vnde ducenda erat: stipulabatur eam in ma[trim]oniuꝫ ductum iri: qui daturus erat itidem spondebat daturuꝫ: is contractus stipulationum spon[...] dicebatur sponsalia. Tūcqꝫ q̄ ꝓmissa erat spōsa appellabat. q̄ spopōderat ducturū: spōsus. [...] stipulationes vxor nō dabatur aut non ducebat qui stipulabatur ex spōsu agebat. Judice[...]cebat Judex q̄obrem data accepta ue nō esset vxor q̄rebat. Si nihil iuste cause videbatur litē pe[cu]nia estimabat q̄ꝗtiqꝫ interfuerit eā vxorē accipi aut dari eū q̄ spopōderat: aut q̄ stip[u]latus erat ꝯdēnabat. Hoc ius spōsaliū obseruatū dicit Seruius ad id tēp⁹ quo ciuitas vniuersa latio lege iulia data ē. Hec eadeꝫ Horatius scripsit in libro quē de nuptijs ꝯposuit Gelius. Atqꝫ vt. i. postq̄ꝙ Simo pater comperit id ē dep̄hendit cognouit. Inde dici solet: compertū est mihi vel habeo compertū i. exploratum est mihi: vel ha

beo exploratũ ⁊ perspectũ: vt ergo ꝯperit amorẽ Pãphili filij simulat.i.fingit: nuptias futuras.i.faciendas. Nam futurus interdũ a sum es retinet significationẽ. Interdũ a fio fis: vt hic. vocis tamẽ formatione a neutro deriuat: sed a verbo antiquo fuo fuis fuit futũ futu: qđ in desuetudinem abijsse constat: retinemꝰ tñ fui preteritum: qđ verbo Sum es est accomodamꝰ. Nuptie autẽ siue matrimonium [nam idem sibi volunt] vt institutionibus titulo de patria ptãte: viri ⁊ femine coniunctio est indiuiduã

cupiẽs suꝰ qđ haberet animi filiꝰ cognoscere. Da. sua
su non repugnat pãphilꝰ. Sz ex glycerio natũ vt vidit
puerulũ chremes recusat nuptias: generum abdicat
Mox filiã glyceriũ insperato agnitã hanc Pãphilo
dat: aliã charino cõiugẽ
Prologꝰ.
Poeta cũ primũ aĩm ad scribendũ appulit: id sibi negocij credidit solũ dari pplo
vt placerẽt quas fecisset fabulas. Verũ aliter eueni-

consuetudinem vite continens. pater ergo simulat futuras nuptias cupiens.id ẽ volens cognoscere quid animi.i.quem aĩm: vt quid cause est.i. que causa: quid rei.i. que res: filius suꝰ Pãphilus haberet. Pamphilꝰ nõ repugnat subire nuptias que apparabantur ei suasu id ẽ admonitiõe Daui callidi serui. Sz vt.i. postq̃ Chremes pater Philomene desponsate seu destinate Pamphilo vidit puerulum natum ex Glycerio amata a Pamphilo q̃ reuera erat Passibula: recusat id ẽ rẽnuit ipse Chremes: nuptias.i. matrimoniũ ꝯtrahi cũ Pãphilo. A puer diminutiuũ fit puellus: vt a puera qđ dicebat puella: qđ aũt puerulus dicitur: potiꝰ a pueris nõiatiuo manare iudicat. Ipse pr̃ abdicat.i. expellit a se generũ: nõ q̃ esset sz q̃ futurꝰ spabat. Abdicare ẽ expellere a bonis filiũ dũ viuit pat. Exheredītare vo est filiũ a bonis paternis expellẽ post mortẽ pr̃is: sz abdicare ẽ grauiꝰ: qđ etiã ex se exheredatiõnẽ cõtinet. Mox.i. statĩ post ꝯuersionẽ factã oĩz turbationũ ⁊ rixar. Chremes dat Pãphilo in vxorẽ hãc Glyceriũ cuiꝰ amore tenebat Pãphilꝰ. agnitã.i. recognitã [Agnoscimꝰ enĩ vetera cognoscimꝰ noua] filiã.i.q̃ agnita fuit eẽ filia Chremetis q̃ passibula dicebatur: ĩspato aduerbiũ.i. pter spẽ inopinato pter expectationẽ pter opinionẽ. nã cũ agnita fuit nõ spabãt parentes te vnq̃ visuros filiã quã mortuã putabant: ⁊ ipe Chremes dat aliã scz Philomenã cõiugẽ.i. vxorẽ Carino adolescẽti athenĩesi. Aliã posuit pro alterã. nã duas tñ filias hẽbat Chremes Philomenã ⁊ Passibulam.

Hic ꝓlogꝰ quẽ in manibꝰ hẽmꝰ ẽ relatiuꝰ: qm̃ in aduersariũ maledicta referũtur ⁊ q̃d ẽ acriter ea tñ subtilitate vt poeta videat oĩa refellere lacessitꝰ aduersarij maledictis. Sũt aũt q̃ttuor ꝓlogi spẽs. Aliꝰ ẽ ꝯmẽdatiuꝰ in q̃ fabula aut poeta ꝯmẽdat. Aliꝰ relatiuꝰ q̃ aut aduersario maledicta aut grẽ pplo referũtur. Quidã ẽ argumẽtatiuꝰ fabule argumẽtũ exponẽs. Quidã mixtꝰ oĩa hec ĩ se cõtinẽs. Hic aũt ꝓlogꝰ relatiuꝰ ẽ in quo defẽsor poete ĩtroductꝰ oñdere nitit poetã modestũ mĩmeq̃ errãtẽ: ⁊ aduersariũ ĩ ĩuidiã vocare: cuiꝰ maledictĩ rñdendo occupatꝰ a nãrrãdo argumẽto supsedere cogit. Comici ãt solẽt ĩtroducẽ nõ se ipos ĩ ꝓlogis loquẽtes: sz aliũ ĩducũt ex abrupto aduersariũ repħẽdẽtẽ poete ꝯmẽdatõe adhibita qđ fecit Aristophães ĩducẽs ĩ pma cõedia sua chremetẽ. qđ etiã satĩ videre ẽ in hͦ ipo ãdrie ꝓlogo ĩ quo po[illegible]sor ĩducꝰ captat beniuolẽtiã a psona poete eã ꝯmẽdãdo ⁊ a psona aduersarij eã ĩ crimẽ ⁊ ĩ inui[illegible] vocãdo. Poeta cũ ⁊c. Poeta a poieo.i. faciẽdo dr̃ q̃ carmia faciat Uir. pollio ⁊ ipe facit noua carm[illegible]. Appello lis. ex ad ⁊ pello significat subducere naues ad littus quasi pellere naues ad littus. In[illegible]ulsus.i. accessus ⁊ pprie ad aquã vel ad litꝰ: trãsfertur autẽ ad alia: sz appello as. significat no[illegible] eplis tertio q̃ vbo orõnis sue me appellabat qđ ex ad ⁊ pello as. ꝯponit q̃ simplex nõ [illegible]posita eiꝰ appello ⁊ ꝯpello as. qđ ẽ alloquor is. Uir. prior eneã ꝯpellat achates. Negociũ [illegible] p labore vt nõ ẽ magni negocij debilẽ supare.i. magni laboris. Interdum capit p mole stia cura siue sollicitudine. Cũ primũ vt primũ vbi primũ statim vt simulat simul atq̃ postq̃ posteaq̃ idẽ fere sibi volũt postulantq̃ duo verba. q̃primũ ero significat citissime vnũ tñ: vt veni ad me q̃primum.i. citissime. Interdũ cũ primũ due ptes sunt vt hic. ordo est quũ.i. qñ poeta appullit aĩz.i. applicuit vel adhibuit igeniũ ad scribendũ.i. ꝯponendũ poema credidit id negocij.i. illã sollicitudinẽ solũ.i. tñmodo dari sibi vt.i. ne nõ vt [Donatꝰ exĩa] fabulas.i. fabule vel subaudiat fabule q̃s fabulas fecisset

re multo intelligit. Nam in prologis scribundis ope-
ram abutitur: non qui argumentū narret: sed qui ma
liuoli veteris poete maledictis respondeat. Nūc quā
rē vitio dent: queso aīaduertite. Menander fecit An
driam et perinthiā qui vtrāuis recte norit ambas: no
uerit: non ita dissimili sunt argumento: sed tamen dis
simili oratiōe sunt facte ac stilo. Que cōuenere in An
driam ex perinthia: fatetur transtulisse: atq; vsum p
suis. Isti id vituperant factum: atq; in eo disputant
contaminari non decere fabulas. Faciunt ne intelli-
gendo: vt nihil intelligant qui cum hunc accusant ne
uium plautuz enniū accusant: quos hec nostra aucto

a m

placerent populo. vt sit sensus putauit sibi dūtaxat illā curam siue illū timorē reliqui q̄ sue fabule po-
pulo nō placerent: de quo vnusq̄sq; poeta solet esse sollicit⁹. Aut si ponat negociū p labore et vt pro q̄
sensus erat putauit solū illū laborē sibi reliqui vt efficeret suas fabulas populo placere: sed spe falsus
intelligit sibi esse maledictis poete lacessentis respondendū itaq; ordo est. Uerū poeta itelligit euenire
multo aliter. i. longe sec⁹ vel valde ɔtra: quare nā abutitur opa. i. labore et industria hoc ē nō bene col
locat laborē suū i plogis. i. ī pre
fationibus scribendis presertiz
qui poeta. s. non narret argumen
tū. i. fabule materiā vt facē debe
ret: sz qui respōdeat maledictis.
id est purget detractiones et cri-
minationes poete natura mali-
uoli et longa consuetudine quia
tam veteris et in emulatione in-
ueterati. Ubi aduertendum pu
to dictum d yomedis legentis o-
peram abutitur: inquit enim ita
fuisse antiquos locutos vtor hāc
rem abutor hanc rem quod a re
centioribus dictuz est vtor hac
re et abutor hac re: et vt ait do-
nat⁹ vtimur fructu rem ipsaz nō
deperdentes. Abutimur autem
et rem deperdentes et fructum:
vtimur eīn agro abutimur oleo
aut vino. Nunc queso. id ē posco
vos spectatores aīm aduertite
id ē diligēter attēdite quā rē vi
tio dēt. i. qd vitupent et improbēt
quod si subaudiatur hic datiuus
poete sensus est attēdite de qua
re poetā vitupent. Nā dare rez
aliquam vicio alicui est eum vi-
tuperare super illa re. Itidem vertere rem aliquam vicio cuiq̄ idem significat. Menander Narrat
quod vicio illi dabat inquiens verti sibi vicio q̄ transferens Menandri andriam ex perinthia alte-
ra comedia greca congesserit in suam latinam andriā que illi ɔgruere visa fuerūt qd non diffitet ɔfit
tans ab auctoritate et exēplo id viciū nō esse pcipue cum id grauissimi auctores comici effecerit. At
tēdite ordinē. Menāder poeta grec⁹ fecit andriā et perinthiā grecas comedias et bene fecit: qr earū
argumentum excogitauit. Scribit aūt Terenti⁹ trāsferēs. lz in ei⁹ laudē et facere q̄ dicatur: q̄ norit. i.
cognouerit recte. i. bene: et vt intelligi dz vtrāuis earū. i. hoc est vtrālibet siue alterutrā earū nouerit az
bas: nō ita. i. nō adeo dissimili sunt argumēto. i. materia: sed tamen sunt facte dissimili orōne. i. dissimi
libus sententijs ac dissimili stilo. i. iūctura verborū. Ubi aduerte oratione in sensu siue sentētijs esse sti
lum i vbis siue in eorū iūctura q̄ etiā caracter dr. argumentū aūt in reb⁹. Ipse poeta fatet [illegible] se
id est traduxisse ex perinthia greca in andriā latinā. ea que conuenere id est cōmoda fuerunt [illegible]
atq; fatetur se esse vsum illis translatis: pro suis. i. tanq̄ a se inuentis vel pro sibi ɔuenientibus: [illegible] ma-
liuoli. s. per contemptum dicitur. vituperant factum illud atq; disputant id est imorantur calū[illegible]tur
vel argumentātur in eo videlz qd sequitur non decere id est nō honestum esse fabulas conta[illegible].
quasi fedari siue maculari ex multis vnam faciendo. Contaminare eīn est manibus luto [illegible]
attingendo illud relinquere polutum maculatum siue fedatum. Ne. i. certe vt ait Lauren[illegible]. Do
natus id est valde intelligendo. i. pro vt nimis curiosi minima queq; rimando efficiunt: vt [illegible] intelli
gant: interdum enim nimia curiositas: ac vt poeta inquit obscura diligentia potius est omittenda q̄ se
quenda. Alij capiunt ne pro vtrum interrogatiue illud dictum legendo. alij pro non veruz vt bene sen
tit Dona. melius est vt pro certe aut valde accipiatur: qui maliuoli cum accusant id est arguunt hunc
Teren. accusant. N. P. E. poetas magne auctoritatis quos poetas hic noster poeta habz auctores. i.
imitandos id est quorū sequitur auctoritatē et eorū se tutatur auctoritate. Quorū poetarū exoptat. i.

preelegit emulari .i. imitari aliquando: inuidere negligētiam id est non nimiā curiositatem potius q̄ exoptet emulari diligentiam id ē curiositatem nimis obscurā .i. afferentem obscuritatem dictis istoꝝ maliuolorum. Dehinc. Admonet eos vt cessent maledicere ne audiant malefacta sua. Dehīc .i. deinceps moneo id est admoneo eos vt: porro .i. in futurū siue postea quiescāt .i. quieti se dent q̄ tam insolentes sunt et inquieti neq̄ amplius aīm suum perturbatiōe inuidie vexent: et desinant .i. cessent maledicere .i. detrahere ne noscant sua malefacta manifestatiōe poete qua sit criminaturus eos et vitia detecturus nisi cessent detrahere. Fauete ad auditores conuertitur a quibus fauorem captat. Fauete .i. fauorez date silendo: sic et pōtifices dicebāt. Fauete vobis a fauete liguis. et Vir. Ore fauete oēs: adeste .i. auxilium prebete et intenti estote vt aduocati adsunt clientibus equo aīo .i. bono aīo: et cognoscite id ē intelligite rem .i. comediam agendam: vt pnoscatis .i. perfecte noscatis eam rem et etiam pnoscatis quid spei reliquū sit id est que sit apō vos reliqua spes vel quid spei .i. que spes reliquū id ē reliquoꝝ hoc est reliquaruz comediaruz sit apud vos .an. s. i. vtrum comedias .i. comedie: vel subaudi comedie q̄s comedias poeta faciet .i. transferet vel scribet post hac .i. amō vel imposterū de integro .i. ex īteg̃ris grecis vel denuo vt sit aduerbium: sint spectande .i. aspiciende vobis p a vobis: an prius .i. anteq̄ spectentur vtrū sint exigende .i. excludēde eijciende ab ex qō ex extra et ago is. qō ē duco is. Tanq̄ dicat de hac fabula sumite specimē .i. degustationē vt sciatis an cetere vobis spectande sint.

res habet. quorum emulari exoptat negligentias potius q̄ istorum obscuram diligentias. Dehinc vt quiescant porro moneo et desinant maledicere malefacta ne noscant sua. Fauete: adeste equo animo: et rez cognoscite vt pernoscatis: et quid spei sit reliquum post hac quas faciet de integro: comedias spectande an exigende sint vobis prius.

Simo senex. Sosia libertus.

Vos istec intro auferte: abite. Sosia adesdum paucis te volo. So. Dictum puta nempe vt curētur recte hec. Simo. Immo aliud. So. Quid est quod tibi mea ars efficere hoc possit amplius? Si. Nihil istac opus est arte ad hanc rem quam paro: sed his quas semꝑ in te intellexi sitas fide et taciturni

Vos istec. Hec scena p argumēti narratiōe ꝑponitur: atq̄ p faciēdis fabule fundamētis. in qua q̄dē introducit̃ ꝓtatica ꝑsona Sosia: q̄ semel inducta in principio fabule in nullis deinceps fabule ptib9 adhibet̃. hic aūt Simo senex Pāphili pat̃. Sosiā seruū alloq̃tur sup nuptijs falsis quib9 aīm filij tētare nitebat̃: isq̄ suo sermōe subtiliter fabule argumētū explicat qō in ꝓlogo omiserat vt maliuoli poete dictis respōderet. sermonis etiā ꝑncipiū abruptū ē: sic ei incipit̃ q̄si epule nuptiales iā essent coēpte et ī coquinā [illegible]de. Ordo ē. vos serui auferte .i. asportate hec edulia itro puta ad coq̄nā. Ipsis aūt huius respicie[illegible] neq̄ pferētib9 subdit. abite q̄si discedite domū et facite qō iubemini. Ubi aduerte illa auferri [illegible]stidio cernūtur: ea vero ferri q̄ cū honore tractātur. Deinde sūmissa voce di. Simo. Sosia [illegible]ū .i. aduent huc seu ad me: veni: vbi dū ē sillabica adiectio: et ades vł adsis īꝑatiuū est vel ades [illegible] ꝑ ppe sis hic volo te alloqui paucis vbis .i. breui sermōe. So. dictū puta .i. existimate dixisse [illegible] puta id dictū eē. Nēpe .i. certe vis sup: vt hec edulia recte curētur et coquāt̃. Nā curatio medicoꝝ ē: et cura reliquoꝝ. Curare eī īterdū sigt reficere. vn̄ curare corp9 gn̄ale vbū ē ad oīa q̄ spectāt ad curā corpis: et ꝑcipue ad egestionē siue vētris euacuationē. Si. Immo .i. s3 aliō volo. So. qd ē qō mea ars .i. meū artificiū mea īdustria possit efficere tibi āpli9 .i. maius hec .i. hac re. s. vt recte edulia coquātur. Facere ē in ope esse: s3 efficere designat pfectionē. Inde effect9 et efficax. Si. nihil .i.

nō vl̄ nullaten⁹ ē op⁹ mihi. s. i. nō egeo: istac arte. i. tua arte coq̄naria ad hāc rē. i. ad experimentū filij quā
rē ego po. i. facē dispono: sz op⁹ est his artib⁹ sup. vz fide ad cōplēda iussa ⁊ taciturnitate. i. ad celanda
cōmissa secreta. Interdū eni fides ē mandatoꝝ fida executio: q̄s. s. artes itellexi. i. cognoui sitas. i. posi
tas eē sp̄ in te seruo. So. expecto. i. desidero. Vir. Expectare venis scire q̄d vel̄. Si. Ego Simo postq̄
te emi a puulo. i. q̄ tpe puul⁹ adhuc eras: ne dū pu⁹ scis vt. i. qualit̃ seruit⁹. i. tua huilis cōditio fuerit tibi
semp apd̄ me iusta ⁊ clemēs. i. iu
ste ⁊ benigne tractata: capiendo
videlz illa v̄ba iusta et clemens
passiue: vl̄ si mauis cape actiue:
tunc vt sentit donat⁹ seruit⁹ pro
dōnatione capi dz: feci vt esses mi
hi patrono tuo nō filio libert⁹. i.
māumiss⁹: ex huo. i. cū pri⁹ esses
seru⁹: ppterea q̄. i. iō q̄ huiebas
liberaliter. i. liberali aīo: vel libe
raliter: q: tue vtilitati non auide
cōsulebas sz mee psolui tibi So
sie summū p̃ciū qd̄ habui. s. liber
tatē dādo. So. in memoria hēo
i. nō suz igrat⁹ sz memor accepti
bn̄ficij ⁊ plus est q̄ scio. Nā q̄ sci
mus possum⁹ obliuisci: q̄ v̄o me
morie cōmēdam⁹ nūq̄ amittim⁹
Si. Haud. i. nō muto factū. i. nō
vellē nō eē factuz: siue nō me pe
nitet id fecisse videlz te a seruitu
te liberasse. q: cui⁹ nos pēitet id
ifectū eē vellem⁹. Aut ppt̃a dicit
se factum nō mutare: q̄ libertus
fact⁹ nō fecit quicq̄ idignū: quo
factū esset mutandū ⁊ reuocatio
in huitutē facienda. Legit̃ aliq̄n
haud mulcto factū. i. nō dāno ne
q̄ rep̄hendo. So. o Si. gaudeo
si q̄d. i. aliq̄d feci aut facio quod
placet tibi. ⁊ hēo grām. i. hēo aīz
gratū in te id qd̄ feci fuisse vl̄ eē
[vt alij volūt] gratū aduersuz te
i. apud te: vbi aduersum non de
clarat ↄtrarietatē: aduersuz aūt
dicipōt ⁊ aduersus sicut rursuz
et rursus: sz h̄ ē mihi molestū. i. h̄ mihi displicz. Nā istec. i. ista h̄ cōmēoratio. i ad mēoriā reductio ē q̄si
i. tāq̄ exprobratio. i. vitupatio hōis sup. imēoris. i. q̄ ē igrat⁹ bn̄ficij accepti. Vl̄ si capiat̃ [illegible] pas
siue: vt mēorē iunonis ob irā: sic itellige: ē q̄si exprobratio. i. obiectio [Est eñ exprobratio tūc [illegible] cōmēoratio
bn̄ficij cū enūeratiōe factoꝝ] bn̄ficij imēoꝝ. i. obliti passiue vz de q̄ nō habet̃ mēoria. Qui. i. [illegible] imo dic
vno v̄bo. i. vna snīa pfectā itelligētiā ↄtinēti: q̄ ↄficit̃ ex noie ⁊ v̄bo q̄d ē qd̄ me vel̄ facē. Si. [illegible] faciā. i.
vno v̄bo dicā: p̄dico. i. apte dico tibi h̄ p̄mū. i. re añ reliq̄ i hac re. i. i h̄ negocio: has nu[illegible]tie
nō sunt v̄e q̄s nuptias vz credis eē v̄as. So. Cur igr̃ simulas. i. fingis eas eē cū nō sint; [illegible] audies oēz
rē a p̃ncipio eo pacto. i. eo mō. nā pactū p̃cedit ⁊ mod⁹ seq̄t̃: ⁊ [illegible] dr̃ id qd̄ p̃cedit ab eo [illegible] t̃. cogno
sces et vitā gnati q̄ fuit p̄us bōa ⁊ nūc mala: ⁊ ↄsiliū meū. i. id qd̄ facē pposui ⁊ q̄d vell̄ te facē i hac re.
Nā. Is icipit narrare vitā nati bonā iuuens. nā o sosia postq̄ is nat⁹ excessit ex ephebis. i. postq̄ non
fuit āpli⁹ de nūero ephebōꝝ. Ephebi eñ sunt q̄ pubescere icipiūt ⁊ ephebia ē p̄ma etas adolescētie po
testas. i. facultas fuit ei subaudi viuēdi liberi⁹. i. vl̄ libere ↄpatiuū p posit io: vl̄ supplēdū est aliq̄to q̄si
aliq̄to liberi⁹ solito viuere potuit. Nā ātea. i. añ illō tp̄s p quo nō posses scire aut noscere ingeniuz. i.

ta te. So. Expecto quid velis. Si. Ego postq̄ te emi
a puulo vt sp tibi apud me iusta ⁊ clemēs fuerit serui
tus scis. feci ex seruo vt esses libertus mihi: ppterea
q̄ seruiebas liberalit̃: qd̄ habui sūmū p̃ciū psolui tibi:
So. In memoria habeo. Si. Haud muto factū. So.
Gaudeo si q̄d feci aut facio: qd̄ placeat simo. ⁊ id gra
tū fuisse aduersuz te hēo gratiā: sed id mihi molestuz ē
nā istec cōmemoratio: q̄si exprobratio ē imemoris be
neficij: q̄n tu vno verbo dic: q̄d ē qd̄ me velis? Si. Ita
faciā. hoc p̄mū hac i re dico tibi: quas credis eē has:
non sunt vere nuptie. So. Cur simulas igit̃? Si. rem
oēz a p̃ncipio audies eo pacto ⁊ gnati vitā: ⁊ cōsiliuz
meū cognosces: ⁊ q̄d facere i hac re velī. Nā is post
q̄ excessit ex ephebis sosia: liberi⁹ viuendi fuit ptās.
Nā ātea q̄ scire posses: aut ingeniū noscere: duz etas:
met⁹: mgr̃: phibebāt. So. Ita ē. Si. qd̄ plerīq3 oēs fa

inclinationem naturalem. dū etas tenera. s. metꝰ verberꝝ ⁊ magister. i. pedagogꝰ ꝓhibeāt. i. īpediebant quominꝰ ingeniū noscere. Scimus qd̄ certū ē: noscimꝰ q̄ adhuc incerta desideramꝰ. So. ita ē vt dicis si ⁊ hoc interponitur ne solus Simo loqueretur. Si. Ille natꝰ nihil hoꝝ q̄ sequūtur studebat. i. studio se faciebat egregie. i. valde vel nimis preter cetera. i. vltra reliq̄ q̄ agere solebat. et tū studebat inq̄ꝫ hec omīa ī lr̄a ꝓpriꝰ ꝯtenta mediocriter. i. modeste qd̄. s. egregie studere aliq̄d hoꝝ ꝑter cetera pleriqꝫ omēs

ciūt adolescētuli: vt animū ad aliquod studium adiungant: aut equos alere: aut canes ad venandū: aut ad philosophos: hoꝝ ille nihil egregie ꝑter ceta studebat: ⁊ tamē omnia hec mediocriter gaudebā. So. nō iniuria: Nam id arbitroꝛ apprime in vita eē vtile: vt ne q̄d nimis. Si. Sic vita erat: facile omnes perferre ac pati cum quibus erat: cunqꝫ vna his sese dedere eorum obsequi studijs, aduersus nemini: nunq̄ꝫ preponens se alijs: ita vt facilime sine inuidia laudem inuenias et amicos pares. So. Sapienter vitaꝫ instituit: naqꝫ hoc tempoꝛe obsequium amicos: veritas odium parit. Si. Interea mulier quedam ab hinc trienniuꝫ ex andro commigrauit: huic viciniȩ: et inopia et cognatorum negligētia coacta: egregia forma: atqꝫ etate integra. So. Hei vereoꝛ ne quid ādria apportet mali. Si.

a lrēꝝ. s. pleriqꝫ abūdat q̄ ad sēsuꝫ ꝫ sonorā reddit oꝛoēꝫ alterꝫ. s. oēs pōit necessario oēs adolescētuli faciūt videlꝫ vt. i. ita ꝙ adiūgāt. i. applicēt aīꝫ ad aliqd̄ studiū. i. ad aliq̄ꝫ vacatiōeꝫ aut alere. i. ad alēdos equos āt canes ad venādū ·i. ad venatū vl' venādi gr̄a: āt adiūgāt inq̄ꝫ aīm ad ph̄os aut sectādos subaudi aut audiendos pōt eē subaudiri īfinitiuꝰ sic. āt adiūgāt aīm adire ph̄os. i. adeūdos ph̄os aut audiēdos: ꝫ tūc in idē redit. gaudebā letabar ꝙ tā mediocriter cūcta agebat. So. nō īiuria gaudebas. Nā arbitroꝛ id esse appme. i. valde vel mirū imo dū vtile ē ī vita vt. i. ꝙ ne q̄d. i. nō aliq̄d agas sup. nimis. i. ne agat aliq̄d vltra id qd̄ satis ē. Si. vita eiꝰ erat sic. i. eiusmōi siue talis h̄ ē modꝰ viuēdi eiꝰ tal' erat: videlꝫ facile. i. bēigne ꝑferre ⁊ pati oēs cū q̄bꝰ erat. i. facile tolerare coꝝ mores cū q̄bꝰ viuebat: ⁊ dedere se se vna cū his. i. se eē deditū āt patiꝫ ad ea ad q̄ socij erāt pati aut dediti. ⁊ obseq. i. moꝛē gerere studijs. i. cupiditatibꝰ ⁊ volūtatibꝰ coꝝ cū q̄bꝰ erat. Ubi ē aduertendū dedere significare valde dare quēadmodū hostes se dedunt in hostiū ꝑtātem. Sic inq̄ꝫ eiꝰ vita erat nemini eē sup. aduersus. i. nulli aduersari aut repugnare nunq̄ꝫ preponēs. i. vita eius sic erat nunq̄ꝫ esse preferens se alijs. Uel sic astrue lr̄am exponendo illa infinitiua ꝓ ꝑterita imꝑfecta indicatiui sic. Uita eiꝰ erat sic vt sequitur facile ꝑferre. i. ꝑferebat ac pati. i. patiebatur oēs cū q̄bus erat. et dedere. i. dedebat sese i. accomodabat se vna cū his q̄bus viuebat obseq. i. morem gerebat complacebat studijs coꝝ: nemini sup: erat aduersus nūq̄ꝫ erat sup. ꝓponens. i. ꝑferens se alijs erat [illegible]ens sup. vel faciens vel volens vt inuenias. i. vt inueniret aliqs facilime īter eos laudem. si sine [illegible]dia. i. sine detractione et amicos pares. i. ꝯcordes. So Pamphilus īstituit. i. suscepit siue incepit ⁊ [illegible]manit sapiēter vitam. i. viuēdi modū. Naqꝫ hoc tp̄e obsequiū q̄si obediētia siue [vt ita loquar] ꝯpla[illegible]a parit. i. acquirit amicos: veritas parit odiū. Si. Incipitur hic vite male narratꝰ ⁊ prīꝰ sit di[illegible] chrysidē. Interea. i. iteri dū hec agūtur q̄daꝫ mulier. s. chrisis egregia forma. i. eminēti et ꝑ[illegible] fa[illegible] etate integra. i. floꝛēte cui nihil eēt addēdū nihilqꝫ foret diminutaꝫ cōmigrauit ex ādro insula [illegible]triā linquens accessit huic vicinie. i. ad hāc viciniā. coacta inopia. i. paupie et negligentia i. icuria cognatoꝝ. i. ꝓpīquoꝝ triēniū ad hic. i. ex tribꝰ añ ānis qd̄ barbare dr̄ a nonnullis de pꝰ tres annos ꝓpositō itaqꝫ aduerbio iūgi pōt: vt ad hic de hic. A mane vsqꝫ ad vesperū illic pugnata ē pugna dicitꝰ Plautus in amphitrione. So. Hei interiectio dolētis. vereoꝛ ne q̄d mali. i. ꝙ aliqd̄ malū andria femina Chrisis q̄ ex ādro īsula maris egei athenas venerat apportet. i. afferat. ⁊ bene apportet: qꝛ portare ignotis ē. Si. Defendit vitā Chrisidis vt potuerit apud eā recte moꝛatā eē Glyceriū. Primū. i. in

principio hec Chrisis agebat vitaȝ id est viuebat pudice:id est caste parce id est tenuiter ac duriter id est laboriose. Nam dure aduerbium significat crudeliter. queritans victum id est vix quotidie querendo victū inueniens. Naȝ querit qui ad plenum et perpetuuȝ reponit. queritat qui vix quotidie querendo victum inuenit. Bene etiam dicit victum qui in paruis aridisq; alimonijs est constitutus. Cibus enim etiam delicatis prebetur. queritans ego victum lana id est opere lanifico et tela que est finis laboris. Tela autem est pannus q̄cunq; tam laneus q̄ lineus. Pannus enim dūtaxat pannū significat q̄ vilis est: ⁊ crasso filo contextus solos pauperes decens. vnde pannosus homo qui pauper est: q̄ veste vili induatur. Sed postq̄ amans id est qui vere amat. amator enim fingi potest: accessit aduenit pollicens id est vltro promittens precium vnus primo et item: id est similiter vel post alter id est duo. ita vt id est eo modo quo ingenium id est natura omniū hominum est ꝓcliue i. ꝓnū: inclinatū ab labore ad libidinē. i. voluptatē ipsa Chrisis accepit conditioneȝ. i. pactioni promissioniq; assensit. Interdū eniȝ conditio pro pactione capit̄. Inde ferre cōditioneȝ q̄si certa lege siue certo pacto aliq̄d. promittere. Dehinc id est deīde occipit. i. cepit vel incepit questum facere vel exercere id est lucrum facere nam questus significat lucrū sed proprie nummarium. illi qui tuȝ id est tunc amabant illam forte i. casu quodam ita vt fit. i. vt fieri solet ꝑducere secum illud id est ad Chrisidē filiuȝ meū vt eēt vna cū eis id est vt comitaretur seu sociaret eos. vel si producte legatur esset ab edo es. sesus est. vt comederet vna cum eis et cōuiueret et quidē bene perduxerunt quasi inuitum. nam perducuntur necessitate coacti. Egomet id est ego ipe cōtinuo id est illico voluptabam vel cogitabam: certe captus est irretitus siue illaq̄atus est amoris praua cōcupidine tractum a feris laqueo implicatis habet id e̅ vulnerat⁹ est: q̄ eniȝ percussus ē hȝ tractūq; est a gladiatorib⁹ qui dicunt alterutrū eorū habere q̄ percussus est. obseruabā id ē aīaduertebam mane seruulos illorum iuuenum venientes aut euntes rogitabam frequenter rogabam. heus aduerbium vocantis o puer id est serue. dic sodes id est si audes qd̄ vocabulum priscianus vult esse defectiuū verbū. Seruius vult eē aduerbiū ⁊ ꝓcationē significare. Donat⁹ dicit esse vocē [illegible] antis vt amabo rogo. Fest⁹ ⁊ Noni⁹ volūt eē copulata verba vt sodes ex si ⁊ audes ꝯponat̄: vt capsis [illegible] cape si vis sis pro si vis. exponit etiā donat⁹ sodes pro si scias. dic ergo sodes si audes vel si scias [illegible] is habuit heri Chrisidē id ē q̄s ē ea potius. Nā id nomē. s. Chrisis erat illi ādrie id ē illi mulieri [illegible] drie So. Teneo id ē intelligo. Si. dicebant seruuli Phedriā aut cliniā aut niceratum iuuene [illegible] e Chrisidē. nā hi tres tum. i. tunc sil' amabāt. i. amore capti erāt. Eho interiectio ē nōnung [illegible] iras interdū deposcit intētionē mut⁹ ⁊ aīaduersionē. q̄d Pāphilus fecit dicebāt inq̄ q̄d [illegible] rogādi ⁊ facta distinctiōe subnectāda ē respōsio: dedit simboluȝ id ē vt sētit Tortelius portionē suā vel signū dedit vt anulū vel aliq̄d tale quousq; pecuniā ꝯferret. symboluȝ eī teste Julio police de vocabulis rerum paruuȝ erat nūmisma. vñ ⁊ signū a nonnullis traditur q̄ et cusymboluȝ bonū oēȝ iterp̄tāt̄. Cū aūt a symbolo qd̄ ē ꝯfero deducatur q̄dam collationem interp̄tari voluerūt: ita vt cena illa dicat̄ collatio in qua comparandam plures aliquid contulerunt. Symbola enī huius symbole est collatio

Primum hec pudice vitam parce ac duriter agebat lana ⁊ tela victum queritans. sed postq̄ amans accessit precium pollicens vnus ⁊ item alter (ita vt ingenium est omnium hominum ab labore procliue ad libidiem) accepit conditionem. dehinc questum occipit qui tum illam amabant: forte (ita vt fit) filium perducere illuc secum (vt vne esset) meum. Egomet continuo mecum. certe captus est: hȝ: obseruabam mane illorum seruulos venientes aut abeuntes: rogitabam heus puer: dic sodes: quis heri Chrisidē hūit: nā andrie illi id erat nomē. So. Teneo. Si. Phedriam aut cliniā dicebant aut niceratum. nam hi tres tum simul amabāt. Eho: quid pāphilus: quid: Simbolū dedit

Cenauit gaudebam. Item alio die querebam: com-
periebam nihil ad pamphilum quicq̄ attinere. enim
uero spectatum satis putabam et magnum exemplū
cō tinentie. nam qui cuz ingenijs conflictatur eiusmo
di: neq̄ commouetur animus in ea re: scias tum pos-
se ha bere ipsum sue vite moduz tum id mihi placebat
ftum vno ore omnes omnia bona dicere et laudare
ortunas meas qui gnatuz haber em tali ingenio pre
ditum. qui d verbis opus est: hac fama impulsus chre
mes vltro ad m e venit vnicam gnatam suam cum do
te summa filio vxorem vt d aret: placuit. despōdi: hic
nuptijs dict⁹ dies. Sosi. Quid igitur obstat: cur non
vere fiant: Simo. Audies. Fere in diebus paucis q̄-
bus hec acta sunt chrysis vicina hec moritur. Sosi. O
factū bene: beasti me: metui a chryside. Si. Ibi tum fi
lius cum illis qui am abant Chrysidem vna aderat
frequens: curabat vna funus: tristis interim nōnūq̄

Cenauit cum socijs. s. ego pater gaudebam. Itē fili⁹ alio die querebā. cōperiebam. i. inquirēdo repiebā. s. si
ne cognoscebā nihil quicq̄. abundat quicq̄. aut cape nihil p nō vt sepe fit. attinere. i. spectare ad Pam
philū. Enimuero. i. certe putabā satis spectatū. i. satis pbatū ꝛ putabā ipm esse magnū exemplū. i. ma-
gnam imitationē ꝯtinētie cautionis ꝯseruatiōis a libidine. yperbole laudis est fidez excedēs. nā hō q̄ cō
flictat. i. atteritur siue agitat. frequentatiuū enī est ꝯflicto a ꝯfligo is. qd̄ significat cōcertare ꝛ manus
ꝯserere. Inde ꝯflict⁹ pliū. Con-
flictatio aūt est tact⁹ corpoꝝ inui
cē ꝛ collisio. cōflictat ergo. i. col-
liditur atteritur colluctatur cuz
eiusmōi. i. talib⁹ ingenijs hoc est
cuz homi ib⁹ talis nature puta la
sciuis. neq̄ tn̄ anim⁹ ei⁹ cōmoue
tur. i. a suo ductu ꝛ tenore nō de
flectitur. vbi aduerte tamen po-
ni vbi nō pcessit quāq̄ qd̄ Lau-
renti⁹ valla vult esse subaudien-
dum scias ipsum. i. talē iuuenem
posse habere modū. i. regimē et
moderationē sue vite. tuz. i. ꝛ vel
partim id. s. qd̄ non cōmouet ani
mus eius mihi placebat. tū. i. et
vel insuper vel preterea oēs vno
ore. i. vno ꝯsensu vna voce: dicē. i.
dicebāt oia bōa ꝛ laudare. i. lau
dab..nt fortunas meas. i. me for
tunatum ꝛ felicez q̄ refertur ad
meas quo ad psonam possessoris
non possessionis q̄ videlicet ego
haberem natuz. i. filium pditum
tali ingenio. i. tali natura ꝛ talib⁹
moribus moratū siue institutum
quid opus est verbis. i. cur plu-
ribus verbis laudes ei⁹ inculca
rem. Chremes ciuis atticus im
pulsus. i. inductus mot⁹ ac fama
id est bono rumore de filio venit
ad me vltro. i. nō rogatus vt da
ret vnicā gnatā suā vxorē. i. que
foret vxor filio meo Pamphilo
cū summa dote. i. cū optima do-
tis ꝯditiōe. Placuit. i. fui ꝯtētus
volui despondi. i. pmisi me etiā
daturū filiū virū sue gnate et he
ne despōdi. nā spōdet pater puelle: despōdet vero pater adolescētis. hic dies. i. psens dies dict⁹ ē. i. cō-
stitutus [illegible]signatus nuptijs ad nuptias celebrandas. So. quid igit obstat. s. impedit cur. i. pter qd̄
nō fiant [illegible]re ꝛ nō ficte. Si audies. i. cognoscas fere. i. ppemodū in his paucis diebus. i. in hoc breui
temp[illegible]bus. s. diebus hec predicta sunt acta. i. facta. hec Chrysis vicina. i. q̄ ꝯmigrauerat huic vi
cin[illegible]i. O factum bene. i. o bonus euentus: velo bene collocatū est q̄ ipsa obierit. s. q̄ mali
quicq̄ fil[illegible]rat. beasti me id est beatum me reddidisti. Hei interiectio dolentis metui a Chryside
id est tim[illegible]ne quid mali Pāphilo contingeret ex Chrysidis cā. Nam metuo illū dico qui mihi aliqd̄
facturus est metuo ab illo cuius causa possum mali p ati quicq̄: etiā si ipse mihi in me mali ꝯsulat. Si.
Ibi. i. apud Chrysidē. tum. i. tunc fili⁹ meus aderat. i. presens erat frequēs. i. adherēs [naz presentes
esse possimus neq̄ tn̄ adherem⁹ hijs quib⁹ adsumus] vna cum illis iuuenib⁹ qui amabāt Chrysidē. Cu-
rabat diligenter disponebat fun⁹. i. pompam siue spectaculum exequiarum. Dicitur enī funus a funali

collachrymabat. Placuit tum id mihi sic cogitabam
Hic paruę consuetudinis causa huius mortem tam
fert familiariter: quid si ipse amasset? quid mihi hic fa
ciet patri? hec ego oīa putabam esse humani ingenij
mansuetiq; animi officia. q̄d multis mñror? Egomet
quoq; eius causa in funꝰ pr odeo: nil suspicās etiā ma
li. So. Hem: quid est? So. Scies: effertur. imus inte
rea iter mulieres q̄ ibi aderāt: forte vnā aspicio ad ole
scentulā forma. Si. (bona fortasse). Si. Et vultu so
sia adeo modesto adeo venusto vt nihil supra: que tū
mihi lamentari preter ceteras visa ē. ⁊ q: erat forma
preter ceteras honesta ac liberali: acced o ad pedisse-
quas: que sit rogo. sororē eē aiūt chrysidis: pcussit illi-
co aīm. atat hoc illud est. hic ille lachryme hec illa est
misericordia. So. q̄ timeo quorsum euadas. Si funꝰ
interim procedit: seqmur ad sepulchrū venimꝰ: i ignē

bus. i. a funibus qui intra cerā latēt. Virg. ⁊ nocte flāmis funalia vincūt. Etenī noctu efferebātur mor
tui ꝓpter sacrorū celebrationē diurnā. ꝓpterea opꝰ erat funalibꝰ. i. facibꝰ seu cereis: interim. i. interea
dū curāret funꝰ ipē tristis collachrymabat. i. simł cū alijs lachrymas emittebat id scꝫ q̄ lachrymabat
placuit: tum. i. tunc mihi. sic. i. hoc pacto cogitabā. hic filius meꝰ fert tā familiariter. i. tā grauiter quasi
familiaris mortē huiꝰ mulieris cā pue ꝯuersatiōis. quid fecisset sup. si amasset eam. i. eiꝰ fuisset amore
captus quid hic filius faciet mi
hi patri. i. mihi qui sum pał ego
putabā voluebā mentē tanq̄ pe
ctoris simplicitate oberrās. hec
oīa scꝫ que faciebat filiꝰ esse offi
cia. i. esse debita ingenij humani
i. nature benigne circa Chrysidē
et esse officia mansueti animi i.
bone mentis in amicos. quid id
est cur moror te mutis verbis. s.
id ē cur longo s̄mone te detineo
pōt etiā dici q̄d moror: i. īmoror
consisto multis. i. in longo sermo
ne ⁊ hoc dicendi genꝰ cū filibus
solet adhiberi vbi aliquid preci
puū aut creditu difficile adden-
dum est quoq;. i. etiāz egomet [illegible] i.
egoipse pater causa eius. s. filij. ꝓ
deo. i. ex eo in funus. i. in officiuz
ipsum seu pompā exequiarū ni-
hil mali suspicās. i. cogitās etiā
id est adhuc: vt fiat suspensio au
ditoris. So. hem interiectio idi
gnantis quid est. i. quid sibi vult
quod dicis etiā. Si. scies effert̄
id est exportatur ad rogū scꝫ ca
dauer mortue. nam efferri ꝓp[illegible]
dicūt̄ cadauera mortuorū: imus.
ire ꝓprie ad exequias spectat.
interea inter mulieres que ade-
rant ibi. i. in eo loco forte. i. casu
quodā aspicio vnam adolescen-
tulā. i. iuuenculā forma. i. haben-
tem formā ⁊ ibi subdistinguēdū
est vocē subleuādo. So. fortasse
bona fortuna aspexisti iuueculā
i. vidisti eā habētē bonā fortunā. Si. o sosia ad attentōnē excitādā ꝓpriū nomē exp̄mit ⁊ aspicio inq̄ il
lā vultu. i frōte vł iudicio voluntatꝭ adeo. i. ita modesto. i. moderato ⁊ ꝓbo ⁊ adeo. i. ita venusto formoso
et elegāti: vt nihil supra excogitari possit: vł nihil sit preterea requirendū. est eñ eclypsis. que scꝫ ado
lescētula: tū. i. tunc visa est mihi lamētari. i. plāgere flere p̄ter ceteras. i. plus q̄ cetere: ⁊ q[illegible]rat forma
id est specie seu factura honesta. i. pulchra ac liberali. i. pre se ferenti liberalitatē q̄tuz ad [illegible]m. s. for-
ma eñ ĩnobilis est ⁊ naturalis: vultus mouetur ⁊ fingit̄. accedo ad pedissequas. i. ad[illegible] ⁊ comi
tes glycerij rogo. i. interrogo pcunctor q̄ sit illa adolescētula: aiūt. s. pedisseq̄ eā esse [illegible] Chr[illegible]sidis.
illico. i. ꝯtinuo suspicio vel respōsuz cap: ꝑcussit h̓ est ꝯmouit c̄ꝫ meū. atat interiectio [illegible] motū desi
gnās ⁊ ipetū admirātis hoc est illō ꝓpł qō. s. curabat vna funꝰ hic. i. ex hac cā ille lachryme filij. s. ꝓce
dunt hec ē illa mīa q̄. s. eū duci putabā ī mortuā cū tñ ex supstite glycerio ꝓficiscat̄. So. q̄. i. q̄tū timeo
quorsuz euadas. i. ad q̄ ꝓsequēda te ꝯferas ⁊ exeas seu ꝑuenias. Si interī. i. iterea funꝰ. i. mortue cor
pus ꝓcedit. i. ꝓgredit̄. i. assidue portat̄ ad rogū: seqmur. imus post: venimus accedimꝰ ad sepulchruz
Dicit̄ sepulchrū aut q̄si sine re pulchra aut quasi sine pulsu ibi mortui sint: aut a sepeliēdo dr̄. Chrysis

posita est in ignem fletur [inpersonaliter dictum] ab omnibus scȝ. interea hec soror. s. glicerium quam di-xi accessit imprudētius id est nimis inconsiderate vel cōparatiuū pro positiuo ponitur ad flammaȝ sa tis cū periculo. i. nō satis sibi cōsulens ibi id est in eo loco tū. i. tūc Pamphilus exanimatus. i. pturbatꝰ exanimis aūt vel exanimꝰ dr̄ mortuus. indicat. i. iudicijs ꝛ argumētis ostēdit ab affectu. s. facto et dicto amore bene. i. multuȝ dissimulatum ꝛ celatū. i. occultatū accurrit. i. ad eā currit ꝯplectif mediā mulierez i. mediū mulieris inqt Pamphi-lus tanꝙ amator mea Glyceriū id est amica mea qd agis: cur is pditū id est destructū te tū id est tūc illa Glicerium reiecit se in eum Pamphiluȝ flens. ꝙ id est ꝙtum familiariter id ē amice vt. i. ita ꝙ facile id est clare cerneres id est cernere posses vel cernere pos-set aliquis vt secunda persona ꝓ tertia ponātur amorē consuetuȝ. So. qd ais: mirātis est nō inter rogantis. Si. redeo inde iratus atqȝ egre. i. idigne ipatiēter diffi-culter ferēs culpā filij. s. nec satis cāe. i. sufficiēs cā erat sup. ad ob iurgādum. i. incusādum vel incla-mādū diceret eni sup o pater qd feci tanꝙ facinus qd cōmerui et bene nā cōmeremur mala prome remur bona tm̄. aut qd id ē i quo peccaui. i. erraui: ꝓhibui seruaui eam sup. q volult inijcere sese in ignez. rō vt alij volunt oro est ho-nesta. So. recte putas. i. bona ē tibi sententia. nam si obiurges. i. incuses illum qui tulit id est attu lit [alias. sustulit vel pertulit] au-xilium vite dicimus auxiliū dare et ferre ideo dixit tulit auxilium quid facias illi qui dederit id est intulerit damnum rei scȝ. aut ma lū qd est hominis. Si. Chremes venit postridie id est die sequēti ad me clamitans tanꝙ indigna-bundus [indignum facinus] id est turpe et deforme factum et indignum iuuene ita bene prius morato ꝛ est illud per se legendū sicut prohdolor et similia clami-tans ergo quid clamitans se scili cet comperisse id est ab alijs co-gnouisse Pā. habere ꝓ vxore nō ꝓ amica hanc pegrinam. i. alieni genā ꝛ p contēptū dictū est nam et pegre noīe meretrices noīabantur. ego simo negare id est aut negabam aut subaudi cepi sedulo. i. in stāter illud factū. ille puta chremes istat. i. contēdit et vrget factū eē. s. Deīde. i. postremo tū. i. tūc disce do ab illo ita vt. i. tanꝙ ab eo qui neget se daturū filiā. So. ibi i. tūc nō obiurgasti sup. gnatū. i. filium. s. pāphilū. Si. nec quidē. i. nec etiā hic ꝓ tūc cā erat satis vehemēs ad obiurgādū. i. inclamādū vel incu

posita est fletur. Interea hec soror (quam dixi) ad
flammam accessit imprudentius satis cum periculo.
ibi tum exanimatus pamphilus bene dissimulatum
amorem et celatum indicat. accurrit. mediam mulie-
rem amplectitur. mea glicerium (inquit) quid agis?
cur te is perditum? tum illa (vt consuetum facile amo
rem cerneres) reiecit se in eum flens ꝙ familiariter.
So. Quid ais? Si. Redeo inde iratus, atqȝ egre fe-
rens. Nec satis ad obiurgandum cause. dicerem quid
feci? quid cōmerui aut peccaui pater? que sese in ignē
inijcere voluit: prohibui: seruaui: honesta ratio est.
So. Recte putas. nam si illum obiurges vite qui au-
xiliū tulit: qd facias illi q dederit dānū aut malū. Si.
Venit chremes postridie ad me clamitās indignum
facinus comperisse se: pamphilum pro vxore habere
hanc peregrinā: ego illd sedulo negare. factū: ille istat
factū deniqȝ ita tū discedo ab illo: vt q se filiam neget
daturum. So. Non tu ibi gnatū? Si. ne hec quidez sa
tis v[illegible]hemēs cā ad obiurgandum. So. Qui? celo. Si.
T[illegible]s rebus finem prescripsisti pater: prope adest

cum alieno more viuendum est mihi sine nũc me meo
interea viuere modo. So. Quis igitur relictus est ob
iurgandi locus? Si. Si propter amorem vxorem no-
lit ducere ab primum ad illo animaduertenda iniu-
ria nunc ē: et id operam do: vt per falsas nuptias vera
obiurgandi causa sit si deneget: simul sceleratus da-
uus si quid consilij habet vt consumat nunc cum nihil
obsint doli: quē ego credo manibus pedibusqȝ obnixe
omnia facturum: magis is adeo mihi vt incōmodet
ꝙ̄ vt obsequat̄ gnato. So. quapropter? Si. Rogas?
mala mens malus animus quem quidem ego si sense
ro. sed q̄d opus est verbis? sine eueniat quod volo in
pamphilo: vt nihil sit more? Restat chremes qui mihi
exorandus est et spero confore. Nunc tuum est offici-
um has bene vt assimiles nuptias. perterrefacias. da
uum obserues filiũ q̄d agat: q̄d cũ illo consilij captet.
So. sat ē curabo. Eam⁹ nũc iā itro. Si. I pre sequar.

sandum . Siqui id est cur cedo id est dic vel da: et est manum porrigentis. Si. o pater tute id tunc prescripsisti: id est prescuisti determinasti finem id est terminum his rebus voluptati et libertati prope adest tempus supple cum id est quo tempore mihi est viuendum more alieno id est vxoris arbitrio iam assunt nuptie: in proximo sunt mete libertatis et ideo auidius voluptaria sub finem capio: interea id est dum nuptie: parātur: sine id est permitte me viuere meo modo id est mea voluntate meo arbitrio meo more. So. quis igitur locus id est que oportunitas vel occa-sio obiurgandi est relictus tibi. Si. hoc est initium consilij sui demonstrandi. si propter amorem Glicerij nolit. id est rēnuat du-cere id ē accipere vxorē sibi promissam scȝ philomenaȝ primũ id ē tunc primum ea iniuria quam facit nuptias recusando est ani-maduertenda id est castiganda vindicanda ab illo scilicet Pamphilo penas sumendo ab eo: et nunc do operam id est propter id vt vera causa id est occasio obiurgandi id est incusandi euȝ sit per nuptias falsas id est fictas si deneget id est recuset ducere philomenam simul id est etiam si quid cōsilij id est astutie va-framenti dauus sceleratus id ē viciosus habet: consumat id est conterat et in vanuȝ exponat nũc cum nihil id est in nullo doli id ē fraudes obsint noceant queȝ da-uum ego credo futurum obnixe id est instanter toto conatu et ni-su manibus pedibusqȝ id est omnibus membris h̄ est omnibus viribus adeo id est certe vt ma-gis incommodet: id est noceat mihi id est per id quod faciet ꝙ̄ vt obsequatur id est morem ge-ret nato id est filio. So. quapropter id est quare id faciet dauus vt tibi incommodet siue incōmodum afferat cum iustus sis do-minus. Si. Rogas id est inter-rogas inquisitis responsio. mala mens malus animus quasi mala intentio siue excogitatio ac mala voluntas est supple caus[illegible] quem dauum ego si sensero id est si percepero aliquid moliri. et est aposiopesis: sed quid est opus ver[illegible] eueniat id est contingat. quod si sit sine tunc est sensus permitte ꝙ eueniat id in Pamphilo quod [illegible] cet vt experiar eius amorem per falsas nuptias vt id est ita ꝙ nihil sit more id est tarda[illegible] Chremes restat id est reliquus est qui est exorādus mihi id est a me persu-dendus est spero c[illegible] id est perfectum iri vt Chremes adiuuet figmentum. nunc in hac parte tuum est id est a te spectat vt assimules id est fingas bene id est vt decet has nuptias et perterrefacias id est territum Dauum: obserues id est animaduertas vel oculis diligentie custodias filium quid agat quid consi[illegible] id ē quod consilium captet id ē capiat cuȝ illo dauo. So. Satis est. id est sufficit interrogabo id est narrabo omnia. eamus nunc intro. Si. I pre id est prei precede sequar id est ibo post te: et i pre est anastrophe pro prei

Non est dubium. Hic simo alloquitur populum. Nam sosia protatica persona non erat amplius necessaria narratione iam habita propterea discesserat. senex autē substitit per quem agenda erant reliqua. Non est dubium quin: id est ꝙ filius nolit vxorem sensi, dauum ita timere, modo anteq̄ cum sosia loqui cepisset. vbi id est cumprimum audiuit nuptias esse futuras, sed iste dauus exit foras: id est egreditur. Dauus. mirabar si hoc id est ꝙ commissum Pamphili vel si hoc factum simonis sic id est ita negligenter ꝛ facile abiret id est traduceretur et id est etiam verebar id est timebam heri quorsum: id est in quem effectum semper lenitas id est continua et assidua clementia euaderet. i. ad quā partē erūperet. Naz euadere est per quāscunq; difficultatem ad aliquid ꝑuenire. qui postq̄ audierat vxorem non datum iri id est non esse dandam filio suo nunq̄ fecit verbum cuiq̄ nostrum id est nihil dixit nobis ne verbulū quidem neq; egre tulit id est non impacienter aut moleste tulit illud scilicet vxorem filio non datum iri. Si. At id est sed nūc faciet id ē egre feret. et Simo de se per tertiam personam loquitur summisse et secreto respondens verbis daui nescientis eum: neq; vt opinor sine tuo maximo malo. Da. Id voluit quod sequitur scilicet nos duxi id est induxi tanq̄ feras in retia aut duxi id est foueri. Nā duci est expectatione lōgi temporis malum prolatari. falso gaudio. sic id est tali leuitate. nec opinantes id est non suspicantes voluit inq̄ nos sperantes id est spē habentes: quietos iam amoto metu id posito timore opprimi id est deprehendi iter oscitātes id est vel securos vel nihil prouidentes. oscitatio enim est animi

Simo. Dauus seruus.

Non dubium est quin vxorem nolit filius ita dauuz modo timere sensi. vbi nuptias futuras esse audiuit: sed ipse exit foras. Da. Mirabar hoc si sic abiret: et heri semper lenitas: verebar quorsum euaderet: qui postq̄ audierat non datum iri filio vxorem suo nunq̄ cuiq̄ nostrum verbum fecit: neq; id egre tulit. Si. At nunc faciet: neq; (vt opinor) sine tuo magno malo. Da. Id voluit, nos sic nec opinantes: duxi falso gaudio: sperantes iam amoto metu inter oscitātes opprimi ne esset spacium nobis cogitandi ad disturbandas nuptias astute. Si. Carnifex q̄ loquitur. Da. Herus est neq; preuiderā. Si. Daue. Da. Hem. Quid ē? Si. Ehodū ad me. Da. Quid vult. Si. Quid ais? Da. Qua de re. Si. Rogas? meū gnatū rumor est amare. Da. Id populus curat sc;. Si. Hoccine agis an nō? Da. Ego

ocium [illegible] securitas dicta ab ore ciendo. i. cōmouendo. Ne ocium esset nobis id est ne haberemus oportunita[illegible] cogitandi. i. comminiscendi ad disturbandas id est ad impediendas dissipādasq; nuptias. astu[illegible] sup. et agitatione capitis dictum esse putandum est. Si. Carnifex. i. Dauus carnifice. i. laniatore [illegible]us vel ipse excarnificans dominū id est destruens: vel in eius perniciem et maluz tendēs aut cum [illegible] verbis laniās. Carnifex ergo que loquitur cum exclamatione lege. Da. Audiens dauus murmur ait. Herus est id est dominus adest neq; preuiderā mea simplicitate ductus. Si. Daue. Da. Hem interiectio indignātis quid est. Si. Ehodum hec particula est signum deposcentis attentionem et animaduersionem: et dū est syllabica adiectio. ad me sc; veni. Da. quid hic sc; simo vult. Si. q̄d ais? Da. de qua re. Si rogas id est interrogas rumor ē. i. fama volat gnatum meum amare capi. Da. Populus curat id filiū amare sc;. i. quo vulgo dicitur deus scit: ꝛ fere semper ironice dicitur. Si. hoccine id est vtrum hoc agis id est audis an non agis scilicet, quasi dicat intelligis quod dico an nō. Da. ego

vero ago id est audio istoc id est istud quod ais. Si. Sed est iniqui patris id est spectat ad patrem non equum me nunc exquirere ea que scilicet ante fecit. Nam nihil ad me attinet. i. spectat de his supple que fecit antehac id est ante hoc tempus dum id est quando tempus id est temporis oportunitas tulit id est prebuit se supple ad eam rem id est ad amandum. sini a sino sinis id est permisi vt expleret animum suum id est vt satisfaceret animo suo. nunc id dies hic est hoc tempus pars pro toto. affert. i.

vero istoc. Simo. Sed nunc ea me exquirere iniqui patris est. Nam quod antehac fecit: nihil ad me attinet. Dum tempus ad eam rem tulit: sini animum vt expleret suum. Nunc hic dies aliam vitam affert: alios mores postulat. Dehinc postulo: siue equum est: te oro Daue: vt redeat iam in viam. Dauus. Hoc quid sit miror. Simo. Omnes qui amant: grauiter sibi dari vxorem ferunt. Dauus. Ita aiunt. Simo. Tum si quis magistrum cepit ad eam rem improbum: ipsum animum egrotum ad deteriorem partem plerunque applicat. Dauus. Non hercle intelligo. Simo. Non? Hem. Dauus. Dauus sum: non edipus. Simo. Nempe ergo aperte vis me que restant loqui? Dauus. Sane quidem. Simo. Si sensero hodie quicquam in his te nuptijs fallacie conarier: quo fiant minus: aut velle in ea re ostendere quam sis callidus: verbe

recte denunciat siue adhibet aliam viam id est diuersum viuendi modum et postulat id est requirit alios mores id est contrarios a superioribus. Dehinc id est ex hoc tempore in posterum postulo. tanquam rem iustam et si est equum id est rectum: quasi dicat non. daue te oro tanquam maiorem vt ipse filius iam id est nunc et modo tarditatis signum est redeat in viam rectam scilicet id est resipiscat et viam lasciuie deserat et redeat in viam: prouerbialiter dictum est et translatiue ab eo quod delirauit seu deuiauit et tandem in rectam redit viam Da. Miror quid hoc quod s. dicis simo Si queris: id est si scire vis: dicam Omnes qui amant. id est amore sunt capti. grauiter ferunt id est moleste et egre patiuntur vxorem sibi dari. Dauus. Ita aiunt: quasi dicat. fere omnes ita dicunt: et est tepida consentio: et quasi inuiti responsio. Tum id est deinde vel preterea. si quis cepit magistrum improbum ad eam rem: id est ad amandum: siue super amore. Plerunque id est sepenumero applicat id est adiungit ipsum animum egrotum: id est male habentem: propter amoris insaniam ad partem deteriorem: id est peiorem. Egrotus tamen hic vsurpatur pro egro. Nam eger est animus: corpus vero egrotum. Dauus. Hercle: id est certe iurantis aduerbium. non intelligo id est non capio verba tua. Simo Non? hem, interiectio irascentis. Dauus. Ego sum dauus: quasi dicat simplex seruus non edipus id est non interpres enigmatum mihi propositorum nisi apertus fiat sermo. Edipus enim posteaquam sphingis monstri enigma proponentis et nescium dissoluere opprimentis dissoluit et mon[illegible]um interfecit: dictus est rerum obscurissimarum interpres. itaque dauus hic potest intelligi di[illegible]em deformem et monstri similem: aut inhumanum et senum instar sphingos. Simo. Nem[illegible] id e[illegible]te. ergo vis me loqui aperte: id est plane. ea que restant id est reliqua sunt. Dauus. [illegible]m id est certe sane. id est valde volo supple. Si. si sensero hodie: id est tam nocte quam die. Complectitur enim dies naturalis tam diem quam noctem. te Dauum conarier: id est moliri. quicquam fallacie: id est aliquam deceptionem: aut cauillationem. in his nuptijs. quas scilicet simulo. quominus: id est vt impeditius fiant. aut si sensero te velle ostendere in ea re quam id est quantum. sis calidus: id est astutus a calleo calles. Nam vt manus labore: sic mens calidi assiduitate malicie seu astucie concalluit ac callum fecit.

O daue dedam id est perpetuo dabo te. Damus enim ad tempus quod reperimus vt amicis. Dedi-
mus vero ad perpetuum: vt hostibus. in pistrinum: videlz ad circunagendas molas quas trusatiles
vocant. Ut Helius ait. Dicitur enim pistrinum a pinso pinsis quod est molo molis siue tundo tundis
cesum id est flagellatum verberibus id est virgis fustibus loris. Nam vt ait Laurentius licet verbe-
ra pro verberatione accipiantur: tamen rem corpoream proprie significant: vt flagella virgas baculos

beribus cesum te in pistrinum. Daue dedam: vsq; ad
necem: ea lege atq; omine vt si inde exemerim: ego
pro te molam. Quid hoc? Intellextin: an nondum eti-
am ne hoc quidem? Da. Jmmo callide. ita aperte ip-
sam rem modo locutu s: nihil circuitione vsus es.
Simo. Ubiuis facilius passus sim: q̄ in hac re me de
ludier. Dauus. Bona verba queso. Simo. Jrrides: ni-
hil me fallis. Sed hoc dico tibi: ne temere facias: ne-
q; tu hoc dicas tibi non predictum: caue. Dauus.
Enimuero Daue nihil loci est segnitie: neq; secordie
quantum intellexi modo senis sententiam de nup-

fustes lora ferulas harundines
& si quid est simile. vsq; ad necez
id est ad mortem. ea lege id est
tali conditione: referendo ad ho
mines & eo omi̅e id est eo auspi-
cio: seu augurio & voto mentis &
vocis referendo ad rem diuinā
Omen enim teste Festo ē augu-
rium quod ore fit vt voce nō aui
bus aut alio modo dictum qua-
si oremen q̄ ore fiat. Seruius
etiam dicit esse auspicium. Jtez
votum mentis et vocis. ea ergo
lege & omi̅e. vt id ē q̄ si exemeri
id est si eduxerim te inde id ē ex
pistrino. ego dominus molaz id
est circūagam molas pro te id ē
vice tua. Quid? Jntellextin id
est intellexisti ne hoc quod nunc
dixi an nonduz id est non adhuc
etiam ne hec quidem id est nec
etiaz hec intellexisti sicut nec ce-
tera te dicebas intelligere abun
dat etiam Dauus. Jmmo id est
sed. intellexi supple tu locutus.
ita aperte id ē clare. rem ipsam
id est tuam voluntatem. modo
id est pauloante. nihil id est non

visus es circuitione id est ambage verborum. Si. vbiuis id est in quacūq; alia re facilius passus sim
id est minus moleste ferrem deludier id est deludi per paragogen hoc est derideri q̄ in hac re id est
in his nuptijs. Dauus. queso id est rogo bona verba. quasi dicat. meliora loquere: vel suauius loquere
precor. Simo. Jrrides. nil id est non me fallis id est non te ignoro: non me lates: non me preteris aut
fugis. sed dico tibi id est ad te admoneo: caue id est fuge ne facias quicquā supple. temere id inconsul-
te: inconsiderate. neq; pro et non caue inquam id est fuge. ne haud dicas id est q̄ dicas [due enim ne-
gatiue faciunt vnam consentiuam]malum futurū]nō predictum fuisse tibi. Uel sic dici potest. caue id
est animaduerte vel prouide. ne id est vt et vt pro haud id est non dicas non predictū &c. Dicimus eniz
caue cadas & caue ne cadas in eodem sensu vbi ne significare videtur q̄ si caue capiatur pro fuge quo-
quidem pacto capi debet. Nam cum dicimus caue ne cadas intelligimus fuge hoc: videlicet casum
et lapsum tui. Aliter legit Donatus quod mente & ingenio reuolue. Enimuero. Hic dauus secum seque̅-
tia v[illegible]otat atq; loquitur. Enimuero id est certe. o Daue nihil loci est segnitie id est negligentie neq; se-
co[illegible]st stultitie. quasi dicat non oportet hic dauum esse negligentem neq; stultum et inconsidera-
tu[illegible]: vel [illegible] valet hic segnitia aut secordia. Dicitur enim segnis negligens et segnitia vel segnities ne-
gligent[illegible]si vt Festus ait sine ingenio quod vtile et honestum est. Secors autem dicitur aut igna-
uus id est timidus: aut stultus siue inconsideratus. Jnde secordia ignauia vel stultitia. Dicitur enim
secors quasi sine corde id est animositate vel prudentia. Nam cordati homines prudentes dicuntur
quantum. i. in q̄tum intellexi modo. i. pauloante. sententiā. i. propositum senis. i. Simonis de nuptijs
que nuptie si non prouideantur id est caueantur et vitentur astu. i. vel astute. vel astu. i. astutia: vt vl-

Tortellus ab astu vrbe in qua versati fiunt cauti. ipse nuptie pessundabunt. i. precipitē dabunt metha fora ab his qui irruentibus vndis in aquas precipites dantur atq; submergūtur ⁊ ab vndis opprimūtur. sic hic Dauus timet ne a nuptijs opprimatur aut herilis filius. Pessundabunt ergo me aut herū id est herilem filium. nec certum est mihi id est non est mihi exploratum aut compertum. siue non est apud me deliberatum aut constitutum quid agam id est agere debeam. ne id est vtrum adiutem id est adiuuē Pamphilum: an auscultem id est obsequar: morem geram siue obediam seni id est Simoni. Si relinquo id est desero illum scz Pamphiluz timeo vite ei⁹. metuo ne pereat. Sin id est sed si opitulor. i. opem fero Pāphilo. timeo inq̄ minas. i. interminationes huius senis. cui seni difficile est dare verba. i. fallacias: Nam verba dare alicui est fallere aliquem. Primum iam id est primuz: anastrophe: comperit. i. veritatem deprehendit de hoc amore: hoc dixit quasi cum tedio ipse infensus id est vehementer iratus ⁊ odiuz gerens obseruat me. id est diligenter animaduertit quid agam. ne quam id est vt non aliquam fallaciam faciam nuptijs quo minus fiant si senserit id est perceperit me fecisse fallaciam: perij id est male agetur mecum aut si libitum fuerit id ē si libuerit seu placuerit ei. ceperit. i. capiet. coniunctiuum pro indicatiuo causam id est occasionez dabit me precipitem id est me precipitabit in pistrinum. in eum locū q̄si ergastulū in quo ingens erat mola: quia equis voluentibus molebatur triticum. In eum autem locum mitti solebant serui contumaces. vt equorum vice molā verterent: neq; illinc eximebātur: nisi dominis ipsis postulantibus. quo iure. q; pro et qua iniuria puerbiale est quasi fas nefas velis nolis. q. d. iure vel iniuria me in pistrinum dabit. ⁊ ita ad litteram poterit intelligi. ceperit causam quo iure id est per quod ius interrogando: q; id est qua iniuria. i. per quā iniuriam: vel quo iure id est aliquo iure. et qua id ē aliqua iiuria dabit me ⁊c. Veruntamē quia puerbiale est ita sumendū: est vt sumi solet ijsdem verbis: etiam hoc quod sequitur accedit. i. adiungitur additur ad hec mala que iminent ꝓpter nuptias. hec andria. i. hec puella de andro. s. Glycerium siue ista [cum quodā tedio ⁊ indignati one stomachi hanc facit interruptionē] est vxor siue amica id est amasia est grauida id est pregnans e Pamphilo id est ex opere Pamphili: q; id est ⁊ operepreciū est id ē mirū est. Operepcium enī dicit de mirificis ⁊ laudabilib⁹. miramur enī [illegible] ma gna sunt etiā mala ⁊ libēter audimus: ⁊ ita admiratio ⁊ delectatio precium est opere. i. lab[illegible] dicendi. Operepcium igitur significat iucundū laudabile necessariū fructuosuz. ⁊ haud ab re. i. [illegible] re siue non vltra ꝓpositum. Operepcium itaq; est. i. iucundum est; vel mirū est audire auda[illegible] i. temeritatem eoz scz Pamphili ⁊ sociorū. Nam id supple est inceptio id est incohatio amentiū id est mente destitutorū. haud non amantium. i. amore captorum. paranomasia est. Naz veteres amabant de proximo similia dicere. Decreuerunt. i. constituerūt. Decernere est de magnis rebus certam proferre sententiam. Unde senatus decretum. i. tollere id est educare. quicquid pepererit: siue masculum siue femīnam: vbi ostenditur nimius esse amor: cum non expectetur quod tollatur. et nunc fingunt inter

tijs: que si non astu prouideantur: me aut herum pessundabunt. Nec quid agam certum est: Pamphilum ne adiutem an auscultem seni: Si illuz relinquo. eius vite timeo. sin opitulor huius minas. cui verba dare difficile est. Primum iam. de amore hoc comperit: me infensus obseruat: ne quam faciam nuptijs fallaciam. Si senserit: perij. aut si libitum fuerit: causaz ceperit. quo iure quaq; iniuria precipitem in pistrinuz dabit: Ad hec mala hoc mihi accedit etiam: hec andria siue ista vxor siue amica est. grauida e Pamphilo est: audireq; eorū est opere preciū audaciam. Nam inceptio est amentium: haud amantium. quicquid peperisset decreuerūt tollere: ⁊ fingunt quandam inter se nunc fallaciam: ciuem atticam esse hanc. Fuit oliz

se quandam fallaciam: scilicet hanc Glycerium esse ciuem atticam id est ex vrbe Athenensi que eum in attica regione. quidam senex mercator fuit olim: id est iampridem. is fregit nauem: id est naufragium fecit. eius fracta naui apud andrum insulam appositiue. is mercator obijt mortem: id est mortuus est: quasi iuit ad mortem. Nam Cicero in epistolis dicit. obire villas pro adire. Inde obire mortē id est ire ad mortem. obire diem suum id est ire ad diem fati. hoc est mori. Ibi. id est in andro tum. id

quidam senex mercator: nauem is fregit apud andrū
insulam. Is obijt mortem: ibi tum hanc eiectam Chry
sidis patrem recepisse orbam paruam. Fabule. mihi
quidem hercle non fit verisimile: atqz ipsis commen-
tum placet. Sed Misis ab ea egreditur. At ego hinc
me ad forum: vt conueniam Pamphilum: ne de hac
re pater imprudentem opprimat.

Misis ancilla

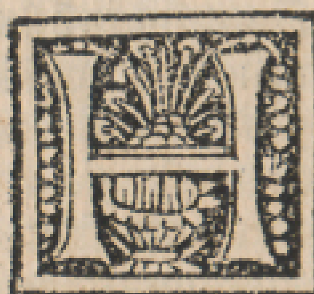
Audiui archillis iamdudum lesbiam ad
duci iubes. Sane pol temulenta est mu-
lier & temeraria: nec satis digna cui cō-
mittas primo partu mulierem: tamen eam adducam
importunitatem spectate anicule: quam compotrix

ē tunc fingūt inqꝫ aut fama ē supple patrem Chrysidis recepisse hanc Glyceriuz. eiectam id ē ad littus emissam ex naufragio. Nā naufragus dicitur naui fracta eiectus. orbem: id ē sine parente paruā ita vt agnoscere parentes nequiret. fabule: id est vt Persius ait nuge: sunt supple quidem hercule: id est per herculē id supple non fit mihi supple verisimile: id ē probabile. atqꝫ id ē tamen commentum tale figmentum mendacium excogitatum tale inuentuz Nam comminisci significat excogitare: inuenire. Inde commentitia ratio: id est ratio fictitia. cōmentum ergo placet ipsis: quasi dicat quod comminiscimur probant. Sed misis hic ē parasceue id est preparatio alterius scene. Misis ergo: id est ancilla, illa a natione sic dicta. Seruorum enī comicorum nomina aut a nationibus sunt indita: vt Misis. aut ab accidentibus. vt lesbia quasi ebriosa a lesbo insula que ferax est suauissimi candidissimiqꝫ vini. aut a moribus et versilitate vt pseudulꝰ aut negotio vt chrysalus. aut ex qualitate corporis vt chylacus. aut ex specie forme vt pinacium. Misis egreditur: id est exit ab ea scilicet Glycerio. at id est sed ego dauus ducam supple vel conferam me hinc ad forum. vt conueniam. i. alloquar Pamphilum. ne pater Simo opprimat. i. deprehendat eum imprudentez. i. improuisum et non suspicantem de hoc amore id est quantum spectat ad hunc amorem.

Audiui archillus &c. ¶ Hic Misis egrediēs et de quo gestura ē loquitur et simul docet quid ab altera gestum sit. O archillis id est o anus audiui quid scilicet, me facere velis iubes. i. vis vel precipis Lesbiam id est illam obstetricem ebriosam. adduci iādudum id est ꝙprimum pol id est per pollucem siue per edē pollucis illa lesbia est mulier sane id est multum temulenta id est vinolenta quasi temeto id est vino plena. Temetum enim vinum est ꝙ teneat mentem. Inde abstemius. a. um. id est sobrius et temeto ab[illegible]s: et temeraria inconsiderata. preceps non satis considerans quid agat. nec est satis digna cui committas id est credas. Committimus eniz magna que salutem in dubio habent: tamen ꝙuis sit temulenta adducam eam quia tantopere vis. vos supple spectatores spectate id est cōsiderate. i. importunitatem id est inconsiderationem siue incommoditatem loci et temporis anicule scilicet Archillis. quia archillis est compotrix eius scilicet lesbie id est simul cum ea potat. Deest per aposiophesim. Ideo vult, illam acersiri. O dij obsecro id est per sacra rogo. date huic Glycerio facultatem parium

di atq; date illi lesbie potius locũ id est oportunitatẽ siue occasionem peccandi id est errandi. in alijs vel rebus vel mulieribus. Sed quidnã id est cur video Pamphilum exanimatum: id ẽ perturbatũ: Exanimis autem dicitur mortuus. vereor id est timeo quid fiet id est vel quid sit negocij. vel quid id ẽ cur vel propter quid sit exanimatus. operier id ẽ expectabo quidnam tristicie: id ẽ quã tristiciam. hec turba: id ẽ hec turbatio commotioq; afferat.

Occine. Inducitur Pamphilus iracundus et dolens de nuptijs tam repẽte celebrandis. Iracundia descendit ex iniuria: dolor vero ex miseria. Hoccine: id est vtrum hoc ẽ factum humanum aut inceptum, aliqui volunt factu et inceptu vt sit sensus. Vtrum hoc ẽ humanũ factu aut inceptu: id est vt fiat aut incipiatur. Hoccine id est vtrum hoc ẽ officium patris: id est id quod deberet facere pater. Mi. Quid illud est: Pamphi. Proch fidem deum atq; hominum. Proch interiectio est doloris. Unde proch dolor dici solet ab eo qui dolens loquitur atq; exclamat. Potest etiã esse interiectio indignantis siue vituperãtis. Inde proch pudor dici consueuit ab eo qui cum vituperatione alicuius loquitur. Hic autem proch fidem deum atq; hominum dicitur a dolente iracundo atq; indignante et pre indignatione in exclamationẽ prorumpente. vbi sensus ẽ. proch fidem: quasi dicat testor et inuoco fidem: id ẽ veritatem. vel opem siue auxiliũ deum: id ẽ deorũ atq; hominum. Quid hoc est si hec contumelia: id est iniuria non est: quasi dicat nihil aliud. est ꝙ contumelia hoc autem dicendi genus per si apte accomodari solet his que necessario sunt. hoc etiam cum si homacho dictum ẽ quasi in eum qui diceret non esse contumeliam. In eo etiam dicto si hec contumelia non est potest esse sensus. si hec id est si hec res que incipiuntur contumelia non est: id est si non sunt contumelia. etenim si contumelia postponeretur. in eo ordine sunt diceretur non est decreuit. id est constituit pater scilicet se daturum subaudi mihi hodie vxorem. nonne oportuit me Pamphilum prescisse ante. vbi alterum abundat vel ante vel pre. nonne oportuit id supple de nuptijs communicatum fuisse: id est [illegible] collatum fuisse prius inter patrem et me: quia nuptiarum non omnis potestas in parte est. Misis [illegible] miseram subauditur o vel dico. sicut te infelicem hominem neq̃: pro o hominem nequam. Fungitur [illegible] autem id dicendi genus vice vel interiectionis ostendentis aut indignationem: aut dolorem: cum ex[illegible]clamatione. quod verbum id est quem sermonem audio: Pamphi. Quid Chremes ait supple vel facit qui denegaret se commissurum: id est traditurum vel crediturum aut daturum mihi gnatam suam vxorem id est in vxorem. et est appositione dictum mutauit id. quia videt me immutatum: id est non desistentem ab amore Glyc. ne id est vtrum chremes dat operam ita obstinate: id est perseueranter pertinaciter.

eius est. Dij date facultatem obsecro huic pariundi: atq; illi in alijs potius peccandi locum. Sed quidnam: Pamphilum exanimatum video: vereor quid fiet. Operiar: vt sciam nunc quidnam hec turba tristicie afferat.

Pamphilus adolescens. Misis.

Occine est humanum factum aut inceptum: hoccine est officium patris. Mi. quid illud est Pam. Proch deum fidem atq; hominum: quid est si hec non contumelia est: vxorem decreuit sese mihi hodie nonne oportuit prescisse me ante: nonne prius communicatum oportuit: Mi. Miseram me: quod verbum audio: Pam. quid. Chremes: qui denegarat se commissurum mihi gnatam suã vxorẽ: id mutauit qm̃ me immutatũ

Obstinate enim aliquid facere est aliquid in alterius malum cũ conatu perseuerãter facere ⁊ in alte-rius perniciẽ nimis niti: vt abstrahat id est diuellat me miserũ id est afflictũ a Glycerio. Proch deũ atqꝫ hominum fidem. exclamatio affectum indignantis dolentisqꝫ demonstrans: quod si fit id est si ab strahat ab ea pereo id est actũ est de me funditus id est prorsus radicitus. adeon id est verũ est verũ supple: quẽqꝫ hoiez esse adeo id est ita, vel tantuz inuenustũ id est sine venere ⁊ gratia quẽ oẽs pulchre

videt: ita ne obstinate operam dat: vt me a Glycerio miserum abstrahat? quod si fit: pereo funditus. Adeon hominem esse inuenustum: aut infelicez quẽquaz: vt ego suz. Proch deum atqꝫ hominuz fidem: nullon ego Chremetis pacto affinitatem effugere potero? quot modis contemptus: spretus: facta transacta omnia: hem repudiatus repeto? quamobrem nisi id est quod suspicor aliquid monstri alunt. ea quoniam nemini obtrudi potest itur ad me. My. oratio hec me miseram exanimat metu. Pamphi. naz quid ego nunc dicam de patre ah tantam ne rem tam negligẽter agere? preteriens modo mihi apud forum vxor tibi ducenda est. Pamphile hodie inquit. para: abi domum: id mihi visus est dicere: abi cito ⁊ suspende te. Obstupui: censen me verbum potuisse vllum proloqui aut vllam causam ineptã saltez falsam iniquam?

respuant ⁊ repudiant ⁊ appetẽt deformes atqꝫ infelicem id ẽ infortunatum: vt ego Pam. sum. Inuenustus eniz hic dicitur cui displicẽs obijcitur. Infelix cui placens negatur. nullon id est verũ nullo pacto id ẽ nullo modo potero effugere id est in totuz fugere affinitatem id est propinquitatem per nuptias Chremetis. ne videlꝫ sim eius gener. Quot modis. q̃si di. multis mõis sum contemptus spretus exaggeratio est indicans affectum exprimentis. omnia sunt facta: transacta id ẽ pacta concordata. prouerbiale est hoc dictuz de eo de quo negocio nihil superest agendum. Hem interiectio indignantis. ego repudiatus id est recusatus a Chremete repetor id ẽ reuocor. q̃obrez id est cur repetor siue hoc faciunt pater et Chremes nisi id est ꝙ suspicor id est opinor. et est argumentum coniecturale. alunt pater et Chremes aliquid monstri: contumeliosius dicitur ꝙ̃ si diceret aliquod monstruz. sic alibi quid hominis vxorem habes. alunt ergo aliquid monstri. quasi dicat tegunt et celant aliquid mali seu aliquid deforme quod mihi cõmitti volũt. quoniã monstrum aliquid deforme est preter nature ritum ꝓductũ. ea scꝫ filia Chremetis: mutauit autem genus dicendo ea q̃m femina est quoniaz nemini potest obtrudi id est infrigi: impingi: impelli vt nubat. itur impersonaliter id est venitur recurritur ad me. My. Hec oratio id ẽ hic sermo exanimat id est perturbat. me miserã in felicem ⁊ afflictam metu. Pamphi. Nam id est sed q̃d ego nunc dicam de patre. ah interiectio dolentis et in[illegible]gnantis. ne id est vtrum decuit subaudi agere tantam rem scilicet nuptias tam negligenter. pa ter [illegible] modo id est pauloante preteriens inquit mihi apud forum hec verba. Pãphile hodie vxor e[illegible] tibi [illegible]enda. hoc dicendi genus semper ostendit necessitatem: para id est dispone te. abi id est recede t[illegible] aduerbialiter. visus est mihi dicere id. abi cito ⁊ suspende te id est suspendio vitam termina. obstupui id est attonitus ⁊ examinatus totus fui nihil responsionis habens. censen. id ẽ putas ne me potuisse proloqui id est proponere profari siue pronunciare. Inde ꝓloquium dicitur ꝓpositio: item profatum ⁊ ꝓnunciatũ: vt habet Gelius. vllum verbum aut vllam cãm. i. excusationẽ saltẽ ineptã absurdã que a quouis posset rep̃hendi. falsam. i. fallentẽ etiã prudentẽ siquã iniustã nõ admittendã:

obmutui id est obticui. quid? fecissem supple. si ego rescissem id est cognouissem: prius id scz me hodie ducturum vxorem. q. d. aliquid cōmentus essem. Deinde se reprehendit. si quis me nunc roget id est in terroget quid facerem responderem sup. facerem aliud vt ne id est non facerem. hoc id est vt non tace rem: sed nunc quid exequar primū. tot cure impediunt id est perturbant me ne possim deliberare q̄d optimuz factu sit. que cure trahunt diuerse id est in diuersas sententias animū meū. Deinde que sint ea que distrahunt eius animum subdit: τ est articulus exornatio rethorica vel dissolutum siue dy alitō vel forte schesonomatō de ficientibus copulis. amor miseri cordia huius gly. sollicitudo nu ptiarum. Sollicitudo est que in heret mentibus: sollicitatio aūt est que fit ab alio. tum id est insu super pudor patris vel pudor quem propter me pater est habi turus vel quem apud eum sum passurus. Itaq3 amphibologia est. hec omnia predicta trahunt animum diuerse. qui pater pas sus est tā leni id est benigno ani mo. vsq3 ad huc id est hucusq3 si ue hacten⁹ me filium facere que cūq3. thmesis est. libitum est id est libuit animo meo facere sub audi ne id est iterum passus est sup. hec predicta vt ego nūc ad uerser ei id est repugnem volun tati eius. Hei interiectio dolen tis incertum est mihi id est non est mihi exploratum. quid agaz id est agere debeaz. Mi. Misis nondum se ostendit Pamphilo. sed eum apud se conquerentem latenter auscultat: τ sola etiam se cum per interualla loquitur vt vi dimus in priori parte istius sce ne. ego misera timeo quorsum id est ad quam rem vel versus quā partez. hoc incertuz quod dixit

obmutui. quid si ego rescissem id prius: quid facerem:
si quis nunc me roget: aliud facerem: vt hoc ne face-
rem. Sed nūnc quid primum exequar? tot me impe-
diunt cure: que meum animum diuerse trahūt: amor:
misericordia: huius nuptiarum sollicitudo: tum pa-
tris pudor: qui me tam leni passus est animo vsq3 que
(meo) cūq3 animo libitum est facere. Ei ne ego vt ad
uerser: heri mi hi incertum est quid agam? Mi. Mi-
sera timeo incertum hoc quorsum accidat. Sed nunc
peropus est aut hunc cum ipsa aut aliquid de illa me
aduersum hunc loqui. Dum in dubio est animus pau
lo momento huc vel illuc impellitur. Pamphi. Quis
hic loquitur? Misis salue. Mi. o salue pāphile. Pa.
quid agitur? Mi. rogas? laborat e dolore: atq3 ex hoc
misera sollicita est die: quia olim in hunc sunt consti-
tute nuptie. Tum autem hoc timet ne deseras se. Pā

Pāphilus accidat. i. proueniat vel vertatur. sed nunc est peropus id ē valde opus aut hunc Pāphilum loq̄ cum ipsa Glycerio. aut me Misidē loqui aliq̄d de illa Glycerio. aduersus id ē apud hūc pāphilū. Dum id est quādiu anim⁹ est in dubio id est mutat τ nescit quo potissimū se vertat. paulo momento id est facile ac paruo tēpore τ absq3 longa mora. impellitur id est inducitur. huc vel illuc id ē in hāc vl' in illam sententiam quā eligat. Hoc aūt dictum tractum est a mole ponderis alicuius que anteq̄ in loco sederit τ q̄diu pendet facile commouet τ huc vel illuc impellitur. Pamphi. quis loquitur hic secū cū volutans predicta audiuit. Miside vocē. deide cōuersus vt aspiceret visa Miside. dixit. o Misis salue. Mi. o optātis est aduentum aut repente percussi. Pamphi. salue. Pam. quid agitur: amātie per familiariter dictum Mi. rogas id est interrogas. lenta τ tristis responsio τ dolore plena. laborat. id est ex dolore ptus τ egritudinis atq3 ipsa misera id est afflicta τ miserabilis sollicita est id ē anxia ex hoc die: quia olim id est multo ante nuptie constitute sunt id est destinate et determinate in hunc diez. autem id est sed cum id ē preterea timet tertiam sollicitudinem scz ne deseras. i. derelinquas se. Gly.

Pam. Hem interiectio dolentis ⁊ indignantis affectum demonstrans. ne id est vtruꝫ queaꝫ conari id est velle vel nedum proficere istud: quasi dicat non. ne id est vtrum ego sinam id est patiar istud id est istud quod sequitur fieri supple scꝫ illam Glyce miseram id est afflictam decipi propter me: quia ex me grauida ⁊ de me sollicita que Glyce. cecidit id est mee fidei commisit animū suum ꝙtum ad amorem: atqꝫ omnē vitam suam: sperans se nactam maritum quo cum vitam transigeret suam. quam glyce. ego haberem caram pro vxore animo egregio id est optimo animo summoqꝫ desiderio. quasi dicat credidit mihi ⁊ animum et vitam vt eam pro vxore carā haberem. Sinam id est patiar ingeniuꝫ id est naturā eius Glyce. ductum id est sustentatum atqꝫ educatum id ē alitum bene .i. honeste ⁊ pudice id est caste: immutarier peragoge id est mutari coactuꝫ egestate id est indigētia respondet sibiipsi: non faciaꝫ Mi. haud id est nō vereor si negocium subaudi sit situm in te solo id ē si tuo ipsius relinquatur arbitrio. sed vereor inꝙ vt nequeas id est ꝙ non possis ferre id ē pati vim id est impetum patris. Pam. adeon .i. vtrum ita putas me ignauum id est timidum parum forteꝫ me. Ignauus enī est qui vim ferre non potest qui nō est perseuerans porro hic coniūctio expletiua est. Porro aūt ꝑticula significat sed lōge certe postea vltra adeon id est vtruꝫ ita ingratum me putas id ē imemoreꝫ beneficij accepti aut ita ihumanum .i. ita durum aut ita ferū id ē immansuetū immitē vt .s. ꝙ neqꝫ cōsuetudo .i. diuina conuersatio qua etiaꝫ fere mansuescunt contra id quod dixit ferum neqꝫ amor contra inhumanitatem neqꝫ pudor contra ingratitudinem commoueat me .i. in me affectionem inducat neqꝫ id est nec etiaꝫ

phi. Hem ego ne istuc conari queam. Egon propter me illam decipi miseram sinam: que mihi suum animū atqꝫ omnē vitam credidit? quam ego animo egregie caram pro vxore habuerim: bene et pudice ei⁹ ductū atqꝫ educatum sinam: coactum egestate ingeniū immutari ex? non faciam. Mi. Haud vereor: si in te solo sit situm: sed vim patris vt nequeas ferre Pam. Pāphi. Adeon me ignauū putas? adeon porro igratum aut ihumanum aut ferum: vt neqꝫ me cōsuetudo neqꝫ amor neqꝫ pudor commoueat neqꝫ cōmoneat: vt seruem fidem? Mi. Unum hoc scio: hanc meritā esse: vt memor esses sui. Pam. Memor essem. o misis: misis etiam nunc mihi scripta illa dicta sunt in animo chrisidis de Glycerio. Iam ferme moriens: me vocat accessi: vos semote: nos soli. incipit Mi. Pamphile. huius formā atqꝫ etatem vides: nec clam te est ꝙ illi nūc vtreqꝫ res inutiles: ⁊ ad pudicitiam et ad rē tutan

cōmoueat me sup. .i. incitet vt seruē fidē .i. sim ei fidelis. Mi. scio hoc vnū. q. d. qd factur⁹ sis nescio. eqdem vnū scio hanc Gly. meritā esse .i. meruisse vt esses memor sui. Pam. dicis vt memor essem o misis. misis [illegible] est vocādi: alter increpādi. etiā nūc illa dicta chrisidis de Glyce. sunt mihi scripta in animo. ipsa Chrisis iā ferme .i. ꝓpemodū. ⁊ est aduerbiū festinātis moriens ⁊ ꝓpterea [illegible] dicēs nō adulans vo[illegible] me pamphilū accessi ad eam .s. vos alie mulieres ab ea fuistis vl' iuistis subaudi semote .i. sepate [illegible] seorsum: nos ego ⁊ ipsa Chrysis māsim⁹ sup. soli ipa incipit dicere .s. o mi Pāphi e vides formā .i. pulchritudinē atqꝫ etatē scꝫ, quā iuuenilē hui⁹ Gly. nec est clam te .i. tu non ignoras ꝙ .s. ꝙtum nunc vtreqꝫ res scꝫ forma ⁊ etas qua nihil plus significatur per vtreqꝫ res in plurali ꝙ significaret si in singulari diceretur vtraqꝫ res sient .i. sint inutiles non cōmode ⁊ ad tutandā .i. conseruandā pudiciciā .i. castitatē, ⁊ hoc ꝓpter formā ⁊ ad tutandū rē .i. substantiā ⁊ fortunas ꝙtum ad etatē quā.

quod id post quod dictum: vt Virg. quod te per superos id est post quod ego oro te per hanc dexterã quaz teneo. hinc enĩ apparet Chry. cum tenuisse & oro inquã per ingeniũ .i. per naturã tuã mãsuetam & bene moratam. alij per ingenium legũt quasi p familiaritatẽ .i. nature deuz per tuam fidem .i. per cõstãtiam & veritatem seu fidelitatẽ qua polles. & per solitudinez .i. quia sola est nisi tibi vni cõsocietur: alij legunt per sollicitudinem obtestor te .i. adiurando te rogo, ne segreges .i. seiungas elonges hanc Gly. abs te: neu .i. vt nõ deseras .i. desertam relinquas hanc. Si dilexi te. Utimur si in tali genere loquendi cum aliquid prestituz volumus exprobrare si ergo dilexi te loco fratris germani .i. fratris ex eodem vtroq; parente. siue .i. vel si hec Gly. semp maximi fecit .i. plurimi estimauit te solum id ẽ sine riuali. seu si inquã fuit morigera .i. officiosa obseqũosa tibi ĩ oĩbus reb9. do te virũ .i. maritum isti Gly. do inquã te amicũ scilz vt eam nõ deseras. do te tutorez vt eaz tuearis tanquã orbã. do te patrem vtpote que parua sit et adhuc paterno egens auxilio. committo tibi .i. credo seu trado tibi hec bona nostra .i. hanc nostram supellectilez & mando .i. cõmendo ea bona tue fidei .i. fidelitati. Chrisis dat mihi hanc Glyce. in manum. q. d. p manuũ cõiunctionem nos coniungit continuo .i. illico mors occupat .i. arripit eam Chrysidem qui magis me oportet esse memorem eorum post q̃ illa locuta non est. Accepi pprie quasi vxorem. seruabo eam acceptam tanquam vxorem. Mi. spero ito futurum subaudi vl' te ita facturũ. Pam. sed cur tu abis id est discedis ab illa eam scilicz solam relinquens. & hoc dictum increpãtis est. Mi. accerso id ẽ eo ad vocandum obstetricem .i. sagacem mulierem que parturientibus fert opem. Pam. propera atq; audin id est audis ne et reuocans eam hoc ait. quasi dicat intelligis ne: caue dicas sup. illi vnum verbum de nuptijs ne etiam hoc doloris accedat, subaudi ad morbum eius. Mi. teneo id est intelligo capio audiui quid velis.

dam sicut. Quod ego te per hãc dexteram oro: et ingenium tuum per tuam fidem: perq; huius solitudinẽ te obtestor: ne abs te hanc segreges neu deseras si te in germani fratris dilexi loco: siue te hec solũ semper fecit maximi seu tibi morigera fuit in rebus omnib9: te isti virum do amicũ: tutorem: patrem. bona nostra hec tibi committo: et tue mando fidei. Hanc mihi in manum dat: mors continuo ipsaz occupat. accepi: acceptam seruabo. Mi. ita spero quidem. Pam. sed cur tu abis ab illa? Mi. Obstetricem accerso. Pã. Propera atq; audin? verbum vnuz caue de nuptijs ne ad morbum hoc etiam. Mi. teneo.

Carinus.	Adolescens.
Byria seruus.	Pamphilus.

Uid ais Byria? dat ne illa pamphilo hodie nuptũ? By. Sic est. Ca. Qui scis?

Uid ais. In hoc colloquio duoruz adolescentuz Carini & Pamphili altera pars ostẽditur fabule. nam andria ex duorum adolescentum periculis gaudijsq; componitur cum fere solam ecyram Terentius ex vnius comedia adolescentis effecerit. Cari. O Byria serue quid ais: ne id est vtrum illa philomena datur nuptũ id est datur vt nubat hodie Pam. Ex verbis Carini appareat Byriam seruum nunciasse carino futuras nuptias Philomene cũ Pam. nec adducit tamen vt statim credat & accõmodet animum sepius: ergo repetit interrogando & bene dixit illa velut amatorie de certa loqueret psona. ipse etiam miratur magis q̃ interrogat vel potius indignatur. By. sic est id est datur hodie nuptuz. Ca.

qui id ē quatenus hoc ē quomō scis. q. d. vnde hec scis. By. audiui. i. accepi id modo. i. pauloante e Dauo. i. a Dauo apud forū. Ca. Heu interiectio execrantis et detestātis quicq̄: mihi misero. vt. i. sicut ani mus fuit attentus. i. erectus in spe de futuro bono et timore de futuro malo vsq̄ antehac. i. assidue hoc tempus harum prepositionum iunctarum vsq̄ et ante: altera ē, veluti aduerbium nō prepositio. et cum nulla prepositio prepositioni adiūgi separatū possit: vsq̄ tn̄ est eiꝰ modi vt sine aliqua prepositiōe raro

Byria. Apud forum modo e dauo audiui. Carinus.
Heu misero mihi vt animus in spe atq̄ in timore vsq̄ antehac attentus fuit: ita postq̄ adempta spes est lassus cura confectus stupet. Byria. Queso edepol carine: quoniam non potest id fieri quod vis: id velis quod possis. Cari. Nihil volo aliud: nisi philomenam. By. Ah. q̄to satius est te id dare operam: qui istum amorem ex animo amoueas tuo: q̄ id loqui quo magis libido frustra incendatur tua? Cari. Facile omnes (cum valemus) recta consilia egrotis damus. Tu si hic sis aliter sentias. Byria. Age age vt lubet. Cari. Sed pamphilum video: omnia experiri certum est priusq̄ pereā. By. Quid hic agit. Ca. Ipsum hūc orabo: huic supplicabo amorē huic narrabo meum. Credo impetrabo: vt aliquod saltem nuptijs prodat dies. Interea fiet aliquid spero. Byri. Id aliquid nihil ē. Ca. Byria. Quid tibi videtur? adeon ad eum. By. Quidni: si nihil impetres vt te arbitreꝛ sibi

inueniatur ita. i. si postq̄ spes est adempta. i. ablata animꝰ inq̄ lassus defatigatus et confectus. i. cruciatꝰ sic vulneratꝰ et percussus vt sanari non possit cura. i. sollicitudine stupet id est totus attonitus et stupidus ē. Byr. Edepol i. per edem pollucis iurantis est et obiurantis. o Carine queso: id est oro te: quoniam id quod vis nō potest fieri velis id quod possis et prouerbiale est. Ca. Nihil volo aliud nisi Philomenam: q̄si dicat ne vitam quidem. et est amatorie dictum. Byr. ab q̄to satius est: id est melius te id: id est in eo dare operam: id est laborare: qui ē vt amoueas istum amorem ab animo tuo q̄ loqui id quo id est per quod tua libido id est immoderatus amor incendatur id est inflammetur frustra id est incassum. Ca. omnes nos cum valemus id ē sani sumus facile damus recta consilia egrotis tu si sis hic: id est ego vel si ageres partes meas. nam hic pronomē est in hoc loco non aduerbium. aliter sentias. Byr. age age. id ē perge et hoc dictum reprobātis est. vt lubet tuo arbitrio. Cari. Sed particula est hic inceptiua quasi proatq̄ video. Pam. Certum id est deliberatum est mihi experiri: id est tentare omnia id est omnes vias et rationes quibus philomenam habere possim priusq̄ peream: id est obeam moriar. Byr. Quid hic agitur quasi dicat tam diu immoramur hic vanis verbis tempus consumentes. Ca. carinus totus in amorem raptus non attendit ad verba By. Serui: sed pergit dicens orabo huncipsum Pamphi. Huic supplicabo scilicet Pamphilo. oramus autem que bona sunt supplicamus in aduersis malis vel cum lachrimis narrabo huic Pamphilo. meum amorem credo q̄ supple impetrabo vt saltem protrahat. alij prodat quod in hac parte idem significat hoc est proferat protelet differat. aliquod dies nuptijs interea: id est durantibus illis diebus spero q̄ fiet aliquid. Byria. Id aliquid scilicet quod tu dicis factum iri nihil est. Carinus. Quid tibi videtur adeon id est debeo ne adire ad eum. dicimus enim adeo ad te et adeo te: sed donatus ait adeo ad eum dici magis consuetudine q̄ ratione: cum alterum ad abundet By. Quidni id est cur non adeas subaudi. i. quatinus si nihil impetres saltem arbitretur. i. repugnet te

paratum mecbum id est adulterium sibi si duxerit illam Philo. et hoc dictum intelligi debet ironice proferendum. Ca. O scelus id est scelerate substantiuum pro adiectiuo abi id est facesse discede hinc a me in malam rem id est in malam fortunam. vt dici solet abi ad patibulum aut ad suspendendum. cuȝ istac id est tua suspitione id est turpi opinione tua. Pam. Video carinum: salue. Ca. O optantis est hic Pamphile salue venio ad te expetens spem: vt scilicet des mihi aliquid spei quo recreer a meis curis

paratum mecbum si illam duxerit. Cari. Abi hinc in malam rem cum suspitione istac scelus. Pamphilus. Carinum video: salue. Cari. O salue pamphile. ad te venio: spem: salutem: auxilium: consilium expetens Pamphil. Neqȝ pol consilij locum habeo: neq̃ auxilij copiam sed istuc quidnam est. Carinus. Hodie vxorem ducis. Pam. Aiunt. Cari. Pamphile: si id facis hodie postremum me vides. Pamphi. Quid ita? Ca. Hei mihi: vereor dicere: huic dic queso byria. Byria. Ego dicam. Pamphi. Quid est? Byr. Sponsam hic tuam amat. Pam. Ne iste aut mecum sentit: ehodum dic mihi: nunquidnam amplius tibi cum illa fuit carine? Cari. Ah pamphile: nihil. Pamphilus: q̃ vellem Car. Nunc te per amicitiam & amorem obsecro pamphile principio: vt ne ducas. Pã. Dabo equidẽ operam Car. Sȝ si id non potes aut tibi nuptie he sunt cordi. Pã. q̃d (cordi) Cari. Saltẽ aliquot dies profer: dum

expetẽs inq̃ salutẽ. i. icolumitatẽ si nõ ducas eã vxorẽ cui⁹ amore depereo. auxiliũ vt saltem proroges nuptiarũ tẽpus i aliquot dies: ɔsiliũ: vel q2 amãs suȝ ideo amẽs et nõ mei cõpos des mihi cõsilij quicq̃ ad sanãdã meã dementiã qd̾ verbũ bene i fine dicti positũ ẽ. veluti expetat illud tanq̃ magis conducibile et consentaneũ. Pã. pol neqȝ habeo locuȝ id ẽ facultatẽ aut oportunitatẽ consilij: qui ipse consilij egeo: neqȝ habeo copiam id est facultatem auxilij ferendi q2 miser sum: sed quidnã i. quid istuc. i. istud est qd̾ te impellit ad hec petenda. Ca. Hodie ducis id est accipis vxorẽ philo. Pam. Aiunt. id dicim⁹ de re quã volum⁹ esse falsam. Da. Pãphile si id facis id ẽ si eam ducis. vides me postremũ id ẽ postremo nouissime hodie quasi isani amoris dolore iãiam sim moriturus. Pam. q̃d. i. cur ita postremũ scȝ hodie te video si id facio? Cari. Hei mihi vereor dicere o Byria Queso dic huic Pãphilo. Byr. Ego dicam. Pam Quid est? Byria scilicet: Byri. Carinus amat hanc Philomenam sponsam tuam id est tibi promissam. Pam. ne id est valde. vel ne. i. o q̃ vel certe. Iste carinus. haud. i. non sentit mecum id est longe a mea sententia est alienus. nam eam deperit quam vehementer odi. ehodum pericula mouens attentionem: q2 se conuertit ad Carinuȝ. o Carine dic mihi. i. respõde mihi. Nũ quidnaȝ. i. non aliquid amplius q̃ amare fuit id est intercessit tibi cum illa Philomena quod sit eius recusande causa. Ca. ah. dolentis particula. o pamphile nihil fuit inq̃ &c. Pam. q̃ id est q̃tum vellem vt aliud tibi cum illa fuisset. Ca. Nunc o pamphile obsecro te per amicitiam id est per beniuolentiam inter te et me mutuam et per amorem meum in eam Philomenam quo ita crucior vt mei sit miserendum principio id est in primis. vt ne id est non ducas eaȝ. Pã. Equidẽ. i. ego quidẽ. sepe apud Virgiliũ dabo operã. i. elaborabo ne id fiat: plus ẽ q̃ nõ ducã. Ca. sed si id nõ põt fieri. s. q̃ eã nõ ducas propter parentis instantiam aut si hee nuptie sunt tibi cordi id ẽ si placent tibi. Pã. panphilus dictũ interrũpens nouissimum verbum sibi non placens repetit inquiens cordi? quasi dicat dubitas aut times ne sint mihi cordi? Car. Deinde pergit in petitione carinus saltem quasi salutem. desperatis enim rebus solam salutem petimus. profer id est prolata protela proroga produc differ. dum id est quousqȝ

pficiscar.i.pegre me conferam aliquo.i.aliquem tanq̄ exilij locū ne videam nuptias scȝ Pam.o carine iam nunc audi.correctio est impatiētis qui non finat audire de exilio.o Carine ego:sententie que ex pronomibus incipiunt seria semper: ac vera promittunt. Ego neutiq̄.i.nequaq̄ puto esse officium liberi hominis.i.hominis īgenui animi postulare.id poni.i.attribui ascribi sibi gratie.i.ad gratiam:quasi dicat postulare vt ob id sibi gratia habeatur cuȝ is nihil mereatur.i.nihil mercede dignū efficiat. Mereri eniȝ est aliquid mercedis ꝓ labore sumere.ideo cum dicimus nihil meretur hoc intelligitur nihil est mercedis dignus accipere.τ q̄ nihil mereatur probat inquiens.ego malo effugere id est euadere istas nuptias q̄ tu velis adipiscier.i.assequi. Ca.reddidisti animum mihi scȝ. Pāphi. nunc si quid potes aut tu Carine aut hic Byria facite qd̄ verū est.fingite quod falsum est.inuenite id est excogitate nequid temere id est inconsiderate fiat.efficite id est date operam qui id ē vt detur tibi Carino Philomena scȝ. Donatus tamen dicit quē capi pro quēadmodum.ego agā id est vt ne id est non detur mihi pamphilo. Ca.sat habeo.i.sufficit mihi. Pam.video optime dauum quasi dicat oportune eum video seruū cuius consilio id est suasione fretus sum id est confisus. Ca.an tu Byria es sup. similis dauo. Hercle haud.i.non dicis aut nuncias aut affers q̄cq̄ mihi nisi ea que nihil.i.non vel in nihilo opus est me scire.vel si dicatur sunt addendum est scire sic mihi affers nisi ea que nihil id est non sunt opus.id est non attinēt sciri a me.s. Fugin cōminantis est τ reijciētis seruū a se.q.d. es tu adhuc hic neq̄ hinc facessis seu discedis. By. Ego vero fugiam supple a te: ac lubens id est et quidem bono animo.

proficiscar aliquo ne videam. Pam. Audi nūc iam carine. Ego neutiq̄ officiū liberi esse hominis puto: cum is nihil mereatur:postulare id gratie poni sibi: nuptias ego istas effugere malo q̄ tu adipiscier: Ca. Reddidisti animum. Pam. Nunc si quid potes aut tu:aut hic:byria facite:fingite:inuenite: efficite qui detur tibi:ego id agā mihi qui ne detur. Ca: Sat habeo. Pāphi. Dauum optīe video:cui⁹ cōsilio fretus sum. Ca: An tu hercle haud quicq̄ mihi nisi ea quē nihil opus sunt scire: Fugin hinc: By. Ego vero ac lubens.

Dauus. Carin⁹. Pamphilus:

Di boni: boni qd̄d porto.sed vbi inueniā pāphilū: vt metū in quo nūc est adimā: atq̄ expleā animū gaudio. Ca. Let⁹ est: nescio quid. Pam. Nihil est nondū hec rescivit mala. Da. Quē ego nūc credo: si iā audierit sibi patas nuptias. Ca. (Audin tu illum) Da. Toto me oppido exanimatuȝ q̄rere.

Di boni τc. In hac scena cōtinetur ꝯsiliū psonarū ad quas maxime ptinet argumentū. In cuius pricipio Dau⁹ cōperta nuptiarū falsitate insolenti⁹ exultat querēs Pā. Da. O dij boni ꝓpter bñficia in hoīes.quid boni porto.i.gesto in pectore. Portam⁹ nō solū corpe sed etiā aīo. Portam⁹ aūt tā bona q̄ mala vt alibi: vereor ne qd̄ Andria apportet mali.nunc aūt dicit dauus se aliq̄d boni scire τ aliud gestare in aīo. sed vbi inueniā Pamphilū adimā.i.abstergā auferā metū in quo nunc est atq̄ vt expleā.i. repleā aīm gaudio. Ca.letus est. Dau⁹.s.nescio q̄d.i.post vel ꝓpter nescio q̄d.q.d.letus est ꝓpter nescio q̄d.vel let⁹ est nescio q̄d.i.nescio q̄re. Pā.nihil est quo let⁹ sit.nondū.i.nō adhuc rescivit.i.cognouit hec mala.s. indictas mihi nuptias. Da. Dau⁹ q̄rens Pāphilū neq̄ vidēs pgit ī sermone īcepto ad spectatores quē Pāphilū.ego nūc credo si iā audierit nuptias paratas sibi. Ca. Carin⁹ alloquēs secreto Pam.inquit Audin.i.audis ne tu illū. Dauū q̄mō de nuptijs loquatur tanq̄ resciuerit Da. Daui sermo carini sermo

nis interpositiõe interruptus ē iõ repete quē Pã. examinatū. i. perterritū perturbatū credo querere me dauū toto opido id est in tota vrbe. Sed vbi queram eum scꝫ aut quo. i. in quã partē nunc primum intendã. i. cursum dirigam. Car. Carinꝰ timēs ne abeat. Dauus dicit Pamphilo: cessas loqui. quasi di/cat: non vis loqui vel quidni loqueris. Dauus. abeo id est discedo quasi elegerit quo pergat. Pamphi. Daue. ades id est adsis. imperatiui modi est. resiste id est remane. Uirgilius primo eneidos: restitit Eneas claraqꝫ ī luce refulsit. Da. Dauus in omnes partes se ver/sans inquit: quis est homo q̇ me vocat. deīde animaduertēs Pã/philum subdit. o Pamphile: que ro teipsum. o Carine. euge inter iectio est leticiam mouentis. qua si dicat: exulta: interdūꝫ applau dentis ē ⁊ adulantis: interdum etiam irridētis seu exprobrātis et precipue quando geminatur. ambo Pamphile et Carine op/portune id ē tempestiue vel ma/ture adestis subaudi volo vos: id ē quero vos. Pam. Daue: pe/rii id est dolore confectus sum. Da. quin id ē quinimmo potius audi hoc quod sū dicturus. Pã. Interii quasi actum est de me ni/si cõsulas. Da. scio quid timeas. Cari. quidem hercle id ē per her culem. vbi quidem expletiua dū taxat particula est. mea vita est in dubio id ē in periculo ne cum morte cõmutetur. Da. et id ē eti/am scio quid tu timeas. Pã. Nu ptie mihi indicte sunt subaudi a patre. Dauus. ⁊ id scio tibi indi/ctas ⁊ nunciatas futuras nupti/as. Pam. hodie scꝫ sunt indicte et in hunc diem cõstitute. Da. ob tundis id est totiens repetendo me hebetas ⁊ molestus es. qui enim sepe repetendo aliquid di/cit obtundere dicitur: translatio autēꝫ est a fabris qui sepe repe tūt tundendo aliquid malleo ⁊ iidem obtundunt ⁊ hebetant. obtūdis ergo. q. d. caput mihi frāgis ⁊ au/res hebetas tua crebra repetitiõe. tametsi id est quamuis. intelligo quo scꝫ repetis ⁊ inculcas totiens pa/ues id est times id. i. ꝓpter id scilicet ne. i. ꝙ tu pamphilus ducas illam Philomenaꝫ. autem id est sed tu Carinus paues id est times. vt id est ne non hoc est ꝙ non ducas eam. vt enim pro ꝙ non interdum vsurpari inuenitur. Car. tenes id est intelligis rem id est negotium ipsum vti est. Pam istud ipsum est supple quod tu dicis. Da istud ipsum quod scꝫ times nihil pericli est id est nullū est periculum in eo q̇d times. vide id est specta me Dauum vel fidei datorem vel an letꝯ sim ⁊ vultus meus in spem aliquam gestire videatur. Pam. Obsecro quasi per sacra rogo te. libera ꝙprimum id est citissime me miserum afflictum hoc metu. quo crucior ⁊ bene libera. perfecta enī securitas liberatio nominatur. Da. Hem. hec particula hic demõstrātis factum ē quasi ecce libero te. Chremes nõ dat iaꝫ tibi vxorē filiam. s. ⁊ bene addidit iã ē enī hic renūciatio ꝑpetuitatis. q. d. neqꝫ dat iã nec post hac daturus est. Pam. qui. i. quo modo scis? Da. Scio tuꝰ pater prehendit. i. comprehendit tanꝙ vitantem ⁊ fugientē me Dauum. mõ. s. pauloante. ait: hīc ait qꝫ contēnenda dicūtur. ait sese dare tibi hodie vxorē. Item sibi alia multa ait: scꝫ

Sed vbi queram: aut quo nunc primum intendam?
Cari. Cessas alloqui. Da. Abeo. Pamphi. Daue ad/es: resiste. Dauus. Quis homo est: qui me vocat? O pamphile te ipsum quero. Euge carine ambo opor/tune vos volo. Pamphi. Daue perii. Dauus. Quin tu potius hoc audi. Pamphi. Interii. Dauus. Quid timeas: scio. Carinus Mea quidem hercle in dubio est vita. Da. et quid tu: scio. Pamphi. Nuptie mihi. Dauus. Et id scio. Pam. hodie. Da. obtundis. tam etsi intelligo. Id paues ne ducas: tu illam: tu autem vt ducas. Ca. Rem tenes. Pã. istuc ipsum. Da. Atqꝫ istuc ipsum nihil pericli est: me vide. Pam. Obsecro te ꝙprimum hoc me miserum libera metu. Dauꝰ. Hē libero: vxorem tibi non dat chremes. Pamphilus. Qui scis? Dauus. Scio: tuus pater modo me prehē/dit ait tibi vxorem dare sese hodie. Item alia multa:

que nunc non est narrandi locus. continuo ad te pro-
perans: percurro ad forum vt dicam tibi hec. Ubi te
non inuenio ibi: ascendo in quendam excelsum lo-
cum: circumspicio nusq̄ ibi forte huius video byriā.
Rogo. negat vidisse se et mihi molestum. Quid agaz
cogito. Redeunti interea ex ipsa re mihi incidit suspi-
cio. Hem. paululum obsonij: ipsus tristis erat de im
prouiso: nuptie non coherent. Pamphilus. Quorsuz
nam istuc? Dauus. Egomet continuo ad chremetem
cum illo aduenio: solitudo ante ostium: iam id gau-
deo. Carinus. Recte dicis. Pamphilus. Perge. Da
Maneo: interea ītroire neminē video: exire neminē:
matronā nullā in edibus: nihil ornati: nihil tumulti:
accessi: intro aspexi. Pam. Scio: magnum signū. Da.
Nū videntur cōuenire hec nuptijs? Pā. Non opinor.
Da. opinor narras: nō recte accipis: certa res est. Et
puer ꝓueni. Chremi i de abiēs olera ꝛ pisciculos ferre

que nunc non est locus id est tempus vel spacium aut oportunitas narrandi continuo: ego properans
ad te percurro. quasi celeriter curro ad forum. potest etiam ibi addi ad te quasi ad te conueniendum
et alloquendum vt dicam tibi hec. vbi id est postq̄ non inuenio te ibi. id est in foro. ascendo in quen-
dam locum excelsum. id est editum eminentem. circumspicio: id est circunlustro oculis an te videam:
nusq̄: id est in nullo loco vidi te scilicet fore ibi. id est in eo loco video Byriam seruum: subaudi hu-
ius Carini rogo: id est interrogo
viderit te nec ne negat se vidisse
te id supple mihi molestum fuit
cogito quid agam interea suspi-
cio incidit mihi redeundi de fo-
ro scilicet. ex ipsa re quasi ex ip-
so apparatu: nisi dicatur redeun-
ti ex ipsa re agenda. sed superi-
or sententia melior. Hem parti
cula sepe est interiectio corripi-
entis seipsū vel indignātis qnq̄
etiā demōstrātis ē vt dictū ē et
hic q̄ capi pōt. paululuz obsonij
erat id ē rei cibarie siue pulmen
ti. est eniz obsoniū qd̄ greci obso
nion dicūt q̄cquid in comedēdo
additur pani et vino: a quo obso
no nas. verbum neutrum et obso
nor aris. verbum deponens. ip-
sus id est ipse more vetusto scili-
cet pater simo erat tristis. i. me-
stus. nuptie de improuiso. i. ex ab
rupto ꝛ ex īsperato indicte nō co
herēt. i. nō quadrāt nō sunt veri-
similes. Pā. Quorsum. naz. i. ad
quē finem. istuc. i. istud dicis scz
vbi naz syllabica adiectio ē ad si
gnificationem nihil efficiēs. Da.
Egomet continuo. i. protinus ad
Chremetē vado subaudi hoc est
me cōfero ad eius domū cū ad-
uenio illo. i. illuc solitudo. i. hoim
vacuitas. i. carētia ē subaudi āte
ostiū. iā. i. tūc gaudeo id. i. ꝓpter
id. Ca. Recte dicis. Pā. Perge
i. ꝓsequere. Da. Maneo. Inter
ea tā loci q̄ tpis habet significā
tiam. neminē video introire. neminē video exire. nullā video matronā. i. mulierem. Matronam quidam
dicunt eā esse q̄ peperit q̄ mater sit. quidā aūt locupletiorē feminā matronā appellant. Festus etiam
ait matronas fuisse appellatas quib' stolas habēdi ius erat. Nullā ergo matronā video in edib'. i.
in domo Chremetis nihil ornati ꝓ ornatus. nihil tumulti pro tumultus in genitiuo. s. ꝛ est archaismos.
Inuenit etiā in Salustio senati in genitiuo ꝓ senatus: vbi dr̄. Ergo senati decreto seruiendū ne sit. Ac
cessi. i. adiui intro aspexi Pam. Scio. i. intelligo magnū signū. i. magnum argumentuz ē sup. qd̄ tu dicis
non mihi datum iri Philomenā. Da. Hec nō vidētur ꝯuenire nuptijs. q. d. Hec signa sunt a nuptijs a-
liena. Pā. Non vidētur inquā ꝛc. opinor id est ea sum opinione. Da. Narras idest dicis opinor et non
recte accipis id est intelligis. cum opinor dicas res est certa. de ea itaq̄ non est opinandum. Etiam. i.
preterea. ego abiens i. discedens. inde conueni id est casu inueni puerū. i. seruū Chremi. i. chremetis.
Chremes eit chremi gētū facit: vt Ulixi ꝛ chremetis. Inueni igit' puez ferre olera ꝛ piscicl'os minutos

emptos obolo in cenam seni. Ca. Liberatus sum ho-
die. Daue tua opera. Da. Ac null9 quidē. Ca. Quid
ita? nempe huic prorsus illam non dat. Da. Ridicu-
lum caput: quasi necesse sit si huic non dat: te illam
vxorem ducere. nisi vides: nisi senis amicos oras: am
bis. Ca. Bene mones ibo tametsi hercle sepe me iam
mea spes hic frustrata est. Uale.

Pamphilus. Dauus.

Uid igitur sibi vult pater? cur simulat?
Dau. Ego dicam tibi: si id succenseat:
nunc quia non dat tibi vxorem. Chre-
mes: ipsus sibi esse iniurius videatur neq id iniu-
ria: priusq̄ tuum vt sese habeat animum ad nuptias
perspexerit. Sed si tu negaris ducere: ibi culpam in
te transferet oēs. Tum ille tū turbe fient. Pā. Quid
vis patiar? Dauus. Pater est pamphile. difficile est
ei verba dare. tum hec sola est mulier. dictum aut fa-
ctum inuenerit aliquam cām: q̄obrem eijciat oppido

emptos obolo [que est vltima nummorum significatio] in cenam id est in vsum cene. seni id est propter senem Chremetem: cuius est maior cura domi. Carinus O Daue liberatus sum hodie, tua opera id ē industria. Dauus. ac nullus quidem sum: quia adhuc cura confectus. Carinus. Quid ita id est cur ita nullus es. nempe id est profecto. Chremes prorsus non dat illam Philomenam huic Pamphilo. Dauus. Ridiculum caput pro toto homine ponitur per sinodochen: quasi dicat valde homo ridiculus es id est ridendus: quasi per ironiam dicitur id est tanq̄ necesse sit si Chremes non dat huic: te ducere illam vxorem. Ambis id est appetis que non assequeris. nisi vides id est prouides. nisi oras amicos senis Chremetis. Ca. Bene mones. Ibo: tametsi hercle sepe iam hec mea spes frustrata. i. decepit me Carinū. Uale. His superioribus dictis artificiose Dauus laborauit: vt si fieri posset Carius proprijs laboribus promereretur vxorem.

Uid igitur etc. Hec scena deliberationem continet Daui et Pāphili. Pā. Esto illud falsas esse nuptias. Igitur quid sibi vlt pater id ē quid querit. q̄d cogitat. et stomachose dictū est cur simulat illas nuptias. Da. ego dicam tibi si pater succenseat id est irascatur nunc id est proter id quia Chremes non dat tibi vxorem id est ipsus ipse videatur sibi: esse iniurius id est indicet se tibi iniuriam intulisse. neq id iudicabit scilicet iniuria id est non immerito priusq̄ perspexerit id est ad plenum et perfecte nouerit animum tuum. vt id est qualiter sese habeat: id est sit dispositus ad nuptias: sed si tu negaris id est nolueris ducere ibi: id est tunc transferet id est conferet traducet in te omnem culpam.
tum. i. deinde. Ille ad terrorē dictū est. Ille turbe id est turbatoines commotiones: rixe fient. Pam. Patiar quiduis id est quidlibet dū culpa in me non transferatur: et turbas patris non audiam. vel vt alij volunt quid id est quam rem vis supple vt patiar sed superior mihi magis placet. Da. O Pam. Ipse est pater et ideo hūs auctoritatē difficile ē resistere. i. cōtradicere subaudi patri. Alij habēt difficile ē ei verba dare. i. eū verbis decipere. tū id ē deīde hec mulier. s. Gliceriū ē sola. i. deserta sine auxilio dictū ac factū. vel ē puerbiū celeritatis qd sepe in ore poplo ē. tūcq sēsus huiuscemodi satis dictū satis factū. iuenerit. i. inueniet. coniunctiuū p indicatiuo. aliquā cām. i. aliquā occasionē. quāobrē. i. propter quā eijciat. i. exigat eā oppido. i. ex ciuitate. siue mauis ex vrbe. vel si non sit prouerbium sensus est potest. inuenerit. i. inueniet aliquam causam: puta dictū aliquod aut factum q̄obrem eijciat oppido

Pam. Ejciat? Pamphilus miratur ꝛ stupet. Da. ꝛ cito. s. ejciet. tēpus celeritatis illi admirāti affert. Pam. igitur o Daue cedo. i. dic quid faciam. Da. dic te ducturum illam philomenā. Pam. Hem. intersectio dolorem ostendēs. Da. Quid est cur ita īgemis? Pam. Egon. i. ego ne. i. vtrum ego dicam. i. dicere debeam mentiturus. Da cur non dices? Pam. Nunꝗ̃ faciā. i. nunꝗ̃ dicaꝫ. Da. Ne nega. i. noli negare. Pam. noli suadere id est cōsulere hoc. Da. Uide quid fiat ex ea re. Pam. fiet supple vt excludar ab illa Glycerio: ꝛ cōcludar. i. claudar cū hac philomena captus ꝛ irretitus ferax in morē. Da. Non est ita. Nempe. i. certe, opinor, i. puto patreꝫ tuūꝫ dicturuꝫ esse hoc, sic. Uolo supple ꝙ ducas hodie vxorem. tu inquies id est dices [ducam] cedo: id est dic. quid obiurgabit: id est propter quid rixabitur tecuꝫ. hic id est tunc. reddes. i. efficies: vt omnia consilia que nūc sunt certa ei fient: id est sint incerta sine omni periculo. Nam hoc haud est dubiuꝫ scilicꝫ quin id est ꝙ Chremes non det tibi gnatam philomenam, nec id est nec etiam tu minueris id est diminues coniunctiuum pro indicatiuo, vel mutabis ea causa id est propter eam causam hec: que facis ne is Chremes mutet suam sententiam Dic patri te velle ducere vxorem: vt nequeat irasci tibi iure id est cum causa quū velit irasci scilicꝫ: Nam facile ꝓpulsabo id est repellam id quod tu speras id est ꝯfidis: videlicet ꝙ nemo dabit vxorem his mori bus id est viro talibus moribus predito: ecce quod confidis: sed illud dictum ita propulsabo pater inueniet inopē id est vxorem pauperculam potius ꝗ̃ sinat id est patiatur te corrumpi a meretricibus scilicet. sed si accipiet id est audet vel intelliget te ferre equo animo nuptias feceris id est facies reddes eum negligentem in parandis nuptijs ipse ociosus id est securus sine cura siue solicitudine nuptiarum: queret alia id est alium modum. interea aliquid boni acciderit id ē accidet coniunctiuum pro idicatiuo. Pam. Itan id est ita ne credis futurum? Da. quid est id haud id est non est dubium. Pam. vide id est diligenter animaduerte quo iudicas id est inuitas me Pamphilum. Da. Quin id est cur non taces id est non es securus? Non enim silentium illi imperat sed securitatem. Pam. Dicam ergo me velle ducere subaudi. autem id est sed cautio. i. cauendum est. vel cautione opus est ne pater rescifcat pueꝝ. i. fetuꝫ esse, mihi ex illa Glycerio. Nā pollicit⁹ sum me susceptuꝝ puerū. i. receptuꝝ ꝛ educaturum.

Pam. Ejciat? Da. Et cito. Pam. Cedo igitur quid
faciam daue? Da. dic te ducturum. Pam. Hem. Da.
quid est? Pam. egon dicam? Da. Cur non? Pam.
Nunꝗ̃ faciam. Da. ne nega. Pam. Suadere noli hoc.
Da. ex ea re quid fiat vide. Pam. Ut ab illa excludar:
hac concludar. Da. non ita est: nempe hoc sic esse opinor dicturum patrem: ducas volo vxorem hodie. tu
(ducam) inquies: cedo: quid iurgabit tecū hic reddes
omnia (que nunc sunt certa ei consilia) incerta vt fient
sine omni periculo. Nā haud dubiū est quin Chremes
tibi non det gnatā: nec tu ea causa minueris hec que
facis: ne is mutet suā sentētiā patri dic velle te: vt cuꝫ
velit iure tibi irasci nequeat. Nā quod tu speras propulsabo facile vxorē his moribus dabit nemo. inueni
et inopem potius ꝗ̃ te corrumpi sinat. Sed si te equo
animo ferre accipit: negligentem feceris: alia ociosus
q̄ret. iterea aliq̄d acciderit boni. Pā. Itā credis? Da.
Haud dubiū idquidē est. Pā. vide quo me iducas. Da
Quin tace. Pā. Dicā. puerū autē ne rescifcat mihi esse ex illa cautio est. nam pollicitus sum suscepturum:

Da.o facinus audax.i.factū temerariū.Pā.Glycerium obsecrauit me vt darē sibi hāc fidē.i.vt firme ꝓmitterē illi hoc.s.me susceptuꝝ pueꝝ.qui.i.vt sciret me sup.nō desertuꝝ.i.derelicturū se.Da.curabit in personaliter.i.opera dabitur vt non resiscat.sed pater adest.i.ꝓpe est vel aduentat.caue sentiat te esse tristem.i.prouide vel prospice ne sentiat te esse tristem.vel si capiatur caue pro vita vel fuge sensus est, caue id est fuge illud scꝫ ꝙ sentiat te tristem.Faciam id est cauebo.

Da.O facinus audax.Pā.Hanc sibi me obsecreauit (qui sciret se non desertur)vt darem.Da.Curabitur: Sed pater adest:.caue: te tristem esse sentiat.

Simo. Dauus. Pamphilus.

Euiso qd agāt: aut qd captēt ꝯsilij.Da. hic nūc nō dubitat :qui te ductuꝝ neges Uenit meditat⁹ alicūde ex solo loco: rōnem sperat iuenisse se:q differat te.Proin tu fac apd te sies.Pam.Modo vt possum Daue.Da.Crede inquā h oc mihi Pāphile nunꝙ hodie tecū cōmutaturū patrem vnum esse verbum: si te dices ducere.

Byria. Simo. Dauus. Pāphil⁹.

Erus me relictis reb⁹ oib⁹ iussit.Pamphilum hodie obseruare: vt quid facer et de nuptijs scirem.Id propterea nunc

Euiso ⁊c.Hic cōtinetur erroris fabule nodus ⁊ periculuꝫ comicum atꝗ execution consiliorum. Si.Reuiso i.redeo ad vidēdum quid agāt.i.dicant loquātur respondeant: aut quid consilij id ē qd ꝯsilium captent id est ineant suscipiant.Da.Hic cū odio dixit: hic: scilicꝫ Si.nunc non dubitat quin neges te ducturū.venit meditatus id est munitus rōne qua te opprimat alicūde.i.ex quo loco.qd exponitur subijciēs ex loco solo.i.deserto solitario: ⁊ propterea aptiori ad meditandum. sperat.i.credit se iuenisse.i.excogitasse rōem.i.viā modum q ratione scꝫ differat id est disturbet dissipet discruciet.quasi in diuersum ferat te.proin id est proinde i.ea propter.tu fac.i.labora vt sies.i.sis apud te.i.ꝑparatus ad respondendum. Ideo non sum apud me significat nō sum paratus.Pā.o Daue mō vt.i.non possuꝫ esse scꝫ apud me.vel cape vt ꝓ qualiter sic.Daue qualiter modo posseꝫ esse apud me.i.possim esse paratus.Illd etiā dictū :fac vt sis apud te: pōt eleganter collocari loco boꝝ dictoꝝ.attēde diligenter vel aduerte qd tibi sit agendum.vel qd vulgo dici solet tene te in tuis custodijs et caue tibi Da.o Pamphile inꝙ.i.dico tibi crede mihi h nūꝙ pr̄em tuuꝫ esse ꝯmutaturū.i.altercaturum vnū v̄bū iurgij.s.tecū si dices te ducere Philomenā.cōmutare v̄ba dicit Donat⁹ oē ꝓ bonis dictis mala ingerere.hoc est preiracundia in maledicta cōpelli.Proinde illius dicti crede patrē tuū non ꝯmutaturū tecum vnum verbum.Sensus est patrē nullū iurgium tecum habiturum.id enim est v̄ba cōmutare.Sic in phormione.tria nō cōmutabis verba inter nos hodie id est non iurgabis.

Erus me.⁊c.Hic quattuor persone sine implicatione intellectus loquūtur:ex quibus Byrie persona per se loquitur ad populum non alijs admixta.Herus dn̄s scꝫ Carin⁹ iussit me Byriam obseruare id est animaduertere oculis mētisꝗ custodire[Obseruatio autē est duplex: vel captionis cū damus operā vt aliquē deprehēdam⁹ in aliquo negocio: Altera est obseruatio obsequij:cum videlicet accurate animaduertimus et intentos tenemus oculos in eum cui plene obsequi cupim⁹]Obseruare inꝙ hodie Pāphilū omibus reb⁹.i.negocijs ceteris semotis postpositis siue postbabitis vt ageret de nuptijs in diem istum constitutis.id propterea vacat.Id ait donatus aut propterea pro post aut propter capiendum est: posset tamen iungi id cum scirem et esset sensus.vt scirem id scilicet quid ageret de nuptijs.

hunc Pamphilū venientem.q.d.eum venientem oculis lustro et obseruo:adeo.i.certe:video hunc Pāphilum presto id est presentē siue coram cū dauo:hoc agam id ē faciam qd iussus sum. et cum obseruaho:quod pnunciandum est gestu corporis obseruātis quid agat.Si.video.vtrumq; Dauū et Pamphilum adesse.i.aduenire:vel prope esse.Da.Hem dolentis interiectio:obserua id ē custodi teipm Pamphile.ne opprimaris improuisus imo caue tibi:attende quid tibi agēdū sit.Si.Pamphile.Da.respi

hūc venientem sequor: ipsum adeo presto video cum
Dauo hoc agam. Si. Utrumq; adesse video. Da. Hē
serua. Simo. Pamphile. Dau⁹. Quasi de improuiso
respice ad eum. Pam. Hem pater. Dauus. Probe.
Si. hodie vxorem ducas (vt dixi) volo. Byr. Nunc
nostre timeo parti: quid hic respōdeat. Pamphilus.
Neq; istic neq; alibi tibi vsq̄ erit in me mora. Byrri.
Hem. Da. Obmutuit. Byr. Quid dixit? Simo. Fa-
cis vt te decet: cum istuc quod postulo impetro cum
gratia. Da. Sum verus? Byr. Herus (q̄tum audio)
ab vxore excidit. Si. I nunc intro: ne in mora cum o-
pus sit sies. Pam. Eo. Byr. nulla ne in re esse cuiq̄
hominum fidem? verum illud verbum est: vulgo quod
dici solet. Oīs sibi esse melius malle: q̄ alteri. Ego
illā vidi virginē forma bona nemini videre quo equi
orsum pāphilo: si se illam in somnis q̄ illū āplecti ma
luit? Renunciabo: vt pro hoc malo mihi det malum.

ce ad eum quasi de iprouiso.i.q̄si pter spem inopinato ex insperato pter opinionē ex abrupto. Pam.Hem pater. responsio est Pāphili q̄lis fit q uotidie a nobis vocatis.Da.Probe.i.recte respōdisti.Si.volo vt ducas hodie vxorē vt dixi pri⁹scz tibi apō foz.Byr.Nūc metuo nostre parti q̄d hic Pāphilus respōdeat. Pam.Neq; p et nō:mora nō erit tibi in me istic.i. in hoc negocio: neq; alibi:idē i aliis negociis vsq̄.i.in aliquo loco. In quo dicto ponūtur aduerbia loci p rebus et negociis que in locis fiunt: pter vsq̄ qd pprietatē suā huat. By.Hem.dolētis est Da.obmutuit simo.s.i.obticuit:nec vnū addidit vbum.By.q̄d dixit? exclamādo hoc pnuncia. Si. Facis vt decet te.i.est tibi honestū cuz impetro.i.obtineo cū gratia id ē beniuolentia istuc id est istd qd postulo id est iuste volo. Petim⁹ enim precario: poscimus imperiose:postulamus iure. Dauus Sum verus id est verax vel veridicus sicut falsus p falsidic⁹. By.herus excidit ab vxore id ē matrimonio et nuptiis:q̄tum audio.id est q̄tuz possum intelligere ex verbis auditis.Si.I id ē vade nunc itro id est in domū: ne sies id est sis in mora dum opus sit id est vt sis paratus cuz erit opus.Pam.Eo.id est intro.

By.Ne id est vtrū est vez subaudi fidē.i.vitatē cōstitutā nō esse cuiq̄ homi in vlla re. Illud verbū.i. pverbiū vel snia est vez qd solet dici vulgo.i.cōiter:vt ita dicā oēs hoies male.i.peligere melius esse sibi q̄ alteri:sic alibi. Proxim⁹ suz egomet mihi ego vidi illā virginē Philomenā: bona forma.i.honesta pulchrytudine:et recte bona:ne illa forma lasciuie pot⁹ irritamētū esset q̄ castimone ornamētum. Ubi poeta corrigit p Byrie psonā qd a Pāphilo dictū fuerat:aliq̄d alīt mōstri cū dicat se eā vidisse bona forma. Memini videre id est vidisse sum memor. Uel forte est sensus nunc adhuc eam mihi videre videor:vel vt dictum est psens ponitur pro pterito:etiā quia memini pteriti vox est cui pteritū infinitiui non sepe inuenitur iunctum fortasis ea causa videre dicere maluit q̄ vidisse quod id est quare sum equior id est minus iniquus Pamphilo id est q̄ Pamphilus: si maluit se amplecti illam in somnis id est per noctem:q̄ illum Carinum amplecti illam inq̄. Renunciabo id est referam illi Carino vt det mihi malum pro hoc malo.

Jc nunc. rc. Hec scena dolos cōtinet vtriusqz persone. Daui & Simonis quibus vtra qz capit & capitur miro modo. Da. Dau⁹ ita videtur loqui vt nullus spectator audiat sz hoc ait vt velit audiri a sene. Hic simo nunc credit me portare. i. animo commentitiam gestare aliquā fallaciā. & credit me restitisse. i. remansisse hic: ea gratia. i. ea causa. Si. Quid dauus narrat. i. dicit. Da. eque. i. ita nunc quidem quicq̄ id est aliqd narro: subaudi vt prius. q. di. nihil narro nunc te alloquēs plusquā narrabā cum te interrogasti: que responsio equiualet nihil. Si. nihil ne? vtrum nihil narrat. Hem. interiectio irati aduersus eum qui se negat aliquid dixisse. Da. nihil prorsus id ē oīno nihil narro. Si. Atqui id est sed certe expectabā vt scz aliqd narraret: & alloquitur eum per verbum tertie persone. Expetam⁹ bona & mala: speramus bona tātum. Da. sentio id est percipio q̄ hoc id ē talis responsio filij euenit preter spem id est cōtra opinionem patris hoc male habet. quasi male tractat virum scz Simonē senem: propterea virū dicit per ironiā et iociculariter. Si. potisne es sup. id est Dauus est ne potens dicere mihi verū. Dauus. nihil facilius est illi q̄ dicere verum tibi. Si. Num id ē nūquid hee nuptie sunt quippiaz id est nonnihil siue aliquantuluz moleste id est inuise displicētes illi Pamphilo. vbi quippiam significationem habz minime rei propter consuetudinem id ē conuersationem huiusce hospite id est peregrine alienigene. i. Glycerij. Dau⁹. hercle nihil sunt inq̄ moleste: aut si adō. i. certe h̄ sollicitudo. i. ꝑturbatio: ē bidui. i. spacij duorꝫ dierꝫ aut tridui. i. triū dierū nostin. i. nosti ne. Nosti dicim⁹ i significationē multorꝫ q̄ compendio facim⁹. Deinde id est postea desinet. i. desistet cassabit: etenī ipsius Pamphi. putauit. i. retractauit: quia putare purgare ē. vnde et arbores & vites putare dicimus: putauit ergo eā rem. s. amorē. recta via. i. rōe & ꝯsilio. Si. Laudo. Da. Dum licitum est ei ꝑ te. s. i. dum ꝑmisisti. Nā licitū est ꝑ licuit dicim⁹: sicut placituz est ꝑ placuit et puditū est ꝑ puduit: qz. i. & dum etas īmatura nuptijs tulit. i. passa ē aut ꝑtulit. significat etiā tulit attulit & abstulit: amauit. i. amori operā dedit tū. i. deinde cauit. i. ꝓuidit: clā. i. secreto id qḋ seqtur ne vnq̄ ea res. s. amare esset sibi infamie vt decz fortē virū. i. vt honestū ē viro forti: nūc op⁹ ē vxore: appulit. i. applicuit q̄si ex multis iactatōib⁹ fluctuū amoris q̄ innumeras hz tēpestates: appulit aīm ad vxorē relicta amasia. Si. visus est mihi aliq̄tulū subtristis q̄si nō ad plenū tristis. Da. nihil. ē tristis ꝑpt hāc rēt. i. nō est tristis ob nuptias: sz ē aliqd qḋ. i. ꝓpter qḋ succēseat. i. iure irascat tibi. Succēscere eīi est

Dauus. Simo.

Jc nūc me credit aliquam sibi fallaciam
portare: et ea me hic restitisse gratia.
Simo. Quid dauus narrat? Dauus.
Eque quicq̄ nūc quidez. Si: Nihil ne? Hem. Dauus
Nihil prorsus. Simo. Atqui expectabam quidez. Da
uus. Preter spem euenit huic sentio: hoc male habet
virum. Simo. Potis ne mihi verum dicere? Da. Ni
hil facilius. Si. Nū illi moleste quippiam he sunt nup
tie propter huiusce hospite consuetudinem? Da. Ni
hil hercle. aut si adeo: bidui est: aut tridui hec sollicitu
do. nostin? deinde desinet. Etenim ipsus secum eam
rem recta reputauit via. Si. Laudo. Da. Dum licitū
est ei dumqz etas tulit amauit: tum id clam cauit: ne
vnq̄ infamie ea res sibi esset vt virum fortem decet:
nunc vxore opus est: animum ad vxorem appulit:
Si. Subtristis visus est esse aliquātulum mihi. Da.
Nihil propter hanc rem: sed est quod succenseat tibi.

cū vōce irasci. et hoc ē in re graui ꝛ iusta. Si. qdnā. i. qd ē. Da. id sup. ē puerile. i. graue virū dedecens Si. Quid ē? Si. qn. i. imo dic qd ē. Da. Pāphilus ait te facere sumptū. i. īpensas nuptiarū nimium pce. i nimiū parue vel tenacit. Simo. Me ne. i. vtrū ait me id facere. Da. te. i. ait te id facere. Inqt Pamphilus h̄ v̄ba. p̄ me⁹ vix obsonat⁹ ē. i. vix ꝓparauit obsonia ꝑ decē dragmis. Habem⁹ obsono as. neutrum obsonoꝝ aris. deponens in eodē sensu. dragma aūt decē, ꝛ octo siliqs: hoc ē ex trib⁹ scrupulis ꝯstare dicebat. Ait ēt Juli⁹ pollux de vocabulis rex ad ꝯmodū cesarē fuisse Atheniensiū nūmisma qd ēt bos vocabat: qꝛ eiusmodi aīalis figura designat⁹ erat. Ipe p̄ nō videt dare vxorē filio. inqt Pāphil⁹. quē potissimū. i. dignitate ꝑncipalissimū. meoꝝ eq̄liū id est equoꝝ, vocabo. i. inuitabo ad cenā. ꝛ qd nūc hic dicēdū sit. i. qd pōt a me dici ī absentia Pāphili q. d. nō dicerē ī ꝯspectu ei⁹ ꝙ id ē etiā nimiū. i. nimis ꝑparce. i. tenaciter ꝛ tenuit sumptū facis. nō laudo. Si. Tace. Da. Cōmoui. i. sollicitaui ꝛ irritaui iā, eū: idq̄ʒ dicit vt audiat spectator nō senex. Si. ego videro. i. mee ꝑtes sunt nō tue vt h̄ recte fiāt. Quidnā h̄ rei ē. i. qd hoc est: qdnā h̄ veterator. i. in astutia inueterat⁹ ꝛ callidus sibi vult. Nā ex eo pādet ꝙ dixit veterator. si hic qcq̄ʒ mali ē vt si ꝓmissa nō ꝯpleat Pāphilus. Hē. interiectio indignātis et excādescētis. illic. i. ille Dauus ē caput. i. origo huic rei. Caput ei. ē origo ꝛ sūma vniuscuiusq̄ʒ rei. Virg. O latiꝫ caput horum ꝛ causa malorum. Hic videre est ꝯmotum esse senē ex argumēto falsarum nuptiarum.

Si. qdnā ē? Da. Puerile est. Si. Quid? Da. Nihil est. Si. Quin dic quid ē? Da. Ait te nimiū ꝑce facere sumptū. Si. Me ne? Da. Te. Vix (inqt) dragmis ē obsonat⁹ decē. nō filio videt vxorē dare. quē (inqt) vocabo ad cenā meoꝝ equaliū potissimū nūc? ꝛ qd dicēdum hic fiet: tu quoq̄ʒ ꝑparce nimiū: non laudo. Si. Tace. Da. Cōmoui. Simo. Ego istec recte vt fiant videro. Quidnā hoc rei ē? qd hic vult veterator sibi? nā si hic mali est quicq̄ʒ (hem) illic est huic rei caput

Misis. Simo. Dauus. Lesbia. Glycerium.

Ita pol qdē res vt ē dixti lesbia fidelem haud ferme mulieri īuenias vix. Si. Ab ādria est ācilla hec qd narrat? Da. Ita ē. Mi. Sꝫ pāphilus. Si. (Quid dicit?) Mi. Firmauit fidē. Si. Hē? Da. Vtinā: aut h̄ surd⁹: aut hec muta facta sit. Mi. Nam qd pepisset: iussit tolli. Si. O iupiter quid ego audio? actū est. si quidēʒ hec verba predicat.

Ita pol ꝛc. In hac scena nouo modo fallitur. Simo ꝑ nimiaꝫ sagacitatē suaꝫ. Mi. Pol qdem iusiurandū ē: o lesbia res ē ita vt dixti. ꝑ dixisti ꝑ sincopā. haud ferme. i. nō facile īuenias. i. īuenias tali q̄s. vel inuenire possit scd̄a ꝑsona ꝑ tertia: virū fidelē. i. fidē s̄uātem mulieri. Si. hec ācilla ē ab ādria. i. ex ꝑte ādrie h̄ est Glycerij nā illi fauet qd narrat. Da. Ita est. Mi. Sꝫ h̄ Pāphilus sup. firmauit fidē sꝫ audito noīe Pāphili p̄ intercepit loq̄ inqens. Si. qd dicit. neq̄ʒ tn̄ alloquitur Misidē sꝫ dauū. Mi. firmauit. i. cōfirmauit fidē. i. ꝓmissionē suā q̄si qd ꝓmiserat ratificauit. Si. Hem interiectio est verba accipientis et admirantis. Da. Vtinā aut hic simo sit factus sup. surdus aut hec Misis sit facta muta syllepsis est per gr̄a. Mi. Nam pendet ex eo quod dixit firmauit fidē. nam iussit tolli. i. educari nutriri quicquid peperisset siue masculum siue feminam propterea sic firmauit fidem. Si. O iupiter quid ego audio. Actum est. in summa rerum desperatione ponitur actum est: quasi dicat peristi male tecum agetur. est autem illud dictum a iure ciuili deductū in quo cauetur ne q̄s re acta apud iudices repetat Cicero ad petū. Actū igitur de te est nisi prouides. si qdeꝫ. i. si certe hec Misis ꝑdicat. i. loquitur vel

Les. bonū igeniū narras adolescētis. Mi. Optimū.
sʒ seqre me intro: ne in mora illi fies. Les. Sequor. Da.
Qđ remedium nūc huic malo inueniā. Si. Quid hoc?
adeon est demens ex peregrina? iam scio. ah vix tan-
dem sensi stolidus. Dauus. Quid hic sensisse se ait?
Si. Hec primuʒ affertur iā mihi ab hoc fallacia: hanc
simulāt parere: quo chremetem absterreāt. Gly. Juno
lucina fer opem: serua me obsecro. Si. Hui tam cito.
ridiculum. Postq̄ āte ostium me audiuit stare appro-
perat. Nō sat cōmode diuisa sunt tpibus Daue hec ti-
bi. Da. Mihin? Si. Num immemor est discipuli. Da.
Qđ narres nescio. Si. Hiccine me si imperatum in ve-
ris nuptijs adortus esset: quos mihi ludos redderet
verum hui⁹ periculo fit: ego in portu nauigo.

Les. narras .i. refers bonū igeniū .i. bonā naturā adolescentis. Mi. optimū narro inq̄ ingeniū sʒ seqre me itro ne fies .i. fis i mora cū illi Glycerio fit opus .i. ne cū egeat tua opa: in te mora fit neq̄ illi adsis sa tis tempestiue. Les. sequor te .s. Da. qđ remediū nūc iueniā huic malo Si. qđ hoc rei ē sup. Adeō .i. tātū ne .ē demēs Pāphilus. deest vt suscipiat filiū vl' aliqđ tale sʒ h' tacuit p aposiopesiʒ reliquum pnuncia- uit, pinde atq̄ ꝯsiliuʒ reptū. ⁊ hī demēs dixit. Nā demēs ē q amore capt⁹ ē. seqtur eīm quo duxit volu- ptas nō qđ ē sui ꝯpos adeo itaq̄ demēs ē: vt .s. suscipiat filiū ex pe grina .i. ex meretrice. Nā peregri ne mulieres ihoneste ac meretri c s hēbātur. Jā q. d. nūc primū scio fctm̄ filij. ah iteriectio dolēt vix tādē .i. post mltū tpis adhuc vix potui sētire ⁊ id dicēdi gen⁹ nō tā refert ad diuturnitatē tē poris, q̄ ad affectū expectātis. Ci cero ad appiū. Vix tādē legi lrās dignas appio. ⁊ Vir. Vix tādem magnis ithaci clamorib⁹ act⁹ cō posito rūpit vocē. Vix tādē ego simo stolid⁹ sensi .i. pcepi fallaciā .s. quā ꝯminiscūt aduersum me et Chremetē. Stolid⁹ dr̄ q pprie ac- cedit ad naturā sensūq̄ pecudū. Et cum q̄nq̄ sensus hēam⁹ cōes cū beluis duos tn̄ visuʒ ⁊ auditū magis sensibiles hēm⁹ q̄ pecora. Duab⁹ aūt reb⁹ scim⁹ āt rōe āt se su, qb⁹ maxie pstam⁹ ceteris aīali- bus. Da. qđ h' simo ait se sensisse. Si. h' fallacia pm⁹ afferte iā mi- hi ab h' Dauo. s. Simulāt hanc: Glyceriū pere quo .i. vt absterre ant .i. deflectāt Chremetē a dan- da filia sua Gly. o iuno lucina sic dicta ab eo qđ i lucē pducat. fer- re opē dr̄ in malis reb⁹ et ab his q̄ d' salute dubij sūt. Igit' fer opē .i. opitulare ptui .s. ppt qđ lucina ē dicta. Jnde obstetrix vt Donat⁹ vult dr̄ q̄ opē ferat obsecro .i. p sacra rogo. Sua .i. custodi me parientē siue puerperā h' etiā sua me cū ex partu liberata. Si. Hui interiectio ē ridentis. tā cito illucusq̄ subaudi puētū ē ridiculū sicut pri⁹ dixit fabule ⁊ Persi⁹ nuge. ⁊ est vultuose .i. cū gestu ⁊ capitis motu pnūciādū. q. d. quāta ridēdi materia: qđ vbū an nomē an aduerbiū dicēdū sit Donat⁹ dubitās tādē i eā descendit sniam vt magis aduerbiū sit: videt' tn̄ nō iepte dici posse illđ esse no mē substātiuū neutri gnis. Postq̄ audiuit me stare .i. stātem eē aū ostiū appropat .i. eiulare ⁊ iunonis auxiliū iplorare festinat. o Daue hec q̄ fiūt .s. nō sunt diuisa .i. digesta ꝯposita distributa tibi .i. a te satis ꝯmode .i. satis oportune vt nō pdatis ⁊ vt nō tua sentiat' fallacia tpib⁹ .i. p tpa. Da. mihin .i. mihi ne nō sunt sat commode diuisa qr dixerat Simo tibi rūdit Dau⁹ mihin q̄si nō itelligēs qđ loqtur senex. Si. nū .i. nūqđ. q. d. nō es imemor .i. es oblit⁹ discipuli Pāphili quē ad has fallacias faciēdas istruis. Di- xerāt ei pri⁹ tn̄ si q̄s magistrū cepit ad eādē rē iprobū. ideo Dau⁹ reputat' magister Pāphil⁹ vo discis- pul⁹. Da. Ego nescio qđ narres .i. qđ dicas. Si. hiccine .i. hicne hoc ē verū si h' Dau⁹ adort⁹ eēt .i. aggres sus. nā adoriri dr̄ q ex isidijs repēte iuadit dictū ab eo qđ corpa aggredientiū exurgāt subito atq̄ incre scant: si adortus eēt me ipatum .i. improuisuʒ in nuptijs vis .i. vere celebrādis. q̄s ludos .i. q̄s iocos q̄s irrisiōes nūc redderet .i. obijceret mihi ⁊ retorq̄ret i me. Nūc fit ipersōale ē: vt Cicero ad Celiū. sedulo fit .i. res agit' in nuptijs. laborat' piculo id est i periculū ⁊ pnicie hui⁹ Daui. ego Simo nauigo in portu .i. tuto res meas ago circa oē periculū methaphoricos ex maris tranquillitate.

Dhuc ar. ⁊c. In hac scena spectari pōt q̄ scite expressa sit cōsuetudo medici vel medi|ce egredientis de egri domo. nā veniēs Lesbia de negocijs eiꝰ loq̄tur abiēs de moꝛbo. O archillis adhuc. i. hucusꝗ video oīa signa q̄ assolēt queꝗ. i. q̄ opoꝛtꝫ [quidā codi|ces hn̄t optent: attn̄ opꝫ raro psonale iuenit] esse ad salutē: adesse huic Glycerio. Me|dicina hꝫ esse aut in rōne: aut in consuetudine aut in exēplis. Assolent ergo ꝯsuetudīs est: optet rōnis. Nūc pmū in pri|mis fac. i. da operā vt istec. i. pu|erpera Glyceriū lauet se. s. vł si istec sit actūs pluralis generis neutri: vt vult Donatꝰ sic astrue. fac vt Glyceriū lauet: istec. i. illa q̄ ei lauāda ꝯsidebat Lesbia. Et hanc snīam ꝯprobat Donatꝰ al|tera iprobata ꝑpter hanc rōem q̄ nō cōtinuo solent puerpe post puerperiū lauare sꝫ diebꝰ omis|sis. post deinde alterꝫ abūdat da|te ei bibere qd̄ iussi et q̄tū impa|ui hoc autē dicendi genꝰ date ei bibere cōsuetudine magis q̄ ra|tione dictū est. naꝫ duo verba sic vna iūcta male coherent sine no|mie aut ꝓnoie vt si dicas dic fa|cē: date ergo ei potiōꝫ mox. i. sta|tī reuertar huc. Per ecastoꝛ. piū|genda ē cū scitꝰ vt sit ecastoꝛ i. p ecastoꝛē aduerbiū iurādi aptuꝫ femis sicut pol. i. p polucē. pscitꝰ puer. i. puer valde scite factꝰ: vł pscitꝰ. i. elegās pulcher natꝰ ē e Pāphilo. i. ex ope Pāphili q̄so deos vt sit supstes. i. salꝰ diu vi|uens: supstites sunt senes ⁊ anꝰ quia senes multis supstiteꝫ. i. su|per viuētes etate delirant. vnd̄ ⁊ supstitio d̄r. i. vana religio ⁊ su|pstitiosi qui vana religione ipli|cati delirāt: quādoq̄deꝫ. i. qꝛ cer|te ipe scꝫ Pamphilꝰ. hic em̄ trā|situs fit a puero ad ipsum Pam|philū. est bono ingenio. i. bona natura: qꝫ. i. quādo. s. quia ⁊. i. etiā veritꝰ ē facere iiuriā huic optie ado|lescētule. s. Gly. Si. Vel. i. etiā q̄s nō credat q̄ norit te Dauū hoc. i. hanc fallaciā esse oꝛtū. i. pfectū cō|mētū: ꝯpositū istructū abs te Dauo. Da. quidnā id est. Si. Lesbia nō impabat puerpe Glycerio [Pu|erpa em̄ oīs d̄r que peperit siue que supioribꝰ diebus mater ē effecta] corā. i. in ꝯspectu siue in pn̄tia puerpe. corā ad certas psonas palā ad oēs refertur: quid esset opus facto. i. facere sed postq̄ egressa est: clamat illis mulieribus que sunt intus de via. i. de itinere siue de vico. o Daue itā. i. adeo ne ꝯten|noꝛ abs te. Tēno grecū ē. i. cedoꝛ ⁊ reijcioꝛ: veteres em̄ illd̄ dicebāt sine ꝑpositiōe: aut tandē ibi tādeꝫ hꝫ q̄ddā vrgēs ⁊ accelerās. q. d. sine longioꝛi ꝑmone: ita ne videoꝛ tibi idoneꝰ esse. i. aptꝰ ⁊ huic rei na|tus quē. s. me incipias fallere dolis. i. fallacijs siue fraudibꝰ tā aperte. saltē incipias inquā me fallere dolis. tā incp̄ accurate. i. tā diligēter ⁊ cū tanta cura ⁊ tā subtiliter vt videar metui a te scꝫ: certe. i. pfe|cto si resciuerim. i. si cognouerim te scꝫ fallere me: per aposiopesim deest acerbe te puniam vel te in pi|strinū dedam. quidam dicūt si resciuerim pro cuꝫ resciuerim vel certe: si resciuerim quasi dicat putas q̄ n̄ resciuerim ⁊ ita stultū me putas vt id me latuerit: sꝫ pria sententia mihi potissima placꝫ. Dauus.

Lesbia. Simo Dauus.

Dhuc archillis que assolent: queꝗ opoꝛ|tent signa esse ad salutē oīa huic esse vi|deo. nūc primū fac: istec vt lauet post de|inde quod iussi ei date bibere: ⁊ q̄tuꝫ imperaui date. Mox ego huc reuertar. Per ecastoꝛ: scitꝰ puer est natꝰ e Pamphilo. Deos queso: vt sit supstes: quādoquidē ipse est ingenio bono. Quandoꝗ et huic veritus est optime adolescentule facere iniuriam. Si. Vel hoc q̄s non credat (qui te norit) abs te esse oꝛtum? Da. Quid nam id est? Simo. Non imperabat coram: quid opus facto esset puerpere. sed postq̄ egressa est: illis que sunt intus clamat de via. O Daue itan contemnoꝛ abs te aut itane tandem idoneus tibi videoꝛ esse. quem tam aperte fallere incipias dolis? saltem accurate: vt metui videar. Certe si resciuerim. Dauus:

Certe hercle nūc hic ipsus se fallit: aut ego. Si. Edi-
xin tibi? interminatus sum: ne faceres. Nū veritus es
quid retulit? Credon tibi hoc nunc peperisse hanc e
Pamphilo? Da. Teneo quid erret: et quid agam ha-
beo. Si. Quid taces? Da. Qui credas? quasi non re-
nunciata tibi hec sint sic fore? Si. Mihin quisq̄? Da-
uus. Ego an tute intellexti hoc assimularier? Si. Ir-
rideo? Da. Renunciatum est. nam qui istec tibi incidit
suspicio? Si. Qui? quia te norā. Dauus. Quasi tu di-
cas factum id consilio meo. Si. Certe enī scio. Dau⁹.
Non satis me pernosti etiā qualis sim simo. Si. Ego
ne te? Dauus. Sed si quid narrare tibi occepi: conti-
nuo dari tibi verba censes. Simo. Falso. Dauus.
Itaq̄ hercle nihil mutire iam audeo. Simo. Hoc scio
vnum ego neminem peperisse hic. Dauus. Intellex-
tin? sed nihilo secius. deferetur mox huc puer ante

Certe hercle. i. per herculē hic ipsus. i. hic ipse fallit se id est se decipit. haud. i. non ego eum scilz fallo. Si. edixin id est iussi ne vel iꝑaui ne tibi ꝛ intermiat⁹ sum. i. ꝓhibui ne faceres fallaciā i nuptijs. Nū id est nunqd. q. d. nō verit⁹ es. s. facere fallaciā: vereẽ liber metuit seru⁹: qd retulit. i. qd interfuit quid ꝓfuit tibi edicere ne faceres. nā referre ꝑma lōga significat interdum vtile esse siue prodesse: ꝛ est sensus sic: cōtempsisti quasi nō tibi cōminatus sim: ꝛ ideo nihil ꝓfuit prohibere tibi ne faceres: quia nihilomin⁹ effecisti contra iussuz meuz: credon. i. credo ne tibi hic qd̄ sequitur videlz hanc Glyceriuz nunc ꝑpisse e Pamphilo. i. ex opere Pāphili. Da. teneo. i. scio intelligo quid id est ꝓpter qd erret id ē fallatur deliret ꝛ habeo id est scio. Cicero ad lentulū: habes de vatinio cognosce de crasso: habeo ergo id ē scio qd agam id est loquar ꝛ respondeā et hoc populo dicit non seni. Si qd taces: q: non audierat Dauū alloquētem populum. Da. quid credas: quia simo dixerat credon tibi hoc ꝛc. ideo nunc repetit Dauus verbū quid id ē ꝓpter quā rem credas quasi per ironiaz dz q̄si hec nō sint renūciata. i. nūciata ꝯpositū ꝓ simplici: tibi sic. i. comō fore. i. futura eē. Si. Mihin. i. mihi ne q̄sq̄ renūciauit subaudi. q. d. meo ingenio id ꝑspicacit̄ excogitaui. Da. Eho. nō eho ē. i. teriectio admirātis interdū ad se vocātis: vt alibi ehodū ad me. an tute. i. tutemet tuip̄e itellexti. i. nouisti hoc scz ꝑtū Glycerij assimularier. i. fingi paragoge est. Si. Irrideo. i. illudor. Da. Renunciatū est tibi hoc assimulari. Nam q̄. i. q̄ro vel vnde istec id ē ista suspicio. i. opinio incidit tibi. Si. qui. q. d. miraris vnde cicidérit: profecto quia norā te id est iam pridem tuos mores cognoueram. Da. quasi tu dicas id est credas: ab eo qd̄ sequitur id quod ꝑcedit intelligitur [figura est metalepsis a posteriorib⁹ ad priora] id factū esse meo consilio id est mea suasione. Si enī id est quia certe scio id est exploratū est mihi. Da. o Simo etiā id est adhuc non satis pernosti me qualis sim. Simo. Ego ne id est vtrum non pernoui te. Da. Sed si quid occepi ab occipio id est institui tanq̄ caput rei narrare tibi continuo censes: verba id est fallacias dari tibi hoc est te falli ꝛ decipi a me. Si. Falso aduerbiū ironiceq̄ dictum: q. d. falso sensco. s. vel sine ironia dicatur sensus est falso loqueris. q. d. tu mentiris. Da. Itaq̄. i. io hercle nihil audeo iam mutire. i. loqui vt inquit Festus. Persius. Men mutire nefas. i. nō lz mihi loqui: vl' vt vult Dona. mutire. i. nec dicere nec facē vnde mutos dicimus. Forsitā etiā dici posset nō absurde iā nō audeo muttire. i. nō modo nō audeo loq̄ sz nec hiscē. quidē quasi nō audeo os aꝑire ad loquendū vl' inter dentes imurmurare ꝛ susurros efferre. Mutire enī videtur esse mutoꝝ ꝛ eoꝝ qui more mutoꝝ volūt loq̄ sz nō audēt sicut muti nō possunt. Si. scio hoc vnū neminē. i. nullā mulierē vbi aduerte neminē feīno gñe positū. ꝑpisse hic i ea domo in qua ē Gly Da. itellexti. i. intellexisti ne neminē ꝑpisse; sz nihilo sec⁹. i. nihilominus puer. i. infans defe

retur nob.s.mox.i.statim huc añ ostiũ.o here iã nũc renũcio.i.significo tibi id futurũ: vt sis sciẽs.i. vt co
gnoscas ne.i.nõ dicas mihi hoc posterius.i.hoc sequẽs factũ scʒ quãdo deferet̃ mox puer ante ostiũ.
factũ fuisse sup.ↄsilio aut dolis Daui.i.meis.ego volo hanc tuã opinionẽ esse prorsus.i.oĩno amotam a
me. Si. vnde scis id.s.puerũ allatum iri Da.audiui: ⁊ credo. Si.multa signa scʒ concurrũt.i. ↄueniũt
simul ⁊ eodem tendunt mihi sup.qui facio nunc hanc coniecturã id est qui nunc hoc qd̃ sequitur ↄijcio

ostium id ego nunc tam tibi here renuncio futurum: vt sis sciens: ne tu hoc mihi dicas posterius Daui fa ctum consilio: aut dolis. prorsus a me opinionẽ hanc tuam esse ego amo tã volo. Simo. Unde id scis? Da. Audiui: et credo. Si. Multa conc urrũt simul qui cõ iecturam hanc non facio? Iãprimũ hec se e Pamphi lo grauidam dixit esse. Inventũ est falsuʒ. Nunc post q̃ videt nuptias domi apparari: missa est ancilla illi co obstetricẽ accersitum ad eam: et puerum vt affer ret simul. Da. Hoc nisi fit puerum vt tu videas: nihil mouentur nuptie pamphilo. Si. Quid ais? cuʒ intel lexeras id cõsilij capere: cur non dixti? Da. Quis igi tur eum ab illa abstraxit: nisi ego? nam oẽs nos qui dem scimus: q̃ miserere hanc amarit. Nũc sibi vxorẽ expetit. Postremo id mi hi da negocij: tu tamen ideʒ has nuptias perge facere ita vt facis: ⁊ id spero adiu turos deos. Simo. Immo abi intro: ibi me operire: et quod parato opus est: para. non impulit me hic omnino nunc vt crederem: at q̃ haud scio an que di xit sint vera omnia: sed paruipendo. Illud mihi mul to maximũ est: quod mihi pollicitus est ipsus gnat⁹. Nunc Chremetẽ conueniam⁹: orabo Gnato vxorem.

siue coniecturo. Iamprimuʒ id est in principio hec Glyceriũ dixit se esse grauidã e Pãphilo. inuentũ est falsum.i.cõpertũ est illud esse falsum vel inuentũ.i.cõmentũ illud ẽ falsum: ⁊ tũc inuentum esset substãtiuũ. nũc postq̃ Glyceriuʒ videt nuptias appa rari.i.pparari domi: illico.i. an cilla missa ẽ accersitũ.i. vocatuʒ obstetricẽ.i. mulierẽ puerperiũ adiuuantẽ ad eã puta Glyceriũ iuuandã.s. ⁊ vt simul.i.etiã affer ret puerũ. Da. Nisi hoc fit vt tu videas puerũ: nuptie nihil.i. non mouent̃.i.ↄturbant̃ quin statim fi ant. Si. Quid ais? cuʒ intellexe ras Glyceriũ cape id cõsilij cur nõ dixti extẽplo.i.illico Pã. Da. Dicis sup.cur nõ dixi: quis igit̃ abstraxit.i.abstulit ⁊ auulsit eum Pamphiluʒ ab illa Glycerio ni si ego Dau⁹. nã q̃deʒ.i.certe nos oẽs scim⁹ q̃ misere.i.valde vl' ni mis amarit eaʒ nũc expetit.i.nõ recusat sibi vxorem dari scʒ. Po stremo.i.tandem da mihi id ne gocij.q.d.relinque mihi illud fa ciendũ vt videlʒ non recuset vxo rem tamen tu idem id est tute met perge id est prosequere fa cere has nuptias ita vt facis ⁊ spero id videlʒ deos adiutores fore subaudi. alij codices habẽt adiuturos et tunc est sensus spe ro deos adiuturos id negocium scʒ nuptiarũ. Si.immo.i.sed abi id est discede intro id ẽ i domuʒ operire id est expecta me ibi et para id quod ẽ opus: parato id est parare. hic Dauus nõ impu lit me id ẽ nõ mihi persuasit om nino vt crederẽ nunc atq̃ haud scio an omnia que dicit sint vera: sed paruipendo id est nõ multũ curo illa. Illud est mihi multo maximum quod ipsus Gnatus
id ẽ ipse Pãphil⁹ pollicit⁹ est mihi: nunc cõueniã.i.alloquar Chremetẽ orabo vt det sup.vxorẽ gnato.

si impetro vt det.s.qd.i.cur mali.i.elegā has nuptias fieri alias.i.alio tempore ꝙ hodie.nā id haud id est nō ē dubiuz mihi:quin.i.ꝙ non si filius nolit id est recuset facere qđ est pollicitus possim cogere merito enim vt.s.faciat atqꝫ adeo id est certe:vel valde:vel intantum eccuz id est ecce hic ipsum Chremetem obuiam id est in occursum aduerbium est obuiam in ipso tempore.i.tempestiue mature in ipsa oportunitate ⁊ in ipso articulo negocij suscepti.

Si impetro:quid alias mali ꝙ hodie has fieri nuptias?nam Gnat⁹ qđ pollicit⁹ est:haud dubiū est id mihi:si nolit:quin eū merito possiz cogere. Atqꝫ adeo in ipso tempore tecum ipsum obuiam.

Simo. Chremes senex.

Ubeo Chremetē. Chre. O te ipsuz querebam. Si. ⁊ ego te. Chre. optato aduenis:aliquot me adierūt:ex te auditū q̄ aiebāt: hodie filiā meaz nubere gnato tuo: id viso tu ne:an illi insaniant. Si. Ausculta paucis: et quid ego te velim ⁊ tu quod queris scies. Chre. Ausculto:loquere quid velis. Si. per te deos oro et nostram amiciciam o Chreme que incepta a pueris ſum etate accreuit simul:perqꝫ vnicam gnatam tuam et gnatuz meū cuius tibi potestas summa seruādi daꝛ:vt me adiuues in hac re: atqꝫ ita vt nuptie fuerāt future:fiāt. Chre. Ah ne me obsecra.quasi hic te orādo a me īpetrare opꝫteat. Aliū eē cēses nūc me:atqꝫ olim cū dabā? Si. i rē vtriqꝫ est vt

Ubeo. Hec congressio duorū senū ad tale piculū redigit fabulā vt id videaꝛ ꝯsilio non posse mutari sꝫ euētu.q̄ euēt⁹ ē critonis p̄ñtia.nā nūc ex falsis fiēt ꝟe nuptie. Jubeo.i.volo[nā firme aliq̄d iubere velle ē] Chremetē saluere subaudi sꝫ supp̄miꝛ alteri⁹ psone īteruētu. Uolo āt et iubeo differūt.naz volum⁹ aīo iubem⁹ ꝟbis. Chre. o aduerbiū optātis q̄rebā te.s.p̄z. Si. ⁊ ego te q̄rebaz inq̄t Chre. adueniS optato.i.mlꝫtū optat⁹:aliq̄t.i.neqꝫ multi neqꝫ pauci adierūt me.i. venerūt ad me:nō aūt dixit accesserēt.nā adit⁹ ardu⁹ difficilisqꝫ ē itaqꝫ adierēt q̄si īportūe et īterpellātes aduenerūt q̄ aiebāt id sup.auditūz eē ex te.i.a te videlꝫ filiā meā nubere hodie id ē dari nuptui gnato tuo.s.p̄ā.id.i.ob id viso.i.ad vidēdū venio:ne.i. vtrū tu Simo īsanias q̄ id dixisti:an illi q̄ id aiebāt insaniāt q̄.s.non audita referāt. Si. Ausculta.i.audi paucis.i. breuib⁹ ꝟbis.pauca etiā legiꝛ q̄si audi aliq̄.⁊ scies q̄d ego velim te vel ītellige facē:vel est sensus scies ꝑpꝛ q̄d ego te tantope optarē ⁊ scies inq̄t id qđ tu queris Chre. Ausculto.loq̄re.i.dic quid velꝛ.i.cupias vt fiat. Si. o Chre. oro te p deos ⁊ p nr̄az amiciciā q̄ īcepta.i.īstituta a pu̾s.i. iā tū cū adhuc pu̾i essem⁹:⁊ a pu̾is ꝑ aduerbio poniꝛ sicut a puulo a puero:accreuit.i.cepit īcremētū sūꝛ.i.pariꝛ cū etate:qꝫ.i.⁊ oro inq̄t te p tuā gnatā Philomenā vnicā ⁊ solā sine sororib⁹ aut fratrib⁹ ⁊ p gnatum meū[cui⁹ gnati seruādi.i custodiendi ne pdaꝛ summa ptās daꝛ tibi]oro ergo te vt adiuues me i hac re i hoc negocio abstrahēdi filij a libidine atqꝫ ita.i.eo pacto nuptie fiant i celebrētur vt.i.sicut fuerāt future.i.faciēde a fio poti⁹ ꝙ a sūm. Chre. Ah dolētis īteriectio ne obsecra me.i.noli me obsecrare.i.p sacra rogare q̄si.i.tāꝙ opꝫteat te īpetrare hoc.s. vt nuptie fiāt a me Chremete orādo me scꝫ Censes.i putas me esse nunc aliū.i.alioꝝ moꝝ atqꝫ.i. ꝙ olim.i.p̄terito tpe cū.i.qñ dabā filiā meā filio tuo si est in rē vtriqꝫ.i.si vtriqꝫ nostrū ē vtile.i.nemini inutile. Res enī interdū pro vtilitate poniꝛ vt hoc est re mea id est mihi vtile.est re tua.i.tibi vtile ⁊c. similiter puto hoc esse in rem vtriqꝫ nostrū id est puto hoc esse vtile vtriqꝫ nostrum ergo si est in rem vtriqꝫ nostrū vt nuptie

fiant accersi.id est euoca me seu fac me certiorē vel mone.nam accerso vel accersio ab actio is.est quod significat voco vocas quemadmodum et accerso is.eiusdem significationis. Antiqui enim dicebant arcio arcis mutantes d litteram in r. Inde accerso accersis.nunc autem dicimus accio accis d in c mutata inde fit accerso is.vel accersio is.tertie inflectionis vel quarte. iube id est ipera vt fiant.;sed si pl⁹ mali ē ex ea re.i.ex nuptijs ꝙ ꝯmodi vtriqz mihi et tibi oro te id.i.id ad te peto vt cōsulas.i.ꝓspicias

fiāt accersi iube. sed si ex ea re plus mali est ꝙ cōmodi
vtriqz:id te oro:i cōe vt cōsulas:quasi illa tua sit. Pā
philiqz ego sim pater. Si. Immo ita volo:itaqz postu-
lo vt fiat Chre. Neqz postulē abs te:nisi ipsa res mo-
neat. Chre. Quid est? Si. Ire sunt inter Glycerium et
gnatum. Chre. (Audio) Si. ita magne: vt sperem pos
se auelli. Chre. Fabule. Si. Profecto sic est. Chr. Sic
hercle: vt dicam tibi. amantium ire amoris reintegra
tio est. Si. hem. id te oro vt ante eamus: dū tps datur
dūqz eius libido occlusa est cōtumelijs: priusꝙ harūz
scelera: et lachryme cōficte dolis: reducant aīm egro
tum ad miam: vxorē dem⁹. spero consuetudine ꝛ cōiu
gio liberali deuinctū Chreme: dein facile ex illis sese
emersurū malis. Chre. Tibi hoc ita videt? at ego non
posse arbitror: neqz illū hāc ꝑpetuo habere. neqz me ꝑ
peti. Si. q̄ scis ergo istuc nisi periculuz feceris? Chre.

ꝓuideas in cōe.i.icommoduz qd̄ fit mihi cōe tecū vel in cōe id est ex equali vt Donatus vult cōe sepe vꝫ de duob⁹ tm̄ vt hic.ꝛ Cicero ad sulpiciū q̄cq̄d nos cōi sn̄ia statuerim.i mea ꝛ tua.ꝛ in multis alijs locis.consulas igitur.i.cōe q̄si.i.tanꝙ illa filia mea sit tuaqz i.ꝛ ego sim pater Pamphili. Si. imo.i.sed o Chreme in vocatiuo sicut vlixe volo itaqz.i.ꝛ postulo ita vt fiat.i.vt hoc negociū ꝯpleatur.neqz postulē.i.postulare velim abs te nisi ipsa res moneat id ē icitet ꝛ postulet vt fiat. Chr. quid ē? Si. Ire sunt inter Glycerium ꝛ gnatum. Chre. audio.i.intelligo capio quod dicis. Si. ita magne sunt ire vt speram Pam. posse auelli id est abstrahi ab illa. Chre. fabule.i.nuge sunt scilcꝫ Si. ꝓfecto.i.ꝓculdubio ꝛ ē ptīcula cōfirmatiua:sic est.i.ire sunt magne Chre. hercle sic ē vt dicā tibi ire amātiū.i.amore captorū reintegratio.i.īstauratio est amoris.ē aūt syllepsis cuiusmōi illō ē xenophon.dlicie mee sunt mandata tua meditatio mea ē.verbum eni sequitur vltimū nīm et cum illo congruit. Si. hē interiectio ostēdēs dolorē ꝓfectū ex dicto Chremetis q̄ catholicā.i.cōez protulit sn̄iam id.i.ob id qꝛ amātium ire ꝛc. oro te meam⁹ ante.i.ꝑueniamus dum id ē ꝙdiu tps.i.oportunitas datur dūqz libido.i.effrenis voluptas ꝛ lasciuia ei⁹ Pamphili est occlusa.i.cohibita repressa ꝯtumelijs id ē ꝓbris vltro citroqz datis dem⁹ vxorē priusꝙ scelera.i.scelerati mores ꝛ lachryme harū ꝑ hui⁹ Glycerij inuidiose dictum ē vt in eunucho non ꝑpeti meretricum contumelias ꝯficte.i.simulte dolis.i.astutijs fraudib⁹ ad decipiendum reducat.i.rediget aīm egrotū:qꝛ amore sauciuz ad miam vt miseratur eius Glycerij.o chreme spero.i.ꝯfido ipm Pamphilum deuinctum.i.alligatū irretitum allectum consuetudine.i.conuersatione tue filie ꝛ coniugio id est matrimonio liberali id est facto cum libera et non serua qualis forte putabatur peregrina illa glycerium.vel coniugio liberali id est liberaliter facto.spero itaqz sese sic deuictum dein vel dehinc id est postea facile emersurum.i.erupturum ex illis malis quo in amore sunt. Chre. hoc videtur tibi ita futurum sup.at.id est,sed ego arbitror neqz illum Pam. posse habere hanc filiā meam vel cōtra dici potest hāc non posse hēre illū ꝑpetuo.ideo amphibologia ex industria vsus ē vt vtrūqz ostēderet.et arbitror inqꝫ me Chremetem non posse ꝑpeti.i.vsqz ad finem pati vt filiam meam habeat secum siq̄ñ eiusmodi mores post cōnubia sit ꝓsecutur⁹. Si. ergo qui id est vnde vel quomō scis illuc pro istuc nisi feceris periculū id ē tētamentū seu.i.experiētia. Chre.

at ē graue.i.molestū istud, piculū.i.tentamētū fieri in filia mea. Si. nēpe.i.certe respōsionis aptū ē. deniq;.i.tādē oīs incōmoditas.i.īportunitas redit huc.i.in meipm recidit. nā huc ꝯ psona loquētis dr: si discessio.i.sepatio eueniat. qđ.s.discessionē euenire dīj pbibeāt.i.auertant. parēthesis ē p̄euforismos. At si.i.sʒ si corrigatur.i.resipiscat ppt filiā tuā qt ꝯmoditates id ē oportunitates inde procedēt.s. Aliū bhit vide qđ ipm satis q̄drat quātū ad sniam. Pricipio.i. īprimis restitueris.i.credes ꝯiūctiuū p idicatiuo anacoluthon. filiū amico tuo quē.i.filiū vides lasciuia pditū iri: inuenies tibi generū firmū.i stabilē ꝛ virū.i.maritū filie tue. Chre. Quid istic? bū ꝯcedētis ē et velut victi: ita vt istic abundet. vel est sensus. q̄d istic facis sup. q̄si ꝯcessionē tādē subiūcturus. Uel q̄d istic.i. iste dicit sup. admirādo: si induxti.i. induxisti p sincopā. aīm.i. si tibi ipasti vel tibi psuasisti istđ eē ita vtile nolo vllū ꝯmodū claudier p claudi p pagogē. tibi in me: hoc ē nolo tuum ꝯmodū retardari p me. Si. O chre. merito.i.iure sp maximi feci te id ē te plurimi estimaui. Chre. Sʒ quid ais? Si. Quid? Chre. q̄.i. quomō scis eos nunc discordare iter se.s. Pāphilum ꝛ Glycerium. et eos dixit ꝙ masculinū gen⁹ dʒ p̄pōderare feminino. Si. Ipsus dau⁹ q̄si q̄ maxie sciat q̄ est itim⁹.i. familiarissim⁹ ꝓpinquissim⁹ consilijs.i. ꝓpositis eoꝝ Pāphili ꝛ Glycerij dixit mihi: ꝛ is psuadet mihi vt maturē.i. accelerē nuptias ꝙtūʒ queam. Nū.i.nūq̄d. q.d. nō. cēses.i. iudicas ꝙ sup. faceret nisi sciret filiū velle hec eadē. Adeo.i. certe tute.i. tuipse iā.i. nūc audies verba eius. Deinde admonet alios seruos vt euocēt Dauum ad Simonem. Heus aduerbiū vocātis et attētionē petentis. euocate.i. accersite Dauum huc.i. ad me atq; eccū.i. ecce: ipe h̄ ppe video ipm exire foras. ipe em̄ iussu Simonis abierat itro vt paret panda

At istuc piculū i filia fieri graue ē. Si. Nēpe incōmoditas deniq; huc oīs redit: si eueniat. (qđ dīj pbibeant) discessio: at si corrigatur quot ꝯmoditates vide. Principio amico filiū restitueris: tibi generum firmū: et filie inuenies vir. Chre. quid istic? Si. ita istuc aīm induxti eē vtile: nolo tibi vllū cōmodū in me claudier. Si. Merito te sp maximi feci chreme. Chre. Sʒ quid ais Si. qđ? Chre. Qui scis eos nūc discordare iter se? Si. Ipsus mihi dau⁹ (qui itim⁹ ē eoꝝ ꝯsilijs) dixit: ꝛ is mihi persuadet nuptias: ꝙtū queā: vt maturē. Nū) censes (faceret) filiū nisi sciret eadē hec velle? Tute adeo iam eius audies verba: heus euocate huc Dauum. atq; eccum video ipsum exire foras.

Dauus. Simo. Chremes.

D te ibā. Si. qđnā ē? Da. cur vxor nō accersit. iā aduesp̄ascit: Si. audin tu illum ego dudū n̄nihil v̄it⁹ sū Daue abs te: ne faceres idē qđ vulg⁹ seruoꝝ solʒ: dolꝰ vt me deluderes

D te ibam ꝛc. Hic locus est in quo iam ad discrimen mali producta comedia in meliorem partem iam incepit inclinare. Da. Ibam ego. Dauus ad te Simonem. Si. Quid nam est. Da. Cur vxor non accersitur id est aduocatur vel adduci curatur. Iam aduesperascit id est ad vesperum inclinatur dies. Si. Audin.i. audis ne tu chremes illū Dauū. ego. sp grauis ē īceptio oꝛonis q̄ exordiū sumit a ꝓnomīe ego. dudū.i. paulo āte. Aduerbia tpis: aut certa sūt: vt hodie: cras. aut incerta vt dudū nup. Itaq; incertis certū additur tp̄s vt iādudū iānup. o Daue v̄itus sū nōnihil.i. aliq̄d, abs te.i. timui ne quid a te fieret: sed breuitati studuit poeta: vt alibi. metui a Chriside ne: id est ꝙ faceres idem. qđ vulgus.i. maior pars seruorū solet. s. vt.i. ꝙ deluderes id est ludibrio offenderes me senem dolis id est astutijs malis.

propterea ꝙ filius amat.i.amore captus est. Da. Egon.i.ego ne facerem.i.facere vellem istuc videlicꝫ te deludere dolis? Si. Credidi ꝗ.i.ꝛ ego adeo.i.valde metuēs id ne scꝫ deciperer. celaui vos seruos id sup. qđ dicam nūc. Da. Quid est? Si. Nā prope modū.i.vt vult Dona. vel ferme prope. habeo i.[illegible] fidem tibi.i.credo tibi. Da. tandē cognosti.i.nouisti. qui.i.qualis siem. hoc est fili nuptie non fuerant future.i.faciende. Da. quid.i.cur non fuerant future. Si. sed simulaui nuptias futuras ea gratia.i.causa. vt pertētarem vos. ꝑfecte de vobis periculum facerē. Da. quid ais? Si. sic res est. Da. vide nūꝗ̄ qui ui ego intelligere istuc. Vah. interiectio idignātis vel increpātis ac deridentis. cōsiliū.i.ꝓpositū ꝯmentū callidū.i.astutia ꝛ [illegible] ditate plenū. hoc aūt dictū excla matione tollendū ē.q.d. ꝯsiliū il lud ē multū callidū: ꝛ irridet da. eo pacto Simonē: eū enī non la tebat eiusmodi cōsiliū. Si. audi hoc vt.i.postꝗ̄ iussi te. Dauū itro ire huc.i.in domū parādoꝝ obso nioꝝ gratia. hic Chre. fit obuiā id est occurrit ꝑsto ē mihi opor tune.i.tēpestiue. Da. hē. dolētis interiectio. nūnā.i.nūquid. peri mus.i.ꝑditi sum⁹: et nā adiectio est syllabica vt q̄snam. Si. narro huic Chreme. q̄ tu dudū.i.paulo ante narrasti mihi. Da. q̄dnā au dio. alij audiam. Si. oro vt ipse Chremes det natā vixqꝫ exoro id ē obtineo id. Da. occidi.i.pe rij ꝑdit⁹ suꝫ. Si. hem. indignātis interiectio hic ē q̄d dixisti. Da. inꝗ̄.i.dico vel dixi optime factū esse.s. Si nūc nulla ē mora ꝑ hūc i.non stat ꝑ chremetē quo min⁹ nuptie fiant. Chre. Nunc ibo do muꝫ dicā vt apparētur obsonia.s. atqꝫ renūtio id est significo huic filie mee.s. Si. o Daue nunc te oro qm̄ tu sol⁹ effecisti.i.faciēdo ꝑfecisti has nuptias. Da. Dauus iterrūpēs simonē dicit. Ego vero sol⁹ effeci nuptias hoc āt dicit nō ad ꝯfirmationē. sꝫ ad increpatōēꝫ Si. Subdit. Si. qđ fuerat da uum rogatur⁹. porro.i.deīnceps in futuruꝫ: vel hortandi ē aduer bium. enitere.i.labora. quasi dif ficile sit ꝛ conatu opus corrigere id est ad viam rectam redigere mihi gnatuꝫ.s. Pamphilū. Da. hercle id est ꝑ herculem. faciam sedulo id est instanter q̄si sine dolo. Si potes corrigere nunc dum anim⁹ ei⁹ est iratus id ē ꝯmot⁹ ira: siue concit⁹ ꝛ prouocatus. Da. quiescas id est conquiesce neqꝫ de hoc re labo res. Si. igit̄ age.i.vel dic ꝛ loq̄re. vel est aduerbiū hortātis q̄ adhortat̄ eū vt faciat qđ pollicet̄. vbi ip sus ꝑā ē nūc? Da. mirū ē.i.miror. ni.i.si nō est domi cū sint inimicicie illi cū amasia. Si. ibo ad eū filiū

Propterea ꝙ amat fili⁹. Da. Egon istuc facerē? Si.
Credidi. Idqꝫ adeo metuens vos celaui: quod nunc
dicam. Da. quid est? Si. scies nam propemodum ha-
beo iam tibi fidem. Da. tandem cognosti qui siē. Si.
non fuerant nuptie future. Da. quid non? Si. sed ea
gratia simulaui vos vt pertentarē. Da. quid ais? Si.
sic res est. Da. vide nunꝗ̄ istuc quiui ego intelligere.
Vah consiliū callidum. Si. hoc audi. vt huc te intro
ire iussi oportune hic mihi fit obuiam. Dauus. Hem
numnam perimus? Si. narro huic que tu dudū narra
sti mihi. Da. quidnam audio? Si. natam vt det oro
vixqꝫ id exoro. Da. occidi. Si. Hem quid dixisti? Da.
optime inꝗ̄ factum. Si. nunc per hunc nulla est mo-
ra. Chr. domū nunc ibo: vt apparentur dicam: atqꝫ
huic renuncio. Si. nunc te oro daue: (quoniam solus
mihi effecisti has nuptias) Da. (ego vero solus) Si.
corrigere mihi gnatū porro enitere. Dauus. Faciam
hercle sedulo. Si. Potes nunc dum anim⁹ irritatus
est: Dauus. Quiescas. Simo. Age igitur: vbi nūc est
ipsus? Dauus. Mirum ni domi est. Si. ibo ad eum

atq; dicam .i. idē.i.similr illi hec eadē que dixi tibi. Da. Nullus.i.non sum: plus est enī nullū esse q̄ periisse. Nam qui perit corpꝰ h3 reliquū qui vero nullus est ita nō est ac si natꝰ non sit: quid cause.i.q̄ causa est: quin.i.cur nō ꝓficiscar tanq̄ res egra ⁊ difficilis recta via.i.plana: hinc.i.ex hoc loco in pistrinū id est ī ergastulū pistoriū ad circūagēda s trusatiles molas: nihil loci.i.nullus locꝰ: hoc ē nulla oportunitas relictū ē preci: q̄si nūc preces apud Pamphilū nō sint valiture: ia3 ꝑturbaui oīa: conieci.i.impetu et iiuria īmisi filiū herilem i. Pāphilū filiū heri mei Simonis in nuptias: feci vt nuptie fierent hodie hº Pāphilo insperante: atq; inuito.i.nolēte. Hem. irascentis sibi iteriectio est: astutias ommitto, vt hoīe3 nequā. hōa ironia pluraliter dixit astutias. q̄si ei q̄ abūdat astutijs vna nō sufficiat ac suppetat: qd̄.i.sed: si quiescē.i.in ea re nō laborassem nihil mali euenisset. Sed eccū.i.ecce hic ante oculos video ipm Pāphilum: occidi.i.ꝑditus su3: vtinā aliquid esset mihi hic quo.i.vt vel equo darē me ꝑcipite3 nunc id est ꝑcipitarem me mihi ipsi mortē conciturus.

at q; eadem hec (q̄ tibi dixi) dicā itidē illi. Da. Nullus sum. Quid cause est quin hinc in pistrinū recta proficiscar via? Nihil ē preci loci relictū: iā perturbaui oia: herū fefelli, i nuptias cōieci herilē filium. Feci hodie vt fierent insperante hoc atq; inuito Pamphilo. Hē astutias quod si quiescem nihil euenisset mali. S3 eccū ipsu3 video: occidi. Utinā mihi esset aliq̄d hic: quo nūc me precipitē darē.

Pāphilus. Dauus.

Ubi illic est ⁊c. Hec scena cuiꝰ ꝑturbatōis eē dhebeat supra poeta ꝑstruxit cū ad ꝯsentiendu3 Daui cū filio tardū Pamphilu3 faceret. Pam. Ubi illic scelꝰ.i.ille scelestus. ⁊ illic ꝓ ille ponitur ⁊ ad intellectu3 refertur non ad ꝟba. Nā illō esset dicendū: quēadmodū subiungit relatiuū masculini generis sc3 qui: vbi ē syllepsis per genera cu3 qd̄ ess3 dicendū si ad verba redigeret. In eo autē q̄ scelus ꝓ scelerato ponitur quidā dicunt emphasim esse. Ubi ergo est ille sceleratꝰ Dauus, qui ꝑdidit.i.destruxit me. Da. Perij. Pā. atq; ꝯfiteor hoc malum sc3 obtigisse.i.accidisse mihi iure: q̄nquidē q2 certe su3 tā iers.i.sine arte ⁊ astutia: ⁊ tā nulli ꝯsilij.i.nullꝰ prudētie q̄ mihi cauere nequeā: vbi nulli in gtio ponit vetuste ꝓ nulliꝰ. Nā veteres nulli nullo ⁊ soli solo declinabāt more adiectiuo noīm: nec sola h̄ s3 ⁊ alia nōnulla ī ius nūc gtīū t'minata: huon.i.huone.i. vtrū ē prudētie su haudi me ꝯmisisse.i.credidisse fortūas meas.i.successus meos: vl' ꝯditōes ⁊ status meos: huo futuli.i.leui: istabili: tractū a vase qd̄ futile dr. Illō eī vas sacroꝝ ē ⁊ a solo sacroꝝ ministro deponit ad t'rā: ē q; a fūdo acuto ⁊ patulo ore ꝓpterea ī t'ra stare ñ pt q̄nimo stati accūbēs effūdit q̄cq̄d ī se liq̄ris ē: ob latū os ⁊ fūdū acutū. Cōmittere etiā plꝰ ē q̄ ꝯmēdare: ꝯmittimꝰ eī q̄ cū magno piculo volumꝰ eē huata g̃ fero ꝑciū.i.pmiū: s3 ꝑciū pociꝰ ē pena ꝓ stultitia: pmiū ꝓ v'tute ⁊ sapiā: honorē ⁊ lucꝝ pmiū tm̄ gn̄alit' ꝓ bono aut malo facto reddit': fero igr̄ ꝑciū ob stultitiā: s3 ipē huꝰ nūq̄ auferet.i.asportabit id pmiū a me iultū passiue posuit ꝓ nō vindicatū. Da. Post hac.i.ī futuꝝ sat scio me fore futuꝝ eē incolumē.i.saluū: ⁊ nō pꝰ piclitatuꝝ: si deuito.i.euado nūc hº malū.q.d. tā difficile ē hic euadē vt q̄ euaserit videat' imortal' futurꝰ. Pā. nā q̄d ego nūc dicā p̄ri negabo ne me velle mō q̄ pollicitꝰ sū ducē q̄ fidu

Ubi illic ē scelus q̄ me ꝑdidit? Da. Perij. Pā. Atq; hoc confiteor iure mihi obtigisse q̄nq̄dē tā iers tā nulli cōsilij su3: seruon fortunas meas me cōmisisse futuli: ergo ꝑciū ob stulti ciā fero: s3 inultum id nunq̄ a me auferet. Da. Posth ac incolumē sat scio fore me: hoc nūc si deuito malu3. Pam. Nam q̄d ego nūc dicam patri: negabo: velle me (modo qui sum pollicitus) ducere: qua fidu

cia.i.imprudentia audeam facere.i.negare.nec scio quid faciā nunc de me. Donatus autem vult vt me ablatiuus sine prepositione:q̄si quid faciam me id est per me solum.Da.Equidē id est certe nescio inq̄ quid faciam de me:per quod ostenditur de me in dicto Pam.fuisse atq̄ ago id sedulo.i. instanter cogi-to:vt sciam quid de me sit futurum vel faciā:dicā me inuenturum iam aliq̄d vt p̄ducam id ē proferam prolatam protendam differā.aliquam moram huic malo.Pā. Obe.iteriectio sentiētis eū quē q̄rebat

cia id facere audeam? Nec quid de me nunc faciā scio.
Dauus.Nec de me equidem atq̄ id ago sedulo.Dicā
aliquid iā me inuenturum: vt huic malo aliquam pro
ducam morā.Pam.Obe.Da.Uisus sum.Pam.Ebo
dum bone vir: quid ais? viden ne tuis consilijs mise-
rum impeditum esse.Da.At iam expediā.Pam.Ex
pedies? Da.Certe pamphile.Pam.Nempe vt modo.
Da.Immo melius spero.Pāphi. Hoc tibi ego vt cre-
dem furcifer? tu rem impeditam et perditam restitu-
as? Hem.Quo fretus siem qui me hodie ex transquil
lissima re coniecisti in nuptias: an non dixi hoc esse
futurum? Da.Dixi.Pam.quid meritus? Da. Cruceꝫ
Sed sine paululum ad me vt redeam: iam aliquid vt
dispiciam.Pam.Hei mihi.cur non habeo spacium vt
de te sumā supplicium vt volo.Nāq̄ hoc tempus pre-
cauere monet me:haud de te vlcisci sinit.

Da.Dauus superiora iterposuit nō p̄ceptus a pāphilo .nūc dicit Uisus suꝫ.Pā. Ebodū p̄ticula ē euocātis ad se bone vir p̄ ironiā ꝛ hͦ ironia p̄seq̄tur cuꝫ oē p̄tumelie genus leue in eum ducimus in queꝫ ferimur iracundia. quid ais id ē loqueris:dicis vel facis viden id est vides ne me impeditum id ē implicatum:inuolutum alligatū:irretitum. tuis consilijs id est tuis suasionibus . impeditus autem proprie est qui ita pedes habet illigatos ; vt progredi non possit:sed id ad negocium retulit. Da. at.i.sed expediā id ē exoluam te iam.i.breui vel celeriter.Pā.Expedies. Da.o Pamphile certe expediā s.Pā.Nempe.i.certe. vt.i. sicut mō expediji sti.Da.imo.i.sed spero.i.confido me melius expediturū.s.quasi iā bene expedierit. Pam.ob.interiectio indignantis vel irati vis furcifer:qui dignus es vt circumferas furcā ignominie cā: vt credam tibi hoc. Furciferi eñ dicebant ſui q̄ ob leue delictū cogebantur a dn̄is ignominie magis q̄ supplicij cā circa vicinos furcam in collo ferre subligatis ad eā manibus ꝛ p̄dicare peccatuꝫ suū: sicq̄ monere ceteros ne q̄d simile admittant. Restitues id est resarcies:reparabis: recuperabis:restaurabis:rē impeditaꝫ id est intricatam:inuolutā:implicatam,et perditam,i.de qua nulla restat spes.Hem irati interiectio et indignati.quo siem fretus:quia dixerat cuius consilio fretus sum.q d.in quo possim amplius fiduciam habere:qui Dauus hodie coniecisti me in nuptias et re transquillissima id est q̄ erat sine vlla perturbatione.an.i.vtrū.non dixi.q.d.imo hoc esse futurū videlicet vt ab illa excludar hac concludar.Da.Dixisti illud futurū scꝫ Pam.Quid meritus es?Da. Crucem meritus sum id est vt cruci affigar.quod supplicium malorum seruorum erat:et precipue fugitiuorum.Sed sine.i.patere vt redeā paululuꝫ ad me i.vt aīm resumā siue recipiam et sedem mentis.ad se enim redit qui esse amans desistit. Iā.i.celeriter dispiciā id est disquiram excogitabo cōmentabor:cōminiscar:cōsiderabo aliquid id est aliquod remedium seu aliquod consilium.Nā dispicere ē disquirere consilium: despicere vero significat deorsum aspicere.Pā.Hei mihi cur non habeo spacium.i.oportunitatem:tp̄s:ociū vt sumā supplicium.i.vt exigā penas de te:vt persequar penas de te.vt volo.i.ad arbitriū meū. Nāq̄ hoc tēpus monet id est admonet me precauere id est prouidere mihi haud sinit id est permittit me vlcisci de te id vindictam capere de te.si sit te absq̄ de:tunc vlcisci significat punire.

Comedia.I.

Occine ē ⁊c. Elegās ꝑturbatio in q̄ int̃ se oēs oībus reddūtur offēsi. Ca. hoccine id est vtrum hoc est credibile. q.d. ē incredibile ⁊ nephādū aut mēorabile. i. memorari dignū vt tāta vecordia. i. malicia cordis. dr̄ eīn; vecors mali cordis. fit inata cuiq̄: vt gaudeat malis alienis: atq̄ʒ vt cōparet. i. acq̄rat assequtur; sua cōmoda ex icōmodis alteri⁹. Ah dolētis itericctio ne. i. vtrū id gen⁹ hoīm vex. i. verax; verisictū; fidele: immo. i. sed. id gen⁹ hoīm ē ꝑes-simuʒ. q̄s. i. q̄bus hoībus pudor paululū nō adest. mō. i. dūtaxat i dnegādo. i. vt negēt se facturos post. i. deinde. vbi. i. q̄n tp̄s est iā ꝓmissa ꝑfici. i. ꝑstari. tum. i. tunc ipi coacti necessario q̄si ducti necessitatē. se apiūt. i. maliciā suam ostēdūt quā pri⁹ texerant in pectoris altitudine: ⁊ timent denegare: ⁊ tamē res. i. malicia sua cogit eos denegare q̄d ꝓmiserant ibi. i. tūc. tū. i. deīde oro eoꝝ ē ipudētissima. i. isolētissima: petulātissima. q̄s es tu. i. q̄ dignitate polles. q̄s ē mihi. i. frat̃ an cognatōe iūctus: cur optas sup. vel pet̄ tibi ꝓ te. i. meā videlʒ vxorē. Heus Hec ꝑicula heus h̃ significationē hʒ reuocādi aliquē ad attētionē siue ꝯsiderationē ei⁹ q̄d statiʒ ē dicēdū egomet suʒ ꝓxim⁹. s. cbarus: beniuol⁹ mihi inde ꝓximi ⁊ ꝓpinq̄ dn̄r q̄ nobis chari eē debēt attamē. i. sʒ tū. si roges. i. si ꝑcūcter̄ vbi ē fides. i. fidelitas: vi tas ꝯstātia dictoꝝ ⁊ ꝯuentoꝝ. nihil illos pudet. i. nullo afficiūtur pudore: vbi nihil pōt capi pro si aut gti casus eē pōt: q̄si nullius rei eos pudeat. aut nī: ⁊ tūc pudet ꝑsonale ꝟbū ē. Hic vbi ē op⁹ vereri denegare videlicet. vbi ꝓmiserūt nō verētur denegare. illic vbi nihil. i. nō ē op⁹. s. vbi non dū ꝓmiserūt: vbi verētur denegare. Sʒ q̄d agā: Adeam ne ad eū. alteꝝ ad a būdat. vt expostulē. i. cōq̄rar. hāc iiuriā. i. de hac iiuria cū eo Pāphilo Expostulare ē q̄relā apd̄ eūiꝑʒ deponere q̄ fecit iiuriam postulare aūt ē q̄relā dicere d̄ altero apud alteꝝ: ⁊ vt igerā. i. eijciā mala multa tanq̄ tela illi Pamphilo. q.d. vt mlt̃is ꝓbris eū afficiā. atq̄ʒ aliq̄s dicat expostulādo ⁊ igerēdo mala mlt̃a. nihil ꝓmoueris i. ꝑficeris vel ꝑfueris: et q̄ vulgo dici solet nihil lucraberis. Rn̄deo subaudi q̄ multum ꝓmouero inq̄ i. ꝑfecero q̄n certe. i. saltē fuero molest⁹ ei Pāphi. i. eū saltē aliq̄ affecero molestia atq̄ʒ moreʒ gessero i. ꝯplacuero: obsecut⁹ fuero satisfecero aīo meo. Pā. o Carine ege ipudēs. i. male ꝓuid⁹ ⁊ icaut⁹ ⁊ male ꝓspiciēs reb⁹ meis ꝑdidi. i. destruxi ⁊ me ⁊ te: nisi q̄d. i. nisi aliq̄tulū dij respiciunt nos. i. nisi dij sint adiutores: q̄ respiciēdo mortales iuuāt. Ca. Ita ne. i. vtrū ē ita: ⁊ distinguēdū ē hic: atq̄ʒ subiūgēduʒ ipudēs me ꝑdidisti. inq̄. q.d. nō. imo ꝯsulto id effecisti. tādē cā. i. occasio iuenta ē vt me ꝑderes soluisti i. fregisti: violasti nō ꝯstituisti fidē. i. fctām ꝓmissionē: vel soluisti fidē. i. fidelitatē q̄ iūcti eram⁹ tanq̄ viculo quodā ⁊ silr̄ soluisti fidē. i. ꝓmissionē. Nā ꝓmissionibus obligāt̃ hoīes: vt patet in iure de stipula

Carinus. Pāphilus; Dauus;

Occine ē credibile āt mēorabile tāta vecordia inata cuiq̄ vt siet: vt malis gaudeat alienis atq̄ʒ ex incomodis alterius sua vt ꝯparet ꝯmoda: Ah id ne ē verū: imo id gen⁹ est hoīm pessimū in denegādo: mō q̄s pudor paululū adest: post vbi tp̄s est ꝓmissa iaʒ ꝑfici tūc coacti necessario se apeiūt ⁊ timēt: ⁊ tamē res cogit eos denegare. Ibi tū eoꝝ ipudētissima oro est Quis tu es: q̄s mihi es cur meā tibi: heus ꝓxim⁹ sum egomet mihi. Attamen vbi fides est si roges nil pudet. Hic vbi opus est nō verent̃. illic vbi nihil opus ē vbi verētur. Sʒ q̄d agā adeā ne ad eū vt cū eo iiuriā hāc expostulē igerā mala multa: atq̄ʒ aliq̄s dicat nihil ꝓmoueris. multū molestus ⁊ certe fuero atq̄ʒ aīo amorē gessero. Pā. Carine ⁊ me ⁊ te ipruдēs (nisi q̄d dij respiciūt) ꝑdidi. Ca. Ita ne ipꝛudēs: Tādē iuēta ē causa soluisti fidem. Pam.

tionibus. ꝛ ideo soluit fides qn̄ nō p̄statur sed. cōtennit. Pā. Quid tādē: ibi tādē h3 q̄ddā vrgēs et ac celerās r̄fisionē. i. r̄fide pauc3 ꝛ sine lōg3 ābagib⁹ cur solueri fidē. Ca. Etiā postulas. i. cōtēdis seducere me nūc. i. me d̄cipe ill' dict3. i. tuis v̄bis: Pā. qd istuc ē. Ca. Postq̄ dixi me amare. i. amore capi ipa amica ꝯplacita ē tibi. i. placuit mihi: vt ꝛ mihi. Heu me miser̄. s. dico vl' fateor me miser̄ ꝛ exclamādo p̄ferē dū ē me miser̄ q̄ sectaui. i. ꝯsideraui aīm tuū ex aīo meo. i. putaui te gestare aīm adeo fidelē vt ego hēo: cōiecturā eni ex meo aīo capiebā. Pam. falsus es. i. deceptus o Carine q. eā de me habes opinionē malā. Ca. nonne h' gaudiū. s. eā h̄re quā amo visū ē sat3 solidū. i. itegrū: idoneū: plenū: nisi lectasses. i. p̄duxisses iduxisses oblectasses: ꝛ tuis suauib⁹ s̄monibus me fouisses ꝛ allexisses. Int' dū ei lactare vltra notā significationē ē iducere i aliquē voluptatē a lactādo. vn̄ ꝛ oblectare d̄r. nisi g̃ lactasses me amāte3. i. amare captū. ꝛ p̄duceres. i. p̄duxisses me spe. i. expectatiōe falsa. i. fallaci ꝛ d̄cipiēti ibi ei falsus actiue capit: s3 sup̄i⁹ passiue. hēas p̄missio ab irati. Pā. hēam. i. dicis vt hēam ah iteriectio dolēt3. nescis i. q̄tis malis ego miser verser. i. assidue sim ꝛ voluter ꝛ q̄tas sollicitudines meus carnifex. i. tortor i me q̄ videl3 ita me torq̄at. q̄n faciēs carne3 carnifex d̄r. mortuor̄ eni pot⁹ caro ē vt corp⁹ viuor̄. q̄tas sollicitudines me⁹ carnifex. i. carnifex i me ꝯfecit. i. cōparauit: contraxit mihi: ꝯflauit mihi. suis cōsilijs id ē suasionibus. Ca. Quid istuc. i. cur istō ē tā miru3 si capit exēplū de te. i. si te imitat'. Pam. Haud ducas istō si cognor3 p̄ sincopā: p̄ cognouer3 me. i. igenium meū: siue naturā ꝛ amorē meū q̄ ꝯplector Glycerium. Ca. Scio q̄ sup. altercasti: alij altercatus es. nā alterco n̄ dicimus. i. cōtēdisti dudū. i. pauloāte cū p̄re. ꝛ eis p̄ p̄ptea nūc succēset. i. irascit' tibi nec quiuit. i. potuit cogere te hodie vt duceres illā philomenā. Pā. Imo etiā. i. s3 etiā vl' p̄terea aut āplius hee nuptie nō app̄bant mihi. appari cū otio cāu sp̄ cladē ꝛ p̄niciē significat: vt Uir. mihi sacra pari. q̄ i q̄re. s. q2 ignoras illud tu scis minus meas erūnas. i. mis̄ias. nec q̄sq̄ postulabat nūc dare vxorē. Ca. Scio. q. d. itelligo hn̄ tu coactus es tua solius volūtate. Pā. mane. i. ausculta adhuc pa3 nec discede nōdū. i. n̄ adhuc scis rē vt i est. Ca. equidē ego q̄dē scio te eē ductur̄ illā Philo. Pā. cur enecas. i. crucias me. audi hoc nūq̄ dauus destitit. i. cessauit istare. i. istāter vrgere suadere tāq̄ parē: orare tāq̄ supiorē vt dicerē p̄rime ducturū vsq3 adeo. i. intm̄ vl' cousq3 donec. i. q̄usq3 p̄pulit. i. ipegit ipulit me ad id faciēdū. Ca. q̄s istic homo ē de quo loq̄ris. Pā. Dau⁹. Ca. ē dau⁹: Pā. dau⁹ iterturbat. i. valde turbat oīa. nā iter h' ē p̄ticula auctiua adeo vt nō p̄ mediocri significatione sit: sed q2 maiorē h̄re nō pōt. vt iterfectus iterceptus nisi iter capiatur p̄ post vt hūc iter fluuio tiberin⁹ amneo. Ca. q̄obrē interturbat. Pā. Nescio nisi q̄ scio satis deos fuisse

Quid tādē: Ca. Etiā nūc me seducere istis dictis postulas. Pā. Quid istuc ē: Ca. postq̄ me amare dixi: cōplacita ē tibi: heu me miserū: q̄ tuū aīz ex aīo spectaui meo. Pā. falsus es. Ca. nōne ē tibi satis. Hoc solidū visū gaudiū: nisi me lactasses amantē: ꝛ spe falsa p̄duceres: hēas. Pā. hēa3: ha nescis q̄tis i malis verser miser: q̄tasq3 is suis ꝯsilijs mihi ꝯfecit solicitudines me⁹ carnifex. Ca. qd istuc tā mir̄ est: de te si exēplū capit: Pā. haud istuc dicas: si cognoris me: vl' amorē meum. Ca. scio cū p̄re alt' casti dudū: ꝛ is nūc p̄ptea tibi succēset nec te q̄uit hodie cogere: illā vt duceres. Pā. Immo ēt: quo tu min⁹ scis erūnas meas: hee nuptie n̄ app̄babāt mihi: nec postulabat nūc q̄sq̄ vxorē dar'. Ca. Scio tu coact⁹ tua volūtate es. Pā. Mane nōdu3 scis. Ca. Scio eq̄dē illā ductur̄ te eē. Pā. cur me enecas. hoc audi. nūq̄ destitit istare vt dicerē me eē ductur̄ p̄ri: suadere orare vsq3 adeo dōec p̄pulit. Ca. quis hō istic: Pā. Dauus. Ca. Dau⁹: Pā. Dau⁹ inturbat oīa.

ratos mihi qꝛ auscl'tauerī.i.obediuerī ei suo.Ca.O Daue h' fctū est.D.fctū est fateor.Ca.hē idignātꝭ p̄icula o scelus.i.scelerose s̄ue q̄dāts.At dij diuīt.i.dēt tibi exitū dignū.i.ꝑniciē dignū factis.Ebo in teriectio itentiōes audientꝭ exposcēs.Dic mihi h' semꝑ iniuriosum est:si omēs iimici vellēt hūc esse ꝯiectum in nuptias qd ꝯsiliū darēt nisi h' quod dedisti.Da.deceptus sū at nō fatigatus.i.nō ita fractus vt nullas alias vias ꝓsequi velim.imo ad alia experienda ꝑatus sum.Ca.scio te.s.nō esse fatigatum.

Ca.q̄obrē? Pā.nescio nisi deos mihi iratos fuisse sa tis scio:qꝛ auscultauerī ei.Ca.factū ē hoc daue? Da. Factū.Ca.hē q̄d ais o scel⁹? at tibi dij dignū factꝭ exi tiū d'uīt.Ebo.dic mihi si oēs hūc ꝯiectū i nuptias eē iimici vellēt:qd:nisi hoc ꝯsiliū darēt? Da.Decept⁹ sū aut nō defatigat⁹.Ca.Scio.Da.hac nō successit:alia aggrediamur via.Nisi id putes:qꝛ ꝑmo ꝓcessit parū: nō posse iā ad salutē ꝯuerti hoc maluꝫ.Pā.imo etiā iā satꝭ credo (si aduigilauerꝭ) ex vnis geīas mihi ꝯficies nuptias.Da.Ego pāphile hoc tibi pro seruitio debeo conari māib⁹ pedibusqꝫ:noctesqꝫ ⁊ dies capitꝭ ꝑiculū adire dū ꝓsim tibi.Tuū ē si q̄d ꝑter spem euēit mihi ignoscere.si parꝫ succedit qd ago:at facio sedulo.Vel tute aliud reperi:me missū face.Pā.Cupio.Restitue in quē accepisti me locū.Da.faciā.Pā.At iā hoc op⁹ est.Da.hē sꝫ mane ꝯcrepuit a glycerio ostiū.Pam.Ni hil ad te.Da.q̄ro.Pā.habe nunccine demum? Dau⁹. At iam tibi hoc inuentum dabo.

Da.si successit.i.qd conabamur non prospere cessit hac via id est hac rōne aggrediamur id est adoriamur ⁊ euitamur alia via ni si putes id qd sequitur videlꝫ qꝛ primo parū ꝓcessit id est parum habuit momēti qd moliti sumus hoc malū iā nō posse verti ad salutem.i.ad ꝓsperitatē ⁊ icolumitatē.Pam.imo etiā iā satis credo si aduigilaueris.i.dederꝭ operā ⁊ adhibueris ingeniū ꝙ sup. ꝯficies mihi geīas nuptias.i.binas ex vnis nuptijs.q.d.si vigiles scio te adeo mea mala posse augere vt ex vno malo ad duo me deducas ita ꝙ si nō satꝭ vnis crucier nuptijs binas mihi ꝯficias.Da.o pāphile debeo tibi hoc ꝓ seruitio.i.pro s̄uitute videlicet conari manib⁹ pedibusqꝫ.i. oībus mēbris et virib⁹ totꝭ ⁊ noctes ⁊ dies.i.oī tp̄e adire ꝑiculū capitis.i.subire mortis ꝑiculum dū.i.dūmō ꝓsiꝫ tibi.i.sim vtilis tibi.Tuū est.i.tuū officiū ē tue ꝑtes sunt mihi ignoscere si q̄d euenit ꝑter spem.i.ꝯ opinionem et volūtatē meā:si id qd ago.i.molior parū succedit.i.parū ꝓspere cedit at facio sedulo.i.ex aīo q̄si sine dolo ⁊ instanter.vel melius tute i.tumet facis subaudi.Ubi vel posset correctiue capi.q.d.id qd molior sedulo id facio vel potius tute ipse facꝭ qꝛ ꝑ me nihil fecisse nisi ꝓmisisses te ducturū vt ego suadebā.vel tute sup.facis melius ꝙ ego.Deinde eius menti occurrit q̄ꝙ qd ei placebat ad turbandas nuptias.s.ꝓlatio pueri ad hostiū.iō subdit repperi aliud.i.aliud excogitaui ⁊ cōmentus sum missum face me.i.dimitte me vt inuentū ꝓsequar neqꝫ vtaris opa mea.Pā.cupio.i.ego volo.sed restitue me in quē locū me accepisti.vel omia mihi integra et salua redde q̄lia tibi tradidit ꝯsulturo.Da.faciam.i.te restituā.Pā.at iā hoc ē opus.vt hic sit nti casus.vel opus ē hoc in ablatō.Da.hē.sꝫ mane.q.d. patiētiā habe modicā.iā eīm q̄ꝙ noui mihi occurrit ostiū a glycerio ꝯcrepuit.i.glycerij ostiū aptum ē.Pā.nihil ad te spectat sup.si ostiū glycerij ꝯcrepuerit.q.d.nihil ad inuentionē tuam aptio illius ostij facit.Da.quero.i.inuestigo aīo meo consiliū quo restituaris in pristinū statū.Pā.hē.dolētis vel idignātis ꝑicula nūccine demū.i.verū nūc deniqꝫ q̄ris subaudi ꝯsilio ⁊ inuētionē vt restituar ī pristinū statū.q.d. adhuc incipis cum iā cōsiliū excogitatū et inuentum eē foret opus Da.at iā.i.statim nunc nunc dabo tibi h' cōsilium:scꝫ quo restituaris in pristinum statum.i.excogitatum.

Amiā. In hac scena instauratio est exortatōis Pamphili p Misidē op⁹ ē essi ꝺortari rursus adolescentē ne sub patris oppssione astrīgaꝫ aut frāgaꝫ. Mi. Jamiāz. i. statiz vel mox curabo. i. dabo operā inuētū. i. iuenire ⁊ adductū. i. adducere tibi mecū tuū pāphilū vbivbi id est vbicūqꝫ erit ⁊ bene tibi dixit q̄si amāti. mō o mi aīe scꝫ glyceriū quā toto pectore amo: ⁊ est mollis ōo ⁊ feīnea multis īplicata blandimētis noli macerare. i. excruciare te vel noli te angore afficere. Pam. o Misis. Mi. quid est: Deinde viso pamphilo dixit. hēo pamphile optime id ē oportune et tēpestiue offers te mihi. i. obui⁹ mihi efficeris. Pam. qd est. Mi. hera. i. glycerīū iussit me orare te si ames. i. si eius sis amore capt⁹ vt iam. i. tūc venias ad se ait se cupere videre te. Pam. Uah. iteriectio increpantis pij hoc maluz. i. amor meus ⁊ Glycerij sollicitudo itegrascit. i. integraꝫ hoc ē integrū reddiꝫ repetiꝫ restauraꝫ refricaꝫ renouaꝫ. Siccine. i. vtruz sic op3 sup. illā glyceriū atqꝫ me pāphilū mifos. i. afflictos [vbi masculinū ꝑpōderat feīno vt mos est] sollicitarier. i. pturbari nunc tua opa. i. tua opatōne tuo labore. s. Daui q̄ operā dedisti vt nobis hoc malū peres. naz iccirco accersor. i. euocor ꝙ. i. qz sensit ipsa Glyce. nuptias appari mihi. Appari ad horrorē referꝫ ⁊ ad timorē ⁊ dtio casui subiūctū cladē ⁊ pniciē figꝫ. Uir. mihi sacra parari. Ca. quidē. i. certe quib⁹ nuptijs ꝙ id ē ꝙtum facile potuerat q̄sci. i. potuerat supsedere et sine turbatōe ac labore abstīeri. vbi taz potuerat ꝙ q̄sci ipso nalia ṽba sūt: si hic. s. Dau⁹ q̄ss3 id ē q̄euisset neqꝫ aliquid fuisset molit⁹. Da. age. i. agendū hortantis est aduerbiū p ironiaz ⁊ derisionē dictū si hic Pamphil⁹ nō insanit. i. decipit fuerit iracūd⁹ ē ⁊ furore pcitus satis sua spōte. i. ex seipo instiga id ē incita ⁊ submistra iracūdie fomēta. Mi. atqꝫ edepol ea res ē id ē ipsa Gly. nuptias sentit appari ⁊ propterea nūc ipsa miseria est in merore id ē in luctu squalore ac dolore. Pam. o Misis asseueratio est vbi a nomie incipiꝫ eius q̄ cū sit sermo adiuro id est valde iuro nā adauctiua pticula ē vt admirabiꝫr. i. valde mirabiꝫr adiuro igiꝫ tibi p oēs deos nūꝙ me desertur. i. derelicturū eā nō: addidit iterū non ad maiorē negationē ⁊ simul vt subnectat qd seq̄tur: ⁊ est sensus non eam me inꝙ deserturū iuro tibi etiaz si sciētia: vel cape si pro ꝙuis: oēs hoies [hec verecūde dixit ppter patrē] esse mihi capiūdos īimicos id ē mihi maliuolos vbi capiundos mutauit e in u vt moris est: expetiui id ē optaui elegi mihi hanc Gly. ptigit. i. euenit vt ea potirer optata. qd vix euenit cōtigisse dr. mores nostri cōueniūt magnā habent similitudinē qd v3 ad matrimoniū ꝯfirmādum. Illi valeant. i. abeant discedant a nobis: qz ⁊ discedentib⁹ ⁊ mortuis vale dr: est aūt valeāt renūciatōis ⁊ interprecationis verbum qui volunt dissidium id discordiā a dissideo es quod significat discrepo as. discordo das. inter nos scilicꝫ Glycerium et me nemo adimet id est abstrahet mihi hanc nisi mors.

Misis. Pamphilus. Carinus. Dauus.

Amiā (vbi vbi erit) inuētū tibi curabo: ⁊
mecū adductum tuū pāphilū: tu mō aīe
mi noli te macerare. Pā. o Misis. Mi.
q̄d ē: hē Pāphile optīe mihi te offers. Pā. q̄d ē. Mi.
Orare iussit si se ames hera: iā vt ad sese venias: vide
re te ait cupere se. Pā. Uah, pij hoc maluz itegrascit.
Siccine me atqꝫ illā opa tua nūc miseros sollicitarier: naz iccirco accersor: nuptias ꝙ mihi appari sensit.
Ca. q̄b⁹ q̄dē ꝙ facile poterat q̄esci: si hic q̄esset. Da.
Age si hic nō īsanit satis sua sponte: isiga. Mi. atqꝫ
edepol ea res est: ppterea nūc misera i merore ē. Pā.
Misis p oēs tibi adiuro deos: nūꝙ eā me deserturū
nō si capiūdos sciā mihi esse īimicos oēs hoies: hanc
mihi expetiui: cōtigit cōueniūt mores. Ualeāt q̄ iter
nos dissidiuz volūt: hāc nisi mors mihi adimet nemo

Ca.resipisco.i.vires resumo recreor sensus mei reuocāt spm̄:⁊ hī resipisco ait qd̄ significat in pristinū sensum bonū redire.q.d.se pauloāte insanijsse ⁊ desipuisse p̄ dolore. Pam.rñsum appollinis nō est magis verū q̄ hoc.i.meū si poterit fieri vt ne.i.q̄ nō p̄r credat ꝑ me stetisse.i.ꝑ me factū esse quomin⁹.i.vt nō hee nuptie fierēt:volo.i.bene cupio illud ne irritetur:sȝ si id nō poterit fieri faciā in ꝓcliue.i.qd̄ impendet faciendū qm̄ iā res eo īclinata ꝓpe videtur vt id fieri sit necesse quo:eā nō deserā.Deīde ostē dit q̄d sit ī ꝓcliue vȝ vt pater credat ꝑ me stetisse q̄min⁹ fierēt nuptie q̄s.i.q̄lis videor.Ca.videris eq̄.i.ita miser atq̃.i.vt ego. Da.q̄ro.i.aio meo īuestigio cōsiliū.i.viā ratione͂ modū q̄ possim te restituere ī bonū statū.Ca.es fortis.i.valid⁹ magnanim⁹ q̄ nullo īfortunio deprimeris. Pam. Scio q̄d conere.i.moliaris.Da. ꝑfecto.i.certe ego reddā tibi h̄ qd̄ molior effectū.i.ꝑfectū. Pā. Jā h̄ est op⁹.Da.Qui.q̄nimmo iā habeo.i.excogitatū est.ꝯsiliū qd̄ querebā. Ca.quid est qd̄ habes scȝ.Da.habeo.i.ꝯment⁹ sum aliq̄d huic.i.ꝓpter hūc Pāphilū nō tibi.i.ꝓpter te ne erres id ē ne decipiaris.Ca. Sat habeo i.sufficit mihi q̄ fit dilatio nuptiarū.Pā.cedo.i.dic q̄d facies Daue.Da.Vereor vt.i.q̄ nō hic dies satis sit.i.sufficiat ad agendū qd̄ scȝ agere volo ne.i.neduȝ hoc est nō solū credas me nō esse vacuū id ē ociosuȝ ad narrādū nūc ꝓpositū. Alij hn̄t ne tm̄ ⁊ tūc ne ꝓhibētis ē.q.d. noli credere me ociosuȝ ad narrandū. Proīde.i. ideo:q̄r hic dies nō satis ē mihi vos Pāphile ⁊ carine amolimini.i.discedite hinc.i.ex hoc loco amoliri dicūtur que cuȝ magna difficultate et molimie sūmouentur ac tollūtur de medio.cū eniȝ res aliqua iacēs ī medio magnitudine ⁊ mole sua affert molestiā ⁊ īpedimentū neq̃ nisi cum magna difficultate discedit dr̄ amo

Ca.Resipisco. Pam. Non appollinis magis verum: q̄ hoc respōsum est.Si poterit fieri:vt ne pater ꝑ me stetisse credat:quomin⁹ he fierent nuptie:volo: sed si id non poterit: id faciā in proclive qd̄ est ꝑ me stetisse vt credat.Quis videor?Ca. Miser eq̄ atq̃ ego. Da. Consiliū quero.Ca.Fortis es. Pam.Scio quid conere.Da. Hoc ego tibi ꝑfecto effectū reddā. Pā. Jaȝ hoc op⁹ est.Da.Qui iam habeo.Ca.q̄d est?Da. huic non tibi habeo:ne erres.Ca.Sat habeo. Pā. Quid facies cedo? Da. Dies mihi hic vt satis sit vereor ad agendū ne vacuū esse nūc ad narrandū credas. Proinde hic vos amolimini.nā mihi impedimēto estis. Pam. Hāc ego visam.Da.Quid tu?quo hic te agis. Ca.Verū vis dicā.Da.imo etiā narratōis icipis mihi īitiū.Ca.Quid de me fiet?Da. Eho tu ipudēs nō sat hēs q̄ tibi dieculā addo:q̄ntum huic ꝓmoueo nuptias?Ca.Attū.Da.Quid ergo?Ca. Vt ducam.Da. ridiculū.Carinus. Huc face ad me v tvenias:si quid

liri ñ abire aut discedē.nā discedit q̄ facile abit d̄ medio:amolit̄ aūt q̄ vix recedit:nā estis mihi īpedimēto Pā.ego visā.i.ibo ad videndā hanc.i.meā Glyceriū.Da.q̄d tu Carine.s.ages q̄.agis. . exis ducis te hinc.Algere se ē ꝓpe tarde discedētis ac tristis. Ca.vis vt veꝝ dicā.Da.Jmmo ⁊ iā incipis mihi initiū narratōis.Ca.Quid fiet de me.Da.eho tu impudēs.i.inverecūd⁹ ⁊ ꝓcax ac molestus in rogādo nō sat habes i.nō tibi sufficit q̄ addo.i.adhibeo ⁊ ꝓrogo tibi dieculā id ē tēpusculū.naȝ diecula significat parū tp̄s seu paruā morā quasi parua dies.i.tp̄s in femio genere q̄ntum tp̄is scȝ ꝓmoueo.i. differo nuptias huic scȝ Pāphilo.Ca.attū.Da.Dau⁹ intercepit s̄monē Carini di.q̄d ergo petis.s.tibi fieri aliud.Ca.vt ducā Philomenā.i.habeā in ꝯiugē.Da.ridiculū cū exclamatiōe ⁊ irrisione legendū est ⁊ deest hoiem.i.o hoiem ridiculū.i.plurimū ridendū ⁊ illudēdū.Ca.fac.vt ad me venias huc si q̄d

poteris.i.vel si aliq̃d poteris inuenire.vel si aliq̃ mõ poteris huc venire.Da.q̃d.i.cur veniã ad te nihil habeo.i.nihil sum cõmet⁹ qd̃ tibi ex re sit.Ca. attñ si q̃d habueris scʒ venito.Da.age hortãtis aduerbium et vix concedentis veniã ad te.s.Ca.si q̃d habueris scʒ ero domi.i.cõtinebo me domi quo me possis facile conuenire.Da.tu Misis operire.i.expecta me hic parũper.i.aliq̃ñdiu.Mi.q̃propter.i.quare te operiar.Da.opus est facto.i.facere ita.Mi.matura id est propera cum moderatione.Da.inq̃.i.dico tibi adero.i.presens ero iam id est statim hic.

poteris.Da.q̃d veniã:nihil hẽo.Da.attñ si q̃d poteris
Da.age veniã.Ca.si quid:domi ero.Da.tu misis(dũ
exeo)parũp opire me h̃.Mi.q̃propter:.Da.ita facto
opus ẽ.Mi.matura.Da.iã inq̃ hic adero.

Misis. Dauus.

Nihilne eẽ ppriũ cuiq̃:dij vr̃am fidẽ:sũ
mũ bonũ eẽ here putaui hunc pãphilũ
amicũ:amatorẽ:virũ in quouis loco pa
tũ.Uerũ ex ea nũc misera quẽ capit dolorẽ:facile hic
pl⁹ mali est q̃ illic boni:sʒ Dau⁹ exit.Mi.hõ quid istõ
obsecro ẽ quo portas puerũ:Da.Misis nunc op⁹ est
tua mihi ad hanc rẽ ex prõpta memoria atq̃ astutia.
Mi.quidnã inceptur⁹ es:Da.accipe a me hunc ocy⁹:
atq̃ añ nr̃ã ianuã appone.Mi.obsecro humi:Da.
ex ara hic sume vbenas tibi atq̃ eas substerne.Mi.
q̃obrẽ id tuteipe nõ facis:Da.q̃ si forte op⁹ sit ad herũ

Nihil ⁊c.Hec scena administrationem doli habʒ quod fit vt deterreat Chremes filiam suã Pamphilo dare.Mi.Nihilne aduerbium percunctantis id est est ne verum subaudi nihil esse pprium i.ppetuũ cuiq̃.i.alicui dij vestrã fidẽ admiratõis aduerbiũ cũ exclamatõe vbi fides p ope ⁊ auxilio ponitur:ẽq̃ sensus o dij ipsoro sup.vr̃am fidẽ.i.opẽ ⁊ auxiliũ quo etiã mõ põt capi in eo dicto pb deũ atq̃ hoĩm fidẽ vt supius ẽ explicatũ.putabã hũc Pãphilũ amicũ q̃tũ ad aĩm:amatorem q̃tũ ad corp⁹ virũ.i.virilẽ ⁊ nõ facile vicibilẽ patũ in quouis.i.in quolibʒ loco eẽ sũmũ bonũ here i.dñe.s.Glycerio.verũ.i.sʒ quem dolorẽ.q.d.maximũ ipa misera capit nũc ex eo pãphilo.facile.i.liq̃do ⁊ mãifesto haud dubie clare.veteres etiã p certo facile dicebant pl⁹ mali ẽ hic.s.in dolore q̃ boni illic.s.i amico amatore viro:sʒ dauus exit a domo glycerij M.hõ obsecro.i.q̃so ⁊ p sacra rogo q̃d istuc mali est qd̃.s.portas.Dau⁹ ei portabat puerũ inuolutũ queʒ dum euoluit Misis subdit quo.i.i quẽ locũ portas puerũ.D.

Misis nũc ẽ opus mihi tua memoria.i.itelligẽtia ad retinenda ⁊ intelligẽda mea p̃cepta exprõpta i.in mediũ emissa seu plata ab exp̃romẽdo.aliq̃d ei expromit̃ qd̃ recõditũ deducit̃ i mediũ ad hãc rẽ quã paro.s.⁊ ẽ etiã op⁹ tua astutia.i.calliditate ad strẽnue agẽdũ q̃ ipabunt̃ tibi.Mi.daue q̃dnã.i.q̃d es inceptur⁹.i.suscepturus ⁊ icboaturus.Da.accipe.i.asporta ⁊ recipe ex me ocius.i.velocit̃ ꝯpatim p positiuo.hũc puerũ atq̃ appone eũ añ ianuã nr̃am.Mi.obsecro.i.q̃so ne.i.vtrũ apponã eũ humi.i.sup terrã Da.sume tibi[h̃ tibi q̃si motũ q̃ndã ⁊ gestũ stomachãtis hʒ]verbenas.i.herbas ⁊ frõdes ex q̃b⁹ h̃ ara coronatur.verbene enim sunt omnes herbe ⁊ frõdes feste ad aras coronãdas:vel sunt omẽs herbe frondesq̃ ex aliquo loco pure decerpte dicte quasi herbene.Sume ergo tibi vbenas hic ex ara quam tibi ostendo que est ara[l] appolinis.naʒ appolini comedia dicata ẽ i cuius honorẽ arã ꝯstituebãt comediam celebrantes.appollini ergo comedia dicata est sicut libero patri traiedia atq̃ substerne eas verbenas.i.suppone eas puero et apta sub eo.Mi.q̃obrem i.quare tuteipse.i.tumet ⁊ ẽ tãtologia.nõ facis id.i.nõ apponis añ ianuã tute.i.tumet.tũc dr̃ cũ pronoiẽ reflectit̃ ad eã psonã a q̃ sumitur.vt verbi grã cum dicimus tu lege et ille nobis respondeat cur tute non legis.Da.quia si forte sit mihi opus

iusiurãdum mihi nõ apposuisse vt liquido possiz. Mi. intelligo. Unde noua nunc religio in te istec icessit? cedo. Da. moue ocius te: vt quid agaz porro intelligas. Prob. iupiter? Mi. q̄d est? Da. Sponse pater interuenit repudio cõsiliũ qđ prius intenderam. Mi. nescio q̄d narres. Da. ego quoq3 hinc a dextera venire me assimulabo: tu vt subseruias orõni vt cũq3 opus sit verbis: vide. Mi. Ego q̄d agas nihil intelligo. Sed si q̄d est quod mea opera opus sit vobis: aut tu plus vides: manebo: ne quid: vestrum remorer ꝯmodũ.

Chremes. Misis. Dauus.

Euertor postq̃ q̄ opus fuere ad nuptias gnate parui: vt iubeã accersi: sed q̄d hoc? puer hercle ẽ: mulier tũ apposuisti hũc? Mi. vbi illic ẽ? Ch. nõ mihi rñdes? Mi. hẽ nusq̃ est. ve misere mihi. reliq̄t me hõ atq3 abijt. Da. dij vestraz

iusiurandu3.i. si mihi sit opus iurare ad.i. erga her.i. simonẽ. vbi iusiurandu3 põt ẽẽ ntis vł actũs: dicẽ hẽ res ẽ mihi opus vel ẽ mihi opus hãc rem. Itẽ ẽ mihi huius rei opus sed frequẽtius ⁊ magis oratorie dr̃ est mihi opus hac re. Cicero etiam i epistolis ait. dux nobis et auctor opus est. reliqua duo magis sunt poetaru3 aut hystoricoru3 vt possim iurare sup. liquido aduerbium id est pure et manifeste[nã que sunt pura et defecata liquida sunt]me non apposuisse puerum ad ianuam. Mi. intelligo id est capio cedo id est dic. ⁊ est porrigentis manum. vnde istec noua religio id est subitus et insolitus metus dei ⁊ reuerẽtia vt timeas mẽtiri et peierare. incessit in te.i. ingruit inuasit insedit ab insido in pectus tuũ. Da. moue te ocius.i. velociter vt porro id est deinde aduerbium ordinis alias temporis. intelligas q̄d agã id est agere suscipiã deinde Dauus subito aspiciens Chremetem venientem exclamat proh iupiter exclamatio est comica indignationem pariter ac dolorem ostendens vbi iuppiter põt esse vocatiui casus q̄si o iuppiter fer mihi opem. Mi. q̄d est? Da. pater sponse sc3 philomene promisse Pamphilo iteruenit.i. intercidit repudio id est recuso reijcio ꝯsilium. id est ꝓpositum quod prius intẽderam ad decipiendos Chremetem et Simonem. tractũ enim ẽ vel a sagittis vel ab arcu. Mi. nescio quid narres id ẽ recites loq̄ris narrare enim aliena et q̄ nobis sunt necessaria dicimus. Da. quoq3 id est etiam ego assimilabo id est fingam me venire.i. hic ex hoc loco a dextra pte.s. tu misis vide id est animaduerte esto cauta intellige specta vt subseruias id est latenter et caute faueas obsequaris oratiõi mee quoniam oratione vtar tu solis verbis sum enim diutius locutus q̃ tu. ideo dixit vtcunq3 id est qualitercunq3 opus sit verbis tuis scilic3 Mi. ego nihil intelligo quid agas id ẽ quid agẽdũ proponas sed si q̄d est qđ id est in quo sit opus opa mea id est labore et industria vobis aut si tu plus vides id est intelligis et sapis q̃ ego manebo id est h permaneo vt vobis morem geram ne quid id est vt non in aliquo remorer id est retardem retineam vestrum commodum.

Euertor ⁊c. Adest fincipse Chremes cuius causa scena fraudibus instructa est ne promissas complaceat nuptias. Chre. reuertor postq̃ paraui ea que fuerunt opus ad nuptias Gnate Philomene vt iubeam accersi id est euocari vel Pamphilum vel potius filiam: sed quid hoc est viso puero hoc dicit hercle ornatiua est hec particula quasi per herculem. iurãtis est aduerbium. puer est mulier tu ne id est vtrũ apposuisti hunc puerum. Mi. querit dauũ q̄ discesserat vt a foro venire videretur vbi illic id est ille dauus est. Chr. ñ rñdes mihi. Mi. hẽ dolẽtis ⁊ indignãtis est interiectio. nusq̃ id est in nullo loco est hec. veh mihi misere. q.d. maledictio valde me inuasit hõ reliq̄t me hic solã atq3 abijt.i. discessit. Da. dij vestram

fidem.i.imploro vestrū auxilium. est autē aduerbium admirantis cum exclamatione vt superius dictū ē quid turbe id est turbationis ꝓpter varia hoīm litigia est apud forum causarum.s.quot hoīes.q.d. multi litigant.i.agunt causas in se inuicē: tum id est deinde annona id est res cibaria non enim solum ānona dr̄ de frumētis sed de carnibus salitis ⁊ alijs huiusmodi rebus. Cicero de diuinatōe putaret ānonā ī macello cariorē fore. Annona ergo est cara. nescio quid aliud dicam. Mi. obsecro.i. queso ⁊ per sacra rogo te cur tute id ē tumet reliquisti sup. me solam hic. Da. hem interiectio dolentis ⁊ indignantis que est hec fabula.i. que sunt he nuge quasi principiū rationēq; ignoret. Ebo interiectio aut aīaduersionē poscentis aut repente cernentis. o misis vn̄ hic puer est quis ve attulit eū huc? Mi. satin.i. satis ne sanus. es. q.d. tu es bene fatuus ⁊ insanus qui rogites.i. īterroges me id: qm̄ rogo duos regit accusatiuos. Da. igitur quē ego rogē id ē interrogare possim q̄ nemīnē alium videā hic. Chr. miror.i. nescio vn̄ sit miror veteres cū vn̄ ꝓ nescio ponebāt nā admiratio ab ignorātia descēdit. Da. dicturan.i. dictura necne id qd̄ rogo id ē peto. Mi. han interiectio cōsternate mulieris. Da. ꝯcede.i. cōfer te veni ad dexterā. Mi. deliras.i. deuias despis īsanis non es mētis cōpos: nō. q.d. ita tute id est tumet dedisti.s. mihi puerum hunc. sed tacuit illud per apossiopesim tertiā propter.s. interruptionem factam a dauo ne mulier ꝓdat eū. Da. caue si faxis.i. facias mihi vnū verbū p̄ter q̄.i. nisi illud qd̄ rogo te. Mi. maledicis id ē minaris. posuit enī hic ꝓ cōminatione q̄uis ꝓ ꝯuicio soleat poni nisi forte: quia ꝯtumelie genus est ꝯminatio: potest etiam dici maledicis.i. cum ꝯtemptu loq̄ris et conuiciū facis: sed superior sententia melior ē. Da. dic clare.i. apte deposita omī simulatione vnde est hic puer. Mi. a vobis est.s. ab hero Pamphilo est. ideo dixit eū etiam esse serui domino suo fauētis in amore. Da. ha. ha he. interiectōes ridētis ob responsionē: mirum vero est hic ꝑ ironiā dictū. q.d. nō est mirum. nā vero particula sepe ad ironiā refertur si mulier meretrix bono ordine locutus est. p̄rio eī cā impudētie natura est deinde cōditio mīme: ergo mirū est si mulier meretrix facit īpudenter.i. īuerecūde posito oī pudore cū frontē defricuerit. Ch. hec ancilla ē ab andria.i. hec āncilla ē andrie.s. Glycerij q̄ ex andro īsula venit. hoc ē ipi fauet andrie q̄tū intelligo. Da. adeon.i. adeo ne.i. vtrū tm̄ vel valde videmur vobis idonei.i. apti. Idoneus eīm dr̄ aptus ⁊ ad bona ⁊ mala: in quibus illudatis.i. in quibus vr̄as faciatis illusiones ⁊ irrisiones. Dicimus eī illudo tibi cū datiuo: vt Uir. Certāq; illudē capto. Itē illudo te cū actō vt Uerb. ꝯtutē illude supb. Itē illudo in te vt in h° loco sit̄ ē insulto: vt testat̄ Seruius in fin Eneidos. Chr. Chremes apd̄ se dicit. Ueni ī tpe.i. veni oportūe tēpestiue auspicato nature. Dicimus etiā veni tpe sine p̄pōne ⁊ veni tpi ī dtō. Da. adeo.i. valde ꝓpera ⁊ festina tollē.i. asportare auferre puerum. hinc a ianua. Deīn eā retinēs simulasse ⁊ dic mane: caue excessis.i. excedas: vt faxis ꝓ facias. ⁊ dr̄ caue excedas ⁊ caue ne excedas ꝓ eodē: caue ergo excessis.i. exeas aliq̄.i. ī aliquē locū ex isto loco ī q̄ tu es q̄cq̄d tibi dicā.

fidem: quid turbe est apud forum? quot illic hominum
litigāt: tamē annona cara est. Quid dicam aliud ne-
scio. Mi. cur tute obsecro hic me solam? Da. Hem q̄
hec est fabula. Ebo misis puer hic vnde est? quis ve
huc attulit. Mi. Satin sanus es: qui me id rogites?
Da. Quem ego igitur rogem: qui hic neminē alium vi
deam? Chre. Miror vnde sit. Da. Dicturan es quod
rogo? Mi. Han. Da. Concede ad dexteram. Mi. De
liras non tuteipse? Da. verbum si mihi vnum preter
q̄ quod te rogo faxis: caue. Mi. maledicis? Da. Un
de est? dic clare. Mi. A vobis. Da. Ha ha he. mirum
vero impudenter mulier si facit meretrix. Ch. Ab an
dria est ancilla hec quantū intelligo. Da. Adeon vide-
mur vobis esse idoneum quibus sic illudatis? Chre.
veni in tempore. Dau. Propera adeo puerum tollere
hic ab ianua: mane: caue quoq̄ ex istoc excessis loco.

Mi. Dij te eradicent ita me miseram territas? Da. Tibi ego dico: an non? Mi. Quid vis? Da. At etiam rogas? cedo cuium puerum hic apposuisti: dic mihi? Mi. tu nescis? Dau⁹. Mitte id quod scio: dic quod rogo. Mi. Vestri est? Dauus. Cuius vestri? Mi Pamphili. Dau⁹. Hem quid? Pamphili Mi. Eho. an non est? Chremes. Recte ego has semper fugi nuptias. Dauus. O facinus animaduertendum. Mi. Quid clamitas? Da. Quem ne ego vidi heri ad vos afferri vesperi? Mi. O hominem audacem. Da. verum vidi cantaram suffarcinatã. Mi. dijs pol habeo gratias: ꝙ in pariundo aliquot affuerunt libere. Dau⁹. Ne illa illum haud nouit: cui⁹ causa hoc incipit. chre-

Mi. dij eradicent quasi extirpent euellãt e terra te abducant ꝛ de medio tollant te dauũ siue etiã excrucient: ita territas id ẽ frequẽter terres me miserã id est in miserijs versantẽ afflictã ꝛ anxiaꝫ. Da. qꝛ dau⁹ sublata voce dixerat illi p̄ri⁹ ꝓpa tollere puerũ. deinde summisse dixerat mane nunc: iteꝝ sublata voce alloq̃t eã q̃si facere ꝯtẽnat qȏ iussa fit dicẽs dico tibi an nõ vt tollas pueꝝ vel vt dicas cui⁹ sit. Mi. q̃d vis. Da. At etiã interrogas. rursum iurgiũ repetit ꝛ turbulentã orationẽ. Cedo. i. dic cui⁹ ãtiqui [sicut dic mihi dameta cuiũ pecus] apposuisti huic. i. in ianua pueꝝ. dic mihi. Facit repetitioneꝫ non sine vehemẽtia: cedo eñi ꝛ dic mihi idẽ significãt sꝫ instat vt respõdeat. Mi. tu nescis. vultuose ꝓferendũ est ꝑ ironiaꝫ Da. dauus lentius ꝛ summisse dicit ei. omitte id est ꝑ̄termitte qȏ scio ꝛ dic qȏ rogo. Mi. apposui inq̄ puerũ vestri intelligit [si priscīano credim⁹ interp̄tanti hunc locum] dñi vel herilis filij. q. d. pueꝝ vr̃i dñi vl' herilis filij vt sit gtĩs possessiui et non p̄ini triui. Nõ si misis locuta sit vt p̄ri⁹ dixerat a vobis ẽ velitq̃ dicere eorũ esse scꝫ Pamphili ꝛ Daui qui ei fauet in amore ꝛ sui ẽ p̄ticeps cõsilij ꝓculdubio vr̃m in casu accusandi esset dicendũ vt valla cõprobat longe lateq̃ interroganti eñi cuiũ pueꝝ apposueri alicui. nõne respõdere debebo vr̃m. ꝑfecto ita si vsuꝫ sectari velimus. Sed fortasis dicet aliq̃s vestri pluratiui esse nũeri gti casus a ꝑ̄mitiuo ego. Id dici possꝫ sectando vetustatẽ q̃nq̃deꝫ ꝯstat multos vetustos sic eẽ locutos vt refert gelius li. vñuigesimo ex sententia appollinaris viri ꝓbatissimi. Verũ eo in loco Laurẽti⁹ geliũ carpe nõ dubitauit. cui si assentiam⁹ hic pon⁹ sequamur Prisciani sñiam ꝑ̄sertim cũ vti Laurenti⁹ ait vestri ab ego sꝑ passiue capiatᷣ nõ aũt actiue nec possessiue: hic aũt designatᷣ aut possessio aut actio cũ interrogetur ꝑ interrogatiuũ possessionis. s. cuiũ. ꝛ etiã cũ hoc v̄bo ostẽdatur p̄r pueri q̃ a nullo passiu⁹ in gñatiõe diceretᷣ: attñ si q̃s velit seq̃ Geliũ nõ carebit auctoritate ꝛ insup comica vetustate defendetᷣ. Sꝫ de hoc satis supq̃. Da. cuius vr̃i. Qꝛ nimis sũmisse ancilla dixerat vestri: iõ dau⁹ repetijt vt plene audiretᷣ a Chremete: ꝛ etiã vt misis ãpli⁹ exponat ꝛ ꝯfirmet. Mi. Pãphili. s. pueꝝ apposui. ex h̄ multũ Prisciani sñia ꝯprobatᷣ q̃ dixit vr̃i filij vel herilis dñi cũ misis subdat pãphili. Nã de vno loquẽs nõ dixissꝫ vr̃i in pl'i nisi eo mõ intelligeretᷣ quo dictũ est vꝫ ꝑ vestri ꝯp̄henderet dñm. ꝛ seruũ fautorẽ ꝛ cũ diceret pãphili solum ĩtelligeret auctorẽ. Da. Hẽ interiectio indignationẽ oñdẽs: q̃d mod⁹ iterrogãdi. q. d. q̃d dicis. Pãphili cũ exclamatiõe ꝓnũciandũ est: ꝛ hoc facit dau⁹ vt meli⁹ chremes app̄hendat pueꝝ esse ex pãphilo. Mi. Eho interiectio attẽtionẽ poscẽs ꝛ aĩaduersionẽ an nõ pãphili apposui pueꝝ. q. d. ita. Chr. chremes adhuc sol⁹ post dauũ loq̃tᷣ ego fugi recte sꝑ has nuptias. Da. o facin⁹. i. flagitiũ aĩaduertẽdũ. i. puniendũ et flagitatiõe. i. icrepatiõe dignũ. ꝛ supplicijs ꝯpescendũ ac plandũ: ꝛ ẽ aposiopesis. i. reticẽtia iteruẽtu. s. ꝑsone misidis q̃ inceptũ s̄monẽ iterpellauit. Mi q̃d. i. cur clamitas. i. ita clamas o facin⁹ ꝛc. Da. Dau⁹ vult irritare mulierẽ negãdo eũ eẽ Pãphili ad ꝯfirmanda q̃ vult. quẽ. s. pueꝝ ne. i. nõne vidi afferri ad vos heri vesperi aduerbiũ. i. sero. O hoĩeꝫ audacẽ exclamãdo. Da. veꝝ. i. sed vidi cantarã. i. illã anũ fiue vetulã suffarcinatã. i. pãnuciã vt Persius. pãnucia baucis: vel pãnosam. Nã pãnici⁹ ꝛ pãnosus dicitᷣ q̃ crasso ꝛ vili pãno indut⁹ ẽ: ꝛ vt ait Donat⁹ ꝓpriũ est anib⁹. i. vetulis suffarcinatas esse q̃ sub veste mul

ta ferre solēt latētia: q̄. cū reuolutas sursum vestes atq̄ succinctas hn̄t eo q̄d ē nō vt nōnulla ferre possint dicūtur suffarcinate. Mi. pol iurātis aduerbiū: habeo grās dijs. q. d. fateor me bn̄ficio a dijs affectā, q̄ aliquot libere mulieres quaꝝ testimoniū pluris est aduersus seruū affuerūt ī pariūdo. i. cū pareret siue ī ipo puerperij tpe. ꝛ aliquot dixit. q. d. nec multe neq̄ pauce. Da. Dauꝰ ꝯuertēs ſmonē ad spectatores de miside in tertia ꝑsona loq̄tur. Ne. i. certe scdm Vallā ꝛ valde scdꝫ Dona. illa. s. misis haud i. nō nouit illū. s. chremetē cuiꝰ. s. chremetis cā īcipit h̄ si chreme

mes, si puerū positū añ edes viderit: suā gnatā non dabit: tāto hercle magis dabit. Ch. nō hercle faciet. Da. nūc adeo (vt tu sis sciēs) nisi puerū tollas: iā ego hic in mediā viā ꝓuoluā: teq̄ ibidē ꝓuoluā in luto. Mi. Tu pol hō nō es sobꝛiꝰ. Da. Fallacia alia aliam trudit. Iā susurrari audio ciuē atticā esse hāc. Chre. Hē. Da. Coactꝰ legibus eā vxorē ducet. Mi. An obsecro an nō ciuis est? Ch. Iocularīū ī malū insciēs pene incidi. Da. Quis hic loq̄tur? o chreme. ꝑ tps aduenis. ausculta. Chr. audiui iā oia. Da. Ah. ne tu oia? Chr. Audiui inq̄ a pꝛincipio Da. Audistin obsecro (hem) scelera? hāc opoꝛtet ī cruciatū hic abꝛipi. hic ē ille non te credas dauū illudere. Mi. Me miserā: nihil pol falsi dixi mi senex. Chre. Noui oēm rē: sꝫ ē simo intus.

viderit puerū positū añ edes nō dabit suā gnatā: deīde altera cōsideratōe motus subdit quasi se corrigēs. hercle q̄si ꝑ herculem tanto magis dabit gnatā. Chre. chremes q̄si nonduꝫ se putat a Dauo ꝑceptū eē apd̄ se dicit de se in tertia ꝑsona. hercle dixit qꝛ dauus dixerat hercle magis dabit. Chremes inq̄ quē ita dicis facturū nō facit. i. nō dabit gnatā. Da. nūc adeo. i. certe tu sis sciens. i. vt tu scias moꝛe vetusto ꝛ eloq̄nter nisi tollas. i. auferas hic puerꝫ iaꝫ i. nūc ego ꝓuoluā. i. ꝓijciam q̄si pedibꝰ voluendo ꝛ trudendo hic. i. ex ianua ī mediā viam: ꝛ te ꝓuoluā q̄si poꝛro voluā te misidē ibidē. s. in via media in luto. i. in ceno ꝛ soꝛdibꝰ vie. Mi. pol tu hō nō es sobꝛiꝰ. i. sane mētis nec in te mēsurā modū vel habes q̄si sobꝛiꝰ. i. sepatus ab ebꝛio vt secretꝰ dꝛ q̄si sepatus ab his que discernunt. Da. alia falacia id ē aliud mēdaciū: alia astutia ꝛ deceptio trudit. i. īpellit aliā fallaciam. q. d. alia ex alia emergit fallacia. Est autē ꝓuerbium cui subiacet memoꝛē mendacē esse

opoꝛtere. iā audio susurrari. i. murmurari ꝛ quasi ī aure sūmissis ꝟbis latēter dici hoc. s. qd̄ sequit̄. vbi susurrari passiuū ē. Nā susurro as. dicimus: vt ille susurrat semper aliqua. i. ille sꝑ aliq̄ latenter dicit ꝛ sūmisse loq̄tur. inde susurrꝰ ri. i. murmur. īde susurro nis. i. murmuratoꝛ nō audēs plane ꝟba efferre. audio g̃ h̄ qd̄ seq̄t̄ susurrari. s. hāc Gly. esse ciuē atticā. i. athenīēseꝫ. Ch. hē. idignātis iterīectio. Da pāphilꝰ ducet eā gly. vxorē coactꝰ. i. ꝯpulsus legibꝰ. i. iure ciuili. Mi. an. iterīectio ꝯturbate mulierꝫ obsecro te. i. q̄so an nō est ipa ciuis attica. s. Ch. pene. i. fere incidi. i. lapsus suꝫ insciens. i. īprudēs ī malū iocularīū. i. ad ꝟbū iterꝑtando ridiculū: ridendū: illudēdū. i. de q̊ posset fieri iocꝰ ꝛ irrisio. vl' vt dona. vult ꝑ antiphrasiꝫ dicat̄ iocularīū. i. g̃ue molestū ac nimiū. Da. q̄s loq̄tur hic: Deinde ꝯuersus dauꝰ dixit. O chreme aduenis ꝑ tps. i. in tpe ꝛ tēpestiue seu ꝑopoꝛtune q̄si eū nūc primū viderit. ausculta. Ch. iā audiui oia. Da. ah iterīectio dolētiꝫ ꝛ mirātiꝫ ne. i. vtꝝ audisti oia: vl' ñ ne ꝑducat̄ sigt nō audisti oia. Ch. inq̄. i. dico tibi audiui oia a pꝛīcipio. Da. obsecro audistin. i. audisti ne. Hē scelera. i. flagitia oia ita vt scelera regat̄ ab audisti: ꝑus tñ īteriecta iterīectōe. Vl' dici pōt hē scelera: exclamādo. q. d. te audiēte multa scelera ꝯmissa sūt. ꝓpterea q̄ ī ꝯspectu tāti viri: hec iepta ancilla tot ieptias effudit: opoꝛtet hāc misidē abꝛipi. i. abstrahi hic ꝛ deduci ī cruciatū. i. suppliciū vt de ea. s. meritū sumat̄ suppliciū. Hic est ille chre. s. q. d. vir magnus vbi ille hꝫ ēphasim q̄ videlꝫ sic nō dꝫ illudi. ꝛ h̄ dicit cū ironia: nō credas te illudere. i. deridere dauū: q̄m ꝰrides tm̄ senē. Mi. me miserā subpalpitatō muliebꝛis. q. d. exclamādo suꝫ hn̄ misa. o mi senex pol iureiurādo dictū firmat nihil dixi falsi. Chr. noui. i. scio oēꝫ rē vti. s. est: sꝫ

Simo est intus? Da. est intus. s. Mi. o scelestè. i. scelerate & sceleribus plene daue ne attigas me. i. noli me tangere: si pol nō oīa hec vis sup me dicere gly. vel aliquid tale. est aposiopesis. i. reticētia. Fiūt autem tribus modis aposiopeses sine reticētie. Aut eñ quis per seipm tacet: & hoc duobꝰ modis: aut ad aliud transit & sic est prima: aut non vltra aliquid dicit: & sic est scdā: aut aliene ꝑsone interuētu reticet & sic est tertia. Da. Ebo. hac interiectōe mouet attētionē: tu inepta stulta inconsiderata nescis quid sit actū? Mi. qd sciā. i. scire possim. Da. hic Chremes est socer id est pater Philomene sponse Pamphili. Nam cuiꝰ hz qs filiā socer est. haud alio pacto id est non aliter poterat fieri vt sciret hec que volumus. Mi. hem. interiectio dolētis hic. ꝓdiceres. i. predicere debebas. Da. censes paululū inter esse. i. parui referre an facias hec oīa ex aīo & id ē [nā epbexegesis est] vt natura id est naturalr et ingenita actio fert id ē postulat īstigat an facias de industria. i. consulto dedita opa de scīa de prudentia.

Da. ē. Mi. ne me attigas scelestè: si pol glycerio nō oīa hec. D. Ebo iepta nescis qd sit actū? Mi. Quid sciā? Da. hic socer ē: alio pacto haud poterat fieri: vt sciret hec q̄ volumꝰ. Mi. hē. ꝓdiceres. D. Paululū interesse cēses: ex aīo oīa (vt fert natura) facias an de industria?

Crito senex Misis. Dauus.

N hac habitasse platea, dictū ē chrisidē q̄ sese īboneste optauit ꝑare hic diuitias potiꝰ q̄ ī patria hōeste pauꝑ viuere: eiꝰ morte ea ad me redierūt lege bōa. Sz quos ꝑcūcter video saluete. Mi. obsecro quē video: est ne hic crito sobrinꝰ crisidis? is est crito. Cri. o misis salue. Mi. saluus sis crito. Cri. Itan chrisis? Mi. hē nos qdē pol miseras ꝑdidit. Cri. Quid vos? quo pacto hic? satin recte. Mi. Hē. nos ne? vt qmus (aiūt) qn̄ vt volumꝰ

N hac &c. In hoc loco ꝑsona machinata loqtur. nā hic crito argumēto nihil dat sed absolutionē erroris facit & simul q̄ grauis q̄ modestus q̄q̄ iustus sit ostēdit Crito. hoc qd seqtur dictū ē mihi s. chrisidē habitasse ī hac platea. i. in hac ꝑte vrbis plana & lata. q̄ chrisis optauit. i. elegit. nā optare ē vnū de duobꝰ eligere sese. i. seipā ꝑare. i. acquirere q̄si aīo heredis habēdi hic diuitias īboneste potiꝰ q̄ viuere pauper ꝓ pauperē posuit ex aliquorū snīa: nō eñ sepe in vsu est hic dicendi modꝰ optauit sese viuere pauꝑ: id tñ dicendi genꝰ interdū inuenitur. Luca. in decimo. Titiūq̄ putāt iā bonꝰ esse socer. q̄ ergo viuere honeste pauꝑ. i. inops ī patria sua. Crito itaq̄ ostēdit chrisidē contēpsisse patriā honestatē & pauꝑtatē morte. i. ꝑ mortē: vel ex morte eiꝰ ea bona q̄ ꝑauit redierūt ad me lege. i. per legē quia in familiā redeūt si non est heres de ꝓximo aut ex testamēto: sed video quos percūcter. i. interrogē: sed interrogatio differt a percūctatione. nā iterrogationi necessario r̄ndet aut sic aut non: sed nō ꝑcūctationi saluete. i. salui sitis dauo & misidi dictū est & masculinū preponderauit femino. Mi. obsecro quē video ne. i. vtrū crito sobrinꝰ crisidis. i. cognatꝰ ē hic. Sobrini vt aliqui volūt dicūtur quasi sororini. i. nati de duabꝰ sororibꝰ: vel vt alij volūt sobrini sunt ꝯsobrinoꝝ filij. Deinde misis attētius viso critone subdit. is est crito. s. Crito. o misis salue. Mi. o crito saluꝰ sis. Cri. Itan. i. itane chrisis perijt subaudi sz ipediuit gemitꝰ. Mi. hem. eiulando ꝓferenda est particula hē. quidē. i. certe pol perdidit. i. destruxit nos. s. me & herā gly. miseras. Cri. quid vos? facitis sup. quo pacto. i. quo mō hic vos habetis vel valetis. satin. i. satis ne recte. s. vos habetis vel valetis. Mi. nos ne. i. petis vtrū nos habeamus recte & quid faciamꝰ. Habemꝰ nos vel facimꝰ inq̄ sic vt quimus. i. possumꝰ qn̄. i. quia nō lz. i. nō ꝑmittitur nos habere vl' facere vt volumꝰ [aiūt ꝑ parenthesim est legendū. i. vt fertur vt dr vt aiūt homīes quasi sit prouerbium quale est illud Cecilij. Uiuas vt possis quando nequis vt velis

Cri. Quid gly. facit. s. iam id est repperit suos parentes hic. i. Athenis. Mi. Vtinã repperisset. et ꝑ negatione hoc dictũ est quasi non repperit. Cri. an etiã nonduz. i. nõ adhuc repperit haud. i. non auspicato. i. infeliciter quasi aut nõ prius captatis auspicijs aut male captatis. q. d. malis auibus huc me contuli intempestiue immature: et qđ dici vulgo solet in mala hora. appuli id est applicui adegi me huc. nam pol si scissem id scilicet eam nonduz parentes repperisse nunꝗ̃ retulissem pedem huc id est nunꝗ̃ huc accessissem q̃si nunꝗ̃ extulissem seu subleuassem pedem huc venturus. vbi Terentius antiquitatẽ secutus retulissez dixit a tollo. Nam vt dicit priscianus tollo tetuli fecit ꝑ quo nunc in vsu frequenti est sustuli. A tulo quoq; quod apud vetustissimos in vsu fuit tetuli dicebãt Hec glycerium semꝑ dicta ẽ eẽ soror eius chrisidis atq; hita. i. iudicata existimata et credita. possidet ea bona q̃ fuere illius Chrisidis nunc exẽpla aliorũ commonent id est admonẽt cõmonefaciunt ꝙ id quãtũ sit mihi facile [quasi dicat difficile] et vtile [quasi dicat inutile] me emphasim habet quasi senez pauperem et a litibus remotum hospitẽ. i. peregrinum sequi. i. exercere agitare lites id est litigia controuersias. hic. i. in hac vrbe aliena mihi et ignota simul id est etiã arbitror iam aliquez eẽ amicum et defensorez eius gly. Nam fere iam grandiuscula. i. adulta ex creta grandis ita vt comparatiuum illud diminutiuũ sumatur ꝑ positiuo etiã diminutiuo si haberemus tãꝗ̃ si diceretur grãdula. Nam grãdis. de etate sepe dr̃ item de pecunia et prole. Ferre q̃ iã grandiuscula ꝑfecta est: id est discessit illinc. i. ex andro. clamitent. i. clamitare possint me sycophantã id ẽ calũniatorẽ cauillatorẽ mendicum id ẽ inopẽ et quasi petẽtẽ stipem persequi. i. ꝓsequi vel repetere in iudicio hereditatem id est successionẽ sobrine. Sycophanta ad verbũ interpretatando dicitur ficuum ꝯmestor. Nam sycos grece dicitur ficus et phanta comestor q̃si ficuũ comestor. traducitur tamen a nostris calũniator. Nã vt inquit synesius grãmaticus grecꝰ et duobus seruis grecis alter assumpserat ficus: alter quis prorsus exedisset ignorabat: domino tamẽ cõquerente a fonte in sons accusabatur. herus prudentissimus vtriq; calidam ficum prebuit solus delinquens euomuit. q̃d enim innuus euomeret nisi infestina tunc primum natum est id verbum sycophanta. i. calũniator: qr delinquẽs insontem falso crimine calũniabatur. Medicus vt vult Varro aminus dr̃ vel vt Festꝰ ait ex sñia Varri a mente quã fefellerit fortuna vel ꝙ p̃cat queꝗ̃ vt vite sue medeatur cibo et tunc a medeor dicetur. Cũ. i. ꝑterea nõ licz. q. d. nõ est honestũ dispoliare. i. vacuam omibus bonis relinquere ipsam: qr. s. nihil suũ hz. Mi. Crito hospes. s. aduena ꝑegrine alienigena optĩe. Pol tu Crito obtines. i. habes vel possides et assecutus es antiquũ morem. sup. vel ingentũ vel obtines. i. obseruas antiquũ. s. equũ et bonum Cri. q̃si huc veni. i. cum huc venerĩ ꝗ̃uis nihil habiturus sim duc me ad eam gly. vt videã eam. s. Mi. Maxime. q. d. libentissime te ducam. Da. sequar vos nolo vt id est ꝙ senex id est Simo videat me in hoc tempore.

non licet. Cri. Quid Glicerium: iam hic suos parẽtes repperit? Mi. Vtinam. Cri. an nondum etiam haud auspicato huc me appuli. Nam pol si id scissem nunꝗ̃ huc tetulissem pedẽ. Semper eius dicta est esse hec: at q̃ habita soror: q̃ illius fuere possidet nunc me hospitem lites sequi ꝙ hic mihi sit facile atq; vtile: aliorum exempla cõmonẽt simul arbitror iam esse aliquẽ amicum et defensorez eius. nam fere grãdiuscula iam profecta est illinc. clamitent me sycophantam: hereditatem persequi mẽdicum: tum ipsam dispoliare nõ licet. Mi. optime hospes pol crito antiquuz obtines. Cri. Duc me ad eam (quando huc veni) vt videam. Mi. Maxime. Dauus. Sequar has: nolo me in tempore hoc videat senex.

Chremes. Simo:

Comedia. I.

Atis rc. Hec scena officiorũ disceptationẽ ɔtinet patrũ iter se tractãtiũ de officio amicorũ paterna pietate. Chr. o Simo iã id est nunc satis satis. h̃ repetitio oñdit chremetem cumulate suo in Simonem functum officio. amicitia mea erga te est satis spectata id est ꝓbata. incepi adire id est subire satis pericli. id ẽ periculi sincope. Iã id ẽ nũc fac. finẽ orandi. i. siste preces. dũ studeo. i. laboro obsequi id est morẽ gerere tibi pene i. ꝓpe modũ. illusi. i. ludibrio inquinaui siue ridiculũ pene reddidi recte filie. s. Philomene. Si. Immo eni id ẽ sed certe nũc. o Chr. oro atq̃ postulo abs te vt cõprobes id ẽ cõfirmes nũc re. i. ipso effectu beneficium initũ. i. inceptum siue ceptũ ab ieũdo. i. icipiendo dudũ i. pauloante ꝟbis. i. ꝑ ꝟba. Chre. Vides ꝙ. i. ꝙtũ sis iniqu⁹. i. iniustus petitor pre studio id est pre nimia cupiditate faciẽdi qđ institueris dũ. i. dũmõ efficias qđ cupis velis vel iubes. neq̃ cogitas i. mente voluis modum. i. iustam mensuram benignitatis. i. vel liberalitatis: vel mansuetudinis debite in amicitia. neq̃ cogitas q̃d i. quã rẽ iustã an iiustã ores me. oro eñ regit duos actõs. Naz si cogites iã remittas. i. cesses desistas supsedeas onerare me iniurijs. i. iiustis petitionib⁹. Naz iniuria dr̃ q̃cq̃d non iure fit. Si. q̃bus iniurijs. s. te onero. Chre. ab interiectio dolentis et indignãtis rogitas. i. percunctaris q̃bus iniurijs ꝓtulisti. i. tuis iportunis ꝓcibus me ipulisti vt darẽ filiam hoĩ adolescẽtulo occupato id est detento in alio amore ꝙ filie: et abhorrẽti. i. ꝑꝙ alieno ab re vxoria. i. a cõiugio legitimo i seditionem. i. discordiam atq̃ in nuptias incertas. i. nõ firmas qm̃ eã fortassis relinqueret et in alterius amore fixus iberceret. aut ratione aliq̃ iiret q̃ eã repudiaret et quidẽ ꝑpulisti me: vt id facerem ad hunc ꝓcipue finẽ: vt medicarer id ẽ mederer tuo gnato. i. pãphilo q̃ amoris graui vulnere saucius ẽ imperasti. i. iussisti familiaritatis iure vt id facerẽ incepi id facere dũ. i. ꝙdiu honestas postulauit ac passa ẽ res retulit. cõpositũ pro simplici. protulit. i. ꝙdiu nũc res. i. honestas vel vtilitas filie non fert. i. non postulat non patitur feras. i. patiaris oz quãdoquidẽ filiã nõ sum daturus cũ res non ferat aiunt. i. dicũt homies q̃si rumor est. ꝑ ɔtemptuz dicit aiunt illã gly. esse ciuez hic. i. ex athenis puer natus est ex ea fac nos missos: qđ vulgo dici solet dimitte nos in pace nec amplius precibus aures nr̃as obtunde. Si. ꝑ deos ego oro te: vt ne. i. non inducas aĩm. i. tibi impares aut ꝑsuadeas credere illis quibus. i. maxime vtile illũ filiũ eẽ ꝙ deterrimũ. i. pessimum depravatissimũ ꝑditissimũ puersissimũ: vbi ꝙ ꝑ valde suꝑlatiuo iũgit. hec oĩa sunt ficta. i. simulata atq̃ icepta grã. i. cã nuptiarum. vbi. i. quãdo ea cã

Atis iam satis Simo spectata erga te amicicia ẽ mea; satis pericli incepi adire orãdi iam finem face: dum studeo obsequi tibi: pene illusi vitam filie. Si. Immo eni nunc ꝙmaxie abs te oro: atq̃ postulo. Chremes vt bñficiũ ꝟbis initũ dudũ nũc re cõprobes. Chr. Vides ꝙ iniqu⁹ sis ꝑ studio: duz id efficias qđ cupis: neq̃ modũ benignitatis: neq̃ q̃d me ores: cogitas: nã si cogites: remittas me iam onerare iniurijs. Si. quibus? Chre. ah rogitas? ꝑpulisti me: vt homini adolescẽtulo i alio occupato amore abhorrẽte ab re vxoria filiaz darem in seditionez: atq̃ icertas nuptias: eius dolore atq̃ labore gnato vt medicarer tuo ipetrasti: incepi dum res retulit: nunc non fert feras. Illaz hinc ciuẽ esse aiunt. puer est natus. nos missos face. Si. per ego te deos oro: vt ne illis aĩm inducas credere quibus id maxie vtile est illũ esse ꝙ deterrimum nuptiarum grã hec sunt ficta: atq̃ incepta omnia. Vbi ea cã

Quobrem id est ꝑpter quā causam faciunt hec erit adēpta .i. ablata: desinent .i. cessabūt fingere ⁊ cōminisci mādacia. Chr. Erras .i. te decipis deliras egomet vidi ancillā obiurgare .i. rixari cū Dauo. Si. Scio .q.d. intelligo illud: sꝫ simulabat ancilla. Chr. at vero vultu vidi eā obiurgare .q.d. serio obiurgabāt nō simulate: quū neuter ꝑsenserat .i. ꝑceperat me adesse ibi. Si. Credo ꝗ dicis: ⁊ .i. etiā dauus predixit mibi dudū mulieres illas facturas id .i. obiurgaturas ac disturbaturas nuptias. ⁊ nescio qd .i. qre vł ꝑpter quid oblitus sum dicere tibi hodie: ac .i. sicut volui vł ac .i. ꝯtra ꝗ̄ volui vt donatus sentit.

Quobrem hec faciūt erit adēpta: desinēt. Chr. Erras cum dauo: egomet vidi obiurgare ancillā. Si. Scio. Chre. At vero vultu: quū ibi me adesse neuter tū ꝑsenserat. Si. Credo: et id facturas dau⁹ dudū ꝑdixit mibi: ⁊ nescio quid tibi suꝫ oblit⁹ hodie ac volui dicere.

Dauus. Chremes. Simo. Dromo ser.

Animo iā nūc ocioso esse īpero. Chr. Hē. Dauū tibi. Si. Uñ egredit̃? Da. Meo ꝑsidio atqꝫ hospitis. Si. Quid illud mali est? Da. Ego cōmodiorē hoiem aduentū ac tp̄s nō vidi. Si. Scel⁹ quēnā hic laudat? Da. Oīs res est iā in vado. Si. Cesso alloq? Da. Herus est: quid agā? Si. Salue bone vir. Dau. Hem o simo: o noster Chreme omnia apparata iam sunt intus. Simo. Curasti probe. Dauus. Ubi voles: accerse. Simo. Bene sane. is enimuero hinc nūc abest: etiā tu hoc respondes: qd istic tibi negocij est? Dauus. Mibin? Si. Ita. Dau⁹. Mibi ne? Si. Tibi dico. Da. Modo introij. Simo (Quasi ego ꝗ̄ dudum roge) Da. Cuꝫ gnato tuo vna.

Animo iam ⁊c. Hec scena principiū iudicij ⁊ iracundiā senis cōtinet atqꝫ in ea vehemēter exprimitur ꝯsuetudo p̄ris ac dn̄i offēsi ⁊ idignātis. Da. Exultās egredit̃. Dau⁹ nūcians ꝑpa esse omia ad securitatē. Impero .i. volo vł iubeo vt statī fiat esse iā nunc aīo ocioso .i. securo. qđ dicēdi genus hoc pacto etiā dicet̃ a metu ociosum aīm ēē iubeo. Nā ociuꝫ capit̃ ꝑ securitate sicut negociū ꝑ sollicitudine. Chre. Hē. Dauū tibi video subaudi vel aliq̇d tale. Si. Uñ egredit̃: cū indignatōne hoc ōr. Da. Dau⁹ non videns chremetē: neqꝫ simonē cōtinuat suū ꝯmonē: impo inq̄ esse aīo ocioso ꝑsidio meo atqꝫ ꝑsidio .i. auxilio ⁊ beneficio hospitij .i. critonis peregrini ⁊ alienigene. Si. Quid illud mali ē. Da. ego nō vidi hoīeꝫ ꝯmodiorē .i. oportuniorē: nō vidi inq̄ aduentū ꝯmodiorē: ⁊ nō vidi inq̄ tp̄s ꝯmodi⁹ subaudi ꝑ syllepsim. Si. hic scel⁹ .i. hic scelerat⁹: refert̃ ei ad sensum nō ad ꝟba: ꝑꝑ̄ sensus aūt ꝟba sunt nō ꝑpter ꝟba sensus: ea ꝑpter nō ē soloescim⁹. Hic scel⁹ ḡ quēnā .i. queꝫ hoīem laudat. Da. oīs res ē iā in vado .i. in tuto ī securitate: Ut eñi in ꝑfundo ꝑiculū ē ita in vado securitas ēē. Est aūt tritū ꝯmone prouerbiū. Si. cesso .i. desisto alloq̇ te Chremetē allocutur⁹ Dauū. Da. Her⁹ est q̇d agā. Si. O bone vir salue. ironia vsus ē que icrepatiōe maior est: cū eñi oē gen⁹ criminis aliq̇s supauerit cū ironia alloquēdū putam⁹. Da. Dau⁹ oppssus ⁊ iprouisus subdit. Hē iteriectio ꝑturbati est. O Simo o Chremen̄ ꝑꝑ̄ Glyceriū ꝯptā filiā ei⁹ oīa nō sunt appata in⁹: qm̄ pri⁹ dixerat senex abi itro ⁊ qđ ꝑato op⁹ ē para. Si. Curasti ꝑbe .i. vel recte vel memorit̃ curę habuisti iussa vł curasti ꝑ pasti aut decoxisti. Da accerse .i. voca iuitatos vbi .i. qñ voles. Si. Bñ sane .i. valde bñ dicis sup. Nā q̇ san⁹ ē idē valid⁹. Enīuero .i. certe is .s. Dau⁹: ꝯuertit eñi Simo ꝯmonē suū ad Chremetē: tūc abest hic .i. ex hoc loco in q̊ pari deberēt nuptie. Deīde reducit suū ꝯmonē ad dauū.

etiam tu hoc respondes an non:subaudi vt vult Donatus. Aliĳ legũt responde vt sit imperãtis:q̃d ne
gocĳ.i.ope sollicitudĩs est tibi istic id ẽ vbi tu es ante Glycerĳ ostiũ.Da:nesciens quid respondere de
beat:dicit mihin id ẽ mihi loqueris.s.Si. Jta tibi dico.s.Da.mihi ne:dixerat pri⁹ corrupte mihin nũc
plene ꝓfert.Si. atibi ego dico.s.Da. Jutroĳ mõ.i.pauloante.Si.quasi ꝑ quã dã derisionẽ dꝛ quasi ro
gẽ.i.interrogẽ q̃dudum.i.q̃to añ tpe ĩtroieris.s.Da.introiui inq̃ vna cũ gnato tuo Pam.Si.an ne id
est verum Pam.est intus.i. ĩ do
mo Glyce.Da. Dau⁹ in verbis
deprehẽsus ⁊ oppssus nescit q̃d
respõdeat:sed videt se accusasse
filium se excusando: miser.i.ego
infelix crucioꝛ.i.opprimoꝛ:confi
teoꝛ:vexoꝛ:angoꝛ:⁊ vt ita dicam
in maxia sum ꝯstitut⁹ angustia.
Si.Eho interiectio hic oñdens
Dauũ oppressum et verbis suis
captũ:vel est interiectio mouẽs
attentionez:carnifex.i.improbe
serue qui me torques tãtopꝫ nõ
dixti.i.nõne dixisti.q.d.ita ĩimi-
cicias eẽ inter eos.s.Pã.⁊ Gly.
sed masculinuz feĩno ꝑpondera-
uit.Da.Sunt ĩimicicie inq̃.Si.
igiẗ cur est hic apd̃ Glycerium.
Chre.Jrridet Simonez Chre
mes.O Simo q̃d censes illũ fa
cere apd̃ eã litigat.i.ꝯtendit cuz
illa.Glycerio vel q̃d.i.ꝓpter q̃d
censes illũ.i.tua censura notat il
lũ.vnd̃ cẽsoꝛes magr̃i moꝝ q̃ mo
res censebãt.i. incusabãt ⁊ nota
bant.Da.imo vero.i. sed poti⁹ o
chreme faxo.i.faciaz q̃ sub audi-
as ex me id ẽ ex me audies quẽ
admodũ etiã dicim⁹ feci vt ad te
scriberẽ ꝑ ad te scripsi. audies
ergo ex me facin⁹ indignũ id est
incõgruũ incõueniẽs ⁊ indecẽs.
nescio q̃d senex.s.crito venit mõ
id ẽ pauloãte ellũ id ẽ ecce illic
lõge positũ eũ.s.ẽ aũt demõstrãtis aduerbiũ ⁊ siľr ellã ellos ⁊ ellas q̃ sic exponit Laurẽti⁹ valla:ellũ
ecce illic viruz.s.ellã ecce illic mulierẽ ellos ecce illic viros ellas ecce illic mulieres:sic eccũ eccã eccos
eccas.i.ecce hic virũ vel mulierẽ viros vľ mulieres.Ellũ ergo.i.ecce illic eũ ẽ subaudi ꝯfitẽs.i.ꝯstãs
interdũ in malã ꝑtẽ capiẗ ⁊ caut⁹ id ẽ callid⁹ doct⁹ ĩgeniosus sciẽs sibi cauere vel ardẽs .nã ingenioꝝ
igne⁹ vigorẽ cũ videas faciẽ.i formã vel facturã ei⁹ videẗ.i.cẽseẗ quãtiuis ꝑcĳ. i. idicaẗ tãti esse q̃tia
quo ꝗs estimaẗ vbi ꝑcĳ referẗ ad magnitudinẽ s̷ q̃tiuis ad ꝑuitatẽ differũt q̃uis ⁊ q̃tiuis alteꝝ eñ
est ꝯtẽtionis alteꝝ laudis.Seueritas id ẽ rigoꝛ quidã tristis .i.grauis tristis eñ ĩterdũ ad laudẽ su
miẗ nõ q̃d amaritudinẽ.Cicero iudex tristis ⁊ ĩteger.seueritas igiẗ tristis ĩest.i.vultu.dicim⁹ eñ ĩest
huic rei ⁊ ĩ hac re:atq̃ fides id ẽ veritas ⁊ ꝯstãtia ĩ v̂bis.Si quidnã.i.q̃d apportas.q.d q̃d noui ma
li affers vt pri⁹:vereoꝛ ne q̃d andria apportet mali.Da.eq̃dẽ:nihil apporto.s.nisi id qd̃ audiui illũ cri
tonẽ dicere.Si q̃ tandẽ.i.paucis[hꝫ eñ q̃ddã vrgẽs ⁊ accelerans s̷ ꝑticula tandẽ]ait ille senex.Da.
ait se scire Gly.esse ciuẽ atticã.Si.ꝯmotus ira.Si.⁊ dolore nihil dicit q̃ loꝛariũ id ẽ v̂beratoꝛẽ et pu
nitoꝛẽ seruoꝝ alioꝝ repetẽdo sepi⁹ vocat.Hẽ interiectio indignantis.Dromo dromo.Da.quid est.Si.
Dromo veni subaudi.Da.audi.Si.si addideris id est si adiũxeris verbuz vnum cogam sup.te tacere
aut aliquid tale per aposiopesim.deinde resumit iterum dromo.Da.obsecro audi. Dromo.quid vis:

Si.An ne est intus Pamphilus? Da. Crucioꝛ mi-
ser.Simo.Eho.Non tu dixti esse inter eos inimicici-
as carnifex?Da.Sunt.Si.Cur igitur hic est?Chre.
quid illum censes?cuz illa litigat.Da.Immo vero in-
dignum Chreme iaz facinus faxo:ex me audias.Ne
scio quis senex modo venit:ellum:confidens ⁊ caut⁹
cum faciẽ videas:videtur esse q̃tiuis precĳ tristis:se
ueritas inest in vultu:atq̃ in verbis fides.Si.q̃dnaz
apportas?Da.nihil equidẽ nisi qd̃ illum audiui dice-
re.Si. Quid ait tandẽ?Da.Glyceriũ se scire esse ciuẽ
atticam.Si. Hem.dromo dromo.Da.quid est? Si.
dromo.Da.Audi.Si. Verbuz si addideris.Dromo.
Dau⁹.Audi obsecro.Dro.quid vis? Si.Sublimẽ:in-
tro hunc rape q̃tum potes.Dro.Quem.Simo.Da-
uum.Dro. Quamobrem? Simo. Quia lubet mihi.

Si. rape. i. celeriter cape hūc Dauū sublimē. i. paltū vl' elatū ī altū rapiēdo cū ītro. i. ī carcerē āt pistrinū q̄tū potes. i. celerrime. Dro. quē rapiā. Si. Dauū. Dro. quobrē. i. cur rapiā. Si. lubz. i. libz mihi vbi u p i pon. f. inq̄. i. iterū dico tibi rape. Da. q̄d feci. Si. rape. Da. si inuenies me mētitū eē q̄cq̄. i. falso affirmasse aliq̄d occidito me. s. plus ē q̄ verberato. Si. nihil audio ego reddā efficiā iā. i. nūc te cōmotū. i. citū ꝛ celerē vl' multū pturbatū. Da. tametsi. i. q̄q̄ hoc q̄d dico verū ē. Si. tātuz. i. tm̄mō tu Dromo cura i. da operā ad ſuādū Dauū victū i. ligatū atq̄ audin. i. audis ne cōstringito. i. stricte ligato ipm̄ quadrupedē. i. dispositū ī morē q̄drupedis āt belue vl' fere āt q̄drupedē cōstrīgito. i. cū pedib' ꝛ manibus āt posuit q̄drupedē p seruo ac fugitiuo. dubitat ēt Donatus vtruz q̄drupes gen' sit ligature sic appellatum nunc age. i. eya et tūc ē aduerbiū hortātis vl' age. i. strīge: ꝛ fac q̄d iubeo ꝛ tūc ē vbū pol iurātis est. iā. i. nūc o Daue ego ōndaz tibi hodie si viuo l qui certa minari volunt īcertam faciunt vitā suā ōndez ergo tibi q̄d pīcli. i. q̄d pīculū sit fallere heruz ꝛ ōndā inq̄ illi pāphillo q̄d sit pīcli fallere prēm. Chr. ah ne seui i. noli seuire. i. seuiciā tantope exercere. Si. o Chre. nō te miseret mei ob pietatē p ironiā dic pietatē q̄ in prēm filius eē deberet intelligit tm̄ ob pietatez gnati scz Pāphili. oz sup. me prēm capere tm̄ laborē ob talē filiū cū idignatiōne pferēdū est o Pāphile age hortātis ē critū eri egredere de Glycerii domo ecq̄d. i. vtrū aliq̄d pudet. i. pudore afficit te et ē tūc psonale vbū pudet.

rape īq̄. Da. quid feci. Si. Rape. Da. Si q̄cq̄ inuenies me mētituz: occidito. Si. Nihil audio. ego iā cōmotum reddā. Da. Tametsi hoc verū ē. Si. Tm̄ tu cura ad seruandum victum: atq̄ (audin) q̄drupedē cōstrīgito age nunc. iā ego pol hodie (si viuo) tibi daue ostendā quid sit pericli heruz fallere. ꝛ illi patrē. Chre. Ah ne seui tātopere. Si. O Chreme: pietatem gnati non te miseret mei? tantum laborem capere ob talem filiuz: age. Pāphile. exi. Pāphile. ecquid pudet.

Pamphilus. Simo. Chremes.

Uis me vult? pr̄ pater est. Si. Quid ais oīm? Chre. Ah rem potius ipsam dic: ac mitte male loqui. Simo. quasi q̄cq̄ in hunc iam grauius dici possit. Ain tandem ciuis Glycerium est? Pā. Ita predicāt. Si. Ita p̄dicant? o ingentem cōfidētiā: num cogitat quid dicat? num facti piget? vide: num ei' color: pudoris signum vsq̄ indicat

Uis ꝛc. Hic accusatō ē. que soluit p cōcessionem in eo q̄d pertinet ad morā ꝛ p coniecturā ī eo q̄ criminis p'onā spectat. Pā. q̄s vult me. i. q̄s me petit. deinde viso prē subdit pr̄. i. pdit' suz pr̄ est q̄ scz me vult. Si. q̄d oīm. i. ex oībus excusationib' q̄ dici pn̄t. ais. et ē aposiopesis. ē eni interrupt' Simo a Chremete. ipa autē figura est iratis familiarꝫ cū p dignitate pc̄i nō ineniatur cōuiciū et illud q̄d ais non est interrogātis sed inuehētis ꝛ in eo q̄d ait oīm est eclypsis mlta significās: vt vult Donat'. Ch. ah dolentis ē: potius vbo eligētis dic ipam rem. i. ipm̄ factum mitte. i. omitte male loqui. i. contumelias inferre. Si. q̄si p ironiā sepe pīcula q̄si sumit. i. tāq̄ q̄cq̄ possit iā dici grau'. i. molesti' ꝛ enormi' i. cō hūc Pamphilū q̄ subaudi fecit vl' peccauit. Ain. A. ais ne vt tu' Dau'. tādē Donat' capit p tn̄. vt aūt melius capi vt rn̄sionē celerē vrgeat Glyceriū ē ciuis. Pā. ita p̄dicāt hoies. s. Si. ita p̄dicāt repetit dcm̄ Pāphi. p iracūdiam nā repetūt vba i q̄b' arguit iprudētia. o exclamatio igētē cōfidētiā. i. audaciā cū iprobitate sup. āt capit p cōstāti ꝛ graui q̄ cōfidētia ītdū ī bōa ītdū ī mala capit sz fiducia sp ī bōa. Nū. i. nūq̄d. q. d. non cogitat q̄d dicat nū. i. nūq̄ d cum pēitet fcī sui vide nū. color ei' idicat. i. ōndit vsq̄. i. ī aliq̄ pte faciei aut vultu signū pudoris. i. erubescentie ppt admissū flagitiū adeō. i. vtrū ē verū subaudi eū filium esse ais

adeo.i.tm̄ ĩpotenti.i.suis appetitibus moderari nequeūti:q̄si minꝰ potēti aut debili ꝛ ꝯulcto vt q̄uis sup.id fit prester.i.ꝯ morem.i.ꝯsuetudinē siue ius nō scriptū ꝛ legē.i.ius scriptum ciuium ꝛ pret voluntatē sui pr̄is tn̄ studeat.i.laboret cupiat det operā h̄re hanc Glyce.cū sūmo ꝓbro.i.vitupio ignominia atq̧ dedecore.Pā.me miserꝝ.exclamādo.i.fateor me ĩfelicē q̄ tāto sim ĩsanus amore.Si.ne.i.vtrū mō demū.i.solū vel tarde.ē eñ hic demū tarditatꝫ signū sensisti.i.ꝑcepisti id.videlicet.te eē miserꝝ.olim oli, repetitõe ꝯfirmat dictū suū.q.d multo añ tp̄e.istō verbū.s.miserꝝ accidit vere in.te eodē die quū.i q̄n induxisti.ita aīm tuū.i.cū persuasisti tibi hoc eē tibi afficiēduꝫ aliquo pacto.i.aliquo mō qd̄ cuperes.i.velles sꝫ q̄d ago cur excrutio.i.vexo me:cur macero.i.affligo ꝯtero debilito me cur sollicito.i.sollicitā reddo seu ꝯtristo vel perturbo meā senectutē id ē me senio ꝯfectū amentia.i.ĩsania q̄m insani sunt oēs amantes nec sui ꝯpotes sꝫ mēte capti.amētia ḡ huiꝰ filij an.i.vtrū sollicito me am.senectutē ꝛc.vt sufferā.i.sustineā portē ferā patiar suppliciuꝫ ꝓ pctis.i.erroribus et flagitijs huiꝰ Pāphili.imo.i.sꝫ potiꝰ h̄eat ĩpe Pāphilus ĩ.lā ĩhaudi valeat id est a me discedat.viuat cū illa Gly.Pā.o mi pr̄.q.d.veniaꝫ peto.Si.q̄d mi pr̄ q̄si.i.tāq̄ ĩdigeas huius patris.i.ĩdigeas opa mea q̄ sū pater.tuus domus ĩuēta est.s.in q̄.cū glyce.hitas vxor ĩuenta ē.s.glyceriū quā foues vt vxorē liberi.i.puer vnus.ꝛ liberi dixit de vno vt eñ gelius ait antiqui oratores historiciq̧ aut carminū scriptores etiam vnum filium filiamue liberos multitudinis numero appellarunt.liberi ergo inuenti sunt patre.s.me inuito id ē moleste ac egerrime ferente adducti sunt hoīes q̄ dicāt illā Gly.esse ciuem hinc id ē ex athenis.Uiceris id ē vicisti ꝯiūctiuū ꝓ ind catiuo.q.d.curā tui vehemēter gestabā sꝫ tandē tua ĩprobitate effecisti vt eā curā eiicerē.Pā.Pāphilus titubās ꝛ balbutiēs pudore ꝛ ꝯsciētia loquendi copiā petit.O pater ne.i.vtrū sꝫ mihi parce pauca loqui vl̄ dicere.Si.q̄d dices mihi:Ch.attū o Simo audi:Si.dicis vt ego audiā euꝫ.o Chreme[Chremes ꝛ chreme dr̄ in vctō]q̄d ego audiam.Chre.attū sine.i.patere q̧ sup.dicat id ē loquat̄ qd̄ vult.Si.age ortātis ē dicat loq̄tur.sino.do in facultatem patior.Pā.ego fateor me amare hāc gly.vl̄ hāc amare me.dubium enim est vtrum dicat āphibologia.si id id ē amare ē peccare q̧.i.etiā fateor me peccare o pr̄ dedo me tibi.i.vt ita dicā reddo me tibi q̄si ꝯria ꝛ hostilia volēti ĩpone q̄duis oneris.i.qd̄lꝫ onꝰ ĩpa.i.iube vt exequar.vis me ducere vxorē vis amittere hanc glyceriū feram.i.patiar vt potero.i.ꝓut mea feret[facultas modo.i.tātūmodo obsecro te hoc vt ne.i.nō credas hūc senem critonem allegatum.i.adhibitum a me.sine id est permitte vt sup.exurgem

Adeo impotētī esse aīo:vt ꝑter ciuiū morē atq̧ legem ꝛ sui volūtatē patris:tn̄ hanc h̄re studeat cū sūmo probro.Pā.me miserꝝ.Si.mō ne id demū sensisti pāphile:oli istuc:oli cū ita aīm induxti tuū hoc qd̄ cupes aliquo pacto efficiūdū tibi.eodē die istuc vbū vere in te accidit.Sꝫ quid ago:cur me excrucio:cur me macero cur meā senectutē huiꝰ sollicito amētia:an vt ꝓ huius pctis ego suppliciū sufferā:Immo valeat:viuat cū illa.Pā.O mi pr̄.Si.q̄d mi pr̄:q̄si tu huiꝰ indigeas patris.Domꝰ:vxor:liberi inuēti ĩuito pr̄e:adducti q̄ illā ciuē hic dicāt viceris.Pā.Pr̄:lꝫ ne pauca:Si.quid dices mihi:Chr.attū sino audi.Si audiā ego:quid ego audiā Chre:Ch.At tandē dicat:sine.Si.Age:dicat sino.Pā.ego me hanc amare fateor.si id est peccare:fateor id quoq̧:tibi pater me dedo:q̄duis oneris impone impera.Uis me vxorem ducere:hanc vis amittere:vt potero feram:hoc modo te obsecro vt ne credas a me allegatum hunc senem.sine me exurgem:

i.excusez me atq3 adducã illũ huc.corã aduerbiũ est h̃ quasi ꝑsonalis̃ vt ita loquar. Si.simo.indignat⁹ ꝙ illũ petit adduci Pãphil⁹ repetit ꝟbũ sibi displicẽs.dicis vt adducas illũ indignãter proferẽdũ est Pam.o pater sine.i.permitte.Chr.postulat equũ.i.rẽ iustam da veniã.i.ꝯcede indulge fac ei potestatẽ adducendi illius Pam.sine.i.patere ꝙ vxorem te h̃.i.aut tibi persuadeam h̃:aut a te impetrez h̃. Si. sino.i.permitto.deĩn ꝯuertit sermonẽ ad Chremetẽ.o Chreme cupio q̃duis.i.rẽ qualibet dũ.i.dummõ ne.i.nõ cõperiar.i.deprehendar cognoscar vel inueniar falli ab h̃ scilicz Pãphilo.Chre.paululum supplicij id ẽ reprehẽsionis accu sationis iurgij cruciatus satis.i. sufficit patri in suum filium pro magno peccato.

atq3 illum huc coram adducaz. Si. adducas. Pã. Si ne pater. Chre. equum postulat: da veniam. Pãphi. sine te hoc exorem. Si. Sino: q̃duis cupio: dũ ne ab hoc me falli cõperiar chreme. Chremes pro peccato magno paululum supplicij satis est patri.

Crito. Simo. Chremes. Pamphil⁹.

Mitte orare. hax vna queuis causa me (vt faciã) monet vel tu: vel quod verũ est: vel quod ipi bñ cupio Gly. Ch. ãdrũ ego vi⁊ de critonẽ: certe is ẽ. Cri. Salu⁹ sis chremes. Chr. quid tu athenas insolens? Cri. Euenit: sz hiccine est Simo? Ch. hic est. Si. Men queris? eho tu Glyceri⁊ um hinc ciuez esse ais? Crito. tu negas? Simo. ita ne. huc paratus aduenis? Crito qua de re? Si. Rogas tu ne impune hec facias. Tu ne hic hoies adolescen⁊ tulos iperitos rerum eductos libere in fraudẽ illicis?

Itte ⁊c. Hic i sce nã ꝓgredit̃ crito i cui⁹ ꝟbis nõ mõ ipe ꝑmittit: sz ẽt qd̃ ⁊ Pãphil⁹ di xerit demõstrat ⁊ h̃ oĩs error aperiet̃ fabl̃e. Cri to alloq̃t̃ Pamphilũ orãtẽ: vt fir mus staret ꝟbis ꝯcẽdẽdo aduer sus partẽ. Mitte.i.omitte cessas desiste orare.i. rogare me vna q̃ uis.i.vna q̃libet cã harũ q̃ sequũ tur mõ ⁊ mihi vt faciã qd̃ petis ⁊ he sũt cãe vl̃ tu vel tua i me be⁊ niuolẽtia aut tu⁹ honest⁹ mod⁹ ⁊ tua ꝟmõis affabilitas mõet me ⁊c. vel qd̃.i.q2 vex ẽ qd̃ dicturus sũ: vel qd̃.i.q2 bñ cupio ipi Glyce rio.i.Glyceriũ plurimũ amo ⁊ iõ illi bñ volo. Chre. ego video cri⁊ tonẽ ãdriũ.i.ex ãdro isula certe.i. ꝑfecto ẽ is.s. Crito ãdrius. Cri. Chremes sis salu⁹.i.salue. Chre. q̃d.i.cur tu insolẽs.i.insolit⁹ isue tus athenas vẽisti subaudi.q.d. cur venisti athenas q̃ nõ sis solit⁹ venire q̃ non cõsueueris videri a thenis.insolẽs eñi iterduz d2 in suetus insolitus: ide insolẽtia.i. insuetudo.Cicero.moueor etiã insolẽtia loci id ẽ insuetudine. Itẽ insolẽs d2 arrogãs: inde insolentia.i. arrogãtia.qui eñi preter legem agit humanã et naturalẽ insolens d2.Cicero.ipa victoria q̃ natura inso lens est.Cri.euenit.i.cõtigit casu aliq̃ vt athenas venirẽ.pudet eñi eũ fateri ꝓpter hereditatẽ venisse: sed hiccine ẽ Simo.i.vtrũ est hic Simo.Chr.h̃ est simo.s.Si.men.i.mene h̃ est vtrum queris me ⁊ nõ queris ꝓ me vt nõnulli cõsueuerũt dicere tanq̃ pro sermone elegãti. Eho hec interiectio attentionem mouet vt audiat Crito dictum Simonis.vel deridẽtis est ꝑticula tu ais Glyce.esse ciuẽ hinc.i.ex athe⁊ nis vrbe.Cri.tu negas id ẽ inficiaris eã esse ciuẽ atticã.Si. Ita ne ꝑ idignationẽ sepe d2 ita ne ⁊ deri⁊ sionem aduenis huc ꝑatus id ẽ subornatus et dolo compositus.Cri.q̃ de re venirẽ.s. paratus. Si.ro⁊ gas id ẽ interrogas tu ne id ẽ vtrum facias impune.i sine pena seu punitiõe.i.venias ꝑatus ad decipi endũ hic.i.athenis vbi delicta vindicãtur tu ne.i.vtrũ.q.d.ita illicis.i.illigas[vnde licia dicta sunt q̃si ligia]in fraudẽ hic.i.athenis hoies adolescẽtulos iperitos rex eductos libere.i.vel educatos et nutri⁊ tos more eorum adolescẽtulox qui ingenui nati sunt.vel eductos libere id est emissos in viuendi liber⁊ tatẽ.i.q̃bus facta ẽ copia vt liberius viuant.lactas.i.detines vel quadã dulcedine aĩos teneros.s.cor

sollicitādo ⁊ pollicēdo eoꝝ aīos lactas? Cri. Sanus ne es? Si. ac meretricios amores nuptijs ꝯglutinas? Pā. perij: metuo: vt substet hospes. Ch. si Simo hūc noris satꝫ: nō ita arbitrere: bonꝰ est h̄ vir. Si. hic vir sit bonꝰ? ita ne attēperate euenit hodie ī ipsis nuptijs: vt veniret ātehac nūꝙ: ē ꝟo huic credendū Chremes? Pā. Ni metuā p̄rem: hēo ꝓ illa re qȯ illū moneā ꝓbe. Si. sycophāta. Cri. hē. Ch. sic crito ē hic. mitte. Cri. videat q̄ siet. si mihi ꝑgit (q̄ vult) dicere: q̄ nō vult audiet. ego istec moueo? aut curo non tu tuū equo aīo feres malū? nā q̄ dixi: vera an falsa audierꝫ: iā scripsi potest. Atticꝰ q̄dā oli naue fracta apȯ ādrū eiectꝰ est: et istec vna ꝑua ꝟgo. Tū ille egenꝰ: forte applicat p̄mū ad chrisidis p̄rē se. Si. fabulā īceptat. Ch. sine. Cri. ita ne ꝟo obturbat? Ch. ꝑge. Cri. Tum mihi cognatus fuit: qui eum recepit. ibi ego audiui ex illo sese atticū eē ciuē. is ibi mortuus ē. Ch. eiꝰ nomen? Cri.

sollicitādo .i. incitādo eos. nā sollicitare iterdū significat sollicitū reddere iterdū ꝟo ē inq̄etare aliq̄meꝫ ⁊ inter spē metūq; ꝯstituere atq; īcitare seu stimulare ⁊ pollicēdo .i. freq̄nter ꝓmittēdo illis ꝯplementa volūtatū. Teneros aīos lactare ē dulcedine aliq̄ retinere ad ꝑsuasionē īducere. vn̄ oblectare dicimꝰ ⁊ delectare. Cri. ne .i. vtrū sanꝰ es .i. sane mētꝫ ⁊ ꝯpos. q.d. insanꝰ. Si. iterrupat crito ꝟmonē simōis quē nūc ꝯtinuat ac glutinas .i. ꝯiungis vt glutino res aliq̄ ꝯiūgunt̃ nuptijs .i. ꝯnubio amores meretricios q.d. nō efficit̃ amica de meretrice sꝫ ꝯiūx. Pā. ꝑij metuo vt .i. ne nō vt vult. Do. posse tn̄ simplicit̃ capi ꝓ q̄ sit metuo q̄ hospes id ē ꝑegrinus ⁊ alienigena iste Crito substet .i. subcūbat neq; ferre possit ꝯtumelias p̄ris. Chre. simo si noris .i. si cognoscas satꝫ hūc non arbitrere .i. nō ita de eo cēseas h̄ s. Crito est vir bonꝰ. Si. h̄ sit vir bonꝰ q.d. sit bonꝰ q̄tū volꝫ ꝑ ironiā dctm̄ intelligit̃ vt eū nec virꝫ bonū dicat. ita ne .i. vtrū vēit hodie ita attēꝑate .i. tēpestiue in ipsis nuptijs .i. in ipso articulo siue vt ita dicā ī pūcto nuptiaꝝ vt nūꝙ veniret ātehac .i. ante h̄ tēpus Plerūq; tn̄ casus imitat̃ īdustriam et sepe h̄ fit vt ēt sedulo facta sint suspecta. ē ꝟo credendū huic q.d. nō ē illi fides hn̄da. vbi vero dr̄ ꝑ ironiā. vt Vir. egregiā vero laudē ⁊ spolia āpla refertꝫ. Tuq; puerq; tuꝰ queādmodū ⁊.s. vt id ppl's curat .s. qȯ dici solet deꝰ sciat ꝟo fere h̄ eodē mō capit̃ vt illic s. Pā. ni .i. nisi metuaꝫ p̄reꝫ hēo .i. scio aliq̄d sup. qȯ moneā .i. admoneam. probe .i. commode illū Critonē ꝓ illa re .i. ꝓ r̄nsione ad obiecta. Si. o sycophanta .i. o calūniator. exclamādo ꝓfert̃. Crito. Hē interiectio īdignātis. Chre. Crito h̄ Simo est sic .i. talis nature ⁊ recte. nam nature ignoscitur nō volūtati. Mitte .i. dimitte eū nec attende ad ea q̄ dicit. Cri. videat q̄ .i. q̄lis sit si perget id ē prosequetur perseuerabit dicere mihi q̄ vult: audiat q̄ non vult. Ego moueo id est ꝑturbo et curo id est cogito istec q̄ tu dicis. Simo tu non feres equo aīo tuū malū .s. amorē in filio. Nam audieris .i. audies ea que dixi vera an falsa .i. siue sint vera siue falsa et h̄ vt tibi sim molestie sicut es mihi: et addit temporis celeritatē inquiens iam .i. nunc pōt sciri an vera sint an falsa. quidaꝫ atticus olim fracta naui: id est naufragio facto apud andrū eiectus ē ad littus scilicet et vna .i. simul istec ꝟgo ꝑua eiecta ē. tum .i. tunc forte ille egenus applicat id est adigit appellit se primum ad patreꝫ Chrisidis. Proprie de naufragio ad littus eiecto atq; egenti applicare dr̄. Simo narrationē irridēs inquit. inceptat id ē incipit fabulā .i. nugas cōmentū mendaciū vanitatē. Chre. sine .i. ꝑmitte eum loqui. Cri. ita ne obturbat vero .i. ita ne euertit veritatē aut reclamat et reluctat̃ seu interstrepit veritati. Chre. Crito perge .i. ꝓsequere ꝑseuera. Cri. tum is fuit mihi cognatus qui recepit eum atticum ibi id est in eo loco audiui ex illo sese fuisse atticū is mortuus est ibi. Chre. Crito dic supple. nomen eius. Cri. putas supple. vt tam cito dicam tibi

nomen, ostendit enim difficile sese dicturum. deinde subdit phania est sup. nomē eius: sed ita Crito dicit vt nemo audiat adhuc scilz dubitans an ipse sit. Chre. hem perij chremis est dolentis: potest & Pāphili esse. Cri. verū. i. sed hercle opinor fuisse phaniā scio certe hoc aiebat se esse rhānusiū. i. ex rhanno attice pago rhānus enim pagus ē attice. Chre. o iuppiter. Cri. o chreme multi alij a me audiuere tum hec eadem in andro in ea insula. Chr. vtinā id qd spero sit. cho attētionē mouet: dic mihi quid tuz. i. tunc aiebat eā

Nomē tā cito tibi phania. Chr. Hem: perij. Cri. Ve-
rum hercle: opinor fuisse phaniam. hoc certo scio. rhā-
nusiū se aiebat. Chr. o iuppiter. Cri. Eadez hec chre-
me multi alij in andro tū audiuere. Chr. Utinā id sit
quod spero. Eho dic mihi quid eā tum: suā ne esse aie
bat? Cri. Non. Ch. Cuiā igitur? Cri. Fratris filiam.
Ch. Certe mea ē. Cri. qd ais. Si. Quid tu ais? Pā.
Arrige aures pāphile. Si. Quid credis? Ch. Phania
ille frater meus fuit. Si. norā: & scio. Ch. Is hinc bel
lum fugiens: meqz in asiaz persequens proficiscitur:
tum illam relinquere hic est veritus: post illa nūc pri-
mū audio: quid de illo sit factum. Pam. Uix suz apd
me: ita animꝰ cōmotꝰ ē metu: spe: gaudio mirādo hoc
tāto: & tā repētino bono. Si. Sane istā mltis modis
tuā iueniri gaudeo. Pā. Credo pr. Chr. At mihi vnꝰ
scrupulus etiā restat: qui male habet. Pam. Dignus
es cū tua religione odio. noduz in scirpo queris. Cri.

Glyceriū esse scz: ne. i. vtrum aie bat esse suā filiā. s. Cri. Nō. Chr. Igitur cuiā. i. cuiꝰ filiaz esse dice bat. Cri. aiebat eē filiā fratris. Chre. certe ea est mea scilz filia. Cri. qd ais? Si. qd tu ais? Pā phi. alloqtur seipm dicens. Pā phile arrige aures. i. rectas pre be aures ad accipiendā vocē ti bi ɔgruā. Si. quid credis. Chre me scz. Chre. ille phania fuit me us frater. Si. norā phaniā scilz & scio eum esse tuum fratrē. Ch. is frater fugiens bellum et per sequens me in asiam proficiscit hinc id est ex athenis & psequēs dicit ostendens sequentis perse uerantiaz: tuz frater veritus est relinquere illam hic post illa vt tpa vel ea que sunt dicta nūc pri mum audio quid sit factum de illo fratre meo. Pamphilus pre nimio gaudio ita perturbatur vt apud seipsum non sit: propterea inquit vix sum apud me id ē non sum apud me et magis consuetu dine dicitur q̄ ratione. vel ita di cit quasi abierit animus in ad uentu gaudij & rursus redierit. Eapropter cum aliquis se colli git et considerat dicitur ad se re dire cum prius extra se existens apud se non esset: ita id est adeo animus est commotus id ē per turbatus metu spe gaudio mirā do id est dum miror hoc bono tā to et tam repentino id est subito id ē propter tantum bonuz & tā

repentinū. Duo sunt futurarū rerū carnifices. i. tortores afflictores turbatores: qr turbāt aīm. s. spes et metꝰ dolor ei & gaudiū p̄sentiū rez sit. Si. sane. i. valde alij ne hīt. i. certe vel valde aut nimis gau deo istā Glyceriū: iueniri tuā multis modis. i. rōnibꝰ gaudemꝰ nobis gratulamur alijs. Pāphilo pa ter credo te. s. gaudere. Chremes. At vnꝰ scrupulus. i. vna anxietas vna difficultas vna molestia. tra ctū ē nō a scrupulo lapide minimo q̄ in calceo latēs ledit & molestꝰ ē. moleste enim sunt pedibꝰ vie scru pulose. vnus ergo scrupulus restat id est superest reliquus est: mihi qui male habet id est vexat vel male tractat me. Pamphilus. Dignus es cum tua religione: id est superstitione et scrupulosita te odio: id est vt odio habearis. queris nodum in scirpo: scirpus iunci species dicitur lenissima et sine nodo: et ideo prouerbium de illis qui nimis sunt curiosi et qui querunt aliquid vbi nihil est. quod dici solet vulgariter tu queris in veruece quinqz pedes cum tamen tantum sint quattuor.

quid istud est quod te sollicitat. Chre. nomē nō ꝯuenit. i. de noīe ē ꝯtrouersiā: vel nomē nō ꝯgruit vt fit filia mea. Cri. hercle aliud fuit nomē huic pue. i. cum eēt pua. Chre. quod nomē fuit. Cri. qro id. i. tento in mēoria illud redigere. Pā. ne. i. vtrū patiar memoriā hu9 critonis obstare. i. nocere mee voluptati cum egomet possum medicari mihi in hac re. nō patiar. heus chremes. vocat chremetē q intuēdo critonē erat attētus. qd queris. illa ē passibula: Cri. ipa ē passibula. i. Chre. ē ea q est filia mea. Pā. audiui millies ex ipa se eē passibulaꝫ Si. o chre. credo te credere nos oēs gaudere h. i. hac re. Ch. ita dij me adiumēt vt hn̄ credo. Pā. o pr̄ qd restat. i. supē reliquū est Si. res ipa. s. agnitio passibl'e reduxit me iādudū. i. pauloāte in graꝫ. i. i beniuolētiā ⁊ chremetis et filij vꝫ hn̄ cupiāt ⁊ ego ꝙ illis qđ si ad solū dicat pāphilum ad pamphiluꝫ referat tm̄. Pā. o lepidū prēꝫ. s. i q plurimū ē lepoꝝ ac venustatꝝ. nā lepos ē venustas Chr. nihil mutat de vxore ita vt possedi. i. vt iam habui eā. Chr. causa ē optima vt nihil mutēt nisi pr̄. Si. ait aliqd aliud. Pam. Nēpe. i. certe nihil aliud sup. ait Si. s. i. certe nihil aliđ aio. Chr. O pāphile dos ē tibi decē talēta. i. p dote habūt tibi decē talēta. Pā. accipio. i. grata hēo illa talenta seu illā dotē hēo gratam Chre. ꝑpero. i. ꝑperanter eo ad filiā passibulā. Cho admonitio est attētionis ad id qđ dicturi sumus. me9 Crito veni sup. mecuꝫ. Naꝫ credo illā haud. i. nō nosse me. Si. cur nō iubes illā trāsferri huc. i. traduci in hūc locū. Pā. admones recte: ego dedā. i. valde dabo ⁊ cōmittā iam istud negocij dauo. Si. nō pōt id negocij scꝫ suscipere. Pā. qui. i. ꝙobrem non pōt id peragere. Si. hēt aliud malū ⁊ maius ex sese. i. ex se ipso. Pā. qdnā id ē qd mali hēt vel qdnā. i. cur hēt malū. Si. vinctus est. i. ligatus in carcere siue est in vinculis coniect9. Pā. o pr̄ nō ē vinctus recte. i. iusta de cā. Si. Iocat pr̄ dicēs se nō iussisse vt ita vinceret: sꝫ ⁊ qdrupes stringeretur. haud id est non iussi ita vinciri: scilicet. Pam. obsecro iube solui id ē vt soluatur. Simo. age. hortantis est fiat. Pamphilus. at matura id ē accelera iubere. Simo. eo intro. Pamphilus. o hunc diem faustū et felicem. quasi dicat multe felicitatis plenum.

quid istuc est: Chre. Nomen non conuenit. Cri. Fuit hercle huic aliud pue. Chre. Quod crito: nūquid meministi: Cri. Id quero. Pā. Ego ne huius memoriā patiar mee voluptati obstare. cum egomet possim in hac re medicari mihi: nō patiar. heus chreme. qđ queris: passibula est. Cri. ipsa est: Chre. ea ē. Pā. Ex ipsa millies iam audiui. Si. Omnes nos gaudere hoc chremes te credo credere. Ch. Ita me dij bene amēt credo. Pam. Quid restat pater: Si. Iandudum res reduxit me ipsa in gratiam. Pa. O lepiduꝫ patrē: de vxore ita vt possedi nihil mutat chremes. Chre. Causa optima est nihil quid pater aliud ait. Pam. Nēpe. Si. Id scꝫ. Chreme. Dos Pamphile est decem talenta. Pam. Accipio. Chremes. Propero ad filiā. Eho mecum crito: nam illaꝫ me haud credo nosse. Si. cur non illam hunc transferri iubes: Pam. Recte admones. dauo ego istuc dedam iam negocij. Si. Non potest. Pā. Qui non pōt: Si. Quia habꝫ aliđ magis ex sese. ⁊ maius malū. Pā. Quidnā: Si. victus est. Pā. pater non recte vinctus est. Si. Haud ita iussi. Pam. iube solui obsecro. Simo. Age fiat. Pamphi. At matura. Simo. Eo intro. Pā. O faustū ⁊ felicē hūc diē.

Rouiso ꝛc. Hec scena alterꝝ generꝝ ꝯpat ne āt carinus tristis recedat aut non ꝑmissum videret philomene. Ca. Prouiso .i. ꝓuideo vł ꝓcedo vel ꝓ simplice ponit̃ .i. eo ad vidēdum quid pāph. agat atqꝫ eccū .i. ecce hic eū. Pam. forsitā aliqs putet me nō putare h̄ eē verꝝ at mihi lubet ꝓ libet nūc h̄ eē verꝝ sic vt dꝫ .i. s. q. d. alij putāt vt volēt ego vero il lud verū eē ꝯfirmo ꝙ mihi lubet verū credere. ego arbitror vitā deoꝝ eē sempiternā ꝓ pterea ꝙ voluptates eoꝝ .i. eorū gaudia sunt ꝓprie .i. ꝑpetue sēpi terne nō accōmodate ad tp̄s seu mutue. Oē enī qđ hēm⁹ āt mutuꝫ ē aut ꝓpriū. Mutuū est q̇cq̇d ad tp̄s habem⁹ nec postmodum nr̃m futurū ē: vt vxor dom⁹ villa ꝯul ꝛc. ꝓpū āt ē vt virt⁹ animi ꝛ bonū sēpiternū qđ ꝓprie de dijs dꝫ. nō eñ aliūde venerūt sꝫ apđ seipsos sūt sp̄. Epicurꝝ aūt teren ti⁹ h̄ secut⁹ ē. a ceterꝭ eñ phis re pudiat̃ de ocio deoꝝ ꝛ phēni vo luptate. Et īterē īter sēpit̃nū et ꝑpetuū. Nā sēpiternū ad deuꝫ: ꝑ petuū ꝓprie ad hoīes ꝑtinet. Er go pāphil⁹ scđm illā sniam dicit si ꝓpa hec fuerit voluptas, deus sum. Nā imortalitas pata ē mihi si nulla egritudo .i. sollicitudo an xietas animi aut passio interces serit .i. obstiterit huic gaudio. sed quē potissimū .i. p̄ncipalissime ex optē dari, mihi nūc .i. obuiū fieri mihi cui narrē h̄. Ca. q̇d gaudij .i. qđ gaudiū ē illđ qđ agitat̃ a pā philo. Pā. video dauū nēo ē oīm quē mali dari mihi. s. Nā scio hūc solū gauisurū solide .i. integre fir me mea gaudia .i. gratulaturꝝ mi hi. Dicimus eñ elegāter gaudeo tuū gaudiū ꝓ eo qđ ē gaudeo qꝛ gaudes, Celi⁹ ad Ciceronē. Ac cessit huc. ꝙ postridie ei⁹ absolu tionē in theatrū curionis hortē sius itroijt puto vt suū gaudium

gauderem⁹ .i. vt gauderemus qꝛ ipe gaudebat. Amphi.⁹ ꝛc. In h̄ actu mira ar te eq̄ restāt de comedia breuiter explicātur ꝛ designātur duoꝝ socioꝝ hine nuptie. Da. vbi nā h̄ pāphilus ē. Pam. Da ue. Da. Quisnā .i. q̇s hō ē qui me vocat. s. Pā. Ego sum. Da. O pāphile. Pā. nescis q̇d obtigerit id est acciderit mihi. Da. Certe .i. profecto nescio q̇d tibi cōtigerit. s. sed scio quid obtigerit mihi. Pam. ꝛ qui dem id est et etiam ego scio. Da. Euenit more hominū dicit Do. q̄si dicat euenit vt solet euenire vt tu re scisceres .i. post factum cognosceres quid mali nactus sim id est inuenerim priusꝙ ego rescisserem illđ boni id ē bonuꝫ quod euenit tibi. Pam. Glycerium mea amica scilicet repperit id est casu quodam in uenit parentes suos id est patrem ꝛ matrem. Da. O benefactum, exclamatio est, pro ꝙ bene factum est Ca. hē. interiectio hic admirātis factum illud. Pam. Pater eius Glycerij ē sumn⁹ amicus nobis. Da.

Carinus. Pamphilus.

Rouiso q̇d agat Pāphil⁹: atqꝫ eccū. Pā. aliqs forsitā me putet nō putare hoc ve rū: at mihi nūc sic eē hoc verꝝ lubet. Ego vitā deoꝝ ꝓpterea se mpit̃nā eē arbitror: ꝙ voluptates eoꝝ ꝓpe sūt. Nā mihi īmortalitas pata ē: si nulla egri tudo huic gaudio intercesserit. Sꝫ quē ego potissimū nunc mihi exoptē (cui hec narrem) dari? Ca. q̇d illud gaudij est? Pā. dauū video: nemo est quē malim oīm. nam hunc scio solide solum gauisurum gaudia.

Dauus. Pāphilus. Carinus.

Amphilus vbinā hic ē? Pā. Daue. Da. Quisnā hō est? Pā. ego sum. Da. o Pam phile. Pā. Nescis q̇d mihi obtigerit? Da. Certe sed q̇d mihi obtigerit scio. Pā. ꝛ q̇dē ego. Da. more hoīm euenit vt q̇d sim nact⁹ mali prius rescisce res tu: ꝙ ego illud quod tibi euenit boni. Pamphil⁹. mea Glycerium suos parētes repperit. Da. o factum bene. Ca. hē. Pā. pater amic⁹ summ⁹ est nobis. Da.

Quis? Pam. Chremes. Da. Narras probe. Pamph. Nec mora vlla est quin eam vxorem ducam. Ca. Num ille somniat ea que vigilans voluit? Pāphi. Tum de puero daue. Da. ab desine: solus es quez diligunt dij. Ca. Saluus sum: si hec vera sunt: adibo: et colloquar Pam. Quis homo est? o carine in tempore ipso mihi aduenis. Ca. Bene factum. Pam. hem: audisti? Ca. omnia age: me secundis in rebus tuis respice. tuus est nunc Chremes facturum (que voles) scio esse omnia Pam. Memini. at adeo longum est illum expectare dū exeat: seqre me hac: int⁹ apud Glyceriū nūc est: tu daue abi domum ,ppere: accerse hinc qui auferāt eaz; quid stas? qd cessas? Da. eo: ne expectetis dum exeat huc intus despondebitur. Intus trāsigetur: si quid est quod restet, vos valete: plaudite: calliopius recēsui.

¶ Acta ludis Megalensibus. L. Postumio Albino et. L. Cornelio merula edilibus curulibus. Egere L. ambiuius turpio. et. L. attilius prenestinus greca Menandri prima. Acta secunda. M. Valerio: et C. Mutio fannio consulibus. Modos fecit Flacc⁹ claudij tibijs dextra et sinistra.

quis pr. Pā. Chremes. Da. narras ,pbe. i. dicis ver. Pā. nec vlla mora ē quin. i. ꝙ nō ducā eā Glyceriū vxorē. i. qn hēam eā in vxorē. Ca. Nū. i. nūqd ille pāphilus somniat ea q̄ vigilās. i. cuz vigilaret voluit i. cupiuit. Pam. Tū. i. deīde o daue de puero. qd fiet. s. Da. Ab. desine. i. desiste de ea re sollicitus esse tu es solus quē dij diligūt. i. tu oīm fortunas superas siue oīm felicissimus es ꝛ cui dij magis fauerūt. Ca. sū saluus. i. sum incolumis sospes viuo non lāgueo vt prius. si h̄ sūt vera adibo. i. ibo ad eū ꝛ colloquar i. alloquar cum cōferā cum eo de his. Pā. qs homo est q. s. loquit̄ Deide percepto eo subdit. O carine aduenis mihi inip̄o tempore id est oportune ꝛ tempestiue. Ca. bene factū est sup. Pā. hem. audiuisti ꝙ bene factum sit. Ca. omnia audiui s. age. i. eya hortantis est aduerbiuz respice. i. retro aspice me. hoc est fane mihi tractū a dijs qui aspiciēdo hoies illis fauēt. Sunt autem qui felicitate elati ne respicere qdem velint amicos. Itaqꝫ respice me id est non obliuiscaris me quez p̄cedis felicitate in tuis rebus secūdis. i. in tuis ,psperitatib⁹. Chremes est nūc tuus id est eius moderatores ꝛ tibi magna est apō cuz fides ita vt tuo sit vsurus cōsilio. scio eum esse facturum omia que voles. Pam. Memini id est scio eum esse meum et omnia facturuz. Nam quoꝝ meminimus illa nouimus et scim⁹. atqꝫ adeo id est certe vel valde longum est mihi expectare illum chremetez duz id est quousqꝫ exeat sequere me. hac. id est per hanc viam. est nunc intus apud Gly. agnitam filiam. tu Daue abi id est discede prope id est celeriter velociter domuz aduerbialiter sumitur accerse id est voca vel vade ad vocandum aliquos q̄ auferant id ē abducant eam gly. hinc id est ex hac domo in qua est. quid id est cur stas id ē erectus es neqꝫ vadis. quid id est cur. cur cessas id ē tardas in mora vel ociosus es. Da. eo id est vado. Deinde conuersus ad spectatores inquit. ne expectetis id est nolite expectare. duz id est quousqꝫ Gly. exeat huc. i. veniat huc in mediū ,psceniū. Despōdebitur. i. sponsa efficietur. intus. i. post cenā nisi mauis illud ⱴbū ipsonalit̄ capi ,p eo qd̄ ē spōsalia fiēt itus. De spōsalibus aūt sic ait Geli⁹ libro q̄rto. ꝛ capite q̄rto. q̄ vxorē inq̄t ducturus erat abeo vñ ducēda erat stipulabatur eā ī matrimonium ductū iri: q̄ daturus erat itidem spondebat daturum. is contractus stipulationū sponsionūqꝫ dicebatur sponsalia. tum que promissa erat sponsa appellabatur. qui spopōderat sponsus. Sed si post eas stipulatiōes vxor non dabatur aut non ducebatur q̄ stipulabatur ex spōsu agebat. hec ille. Si quid ē qd̄ restat. i. superest transi

getur.i.concordabitur cōficietur intus.i.post cenā. hoc aūt dicit ꝓpter iustā hereditatis petitionem que a Critone fieri poterat ex successione. Chrisidis sibi ꝓpinque. Interest aūt inter trāsigere ⁊ pacisci. Nam vt ait Ulpianus q̄ trāsegit q̄si de re dubia ⁊ lite incerta neq̄ꝫ finita transigit. q̄ vero paciscit̃ deuotionis cā rem certam ⁊ indubitatā liberalitate remittit. Uos spectatores valete discedite cuꝫ sanitate: ⁊ plaudite.i.cōgratulamini poete q̄ hec vobis suo ingenio spectanda ꝓbuit. ego Calliopus recēsui.i.recognoui ⁊ censurā meā adhibui his scriptis corā recitatis.

Argumentum eunuchi.

Virgo quedā attica Rhodū aduecta est matriq̄ꝫ thaidis meretricis dono data. deīde Thais Athenas se cōtulit vna cū amatore suo cui mortuo heres instituta successit quā Thraso miles misere cepit adamare. Rhodūq̄ꝫ ꝓfect⁹ rerū oīꝫ ignarus inuenit puellā atticā venū ꝓpositam mortua Thaidis matre quā Thaidi donatur⁹ emit: reuersusq̄ꝫ athenas Phedriā cū thaide ꝯmerciū habere ꝯperit. quare indignatus non prius se donaturū puellā affirmauit q̄ꝫ Phedria eijceretur. Ipsa aūt Thais puelle potiūde cupida ad tp̄s Phedriā eiecit quē postea indignatū lenijt ab eoq̄ꝫ obtinuit vt in bidui spaciū rus secederet. qđ obiēs Phedria iussit eunuchū cū puella ex ethiopia deducta ꝑ Parmenonē Thaidi dono efferri: qđ vt rescivit Cherea frater Phedrie amatorq̄ꝫ puelle a Thrasone date supposit⁹ eunuchi loco thaidi donat⁹ est. Ea occasione stuprata virgo ⁊ mox ciuis ⁊ nobilis cognita dat̃ vxor Cheree. Phedria vero ⁊ miles ex riualibus concordes per parasitū redditi cōmuni amica sine certamie potiūtur.

¶ In hac comedia Terēti⁹ delectat facetijs: prodest exemplis: et vicia hoīm paulo mordatius q̄ꝫ in ceteris carpsit. Exempla aūt morū hic trina precipue ꝓponūtur: vrbani scꝫ moris parasitici ⁊ militaris. Hec edita tertiū est ⁊ ꝓnunciata Terentij eunuchus quippe iā adulta ꝯmēdatiōe poete ac meritꝭ ingenij notiorib⁹ populo. Facta ex duabus grecis vna est latina. Nam ex eunucho ⁊ collace menandri fabulis hec eunuchus terentiana scripta est nō sine crimine q̄ꝫ multa in hanc translata sint ex multis poetis latinis. quod totum prologo purgat atq̄ꝫ defendit.

¶ Primus actus Phedrie conquestionem habet. Secundus profectionem eius rus. Tertius militis characterē ⁊ parasiti colloquiū. Quartus Phedrie ex villa reditum nunciato per dorīam iurgio militis ⁊ thaidis. Quint⁹ Thaidis querelā de stuprata virgine: eamq̄ꝫ agnitā Cheree vxorem datā ad vltimum reditum in gratiam militis cum Phedria.

¶ Acta ludis ⁊c. Hec comedia fuit acta.i.recitata ⁊ qđ vulgo đr lusa ludis.i.i ludis megalēsib⁹.i.i honorē magne mr̄is deoꝝ celebratꝭ. L. posthumio. L. cornelio merula edilib⁹ curulib⁹.i.q̄ tp̄e erāt ediles curules. L. ābiuius turpio ⁊. L. attilius Prenestin⁹.i.de ꝑneste ciuitate illi actores egere.i. vt dici solꝫ luserūt ⁊ comediā recitauerūt ac ꝓnūciauerūt voce ⁊ gestu corporis. Prima greca ē subaudi menandri acta.i.facta. scđa.s.latina. M. valerio. C. fannio ꝯsulib⁹.i.q̄ tp̄e tales erāt ꝯsules. Flacc⁹ claudij fili⁹ sup fecit modos.i.modulat⁹ ē siue modulamīa fecit musicis instrumētis inter act⁹ duab⁹ tibijs.i.illis īstrumētis musicis dextris.i.ꝗuitatē orōnis oñdentib⁹. Tibias ei adhibebāt pares ⁊ ipares.i.dextras ⁊ sinistras. Dextre sua grauitate seriē comedie orōem ꝓnunciabāt. Sinistre serrane acuminis lenitate iocū oñdebant. Ergo vbi mixtus cū grauitate iocus esset dextre sinistreq̄ꝫ adhibebantur.

Unum eunuchi argumentum.

Sororē falso creditaꝫ dictitatā Thaidis: idipsuꝫ ignorans miles aduexit. Thraso. ipiq̄ꝫ dōat. erat h̄ ciuis attica: eidē eunuchū quē emerat tradi iubet. Thaidis ama-

Sororē falso ⁊c. Thraso miles.s.i. q̄ militiā solit⁹ erat exercē adnexit.i. vel nauigio vexit vel eq̄ vel vehiculo puellā sup atticam dictitatā.i.frequēter appellatā sororē thaidis meretricꝭ rhodie falso.i.iniuria nō verꝫ. nā ei⁹ soror non erat. ignorās.s. miles id ipsum id est eam non esse sororem Thaidis. et ipse miles donat id est dono dat ipsi Thaidi puellam illam. hec puella aduecta ex rhodo athenas a milite erat ciuis attica id est oriunda ex ciuitate Atheniensi vel ex parentibus Atheniensibus ciuibus. Phedria amator Thaidis iubet eunuchum quem emerat tradi a Parmenone eidem Thaidi, oratus scilicet

Phedria.i.rogatis a Thaide cedere Thrasoni.i.dare locū militi apud Thaidē biduū.i.per spaciuz duorum dierū.frater phedrie scz Cherea ephebus.i.adolescēs pubes vt sentit Tortelli⁹:cū reperiret puellā missaz dono.i.p dono Thaidi induit.i.vestitur ornatu.i.indumēto eunuchi. Ipse Cherea itroijt.i.ingressus est in Thaidis domū. Ipse vitiat stuprat virginē q̄ pri⁹ erat virgo. Parmeno callidus suus suadet.i.monet consulit id fieri:sz inprimis.i.añ oia frat Phedria existēs ciuis Atticus repertus i.forte interueniēs collocat.i.matrimonio iungit puellā viciatam ephebo.s.Cheree pubescenti.

tor Phedria Thrasoni orat⁹ biduū concedere. Ephebus frater Phedrie puellulā quū reperiret dono missam Thaidi: ornatu eunuchi indutus introijt: viciat virginem. Suadet parmeno: sed atticus ciuis imprimis repertus frater collocat viciatam Ephebo.

Aliud argumentum.

Meretrix adolescētē (cuius mutuo amore tenebatur) exclusit: eiqz reuocato: exclusionis causaz reddidit. eius frater minor natu virginem (quam miles meretrici dono miserat) amare cepit: deductu sqz in domum meretricis pro eunucho viciat. Re itaqz cognita cum illusam se meretrix doleret: ab eodem adolescēte placatur: interuentuqz fratris eius cognitā ciuez atheniensem duxit vxorem: miles quoqz in partem meretricij amoris receptus illuditur.

Prologus.

Si quisqz est: qui placere se studeat bonis q̄ plurimis: et minime multos ledere: in his poeta hic nomē profitetur suū. Tum si quis est qui dictū in se inclemēti⁹ existimat esse: sic existimet responsum non dictum esse: quale sit prius

Meretrix Thais exclusit.i.foris clausit neqz intromittere voluit adolescētē Phedriā: cui⁹ phedrie adolescētis ipa tenebatur amore mutuo.i.pari vltro citroqz dato acceptoqz. Mutuū in amore ait Cicero ad metellū est cū par volūtas accipit̄ ⁊ reddit̄ ⁊ ipsa meretrix reddidit causas id ē occasiōes motiua exclusiōis ei.s.Phedrie reuocato.i.reconsiliato placato. Frater eius Phedrie.s.Cherea mior natu:iunior cepit amare virginē.s.puellā quā miles Thraso miserat meretrici dono.i.p dono. Dicim⁹ eī eleganter:do vel mitto tibi hanc rē: dono tanq̄ nō repetitur⁹ neqz q̄cq̄ mercedis hitur⁹. ⁊ ipe Cherea deductus in domū meretricis a Parmenone pro eunucho.i.loco eunuchi vitiat.i.stuprat puellaz. Itaqz.i.ideo vel sunt due ptes p ⁊ ita re cognita.i.stupro rescito cū meretrix thais doleret se esse illusam.i.ludibrio lesam placat̄ ipa meretrix.i.ad lenitatē reducitur atqz mitigatur ab adolescēte.s.cherea ⁊ iteruētu.i.intercessiōe fratris siue aduētu fris intermedio ducit vxorez.i.cepit in vxorē ipam puellā cognitā ciuē atheniēsez.i.ex athenis originē parētuz ducentē: qz.i.etiā miles thraso recept⁹ i ptē amorz meretricij.i.ipius thaidis meretricij illudit̄.i.decipitur ac ridet̄ ⁊ ludibrio afficitur.

Si quis ⁊c. Poete defensor introduct⁹ calliopi⁹ hūc plogū in maledicos pnunciat ita inquiēs. Si q̄sq̄.i.si aliquis est q̄ studeat.i.laboret cupiat placere q̄ plurimis bonis ⁊ minime.i.nō ledere.i.offendere multos:in his.i.iter tales q̄ studēt placere ⁊ nō offende

re: vel in his .i. in his reb⁹. s. in placẽdo ⁊ nõ ledẽdo. hic poeta Terenti⁹ ꝓfitet̃. i. ostẽtat iactitat ĩgenue
fatet̃ nomẽ suũ ẽe illis. Tũ. i. ꝓterea si q̃s est ꝓpter luciũ lauiniũ dicit q̃ existimat. i. existimauit dictũ
esse impsonaliter ĩtelligi recte põt. i. quasi inuectũ esse siue iocũ ⁊ sermonẽ mordacem factum esse incle
menti⁹. i. inclemẽter ꝯpatiuũ ꝓ positiuo. Põt etiã optĩe capi ꝓ nimis aspere dure acerbe mordaciter.
Nã q̃ sepe aĩaduerti ꝯpatiuũ qd̃ ꝓ positiuo poni d̃z in se iplicare nimis cum positiuo: vt cũ dicitur hic in

qui bene vertendo: et eas describendo male: ex grecis
bonis latinas fecit non bonas. Item Menãdri phas
m a nunc nuper dedit: atq̃ꝫ a thesauro scripsit causam
dicere prius vnde petitur auruꝫ quare sit suum q̃ꝫ ille
qui petit. vnde is sit thesaurus sibi: aut vnde ĩ patriuꝫ
monumentuꝫ peruenerit. Dehinc ne frustretur ipse se:
aut sic cogitet: defunctus iam sum: nihil est quod di
cat mihi. is ne erret moneo: ⁊ desinat lacessere: habeo
alia multa: nunc que condonabuntur: que proferen
tur post: si perget ledere vt facere instituit. Quam

terpres diuti⁹ ĩmorat̃ in te par
ui momẽti id ẽ hoc est nimis diu
quidni etiaꝫ hic eo pacto sumat̃
ꝓculdubio video ĩpedire nihil.
quinetiã liberius assero ꝓ̃mo a
spectu sensum poete forsitã ma
gis id postulare. Si q̃s ergo exi
stimat dictũ esse inclemẽti⁹ id ẽ
nimis acerbe aspere mordacit̃
in se. i. contra se existimet. i. iudi
cet sciat. i. cognoscat ꝓ̃sumat id
est aĩo ꝯcipiat siue sibi ꝑsuade
at respõsuꝫ esse ei sup. ĩpersona
liter. i. ꝙ ei responsum est nõ esse
dictũ. i. nõ esse iocum mordacẽ.
Dicta eñ interdũ sunt iocosi sa
les mordaces tamen ⁊ his q̃deꝫ
non placẽtes q̃ ledũtur sꝫ alijs.
vnde dicaces dicũtur q̃ iocosis
salibus maledicũt: existimet er
go nõ esset dictũ tale subaudi q̃
le sit prius dictũ scꝫ ĩ andria vbi
dictũ est faciũt ne intelligẽdo vt
nihil intelligãt. Idem luci⁹ laui
nius qui fecit ex bonis fabulis grecis fabulas latinas non bonas bene. i. valde ꝯ̃tendo. i. in linguã la
tinã transferendo aut corrũpendo ⁊ describendo male. i. inepte eas fabulas. hoc est carminib⁹ iãbicis
translata male ordinãdo. Ideꝫ ergo dedit. i. edidit. nup. i. pauloãte siue his supiorib⁹ dieb⁹ recẽter. ⁊ he
ne nũc addidit. nam nisi addidisset nuper significat olim pridem. Dedit ergo phasma. i. fabulã quãdã
menãdri poete greci sic appellatã ab apparitõe vana. Phasma eñ grece dicitur apparitio latine ⁊ ꝓ
prie vana ⁊ incerta vt in nocte. Hanc aũt fabulã totam silentio dãnat quasi admonuerit spectatorẽ q̃ꝫ
turpe ⁊ inepte sit scripta ⁊ ex vicinitate facti quia dixit nunc nuper dedit ostendit nihil aliud esse dicẽ
dũ q̃ꝫ ꝙ illa comedia displicuerit cum adhuc res sit recens ⁊ oẽs meminerint. Thesaurũ vero si totũ
sed ex vno loco dãnat ꝓpterea ꝙ insci⁹ ꝯtra ꝯsuetudinẽ litigantiũ defensionẽ ante accusatõeꝫ induxe
rit possessionẽq̃ꝫ thesauri ĩuenti in sepulchro p̃ris adolescẽtis a quo senex quidaꝫ auar⁹ emerat agrũ
fecerit agẽ priorẽ q̃ꝫ petitionẽ qd̃ abhorret a ꝯsuetudĩe ⁊ iuris ⁊ litiũ: sꝫ ad Terẽtij ꝟba accedamus
atq̃ꝫ lucius lauini⁹ scripsit a thesauro. i. ex ea fabula tractãte de thesauro a sene auaro detento scripsit
ergo cũ senẽ auarũ vnde. i. a quo aurũ petit̃ dicere cãm. i. rõnem quare ipꝫ aurũ sit suũ pri⁹ q̃ꝫ ille ado
lescẽs cui⁹ erat aurũ in patris sepulchro inuentũ dicat subaudi cãm suã: qui adolescens petit vñ. i. a q̃
rõne is thesaur⁹ sit sibi. i. vnde habuerit senex illũ thesaurũ aut vñ ꝑuenit in monumentũ patriũ. i. pa
tris ipius adolescentis. Cũ dicit poeta scripsit cũ vñ petit̃ aurũ dicere cãm pri⁹ q̃ꝫ ille q̃ petit rectior
eẽt locutio si dixisset q̃ꝫ illũ q̃ petit vt q̃ꝫ ꝑticula iũgeret fil's casus vt solet: sꝫ q̃ꝫ ille maluit dicere vt sub
audiamus cãm dicat ꝑ zeugma a supiore figuratuꝫ. Dehic. i. posthac moneo ne ipse frustret̃ se. i. ne de
cipiat se si posthac loquat̃ aut ne sic cogitet si taceat iã defunct⁹ sum. i. iã finiui ꝑicula in eedis come
dijs. naꝫ defunct⁹ periclis vel morbis d̃z q̃ finiuit ꝑicula vel morbos. nihil ẽ qd̃ dicat mihi. q. d. nihil
Terenti⁹ in me dicere vel inuehi põt. nã iã edidi fabulã quã carpit. Dicit tñ Terenti⁹ vel defensor eius
non sit secur⁹ de suis vicijs ꝓpter vetustatẽ: nihilomin⁹ a me rep̃hendet̃. moneo id est amoneo eũ ne is
erret. i. in errorẽ labatur ⁊ se decipiat ⁊ moneo insuꝑ vt desinat. i. desistat cesset lacessere. i. ꝯtumelijs Te
rẽtiũ irritare: habeo i. scio teneo alia multa q̃ nũc ꝯdonabũtur. i. remittẽtur q̃ ꝓferẽt̃. i. detegẽt̃ post si
ꝑget lauini⁹. i. ꝑseuerabit ꝓseq̃t̃ ꝑsistet ledẽ. i. offẽdere Terẽtiũ ita vt. i. sicut istituit. i. icepit face quaꝫ

nūc acturi sum⁹ menādri eunucbū: postq̄ꝫ ediles emerunt: perfecit sibi vt inspiciundi esset copia. magistratus cū ibi adesset: occepta est agi: exclamat furē: non poetā fabulā dedisse: nihil dedisse verborū tamē: collacē esse neuij et plauti veterē fabulā: parasiti ꝑsonaꝫ inde ablatā ⁊ militis. Si id ē peccatū: peccatū īprudētia ē poete q̄ nō furtū facere studuerit. Jd ita esse. vos iā iudicare poteritis. Collax menādri est: in ea est parasit⁹ collax ⁊ miles gl'iosus: eas se nō negat ꝑsonas trāstulisse i eunucbū suā ex greca: sed eas fabulas factas prius latinas scisse sese id vero ꝓnegat. Qď si ꝑsonis bisdeꝫ vti alijs non licet: qui plus liceꝫ currētes: seruos scribere: bonas matronas facere: meretrices malas: parasitum edacem: gloriosum militē: puerum supponi: falli per seruū senē: amare: odisse: suspicari:

nunc ab aliquo incipit hec narratio ⁊ a crimine dimidiato. Postq̄ꝫ ediles. i. magistrat⁹ curā ediū habētes ⁊ ludoꝝ īstruēdoꝝ quos populo exhiberēt emerūt eunucbū menādri. i. hanc fabulā ex menādri fabulis eunucho ⁊ collace traductā: quā eunucbū. s. i. quā fabulā. nam ad fabulā nō ad hoīeꝫ retulit. quā fabulā ergo nūc sum⁹ acturi. i. reꝑsentaturi agēdo ꝑfecit. s. lucius lauinius. i. obtinuit īpetrauit vt copia id est facultas inspiciundi fabulam esset id est daretur vel fieret sibi lucio: cum magistratus: scilicet is qui exhibebat ludos ibi adesset id est presēs esseꝫ fabula occepta ē. i. incepta ē agi. i. agendo repūtari. Occipere est caput rei instituere siue incipere exclamat. i. voce effrena clamat furē vꝫ. Terentiuꝫ [q̄si q̄ varia hincinde ex alijs sublegisset] dedisse fabulam nō poetā: vt q̄ eā nō fecisset sed ab alijs surripuisset. ⁊ tñ exclamat ipm Terentiū nihil verboꝝ dedisse hoc ē nihil addidisse de stilo suo aut nemineꝫ decepisset. Dare ei ṽba ē decipe: qꝛ q̄ rem expectat ⁊ nihil ꝑter ṽba īuenit deceptus ē. vñ ⁊ alibi ṽba istec sunt. Exclamat inq̄ꝫ hāc fabulaꝫ esse veterē fabulā collacē noīe. s. neuij ⁊ plauti. i. in qua ⁊ neuius ⁊ plautus comici poete laborauerunt: exclamat inquā ꝑsonā parasiti ⁊ militis esse ablatā inde. i. ex collace: ſꝫ id. s. abstulisse ꝑsonam parasiti ⁊ militis ē peccatū. i. viciū pctm̄ ē īpersonal'r a peccaṫ peccabaṫ. i. pctm̄ est admissum īprudētia ignorātia poete. i. Terētij q̄ nō studuerit. i. nō laborauerit vel cupiuerit facē furtū ex alijs poetis: vos spectatores iaꝫ poteritis iudicare: collax. i. fabula est menādri. i. prius a menādro greco poeta facta est collax: parasitus. i. q̄ oīa ad voluntatē ei⁹ loquitur in cuius ꝯtubernio ē assentādo laudando nihil repugnādo ṽtris gr̄a est. i. introduct⁹ ē in ea fabula ⁊ miles gl'iosus. i. gl'ie affectator ē in ea fabula poeta nō negat se trāstulisse. i. traduxisse eas personas. i. qď barbare dici solet ea ꝑsonagia ex greca collace in suā eunucbū. suā femininū ad fabulā nō ad hoīem retulit: sed vero. i. sed certe ꝓnegat. i. valde neget se scisse eas fabulas grecas collacē ⁊ eunucbū prius s. ante eū eē factas latinas. i. scriptas latino sermone. Qď si ꝑsonis. Talis est sñia inquit poete defensor si nō lꝫ vti hisdē personis q̄bus alij sunt vsi cur magis lꝫ ꝑsonas ītroducere vt ṽuos matronas meretrices ceterasq̄ꝫ id gen⁹ vna cū suis epithetis vt currētes seruos matronas bonas ⁊c. q̄s alij introduxerūt nec ꝑsonas mō lꝫ introducere quas alij introduxerūt ⁊ q̄dem cum hisdē epithetis ſꝫ et facta q̄ꝫ vt amare odisse ⁊c. ꝑferri cū sit īꝑsonale oīo nouū aliq̄d ī mediū ꝺpromē cuꝫ nullū sit dictum qď pri⁹ dictū nō sit. i. ſꝫ si nō lꝫ. i. ꝑmittaṫ ⁊ deceat alijs sequētibus poetis vti hisdē ꝑsonis qui. i. cur vel quo mō magis lꝫ scribere. i. inducere in comedijs seruos ꝺiscurrētes. i. huc ⁊ illuc cursitātes qui inq̄ꝫ nō lꝫ facere. i. introducere matronas bonas. i. matresfamilias siue locupletiores ⁊ optiates mulieres honestas. item facere. i. introducere meretrices malas. i. improbas: facere parasitim edacē. i. voracem: facere militē gloriosum. i. glorie cupidum seu affectatorē ⁊ qui magis lꝫ pueruꝫ supponi. i. introduci velut suppositum. i. loco alterius clā positū. Jtē q̄ magis lꝫ senem aliquem falli. i. decipi per seruū q̄ magꝭ lꝫ. amare. i. ītroducere amores odisse. i. ītroducere odia: suspicari. i. ītroducere suspitōes

Deniq3 nullū ē iā dictū qđ nō sit dictū prius. i. a veterib⁹. q̄re equū ē. i. iustū ē vos cognoscere morē scri bētiu3 vl' materiā comicoꝝ. atq3 equū ē vos ignoscere si noui. i. recētes poete faciūt ea q̄ veteres. i. pisci poete factitarūt. i. sepius fecerūt date operā. i. attēdite ꝛ aures eq̄s pbete et aīaduertite. i. cōsiderate cū silentio. i. taciturnitate vt pnoscatis. i. pfecte intelligatis q̄d eunuchus sibi velit. i. q̄d sit de eunuchi cō positiōe ꝛ q̄d significet. ē eī comedia imitatio vite speculū ɔsuetudis imago veritatis: et iō q̄d sibi velit comedia est attendendum.

Deniq3 nullu3 est iā dictū qđ nō sit dictū pus. Quare equū ē vos cognoscere atq3 ignoscere: q̄ veteres factitarunt si faciunt noui. Date opā ꝛ cu3 silētio aīaduertite vt pnoscatis quid sibi eunuchus velit.

Phedria adolescēs. Parmeno seruus.

Quid igit̄ faciā? nō eā ne nūc qdē cum accersor vltro? an poti⁹ ita me pparē: nō pperi meretricum ptumelias: excludit. reuocat: redeā? nō: si me obsecret. Par. siquidem hercle possis: nil pri⁹ neq3 forti⁹: verū si icipies: neq3 pficies nauiter: atq3 vbi pati nō poteris: cū nēo expectet: ifecta pace vltro ad eā venies: indicās te amare: ꝛ ferre nō posse actū ē: illicet. pijsti: eludet: vbi te victu3 senserit. Phe. proin tu (dū ē tps) ēt atq3 ēt cogita. Par. here. q̄ res in se neq3 ɔsiliū neq3 modū h3 vllu3: eā ɔsilio regere non potes. In amore hec omnia insunt vitia:

Quid igitur faciam ꝛc. Hac protbasi. i. in hoc primo actu exēplu3 ponitur quantu3 sue ptātis nō sit q̄ amat. Phedria. postq̄ multa cogitauit phedria tandem in hec v̄ba prorupit. igitur. i. deinde vt vult Dona. pōt etiā in sua significatione capi. q̄si post multa voluta. dicat igit̄ q̄d faciā. dubitat an cū reuocet redeat an non ea3 deserat. itaq3 dubitādo hec dicit nō eā. i. ire nō debeā. nec q̄dē nec ēt nūc cū accersor. i. aduocor vltro i. p̄pō motu meretricis an poti⁹ q̄si p̄eligat pparē. i. ɔstituam siue ɔstituere me debea3 ita. i. co pacto nō pperi. i. ferre contumelias illusiones meretricū. irat⁹ vni de oībus q̄rit̄ simul. Cōpare interdū significat ɔstituere. vñ dici solet ita veterū morib⁹ cōpatū ē. i. ɔstitutū. Excludit me. i. eiecit me ꝛ reuocat nō rogat imo tāq̄ supba reuocat. redeam. i. redire debeā. deliberatiue dictū est deinde ɔstituit se nō rediturū ne siq̄dē vehemētissime rogetur nō redibo sup. hoc affirmatiue. d̄r: si. i. q̄uis obsecret me. i. me vehementer et obnixe roget. Par. hercle. i. per herculē siq̄dē. i. si certe possis. facere sup. vt nō redeas nihil erit sup. pri⁹. i. melius nec forti⁹. i. validius veꝝ. i. s3 si incipies neq3 pficies. i. pseuerabis nauiter. i. fortiter ꝛ magno aīo. dictū aūt est a naui teste Donato a q̄ in altū nullū diuersoriū ē atq3 vbi. i. cū nō poteris pati q̄n eā visas venies vltro ad eā pace. i. cōcordia īfecta id est nōdum facta cum nemo expectet id est preter spem preter expectationē. indicans. i. ostēdens te amare. i. amore eius capi ꝛ nō posse ferre q̄n s. ad eā venias si hec feceris actum est de te sc3. Cicero actū est de te nisi puides. illicet. i. ire licet. hac voce a p̄cone prolata iudices de cōsilio dimittebant̄. ponit̄ aūt ea vox sp in fine transacte rei. pijsti id est pditus es neq3 ē ampli⁹ de tua salute vlla reliqua spes. eludet. i. ridebit te vbi id est cū viderit te victū. eludere eī proprie est gladiatoꝝ cum vicerint. nā victores victos eludunt. simul eludere est finem ludo imponere. Phe. Proin. id ē pinde h' est ea ppter tu pmeno dū. i. q̄diu tps est i. ɔmodu3 seu opportunū cogita ēt atq3 ēt. i. iteꝝ ac sepi⁹ tecū volue q̄m mō hoc insano amore potero me exoluere. Par. here. i. dñe nō potes regere. i. moderari ɔsilio. i. suasione ꝛ monitiōe alicui⁹ eā rē sup q̄ res nō h3 in se consilium. i. in qua dari bonū ɔsilium nō pōt neq3 habet modū vllū. i. vllam mēsuram ꝛ morationē q̄lis est insan⁹ amor. Nūc dño amēte ꝛ sui nō ɔpote seru⁹ ē sapiētior: q2 nō ē amator nec amās. vt idē ī adria facile cū valem⁹ recta ɔsilia egrotis dam⁹. Hec oīa vicia. i. mala sūt ī aore. dicim⁹ eī est huic rei ꝛ ī hac re. s.

Iniurie.i.iurgia.pbra.ↄtumelie suspitões de riuali.s.inimicitie:discordie:iducie.i.intermissiones amoris.inducie eñ sunt pax in paucos dies vel ꝙ in diē dētur vel ꝙ in dies aliquot ociū pbeāt.bellū.i.certamē īter amātes rursuz.i.denuo ē pax.i.cōcordia recōsiliatio si postules.i.vel coneris facere.i.reddere hec icerta.i.instabilia.certa.i.firma ꝛ stabilia rōe.i.moderatione aliq̄ nihilo plus agas.i.nō plus efficies ꝙ̄ si des operā.i.labores vt insanias.i.insanus sis cū rōne.i.cū vsu rōnis qḋ ē ipossibile cū hec īter se repugnēt īsanire ꝛ rōe vti ꝛ qḋ dictū sup.vl' vt ait Do.qḋ ꝓ q̄ sumat ꝛ ad id qḋ seq̄t referat.s.hec ꝟba qḋ.i.q̄ tute.i.tutemet irat⁹ cogitas tecū videlꝫ.ego ne.i.nō vlciscar sup.illā thaidē q̄ recepit illū militez q̄ exclusit sup.me q̄ non admisit me.s.sine a sino is.mō.i.tm̄mō.q.d.linq̄tur mihi h̄ vt vlciscar eā mali me mori q̄ꝫ.s.non vlcisci sentiet q̄.i q̄lis vir siē.i.sim me hercle iurātis est vl' affirmātꝭ qḋ [illegible] eis sic intelligebat q̄si hercl'e me iuuante qḋ a xp̄iano mīme putē vsurpari debere q̄ verū deū ꝟa colit religiōe neqꝫ herculē neqꝫ alios q̄s elusa āntiq̄tas pro dijs colebat q̄cq̄ꝫ hīe deitatꝭ putat qm̄ omēs dij gētiū demonia vna lachrymula falsa.i.ficta:quā lachrymulā ipa expsserit.i.q̄si pmendo oculos emiserit vt cū exprimim⁹ sordes alicuius vlcerꝭ carnē pmendo.misere male vt aduerbialiter sumat q̄si cū maxio labore ꝛ maxīa miseria expsserit vix.i.difficulter vi.i.violētia et sūma ope tergendo oculos suos.vna ergo lachrymula restriguet.i.extiguet h̄ ꝟba pridē q̄ tecū cogitas ꝛ accusab.i.culpabis te vltro nullo cogente et dabis ei suppliciū vltro.i.dab pēas ei h̄ ē teipm̄ punies āt te ei puniēdum offeres sumere de aliquo suppliciū vl' penas:significat aliquē punire.dare vero penas vel suppliciū significat puniri.si eñ ab aliquo suppliciū sumat ipe ē q̄ dat suppliciū a quo sumit.Phe.o exclamatiue vel indignāter facin⁹ indignum.i.nō admittēdū neqꝫ ipune ferēdū nūc.q.d.tarde ego sentio id ē thaidē eē scelestā.i.sceleratā ꝛ iniquam ꝛ me eē miserū ꝛ me tedet.i.tedio afficior ꝛ ardeo.i.vror amore.i.insania amorꝭ ꝛ prudēs.i.mea itelligētia cognoscēs ꝛ sciēs.i.alteri⁹ iudicio admonit⁹.Prudēs ei p se se aliq̄d sētit:sciēs ꝟo p aliorū admonitōem.peo.i.occido viuus nō mortu⁹ ꝛ vidēs.i.vigilās nō dormiēs nec scio q̄d agā.i.agē debeā.Par.q̄d agas.i.agere debeas nisi vt redimas te ꝙ̄ mīmo pcio sup.q̄as.i.q̄to mīmo possis pcio te captuz.i.in amore captiuū ꝛ irretitū si neq̄as te rediere sup.paululo.i.admodū puo pcio at redimas q̄ti q̄as.i.quāto pcio te poteris redimere.ꝛ ne.i.nō.affictes.i.torq̄as excrucies ꝯmoueas te.Phe.ne.i.vtrum suades.i.cōsulis ita.Par.si sapis.i.si es sapiēs facies neqꝫ addas molestias pter eas sup.quas ipe amor hꝫ ꝛ recte feras eas molestias q̄s hꝫ.sꝫ ecca.i.ecce h̄ ipa calamitas.i.ipa pnicies ipa tēpestas nostri fundi.i.nostre pessessiōis egredit.i.exit foras.s.thais q̄ ē tāq̄ꝫ grādo q̄ calamos fundi cōcutit vnde sequit paupies coloni.Calamitatē ei ꝓprie rustici grādinē dicūt ꝙ ꝯminuat calamū hoc ē culmuz ac segetē.Subdit deīde q̄re sit calamitas.nā hec thais itercipit.i totū capit qḋ nos opꝫ cape.interduz etiam intercipe significat ex insidijs cape:vt latrones intercipiūt merces q̄ feruntur huc ꝛ illuc.

iniurie: suspitiões: inimicitie: iducie: bellum: pax rursum. Incerta hec si tu postules rōne certa facere: nihilo plus agas: ꝙ̄ si des operā vt cum ratōne insanias. Et qḋ nūc tute tecū iratus cogitas: ego ne illā: q̄ illū: que me: que nō? sine mō. mori me mali sentiet q̄ vir siem. hec ꝟba vna me hercle falsa lachrymula (quā oculos tergēdo misere vix vi expsserit) restriguet ꝛ te vltro accusabis: ꝛ dabis vltro suppliciū. Phe. o indignū facinus: nunc ego ꝛ illā scelestā eē ꝛ me miserum sētio: ꝛ tedet: ꝛ amore ardeo: ꝛ prudēs: sciēs viu⁹: vidēsqꝫ pereo: nec q̄d agā scio. Par. q̄d agas? ni vt redimas captū ꝙ̄ mīno q̄as. si neq̄as paululo: āt q̄ti q̄as: et ne te afflictes. Ph. ita ne suades? Par. Si sapis: neqꝫ pterq̄ꝫ q̄s ipse amor molestias hꝫ addas: illas q̄s hꝫ: recte feras. Sꝫ ecca ipa egreditur nostri fundi calamitas. nā qḋ nos capere opꝫ: hec intercipit.

Iserã ₂c. Hic thais adducta rõe qua excluserat phedriã cũ sibi recõsiliat ⁊ vt biduũ rus abscedat suis blãdimẽtis ĩpetrat. Tha. me miserã. ꝓ ĩteriectõe dolẽtis ab aliq̃bꝰ rite capit. vl' ĩtellige dico vl' fateor me miserã ⁊ infelicẽ vereor ne phedria tulerit ꝗuius .i. ꝗuiter ⁊ moleste. neue .i. vel vt .i. ꝙ accepit .i. interꝑtatꝰ fuerit ⁊ cõcepit aliorsuz .i. in aliã ꝑtẽ atq̃ .i. ꝙ ego feci. vereor ergo ne tulerit vel accepit illud q̃d nõ ĩtromissus ẽ

Thais. Phedria. Parmeno:

Iseram me: vereor: ne illud grauiꝰ phedria tulerit: neue aliorsum atq̃ ego feci: acceperit: ꝙ heri intromissus non est.
Phe. Totus parmeno tremo: horreoq̃ postq̃ aspexi hanc. parme. animo bono es accede ad ignem hunc iam calesces plus satis. Th. Quis hic loquitur: hem tu hic eras mi phedria: q̃d hic stabas: cur nõ recta introibas: Parme. Ceterũ de exclusiõe verbuz nulluz.
Th. Quid taces: Ph. Sane: q₂ vero he mihi patent sꝑ fores: aut q₂ suz apd̃ te primꝰ. Th. missa istec face.
Ph. Quid missa: o thais, thais vtinã esset mihi ꝑs eq̃ amoris tecum ac ꝑiter fieret: vt hoc tibi doleret itidez vt mihi dolet: aut ego istuc abs te factũ nihilipẽderẽ
T. Ne crucia tete obsecro aĩe mi phe. Nõ pol quo quẽ q̃ plus amem aut plus diligã: eo feci: s₃ ita erat res.

heri .i. admissus ĩ domũ s₃ exclusus. Phe. o parmeno tremo .i. tremulꝰ sum ⁊ horreo .i. horrore cõcutior totus .i. ꝑ omẽs ꝑtes. post ꝙ aspexi hãc thaidẽ ꝑ amore nimio. horrere infdñ significat frigere. Iuuenal'. Et tunicã horrẽti nõ reddere suo. ⁊ ꝑsius. Scis comitẽ horridulum trita donare lacerna. ex frigore aũt efficimur tremuli ⁊ horridi: ⁊ aliq̃n ex nimio calore. Nimius enĩ ignis effectũ frigoris reddit vt ex frigore nimio effectꝰ ignis existit: scd̃z illud q̃d phisici aiũt. natura enĩ magni calorꝫ etiã horrorẽ ĩcutit vt nimie febres. ꝙ ãt ex frigore nimio effectꝰ ignis existat vt virgiliano liquet dicto. Aut boree penetrabile frigꝰ adurat. Par. es .i. sis bono aĩo .i. habeas bonũ aĩm accede .i. adueni ad hunc ignem .s. Thaidẽ cuiꝰ amor te vt ignis adurit iã .i. statim calesces id ẽ calidus fies. plus satis est siue supra modũ. ⁊ ponit ibi satis tãq̃ ꝓ vno ablatio velut si diceret plus sufficiẽtia queadmodum dicimꝰ plꝰ equo. Donatus aũt sentit plus satis tm̃ capi hic ꝓ satis ⁊ ita plus abũdare. Th. quis loq̃tur hic. Hem o mi phedria. mi est blãdientis vtũs. ne .i. vtrũ eras hic q̃si nõ añ eũ ꝑcepisset simulatrix meretrix. q̃d .i. cur stabas .i. ĩmorabaris h: cur nõ introibas recta via. elegãtiꝰ aũt suppmit via ꝙ apponatur. Tice. ad petũ. Recta ei a porta domũ meã venisse. Itẽ amicꝰ vrbẽ igressus recta vẽit domũ meã .i. nusq̃ aliorsum diuertit s₃ stati eodẽ vie tenore domũ meã petiuit. Par ceterũ .i. s₃ nullũ ṽbũ .i. nullꝰ smo fit d' ꝯclusiõe ipius Phedrie. Tha. q̃d .i. cur tu. Phe. taces .i. nõ loq̃ris. Phe. sane ṽo h' totũ ꝑ ironiã dictũ ẽ. ṽo ei ꝑticula sepe ironie signauit: vt Vir. Egregiã ṽo laudẽ ₂c. q₂ he fores sꝑ patẽt .i. apte sunt mihi. aut q₂ suz p̃mꝰ .i. p̃cipuꝰ ⁊ ĩ maxio honore hĩtꝰ ⁊ p̃cio apd̃ te. Th. missa face .i. omitte istec q̃ loq̃rĩs. Ph. q̃d .i. cur missa faciã .s. vl' q̃d missa face dicis sup. o Th. Th. vtinã eq̃ ꝑs .i. eq̃lis portio amorꝫ eẽt mihi tecũ .i. vtinã eq̃l' eẽt nr̃ amor ita ꝙ tm̃ te redamarẽ q̃tũ me rursus si me nõ amares nec ego q̃ te: ac ꝑiter .i. silr vl' eq̃lit' fieret .i. efficeret vt aut h' ꝙ .s. exclusus sum doleret tibi .i. te afficeret dolore itidẽ .i. silr vt dolet mihi .i. q̃tuz mihi ẽ dolorꝫ aut affert dolorẽ aut nihilipẽderẽ .i. nihilifacerẽ ꝯtẽnerẽ nõ curarẽ istd̃ factũ abs te .s. exclusionẽ mei. Tha. o Phedria aĩe mi. appositiue dictũ .i. quẽ ꝑ amorẽ gesto ĩ pectore meo aut cuiꝰ animꝰ meo iungit ꝑ amorẽ ita vt vnꝰ esse aĩmꝰ videat: vt dicimꝰ duos amicos eẽ aĩam vnã in duobꝰ viuẽtẽ corpibꝰ. obsecro .i. ꝑ sacra rogo ne crucia te .i. noli te ãgere ⁊ torq̃re tali dolore. Pol .i. ꝑpt' pollucẽ nõ feci id sup .i. nõ exclusi te eo ꝙ plus amem aut plus diligã queq̃ .i. aliquẽ q̃ te: s₃ res erat ita .i. negocium id postulabat

faciundū fuit id est oppoꝛtuit facere ad eam rem assequendā que parabatur. Par.cr edo tu misera .i.
afflicta amoꝛe eius exclusisti hunc phedriā foꝛas ꝑ amoꝛe.i.tanto eiꝰ amoꝛe flagrabas vt eū excluse
ris:vt fit.i.vt fieri solet .hoc aūt per ironiā dictū est.q.d.nō esse verisimile vt si qs quē piā amet eundē
possit excludere.Tha.o Parmeno siccine.i.vtrū sic ais:age ibi nō est aduerbiū hoꝛtãtis:ſʒ potiꝰ coꝛri
pientis:sed ausculta qua grā.i.qua cā iussi.i.ꝑcepi te accersi.i.vocari.est em̄ infinitiuꝰ passiuꝰ tertieꝗ
inflectõis .īterdū aūt est quarte
⁊ tūc facit accersiri. Phe.fiat.i.
auscultabo.Tha.at.i. sed dic mi-
hi primuʒ hoc qď sequitur hic.s. ꝑ-
meno seruꝰ tuꝰ potin.i. potis ne
hoc ē: est ne potēs tacere. Par.
ego ne.q.d.dicis vtrū ego possiʒ
tacere.deinde respōdet optīe.s.
possum tacere:verū.i.sed: heus
aduerbium attentionē poscētis
astrigo.i.ꝑmitto siue obligo[nā
vincula fidei dicūtur]astringo ꝙ
tibi meā fidē.i. veritatē ꝯstātiā
⁊ fidelitatē vel eqtatē vel potiꝰ
astringo tibi fidē.i. scē ꝑmitto ti
bi me taciturū hac lege.i.hac cō
ditiōe hoc ꝯsilio qď seqꝛ̄ videlʒ
taceo.i.secreta teneo nō euomēs
ea que audiui ꝟa ⁊ ꝯtineo. i. me
cohibeo optīe ne pateſiant ꝗ ve
ra audiui vel potiꝰ est trāslatū a
methaphoꝛa vasoꝝ ꝗ nō ꝑfluūt
sed liquoꝛē īpositū ꝯtinēt:sic hō
ꝗ nō ē eliguis ⁊ secreta ꝯmissa nō
ꝓdit:ꝯtinere dꝛ.Sin.i.sʒ si dictū
tuū sup.ē fīm aut vanū aut fictū
ꝯtinuo ē palā.i.stati vulgatū ē ⁊
patefactū. Falsuʒ ē qui tegiꝛ̄ id
qď factū ē:vanū ē qď fieri nō pōt
fictū dꝛ qď nō ē factū ⁊ fieri po-
tuit. Uel falsuʒ ē fictū mēdaciuʒ
sīle ꝟitati:vanuʒ ne possibile est
nec ꝟisīle. Fictū ē totū sine ꝟo ſʒ
verisīle:falsuʒ loqui mēdacis ē.
fictū callidi:vanū stulti:falsuʒ lo
ꝗ culpe ē:fictū ꝟtutis:vanū verecūdie falsis decipimur:fictis delectamur:vanis offēdimur:siue obtū
dimur:suʒ pleñꝰ rimaꝝ.i.fissuraꝝ.i.ex me nō ꝟa dicta effluūt vt ꝑ rimas vasoꝝ effluit liquoꝛ. Perfluo
hac atqꝫ illac.i.ꝯmissa mihi reuelo sine ꝯsideratōe vlla ꝯmittētis si ꝟa nō sint.⁊ ē translatio facta a va-
sis ꝑfluētibꝰ.i.ꝑ rimas liquoꝛē emittētibꝰ.dicimꝰ em̄ elegāter hꝰ vas ꝑfluit quod inepte dꝛ vadit.s.ꝑ-
in.i.ea ꝓpter si vis taceri.i.vt taceaꝛ̄ īpsonaliꝛ legēdo vl' ꝑ passiuū si vis dcā sup.tua taceri.i. celari di
cito vera.Tha.mꝛ̄ fuit mihi samia.i.ex samo īsula ea mꝛ̄ hitabat.i.ꝯmoꝛabaꝛ̄ rhodi aduerbialiꝛ.i.i ea
vꝛbe remota a natali solo ꝑ qď ostēdiꝛ̄ eā fuisse meretricē. Par.hoc pōt taceri qꝛ.s.est verisīle meretri
cē posse ꝯtrasci ex ꝑegrina ⁊ qď meretrice.Tha tū.i.tūc quidā mercatoꝛ dedit dono matri mee ꝑuulam
puellā arreptā.i.ablātā hinc.i.ex attica.i.ex ea regiōe grecie ꝗ attica noiaꝛ̄:vl' ex vꝛbe atheniēsi.Ph.
ne.i.vtrū dedit ciuē atticā.i.atheniēsē.Tha.arbitroꝛ nō scimꝰ certū ipa dicebat nomē pris ⁊ mris ne
qꝫ.i.nō sciebat neqꝫ etiā potuerat scire sup.tū.i.tūc ꝑ etatē.i. etate ꝑmittente patriā ⁊ cetera signa vt
domū regionē ⁊ filia. Mercatoꝛ ꝗ eā dederat addebat hoc se audisse e.i.a ꝑdonibus vnde.i.a quibus
emerat eā:quid addebat:ipam puellā sup.fuisse abꝛeptā.i.abductā ꝑ vim e sunio.i. ex eo ꝓmōtoꝛio a
theniensiū in quo rex venaliū empoꝛiū.i.mercatꝰ est. inflectiꝛ̄ aūt hoc suniū sunij scđe īflectōis vbi.i.
postꝗ̄ mater mea accepit datam puellā cepit.i.incepit docere eā omnia studiose.i.diligēter et affectu

faciundū fuit. Par. Credo(vt fit)misera ꝑ amoꝛe ex-
clusisti hunc foꝛas. Tha. Siccine ais ꝑmeno? age. sed
huc qua grā te accersi iussi ausculta. Phe. fiat. Tha.
dic mihi hoc primū:poti ē hic tacere? Par. ego ne?op
time. Uerō heus tu hac lege tibi meā astringo fideʒ:
que vera audiui:taceo: ⁊ cōtineo optīe. Sin falsum:
aut vanuʒ:aut fictū est:cōtinuo palā est:pleñꝰ rimaꝝ
sum: hac atqꝫ illac ꝑfluo. Proin tu taceri si vis: vera
dicito. Th. Samia mihi mater fuit ea habitabat rho
di. Par. Pōt taceri hoc. Th. Tū ibi matri ꝑuulā pu-
ellā dono qdā mercatoꝛ dedit:ex attica hic arreptaʒ.
Ph. Ciuē ne? Th. Arbitroꝛ:certū nō scimꝰ matris no
mē ⁊ patris dicebat ipsa. Patriā ⁊ signa cetera neqꝫ
scibat:neqꝫ per etatem tum potuerat. Mercatoꝛ hoc
addebat: te ꝑdonibꝰ(vnde emerat) se audisse abꝛe-
ptā e sunio. Mater vbi accepit: cepit studiose omnia

oſe cepit inq̄ educare.i.nutrire eã ita.i.eo mõ vt.i.ſicut ſi eēt filia pleriq̄ꝫ.i.multi credebãt eã eē ſororē meam.ego abij diceſſi a rhodo huc athenas cũ illo hoſpite.i.ꝑegrino alienigena: quia attico quo cum i.cũ q̄ vno.i.ſolo habebã rē.i.ꝯſuetudinē amorē ꝯuerſationē q̄ hoſpes reliq̄t mihi ꝑ teſtamẽtum omia q̄ habeo.i.poſſideo. Par. h' vtrũq̄ꝫ dictũ ſup.ē falſũ ꝓpterea effluet.i.reuelabit' neq̄ꝫ tacebit' ſed a pectore noſtro exibit. Tha.q̄d.i.cur iſtud dicis.ſ.eē falſum. Par.rogas.i.petis. rñſio q2 nãq̄ꝫ tu eras contē

docere:educare:ita vti ſi eēt filia. Sororē pleriq̄ꝫ eſſe credebãt meã. Ego cũ illo quo cũ vno tũ rē habebam hoſpite abij huc:q̄ mihi reliq̄t hec(q̄ hēo) omĩa. Par vtrũq̄ꝫ hoc falſuꝫ ē:effluet. Th.q̄d iſtuc: Par.q2 neq̄ꝫ tu vno eras ꝯtenta: neq̄ꝫ ſol' dedit. nã hic q̄ꝫ bonam magnãq̄ꝫ ꝑtē ad te attulit. Th. Ita ē. Sꝫ ſine me ꝑuenire quo volo. Interea miles q̄ me amare occepat: in cariã hinc eſt ꝓfect'. te interea loci cognoui.tu te ſcis poſt illa q̄ꝫintimũ te hēam: ꝛ mea conſilia vt tibi credam omnia. Ph. ne hoc quidē tacebit ꝑmeno. Par. ob dubium ne id eſt: Tha. hoc agite amabo. mater mea illic mortua eſt nuꝑ ei' frater aliq̄ꝫtum ad rē ē auidior. Is vbi hãc forma vidit honeſta v̄ginem: et fidibus ſcire:preciũ ſperãs ilico ꝓducit ac vendit. Forte fortuna affuit me' amic' emit eaꝫ: dono mihi dedit prudēs haꝝ reꝝ:ignaruſq̄ꝫ oĩm. is venit poſtq̄ꝫ ſenſit me tecum quoq̄ꝫ rem habere:fingit cãs:ne det ſedulo

ta vno amatore neq̄ꝫ ſol' ille hoſpes dedit tibi oĩa q̄ hẽs. nã q̄ꝫq̄ꝫ i.etiam h' phedria attulit tibi bonam ꝑtē tuoꝝ bonoꝝ quãtum ad ſpeciē ꝛ q̄litatē:ꝛ magnã quãtuꝫ ad q̄ꝫtitatē.interdũ tñ bon' capitur ꝓ magn' vel multus. Tha.ē ita vt dicis.ſ.phedriã multis me affeciſſe donis. ſꝫ ſine.i.patere ꝑmitte me ꝑuenire quo volo.i. ad q̄d narrandũ tēdo īterea.i. dum h' agũtur miles qui accepat.i.incepat amare me ꝓfectus eſt in cariã.i.eã ꝓuinciã.īterea loci ponitur loci ſoni aptioris grã dũtaxat vt dici etiã ſolet nuſq̄ꝫ gẽtium nuſq̄ꝫ locorũ vbiq̄ꝫ locorũ aliquo terraꝝ.ſunt eñi hi gti loci locoꝝ: terraꝝ:gẽtiũ adiectiões nihil ad ſenſum faciẽtes:cognoui te phedriã tute.i.tutemet ſcis poſt illa i.omiſſis illis reb'.ſ.q̄ꝫ prior me cepit amare. et alia id genus vel poſt illa tpa.ſ.q̄bus in cariaꝫ eſt ꝓfect'.q̄ꝫ i.quãtũ hẽam te ītimũ i.familiarē.ibi eñi ītim' poſitiui naturã hꝫ poſſetq̄ꝫ ꝯpari intim' intimior vt prim' primior. Phe. ne q̄dē.i.nec ēt ꝑmeno tacebit h'. Par.ob ne.i.vtrũ ne dubium me nõ taciturꝫ h'.q.d.nõ ē dubitãduꝫ Th.ambo interiectio blãdientis comicis valde familiaris.q.d.rogo vos per amorē agite hoc.i.illud deſinite: et hoc attendite q̄d ſuꝫ dictura.hoc ei dictũ ꝯripiētis ē ꝛ vt audiẽtia ꝑbeat adhortãtis mater mea mortua ē nuꝑ id eſt nõ multo tpe a nũc illic.i.rhodi vel in caria frater eius eſt aliq̄ꝫtulum auidior.i.nimis cupidus ad rē.i.ad pecuniã ꝯgerendaꝫ vbi i.poſtq̄ꝫ is vidit hanc virginem forma honeſta id eſt habentem pulchritudinē honeſtam ꝛ pre ſe ferentē honeſtatē ꝛ vidit eã ſcire fidib'.i.eſſe peritã fidiũ pulſandaꝝ h' eſt cithararũ tangẽdarũ.fides aũt fidis dr̃ gen' cithare vt feſt' inq̄t ſic dicte q̄ꝫ tñ inter ſe chorde eius q̄ꝫtum inter hoĩes fides ꝯcordet.inde fidicula diminutiuũ i.ꝑua cithara aut cordula cithare.ſꝫ in pl'i fidicule laꝝ ſignificat tortoriũ.ipe frat' ei' ſperãs ꝑciũ magnũ.ſ.ex vēditiõe illius puelle illico i.ſtatī producit.i.venũ eã ſeu venalē ꝓponit ac vēdit forte fortuna.i.bona fortuna ſeu caſu quodã bono.h' meus amic'.ſ.miles affuit.i.pñs fuit emit eã ipe īprudēs haꝝ reꝝ.i.ex ſe nõ intelligēs has res ꝛ ignarus oĩm.i.neſcius oĩm rerũ:q2 ab alijs nõ admonitus dedit eã puellam ī dono.imprudens aliq̄s per ſe dicit' q̄ ex ſua intelligẽtia nõ cognoſcit:ignarus ꝑ alios h' eſt ab alijs non admonitus.is miles venit athenas poſtq̄ꝫ ſenſit quoq̄ꝫ.i.ēt me hr̃e tecũ rem.i.amorē ꝯſuetudinē fingit.i.comminiſcit' adinuenit excogitat cãs.i.occaſiones ne.i.vt nõ det puellã ſedulo.i.ipēſe inſtanter q̄ſi ſine dolo

ait si fidem babeat: si iri prepositum tibi apud me: ac
non id metuat: ne ibi acceperim sese relinquā: velle se
illam mibi dare: verum id vereri. Sz ego q̄tum suspi-
cor ad virginē aiz adiecit. Pb. etiā ne āplius? Tb. ni-
bil. nam quesiui nunc ego eā mi pbedria. multe sunt
cause q̄obrem cupio abducere. primuz q̄ soror dicta
preterea vt suis restituam ac reddā: sola sum: babeo
bic neminē: neqz amicū: neqz cognatū: q̄obrem pbe-
dria cupio aliquos pare amicos bñficio meo: id ama
bo adiuta me quo id fiat facilius: sine illū p̄ores ptes
bosce aliquot dies apud me babere: Nil mibi rñdes?
Pb. pessima egō q̄cq̄ cū istis factz tibi rñdeā? Par.
bei nr̄ (laudo) tādē ꝑdoluit vires. Pb. at ego nesciebā
quorsuz tu ires. puula bic ē abrepta: educit mr̄ p sua:
soror ē dicta: cupio abducere vt reddā suis. Nēpe oīa
bec nunc verba buc redeunt. Deniqz ego excludor: il-
le recipitur: qua gratia nisi illuz plus amas q̄ me: et
istā nunc times que aduecta ē: ne illuz talē preripiat
tibi. Tb. ego ne id timeo? Pb. quid te ergo aliud solli

Ait si babeat fidē. i. si credat se prepositum iri. i. q̄ p̄feretur tibi apō me ita q̄ magis sit amandus a me
Ait dicimus sēp quū vel inuisa nobis aut audientib⁹ narram⁹ aut vana dctā alicuius recitamus. ac. i. 7
ait inq̄ si si metuat. i. timeat id quod sequit̄. s. ne. i. vt h̄ ē q̄ vbi. i. post q̄ acceperim puellam ab eo milite
relinquam i. deseram sese. i. seipsum militē. Ait ergo se velle dare illam puellam mibi ver. s. sed ait inq̄
se vereri. i. timere qd̄ dictū ē sz q̄tū ego suspicor. i. opinor adiecit aiz ad v̄ginē. i. v̄ginē cepit amare ad eꝰ
amorē aim applicuit. Pbe. etiaz
ne. i. vtrum amplius. i. vtrum vl-
tra fecit q̄ aim adiecit. Tb. nibil
fecit amplius. nam q̄siui. i. inuesti
gaui nunc. o mi pbedria mlte sūt
cause q̄obrem. i. ppter q̄s cupio
abducere. i. abstrabere eam ab
eo milite. primuz q̄. i. quia dicta
ē soror mea. preterea. i. isup vt re
stituā ꝑ p̄auolitate ducta ac red
dā parentib⁹ volētibus. restitui-
mus enim volētes: reddim⁹ volē
tibus. sum sola id est sine familia
ribus 7 sanguine iunctis neminē
babeo bic eorum scilicet qui vo-
luntate sua iunguntur. neminem
ergo babeo neqz amicuz neqz co
gnatum explicat quod dixit sola
sum id est sine cognatis 7 babeo
neminem quia sine amicis. ama-
tor dicitur qui ad tempus amat
amicus qui perpetuo. q̄obrem
o mi pbe. cupio parare id est ac-
quirere aliquos amicos meo be
neficio scz restitutione filie. ama
bo blandientis est particula vt
dictū ē adiuta. i. adiuua frequēta
tiuū p pricipali quo id ē vt scilicz
paratio amicoꝝ fiat facilius sine
i. ꝑmitte a sino is. illuz militē ba-
bere p̄ores ptes. i. p̄ferri tibi eē
potiorem apō me ꝑ bosce aliquot
dies nibil respōdes mibi? Pbe.
es pessima egō id ē vtrum ego re
spondeā q̄cq̄ cū istis id est tuis
factz 7 istis ꝑ ɔtēptū dixit. Par.
Hei nr̄ Pbe. laudo te. s. vl' dictuz
tuū. tandez ꝑdoluit id ē dolorem
sensit. tbais. es vir. i. virilis non
puer qui meretricem cōtemnis.
Pb. at ego nesciebā quorsum tu
ires id ē quorsum tēdebas dicē
do sup. h̄ verba puella ipsa abrepta id est abducta est et asportata binc. i. ex attica paruula id est cum
esset adbuc parua mr̄ eduxit. i. educauit et extra puericiam duxit pro sua filia sup. id est tanq̄ sua filia
dicta est soror cupio abducere eam vt reddam suis parētibus. Nēpe. i. profecto h̄ omia v̄ba nūc rede
unt buc. i. recidūt spectāt ptinēt ad h̄ vt concedā rus. Deniq̄z. i. tandē excludor ille miles recipitur. q̄
gratia. i. qua cā. q. d. nulla alia nisi vt ames illū plusq̄ me et times nūc istā puellā q̄ aduecta ē ex Rbo-
do me preripiat illum talem militē tibi. i. ne eius amore iplicatus te amplius nō amet q̄ timor magnuz
ostēdit amorem. Tba. Ne. i. vtrū timeo id quod dicis. Pbe. Ergo q̄d aliud sollicitat id est cōmouet solli

citã ⁊ ancillã reddit. Cedo.i.dic nũ.i.nũq̃d ille miles dat solus dona tibi nũcubi i.nũq̃d alicubi sensisti i.ꝑcepisti meã benignitatẽ.i.liberalitatẽ benigne exercitã.claudier.i.claudi ꝑagoge vł claudicare i te.i. erga te nõne vbi.i.postq̃ dixti.i.dixisti te cupe.i.desiderare ãcillulã.i.ꝑuã ãcillã ex ethiopia.i.ethiopis-saz q̃siui.i.inuestigaui vnã oib⁹ reb⁹ relictĩ.i.omissis.porro.i.deiñ vł postea vł multo post.Dixti.i.dixi-sti.te velle eunuchũ.Eunuch⁹ vt vłt Tortelius ẽ q̃ virilib⁹ exect⁹ ẽ q2 sole regine.i.sole diuites.rex ei int

citat? cedo: nũ sol⁹ ille dona dat? nũcubi meã benigni
tatẽ sensisti ĩ te claudier: nõne vbi mihi dixti cupe te
ex ethiopia ãcillulã: relictis reb⁹ oib⁹ q̃siui? porro eu-
nuchũ dixti velle te (q2 solẽt vtũt his regine) repperi. he
ri minas viginti ꝑ ãbob⁹ dedi tñ ꝯtẽpt⁹ abs te hec ha-
bui ĩ mẽoriam: ob hec fctã abs te spnor. Th. q̃d istuc
phedria? q̃q̃ illã cupio abducere: atq3 re arbitror id
fieri posse maxime: veruntñ poti⁹ q̃ te inimicũ habe-
am: faciã vt tu iusserĩ. Ph. vtinã istuc ꝟbũ ex aĩo: ac
ꝟe diceres: poti⁹ q̃ te inimicũ hẽam. Si istuc crede-
rẽ sincere dici: q̃duis possẽ ꝑpeti. Par. labascit victus
vno verbo q̃cito. Th. egõ. ex animo misera dico? q̃
ioco rem voluisti a me tandẽ quin perfeceris? Ego i-
petrare nequeo hoc abs te: biduũ saltem vt cõcedas
solũ. Ph. siquidẽ biduũ: verũ ne fiant isti viginti dies
Th. profecto nõ plus biduum: aut. Ph. aut dixti: ni-
hil moror. Th. nõ fiet: hoc modo sine te exorẽ. Ph. scz

dũ ꝑ diuite capit. Juuenał saty ra p̃ma. Optia siluaꝝ iterea pe-lagiq3 vorabit. Rex horuz. Or g̃ sole regine vtũtur his.i.huiusce-modi eunuchis vel his.i.huiusce modi delicijs kuitijsq3. Repperi i.dedi tãtã opã vt vnũ iuenerĩ. ħdi heri miãs vigĩti.i.illa ĝn̄a nũ-mismatĩ. Nã vt p̃scian⁹ iq̃t de põ-deribus ⁊ mẽsuris. Mina attica dragmas ꝯtinet octoginta q̃nq3. Mina vero graia nonagĩta sex. Latine autẽ dr̄ mina: s3 grece dr̄ mna. Minas g̃ viginti dedi.i.li-bras: ita tñ vt tãti sit libra q̃nti de-cim⁹ eẽ. Tñ ego ꝯtẽtus.i.sp̃retus abs te habui h̃ ĩ mẽoria.i.i recor-datione b̃ñficij q̃d ĩ te ꝯtuli. vł vt ꝯferrẽ ꝑaui spnor abs te ob hec fctã.i.ꝑpt̃ h̃ officia. Th. q̃d.i.q̃re remẽoramur sup. istõ o phedria q̃q̃.i.tãetsi q̃uis cupio abducẽ-tã q̃ stulto ⁊ ꝑ fraudẽ illã puellã atq3 arbitror id posse fieri.i. pos-se eã abduci maxie.i. p̃cipue hac re.s. biduũ ꝯcedẽdo verũtñ poti-us q̃ hẽam te inimicũ.i. infestuz mihi faciã vt iusserĩ: ⁊ hoc totum thais dicit tanq̃ ip̃a magis amet phedriã q̃ ab illo amet. Ph. vti-nã diceres istõ ꝟbũ.i.istõ dictuz vł sniaz s3 ꝑ ea ꝑp̃e snia vel enũ-ciatõe ponit q̃ vno ligat vel astri-git ꝟbo. vtinam g̃ diceres istõ di-ctũ ex aĩo.i.ex aĩmi affectione ac ꝟe.i. ñ simłate ⁊ q̃d ẽ illõ dcm̃ videlz poti⁹ q̃ te hẽam inimicuz Si crederẽ istõ dictũ dici since-re.i.solide ĩtegre pure simplicit̃ sine fuco.i.adulatiõe et simulatione. Fuc⁹ eĩ dr̄ color adulterin⁹.i.simu-latus non verus. possẽ ꝑpeti q̃duis.i.q̃d libet.q.d.paterer q̃cq̃d velles. Par. hoc dicit ꝑmeno apõ se de phedria h̃ labascit.i.cadit aĩo seu anim⁹ cũ deficit ⁊ deijcitur stati victus.i.sup̃atus vno ꝟbo.i. vno dicto q̃cito.i.q̃tũ celerit̃ ⁊ cũ exclamatõe ⁊ destinctõe ẽ p̃ferẽdũ. Th. Egõ.i. vtruz ego misera dico ex aĩo.q.d.dubitas vtrũ dixeri ex aĩo illõ dictũ potius q̃ te ĩimicũ habeã.tandẽ h̃ accelerat responsum vł ꝯsensũ extorquet q̃si sine lõgĩ ãbagib⁹ dicas quã rẽ voluisti a me. ioco aduerbiũ ẽ cui ꝯtriũ ẽ serio.q.d. q̃d a me nõ mõ postulasti s3 dũtaxat voluisti ⁊ q̃dã nõ serio s3 ioco.i.iocũdo q̃n.i.quã non p̃feceris. ego neq̃o ĩpetrare abs te vt saltẽ ꝯcedas.i.ãnuas: p̃stes mihi hoc solũ biduũ.i.duoꝝ dieꝝ spaciũ. Ph. Si q̃dẽ.i.si certe biduũ cẽt futuꝝ sup. ꝯcederẽ subĩtellige. veꝝ i. s3 vereor sup. ne isti duo dies fiãt vigĩti di-es. Th. p̃fecto biduũ erit sup. vł fiet. nõ pl⁹.i.nõ vltra vł ãpli⁹ aut aposiopesis ẽ ĩteruentu ꝑmonis phe-drie. Ph. dixti.i.dixisti aut nihil moror.i.ñ dubito cũ aut dixerĩ q̃n pl⁹ biduo sit futuꝝ.si ꝯcessero. Th. ñ fiet h̃ mõ.i.h̃ pacto vt putas. sine.i.ꝑmitte a sino is. vt sup. exorẽ te.i.ꝑsuadeã tibi ⁊ te ĩ meã sniaz ĩducã

faciundū est, quod vis. Tha. merito te amo. Ph. bene facis: rus ibo: ibi hoc me macerabo biduum: ita facere certum est. mos gerundus est thaidi. Tu parmeno huc ac illi abducantur. Par. Maxime. Ph. In hoc biduū thais vale. Th. mi phedria et tū nunq̄d vis aliud? Phe. ego ne q̄d velī? cū milite isto pñs absens: vt sies: dies noctesq; me ames: me desideres: me somnies: me expectes: de me cogites: me speres: me te oblectes: mecum tota sis: meus fac sis postremo animus qñ ego suz tu⁹. Th. me miserā: forsitā hic mihi ꝑuā habeat fidē: atq; ex aliaꝝ igeniis nūc me iudicz. ego pol (que mihi sum cōscia) hoc certo scio: neq; finxisse falsi q̄cq̄: neq; meo cordi eē quēq̄ chariorē hoc phedria et q̄cq̄d hui⁹ feci: causa virginis feci. nam me ei⁹ fratrem spero propemodum iam reperisse adolescentem adeo nobilem: et is hodie venturum ad me constituit

Phe. s. i. certe faciundū. i. facere oꝫ amore cogēte q̄duis. i. q̄ōlibet. Th. amo te merito: q² meruisti. Ph. bñ facis ibo rus. i. ad agros me cōferā ibi. i. ruri macerabo. i. debilitabo: affłictabo: excruciabo me hº biduū hº. i. hoc spacio bidui. Noia aūt ꝑ talia cū oīb⁹ vbis pñt poni āt in actiō aut ī ablтō sꝫ p actīn elegantī⁹ loq̄mur. certū ē. i. deliberatū ē mihi me ita facere. i. me macerare ruri hº biduo morigerādū ē. i. oꝫ morigerari. i. obsequi ⁊ morem gerere Thaidi. o ꝑmeno tu fac vt sup. illi. s. eunuchus et ethiopissa. vbi masculinū gen⁹ p̄ponderat femino adducātur huc ad Thaidē. s. Par. Maxime. i. libentissime Phe. o Thais vale ī hoc biduū. q. d. a te abscedo ergo vsq; ad duos dies Nā hic vale poti⁹ abscessuz significat q̄ salutationem. Tha. o mi phedria ⁊ tu nūq̄d. i. nō vis aliq̄d aliō. i. nō aliō petis a me fieri interea q̄ biduuz obierꝭ. Phe. ego ne. i. vtrū ego velī aliq̄d cum isto milite isto dixit p cōtēptū. i. odio so. q. d. q̄d possē velle q̄ diu riualis miles a te p̄ferꝭ ⁊ tūc fit distinctio. deīde seq̄tur velim sup. vt tu absens. i. a me q̄ ruri ero distans sies. i. sis pñs p cogitationē q̄ñ vt Cicero inq̄t. nō min⁹ nr̄a sunt q̄ mente cōplectimur: q̄ q̄ oculis intuemur. Posset etiā sic fieri distinctio ego ne q̄d velī. i. vtrū petꝭ sup. q̄d velī. deinde subaudi velī vt tu pñs cū isto milite sies. i. sis absens ab eo in me cogitando ames me diesq;. i. luce ac tenebris desideres. i. req̄res me et mei desiderio tenearis sōnies me. i. per sōnum me videre videaris expectes me cogites d̄ me speres me Expectare ⁊ sperare sic differūt Nā expectatio est certoꝝ: spes vo icertoꝝ. Itē expectatio est ꝓpīquaꝝ reꝝ: spes longīquaꝝ Itidē expectatio destinat tp̄s: spes nō destinat. Oblectes te. i. delectationē capias me. i. mēoria ⁊ recordationē mei. Est eī me septim⁹ cāus q̄ ⁊ ablтūs ē sis tota. i. toto aīo mecū p cognitionē fac. i. da opaꝫ vt postremo. i. tādē sis aīm⁹ me⁹. i. vnanis mecū ⁊ velis ac potes qō volo et opto qñ. i. q² suz tu⁹ aīmus. i. a tua non dissētio. volūtate. ita vt inter nos tāta sit ꝯiūctio aīoꝝ vt vna vtriusq; sit volūtas et quorsum alter aīm⁹ feraꝭ eorsum ⁊ alꝭ ferri nō recuset. Is enī ē animus me⁹ q̄ animi mei cupiditati seu mauis volūtati ñ refragaꝭ vnū idēq; vtriusq; ē velle. Th. Hic thais ꝯuertit s̄monē ad ꝑmenonē apud eum de phedria loquens. Me miserā dolētis iteriectionis vice fungiꝭ. hoc dictū me miserā q̄si ꝓh dolor vel si mauis subaudi fateor vel assero me miserā. forsitā hº phedria hēat. i. hre possit ꝑuā fidē mihi. i. parum mihi credat atq; nūc iudicet me ex ingeniis. i. moribus et naturis aliaꝝ meretricum scꝫ. Pol iurātis ē particula q̄ mulieres vtebātur cōfirmature q̄cq̄. ego thais. s. thais q̄ enim referꝭ ad ego sum cōscia mihi. i. que nosco volūtatem meā: et que scio q̄dnā in pectore gestē. scio certe hº. i. vere hoc noui me neq; finxisse. i. simulasse q̄cq̄ falsi. i. aliqō mēdaciū neq; quēq̄. i. aliquē eē chariorē cordi meo hº phedria id ē q̄ hº phedria. ⁊ quicquid feci cum excludendo. feci cā huius virginis. Naz spero id est ꝯfido vel credo me reperisse propemodū. i. fere fratrem eius appositiue adolescentem adeo id est valde seu nimis. vel sit particula expletiua id est certe nobilem et is frater constituit id est proposuit se venturum esse hodie

domū aduerbialiter: ad me concedam. i. discedam hinc. i. ex hoc loco: intro. i. in domū: atq₃ expectabo: dum id est quousq₃ veniat.
Ac ita ⁊c. Hec actio ptinet amatoriū multiloquiū ⁊ vaniloquiū. Nam in ea sepius repetitur qd̄ iam dictū est. Phe. Fac. ita. i. eo pacto vt iussi. i. impaui tibi ⁊ cōmisi. Isti. i. eunuchus ⁊ ethiopissa: s₃ masculinū ppōderauit femino. Deducātur. i. ad thaidē ducātur. Par. faciā. Ph. at. i. s₃ fac diligēter. Par. fiet diligēter sc₃. Phe. At. i. sed mature. i. itēpestiue fac sc₃. Parme. Fiet mature. Phe. Satin. i. satis ne hoc ē mādatū. i. iniūctū tibi. Par. Ab. idignātis est pp̄ter ta₃ odiosam repetitionē. Mirū ē sup. te rogitare. i. ita instanter rogare vt id fiat q̄si ironice d̄r sit difficile. i. res difficilis ad meretricē munera deducere: vtina₃ possis inuenire i. acq̄rere ta₃ facile aliq̄d q̄ id ē q̄tu₃ facile hoc donū qd̄ dari inhes peribit. i. nihilifiet ⁊ nihili estimabit ab ea. sc₃. Uel q̄ facile hoc peribit intellige. i. q̄tum facile hoc qd̄ Thais tibi promittit peribit. i. n̄ durabit ⁊ euanescet Ph. quoq₃. i. etiam ego pereo. i. molestia amoris ↄficior vna. i. simul cū eo qd̄ dicis ta₃ facile periturū. qd̄ mihi charius ē. Donatus vult capi hanc structurā neutrā p masculina vt sit sensus ego qui mihi carior su₃ pereo vna cū eo dono qd̄ dicis periturū: vł sic vis fac vt q̄ tota₃ clausulā referat vt sepe fit. Ita q̄ sit sensus ego q₃ vna pereo: qd̄. i. q̄ res sc₃ me perire est mihi chari⁹. i. maiori ē mihi cure ⁊ magis aīm meum tangit siue pūgit ne patiare id ē noli pati istud tā iniquo aīo id ē tā egre q̄nimo pareto volūtati mee. Par. mīme i. nō patior s. iniquo aīo quin. i. q̄nimo dabo effectum. i. pducam in effectum quod iussisti: sed nūq̄d impas. i. precipis aliud q̄ vt deducā donū tuū. Ph. ornato. i. reddito pulchrū et decor mun⁹ nostrū verbis. i. aliquo sermonis eloquio quo. i. inq̄tū poteris ⁊ pellito ab ea illū emulum. i. inuidū ⁊ riualē adducēdo eū in inuidiā thaidis. Par. Au iteriectio ad eū spectās q̄ incipit capere et intelligere quorsu₃ vergatur memi. i. in memoria habeo iam reconditū quorsum spectet. tamesi id est q̄uis nullus id est nō vt sepe ita vt interp̄tari solet moneas. i. admoneas. Phe. Ego ibo rus aduerbialiter ponit rus: atq₃ manebo ibi id est ruri. Par. cēseo id est ea est mea sentētia vt id efficias. Ph. sed heus vocātis ē aduerbiū tu: Par. q̄d vis? Ph. Censen. i. arbitraris ne vnde censores qui moru₃ alienorum sunt summū arbitriu₃. Censen. ergo id est arbitraris ne me posse offirmare. i. ↄfirmare: ↄstituere: stabilire animum meū sc₃ ⁊ perpeti id est tolerare ne redeam interea id est q̄diu hec mea iussa explebis. Parme. Te ne id est petis vtrum censeam te posse offirmare vt non redeas. Hercle id est per herculem non arbitror te posse offirmare ⁊c. nam aut reuertere id est redibis iam id est statim:

domū concedā hinc intro: atq₃ expectabo dū veniat.

Phedria. Parmeno

Ac ita vt iussi: deducātur isti. Par. Faciam. Phe. At diligenter. Par. Fiet. Phe. At mature. Par. fiet. Ph. Sati hoc mādatu₃ est tibi? Pa. Ab rogitare quasi difficile sit. Utina₃ tā aliquid inuenire facile possis Phedria: q̄ hoc peribit. Phe. Ego quo q₃ vna pereo: quod mihi ē charius. ne istuc tam iniquo patiare aio. Par. Minime: quin effectum dabo: sed nun q̄d aliud imperas? Phe. Mun⁹ nostrū ornato verbis: quoad poteris: ⁊ istum emulū (quoad poteris) ab ea pellito. Par. Au memini tametsi nullus moneas. Phed. Ego rus ibo: atq₃ ibi manebo. Parmeno. Censeo. Phe. Sed heus tu: Parmeno. Quid vis? Phedria. Censen posse me offirmare: et perpeti: ne redeam interea? Parmeno. Te ne? Non hercle arbitror. nam aut iam reuertere:

aut mox noctu te adigēt horsuz insomnia. Phe. Op⁹
faciam ut defatiger: usq ingratus ut dormiaz. Par.
Uigilabis lassus. hoc plus facies. Phe. Ah nihil di-
cis. Parmeno. Ejiciūda hercle hec est mollicies ani-
mi: nimis me indulgeo: tandem ego non illa caream
si sit opus: vel totum triduum? Par. Hui uniuersum
triduuz? vide quid agas. Phe. Stat sententia. Par.
Dīj boni quid hoc morbi est? Adeon homines imuta-
rier ex amore: ut non cognoscas eundem esse? hoc ne-
mo fuit minus inept⁹: magis seuerus quisq: nec ma-
gis continens. Sed quis hic est qui huc pergit? atat.
hic quidem est parasitus gnato militis: ducit secum
virginem dono huic: pape facie honesta: mirū ni ego
me turpiter hodie hic dabo cū meo decrepito hoc eu-
nucho: hec superat ipsam thaidem.

Gnato parasitus. Parmeno seruus.

aut mox paulopost insomnia id est visa insomnis vel vigilie: quis pro vigilia dicatur potius insomnia insomnie prime inflectōis. et propterea aliqui dicunt adiget ut sit singularis numeri. adigent id est adducent: hoc est te ad urbem agent id ē ducent: vel lege adiget id est impellet horsum id est versus hāc urbem noctu i. nocturno tempore. Phe. Faciam opus id est operabor ruri ut defatiger usq id est assidue: et ut dormiā id est somnū capiam ingratus id ē etiam inuitus coactus. Nam ingratis non ultro significat: quia non ultronea grata sunt: ingrata que ab īimicis fiunt ac repugnantibus. Par. Tu lassus id est opere defatigatus vigilabis id est somnum non capies: facies id est efficies pl⁹ id est maius et difficilius hoc i ablatiuo id ē q̄ vigilare lassus. Phe. Ah. pmeno nihil dicis. hec mollicies id ē hec effeminatio animi: est ejiciunda id est eruenda a nobis. Hercle id est certe vel p herculem nimis id est plus equo indulgeo me antique pro idulgeo mihi. hoc est nimis sum benign⁹ mihiipsi et facilis et parco nimis mihi tandē. i. ut ego maximū dicam non careā. i. carere possiz illa si sit opus: vel. i. etiam triduuz totum. i. integrum triduū. Par. ridet Phedriam seru⁹. Hui iterjectio ridentis vel aliquid admirantis. carebis bene uniuersum triduum illa: vide id est considera quid agas id ē quid agenduz suscipias q̄si res ardua sit. Phe. Stat sententia. i. ea opinio. et id consiliuz mihi placet et apud me firmatū est deliberatū ac decretuz. Par. Dīj boni vocatiuus est q. d. inuoco vos quid hoc morbi est. i. qualis est hic morb⁹ et insania nō sit amor. Adeon. i. est ne verum sup. homies adeo. i. tātū īmutarier. i. mutari ex amore id est ppter amorem: ut cognoscas id ē cognoscat aliquis scda persona p tertia ut sepe fit non eumdem esse hominē qui ante amorem erat adeo īmmutatus est. et more suo a plurali numero ad singularē se conuertit. Nemo fuit minus inept⁹ id est prudentior hoc. s. phedria ante amorem: minus enim uni positiuo iunctum reddit contrariū cōparatiui significationē: ut minus prudēs. i. stultior: minus stultus. i. prudentior. Quisq. i. aliqs non fuit magis seuerus. i. grauis neq magis continens. i. a lasciuia sibi cauēs. Sz qs ē hic qui pergit id ē prosequitur iter suum huc. i. ad hanc partem. Atat interiectio metuētis vel oppressi ex insperato. qdem id ē certe hic est gnato. i. sic appellatus. parasitus id est qui adulatione victum queritat et sic implere ventrē desiderat: militis. s. Thrasonis quē ille pasit⁹ ābit ut vētrē impleat: ducit secum huic. s. thaidi dono. i. p dono unā virginē: pape iterjectio admirātis facie honesta. i. hītem faciē honestā et modestam. Mirū erit sup. ni. i. nisi dabo. i. dedero seu obtulero me turpiter. i. cū pudore meo. i. ī h⁹ loco cū h⁹ meo eunucho. i. virilib⁹ execto decrepito. i. senio iā cōfecto admodū. Decrepiti aūt dicti sūt quoz iā fuerant pclamate funera crepitu et plāgore famille. hec puella supat. i. vicit pulchritudie ipam Thaidem.

Eunuchus.

Dii imortales rc. In hac scena optie at elegantissime parasitoꝝ mores exprimūtur. Gnato. Dii imortales exclamatio admirātꝭ. q̄d. i. quātū hō vir⁹ p̄stat. i. p̄ferēd⁹ ē alteri homi. s. Quid. i. quantu; intelligēs. i. prudēs īterest. i. differt a stulto. i. ab imprudēti adeo. i. certe hoc. i. hec sniā venit mihi in mētē. i. subit aīm meū ex hac re. i. ob hanc cām ego ad ueniēs hodie ꝯueni. i. su; allocut⁹ q̄ndā hoīem. hinc mei loci vel ex eodē loco oriūdum quo ego vel eiusdē gn̄is q̄si iisdē natalib⁹ ort⁹. ita ꝙ alter non ē ex maiori loco nat⁹ q̄ꝫ alter atq; mei ordinis. i. mei status q̄tu; ad for tunas. q. d. pauperē vt ego sum haud impur; nō auar; q̄si auari cia sepe dr̄ sordes ꝛ auar⁹ sordi dus: ꝛ hī nō auar; q̄si prodigus erat q̄ itidē. i. sil'r vt ego obligu rierat. i. suauibus escis seu epulis ꝯsūpserat bona patria. i. q̄ a p̄re relicta sibi fuerāt. Et obliguero is. verbū ē a greco tractū Nā li gurō greci suaue appellāt: video i. aspicio eū sentū. i. horridū. Sē tus. ta. tum. dr̄ a sentib⁹. i. spinis ꝛ ille p̄p̄e q̄ gestat vestem vilem mltis frustis cōpositā cui⁹ fru sta spinis colligātur et cōiūgunt Vir. in tertio. Cōsertū tegmē spi nis ac cetera grai⁹. video ēē eū sq̄lidū. i. sordidū ꝛ alta sordiū cō gerie obductū. Sq̄lor ē illuuies dēsa ꝛ iculcata. Sq̄lere enī dr̄ q̄c q̄d facie noua visentibus incutit horrorē. video inq̄ eū egrū. i. aīo mestū. ꝛ obsitū. i. iculcatū circum datū ꝛ q̄si suffarcinatū pānis. i. vilib⁹ idumētis. ꝛ ānis. i. senio. in q̄. i. dixi q̄d istō ornati p ornat⁹ est. Antiqui ornati ꝛ ornctus in gtō dixerūt. senati ꝛ senatus tu multi ꝛ tumult⁹: vt p̄scian⁹ p̄bat exēplis. Ubi ē aduertēdū ꝙ si in casu recto p̄ferat iterrogatio nō ē ꝯtumeliosa. vt si dicas. q̄s h̄ hō ē. sinautē in obliquo p̄ferat ꝯtēpt⁹ significat. vt si dicat q̄d h̄ ē hoīs q̄d mulier;. q̄d ornat⁹ r̄ndit alt. Qm̄ ego miser. i. iops pdidi. i. ꝯsūpsi qd̄ habui. s. a p̄re meo. hem. dolētis interiectio quo. i. in quē statū redact⁹ su;. i. deueni. oēs noti. i. cognati amici. i. q̄ p̄us erāt familiares cum diues essē deserūt. i. dereliquunt me. Hic. i. tūc ego gnato ꝯtēpsi illū p̄re me. i. i cōpatiōe mei. i. q. d. q̄uis matrimoniū consumpseri sicut et ipse tn̄ mea idustria viuendi viā cōperi inq̄. i. dixi illi q̄d. modus int rogād. o hō ignauissime. i. sine aīositate ꝛ q̄ totus aīo cadis. Itane pasti. i. disposuisti te vt nulla spes sit tibi reliq̄. i. relicta ꝛ supsit tibi in te. i. i tuo cōsilio ꝛ idustria. Amisisti ꝯsiliū. i. rōem q̄ tibi cōsulere de beas sil'r cū re. i. sba tua seu p̄rimoniū. vidē. i. vides ne me ortū ex eodē loco q̄. i. q̄lis co'or ē mihi sup. n̄ ei vt tu scā⁹ sū. i. horrid⁹ aspectu. q̄ nitor. i. q̄lis mūdicia ē mihi nō ei vt tu sq̄lid⁹ sū. q̄ vestitus. i. q̄s cult⁹ ē mihi nō ei pānosus sū vt tu q̄. i. q̄l' ē mihi hitudo corpis. i aptitudo stat⁹ corpis mei. q. d. sū vegeto cor pe viuido ꝛ hn̄ hito. hēo oīa q̄tū ad idustriā. s. q̄r viuēdi nō deest mihi ꝯsilium. neq; hēo q̄cq̄ fortūarū. s. cū. i. q̄uis nihil ē mihi fortunarū nihil tn̄ desit a desio. i. deficit vel deest mihi q̄m viuēdi sp hēo idustriā R̄ndet alt. ait. s; ego ifelix neq; possū ēē ridicul⁹. i. q̄ ab aliis ridear ꝛ q̄ aliis p̄beā ridēdi materiam ne q; possū pati. i. tolerare plagas. i. vt vapulē. R̄ndet gnato q̄d credis tu fieri his rebus. i. dū q̄s ridetur aut vapulat erras tota via. i. p̄rsus te decipis ꝛ fallis methaphora ē a deuiātib⁹ tracta olī. i. multo āte

Dii imortales hoī hō q̄d p̄stat. stulto intel ligēs q̄d inter ē: hoc adeo ex hac re venit in mentem mihi cōueni hodie adueniēs quēdā mei loci hinc atq; ordinis hoīe; haud ipur; iti dem patria qui obligurierat bona. video sentū squali dū: eg rū pānis annisq; obsitū. Quid istuc (inq̄) orna ti est? q̄m miser qd̄ habui pdidi he; quo redactus su;? omnes noti mei: atq; amici deserunt. hic ego. illum cōtēpsi p̄ me. q̄d hō (inq̄) ignauissime? itan parasti te vt spes nulla reliqua in te siet tibi? simul cōsiliu; cum re amisisti? viden ex eodem ortum loco: q̄ color nitor vestitus: que habitudo est corporis? oīa habeo: neq; q̄cq̄ habeo. Nihil cum est nihil desit tamē. at ego infe lix neq; ridiculus esse: neq; plagas pati possum: quid in his rebus credis fieri? tota erras via. Olim isti

fui generi quōdā questus apud seculū pri⁹ hoc nouū ē
aucupium: ego adeo hanc prim⁹ iueni viam. Est ge-
nus hoīz: qui eē primos se oīz rerum volūt: nec sunt:
hos cōsector: hisce ego nō paro me vt rideant: sz ijs vl-
tro arrideo ⁊ eoꝝ igenia admiroꝛ simul. q̄cq̄d dicunt
laudo. id rursum si negāt laudo. id quoqz negat quis
nego. ait: aio. Postrēo ipaui egomet mihi oīa assenta
ri. is questus nūc est multo vberrim⁹. Par. Scitū her
cle homiēz hic hoīes proꝛsum ex stultis insanos facit
Gn. Dum hec loq̄mur interea loci ad macellum vbi
aduenimus: concurrūt leti mihi obuiam cupidinarij
omnes: cetarij: lanij: coqui: fartoꝛes: piscatoꝛes: au-
cupes quibus ⁊ re salua: et perdita profuerā: et p̄sū
sepe: salutāt: ad cenā vocant: aduentū gratulāt. Ille

fuit quōdā q̄st⁹.i.lucrū ⁊ ꝓprie nūmariū.isti gnī pasitoꝝ.s.apō pri⁹.i.supi⁹ sclm.h̄ ē cū esset tpa melioꝛa
h̄ aucupiū ꝓprie ē ars auiū capiēdaꝝ.nā aucupari signt arte quadā aues inq̄rere. Jn̄ trāsfert ad alia
vt aucupari laudē aucupari g̃ãz adeo.i.certe iueni p̄m⁹ hāc viā.i.hāc viuēdi ⁊ pasitādi rōēz. Est.i.ex-
tat gen⁹.i.mod⁹ spēs hoīm q̄ volūt se eē p̄os.i.p̄cipuos oīz reꝝ.nec tn̄ sūt p̄cipui.ꝯsector hos.i.tales n̄
paro.i.nō p̄sto nō p̄beo n̄ offero nō istruo me hisce.i.talib⁹ vt rideāt.i.derideāt me.sz arrideo.i.applau
do vel parco et assentioꝛ arridē
do illis vltro.i.nō rogatus q̄uis
donat⁹ dicat vltro.i.ꝯsa vice vel
insuper et sil'.i.et etiam admiroꝛ
plus ē q̄ laudo igenia.i.naturas
moꝛes eoꝝ.q.d.laudo quicquid
dicunt.rursum.i.denuo si negant
id qd̄ laudauerūt q̄z.i.etiā laudo
id qd̄ negarūt.quis.i.aliquis ne
gat: ego etiā nego.quis iq̄ ait.i.
affirmat ego etiā aio.id est affir-
mo. Postremo id ē deniq̄z impa-
ui mihi id est induxi aīm meum
assentari.i.cōpꝛobare omīa assen
tiēdo ⁊ ad adulando: is q̄stus id
est illud aucupiū: ille vite modus
illud lucrū ē nunc vberrim⁹.i.co
piosissimus. Par. hercle audio
sup.scitū hoīem.i.scīētem.hic fa-
cit ꝓrsus hoīes isanos ex stultis
i.ex icōsideratis.reddit insanos
i.sue mētis nō cōpotes sed desi-
piētes. Gn. Prosequit narratio
nem suaz. Jnterea loci. abundat
loci vel soni cā adhibet sicut inte
rea tpis nusq̄ terrarum nusq̄ gē
tiū vbiuis loci: vbicumq̄z locoꝝ
dum.i.q̄diu loquimur hec predi
cta; vbi.i.postq̄ aduenimus.i.ac
cessim⁹ ad macellū.i.ad locū vbi
obsonia.i.[ea q̄ vescendi cā in vr
bē essent allata q̄lia sunt oīa q̄ ad
duntur pani ⁊ vino] vendebātur. Macellus ei ⁊ cupes vt festus ⁊ donatus referunt ex snīa Varronis
duo romani fuerūt quoꝝ ob latrociniū vel vt alij volūt ob ꝓditionē patrie dānatoꝝ edes dirute atq̄
solo equate sunt: in areis aūt vbi edes fuerāt vēdi ceperūt obsonia.i.ea q̄ addunt pani ⁊ vino ac propt
ea locus ille vocatus est macellū vel foꝛum cupedinis vt festus iquit. Antiqui etiam cupedia in neutro
plurali vel cupedias i feīno noīabant lautioꝛes cibos. Ait eni gell⁹ li.vi.capite.xiij. Coniectabimus in
quit ad cenulā nō cupedias ciboꝝ sed argutias questionū.cupedias posuit ꝓ cibis lautioꝛibus. Cupe
dinarij aūt dicti sūt oēs q̄ esculēta ⁊ poculēta vēdūt.vel vt seruius iq̄t. Cupidinarias vocāt voluptatū
⁊ cupiditatis ministros.oēs q̄ cupidinarij leti concurrunt obuiam mihi.s.cetarij.i.qui maioꝛes pisces
vendunt.lanij.i.q̄ pecoꝛa laniant quoꝝ officina dr̄ laniena.inde laniste deducti sunt q̄ laniandis p̄sunt
gladiatoꝛibus.coqui.i.q̄ obsonioꝝ decoquendoꝝ curā gerunt. Fartoꝛes q̄ farcimina faciūt: quos vulg⁹
pastillarios vocat.tāetsi pastill⁹ sit puus panis ⁊ dulciarius. Horati⁹ pastillos rufillus olet.itaq̄z qd̄ dr̄
pastillus deberet potius dici farcimē is.piscatoꝛes.i.ij q̄ recētē piscē p̄bent.aucupes.i.auiū captoꝛes
ab auibus capiēdis dicti q̄ tēdunt insidias q̄bus cupedinarijs ꝓfuerā ⁊.i.sb̄a et p̄rimonio salua.i.cum
adhuc haberem patrimoniuz saluum ⁊ re ꝑdita.i.adhuc postq̄ rem meā ꝯsumpserā quādoquidē māti
cinabar.i.furabar vel dolose agebā de alieno.manticinoꝛ aris.vel māticuloꝛ aris significāt furari vl
dolose agere.quasi ergo dicat cuz de meo ipēderē ⁊ de alieno māticinabar illis semper ꝓfueraz ⁊ p̄sum
expletiua est hic hec p̄ticula sepe salutant me vocant me ad cenam gratulantur aduentum id est ob ad
uentum meum vel actūs pro dtīo ponitur. Aduentus autem proprie expectatoꝛum necessarioꝛūq̄z de

vbi.i. postq̃ ille miser famelic9.i.fame ɔfectus a fame ⁊ edẽdo q̃si famedicus videt me esse in tanto ho-
nore ⁊ videt me querere victuʒ.i.alimoniã tã facile.i.tã leui via ⁊ rõne ibi.i. tunc hõ scʒ ille miser cepit
obsecrare.i.vehemẽter ⁊ q̃si p sacra rogare me vt sibi liceret dicere id scʒ artẽ pasitãdi de me.i. a me.
Antiq̃ eñi magis de illo ⁊ de me dicebãt q̃ ab illo vel a me:iussi.i.pcepi illũ sectari me.i.esse sectatorẽ
meum ⁊ ppe.nã secte phoꝝ ab eo dicte sunt:si potis est.i.si põt ⁊ est ei igenium aptũ ad idẽ.i.silr para-
siti vocẽt gnatonici a gnatone pa-
sito tanq̃.i.veluti discipline.i.se-
cte phõꝝ hñt vocabula ex ipsis
phis.s.Par. pmeno iterrũpit et

vbi miser famelic9 videt me esse in tãto honore:⁊ tã fa-
cile victũ q̃rere ibi homo cepit me obsecrare vt sibi li-
ceret discere id de me. Sectari iussi si potis est: tanq̃
phõꝝ habẽt discipline ex ipsis vocabula pasiti itidẽʒ
vt gnatonici vocant. Par. Viden ociũ.⁊ cib9 q̃d faci-
at alien9? Gna. Sed ego cesso ad thaidẽ hanc ducere
et rogare ad cenã vt veniat. Sʒ pmenonẽ: ante ostiũ
thaidis tristẽ video:riualis seruũ:salua res est:nimi-
rũ hi hoies frigẽt:nebulonẽ hũc certũ est eludere. P.
Isce hoc mũere arbitrat suã thaidẽ esse. Gna. Pluri-
ma salute pmenonẽ summũ suũ ipartit gnato. q̃d agi-
tur? Par. stat. Gna. video: nũ q̃dnaʒ hic (qd nolis) vi-
des? Par. Te. Gna. credo. at nũq̃d aliđ? Par. q̃d tũ?
Gn. q2 tristis es. Par. Nihil eq̃dẽ. Gn. ne sis. Sʒ q̃d
videt hoc tibi mãcipiũ? Pa. Nõ malũ hercle. Gn. vro
hoiem. Par. Vt falsus animi ẽ? Gn. q̃ hoc mun9 gra-
tũ thaidi arbitrare eẽ? P. Hoc nũc dices eiectos hic
nos: oiʒ reꝝ (heus) vicissitudo ẽ. Gn. sex ego te totos
pmeno hos mẽses quietũ reddaʒ: ne sursum deorsum

distinguit lõgiloq̃um p-siti neq̃
tñ ab eo sentit:viden.i.vides ne
q̃d ociũ.i.securitas h9 ẽ cura⁊ va-
cuitas ⁊ cib9 alien9 faciat: q̃si vt
psius inq̃t vẽter fit acris magr.
Gn.sʒ cesso.i.nimis cũctor ⁊ tar-
do deducere hãc puellã ad thai-
dẽ.ducit q̃s ad suppliciũ sʒ ddu-
cit in leticiã ⁊ cesso inq̃.i.nimis
cũctor rogare vt veniat ad cenã
sʒ video pmenonẽ tristẽ añ ostiũ
Thaidis huiũ appositiue dcm.i.
q̃ est hu9 riual.i. emuli militis.s.
phedrie q̃ thrasonis riual erat
res ẽ salua puerbialr dcm.i.res
bñ se hʒ nimirũ.i.certe hi hoies
frigẽt.i. cessant remissi sunt ⁊ pi-
gri. nã pigrũ frig9 dr certũ ẽ mi-
hi.i.ɔstitui apđ me ⁊ decreui elu-
dere.i.decipe v̈bis vel deridere
hũc nebulonẽ.s.pmenonẽ: nebu-
lonẽ inq̃t.i.vl fure q̃ nebulas ob-
ĩciat ⁊ tenebras seq̃tur vl mol-
lẽ vt nebulã vel ianẽ ⁊ vanum vt
nebula ẽ. Par. Isce p is vetuste
s.gnato arbitrat. Thaidis eẽ suã
h9 munere illi9 puelle. Gna. gnato
imptit plima salutẽ pmenonem
suũ summũ amicuʒ sup. q̃d agit
i.q̃d fit a te.s. Par. testat a me.s i-
ego sto neq̃ ãbulo:sʒ erect9 ante
ostiũ maneo. Gn. Video a te scʒ
stari nũq̃dnã.i quid vides h qđ
nolis videre.s. Par. video igr te
quẽ noli videre. Gn. at.i.sʒ nũq̃d
aliud vides s.qđ nolis pter me.
Par. q̃d tũ.i q̃d tũc esset.si aliđ
viderẽ qđ noll vl q̃d dem vis di-
cere. Gna q̃d.i. cur es tristis. Par. eq̃deʒ nihil.i.ppter nullã rẽ sum tristis vel cape nihil p nõ. Gn. ne
sis.i.noli eẽ tristis sʒ q̃d.i.q̃ res h mãcipiuʒ.i.hec hua puella videtur tibi.i. q̃d dicis de hoc mãcipio.
Par. hercle nõ est malum mancipiuʒ.i.nõ est inuenustuʒ neq̃ deforme. Gna. vro.i. incendo hoieʒ.s.p-
menonẽ vel vro.i. dolore ãgo hoieʒ. Par. vt.i.q̃tuʒ est falsus animi p aio anthiptosis.i.q̃tum errat et
decept9 ẽ. Gna.q̃.i.q̃tũ arbitrare.i.putas h mun9 esse gratum thaidi. Par. dices nunc nos me ⁊ heꝛ
eiectos hic.i.ex domo thaidis h mũere.s.heus vicissitudo.i.pmutatio vl alterna mutatio oiʒ reꝝ. Gn.
o pmẽo ego reddã.i.efficiã te q̃etũ hosce sex mẽses totos.i.itegros sine vlla itermissiõe aut cessatõe ne

cursites.i.frequenter curras sursum deorsuz.i.huc ꝛ illuc neue.i.vel vt nō vigiles imo vt dormias vsqȝ ad lucē neqȝ noctē isomnē ducas. ecqd.i.nūqd:beo te.i.te btm̄ facio. Par. Men.i.me ne beas: pape admirātis. Hna.soleo sic beare sup.amicos. Pa.laudo illud.s. Hna.detineo te.i.impedio te ꝛ remoror fortasse eras pfecturus alio.i.in aliū locū aduerbiū. Par.nusqꝫ.i.in nullū locū erā pfectur⁹. Hna.igit tū.i.deinde da mihi paululū ope i.parū adiuua me vt admittar.i.introducar ad illā thaidē. Par.age hortātis pticula mō.i.tm̄ mō vl nūc fores patēt.i.apte sunt nūc tibi:qr ducis istā puellam. Hna.num id est nunquid vis quēqꝫ i.aliquē euocari hinc.i.ex domo foras ad te.s. Par.sine.i.pmitte aut expecta qꝫ sup.hoc biduū.i.duoꝝ dierū spaciū ptereat.i.traducatur.effluat faxo.i.faciam qꝫ sup.tu qui fortunat⁹.i.cui psperē oīa cedūt aperis mihi nūc fores vno digitulo.i.facillime ne.i.valde vel certe isultabis.i.ppulsabis sepe istas fores calcib⁹.i.pedibus seu talis pedū quidez frustra.i.ne quicqꝫ incassum. dicimus insulto tibi ꝛ te insulto foribus ꝛ fores. Hna.etiā o pmeno tu stas hic.q.d.non admitteris intro ebo intericctio attentōnem mouēs nūnam id est nūqd nam est sillabica adiectio.vt qd naz ē sup.relictus a phe. sup.custos.i.speculator et prohibitor ne forte quis id ē aliquis internuncius.i.amātium minister qui nūcia mutua defert cursitet claz i.secreto a milite ad istā thaidez. Par.facete ē dictuz sup.ironice s.quasi isacete.i.inepte illō dcm̄ esse intelligat ꝯo.i.sȝ mira.i.miz hoc ē qd miz ē sup.ea facete cē dicta q placeāt militi qsi ꝯo delicatas aures habeat in dignoscēdis facete dictis ab infacete dictis. hoc aūt totū p ironiā itelligenduz ē:vel ea sunt sup.mira q placeāt militi:sed video filiū herilem.i.filiū heri mei.s. Cherea frēm phedrie minorē natu.s.i.iniorē phedria aduenire huc.miror.i.nescio qd.i.cur abierit.i.discesserit ex pyreo.i ex eo oppido in attica qd oppidū port⁹ erat athenieñsiū pars eñi illa maritima accessu littoris erat clementior: quare miror.nā est ibi i.pyrei:publice.i.ex publico ꝯstitut⁹ custos aduersus pdonū icurs⁹.illic eñi iuuēt⁹ attica

excubabat:nūc nō ē temere.i.icōsiderate hic sup.q.d.nō sine cā ꝛ ꝯsideratōe nūc ē visum ei huc venire vel eē.ꝛ.i.etiā venit huc pperās.i.festinus circūspectat.i.circūmstrando oculis oīa molitur nescio quid ꝛ parat.

Ccidi ꝛc. In hac scena nou⁹ amor cheree ephebi ostēdit ꝛ ꝯsiliū potiēde vginis demōstrat. Ch. Cherea iducit tanqꝫ pperās ꝛ circūspiciēs videret me puellā cui⁹ i amorē exarserat. Occidi media breui ab ob ꝛ cado p morior.i.mortu⁹ sum siue pij ac pdit⁹ sū

cursites: nēne ad lucē vsqȝ vigiles:ecqd beo te. Par. Men:pape. Hna.sic soleo amicos. Parme. Laudo: Hna.detineo te fortasse:tu profecturus alio fueras. Par.nusqꝫ. Hna.tum tu igitur p aululū da mihi opere:fac vt admittar ad illā. Par.Age mō: nunc tibi hepatēt: fores:qr istā d ucis. Hna.nū quēqꝫ euocari hic vis foras: Par.Sine biduū hoc pretereat:q mihi nūc vno digitulo fores apis fortunatus ne tu istas(faxo) calcib⁹ sepe isultabis frustra. Hna. Etiā nūc hic stas parmeno: ebo.nūnā hic relict⁹ custos:ne qs forte internūcius clā a milite ad istā cursitet: Pa. Facete dictū. mira vero militi que placeāt. Sed videon herilē filiū minorē huc aduenire: miror quid ex pyreo abierit: nam ibi custos publice est nunc:non temere est:ꝛ properans venit:nescio quid circūspectat.

Cherea. Parmeno

Ccidi neqȝ virgo est vsqꝫ: neqȝ ego qui illam e conspectu amisi meo. Vbi querā:

vbi inestigē: quē percōter: qua insistā via: incert⁹ sū3.
Una hec spes ē: vbi vbi est: diu celari nō pōt. O faciē
pulchrā: deleo oēs dehic ex aīo mulieres: tedet quo
tidianarū harū formarū. Par. Ecce aūt alterū3 nescio
q̄d de amore loquitur. O infortunatū senē hic vero ē
q̄ si occeperit amare: ludū iocūq3 dices esse illū alterū:
p̄reut hui⁹ rabies que dabit. Che. Ut illū dij deeq3 se
niū oēs p̄dāt qui me hodie remorat⁹ est: meq3 adeo q̄
restiterim: tū aūt qui nō illū flocci fecerim. Sed eccū
parmenonē: salue. Par. Quid tu es tristis? q̄d ne es
alacris? vnde is? Che. Ego nescio hercle neq3 vn̄ eā3
neq3 quorsū3 eā: ita prorsus sū3 oblit⁹ mei. Par. Qui q̄
so? Ch. Amo. Par. Hē. Che. Nūc parmeno te osten
des: qui vir sies: scis tu te mihi sepe pollicitum esse?

neq3 virgo.i. puella ducta ad thaidē est vsq̄.i. in aliquo loco quē aspiciā: neq3 ego sum inq̄ vsq̄.q.d. eā3
p̄dendo me q̄3 p̄didi τ hoc amatorie. nā dū illā nō iuenit seipm p̄ditū censet neq3 ego inq̄ sum vsq̄ q.s.
ego amisi illā ↄspectu meo incertus sū3.i. dubi⁹ vbi iuestigē.i.p vestigia eā sequar quē hoies3 p̄cūcter.i.
nescio quē interrogē si vestigia incert⁹ etiā sum qua via insistā.s. q̄ iter teneā sequēdo eā. hec ē sūma
spes mea.i. p̄cipua expectatio τ fiducia: vbi vbi.i. vbicūq3 est nō pōt celari diu ꝓpter nimiā forme glo
riā. o admirātis ē. faciē.i. formā
totā ac facturā τ spēm totā q̄ ap
paret τ cernit̄ pulchrā.i. venustā
ibi p̄ticula o accusatiuo iūgitur τ
admirātis est: vt Uir. o fortuna
tos nimiū bona si sua norit agri
colas: interdū etiā iūgitur ↄtio
et vctō i q̄bus structur3 p̄sit sub
audiri verba p̄ legētiū arbitrio
dehinc.i. amodo deleo ex animo
meo.i. aufero. ex aīo τ oblittero
oēs mulieres alias ab hac puel
la: me tedet.i. tedio afficior harū
formarū.i. facierū quotidianarū.s.
leuiū τ vsitatarū. Par. aūt.i. sed
ecce in ↄspectu adest tanq̄ repē
tinū malū alt̄ fili⁹ loquit̄ nescio
quid p̄ indignatōe3 dici sepe so
let nescio q̄d τ p̄ ↄtēptū de amo
re. o exclamātis τ dolētis est se
nē.s. patrē horū iuuenū phedrie
et cheree īfortunatū.i. īfelicē ve
ro.i. sed: hic.i. talis. Che. sup. est
Donat⁹ tn̄ vult p̄ h̄ intelligat̄ po
tius senex malo tn̄ vt Cherea p̄
pter sequēs relatiuū [qui] nō re
ferendū ad senē sed ad Chereā.
qui.s. Cherea si occepit.i. incepit
amare dices.i. diceret aliq̄s illū
alterū.s. phedriā fuisse ludū τ io
cū: lud⁹ est in facto iocus in v̄bo
p̄nt illa erūt sup. q̄ rabies.i. insa
nia amoris hui⁹ Cheree dabit.s. mouebit. dici eñ sic elegāter solet: h̄ nō ē nisi lud⁹ τ ioc⁹ p̄reut illa sunt
q̄ fecit alter. p̄ut illa sunt h̄ est in ↄpatiōe eorū q̄ alter fecit. Pre eñ sepe siḡt i ↄpatōe vt Cicero ad sub
piciū. At ↄtra nobis nō tu q̄dem vacu⁹ molestijs s3 p̄ nobis btūs videris.s. p̄ nobis dixit in ↄpatōe et
respectu nimiū: itaq3 p̄ut p̄ticula nō q̄dē p̄positio s3 aduerbiū retinet significatōe3 illi⁹ p̄pōis pre: s3 ca
sui nō seruit τ ea ē ita vtendū vt dcm̄ ē. Che. vt.i. vtinā dij τ dee p̄dant.i. destruāt illū seniū.i. illū senē
in q̄ dicto nō respexit gen⁹ s3 intellectū tm̄. dixisset eñ illū atq̄ q2 senē intelligebat dixit illū τ seniū ap
posuit ad ↄuiciū senis illi⁹ cognati p̄ri q̄ eū detinuerat: q̄ retulit ad intellectū nō ad vocabulū. q̄.s. senex
remorat⁹ ē i. detinuit me hodie. Remoror aris. siḡt detineo es. d̄r q3 a remorare q̄d siḡt piscisulū echi
neidē noie naues remorantē τ adeo.i. valde vl̄ certe dij τ dee p̄dāt me q̄ restiterim.i. cessauerī l seq̄ v̄gi
nē ꝓpter eū. aūt.i. s3: tū.i. deīde: vl̄ cape illas p̄ticulas p̄ τ repetēdo dij τ dee etiā p̄dāt me q̄ nō flocife
ceri.i. ↄtēpserī illū senē: s3 eccū.i. ecce. h̄ ꝓpe video p̄menonē. deīn vt accessit ad eū subiūxit salue p̄me
no.i. salu⁹ sis. Par. q̄d.i. cur es tristis.i. vultu mesto q̄d ne.i. cur nō es alacris.i. letus vn̄ is.i. venis. au
ctores eñ τ eo p̄ venio τ rursus venio p̄ eo idifferēter vtūtur. Ch hercle ego nescio neq3 vn̄ eā. veniā
ita p̄rsus.i. adeo oīno sum oblit⁹ mei.i. adeo tot⁹ sū3 amoris īsania corrept⁹ neq3 scio sup. quorsū3.i. v̄
sus quā p̄tē eā. Par. q̄so. q̄ i. q̄mo vel cur ita es tui oblit⁹. Ch. amo.i. amore sum corrept⁹. Par. Hem. in
teriectio indignātis. Ch. o p̄meno nūc ostēdes q̄.i. qualis vir sis.i. q̄tā p̄tātem τ v̄tutē habeas vl̄ q̄ā
tū fidel̄ sis p̄missis stādo: tu scis te pollicitū eē.i. spōte tua mihi p̄misisse τ q̄dē i hec v̄ba siue in hanc

cherea aliquid inueni modo: qd ames: in ea re vtilita
tem ego faciã vt cognoscas meã: cum in cellulã ad te
patris penũ omnẽ congerebaz clanculum. Par. Age
inepte. Che. Hoc hercle factum est: fac nunc promis
sa ipsa appareant. Par. Siue adeo digna res est: vbi
tu neruos intendas tuos? Che. Haud similis virgo
est virginum nostrarum quas matres student demis
sis humeris esse victo pectore vt graciles sient: siqua
est habitior paulo pugilez esse aiunt: deducunt cibũ:
tametsi bona est natura: reddunt tali curatura: iun
ceas. Itaqz ergo amantur. Parme. Quid tua istec?
Che. Noua figura oris. Par. Pape? Che. color ver?

formam ꝛ est mimesis. qm̃ nõ est ɔtetus dicere qd sit pollicitus nisi etiã dicat quo mõ ꝛ q̃bus ꝟbis ꝟ ba hec sint. o cherea inueni. i. excogita elige mõ. i. īmmõ aliquid qd̓ ames. i. qd̓ sit tibi cordi ego ꝑmeno faciã vt tu cognoscas meã vtilitatẽ. i. q̃tum ero tibi vtilis in ea re quã amabis ꝛ scis inq̃ꝫ te esse id pol licitũ cũ. i. qñ ɔgerebã. i. vel coadiuuabã vel cõportabã ad te clanculũ. i. secreto occulte quo ɔgerebaz. ad te in cellulã. i. in aliquã camerulã vel in aliũ locũ dom⁹ aptuz reponendis claudẽdisq̧ reb⁹. Cella ei ab eo dicta est qd̓ eã clausam eẽ cõueniat ob ea q̃ in ea celantur. et cella, celariũ dr̓ a reponendis claudendisq̧ rebus esculentis et poculẽtis: itaq̧ cella vel cellu la a cellãdo rite dici dz q̃ i ea ce lentur reposita: cum ergo ɔgere bã clanculũ ad te in cellula oẽm penũ pr̃is. i. q̃cquid esculentũ et poculentũ pr̄ habebat domi re positũ longe visionis causa non autẽ quotidiani vsus. ꝛ hyꝑboli cos est. Ueteres aũt dixerunt ꝛ hoc penus ꝛ hic penus ꝛ hec pe nus. Itẽ ꝛ hoc penu indeclinabi le. Par. o iepte qui. s. dubitas de ꝓmissis vel iactas te multa lar gitũ age: vel hortãtis est vt inue niat aliquid qd̓ amet: aut sit ver bũ. i. effice ergo vt aliq̃d inuenias Che. hercle hoc est fcm̃. s. inueni qd̓ amẽ: fac. i. effice nunc sis. i. si vis sicut capsis id ẽ cape si vis. Persius. Uide sis ꝑ si vis: intel lige g̃ sic fac sis. i. si vis vt sup. ip sa promissa tua appareant nũc: adeo. i. si certe vel valde aut satꝫ digna res est vbi. i. in qua tu itẽ das neruos tuos. i. labores ac ꝑiciliterꝫ. i. de tuis virib⁹ capias ꝑiculũ. Alij applicãt illd̓ dem̃ siue adeo digna res ẽ vbi tu neruos intendas tuos ad ꝑsonã Parmenonis: sed melius vt sentit Donatus totũ applicatur ꝑsone Cheree. virgo illa haud. i. non est similis nostraꝝ virginũ. i. virginum nostre terre ꝛ patrie. dicimus eñ similis huic ꝛ similis huius quas. s. virgines nostras matres student id est labo rant dant operam eẽ humeris demissis. i. hr̃e demissos ꝛ nõ extantes hũeros ꝛ q̃s studẽt eẽ pectore vincto i. castigato tenui rep̃sso cohibito nõ ꝑmisso distendi neq̧ diffluere aliq̃ hñt iuncto sed Donatus legit vincto. quẽ puto sequendũ vt sint graciles: siqua ẽ virgo paulo habitior. i. vegetior aptior. Inde hitudo corporis dr̓ q̃si status eius factura seu aptitudo: vl̓ cape h̃. dictum sic si qua est habitior. i. si est a ĩquãto corpulẽtior q̃ deceat puellã ꝛ est qd̓ barbare dr̓: si aliqua est in satis bono puncto: vbi diceret recte siqua est habitior paulo. aut vt Beli⁹ hz siq̃ est corp̃e bene habito ac vegeto aiũt. i. dicũt matres vel hoies eã esse pugilẽ. i. pugne aptã qd̓ viroꝝ potius est. cum mulieres sint ĩbelles: etiã audire est co lonos appellãtes mulierẽ corpulentã ac robustã militẽ. matres inq̃ꝫ deducũt. i. diminuũt illis puellis cibum ꝛ dietã illis ĩponũt tametsi. i. q̃uis natura eaꝝ puellaꝝ bona est. i. plena magna ꝛ pinguis red dunt. i. exhibẽt ꝑficiunt eas iũceas. i. tenues ꝛ pallidas tali curatura. i. tali diligentia. Nam curatio ẽ medicine: curatura est diligentie: ergo ita. i. eo pacto amantur ꝑ ironiã. q. d. nemo illas pallideas amat quas curatura tales fecit sed eas potius que natura: vel intellige sine ironia: q̧. i. et ergo amantur ita id ẽ tali industria ꝛ curatura efficiť vt amẽtur nõ nature beneficio. Par. quid iterrogãdi mod⁹ ẽ disti guendo a seq̃ẽtib⁹. deinde subde dic sup [vt ait Donat⁹] q̃lis ẽ istec. i. ista puella tua quam. s. amas. Ch. noua. i. iaudita iusitata forma. i. figura venustas orꝫ. i. faciei ẽ sup. illi vl̓ si vis sint ablatiui casus. ꝛ tũc sic ordina: q2 petierat ꝑmeno q̃lis esset subit ẽ sup. noua forma oris. i. hz nouam faciei figurã. Par. pa pe interiectio admirãtis venustatez virginis. Che. color eius est, sup. ver⁹. i. naturalis nõ ex cura ñ ex

fuco corp⁹ ē illi solidū.i.firmū plenū forte nō flaccidū nō corruptū curamētis vt nrap̄ ṽginū.⁊ corp⁹ i q̄ ei⁹ ē plenū succi.i.humoris nō corrupti q̄ aīalis corpus alit̄ ac sustentat̄.nā humor in corpe aīalis q̄ corruptus ē dr̄ pus.Vir.Et succus pecori ⁊ lac subducit̄ agnis.Succus vt ait Do.est humor in corpe q̄ abūdāt hn̄ valētes ⁊ dr̄ ,ppe q̄ñ sug⁹ q̄nq̄illū hūorē mēbra sibi sugāt ex alimētis vt se repleāt.Deinde s̄bdit.Succus ē piguedo mēbrop̄.h̄ Do.dixit q̄ Terētius succi plenū q2 nēo deduxit cibū illi.Par.q̄t

corpus solidū ⁊ succi plenū. Par.āni quot? Ch.sede
cim. Par.Flos ipse.Che.hanc tu mihi vel vi:vel clā:
vel precario fac tradas:mea nihil refert dum potiar
modo.Par.Quid?virgo cuia est?Che.nescio hercle.
Par.Unde est?Ch.tantūdem.Pa.Ubi hitat?Che.
ne id quidem.Par.vbi vidisti.Che.in via.Par.qua
rōne amisti?Che.id equidē adueniens mecū stoma-
chabar mō.neq3 ego quēq̄ hoiem eē arbitror cui ma
gis bene felicitates omnes aduerse sient.Par.quid
hoc sceleris est?Ch.Perij?Par.quid factū est?Ch.
rogas?patris cognatum atq3 equalem archimenidē
nostin?Par.quid ni?Che.is(dum hanc sequor)fit
mihi obuiam.Par.incommode hercle.Che.Immo
enimuero infeliciter.nam incommoda alia dicenda
sunt parmeno.illum liquet mihi deierare his mēsib⁹

sūt āni illi.Ch.sedeci.Par.Flos ipe iuuētut3 in ea ē sup.cum sit sedeci ānos nata.Che.tu fac.i.labora vt tradas mihi hāc puellaz tractū a iure ē.nā res vēdita tradi dz vel alio mō ꝯtracta:⁊ recte tradas q2 subdit.vel vi.i.violentia.q2 ṽgo ē.vel clā q2 custodit̄.vel p̄cario.i.p p̄ces q2 Cherec p̄ciū deest.Hec tria ṽba vi clam p̄carie ex iure deducta sunt q̄b⁹ n̄ rite res agit̄ ⁊ mala fide aliquid possidet̄:q2 sine p̄cij mētione.nihil i nō refert mea.q.d.n̄ curo q̄ via tradat̄ mihi dūmō potiar.i.voto meo ea vtar.Pa.q̄d modus interrogādi.ṽgo illa cuia ē.i.cuius ꝯditiōis s̄ua ne an filia.⁊ hn̄ dixit cuia.nā tā s̄ua q̄ filia i ptāte sunt aliēa.Ch.hercle nescio cuia sit.Pa.vn̄ ē.i.ex q̄ loco ē orīunda.Ch.tm̄dē scio sup.q̄tum scio de eius ꝯditione.Pa.vbi hitat.i.morat̄.Che.ne q̄dē.i.nec ēt scio inq̄ id.s.vbi hitet:⁊ ē venusta variatio r̄ñsionis.nunc nescio nunc tm̄dē denicq3 ne id q̄d.Pa.vbi vidisti eā.Ch.i via.Pa.q̄ rōne.i.q̄ pacto h̄ mō.amisti.i.amisisti eā.Ch.eq̄dem ego adueniēs.i.accedēs huc stomachabar.i.idignabar mō id.i.ꝑpter id q2 sic mea culpa amiserā mecū.i.apud me neq3 arbitror quēq̄.i.aliquez hominē eē q̄ me sup.cui oēs bone felicitates.i.boni successus[⁊ hōc dixit Do.ponit p magne nimie vl̄ noue]sint magis aduerse cū ex eis aliq̄d q̄d ledat nascat̄.nā q̄ occurrerit ei felicitat3 loco putat:s3 q̄ amiserat ifelicitatis ⁊ aduersitatis.Et vt ait donat⁹.Epitheta trib⁹ de causis noibus addūtur.s.cā discretionis vt phrigye molimur mōtibus ide aut ꝓprietat3:vt Terribili imperū secta dētib⁹ atris.aut ornatus.vt alma venus.Par.q̄d h̄ sceleris ē.i.q̄d ē h̄ scelus q̄d ꝯmissum est a te vel ab alio vt ita sis infelix.Ch.pij.i.ꝑditus sum.Pa.q̄d est factū.Ch.rogas.i.q̄ris nostin.i.cognoscis ne archimenidē cognatū patris atq3 equalē.Par.quidni.i.cur non erim sup.naz q̄dni significat q̄d nisi aut cur non.veteres enim ni p ne ponebāt ⁊ ne pro nō.Plautus in stulta sis.i.nō ⁊ ne vult p nō vult.Che.dū.i.q̄diu sequor hanc puellā fit.i.efficit̄ offert̄.obuiā.i.in occursū mihi.Par.hercle factus est sup.tibi obuiā īcōmode id est intēpestiue ⁊ importune.Che.imo enīuero.i.sed certe infeliciter factus es obuiā mihi.Nam o parmeno alia ifortunia.s.[q̄ minora sunt]sunt dicenda incommoda nō aūt istud:sed maxima quedam ac noua infelicitas ⁊ si q̄d grauius est dici debet.liquet mihi i.liquidū ē vel constans vel manifestū aut certum est mihi et quod dici solet patus sum.nam si q̄s ꝯstituerit aliq̄d facere illud efficere est paratus.liquet mihi.i.paratus sum deierare id ē valde iurare.si de producta legatur vel si correpta legatur deierare intellige.i.deos iurare.patus ergo sum iurare me sup nō vidisse illum senē prorsus id est omnino his

sex vel septem prorsus non vidisse proximis: nisi nūc
cum minime vellem mimeqʒ opus fuit. ebo nōne hoc
monstri simile ē: qd ais? Par. maxie. Ch. cōtinuo ac
currit ad me: q̃ longe quidē incuruꝰ: tremulꝰ: labijs
demissis: gemens. heus: heus dico tibi cherea: inquit
Restiti. Scin qd ego te volebā? dic. cras ē mihi iudici
uz. qd tū? vt dilig ēter nūcies patri aduocatꝰ mane mi
hi eē vt meminerit. Dū hec loqtur: abijt hora. Rogo.
nūqd velit? recte inqt: abeo. cū huc respicio ad ꝟginē:
illa sese īterea cōmodum hu c aduerterat in hanc no
stram plateam. Par. Mirum in hanc dicit: mō huic
que data est dono. Che. huc cum aduenio. nulla erat
Par. me. Com ites secum scilicet sunt virginez? Che.

sex vel septē mēsibꝰ ꝓximis. i. supiorībꝰ aut p̄teritꝫ. nā p̄terita ꝛ futura nobis sūt ꝓxīa. p̄ntia aūt ea sūt in q̄bꝰ sumꝰ nūc. qd aūt dici sepe solet illū nō vidi depꝰ sex vel septem mēses diceref recte ꝛ elegāter se quēdo Terētiū. illū nō vidi his sex vel septē mēsibꝰ supiorībꝰ ꝓxis vel p̄teritꝫ lapsis vel actꝫ: nisi nūc cuz i. quo tp̄e mīme. i. nō vellē vidisse eū ꝛ cum mīme. i. nō fuit opus. i. necesse neqʒ vtile. ebo īteriectio indi gnatiōeʒ et aīmi passionē ostēdēs nōne h̄ ē simile mōstri. q. d. nōne h̄ est deforme admodum ꝛ velut por tentū et fedū monstrū. i. ita per didisse eā aduētu senis illius qd ais. i. q̄ est in hacre opinio. Par. maxie. i. admodū simile mōstri. Ch. cōtinuo. i. illico accurrit. i. ac cessit ad me curriculo. q̃ longe. i. q̃tūlonge quod dici solet q̃tuz ō longe vel si vis subaudi q̃ longe erat. Accurrit ergo q̄dē. i. certe i curuꝰ. i. valde curuꝰ. i cū nūc au get nūc minuit dictionē tremulꝰ i. titubās p̄ senio labijs demissis i. dep̄ssis āt pēdētibꝰ. Labra sūt superiora: labia ꝟo inferiora. la bre aūt sunt ꝓprie asinoꝝ. A ma gnitudine labroꝝ dn̄r labeones sicut chilones īprobius labrati dn̄r. nā chila grece labra sunt im probiora et modū excedētia ꝛ ꝓ pterea quideʒ pisces īprobus la brati chirones dn̄r. accurrit inq̄ gemēs. i. gemebūdus ꝓpter cō tinuatā tussim inq̄t. i. dixit o Che rea heus. vocātꝫ aduerbiū ē heus et Cherea ꝓcedēte iteꝝ dixit se nex. heus dico tibi. vel intellige eū vno tenore dixisse. restiti i. cō stiti fixi gradū retinui pedē. scin i. scis ne qd ego volebā te pōt in telligi facere vt si qd volebā te facere sed melius supprimit q̃ addat. Melius hoc te volebā nescius ne esses et elegāter dr̄ qd me vis qd dici vulgo solet qd vis mihi. dic verbū ē Cheree admonētis eum vt dicat celeriter. Judicium est mihi cras id est in ius vocatus sum in crastinū. aut est mihi negociū cras agendum seu causa agēda ꝛ controuersia. Deinde subdit cherea qd tū. i. qd inde vis dicere si sit tibi iudiciū. Dixit senex vt nūcies diligēter patri tuo vt meminerit eē aduocatus mihi cras mane. dū. i. q̃diu dicit heꝗ hora vna abijt. i. discessit trāsijt traducta ē. rogo. i. interrogo nūqd. i. vtrū aliqd aliud velit. q. d. significo me abire dicen do qd abeūtes solēt. Nā habituri ne id dure facerēt nūquid vis dicebā his q̄bus cōstiterāt inq̄t senex recte ꝓ eo qd ē nihil aliō volo ꝛ q̄dē moralit̄ dictū ē ꝛ gratiose vt ita loquar. est ei in istis dictis carien tisimos abeo. i. discedo. quū respicio ad ꝟginē huc. i. in hāc ptem in qua meretrix thais habitabat. In terea i. dū id agebat illa puella aduerterat. i. diuerterat sese cōmodū. i. oportune tēpestiue. vel vt ei vi suz sit cōmodū. i. oportunū ꝛ tēpestiuū. ꝛ eo dicendi genere vti ꝓpulchrū ē. Nā interdū dici solet cuz vi dit bonū suū collectis sarcinulis discessit elegāter sic diceret. Nactꝰ oportunitatē discessit. vl̄ sic. ip̄e au tē collectis cōmodū sarcinulis obscessit. Aduerterat ergo sese huc scʒ in hāc nostrā plateam qꝛ vicina erat illis thais ad quā ducebatur. q. d. in hāc nostrā vicinitatē diuertat: qꝛ in eadē platea. i. in eadem planitie ꝛ āplo loco vrb vbi multi ꝛ frequētes ꝯmorāt illicqʒ frequēs vicinia esse solet. Par. mirum ē ni dicit hācq̄ data est dono huic thaidi mō. i. paulo ante h̄ aūt dicēdi modus ꝑmiꝝ ꝓpulcher est. vt si sic dicatur latine qd in ore ppl̄o eē solet. Edētes intuēs si nō edat mirū ni sibi mortē consciscat. Che. cum aduenio hic nulla erat id ē non erat hic puella. Par. scilʒ comites secuti sunt virginem scilʒ hic ponitur pro en qd barbare dici solet libenter: vt in tali dicendi genere. Libenter comites secuti sunt eam. Che.

verum: hec particula verū est hic inceptiua ⁊ non relatiua vt sepe fit parasitus .s. gnato cum ancilla .i. parasitus ⁊ ancilla secuti sunt eam. P. scz id ē certe ipsa ē quē queris: desine cessa iam ɔclamatū est id est finitū est vel trāsactū: vt ɔclamata corpora nihil reliqui iam habent ad vite officia. Vel ɔclamatū est .i. manifestū est: vt in conclamatis funeribus nulla dilatio est doloris ⁊ luctus. Unde Lucanus ait. Corpora nondū conclamata iacent. Aut cōclamatū est .i. satis deploratū est satisq; vociferatū est: qa

Ve rum parasitus cum ancilla. Par. Ipsa est scz: desi
ne iam conclamatum est. Che. Alias res agis? Par.
istuc ago eqdē. Che. Nostin que sit: dic mihi aut vidi
stin? Par. vidi: novi: scio quo abducta sit. Ch. Eho.
Parmeno mi nostin? Par. Novi. Ch. et scis vbi siet?
Pa. Huc deducta est ad meretricē thaidem: ei dono
data est. Ch. quis is taz potēs cū tanto munere hoc
Pa. Miles thraso phedrie riualis. Che. Duras par
tes fratris pdicas. Par. Immo enī si scias: quod do
num huic dono contra comparet: tum magis id di
cas. Che. Quodnā queso hercle? Par. Eunuchum.
Che. Illum obsecro inhonestū hoīez (quē mercatus
est heri) senem muliebrem? Par. Istum ipsum. Che.
Homo quatietur certe cum dono foras. Sed istam
thaidem non sciui nobis vicinā. Par. Haud diu est.
Che. Perij nūq; ne etiam me illam vidisse? Ehodum

dixerat o infortunatū senē tanq; dicat iam occisum patrez pp̄ter filij vtriusq; amorē. Ch. agis alias res .i. vel nō intēdis ad id qđ dico occupatus i alijs rebus cogitādis aut nugatorias ⁊ vanas res agis .i. iocaris. Par. equidē id ē certe ago istuc. hoc est intendo ad id qđ dicis. Che. dic mihi nostin .i. cognoscis ne que sit illa puella. an audistin id ē accepistine ab aliquo que sit. Par. Vidi eam ⁊ noui .i. cognosco eam. scio quo id ē in quē locū sit abducta id est deducta. Che. Eho mi parmeno nostin. Par. Noui. Che. et scis vbi sit. Par. Deducta ē huc ad meretricem Thaidē ⁊ data ē ei dono. Che. qs est is homo taz potens cum hoc tanto id est taz egregio mūere. Par. Thraso miles amator Thaidis riualis phedrie id est emulus. Riuales enī dicuntur emuli de eadem muliere q̄si in vnū amorem deriuātes facta trāslatione a feris bestijs que sitientes. cum ex eodem riuulo haustum petunt in plus in vicez veniunt. Inde in iure riuales vel coriuales dicūtur qui in eodem riuo ius habēt ⁊ p eo sepe ɔtendūt. Che. pdicas .i. dicis duras .i. aspas acerbas partes id est onera seu puinciam asperaz fratris. q. d. fratri est res cū potenti viro pp̄terea illi dure partes sunt. Pro eo enī quod dicitur magnaz mihi imponis puinciam diceretur recte. magnas seu difficiles mihi ptes imponis. Par. Immo enī id est sed certe si scias quod donum frater tu⁹ ɔparet id est emat aut comparandū putet contra sup. hoc donum: vel contra id est vicissim: vel ex opposito vt sit aduerbium: tum id est tunc magis dicas id .s. duras phedrie esse partes vt cum taz diuitie ⁊ largo contendat donis seu muneribus certet. Che Hercle id est per herculem queso quodnā id est quod donuz comparat huic. Par. ɔparat eunuchū. Che. obsecro ne .i. vtrum ɔparat illum hominem inhonestum .i. fedum: senem .i. annosum muliebrem .i. effeminatum. ⁊ qui mollicié habet membroꝝ vt mulier. Ideo vituperat ab etate cū ait senex. ⁊ a membroꝝ mollicie cum ait muliebrem. quem .s. hominez mercatus est id est emit heri. Par. istum ipsum comparat inq;. Che. certe homo ille scz frater quatietur id est trudetur impelletur vel fugabitur: ⁊ quidem verberibus foras. Dici etiam solet feri canem foras .i. feriēdo foras canē eijce. Sed non sciui istam thaidem esse vicinā nobis. Par. haud .i. non diu est ex quo sup. est vicina nobis. Ubi diu est nomen cum supponat huic verbo est. Che. Perij id est perdit⁹ sum: ne id est vtrum est verum sup. me nunq; vidisse illam .s. thaidem. Ehodum interiectio mouens attentionem

dic mihi: est ne (vt fertur) forma? Pa. Sane. Che. At nihil ad nostrā hāc. Par. Alia res est. Che. Obsecro hercle parmeno fac vt potiar. Par. Faciam sedulo ac dabo operam adiuuabo: nunquid me aliud vis? Che. Quo nunc is? Par. domum: vt mancipia hec (ita vt iussit frater) deducam ad thaidem. Che. O fortunatum istum eunuchum: qui quidem in hanc detur domum. Par. Quid ita? Che. Rogitas? summa forma semper cōseruā domi videbit: colloquetur, aderit vna in vnis edibus: cibum nōnunq̄ capiet cum ea: interdum prope dormiet. Parme. Quid si nunc tute fortunatus fias? Cherea. Quare parmeno? responde. Par. Capias tu illius vestem. Che. Vestem? Quid tum postea. Parme. Pro illo te ducam. Che. Audio. Parme. Te illuz esse dicas. Che. Intelligo. Parme. Tum illis fruere cōmodis: quibus tu illum dicebas modo, cibum vna capias: adsis: tangas: ludas: prope dormias: quandoquidē illarum neq3 te quisq̄ nouit neq3 scit qui sies: preterea forma et etas ipsa est

dic mihi.i.responde mihi.ne.i.vtrum est forma.i.habet pulchritudinē sup. vt fertur.i. vt rumor. Nam Aristoteli est scientie copia dz reso lui per habeo: vt Priscian⁹ sentit ꝓ eo qḋ est Aristoteles hz copiā scientie. Par. sane.i.certe est forma inq̄ vt fert: affirmat em̄ ibi sane. Ch. at.i.sed nihil ad nostram hanc puellam.i.nihil est in ꝯparatione huius puelle. Par. alia res est de hac ⁊ de illa.q.d.lata ē dr̄a. Ch o parmeno obsecro fac.i.elabora vt potiar ea.i.voto meo vtar. Par. faciam sedulo.i.diligenter instāter q̄si sine dolo, ac dabo operā id ē elaborabo adiuuabo.i.fauebo: nunquid vis aliud. hoc dicere abeūtes solēt q̄si alio ꝑperātes ⁊ verbis finem optantes. Ch. q̊ nunc is.i.vadis. Ph. eo inq̄ domum vt deducā ad thaidem hec mancipia.i. hos seruos quasi manu capta videlz eunuchū ⁊ ethiopissam: ita vt.i. sicut frater tu⁹ scilz Phe. iussit.i.p̄cepit. Ch. o istum eunuchū [istum per contemptuz dixit.⁊ in odium] fortunatū.i.felicē.q.d.reputo seu existimo istū eunuchum felicem: qui quidē.i.certe detur id est mittatur dono in hanc domum thaidis. Ph. q̇d id est cur ita dicis eum fortunatum? Ch. rogitas.i.iterrogas: videbit semper domi conseruā scz puellam que erit conserua illi cū ipse sit seruus: videbit ergo conseruam summa serua.i. habentē formaz id ē pulchritudinē excellentē: colloquetur.i. simul loquetur: aderit id ē p̄sens erit vel ꝓpe: vna id est simul in vnis edib⁹ id est in vna eadēq3 domo: nonnūq̄.i.interdum capiet cibū cuz ea.i. cū ea comedet: interdū dormiet ꝓpe.i.iuxta eam. Ph. quid diceres sup. si tute.i.tutemet nūc fias id est efficiaris fortunatus id est felix: vt ille eunuchus. Ch. Quare Parmeno fierem fortunatus respōde. Par. capias vestem illius. Che. vestē capiaz scz quid tum.i.tunc fiet sup. postea id est post captā vestē. Par. Ducaz te ad thaidem ꝓ illo.i.illius loco. Ch. Audio.i.libēter hoc admitto ⁊ ꝯsentio. Par. dicā te esse illū eunuchū. Ch. intelligo.i.capio quo spectes. Par. tū.i.tunc fruere.i.cū delectatiōe vteris illis ꝯmodis.i.illis voluptatibus ⁊ opportunitatib⁹. q̇bus ꝯmodis tu dicebas modo.i.pauloāte illū fruiturū scz capias cibū vna id ē simul cū ea adsis.i.presens vel prope sis tangas attrectes: ludas id est colludas cū ea: dormias prope id est iuxta eā: q̄n̄q̇dem.i.q2 certe neq3 quisq̄.i.aliq̄. Et quisq̄ q̄uis masculini tm̄ generis eē videat: mltis tm̄ exēplis ꝓbat a veterib⁹ i femio gn̄e esse positū. Nā queq̄ absurdū essz: q̄sq̄ ergo il'az.i.ex illis mulierculis nō nouit te.i.nō cognoscit te: neq3 q̇squā scit.i.cognoscit q̇ sies id ē q̇ sis. Preterea.i.insup forma.i.pulchritudo: q2 pulcher es ⁊ etas: quia es epheb⁹. est ipsa.i.talis

vt facile probes.i.psuades fingas ꝓprobes te.ꝑ eunucho.i.psuades te eē q̄si eunuchū.Ch Dixti.i.dixisti pulchre.i.festiue seu festiuiter.nūq̄ vidi melius.i.excellētius cōsiliū dari.Age hortātis est eamus intro nūc iam oro orna me.i.indue me vestē eunuchi adde.i.deduc q̄tū potes cito sup.Pa.qd ais equidē iocabar.i.ioco dicebā supradicta.Ch.garris.i.nugaris v̄ba mihi dare vis vel futilibus verbis me ludere tētas.Par.Perij.quid ego miser.i.infelix egi.i.dixi vel feci quo.i.in quē locū trudis.ipellis me

facile vt pro eunucho probes.Che.Dixti pulchre nū-
q̄ vidi melius consilium dari.Age eamus intro nūc:
iam orna me:adbuc quantum potes.Parme.Quid
ais?iocabar equidem.Che.Garris.Parmeno.
Perij:quid ego egi miser?quo trudis?perculeris iam
tu me.tibi equidem dico.mane.Che.eamus.Par-
meno.Pergin.Che.certum est.Parme.Uide ne ni-
mium callidum hoc sit modo.Ch.Non est profecto:
sine.Par.at enim istec in me cudetur faba.ab flagi-
tium facinus?Che.An id flagitium est:si in domum
meretriciam deducar?et illis crucibus que nos no-
straq̄ adolescētiam habent despicatam:et que nos
semper omnibus cruciant modis:nūc referā grātā:at
q̄z easdem itidem fallā:vt ab illis fallimur?an potius
hec pati?equū ē fieri vt a me ludātur dolis.qd̄ q̄ resci-
erīt nulli culpent:illud merito factum omnes putent

tu iam.i.statī ꝑculeris a percello is.ꝑculi.i.ꝑuerteris me sine ad terram me deieceris.q.d.ꝑgas me sic trudere statim me peruerteris.i.ad terram deieceris tāq̄ plaustrū aliqd̄ euersū vt v̄bis iuris vtar vn̄ ꝓuerbiū natū est bene plaustrū ꝑculit:forte ꝓ eo qd̄ dici solet.posuit manū suaz in bono loco.vel cecidit seu deuenit et appulit iu bonum locum.equidez dico tibi mane.nec ꝓsequere qd̄ incipis.Ch.Eamꝰ.Par.ꝑgin.i.ꝑseueras ne in incepto.Ch.Certū est.i.ꝯstitutū est apud me ꝑgere.Par.vide ne hͦ sit modo nimis callidūz.i.nimis callide excogitatum.q.d.periculosum.Che.Profecto.i.certe nō est nimis callidū ꝯsiliū.s.sine.i.q̄si dicat ipe videro ꝛ qd̄ inepte dici solet.dimitte mihi facere.Par.At.id est sed.istec faba cudet̄ in me ꝓuerbium est.i.hoc malū recidet in me.vel hec culpa vindicabitur ī me sicut terra in qua cudit̄.i.batuit̄ faba cū siliquis exuit̄ laborat.etenim cū fabe fustibꝰ.i.flagellis tūdūt̄ in area more rusticoꝝ ipsa etiam area tūditur.Uel hoc ꝓuerbium inde natū est q̄ quidam male coctam fabā ꝛ que nō maduerit.s3 dura ꝑmanserit supra caput coqui saxo comminuunt.tunc q̄z vniuersum malum ꝛ oīs dolor ad coquū ꝑueīt.Sic etiā alibi a pulmēto ꝓuerbiū ē.Tute hoc intristi tibi.i.hoc malum tibi pepisti.Ab interiectio dolētis facinꝰ hoc sup.factum est subaudi flagitium.i.flagitione.hoc est increpatione dignū.Flagitium enī more militari dr̄ res flagitione.i.increpatione digna.Naz flagitio ad strepitū flagella flagitare.i.ꝑsonare intelligimus dici.Nam hec omnia sine sonitu crepituq̄z nō sunt.Quidam codices habēt flagitium facinus.Uez donatꝰ mihi velle videt̄ facinꝰ dici.Ch.an.i.flagitiū.i.vituperatione dignū si deducar in domū meretriciaz sc3 thaidis ꝛ si referā gratiā.in malam ꝑtem hic capitur referam grām.i.reddā siue repēdam vices illis crucibꝰ.i.tormētis vexationibꝰ q̄.s.cruces hn̄t nos despicatos sup.i.cōtemptos et hn̄t inq̄ nostram adolescentiā.i.iuuētutē despicatā.i.ꝯtēptā despectā.Nam sicut conspicior significat cōspicio:sic despicor significat despicio.sed tunc despicatā capit̄ passiue tanq̄ a communi et q̄ cruces cruciēt.i.torquent nos omnibus modis.i.omnibus vijs an potius flagitium est inq̄ pati hec que fiunt a meretricibus.at equū est.i.iustū est fieri vt meretrices ludantur me dolis.i.decipiantur a me fraudulenter.hoc est quacunq̄z potero fraude.quod.s.hec pati.ij qui resciuerint.i.ad quorum noticiam peruenerit culpent.i.criminentur.omnes putent illud.s.delusas esse meretrices.esse factuz merito id est quia bene meruerūt.

Par.Quid istuc dicis sup.q.d.cur tā longū sermonē pducis.et ē dictū egre concedentis.si certū ē tibi i.si constituisti facere illud facias p facito.ver.i.sz vide sup.ne p⁹.i.ne postea.pferas.i.cōijcias reijcias culpā in me.vbi si ne sit pbibentis aduerbiū nihil deest.The.nō faciā.i.nō pferā ī te culpam.Par.ne.i. vtrū iubes me ornare te τ deducere.Th.petis sup.an iubeo imo.i.sz cogo atq̧ ipero vbi satz liquet p⁹ esse ipare ꝙ iubere.Par.nunq̄ fugiā tuā auctoritatē.i.tuā iussionē.vel non recusabo facere duz tu tamē auctor sis facti. Seqre me.Th. dij bene vortāt qd̄ agimus.s.i.efficiāt vt ex nobis bū ptīgat τ q̄si ī nrm bonū vtāt. vl' vt bono hominE id efficiant⁹.Tractū aūt hē ab hectore τ aiace.naz hector dedit aiaci gladiū q̄ se aiax postea iteremit.Hector vo balteū accepit ab aiace quo circa muros patrie tractus ē.postea inde et illō comicū natū ē.dij bū vortant qd̄ agas.Plerūq̧ enī bona i peius mala mutātur in melius.

Par.qd istuc?si certū ē facere:facias:verū ne post cōferas culpā i me.Th.nō faciā.Par.iubes ne?Th.iubeo?imo cogo:atq̧ impo.Par.nūq̄ tuā fugiā auctoritatem.Sequere me.Th.dij bene vortant.

Thraso. Gnato. Parmeno.

Magnas vero agere grās Thais mihi?Gn.igētes.Th.ain tu:leta ē.Gn.nō tā ipo qdē dono ꝙ datū eē id vo serio triūphat.Par.huc prouiso:vbi tēpus fiet:deducā.Sed eccum militem.Th.est istud mihi datum profecto:vt grata sint q̄ facio omia.Gn.aduorti hercle aīm.Th.vel rex semp maxias mihi grās agebat:q̄cq̄d fecerā:alijs nō itidē.Gna.Labo re alieno magnā partā gloriam verbis sepe in se transfert:q̄ habet salē quod in te est.Thraso.Habes.Gna.rex te ergo in oculis?

Magnas τc.Hec scena ptiet assentatōez pasiticaz:et stulticiā gloriosi militis.Th.vo hē pticula hē inceptiua.vt Cicero icipit epistolam ego vero serui vellem thais agere.i.agebat[sz pl⁹ sonat ifinitus mod⁹ ꝙ finit⁹] magnas gratias mihi.Gna.ingētes.i.imensas:maxias agebat ic̄ gratias.Thr.Ain.i.dicis ne tu ꝙ thais ē leta ob donū meū.s.Gna.quidez i.certa nō tā ē leta inq̄ ipso dono id ē ppter donū ꝙ ꝙ.i.qz datum est abs te cuius amore letaf.Vero.i.sz triūphat.i.more triūphātis ducis floret τ letaf id.i ob id ꝙ scz abs te datū ē.serio.i.bono animo nō ficte neq̧ iocculariter quod si sit esse:intelligitur sentit vel aliud verbum id genus quasi dicat ꝙ ꝙ:id est quia sentit vel scit abs te datum esse.Dixit aūt triūphat propter militem ꝙ ex victoria militia parta triumphetur.Par. Hic tertia persona venit in scenam:sed separatim loquitur et secum.Prouiso id ē pcedo.Significat etiam prouideo vel prospecto.vt vbi id est quando tempus fit adducam huc eunuchum cum ethiopissa.Sed eccum.i.ecce hic militem per contemptū dicit Th.Illud est datum mihi id est facto decretoq̧ concessum vt omnia sint grata que facio.Gna.hercle aduerti aīm id est aīaduerti et percepi bene id tibi datum esse et annotaui seu obseruaui.Thr.vel id est etiam rex scilicet imperator et dux meus semper agebat mihi maximas gratias quicquid id est quancunq̧ rem effeceram.nō itidē.i.non similiter alijs gratias agebat Gn.is qui habet salē id est vrbanitatem:faceciam:facūdiam:sapiētiam.qd̄.i.hic salem ē in te sepe trāffert.i.traducit in se vbis.i.eloquētia sua gloriā magnā ptam.i.q̄ paritur seu acquiritur.labore alieno id ē labore aliorū qui non ea sunt facundia qua tu es.Sal neutraliter cōdimentum ē:masculini sapiētia.sed sepi⁹ repitur in bonis auctorib⁹ in masculino ꝙ in neutro τ q̄dez p cōdimēto non velim tamē negare quin vetustissimi aliqui neutro sint vsi.Th.habes id est intelligis.Cicero ad lentulū habes de vaticinio cognosce de crasso.quod enim tenemus corpore habemus animo.Item quod animo habemus illud intelligimus.Gn.ergo rex te habebat supple in oculis id est in conspectu suo

Thra. scilicet id est certe habebat ante conspectum suum. Gna. Gestire id est gestiebat hoc est gestibus leticiam suam ostendebat de presentia tua. Th. verum id est sed credere id est committebat mihi omnem aciem et consilia id est arcbana et secreta. Gna. mirum. Vel non est mirandum vel mirum non est sup. mihi id est nō miror. et quidem per ironiam. quasi dicat: quis non crederet tali viro. Vel est admirantis dictum: quasi dicat. mirum est quomodo vtaris eo familiariter. Th. tum id est deinde sicubi id est si alicubi sacietas hominum ceperat eum id est tedio hominum erat effectus. aut siquando id est si aliquandō. vel si forte odium negocij id est molestie cure vel laboris. vbi volebat id ē quando cupiebat requiescere. et recte. nam cessat desidiosus: requiescit defessus quasi nostin aposiopesis: quasi dicat. Habes iam et tenes animo quod dicere volo. et ideo non est opus perfecte dicere. Gn. scio id est intelligo bene: quasi vbi id est quando expueret id est cuz fastidio eijceret animo id est ex mente. sua: illam miseriam id est molestiam aīmi. Expuere enim est cū fastidio aliquid reijcere et expellere. nā expuere id est extra pus mittere. Pus enim est omnis humor corpori onerosus. Th. tenes id ē intelligis. tum id est tunc abducebat sibi me conuiuā id est inuitatum ab eo ad epulas secū. Gna. Hem interiectio gestiētis ꝛ quasi admirātis. narras regē elegātē vel q̄ eligere sciat vel qui ipse sit eligendus. Th. Immo sic est homo perpaucorum hoīm id est paucis vtitur vel paucis placet scilicet bonis et sapientibus qui pauci sunt. vel est homo de paucis. vel pauci sunt aut rari inuenti qui sint eius similes et quod dici solet. Est singularis homo et nouus qui habet quod paucis conuenit. Gna. Aduersus parasitus hoc dicit ne miles audiat. Immo arbitror nullorum hominum ipsum regem esse si tecum viuit quasi dicat nullis esse eum similem puto si tecum viuit: quoniam nemo fit preter eum qui te secum vt conuiuam amittere dignaretur propter tuaz fatuitatem cum sis ita gloriosus loquax et nihil. Th. Miles non aduertit ad dictum parasiti sue iactantie adeo insudans. omnes cō militones inuidere id est inuidebant mihi mordere id est mordebant et detrahebant eum clanculum id est secreto. ego floccipendere id est contemnebam ꝙ inuiderent et morderent. Illi inuidere id est inuidebant misere id est cum miseria et molestia sua et infeliciter. nam se nō alios inuidus igne coq̄t. verum id est sed tn̄ vnus ex inuidis impense. i. valde vehementer vel misere inuidebat inquam quem rex p̄fecerat elephātis [nā hic elephantus ti. dr̄] indicis. i. de india ꝓfectis. vbi. i. cum is et magis molestus. i. nimis me afficiēs tedio inq̄. i. dico ei. o strato nomē accommodatū militie. ne. i. vtrū es ferox i. terribilis et toruus. eo id est ideo ꝙ habes imperiū in beluas id est supra elephātos. Gna. dictū fuit sup. pulchre et festiue lepide et sapiēter. Pape. interiectio admirātis tale dictum iugularas hoīem. i. attonitum ac mutum reddideras eū ac si iugulasses. id est occidisses eum. Quid ille respondit supple. Th. illico id est statim mutus fuit. neq̄ quicq̄ addidit. Gna. Quidni id est cur non esset mutus scilicet

Thra. (Scilicet) Gna. gestire? Thra. Verum credere omnem exercitum consilia. Gna. mirū. Thra. Tum sicubi eum sacietas hominum: aut negocij siquando odium ceperat: requiescere vbi volebat: quasi nostiz? Gna. scio. quasi vbi illam expueret miseriam ex animo? Thra. tenes. tum me conuiuā solum abducebat sibi. Gna. hui regem elegantem narras. Thra. Immo sic hō est perpaucorum hoīm. Par. Immo nullorum arbitror: si tecum viuit. Thra. Inuidere omnes mihi: mordere clanculū: ego floccipēdere illi inuidere misere verum vnus tamen impense: elephantis quem rex indicis prefecerat: is vbi molestus magis est: quęso inq̄ strato: eo ne es ferox: q2 hēs iperiū in beluas? Gn. pulchre me hercle dictū: ꝛ sapiēter. Pape: iugularas hoīem. q̄d ille? Th. Mut9 illico. Gna. q̄d ni eēt

Parmeno. Dij vestram fidem: hominem perditū miserumqꝫ et illum sacrilegum. Thra. Quid illud gnato: quo pacto rhodium tetigerim in conuiuio: nunq̄d tibi dixi? Gna. nunq̄. sed narra obsecro. plus milies iam audiui. Thra. Una in conuiuio erat hic (quem dico) rhodius adolescentulus. Forte. habui scortum. cepit ad id ludere: et me irridere. Quid ais homo (inq̄) impudens? lepus tute est: et pulpamentum queris? Gna. ha ha he. Thra. Quid est. Gna: Facete. laute. lepide. nihil supra. Tuū ne obsecro hoc dictū erat? vetus credidi. Thr. Audieras? Gna. Sepe. et ferf in primis. Thr. Meum ē? Dolet dictū īprudēti adolescenti: et libero. Par. Ad te dij perdant. Gna. Quid ille queso? Thra. perditus. risu omnes qui aderant

Par. O dij vestram fidem inuoco supple hoc est vestrum auxilium imploro et opem. hominem perditum. vbi deest o sed sic melius sonat. maioris enim est stuporis sic pronunciatum id est o hominem perditum id est in omne scelus datum et miserum infelicem. et id est etiam o illum sacrilegum id est nefarium illum dixit eleganter ad maiorem expressionem vel retulit illum ad gnatonem ita ꝙ vnam partez illius dicti referas ad thrasonem et alteram ad parasituz quasi vtrunqꝫ vituperet. Thra. O gnato q̄d modus interrogādi nunquid dixi tibi illud scilicet quo pacto id est quo modo tetigeriz id est pupugerim luserim fatigauerim in conuiuio Rhodium quendam adolescentulum de Rhodo. Gna. nūq̄ dixisti mihi sꝫ obsecro narra. audiui plus milies. hoc dicit aduersus Th. h adolescentulus rhodius quem dico erat vna id est simul in conuiuio. forte id est casu habui scortum id est meretricez. cepit id ē icepit ludere ad id est scortum scilicet quod habebam. et cepi inq̄ irridere me. inquā id est dixi o homo impudēs id est effrōs et inuerecundus et qui defricuisti frontem quid ais tute id est tumet es lepus id est pulpamentum et queris pulpamentum in alio. hoc est quod in te habes. hoc in altero queris q̄ si dicere velit. prestas te alijs abutendum. Et vt ait Cicero et aduersus ꝛ auersus impudicus es. Pulpa pe. et pulpamētum ti. vt vult Do. dr̄ caro q̄ māducat eo ꝙ pulset et ꝯcidat. et iō lepus hois pulpamētū ē: q̄m eius carne vescat hō. sꝫ hic sub eo dctō īfamia feda multaqꝫ itelligitur q̄ potius ē reticēdā q̄ nimis patefaciēda Gna. Ha ha he. interiectio in risum effusi. Th. q̄d ē. Dictū fuit sup. facete. i. festiue vrbane. Naz facetus dr̄ q̄ facit verbis qd vult. Lepide. i. polite. nā lepid⁹ dr̄ q̄ politus ē vt lepersi grece. i. lamina. laute. i. splēdide nitide. Laut⁹ em̄ est q̄ mūdus et splēdidus ē. nihil supra. i. nihil vltra dici poterat vl' nihil supra q̄ dici d̄bebat ē dictū. vl' nihil meli⁹ dici poterat obsecro ne. i. vtrū hoc dictū erat tuū. i. a te īuentū credidi i. iudicaui illud esse vet⁹ ꝓpt̄ea ꝙ redolet antiq̄tatem q̄ festiua erat ꝛ faceta ꝛ oīa vetera magna sunt. dicta ꝛ ꝓuerbia ꝛ adagiones siue adagia hoibus ascribūtur. Th. Audieras illud scilicꝫ dici aliquando Gna. Sepe audierā scilicet et ferf. id est dr̄ inprimis id est inter prima ꝛ p̄cipua dicta q̄ facetiam habent. Thr. illud dictū est meū. i. ex ingenio meo et eloquentia profectum. Dolet mihi supple id est doleo illud scilicet tute lepus es ꝛc. dictum esse vt sit participium. adolescenti scilicet illi rhodio iuueni imprudenti id est incauto et non solum adolescenti sed etiam libero qui non est seruilis conditionis cuiqꝫ id dictum dicendum non erat. vel sic intellige vt dictum sit nomen. dictum: id est dicterium meuz ꝛ ridiculum mordax: scilicet lepus tute es. dolet. i. dolori est vel dolorem affert adolescenti et libero imprudenti id est qui minime crederet tali se posse percuti conuitio aut cum tali viro sibi rem futuram. Uidetur velle Donatus hec dicta superius scilicet dictum dolet: est gnationis. sed melior est superior interpretatio. Par. at dij perdant: id est destruant te Thrasonem. quod dictum secum profert parmeno nescius vel ignoratus illic esse. Gna. Queso quid ille adolescens respondit supple. Thra. Perditus fuit supple id est perijt: et totus stupefactus et attonitus euasit. Omnes qui aderant: id est astabant.

emoriri id est moriebantur risu.i.pre nimio risu aut pre nimia ridendi cupiditate. deniqꝫ ad summum iam oēs metuebant me ne talia illis dicerem. Gna.non iīuria.i.non sine cā. Thr.sed heus tu aduerbium vocantis.q.d.tu adhuc hoc audi. Purgen.id ē purgare ne debeo me id est me excusare thaidi id ē apud thaidem de istac puella.i.ꝙ id est quia suspicata est.i.opinata est me militē amare eam puellam. Gna.nihil minus facias scz ꝙ te purges imo id est sed magis auge suspitionez.i.fac vt magis suspicetur. Thra. cur id est quare id faciam. Gna.rogas.i.interrogas. Scin.i.scis ne: et monentis est. siquando.i.si forte: vel si aliquando ⁊ tunc est vocabulū ꝯpositū habens accentū in prima. nam si sint due particule solitas habēt significationes suas ⁊ solitos accent⁹: siquādo ergo in illa thais facit mentionē phedrie id est sermonez de phedria aut si laudat phedriā vt male vrat id est incēdat ira cura vel amore. Thr.sentio id est itelligo. Gn.hec res sola id ē vnica est remedio id ē remedium ne faciat id.i.ne laudet phedriā riualem vbi locum ⁊ tēpus significat: sed cape hic pro quādo thais nomiabit phedriā cōtinuo.i. illico noiato sup. pamphilam illā puellaz. Siquando id est si forte dicet itromittam⁹ id est introducamus et amittamus phedriā cōmessatū. quod si fit comesatū additur vnum. s. Nam a comedo dis. comesū fit comeso as per simplex.s.comessatuz ergo id est ad comedēduz. Nam intromitto est verbum motum ad locū declarans: tu dicito sup.prouocem⁹ quasi foras vocemus pamphilā cantatū.i.ad cātandum. Si hec thais laudabit formaz.i.pulchritudinē illius tu contra.i.e diuerso inuicē vicissiz laudato sup.formā huius scilicz pamphile. Deniqꝫ id me plura ꝑsequar referto id ē reddito par pari id est iniuriam iniurie accōmodato.quod scz referre par pari mordeat:id ledat offendat ⁊ tāgat seu pungat eam thaidem. Thr. siquidem id est si certe amare. me istud quod dicis ⁊ mones tuo gnato prodesset hoc dicto ostenditur non prorsus ridicula fuisse ꝑsona militis ⁊ stulta. Stultitia autem est in his quattuor modis aut nō venire in mentem qd̄ oportz aut si venerit non tenere aut bonum consilium amittere siue malum admittere. Gna.quando.i.quia thais expectat id est desiderat vt expectate venis id est desiderate atqꝫ quando amat illud qd̄ tu das iādudum.i. vel iampridē vel nimis aut valde amat te: iādudum id ē statim vel illico: vt iamdudu3 sumite penas facile fit illi thaidi aliquid qd̄ doleat: recte dicimus doleo hāc rem: doleo de hac re. ⁊ hec res dolet mihi. thais metuet semꝑ nequādo.i. ne forte vel ne aliquādo tu iratus cōferas alio. aduerbium loci pro nomine personam significāte: hoc est ne conuertas ad aliam amicā eum fructū.i. eā cōmoditatē: quem fructū ipa nūc capit subaudi ex te. Thr. dixit hū at.i.sed istō nō venerat mihi in mentem.i.nō aiaduerterā illō vel nō illud cognouerā.

emoriri: deniqꝫ metuebant omnes iam me. Gna. Nō
iniuria. Thra. Sed heus tu purgen ego me de istac
thaidi: ꝙ eam me amare suspicata est? Gnato. Nihil
minus: immo auge magis suspitionem. Thra. Cur?
Gna. rogas? Scin siquādo illā mentionem phedrie fa-
cit: aut si laudat te vt male vrat? Thra. Sentio. Gna.
id vt ne fiat: hec res sola est remedio. Ubi nomiābit
phedriam: tu pamphilam continuo. Si quando illa
dicat phedriam intromittamus comessatū: tu pam-
philam cantatū prouocem⁹. Si laudabit hec illi⁹ for
mā: tu huius cōtra. Deniqꝫ tu par pari referto: quod
eam mordeat. Thr. Si quidem me amaret: tum istuc
prodesset gnato. Gna. quādoquidē id quod tu das ex
pectat atqꝫ amat: iamdudū amat te: iamdūduz illi fa
cile fit: quod doleat metuat semper: quez ipsa nūc ca-
pit fructum: nequando iratus tu alio conferas. Thr.
Bene dixti. At mihi istuc non in mentem venerat.

Gna. ridiculum dicitur p indignationem. i. o ridendum hominem q est inconsideratus. Uel ridiculum neutri generis e & casus noiandi vt ridiculu e sup. i. res rideda denn. q. d. non est verisimile q tu no cogitaueras: vel pot esse casus vocadi aut accusandi vt sit sensus o ridiculu id est aliquid dignuz risu. enn i. certe n cogitaras. i. dicis q no cogitaueras ceteru. i. sed thraso qto melius tute. i. tuipse inuenisses. i. cogitasses hoc ide qd. s. inueni si. s. cogitasses.

Gna. Ridiculum: non enn cogitaras. Ceterum idem hoc tu melius qto inuenisses thraso.

Thais. Thraso. Gnato. Par. Pythias.

Audire vocez visa suz no militis: atq eccu: salue mi thraso. Thra. O thais mea meu suauiu. Quid igit: eccqd nos amas de fidicina hac? Par. q venuste: quod dedit principium aduenniens? Tha. plurimuz merito tuo. Thr. Eamus ergo ad cenam. Gna. Quid stas? Par. Hem alterum ex homine huc natum dicas. Thr. Ubi vis no moror. Par. Adibo: atq assimulabo: quasi nunc exeam. Jturam thais quopia es? Tha. Hem parmeno bene pol fecisti hodie: itura. Par. Quo? Tha. Quid hunc non videas? Par. video: & me tedet: vbi vis: dona adsunt tibi a phedria. Thra. quid stamus: cur non imus hinc? Par. Queso hercle vt liceat (pace quod fiat tua) dare huic que volum?: conuenire: et colloqui.

Audire vocez &c. Hic iducit mlti plex concursus dissimiliu personaru tn virtute & cosilio poete discretaru. Thais visa su. i. sensi audire mo. i. pauloate voce militis atq eccu. i. ecce hic eu. o mi thraso salue. Thr. o thais mea amasia. s. deinde cum oscularet dixit meu suauiu. i. meu basiu. Oscula sunt officioru: basia pudicoru: suauia libidinuz vel amoru. quid agitur: eccqd. i. vtrum aliqtulum amas nos de hac fidicina. i. propter hanc puella pita fidiuz pulsandaru. Par. q. i. qtum venuste id e facete incepit sup. p ironiaz reprehendit dictu militis qd. i. qle principiu ipe aduenies. i. in aduentu suo dedit. Tha. plurimum te amo. s. merito tuo id e bnficio tuo & pstito vel qz bn mereris vt amer plimu ex tuo ipsi? officio. Meritu eiz dr bnficiu seu prestitu. Cice. ad lentuluz. Tanta e enn magnitudo tuoru i me meritoruz i. pstitoru bnficioru. Thr. g eamus ad cena. Gna qd. i. cur stas id e moraris qd tardas. Par. he idi gnatis dicas huc alteru stultum pasitu gnatone natu. i. ortum ex hoie. hoc. s. thrasone adeo bn inter se pueniut. Thr. vbi. i. qn vis eam? ad cena. s. no moror. i. non tardo neq resto. Par. adibo cos sup. i. ibo ad eos atq assimilabo id est fingam quasi id est velut nunc exeam. i. egrediar ppe accessurus q pri? pcul stet. o thais ituram id est itura ne es quopiam id est in aliquem locum. Tha. hem parmeno pol id est per polluce benefecisti quod vulgo dici solet tu habes bonam causam seu rationem petendi nunc hoc bene ergo fecisti petendo quoppiam sup. sim itura hodie. Par. quo id est quare benefeci vel repetit interrogans quo erat. Tha quid modus interrogandi hic cu stomacho non vides hunc. s. militem? Par. video eum scz. & me tedet videre euz scilicet vbiuis id est vbilibet vel quando vis dona adsunt id est prope sunt tibi a phedria. Thra. quid id est cur stamus id est non imus quod iterat dicens. cur non imus hinc id est ex hoc loco. Parme. hercle id est per herculem queso id est posco vt liceat per te dare huic thaidi que volumus liceat inq conuenire eam id est alloqui eam. & colloqui id est communicare cum ea de aliquibus quod scilicet dare munera conuenire colloqui fiat cum sup. pace tua id est gratia et voluntate. et quasi prius captata venia & qd dici vulgo solet neq displiceat tibi vel ita permitte vt sine tua molestia fiat.

Thra.credo te daturum sup.perpulchra.i.valde pulchra dona.hoc dicit p ironiā haud.i.nōsimilia nō stris donis scz.Par res.i.aspectus rez indicabit.i.ostēdet sint pulchra necne.Heus aduerbium vocantis iubete id ē.precipite istos scilicet eunuchum τ ethiopissam exire ocius.i.velociter quos iussi exire q.d.facite vt properant quos iusseram exire tu.s.ethiopissa pcede.i.veni vt appeas siue pdi huc τ progredere.Hec maura est ex ethiopia.i.mauritania. Est autem ethiopia duplex. Una ad ortum solis:altera ad occasum.Usqꝫ mō aduerbium est vsqꝫ τ quidē de loco:vt Uir.Siculo prospexit abusqꝫ pachino.Posuit autē vsqꝫ vt longinquitatē loci mōstraret.igitur sic astrue.hec est ethiopia vsqꝫ id ē ex eo loco hucusqꝫ hec deducta ē

Thra. Perpulchra credo dona: haūd nostris similia
Parmeno. res indicabit. Heus iubete istos foras exire: quos iussi ocius procede tu huc: ex ethiopia ē vsqꝫ hec. Thr. Hic sunt tres mine. Gnato. vix. Parmeno. vbi tu es dore? accede huc. En. eunuchum tibi ꝙ liberali facie: ꝙ etate integra. Tha. ita me dij ament honestus est. Parmeno. quid tu ais. Gnato? nūquid habes quod cōtēnas? quid tu autem. Thraso? tacent satis laudāt fac periculum in litteris: fac in palestra in musicis: que liberuz scite equum est adolescentem solertem dabo. Thra. Ego illū eunuchū: si op⁹ siet: vel sobri⁹. Par. Atqꝫ hec q̄ misit nō sibi soli postulat te viuere: τ sua causa excludi ceteros: neqꝫ pugnas narrat: neqꝫ cicatrices suas ostentat: neqꝫ tibi obstat, qd

Thra.hic id ē in hac maura tres sunt mine id est tres libre fuerūt exposite in ea emenda. Gna.vix id est difficile vel nō sunt tres mine.Par.o dore vbi es tu:accede huc. Deinde vt venit subiūxit. En:id est ecce eunuchum tibi:id est pro te.ꝙ id est q̄tum est facie id est forma vel specie liberali.id est venusta.sicut contra auarus dicitur sordidus. ꝙ.i. quantum est etate integra.i. habet etatem florentem solidam firmam nihil passam detrimenti caloris naturalis.Tha.ita dij ament me iurātis est illud dictum quasi imprecantis ita se amari a dijs: vt illud quod sequitur est ex animo dictura scilicet thais.Deīde subdit. honestus est.id est pulcher. Naz honor pro pulchritudine apud Uirgiliū inuenitur.vt.Et letos oc'lis afflarat honores.Pa. o gnato quid ait.nunquid habes id est inuenisti quod contemnas in hoc supple eunucho.autem id est sed o thraso quid ais.tacent et ideo satis laudant.quandoquidem taciturnitas confessionis genus est fac periculum: id est experientiam probationem examina ī litteris.id est doctrinis in palestra:id est luctandi arte musice,dabo adolescentē scilicet eunuchū solertē id est disertum ornatum preditum his supple que equum est id est licet liberum iuuenem id est ingenium scire.i.callere. Quondam enim liberi pueri in his artibus erudiebantur scilicet in litteris in palestra et musica.solers dicitur quasi totus arte ꝯsistens.Diciturqꝫ o solon quod est totum et ars tis.quasi totus in arte. Naz vt ait festus solon lingua oscorum significat totum integrum vel solidum. Inde tela.dicuntur soli ferrea id ē tota ex ferro et solers totus in arte.Thra.ego indigne tractarē supple illum eunuchum si sit opus.vel id ē etiam sobrius: id est ieiunus et fecit aposiopesim propterea ꝙ fedissimum dictu erat et indignissimum auditu.Sobrius eleganter poitur pro ieiuno: vt si dicam Hoc ego illi facile dicerem. vel sobrius dicitur totus ieiunus.Etiam dici solet hoc tibi sobrius dico.hoc ē serio tibi dico sciens et volens nullo me cogente potu.Par. atqꝫ is qui misit hec.i.tanta munera scilicet non postulat te viuere soli sibi id ē vt illum solum ames et illi soli indulgeas et non postulat ceteros amatores scilicet excludi id est eijci sua causa id est propter se.neqꝫ ipse Phedria narrat id est recitat pugnas.descriptio est militis. Neqꝫ ostentat.i.frequenter ostendit et quasi iactitat suas cicatrices id est vulnerum vestigia τ indicia.neqꝫ obstat tibi:id est non tibi instat vt amatores tuos repellat, Quod id est quam rem totam prefatam

quidam per contemptum hoc verbo exprimitur et intelligitur miles. quidam igitur facit: id est quod miles efficit cuius parco nomini. verum vbi id est quando molestum id est res molesta et tedium siue molestiam afferens tibi: non erit. est enim hic molestum generis neutri. Uel potest intelligi vbi phedriam recepi non erit molestum tibi. id est nihil tibi afferet tedij neque molestie vbi id est quando voles vbi id est quando tempus id est oportunitas temporis erit tibi. sat habet id est sufficit ei si tum: id est tunc recipitur id est admittitur.

quidā facit verum vbi molestuz nō erit: vbi tu voles: vbi tempus tibi erit: sat habet: si tuz recipitur. Thra. Apparet seruum hunc e e domini pauperis: miseri- qz. Gna. Nam hercle nemo posset (sat scio) qui hēret qui pararet aliū: hūc pperti. Par. Tace tu: quē ego eē īfra īfimos omnes puto homines. Nam qui huic animū assentari induxeris: e flāma te cibuz petere posse arbitror. Thra. Jam ne imus? Th. Hos prius introducam: et que volo simul īperabo: postea continuo exeo. Thra. Ego hinc abeo: tu istā operire. Par. Nō cōuenit vna ire cum amica īperatorē in via. Thr. Quid multa tibi dicā dñi similis es. Gna. Ha ha he. Thr. Quid rides? Gna. Jstud quod dixi modo. et illud de rhodio dictum in mentem venit. sed thais exit

Thr. apparet id est. visu est obuium hunc seruuz esse domini pauperis et miseri id est spectare ad dominum pauperem et miseruz. id est miseria aliqua afflictum et calamitosum. non enim si pauper sit aliquis continuo est miser. qui pauca eni potest vl' possidet pauper est non propterea miser si proprio contentus sit. Gna. hercle. id est per herculem sat scio id est satis mihi constat quod supple nemo posset perpeti: id est pati vel tolerare hunc seruum qui haberet id est sciret viam et rationem et modum qui id est qua via quo pacto qua ratione vel modo paret id est compararet sibi aliuz seruū. Par. tu gnato tace quem scilicet te puto id ē existimo esse īfra omnes homines infimos id ē quē existimo esse vilioris cōditionis ipsis seruis. nam arbitror te posse petere cibum id est alimentuz ex flamma id est ex famis incendio. Posset tamē fortasse non inepte dici quamuis donato nō placeat puto te ita ligurionem vorarem seu epulonē aut comedonem vt etiaz ex medio igni aut ex medio estu olle bullientis educere: seu decerpere cibuz non dubitares. adeo ventri deditus es ita quod flamme vel ardoris molestias perpeti non rēmueres dūmodo gule tue inseruires. Arbitror ergo te posse petere cibum e flāma qui induxeris animum id est susceperis vel imperaueris tibi et persuaseris assentari id est adulari verbis tuis huic militi. Thr. hic stomachus id est indignatio militis ostenditur hac festinatione: ne id est vtrū imus id est vadimus iam id est nunc: quasi dicat satis ne cunctati sumus quod mox imus. Thr. prius id ē antequā te comiter introducam id est in domum ducam hos: scilicet eunuchuz et ethiopissam. sed in hac elocutione masculinum preponderauit feminino. et simul id est et etiam prius imperabo id est precipiam q̄ volo fieri scilicet: sed potius supprimitur quod exprimatur. postea id est post illa facta q̄ dixi me facturam continuo .i. illico ex eo vt te sequar ad cenam quam mihi apud te dare cupis. Thra. tedio affectus miles inquit ab eo id est discedo hinc ex hoc loco tu gnato opire in secunda impatiui: id est expecta hanc thaidem. Pa. non conuenit id est non bene quadrat nō est bene ɔsentaneum aut congruū imperatorem .i. eū qui milites sub se habet ire .i. iter facere. vna .i. simul cum amica in via. Thr. quid id est cur ego dicam tibi multa es similis dñi id est sic es domino habes mores. Dicimus eni similis domini et similis dño. Gna. Ha ha he. interiectio ridētis est et stulti effusi in risum qualis erat parasitus. Thr. quid id ē cur rides vel ppter quez rides. Gna. rideo sup. istud .i. propter istō. q. d. propter tuū dictum qō modo .i. pauloāte dixisti. Et .i. etiam illō dictum de rhodio .s. tute lepus es &c. venit mihi in mentem id ē in memoriā. sed es thais exit id est egreditur a domo sua vt te sequatur in domum tuam cenatura.

Thra. abi id est discede domum. precurre id est ante nos curre vt oĩa sint parata domi. Gna. fiat. nõ dixit faciam vel fiet: ne videretur eius seruus: sed fiat dixit tanq̄ liber ipe sibi p̄cipiat. Tha. o pythya fac. i. da operam vt cures. i. cure habeas diligenter. i. studiose. si forte. i. si casu aliquo chremes aduenerit. i. accesserit huc cures igitur vt ores eum primũ. i. in primis vt maneat me expectãs. Sin. i. sed si id scʒ manere nõ est cõmodum. i. vtile vel oportunũ ei ores inq̄ vt redeat: si id non põt fieri: vt scʒ redeat adducito ad me. Py. ita faciã vt imperasti. Tha. quid aliud volui dicere qd̃ nũc nonvenit in mẽtẽ. hoc mente volutans ꝛ memoria repetens qd̃ erat oblita inuento eo qd̃ querebat erupit in hãc voculam. Hem. q. d. rediji ĩ memoriam ꝛ quasi aliquid indignatõis illa vocula indicat ꝙ indignetur thais fere illud esse oblitum nec imperatum: curate diligent istã virginem. i. diligenter curaʒ habeatis huius virginis facite. i. efficite vt sup. adsitis. i. p̄sentes sitis domi: nec illi ncros moueatꝭ. Thra. eamus ad cenaʒ scʒ in domum meã. Tha. vos puelle. s. pedisseque sequimini me.

Thra. Abi precurre: vt sint domi parata omnia. Gn. Fiat. Tha. Diligẽter. Pythia. fac cures si Chremes huc forte aduenerit: vt ores primum vt maneat. Sin id non co mmodum est: vt redeat. si id non poterit: ad me adducito. Pyth. Ita faciam. Tha. Quid aliud volui dicere? Hem: cura te istam diligenter virgineʒ: domi adsitis: facite. Thra. Eamus. Tha. Vos me sequimini.

Chremes adolescens rusticus.

Pythia ancilla.

Profecto q̄to magis magisq̨ cogito: nimiruʒ dabit hec thais mihi magnũ malum: ita me ab ea astute video labefactarier. Jam tuʒ cum primum iussit me ad se accersier domum roget quis: quid tibi cum illa? ne norã q̄dem. Ubi veni causam vt ibi manerẽ repperit: ait rem diuinã fecisse se ꝛ reʒ seriaʒ velle agere mecũ: iam tuʒ erat suspitio dolo

Rofecto q̄ ꝛc. Hec p̄sona apõ menandrũ adolescentis ẽ rustici: cuius oratio est incõsequẽs: sed conceditur secum loquẽtibꝫ multa trãscendere que taciti itelligũt. Chr. profecto id est certe q̄to cogito id ẽ mẽte voluto magis magisq̨ id ẽ intensius: nimirum id est certe vel sine dubio inuenio sup. vel intelligo ꝙ sup. hec thais dabit mihi magnum malum. his verbis itelligitur se sentire paulatim labi in amoreʒ meretricis q̄uis inuitũ ꝛ adhuc retinentẽ mentem. Nimirum dicitur quasi non mirum. Interduʒ enĩ in capitur pro nõ. Ita id est eo pacto vel adeo video. i. intelligo me labefactarier parogoge ẽ. i. pturbari ꝯmoueri suis titillationibꝫ malis ꝛ corrũpi: cũ priꝰ mihi bona mẽs eẽt astute. i. callide ab ea thaide. Jã tũ. i. iã ex eo tp̄e. quũ. i. qñ primũ iussit. i. p̄cepit vl' voluit me accersier. i. accersi hẽ appellari vocari domũ. i. ad domũ suaʒ: q̄s. i. aliq̄s roget. i. interroget: q̄d tibi cũ illa intercedit supple vel ẽ. q. d. q̄d ꝯmercij habes vel ꝯsuetudinis cũ illa: vel q̄d eges eiꝰ opera vel q̄d tibi est illa opus. ne q̄dem id est nec etiam noram id est noueram illam supple. quasi dicat. non modo nihil mihi est cum illa sed ne eam quidem noueram: cum iussit me accersi ad se domum vbi id est postq̄ veni reperit causam id est occasionem vt manerem id est remanerem ibi id est domi sue. ait id est dixit se fecisse rem diuinam id est se fecisse sacrificium seu sacrum. et ait inq̄ se velle agere id est loqui ꝛ cõmunicare mecũ rem seriem id est magni ponderis non iocularem iam tuʒ id est iã ex eo tempore suspitio id est opinio ꝛ coniectura erat mihi hec omnia fieri dolo

malo hec fieri oīa: ipsa accumbere mecum mihi sese
dare sermonē querere vbi friget: huc euasit: q̄pridē
pater mihi ⁊ mater mortui essent: dico iam diu. Rus
sunij et quod habeā: ⁊ q̄ longe amari: credo ei place-
re: hoc sperat se a me auellere: postremo hec. qua i die
parua perisset soror et quis cum ea vna: quid habuis-
set cum perijt: et quis eaꝫ posset noscere. Hec cur que
ritet: nisi illa forte que olim perijt paruula soror: hanc
se inten dit esse: vt est audacia: verum ea (si viuit) an-
nos nata est sexdecim: non maior: thais q̄ ego sum
maiuscula est. Misit porro orare: vt venirem serio:
aut dicat quid velit: aut molesta ne siet: non hercle ve
niam tertio: heus heus. Py. Ecquis hic est? Chre.
Ego sum chremes. Py. O capitulum lepidissimum:

malo. i. mala calliditate. nam dolus malus: vt labeo ait ē oīs calliditas fallacia machinatio ad circū
ueniendum fallendū decipiendū ve alterū adhibitum: nec sine causa dolus malus dici solet qm̄ vete
res etiā dolū bonū dicebāt ⁊ p solertia hui⁹ nomē accipiebant maxīe si aduersus hostē latronē ve q̄s
machinatur. Dicit aūt vt vult Do. vel a dolādo. i. minuēdo: vel a ledendo. Nam dolos grece lesio ē la
tine: ⁊ dolones tela q̄dam bellica ⁊ dolare lignū est fabri. i. ascia scindere. ē etiā dol⁹ mal⁹: q: est ⁊ bo-
nus quo a medētib⁹ falli egros
nō decipi. Lucreti⁹ poeta testa
tur. ipa thais accūbere. i. accum
bat. i. ad epulas scꝫ sumendas
mecū vel more epulantiuꝫ iuxta
me sedebat. dare. i. dabat sese id
est seipam mihi quib⁹ significat
pfusa petulātia: q̄rere. i. q̄rebat
s̄monē. q. d. inuitabat me ad rn̄-
dendū vt loquēdi materiā inueni
ret: vbi. i. qn̄ friget id ē cessat nec
suppetunt ei v̄ba vt solebāt eua
sit huc. i. in hec verba erupit siue
hūc puenit siue eo pcessit vt pete
ret q̄pridē. i. q̄tum tpīs essꝫ ex
quo pater ⁊ mat̄ essent mortui:
mihi. i. ad meū incōmodū. vel re
fer mihi ad pater ⁊ mat̄. q. d. pa
ter me⁹ ⁊ mr̄ mea. dico. i. rn̄deo
iādiu parētes meos. s. esse mor-
tuos ipa thais sperat. i. credit se
posse auellere. i. extorquere ab-
strahere a me tāq̄ ptinacit̄ reti
nēte hoc. s. ⁊ qd̄ rus. i. quē fundū
sunij habeā: ⁊ q̄. i. q̄tuꝫ longe. i.
pcul a mari habeā illud vel sit.
Suniū aūt est pmōtoriū athenī
ensiū ⁊ in eo rerū venaliū empo
riū ē. hic aūt sunij in gtio aduer-
bialiter poni recte pōt: credo. i.
puto rus illud supple. placere ei
scꝫ thaidi ⁊ ppterea ita de illo p
cūctari: postremo. i. tādē sperat inq̄ se posse auellere hec scꝫ q̄ sequūtur vꝫ ī qua die. i. in quo tpe pijssꝫ
id est pdita fuisset ⁊ quis pierat sup. cū ea vel q̄s erat cū ea vna. i. simul hoc ē etiā spat posse auellere
q̄d habuisset. i. possedisset cū. i. qn̄ perijt. i. perdita fuit. ⁊ q̄s posset noscere eā. i. agnoscere. nā agnosci-
mus vetera cognoscimus noua. Nescio sup. cur queritet. i. pcūctet̄ hec nisi forte illa pūula soror q̄ olī
perijt intendit. i. pponit nititur ostendere se esse hanc que est apd̄ thaidē: intendere ppzie est crimen in
aduersariū iacere: vt audacia est mulierꝫ sup. i. qua sunt audacia mulieres. Verū. i. sed ea soror si viuit
est nata sexdecim ānis. i. hꝫ sedecim annos vel ē etatꝫ sexdecī annoꝫ nō est sup. maior. i. maioris etatꝫ
thais est maiuscula. i. paulo maior q̄ ego sum. Maiuscu⁹ la. lum. a maius ē diminutiuū retinetq̄ p̄sus
structurā sixem. ostendit aūt chremes vtrāq̄ esse pmenā: porro. i. postea. nam porro significat sꝫ longe
certe postea vltra thais misit orare p misit ad me orādū vt venirē ad eam serio. q. d. p re seria vt pus
dixerat. Est aūt serio aduerbiū cui⁹ ꝯtrariū ē ioco: vel refert serio ad orare. q. d. misit orare serio. i. con
sulto dedita opera omni semoto ioco vt venirem ad se aut dicat quid vult p velit aut ne. i. nō phibentis
est. sit molesta id est nō me molestia afficiat: hercle non veniā tertio qd̄ dici solet tertia vice heus heus
aduerbium vocantis: ⁊ hoc dicens pulsat ianuā. Py. hec audiens pythias dicit. ecquis. i. nūq̄d aliq̄s
est hic qui ostium pulsat. Chr. ego sum chremes. Pythi. O capitulum. i. paruū caput diminutiuum fa-
ctum blandimenti gratia lepidissimū. i. facetissimū vel iucūdissimū quasi cuius aduentus plurimū sit
optatus quod indicat o actō iunctum ntīo vel vtīo: quoniam capitulū illic illoꝫ trium casuum esse pōt

Chr. ego dico insidias. i. pditões τ fraudes τ circũuẽtões fieri mihi. Py. thais orabat te maxio ope pro maximope. i. maxime vel singulariter vel vehemẽter vt redires cras. Chr. eo rus. i. eo ad negociã dum τ operanduz in agrum vt meus mos est q2 sum rusticus. Py. amabo amantis τ blandiẽtis est in teriectio comicis valde familiaris. q. d. rogo te p amorẽ fac qđ peto. s. cras redi. Ch. inq̃. i. dico tibi nõ possuz redire. Py. aut tu mane apđ nos: dũ. i. quousq3 ipsa thais vel dña redeat. Chr. nihil min⁹ faciã sup. ꝗ ꝙ maneaz. Py. o mi chremes cur nihil min⁹ facies τ itelligim⁹ eum manu a pythia tactũ vel propterea ꝙ vocatus sit mi chremes irascentẽ ea propt̃ subdit. Chr. abi. i. discede hic. i. a me in malam rem quasi in malã fortunã τ qđ dici solet vade in febrẽ qrtanã. qdam codices hñt: ibis quasi eã a se reijciens dicat ibis in malam rẽ. Do. legit abis ĩ malam rem vultq3 hoc aduerbialit̃ dici. Py. si istđ. i. nõ redire ẽ iam tibi certum. i. cõstitutum amabo particula blãdiẽtis. q. d. rogo te per amorẽ vt trãseas. i. p eã breuem viam te trãsferas illuc. i. in domũ militis vbi illa thais ẽ. dixit aũt trãseas τ non eas vt breuem viã demõstraret. Chr. eo. i. vado illuc. Py. o doria serua deduc cito hũc ad militem. i. ad domum militis vbi est thais.

Chre. Dico ego mihi insidias fieri. Py. Thais maximo (te orabat) opere vt cras redires. Chre. Rus eo. Py. Fac amabo. Chre. Non possum inquam. Py. At tu apud nos hic mane dum redeat ipsa. Chre. Nihil minus. Py. Cur mi chremes? Chre. Malam in rem hinc abi. Py. Si istuc ita certum est tibi: amabo illuc trãseas vbi illa est. Chr. Eo. Py. Abi dorias cito hũc deducito ad militem.

Antipho adolescens.

Eri aliquot adolescentuli coimus in pyreo: in hunc diem vt de simbolis essem⁹: cheream ei rei prefecimus: dati anuli: locus temp⁹ constitutũ est. Preterijt tempus: quo in loco dictũ est parari nihil est: hõ ipse nusq̃ est: neq3 scio quid dicã aut quid cõiectẽ: nunc mihi hoc negocij ceteri dedere: vt illũ querã: ibo ad eũ: visam si domi est. Sz q̃snã hinc a thaide exit: is est: an nõ est: ipsus est.

Eri aliquot τc. In hoc ꝓlogo isinuatio psone eius est cui narratur⁹ est cherea q̃ a se post id ẽ retro scenã facta sunt. fit autem h̃ populi cã vt spectator auribus accipiat qđ subijcere ocul' poeta non potuit. An. aliquot adolescẽtuli coim⁹. i. consentimus pepigimus ꝯuenim⁹. τ đr coim⁹ ꝓ coiuim⁹: heri in pyreo. i. in vrbe attice regionis que erat portus athenienſiũ. ꝯsensim⁹ i q̃ hũc diẽ: vt essem⁹ ab edo es. i. comederem⁹ de simbolis q̃si de portionib⁹ collocatis ab vno q3 nr̃m. qđ aũt sit simbolũ satis abũde pri⁹ dcm̃ ẽ. pfecim⁹. i. ꝓposuim⁹ chereã ei rei. scz vt essem⁹ de simbolis q̃. s. colligeret simbola collata a singulis. anuli dati sũt ꝓ simbolis: q2 deerant pecunie vt nobiles adolescẽtes facẽ solẽt deficiẽte pecunia. loc⁹ ꝯstitu⁹ ẽ destinat⁹ vbi cena paranda erat. tẽpus erat ꝯstitutũ. i. determiatũ: tp̃s pterijt. i. lapsum ẽ nihil ẽ pati. i. nihil ẽ apparat⁹ in eo loco sup. in q̃ loco dcm̃ est. i. constitutũ est cenã vel prandiũ fore. ipe hõ scz cherea nusq̃ est. i. non apparet nusq̃ offertur oculis: neq3 scio quid dicam aut quid coniectem: aut quid possim coniectura consequi τ cogitare. Nunc ceteri adolescentuli dederunt mihi hoc negocij id est hanc curam hanc prouinciam: vt queram illum. i. inuestigem: ibo ad eum visam. i. videbo interdum: ibo ad videnduz si est domi: sz quisnam. i. quis exit hinc id est ex hoc loco a thaide. i. a domo thaidis. is est. s. cherea an non est. ita volutat sit cherea necne quem videt. deinde eo attentius perspecto confirmat: ipsus est. i. est ipse cherea.

Quid hoc hoīs est.i.quis hic hō ē.ꝛ hn̄ hoc hoīs.q.d.ꝙ nōdū pubes est sȝ ephebus ꝛ iā a thaide me/retrice exit. quid hoc ornat⁹ est.i.cuiusmodi est hic ornatus: q2 hic eunuchi veste indut⁹ est: q̇d istud mali: q2.s.timidus egredit̃ neq̄o satis mirari.i.tm̄ mirari q̇n adhuc sit mirādū neq; possuȝ sup. cōijce re.i.cōiectura satis pcipe q̇d sit: nisi q̇cquid est.i.q̇cquid sit mali pcul hinc.i.longe a me.q.d.sibi totum nihil mihi. Libet.i.velim prius sciscitari.i.inq̇rere tanq̄ nouū quid sit. Sciscitari est occulta magis et secretiora mirari ac velle cognoscere.

Quid hoc hominis est? Quid hic ornatus est? Quid illud mali est? Nequeo satis mirari neq; conijcere (nisi quicq̇d est) procul hinc libet prius q̇d sit sciscitari.

Cherea. Antipho.

Unquis hic est? nemo est. Nunquis hic me sequitur? nemo homo est. Iaȝ ne erūpere hoc mihi licet gaudium? Proh iuppiter: nunc est tempus profecto: interfeci cum perpeti me possuȝ: ne hoc gaudiū contaminet vitā egritudine aliqua. Sed neminem curiosū interuenire nūc mihi video: qui me sequatur: quiq; iam rogitādo obtundat: enecet quid gestiam: aut quid letus sim? quo pergā? vn̄ emergā? vbi siem vestitū hūc nactus? q̇d mihi querā: sanus sim an ne insaniā? An adibo: atq; ab eo

Unquis ꝛc. In hac scena v̄buȝ gestū vultūq; indicāt exeūtis cui obuia psona obijcit̃ sub cui⁹ occasione spectatorib⁹ gesta narrabūtur. Ch.nūq̇s.i.nū quid aliq̇s est hic. añ me scȝ q̇ mihi ꝓphensor occurrat. Deinde nemīe viso subdit: nemo ē; nūq̇s seq̄tur me hic q̇ me.s. pseq̄tur. postea nemīe viso subiungit. nemo hō est.i.nullus hō ē: nemo eñ iunctū cū hō idē ē qd̄ null⁹: vt neīeȝ vidi hoīeȝ i.nullū. deīde oñdit se cupē summope suū gaudiū alicui cōicare: sȝ neminē īteruenire vidȝ cui narret. Ne.i.vtrū ȝ mihi iā.i.nūc erūpe.i.exp̄mere emittē manifestare pdere meū gaudiū qd̄ cepi in illa suppositōne.cū.s. p eunucho fui suppositus. Ul' si vis cape vt Do.ait.erūpe neutral'r p exire ꝛ tūc sic strue.ȝ ne tā h̄.i meū gaudiū erūpe.i.exire prodire elabi euadere mihi id est a me manifestando scilicet alteri. dicimus enim erupit in hanc vocem. et h̄ vox ex eius pectore erupit: q̄si dicat exiuit. Proh iuppiter: vt ait Seruius in tertium Eneidos irascētis exclamatio ē pfecto.i.pculdubio. nūc tp̄s est cū.i.qn̄ vel in quo tpe ꝛ tūc aduerbiū ponit̃ pnoīe vt sepe fit. possum ppeti.i. ferre me interfeci ne id est vt non gaudium quod cepi: contaminet id est inquinet fedet vitam meam aliqua egritudine id est aliquo crimine ꝛ passione. Nam crimen est animi egritudo queādmoduȝ ꝛ omnis animi passio. Sed neminē video nunc interuenire id est interea venire mihi.i.ad me curiosum id est minutissima queq; exquirentē. a nimia eñ cura curiosus dicitur quotiens plus diligentie q̄ oporteat impēdimus rebus vel nostris vel alienis. qui.s.curiosus homo sequatur me. ꝛ qui iam obtundat id est insistet repetat molestus ꝛ tediosus sit rogitando ꝛ qui inq̄ enecet.i.suis q̄stionibus q̄si me mori faciat: vt vulgo dici solet cū aliq̇d ē nimis tediosus mori ne cogis tedio ꝛ q̄si enecas. q̇ ḡ enecet q̄rens subaudi q̇d gestiā: q̇d motu corpis ostendā. Nā gestire ꝓpe est sensuȝ.i. sñiaȝ ꝛ cupiditatē corpis gestu idicare qd̄ magis brutoꝝ est aīaliū. Uir. Et studio icassuȝ videas gestire lauādi. Aut q̄rēs inq̄: q̇d.i.cur siȝ letus. ꝛ q̇.i.i quē locū pgā.i.iter psequar ꝛ dirigā. vn̄.i.a q̇ loco emergā.i.exeā erūpā ꝛ hn̄ veluti ex illustris ꝛ ihonestis locis. Cice. At ne tuū q̇dem emersisti lutulēte q̄so ex nature tue sordib⁹: querēs inq̄ vbi nact⁹ sim.i.inueneri hūc vestitū.i.talē cultū eunuchi q̄rēs inq̄ q̇d q̄ram mihi.i. q̇d mihi veliȝ q̇d postulē q̄rēs inq̄ an sim san⁹.i.mētis ꝯpos. an ne i. vel vtrū īsaniā.i.desipiā sim insan⁹ ꝛ mente capt⁹. An adibo cū.s.atq; iibo hāc gratiā ab eo.i.dabo illi hoc b̄n̄ficiū quā.s.grām h̄ ē qd̄ b̄n̄ficiū video eum sup. velle.q.d. offerā me illi ꝛ interrogabo cū vt possit suū gaudiū erumpere qd̄ habitur⁹ est beneficij loco

Gratia enim interdũ capitur pro bñficio. vnde referre grãm. i. beneficiũ ꝯpensare alio beneficio. Jn terdũ grã dr̃ amicitia. Vñ inire grãm alicuius ẽ mereri amiciciã ei⁹ prestatiõe beneficioꝝ et ita gratia acquiritur p grãm. i. amicicia p beneficiũ. Jnibo ergo grãm ab eo ꝑ eius. hoc est merebor amiciciam eius hoc beneficiũ illi pstãdo Ther. aũt sepe amat ponere ab eo ꝑ ei⁹: vt satis ꝓus dictum est. O cherea repetit antipho ṽba interrogationis vt cherea sciat eũ iampridẽ esse presentem Quid est qd̃ sic gestis

gratiam hanc (quam video velle) inibo. cherea quid est quod sic gestis? aut q uid sibi hic vestitus q̃rit? q̃d est ꝙ letus sis? quid tibi vis? satin sanus es? quid me aspectas? quid taces? Ch. O festus dies hominis. a mice salue. nemo est oĩm quez ego nũc magis cuperẽ videre ꝙ te. An. narra istuc q̃so q̃d fiet. Ch. imo ego te obsecro hercle vt audias. Nostin hãc quaz frater a- mat? An. Noui nempe opinor thaidem. Ch. istã ipam An. sic cõmemineram. Ch. hodie quedã ei ẽ dono da ta virgo. q̃d eius tibi nũc faciẽ ꝑdicem aut laudẽ an- tipho: cum meipm noueris quã elegãs spectator for- maꝝ fiem? in hãc ꝯmotus suz. An. Ain tu? Ch. primã dices scio: si videris quid multa verba? amare cepi. forte fortuna domi erat q̃dã eunuch⁹: quẽ mercatus frater fuerat thaidi; neqz deduct⁹ erat etiã tum ad eã.

id est qd̃ gestu corporis ostẽdis aut quid hic vestitus q̃rit sibi id est quid sibi vult tale indumẽtum siue quid significat. quid ẽ qd̃. i. propt̃ qd̃ sis letus q̃d tibi vis. i. qd̃ dici inepte solet q̃d oz tibi sa tis ne. i. vtrũ es satis san⁹. i. satis bone mentis. q̃d. i. cur aspectas me. q̃d. i. cur taces: Ch. o fest⁹ di es: i ɓm Do. o homo festi diei. i. q̃ est cã festi. et leti diei. vel qui sit tantus ꝙtus ẽ fest⁹ dies. Posset etiã rite dici a cherea de seipso, o festus dies hoĩs vz mis. q. d. o di es mihi letus istius hoĩs aduen tu mihi amici ⁊ ãmiratiue dem̃ ẽ hui⁹ vel exclamatiue. amice anti pho salue. i. sis salu⁹. Nẽo oĩm. i. nullus ex oĩbus ẽ quem ego nũc mag̃ cuperẽ videre ꝙ te ãtipho nẽ. An. q̃so. i. rogo. narra. i. r̃cita q̃d istd̃ sit qd̃ scz gestis ⁊ ꝙ letus es ⁊c. Ch. imo. i. sed potius ego te obsecro id ẽ per sacra rogo qd̃ plus est ꝙ queso. Hercle id ẽ per herculem iurantis aduerbiũ vt audias id ẽ ausculte dicta mea. Nostin. i. cognoscis ne hanc me retricem quam frater phedria a mat. An. nempe id est certe noui vt opior amat inq̃ thaidem. Ch. istã ipaz. i. istã met amat. s. An. sic i. eo mõ ꝯmemineram. i. recorda bar et memoria tenebaz. Ch. ho die q̃dam ṽgo est data ei dono antipho. q̃d. i. q̃re nũc predicẽ. i. narrẽ aut laudẽ. i. ꝯmendez tibi faciem i. formã ⁊ spẽm eius seu figuram. Predicamus res vt sũt dicit donat⁹: laudam⁹ ṽo cũ extollim⁹. vel ꝑ dicam⁹ voce: laudam⁹ argumẽtis. Quid ergo tibi predicẽ cũ noris. i. noueris hoc ẽ cognoscas ꝙ. i. ꝙtũ sim elegãs. i. apt⁹ accõmodatus ad eligendas formas. spectator. i. ꝓbator formaꝝ. i. facieꝝ. commotus sim. i. allectus prĩo aspectu ⁊ prĩo motu inuasit me titillatio forme eius seu incitatus sum in hac scilicet virgine. An. ain id est ais ne tu cherea te esse commotum in illa et eam esse tanta forma. Ch. scio ꝙ di ces eam esse primam. i. prestantissimam forma ⁊ vincentẽ ceteras si videris eam. Quid multa verba inculco id est vel quid plura vel q̃d verbis opus ẽ q̃ verba poni solẽt vbi qd̃ ꝑcipuum est venit subiun gendũ. Cepi amare post. s. commotionem meam in ea. prius enĩ commouemur: deinde amamus. forte fortuna. i. casu quodã vt dici solet aduerbiũ euẽtus. quidã eunuchus erat domi fratris quẽ eunuchũ frater mercatus fuerat id est emerat thaidi id est propter thaidem neqz tum id est tunc is eunuchus deductus erat ad thaidẽ. Jbi id est tunc Parmeno seruus submonuit. i. leuiter et latenter monuit me aliquid supple techne seu artis ⁊ versurie. quod ego arripui id celeriter ipso inuito rapui et mihi ven dicaui. An quid id est. Ch. sis tacitus id est noli interrumpere sermonem audies citius. hoc dictuz est corripiendo antiphonem qui sermonem interrumperat. Subiungit deinde secundum suum ordinem

Comedia.II.

Submonuit me parmeno ibi seruus: quod ego arri-
pui. An. quid id ē? Che. Tacitus sis citius audies vt
vestem cum illo mutem: ⁊ pro illo iubeaz me illuc de
ducier. An. Pro eunucho? Ch. sic est. An. q̃d ex ea re
tandē caperes cōmodi? Che. Rogas? viderē: audirē:
essem vna, qua cum cupiebā antipho, nū parua causa:
aut parua ratio ē? tradit⁹ sum mulieri. Illa illico vbi
me accepit: leta vero ad se adducit domuz cōmendat
virginē. An. Cui? tibi ne? Che. mihi. An satis tuto ta
mē. Che. Edicit ne vir quisq̃ ad eaz adeat: ⁊ mihi ne
abscedam impat. In interiori pte vt maneā solus cuz
sola: annuo: terrā intuēs modeste. An. Miser. Che.
Ego (inq̃t) ad cenam hinc eo. abducit secuz ancillas.
pauce (que circū illā essent) manēt nouitie puelle. Cō
tinuo hec adornant vt lauet. adhortor properēt. Dum
apparatur virgo in cōclaui sedet suspectans tabulaz
quandā pictaz: vbi inerat pictura: hic iouē quo pacto

Submonuit inq̃ me vt mutem vestem cum illo eunucho et vt iubeam id est precipiam seruo permeno-
ni me deducier id est deduci per paragogen. illuc id est ad thaidem pro illo id est illius loco. An. pro
eunucho id est loco eunuchi. Chre. sic est. An. quid tandem ibi tandem habet vrgens quiddam et acce-
lerans. quid ergo commodi id est quid vtilitatis caperes ex ea re id est ex ea deductione. Chremes:
rogas id est inquiris. viderem id est delectarer eius aspectu. audirem eius blandos sermones. essem:
id est versarer vna: id est simul:
qua cum: id est cum qua puella
cupiebam esse. O anthipho num
id est nunquid: quasi dicat non
est parua causa aut parua ratio
quare cuperem deducier tradi-
tus sum mulieri scilicet thaidi.
vero id est sed: illico id est conti-
nuo. vbi id est cum accepit me il-
la leta: id est gauisa. deducit me
domum ad se. id est quod vulgo
dicitur sed si recte penes se. Nā
ad se illud significat commēdat.
id est tradit mihi fidei mee virgi
nem scilicet puellaz. An. cui com
mendat virginem sup. ne id est
vtruz tibi. Ch. mihi commendat
inq̃ An. tamē satis tuto id est sa-
tis sine periculo tibi cōmittit eā
quasi dicat periculosissime. ⁊ hoc
per ironiam dicit. vel satis tuto
dicit cū nullus te presente sit ac-
cessurus alius presertim cū illi⁹
sis satis futurus sollicitus. Che.
edicit id est iubet. Nam edicim⁹
id est iubemus et iure dicimus:
Edicta eni imperatoris sunt. ne
quicq̃ vir. id est aliquis vir ade
at: id ē ingrediatur ad eam puel
lam: et imperat mihi scilicet tha
is postq̃ iussit omibus mihi pre
cipue imperauit: ne abscedam id
est discedam ab ea. imperat inq̃
mihi vt maēam: id est remane-
am. perseuerem in eo loco solus
cum sola. Annuo id est quodaz si
gno ostendo me velle. intuens
id est aspiciens modeste cum bo
no modo terram. An. miser eras supple vtpote dono datus et seruiens meretrici. Che. inquit thais
ego eo hinc: id est ex hoc loco ad cenam cum milite abducit secum ancillas pauce puelle nouitie. id est
adhuc noue et rudes et imperite que essent circum illam scilicet virginem seruandam manent: id est re
manent. Continuo id est il ico hec probe: vt in phormione. hec ille erant adornent id est apparent vt la-
uet id est balnea subeat adhortor suadeo: vt properetur id est celeriter fiat talis apparatio. vel vt a-
lij codices habent vt properent scz puelle. Dum id est quandiu apparatur id est fit apparatus ille ad
lauandum. ⁊ apparatur dictum est impersonaliter. virgo sedet pro sedebat in cōclaui id est in loco se-
cretiori domus. Est enim conclaue separatior locus in interioribus tectis vel quod intra cuz locū mul
ta loca et cubicula clausa sunt adherētia triclinio suspectans. i. susuz vl' sursum aspiciēs quandā tabulā
pictā vbi. i. in qua tabula hec pictura inerat. quo pacto. i. quo mō aiunt poete. i. ⁊ bene aiunt q: fabula
est iouem misisse quondā id ē iampridē olim. imbrem aureuz. i. habentem aureas guttas in gremium

dane.i. illi puelle. Nam dane potius est dtũs ꝙ gtũs nisi latina inflectiõe declinetur: ⁊ tunc esset bene genitiuus: quoq; id est etiam egomet cepi. spectare id scʒ tabulã pictam. ⁊ quia ille iuppiter iamolĩʒ. i. iampridẽ luserat ꝯsimilẽ qualẽ ludere conabar videlʒ fucũ facere mulieri impendio magis .i. multo magis animus gaudebat mihi deum id est iouẽ conuertisse idẽ mutasse sese id est seipsuʒ in hominem atq; venisse clanculum id est secreto latenter aduerbiuʒ est in alienas tegulas id est in tecta aliena q̊d

dane misisse aiunt quondam in gremium imbrem aureuʒ. Egomet quoq; id spectare cepi. et quia consimilem luserat iãolim ille ludum. impẽdio magis anim⁹ gaudebat mihi: deum se in hominеʒ cõuertisse: ⁊ per alienas tegulas venisse clanculũ per impluuiũ: fucũ factum mulieri. At quem deum? qui templa celi summo sonitu cõcutit. Ego homũcio hoc nõ facerẽ. Ego illud vero ita feci ac lubens. Dum hec mecum reputo accersitur lauatũ interea virgo it: lauit: rediit. deinde eam in lectum ille collocant: sto expectans si quid mihi iperent. Venit vna: heus tu (inquit) dore cape hoc flabellum ⁊ ventulum huic sic facito dum lauamus: vbi nos lauerim⁹: si voles lauato: accipio tristis. Anti. tum eq̃dem istuc os tuuʒ impudẽs videre nimium vellẽ qui esset status: flabellum tenere te asinuʒ tantũ. Che. Vix elocuta est hec foras simul oẽs proruunt se

furi solũ aptũ erat per ĩpluuium. Varro ait impluuiũ esse id q̊d relictum erat in medio tecti vt lucẽ caperet deorsuʒ quo impluebat dictum sic impluuium a pluuia. Asconius etiam dicit impluuiuʒ esse locuʒ sine tecto in edib⁹ quo impluere imber in domũ possit. Venisse ergo per ĩpluuiũ factuʒ id est vt faceret primũ supinum fucum. i. insidias fraudem furuʒ astutam mulieri ꝓ femine. At. i. sed quẽ deum animus inq̃ gaudebat se ꝯuertisse. Interrogat. deinde respõdet illũ sup. qui cõcutit templa celi. i. loca consecrata deo. ⁊ vt Var. interp̃tatur tẽpla. i. atria celi seu alta tecta tonãtis: qui ergo ꝯcutit summa tẽpla. i. sublimia atria celi sonitu vʒ tonitruũ. h̃ aũt ex ennio d̊ductum est de industria non errore aliquo. Ego cherea homũcio. i. q̃si q̃ nõ suʒ hõ ĩ ꝯparatõe ei⁹ nõ facerẽ. i. nõ efficerẽ h̃ q̃ fecit. s. Vero. i. sed feci ita vt ipse ac libens id est cũ magna libidine ⁊ appetitu. Interea duʒ reputo. i. considero hec predicta mecuʒ. i. apud me accersitur virgo. s. i. aduocat̃ ab ancillis. i. vadit ad eas lauit in balneo. s. rediit reuersa est vbi ego eram. deinde ille ancille collocauerũt. i. disposuerunt q̊d verbum ascribitur ꝓ nubis eam puellam in lecto. sto. i. erect⁹ suʒ nõ sedens expectans siq̃d imperẽt mihi ipse nouicie puelle. Dona legit spectãs. i. desiderans vł aspiciẽs. Una ex illis puellis venit: inq̃t. i. dixit heus aduerbiũ vocantis dore nomẽ eunuchi cape hui⁹ flabellũ id est hui⁹ instrumentũ aptũ aut ad ventilandũ. i. ventum faciendũ: aut ad abigẽdas muscas. dr̃ eñ a flo as. vel est diminutiuũ a flabrũ hri. q̊d a flãdo sic noĩatur. Et facito huic scʒ puelle ventulũ. i. puum ventũ: sic. i. hoc pacto vt tibi ostendo dum: q̃diu lauam⁹ vbi. i. quãdo lauerim⁹ nos lauato si voles. Accipio flabellum tristis. i. vultu seuero ⁊ q̃si mesto. An eq̃dem. i. certe tũ. i. tunc vellẽ nimiũ. i. valde cuperem videre: istud per ꝯtemptũ dixit. os tuũ. i. tuam faciẽ: impudẽs. i. inuerecũdũ: nimiuʒ inq̃ velleʒ videre qui id est qualis esset status tuus id est habitus ⁊ modus te habendi te tantũ asinuʒ id est te qui es tam magnus asinus. ⁊ hoc per contemptũ dicit: cum illud officiũ ⁊ ministeriũ sit delicatoꝝ ⁊ puorũ seruoꝝ. Vellẽ ergo videre te tam magnũ asinum tenere flabelluʒ. q. d. operep̃cium fuisset videre te tam magnũ asinũ facere ministeriũ puoꝝ ⁊ delicatoꝝ seruoꝝ. Ita eñ loqui fere solem⁹ cum videm⁹ aliquẽ magnũ adhuc puerilia opa exercere. Che. vix puella sup. est elocuta. i. effata hec que dixi oẽs proruũt se simul foras id est omnes simul cum impetu se conferunt foras: vbi verbo neutrali pro actio ẽ vsus

abeunt lauatuz: perstrepūt (ita vt fit: dñi vbi absunt)
interea somn⁹ virginē opprimit. Ego limis aspecto p
flabellū clāculū: τ simul alia circūspecto: satin explora
ta sint. Uideo esse: pessulū ostio obdo. An. quid tum:
Che. quid tum fatue: An. Fateor. Che. An ego occa
sionē mihi ostentatā tātā tā breuē: tā optatā: tā inspa
tā amitterē: tam pol ego is essem vere ꝙ assimulabar.
An. Sane hercle: vt dicis. Sed interī de simbolis q̄d
actū est: Che. Paratū est. An. frugi es. vbi: domin:
Ch. Jmmo apd̄ libertū discū. An. plōge est. Ch. Sed
tāto oci⁹ ppem⁹. An. muta vestē. Ch. Ubi mutē: pij.
nā domo exulo: nūc metuo frēm ne int⁹ sit. porro aūt
pr̄ ne rure redierit iā. An. eam⁹ ad me: ibi pximū ē vbi
mutes. Ch. recte dicis eam⁹ τ d̄ istac simł quo pacto
porro possiz potiri ꝯsiliū volo cape vna tecū. An. Fiat

abeunt .i. discedunt lauatū: pstrepunt .i. magnum strepitū faciunt pedibus manib⁹ vocib⁹ confusis. Jta id est eo modo vt id est quēadmodū fit: vbi id ē quādo vel in quo loco dñi absunt .i. non sunt presentes Jnterea .i. dum perstrepūt somn⁹ opprimit .i. occupat virginē cui ventulū faciebaz. Ego aspecto limis. si inflectat̄ hic τ hec limis τ hoc lime tunc est sēsus: ego limis .i. ego trāsuersus. Uñ limē d̄r ꝙ ingredientibus τ exeūtibus trāsuersuz ē: si vero inflectat̄ limus lima limū tūc est sensus ego aspecto limis oculis sup. .i. oblique intuētibus. nā limi obliq̄ dicūtur generalr̄. pro prie tamē de oculis illō vocabulū d̄r. Luz aūt hoīes dissimulant se videre q̄ vident τ nō recta facie s; trāsuersa īmītur limes dicūtur aspicere. Ego inq̄ aspecto limis oculis .i. oblique intuētib⁹ sic .i. hoc mō vt ostēdo clāculū .i. secreto p flabellū .i. pvētilatoriū vt ita dicā. Et simul .i. etiā circūspecto .i. circūlustro oculis alia. satin .i. vtruz sint satis explorata id ē certa: video oīa esse explorata inq̄: obdo .i. oppono quasi cōtrado: pessulū .i. repagulū obicē id ē illud. s. ligneū vel ferreū quo ex iteriori domo clauditur ostiū d̄r̄ꝗ a pello lis. Obdo inq̄t pessulum ostio vt scz amoueret et arceret auxiliū virginis. An q̄d tū id ē deīde secutuz est. Ch. q̄d tū fatue .i. o fatue q̄ris quid tum sit secutū. An fateor me esse fatuum qui quesierim. Ch. an. ego amitterē .i. amittere debebā vl̄ putas ꝙ amitterē occasionez .i. oportunitatem: ostentatā id est allataz mihi tam breuē id est tam parū duraturā tā optatā tā inspatam id ē tam preter spem mihi allatā Pol .i. p pollucē ego essem ꝟe is ꝙ assimulabar .i. fingebar .s. ego essem ꝟe eunuchus ꝙ videbar eē cū nō essem. An. hercle .i. p herculē sane .i. certe est sup. ita vt dicis: s; interim .i. interea q̄d ē actū de simbolis .i. de pecunijs vel anulis collocatis ad prādiū pandū. Ch. patum .i. prādiū est apparatū: vl̄ forsitan ipersonaliter sumi posset. An es frugi .i. vtilis τ necessarius vt fruges sunt hūano generi. frugi est q̄ in quo ē aliq̄d quo fruamur .i. vtamur. Ubi ē patū inq̄ dominū .i. vx̄ domi. Ch. imo .i. sed apd̄ libertū .i. manumissuz. discū .i. sic noīatū. patū est inq̄. An est plonge .i. valde lōge. Che. ppem⁹ .i. ambulem⁹ ait Do. vel festinem⁹ tāto oci⁹ .i. veloci⁹. An. muta vestē .i. depone illā τ sume aliā. Ch. vbi mutē .i. vbi possim mutare: vl̄ nescio sup. vbi mutē. perij .i. perdit⁹ sum. naz exulo .i. ppe iā sum eiect⁹ a domo paterna. Nā exulat q̄s τ de loco a quo deiect⁹ ē τ in loco in quo auxiliū illi assignatū est. Nūc metuo .i. vereor ne frater scz phedria sit intus. Porro .i. deinde metuo inq̄ ne pr̄ iaz redierit rure .i. ex agris. An. Eamus ad me .i. q̄d barbare d̄r penes me vel apud me: cū nec penes nec apud sequi possint verba motuz significantia: ibi id est apud me proximum est domicilium sup. vbi id est in quo mutes id est mutare possis vel proximū in neutro genere sume id est res proxima est scilicet domus mea vbi mutes. Che. dicis recte id est bene dicis. eamus ad te scilicet et simul id est et etiam volo capere consilium id est volo deliberare constituere vna tecum de istac puella quo pacto id ē qua via possum potiri scilicet tanq̄ re optata. porro id est postea deinceps. An. fiat id est efficiatur vt vis

Ta me rc. Quesita ē hic psona q̃ ꝛ terribilē credat militem ꝛ simul demōstret, q̃d post scenā gestū sit in cōuiuio militis. dorias. dij ita amēt me. iurātis ē dictū. q. d. ita amer a dijs vt dictura sum veruz q̃tum. i. inq̃tum vidi. i. cognoui illū militē. nōnihil. i. aliq̃tenus siue aliq̃tuluz. ego misera. i. dolore afflicta ꝛ timore. timeo ne quā. i. ꝙ aliquam turbam. i. turbationē tumultū. ille isanus. s. miles faciat. i. moueat hodie. aut timeo inq̃ ꝙ faciat aliquā vim. i. violētiā thaidi. Nā postq̃ iste Chremes adolescēs iuuenis frat v̾ginis aduenit ad domū militis thais rogat militē vt miles iubeat illū. s. Ch. admitti. i. itroduci i domū ꝛ recipi. Cōtinuo. i. illico ille miles irasci cepit sup. vel irasci p irascebatur. neqꝫ audere. i. audebat negare. i. rēnuere ꝙ ch. itroduceretur presertim poscēte amasia. porro i. deinde vł postea thais istare. i. instabat h̾ est vrgebat assiduis p̄cibus vt iuitet. i. alliciat ad discūbēdū hoiem scꝫ chre. thais faciebat id. i. p̄cabat̾ vt iuitaret miles cū cā retinēdi illius. i. retinēdi illū chremetē qꝛ nō erat tēpus i. nō erat tēpestiuū et opportunū ad eā rē quā pabat. s. idicare. i. significare oñdere de sorore eius chremetis illa q̃ cupiebat indicare inq̃. miles sup. iuitat chre. tristis. i. inuitus non libens. chremes mansit ibi id est remoratus est remansit non recessit. illa scilꝫ thais illico id ē statim occipit id est incipit sermonē id ē colloquꝫ cum illo. vero id est sed miles putare. i. putabat. emulū id est eiusdem rei studiosum hoc ē riualeꝫ adductuꝫ. i. adhibituꝫ sibi añ oculos ꝯtra. i. i oppositū miles voluit facere egre. i. moleste huic thaidi inquit ipse miles. Heus vocātis est. accerse. i. fac venire vade ad vocandum aut voca pāphilam. i. virginem quā dono dederat vt delectet hic nos fidibus. s. cantando quod hec thais nō facit. Illa thais exclamat minime gentium id est nequaq̃ gentiuꝫ id est nequaq̃ gentium terrarum loci locorum tpis sepe ponuntur vbi ad significationem nihil faciunt: sed dumtaxat ad vocalitatem vt nusq̃ terrarum nusq̃ gentium vbiuis loci: sed hoc magis mirum est minime gentium q̃ nusq̃ gentiuꝫ. potest itaqꝫ esse distinctio hic minime gentium id est nequaq̃ accersatur scilicet. Deinde subdatur accerses supple illam puellam in conuiuium quasi dicat es satis fatuus vt velis accersere eam in conuiuium: et hoc interrogando. vel potest intelligi continue ꝛ affirmatiue minime gentium id est nequaq̃ accerses sup. illam in conuiuium quia videlicet prohibebo. Miles tendere. i. pertinaciter ꝯtendebat vt puer eā accerseret. inde. i. deide vētū ē sup. ad iurgiū. i. ad rixā ꝛ obiurgationē. iterea mulier thais demit sibi clam id est amouet a se ꝛ tradit mihi aurum ne amittat aurum quod tenebat: aut vt esset ad rixam expeditior vel ad fugam. dat. i. tradit mihi vt auferā. i. asportem. hoc est signi. i. hoc ē signū et coniectura. vnde supple scio ꝙ sup. subducet se id est clam se subtrahet illinc: id est ex domo militis. vbi primum id est cumprimum poterit se subducere scilicet.

Dorias ancilla.

Ta me dij bñ amēt: quātū ego illuz vidi nō nihil timeo misera: nequā ille hodie isanus turbā faciat aut vī thaidi. Nā postq̃ iste aduenit chremes adolescens frater virginis militem rogat vt eū admitti iubeat. ille cōtinuo irasci neqꝫ negare audere. thais porro instare: vt hoiem iuitet (id faciebat retinēdi illius cā: qꝛ illa q̃ cupiebat de sorore ei⁹ idicare ad eā rē tps nō erat) iuitat tristis: māsit ibi. illa cū illo sermoneꝫ illico occipit. miles v̾o sibi putare adductū ante oculos emulū: voluit facere contra huic egre. heus (inq̃t) puer pāphilaꝫ accerse: vt delectet hic nos. illa exclamat. Minime gētiū in ꝯuiuiū illam? miles tendere. Inde ad iurgiū. Interea aurum sibi clā mulier demit. dat mihi: vt auferā hoc ē signi; vbi primū poterit: se illud subducere scio.

Dum rus ec. Hic nũc narrat cur statim in vrbem redeat phedria q̃ discesserat absuturus biduum ad tollendũ iurgiũ militis sed ĩportune redit. verũ erat tẽpus reuocãdi phedriam in scenam postq̃ facta sunt oĩa q̃ illius absentiam desiderabant. Phe. phedria solus loq̃tur cũ eo rus egomet cepi .i. incepi cogitare mecũ .i. mente volutare inter vias .i. inter eũdũ vel in ipsis vijs aliã rem ex alia .i. nũc vnam rem nunc aliam. vt etiam Ci. ad petũ. Me quotidie aliud ex alio ĩpedit .i. aliud post aliud. Et Vir. nos alia ex alijs in fata vocamur ita vt fit .i. queãdmodũ fieri solet vbi .i. cũ quid id est aliquid moleste .i. displicẽtie vt ita loquar est in aĩo. ꝛ cepi incq̃ cogitare ea aĩo ĩ ptẽ peiorẽ .i. deteriorẽ q̃d ẽ opꝰ v̾bis .i. q̃d attinet pl'a dicere post dictũ qḋ nũc subiũgã. dũ .i. q̃diu puto exstĩo siue reputo hec. et ẽ apheresis puto p̱ reputo. Putamus aũt instantia: reputamꝰ p̄terita. ego p̄terij .i. p̄tergressus sũ ĩprudẽs .i. p̱ ĩp̱rudẽtiã non ɔsiderans viã quã p̱trãsibã. preterij ergo villã .i. domũ agrestẽ q̃ ibã iã abierã .i. p̱trãsiuerã longe .i. p̱cul illã villã cũ sensi .i. p̱cepi. redeo rursum .i. reuertor. ꝛ ẽ tãtologia. v̾o .i. sꝫ male h̄ns me .i. male sanꝰ qꝛ insano vexatꝰ amore vbi .i. postq̃ veni ad ip̄m diuerticulũ .i. ad semitam q̃ de via diuertit' ac deflectitur. nã diuerticulũ vt ait Do. ẽ vbi iter de via flectit' ꝛ p̱ro p̄e diuerticula sũt iuia domicilia ad q̃ de itinere diuertẽdũ fit. Cõstiti .i. restiti illic et fixi gradũ cogitabũdus totꝰ cepi cogitare mecũ .i. apḋ me hec sequẽtia. Hem, interiectio laborãtis animi. manendum est .i. opꝫ manere hic .i. ĩ hac villa biduum id est spacio duorum dierum. Manendum est mihi supple soli sine illa scꝫ thaide hic ꝛ quasi in loco tristi et biduũ qḋ tp̄s longum putat' amãti. Deinde intermiscet consiliũ sane mentis. q̃d tũ postea .i. q̃d inde sequitur si biduũ manẽdũ sit. Nihil est manere .i. biduum. deinde resurgẽs amor incitat cum vt dicat q̃d nihil .i. quomodo dicis nihil biduum abesse si nõ copia id est facultas tãgendi. eho ridicule est additũ quasi non secũ loquat'. ne quidẽ .i. nec etiã copia incq̃ videndi erit si illud non licet .i. p̱mittatur hoc est tangere saltẽ hoc licebit .s. videre certe. id ẽ profecto extrema linea appositiue dictum id est quod scilicet videre est linea extrema in amore. Quattuor enim sunt linee in amore, Prima visus. Secũda tactus. Tertia osculum. Quarta opus. Linee ergo extreme sunt visus et opus nisi dicatur extrema linea queãdmodum dicitur lõgis lineis quid fieri id est de longinquo. Amare id est frui. haud nihil est id est aliquid. Pretereo villam sciens id est non imprudẽs sed nõ nimis amator q̃ prius et ideo amore impellor ad repetendam vrbem. sed quid hoc est his verbis personã ĩ scenam veniens et locutura describitur et timida. sed quid hoc est: id est quid hoc sibi vult q̃ pythias egreditur id est exit subita timida id est commota egra animo ac turbata. Aliquid est timidũ naturaliter: vt cum canibus timidi venient ad pocula dame, Aliquid est etiam timidum ex euentu. Ut addit se sociam timidisq̃ superuenit egle.

Phedria.

Dum rus eo: cepi egomet mecum inter vias (ita vt fit vbi quid in animo ẽ molestie) aliam rem ex alia cogitare: et ea omnia in peiorem partem. quid est verbis opus. Dũ hec puto: preterij imprudens villam iam abierã: cum sensi redeo rursum male vero me habens. Ubi ad ipsum veni diuerticulum: constiti: occepi mecum cogitare. Hem biduum hic manendum est soli sine ea: q̃d tum postea: nihil est. q̃uid nihil: Si non tangendi copia est: eho. ne videndi quidem erit: si illud non licet: saltem hoc licebit. Certe extrema linea amare haud nihil est. Villam pretereo sciens. Sed quid hoc est: q̃ timida subito egreditur pythias.

Pythias. Phedria. Dorias.

Bi illum &c. In hui⁹ scene initio ostendit progressã esse personã ancille thaidis tanq̃ persequentem fugientem. Pythias. Ubi id est in quo loco ego misera inueniam illum scilicet chaeream scelerosum id est sceleribus plenum quia thaidem qui ei credebat illusit atq; impium id est iniquum et improbum i virginem: scilicet cui vim attulit. Scelerosus est multorum scelerum. Scelestus vero est vel id est etiaz vnius. Scelerosus ẽ proprie auctor sceleris. Sceleratus in q̃ scelus sit constitutum et commissum. aut id est vel vbi queram illum scelerosum. Hoccine id ẽ est ne verum aut credibile ipsum sup. scelerosum esse ausum facere hoc tam audax id est tam importunum facinus et tam proteruum ac petulans. perij id est perdita sum. Phe. vereor id est et nescio & timeo quid hoc sit quod cõq̃ritur pythias. Py. q̃n etiam id est atq; etiam. insuper id est preterea. postq̃ scelus pro scelest⁹ sz auxeresis ẽ. plus ẽ enĩ scelus q̃ scelestus. ludificatus ẽ id est decepit illusit virginem id est puellam dono dataz discidit id est disrupit omnem vestem id est totam vestem illi virgini misere. tum id est deinde conscidit id est lacerauit illam capillo multo melius q̃ si diceret capilluz illi conscidit. Ph. hem interiectio idignãtis. Py. q. s. eunuch⁹ ↄtinuat enĩ sermonẽ suum pythias. si. põt h̃ si capi p vtinã tũ o si vt sit sensus vtinã nũc detᷓ mihi vt inuolam id est in modum auis volantis sceleriter saliam in capillos illi venefico id ẽ mutãti homines et ex virginibus mulieres facienti. aut venefico id est amatori. nã amor venenũ occultum ẽ. Virgi.

Bi illum ego scelerosum misera atq; impium inueniam: aut vbi queram? Hoccine tam audax facinus facere esse ausum: perij. Phe. Hoc qd sit vereor. Py. quin etiam insuper scelus postq̃ ludificatus est virginẽ: vestẽ omnẽ misere discidit: tum ipsam capillo conscidit. Phe. Hẽ. Py. qui nunc sic detur mihi: vt ego vnguib⁹ facile illi in oculos inuolez venefico? Phe. Nescio quid profecto absẽte nobis turbatum est domi. adibo. Quid istuc? qd festinas? aut quẽ q̃ris pythia. Py. Hem phedria egon quem queram? abi hinc quo dignus es: cũ donis tuis tam illepidis. Phe. Quid istuc rei ẽ? Pythi. Rogas me? eunuchum quem dedisti nobis quas turbas dedit? virginem quem here dono dederat miles vitiauit. Ph. qd ais. Py. perij. Ph. Temulẽta es

occultum inspires ignem: fallasq; veneno. Venefic⁹ ꝓprie dicitᷓ quia venena miscet et per illa aliene vite insidiatᷓ q̃ alio noĩe dᷓ itoxicator. vt ergo ego inuolẽ vnguib⁹. i. p vngues i capillos illi venefico. Ph. ꝓfecto nescio q̃d ẽ turbatũ. i. ꝑturbatũ domi absẽte nobis. i. nobis absẽtib⁹ singularẽ p plĩ adibo. i. accedã ad eã q̃d istuc. i. istud ẽ sup. q̃d ita q̃reris o pythia q̃d. i. cur festinas. i. ꝓperas turbaris & trepidas. at o pythia quẽ hoĩem sup. q̃ris. i. inuestigas & ꝓseq̃ris. Ph. hẽ iteriectio idignãtis rogas sup. quẽ q̃rã. abi hinc. i. discede a nobis quo. i. in quã partẽ dignus es abire. q. d. in malã rẽ cum tuis donis tam illepidis id est inuerecundis. Ph. quid istuc rei. id est quid ista res est. Py. rogas id ẽ interrogas me. is eunuchus sup. quẽ eunuchũ dedisti thaidi q̃s turbas. i. turbationes dedit nobis. queadmodũ dicimus ꝯmonem quẽ audistis non ẽ meus. vrbẽ quã statuo vestra ẽ. sic etiam h̃ eunuchũ quem dedisti vbi vel eunuchũ ponitur pro eunuchus. casus pro casu. vel extrinsecus sumitur siue subauditur is eunuchus prout interpretanti placet. Alij capiunt interrogatiue quem pro qualem vt sit sensus. quem id est qualem eunuchum dedisti quas id ẽ q̃les turbas dedisti nobis ipse viciauit: id ẽ stuprauit et violauit virginem quam miles thraso dederat here id ẽ domine thaidi dono id est pro dono. Phe. quid ais? quasi non credat aut intelligat. et ẽ admirãtis. Py. perij. i. perdita sum. Ph. es temulenta. i. vino ingurgitata & ebria a temetipso q̃ noĩe ãtiq̃ graue vinũ appellabãt eo q̃ tẽtaret mẽtẽ. i. labefactaret siue ꝑturbaret

Py. vtinam illi q̄ mihi male volunt sic sint ebrij sup. vt ego sum.q.d.nō nego me esse ebriam at non vino sed malo et indignatione. Dorias. hau. interiectio indignationem ostendens et dolorem quia videbat alteram ancillam sic dolentem mea pythias mea blādimentū mulieri aptum est vt et ambo et mi ⁊ alia id genus. quidam id est quid istuc mōstri fuit id est q̄d fuit istud inopinatum et cōtra naturam factum quippe omne monstrum est quod ē contra naturam seu pretergreditur nature modum. Nunc aūt ꝯ naturam factum ē si eunuchus stuprauerit virginē. Phe. Insanis i. a tuo sensu destitueris q̄ i. quo mō eunuchus potuit facere istō hoc est virginē stuprare. Pyth. ego nescio. i. nō cognosco illum q̄ sit qui stuprauerit virginem id ē sit eunuchus necne res ipa. i. ipe effectus indicat. i. liq̄do ostendit h̄ vitium q̄ō fecit virginē. violā do ipa ꝟgo lachrymat ꝓ lachrymatur. i. effusa in lachrymas neq̄ audet dicere q̄d sit. Nam hec i iuria apud virginem non h̄ȝ nomen cū rogites. i. interroges eā aūt id ē sed ille bonus vir bon⁹ ꝑ ironiā et bene vir qꝛ viruȝ se esse oñdit nō eunuchū nusq̄ id ē nllo loco apparet id ē facit copiā sui seu presto ē. Etiam ego misera suspicor. i. opinor h̄ vim ipsum eunuchū abeunteȝ abstulisse aliq̄d domo. i. ex domo thaidis. Phe. nequeo satis mirari id est nescio quo. i. in quē locum ille ignau⁹ et inualidus posset ire longius nisi forte redijt domuȝ ad nos id ē si q̄ō dicitur vulgo penes nos. sed ō eo dicēdi genere satis ē dictuȝ. Py. amabo blādimētū muliebre quasi rogo te ꝑ amorem vise id ē vade ad videndum nū id ē nūq̄d sit domi. Phe. iam id ē statim faxo. i. faciā vt supple scias an illic sit necne. Do. py. o tu mea. blandimentuȝ muliebre ē. obsecro: id est queso vidisti ne supple vel audiuisti facinus id ē flagitium taȝ infanduū. i. tā detestādum ⁊ abhominādu ego q̄tum ad me spectat. ne quidē. i. nec etiā audiui tale facinus scȝ Py. at. i. sed audierā eos eunuchos esse maximos amatores mulierū: sed audierā eos nihil posse: ita q̄ nō deerat voluntas sed facultas. Verū. i. sed non venerat in mentem mihi misere id est ego misera non eram suspicata vel non cogitaueram eos eē supple amatores mulierū maximos. In mentē venire non solū significat reminisci sed etiā cogitare et suspicari. Nonnulli capiunt verū vt sit nomē: ⁊ sit sensus. audieram quidem eos nihil posse tamen illud audieram et falsum verum autem id est rei veritas non venerat mihi i mentem id est veritatem non cogitaueram. nam conclusissem. i. inclusissem tanq̄ seuā ferā aliquo. i. in aliquo loco vel in aliquem locum trudēdo cōclusissem. nā in concludendo motus localis adesse intelligitur: neq̄ cōmisissem id est credidissem siue tradidissem illi virginem custodiendam.

Pythias. Utinam sic sint qui mihi male volunt. Do. hau obsecro mea pythias: quid istuc nam monstri fuit? Phedria. Insanis: qui istuc facere eunuchus potuit. Pythias. Ego illū nescio qui fuerit: hoc quod fecit res ipsa indicat. virgo ipsa lachrymat: neq̄ cum rogites quid sit: audet dicere. Ille autē bon⁹ vir nusq̄ apparet. etiam hoc misera suspicor: aliquid domo abeuntem abstulisse. Phe. nequeo mirari satis: quo nam ille abire ignauus posset longius: nisi domum forte ad nos redijt. Pythias. Uise amabo num sit. Phedria. Iam faxo scias. Do. P ↄ erij. obsecro tam infandum facinus mea tu ne audiui quidem? Pythias. At pol ego amatores audieram mulierū esse maximos: sed nihil posse. verum misere non in mentem venerat: nam illum aliquo conclusissem: neq̄ ei commisissem virginem.

Phedria. Dorus.
Pythias. Dorias ancille.

Xi foras ⁊c. Hic videri pōt iocūd⁹ phedrie error q̄ nō dubitet ip̄m esse qui queritur: eūq̄ sic aggreditur ac si esset ipse. Phedria. Phedria exturbas ac trahēs eunuchum foras inquit. o scelestę. i. improbe scelerate exi foras. i. linque domū meā. Et misell⁹ eunuchus se trahi admirans resistebat trahēti cui sic ait phedria. At etiam. i. et etiaz cuz scelere tuo es mihi repugnans neq̄ exire vis. o fugitiue restitas. i. resistis remanes neq̄ vis prodire foras. Nam restito as. a resisto frequentatiuum ē q̄d resisto recta formatione facē debet restitū cū preteritum ⁊ supinum mutetur a sto cuius composita faciunt sepe supīa in itū: vt psto pstitum. Resisto aūt int̄dū significat repugnare: reluctari. Interdū significat remanere siue figere gradum neq̄ progredi: vt superi⁹ visū ē. Posset etiā forsitan restito as. a resto as. deduci. Scelestū aūt vocauit ⁊ fugituuū q̄d vitiū scz esse fugitiuuz erat in seruo grauissimū q̄d summo plectebat̄ supplicio. O male cōciliate. i. o tu empte magno p̄cio scz. nā male, p magno precio hic capitur Donato teste. conciliate aūt significat hic empte vel cōpate. naz interdū conciliare significat ꝯpare: q̄d scz ꝯpare int̄duz significat emere. p̄terea oīs cōuentio cōciliatio noiatur: ergo o male ꝯciliate. i. o nimis caro p̄cio empte cum sis nihili ⁊ nulli⁹ frugis prodi. i. exi foras. Dorus eunuch⁹ obsecro. i. p sacra rogo noli sup. ita me inocentem trahere. Ph. Eho. iterieccio mouēs attentionem pythie. vide, illud scz. i. qualiter carnifex ille tortor qui me istis curis ⁊ molestijs excarnificatur distorsit sibi os. i. os suū deturpauit torquendo os: reditio id est reditus siue reuersio huc id ē in domum meam: quid est id est quid sibi vult. q. d. ad q̄d ppositum ex thaidis domo rediſti. mutatio vestis quid est id est quid sibi vult quid significat quid narras id ē quid dicis. Nunc aduertit se ad psonā pythie. o pythia si cessassem. i. si tardassem seu morat⁹ essem paululum. i. aliquamdiu nō offendissez. i. si inuenissem eū. s. domi: ita. i. h̄ modo vt videri potest: quia scilz vestem suam deposuit ⁊ liberi vestem sumpsit: vel ita id est adeo iam adornarat id ē apparauerat fugam. i. discessum celerem. Py. pythias cernens eunuchum hec omīa dicit: id autez erat iucundū vt querat illum quem videt. Amabo particula blandientis est quasi rogo te per amorem habes ne id est vtrum habes hominem quē quero scz eunuchum qui male tractauit puellam. Phe. quidni. i. quare non habeam. q. d. non vides. Py. o exclamātis est. q. d. q̄ benefactū est si tu scilz eum habeas. Dorias vero id est sed: pol id est per polucem istud bene factum est inq̄ si habeas eum. Py. vbi est. Phe. rogitas. nō vides: aspiciebat eīn doruz eunuchū sed sciebat non esse eum quē querebat. Py. obsecro. i. queso quem videam. i. videre possim a me precipue quesitum. Phe. tangēs eū phedria inquit scz. i. certe videas hūc quem tāgo. Py. obsecro. i. queso quis est hic homo quem tangis ⁊ dicis esse eum quem querimus. Phe. est is sup. qui deductus est hodie ad vos. Pyth. nunq̄ quisq̄ pro quecq̄ antique. nam quisq̄ in vtroq̄ genere dicebatur. quisq̄ nostrum id est nostrarum: hoc est nostre familie seu nostrarum familiarum vidit oculis suis. pleonasmos hunc quem ostendis phedria. Ph. non vidit. admirando et indignando inquit. Pyth. obsecro quasi per sacra rogo: vt dicitur per tuam fidem an credidisti hunc esse deductum ad nos. Ph. Credidi sup.

Xi foras scelestę: at etiam restitas fugitiue: prodi male conciliate. Dor⁹. Obsecro. Ph. Eho illud vide: os vt sibi distorsit carnifex: quid huc reditio est: quid vestis mutatio: quid narras: paululum si cessassez pythias: domi non offendissem ita iā adornarat fugā. Py. Habes ne hominē amabo: Phe. Quidni habeam. Py. O factum bene: Do. Istuc pol vero bene. Py. Ubi est: Phe. Rogitas: non vides: Pyth. Videam obsecro quē: Phe. Hūc scz. Pyth. Quis hic est obsecro homo: Ph. Qui ad vos deductus hodie est. Py. Hunc oculis suis nostrū nūq̄ quisq̄ vidit phedria. Ph. Nō vidit: Py. An tu hunc credidisti esse obsecro ad nos deductuz. Ph.

Nam qui alium habui neminez? Pythias. Ahu ne cō
parandus hic quidem ad illum est. Ille erat honesta
facie et liberali. Phedria. Ita visus est dudum: quia
varia veste exornatus fuit: nunc eo tibi videtur fe-
dus: quia illam non habet. Pythias. Tace obsecro:
quasi vero paululum intersiet. Ad nos deductus ho-
die est adolescentulus quem tu videre vero velles:
Phedria. Hic est vetus vietus vertonosus senex co-
lore mustelino. Phedria. Hem que hec est fabula eo
redigis me: vt quid emerim egomet nesciam? Eho
tu: emin ego te? Do. Emisti. Pythias. Iube mihi de
nuo respondeat. Phedria. Roga. Pythias. Venistin
hodie ad nos? negat. At il le alter venit ānos natus
sexdecim: quem secum adduxit p armeno. Phe. Age
dū: hoc mihi expedi primuz. istā (quā habes) vnde ha
bes vestē? Taces? monstrum hoīs non dicturus es?

nam id est quippe qui neminem aliuz habui ad vos deducendum. Pythias. ahu interiectio cōturba
te femine nec ꝯstantis sibi ne quidē id est nō etiaz hic est comparandus ad illum scz Chereaz eunuchi
simulatorem ille Cherea erat facie honesta ⁊ liberali id est habebat facturam formam seu figuram ⁊
precipue oris. honestam ⁊ liberalem hoc est pulchram ⁊ benignam. Phedria. ille eunuch⁹ visus est ti
bi supple dudum id est pauloante ita id est talis scilicet honesta facie ⁊ liberali quia fuit exornatus va
ria veste nūc videtur tibi fedus
id est deformis turpis eo id est
ea re siue iō: quia non habet illā
vestem quā prius habebat. Py.
obsecro tace. hoc feminino stoma
cho dictum est ⁊ ne iniuria vide
atur additum ē obsecro. q d. no
li obsecro contendere illum esse
quem quero: qꝛ nulla ratione mi
hi potueris ꝑsuadere. quasi ve-
ro per ironiā dictum est vt sepe
solet. que due ꝑticule h̃ videntur
significare videlicet q̄si dicat ꝙ
paululum intersiet id est ꝙ par-
ua differentia cuz tñ sit latissima
adolescentulus deductus est ho
die ad nos. vero id est sed talis
sup. quem tu phedria velles vi-
dere adeo facie est honesta ⁊ li-
berali h̃. s. dorus est vietus id ē
mollis flaccidus ⁊ flexibilis cor
pore. Itē vt ait Festus lāguid⁹
sine vi ⁊ naturalibus viribus ꝑ
natus. Nam viere significat vin
cire seu ligare. inde vimina qui
bus aliquid vietur id est ligatur
vetus hic ad vituperationē po-
nitur non ad laudez id est prius
dictuz est cariosus aut rācidus
A vetus diminutiuū fit vetulus.
Vertonosus id est morbo vete-
re confectus id est veterno qua-
les qui hydropem patiuntur et
recte. nā sepe eunuchi in senecta
vertonosi fiunt id est hydropici.
senex id est rugosus ex morbo
⁊ egritudine est inq̄ꝫ colorem mustelino id est habet colorem mustelino colori similem. i. sublividum.
mustela aūt d̄r longus mus. Donat⁹ vlt i menādri fabula vñ hec traducta est esse stellionē videlꝫ aīal
qd̄ lacerte nō dissimile ē maculoso corio. nāqꝫ ad id gen⁹ coloris facies exprimit eunuchoꝝ qꝛ pleriqꝫ
lentiginosi sunt. i. maculosi. nā letigo letiginis faciei ē macula. Phe. hē indignātis q̄. i. q̄lis vel cuiusmo
di hec fabula est quasi h̃ figmētū siue he nuge ⁊ ioculare aliquid. redigis. i. reducis me eo. i. in eū erro-
rem vt ego met nesciā. i. nō meminerī siue nō agnoscā q̄d emeriz. eho tu eunuche. eho ē īteriectio atten
tōnē mouēs ⁊ respōsionē. ego emin. i. emi ne te eunuchū. Dor⁹. Emisti me. Py. Iube vt sup. rn̄deat de
nuo. i. scd̄o qꝛ rn̄dit tibi iube vt iteꝝ rn̄deat mihi. Phe. roga. i. interroga euz. Py. venistin id est venisti
ne hodie ad nos: negat. hoc dicit Pythias de eunucho quē interrogauit. At ille alter venit ad nos na-
tus sexdecim annos id est sexdecimum annum agens quem Parmeno adduxit secuz. Phedria. agen
dum hortantis est primum id est imprimis expedi id est explica mihi hoc vnde habes istam vestem
quam habes. taces id est non respondes o monstrum hominis id est deformitas hominis et preter-
grediens nature hominis modū: cum nec sis mas nec femina nō dicturus es id est nō es responsurus

Do. Venit cherea. Phedria. Frater ne? Dor. Ita.
Phedria. Quādo? Dor. Hodie. Phedria. Q̄diu? Do.
Modo. Phedria. Qui cum? Do. Cum parmenone.
Phedria. Noras ne eum prius? Do. Non: nec quis es-
set vnq̄ audiueraȝ dicier. Phedria. Unde igitur fra-
trem eum esse sciebas. Do. Parmeno dicebat eum es-
se is dedit mihi hanc vestem. Phedria. Occidi. Do.
meam ipse induit. Post vna ambo abierūt foras. Py-
thias. Jam ne satis credis sobriam esse me: et nihil
mentitam tibi? Jam satis certum est virginem vitia-
tam esse? Phedria. Age nūc belua: credis huic quod
dicat? Pythias. Quid isti credam? res ipsa indicat?
Phedria. Cōcede istuc paululum. audin etiam nunc
paululum? sat est. Dic tu hoc rursum: cherea tuam ve-
stem detraxit tibi? Do. Factum. Phedria. Et eam ē
indutus? Do. Factum. Phe. Et pro te huc deductus
est? Do. Ita. Phedria. iuppiter magne: o scelestum at
q; audacem hominem? Pythias. Ve mihi misere: eti-
am nunc nō credis indignis nos esse irrisas modis?

Dorus. Cherea venit. Phe. ne id ē vtrum frater meus venerit Dor. Ita. Phe. quando. Dorus. hodie. Phe. q̄dudum id est q̄to ante venit scilicet. Dorus. modo id est pauloante. Phe. quicum id est cuȝ quo vt nobiscum id est cum nobis. Dorus cum parmenone. Ph. ne id est vtrum noras id ē cognoueras prius eum fratrem cum sis nouicius. Dorus non noram nec vnq̄ audiueram dicier id est dici q̄s esset. Cherea frater. Phe. igitur vnde sciebas eum esse fratrem. Has autem interrogationes obliquas intermiscet vt frustret omīa q̄ confessus ē. Dorus. vult enī fratri esse consultū. Dorus. Parmeno dicebat eū esse Chereā fratrē tuum is dedit mihi hāc vestē. Ph. Occidi. i. perij. Dorus. ipe Cherea induit meā vestē post. i. deinde vel postea ambo. s. cherea ⁊ pmeno abierūt. i. discesserūt. vna. i. simul foras. Py. ne. i. vtrū credis iam satis me esse sobriā. i. nō temulentam vt prius dixeras. ⁊ credis iā q̄ me nihil mētitā esse. i. falso affirmasse tibi. iā satis est certū id ē exploratū virginē eē viciatam i. stupratā. Phe. age hortātis ē aduerbiū. o belua. i. stolida mulier et nō satis. cōsiderata credis nunc huic. s. eunucho seruo et fugitiuo id supple qd̄ dicat Py. q̄d id est cur vel quā rem credā isti eunucho. Vel vt alij habēt q̄dni. id est cur non credam isti res ipsa id ē ipse effectus indicat. id ē declarat satis sine asseueratione et testimonio. Phe. concede id ē confer te eunuchū paululū. i. aliq̄diu istuc. i. ad me versuȝ. etiam audin id est audis ne nunc paululum aliquid quod dicturus suȝ et dixit audin q̄ pre timore forte alter scilicet eunuchus refugiebat propinquare Phedrie: et cum accessit subiunxit Phedria. sat est id est sufficit: quasi dicat satis prope est: ⁊ cepit interrogare voce submissa. tu rursuȝ id est denuo dic: id est responde hoc videlicet. Cherea detraxit id ē abstulit tibi tuam vesteȝ. Dorus eunuchus factum est supple ab eo cherea. Ph. et idutus est scilicet Cherea eam vestem, nam secundus actūs remanet in passiuo cū v̄bis vehementis trāsitionis. Dorus. factū ē sup. illud ab eo. Phe. ⁊ deduc⁹ ē huc ad thaidē siue ad thaidis domū quā ostēdebat ꝓ te. i. loco tui. Dorus. ita deduct⁹ ē. s. pro me. Phe. o magne iuppiter. o hominem scelestū atq; audacem id est temerariū et iportunū et petulantē. et hāc exclamationē facit de Cherea. sed sic ꝓnunciat vt putet ancilla de eunucho dici. Py. Veh. misere id est ego sum bene infelix ⁊ misera et q̄si maledicta cum omnia accidant mihi ita aduersa. Etiam nō credis nūc nos esse irrisas id est illusas modis indignis id est inhonestis et turpibus rationibus

Comedia. II.

Phedria. Mirum si tu credas quod iste dicat: quid agam nescio. heus tu negato rursum. Possum ne hodie ex te exculpere verum? Vidistin fratrem cheream? Dorus. Non. Phedria. Non potest sine malo fateri: video. sequere hac. modo ait modo negat ora me. Dorus. Obsecro te vero phedria. Phedria. Intro. Dorus. Hoi hei. Phedria. Alio pacto honeste quomodo hinc abeam nescio: actum est. Siquidem tu me hic etiam nebulo ludificauere? Pythias. Parmenonis tam scio esse hanc techinam: q̄ me viuere. Dorias. Sic est. Pythias. Inueniam pol hodie: parem vbi ei referam gratiam. Sed nunc quid faciendam censes doria? Dorias. De istac rogas virgine? Pythias. Ita. vtrum taceā ne an predicem. Dorias. Tu pol si sapis quod scias nescis. neq̄ de eunucho neq̄ de vitio virginis. hac re et te ab omni turba

Phed. mirum est supple ni tu credas illud supple quod iste eunuchus dicat. et iste per contemptum dixit. Deinde summissa voce dicit nescio quid agam .i. facere debeam vt fratris honorem tuear. heus tu aduerbium excitantis eum ad negandum. rursum: id est econtrario negato quod prius dixisti. admonito eunucho quid debeat respōdere sublata voce vt audiat ancilla interrogat. ne id est vtrum possum exculpere id est extorquere teste marcello verum id est veritatem. vidistin id est vtruȝ vidisti cheream fratrem. Dorus. Non vidi scilicet. Phed. video id est facile perspicio q̄ supple hic eunuchus non potest fateri quod scilicet verum est sine malo quasi dicat. sine supplicio et tormentis. tu Dore sequere me hac id est per hāc viam ad tormenta scilicet subeūda: et hec omnia stimulantur ad excusationem inueniendam Cheree. modo: id est aliquando ait id est fatetur. modo id est aliquā do negat id est diffitetur. ora me id est finge q̄ tu ores me ne te afficiam supplicio. Dorus: o Phedria obsecro te vero: id est certe et quasi ex animo ostendit enim eunuchus se anxium rogare ex animo: non vt illud videbatur dolo. Phedria. Intro id est ingredere in domum ad tormenta subeunda. Dorus. Hoi hei. interiectiones dolentis et deplorationem facientis. Phed. nescio quomodo habeaȝ id est discedā hic id est ex hoc loco honeste id ē cū meo honore alio pacto: id est alia ratione q̄ per hanc fallaciam Actum est id est factum est: diciturq̄ semper de malo cui vix medela adhiberi potest. Cicero in epistolis. Actum est de te nisi prouides. si quidem id est quia etiaȝ tu nebulo: id est futilis inutilis nullius frugis bone nihili leuis ac vanꝰ vt nebula. ludificabere: id est illudes irridebis me hic. Pythias. Scio tam: id est tantum. hanc techinam id est hanc artem hanc cautelam hanc fallaciam esse parmenonis id est prodiisse a parmenone q̄ id est quantum scio me viuere id est q̄ ego viuo. Techina grece ars dicitur latine. Inde technides id est artifex. inde calotechnus id est bonus artifex. ⁊ cacotechnus id est malus artifex. Dorias ancilla. Sic est vt tu dicis pythias. Pythias. pol id est p̄ pollucem inueniam hodie eum supple alicubi. vbi referam ei parmenoni parem gratiam: id est rependam ei vices. In malum enim sepe dicitur referre gratiam: id est quod vulgo dicitur reddere placitum. Sed nunc o doria quid censes faciendum. Dorias rogas. id est interrogas me de istac virgine que ita fuit stuprata. Pythias: ita: id est rogo te de ista virgine: vtrum ne altera particula abundat. taceam: id est celem an predicem: id est aperte dicam et detegam facinus. Dorias. Pol sapis id est si es sapiens. nescis: id est ignoras quantum ad detegendum illud supple quod scias apud te. Referuntur enim hec verba ad diuersa: alioquin non caperent fidem videlicet nescis neq̄ de eunucho neq̄ de vitio: id est de stupro virginis q̄ iam sit facta mulier. Hac re: id est tua taciturnitate et celatione.

nolues id est exolues explicabis expedies extricabis te ab omni turba id est ab omi turbatōe τ iurgio. τ gratum feceris id est gratū facies: cōiunctiuū ꝑ indicatiuo: illi scꝫ virgini cū silētio texeris amissam virginitatē que repari non potest. Nam vt inquit Ouidiꝰ. Lesa pudicitia deperit illa semel, id est irreuocabiliter: mō. i. tm̄mō dic id scilꝫ dorū abijsse. i. fugisse seu dicessisse. Py. Faciā ita vt mones scilꝫ aut suades. Dorias. Sed videon id est vtruꝫ video chremē. Declinatur eñ chremes chremis vł chremetis. τ ita deinceps. Thais iā id ē statim aderit. i. adueniet vel presens erit. Pyt. quid. i. cur ita aderit scꝫ thais: quia scꝫ chremē vides. Dorias. quia cum abeo i[n]de. i. ex domo militis iam tm̄. i. tūc turba. i. rixa turbatio iurgiū inceperat inter eos. s. militem τ thaidē. Py. tu dorias aufer hoc aurum τ ego scibo ꝑ sciā ex hō. s. chreme. q̇d fiet. i. q̇d fit de turba incepta τ quo modo res sese habeant.

euolues: et illi gratum feceris. Ita faciam. Dorias. Sed videon chremē: thais iam aderit. Pyth. Quid ita? Do. Quia cum inde abeo iam tum inceperat turba inter eos. Pyth. Tu aufer aurum hoc: τ ego scibo ex hoc quid fiet.

Chremes. Pythias.

Attat data hercle verba mihi sunt: vicit vinum quod bibi. At dum accumbebaꝫ q̄ videbar mihi pulchre esse sobriꝰ. Post q̄ surrexi neque pes neque mens satis suum officiuꝫ facit. Pyth. Chreme. Chr. Quis est? ehem pythias. Vah quāto nunc formosior videre mihi q̄ dudū. Py. Certe tu q̇dem pol: multo hylarior. Ch. Verouꝫ hercle hoc veꝝ: sine cerere τ baccho friget venꝰ. Sꝫ Thais multo ante venit? Py. An ne abijt iā a milite? Chr.

Attat da. τc. Hic semigrauis inducitur vino Chremes priorū memor titubās in ꝑsentibus. Ch. Attat iteriectio ē paulatiꝫ ꝑcepti atq̄ intellecti mali. Hercle. i. per herculē: iurātis ē. ꝟba sunt mihi data. i. fraus mihi facta ē. a vino q̄si ab aliquo captioso τ doloso. Propterea Plautꝰ de vino loq̄ns vocat vinū luctatatorē dolosum vinū q̇ bibi vicit me. At dum. i. quando accūbebā. i. ad edendū sedebā. Antiqui eñ epulātes cubabāt ac cubito innitebantur. q̄ id ē q̄tuꝫ videbar mihi. i. iudicabar a me ipso esse pulchre. i. nimis vel fortiter sobrius. i. modestus vel potius moderatꝰ postq̄ surrexi e cōuiuio neq̄ pes q̄tum ad incessum: neq̄ mēs q̄tum ad facta τ dicta facit satis suū officium id ē id q̇ efficere debet vel quod efficere solet: cum homo sobrius est. Py. o chreme. Chre. quid est. Deinde visa pythia subdit hem pythia. Hem dixit. quasi diceret n̄ videbā te. Vah. Q̄nq̄ vah est interiectio gaudentis: vt hic. ostendit eñ ibi gaudium τ effusionem in risum; quandoq̄ significat derisionem; vt. in passione. Vah. qui destruis templum dei. q̄to. q. d. multo vel longe: q̄to eñ ibi d̄r exclamando. videre. i. videris mihi nunc formosior. i. pulchrior: q̄ dudum. i. paulo ante. Py. certe q̇dem pol. he ꝑticule fere idem significantes sunt inculcate vt appāret hanc vere loq̄ que sobria est. videris inq̄ mihi multo hylarior id est alacrior q̄ prius scꝫ. Chr. hercle. hoc verbuꝫ id est hoc dictum hoc prouerbium. hec sententia est vera. Venus id est lascivia friget id est cessat vel non adheret sine cerere et baccho id est sine cibo τ potu. τ est metonymia. Ponitur enim inuentor vel inuētrix pro re inuenta: vt baccbus pro vino. venus pro lasciuia: ceres pro frumento: sed thais venit multo ante interrogando. quasi dicat: vtrum thais venerit multo ante. Pyth. an id est vtrum iā abijt a milite. Chre. iā dudum etatem. i. longo ante tempore. q. d. diu τ longinquo tempore vt est etas. Nam sic dicimus de die. nā dieculā aliquātulū morā dicimꝰ. Nec mirū si dicamus etatem in actō. nam noīa tēporalia vel tendentia ad tempꝰ vel distantiā ꝑūt poni cū verbis oībus τ i actō τ in ablı̄o: sꝫ elegātiꝰ i actō

Jandudum etatem id est multo ante tempore. iamdudū enī infinite ē more: ⁊ nūc puam: nunc medio-crem: nūc magnā morā significat. ꝓpterea addidit etatē: vt ostendat multum abijsse tpis ex quo factū est. Lites facte sunt maxime inter eos iādudū etatē. i. longo ante tpe. Py. nihil. i. non dixit: tū. i. tunc vt sequeris sese. i. seipam. Che. nihil. i. nō dixit nisi abiens. i. cū discederet īnuit. i. signū fecit mihi: vel oculis vel digito: vel alio quouis mō. Py. eho nōne sat erat. i. sufficiebat. Ch. At. i. sed nesciebam illā3 thaidem dicere. i. velle vel significare id. s. vt discederē: nisi q2 miles correxit. i. corrigēdo me ostendit id qđ min⁹. i. nō intellexi. Na3 extrusit. i. exturbauit īpulit me foras. S3 eccā. i. ecce hic video ipsa3 miror vbi. i. in qua pte vie anteuorteri3 huic. i. hanc ꝑcesseri. Nam anteuertere alicui vel preuertere aliquē significat aliquē3 anire vel ancedere: vel ꝑ cōpendia viarū eum ancedendo vł celeriori cursu ꝑtergradiēdo. Pōt etiā forsitan anteuerto iūgi actō vt anteuerti socium vel socio sequendo hunc locum.

Jandudum etatem: lites sunt facte inter eos maxime. Pyth. Nihil dixit: tu vt sequere sese. Chre. Nihil: nisi abiens mihi innuit. Pyt. Eho nonne id sat erat? Chre. At nesciebam id dicere illam nisi quia correxit me miles quod ego intellexi minus. nam me extrusit foras. Sed eccam ipsam video miror vbi ego huic anteuorterim.

Thais. Pythias. Chremes.

Credo equidem illum iam affuturum esse: vt illam a me eripiat. sine: veniat. atqui si illam digito attigerit vno: oculi ilico effodientur. Usq3 adeo ego illius ferre possum ineptias: et magnifica verba: verba dum sint. verum enim si ad rem conferentur: vapulabit. Chre. Thais ego iamdudum hic adsum. Tha. o mi chremes teipsum expecto. Scin tu turbam hanc propter te esse factā: ⁊ adeo attinere ad te omnē rē? Chr. Ad me? qui?

Credo equidē ⁊c. Hic appar3 ex ipsis verbis ꝙ̄ cōcitata ⁊ recēs a litigio veniat thais: ita ꝙ nec noīat militem nec virginē3 sed pro noīe vtrūq3 significat q̄si in medio ꝯstituta negocio. Tha. eq̄dem credo illū militē affutur3 id est aduēturū. Nā adesse interdū significat aduenire. vt Virg. Huc ades. i. aduenias. iādudū. i. statim. ⁊ hic de futuro d2: vt Jā dudū sumite penas: quasi illico vel nūc nūc. vt eripias. s. miles illā. s. virginē a me. Sine. i. ꝑmitte: vt. i. ꝙ veniat. h᷑ ē dimitte eū venire ⁊ ē ꝯminātis dictū vt sine mō: atq̄. i. s3 certe si miles attigerit illā virginē digito vno illico oculi effodiētur. i. extrahent̄ euellent̄ eruent̄ illi. ⁊ hū oculi. Na3 in oculos maxīe seuire femias: et tragedie fere oēs ⁊ comedie ꝓtestantur: vsq3 adeo. i. certe: alias intantū ego possum ferre. i. pati tolerare ineptias. i. stultas viuēdi ratōes ⁊ verba magnifica. i. verba tumida supba elata vel ꝟba quib⁹ se iactitare solet: dū. i. dūmō sint ꝟba. i. dūmō ꝟbis nō addātur ꝟbera. Ueꝝ enī: sed certe. si ꝟba ꝯferātur. i. cōuertant̄ ad rem. i. ad effectū. q. d. si discesserit a ꝟbis ⁊ rē experiri cepit vapulabit. i. cedet̄. Et elegās ē locutio si dicas ꝟba ad rem ꝯtulit h᷑ est aggressus ē agere qđ dicebat. Chre. O thais ego ad su3 hic iādudū. id est diu est ex quo sum hic. Tha. o mi chreme blandientis est expecto teipsu3. Scin id est scis ne hanc turbam id est turbationem rixam esse facta3 propter te. ⁊ vtrum scis inq̄ hanc omnē rem id est totam hanc contentionē adeo id est valde vel intantū vel certe attinere ad te id ē ad te spectare ⁊ tua interesse. Che. chremes commotus est meretricis dicto. dicis sup. eam contentionē ad me pertinere. indignāter est ꝓferendū: qui id est quomodo dicis hoc: vel quomodo potest ad me attinere:

quasi ego istuc fecerim sup. i. quasi commouerim h' iurgium. Thra. quia dum studeo id est laboro red-
dere restituere tibi sororem passa sum hec iurgia atq3 huiusmodi multa. i. talia id genus. Proprie red-
ditur cupientibus vt domino seruus. restituitur cupiens vt patrie ciuis: redditur 7 restituitur cupi-
ens cupiētibus vt parētibus filias: q̄ in hanc virginē vtrūq3 ē 7 reddi 7 restitui. Ch. vbi ea sc3 soror ē
Th. est domi apud me. Ch. hem, timentis ē 7 indignatione percussi: quia audiuit sororem esse in domo

quasi ego istuc. Tha. Quia dum tibi sororem studeo
reddere ac restituere: hec atq3 huiusmodi sum multa
passa. Chremes. Ubi ea est? Thais. Domi apud me.
Chremes. Hem. Thais. Quid est? educata est ita:
vti te illaq3 dignum est. Chremes. Quid ais? Thais.
Id quod res est: hanc tibi dono do: neq3 repeto pro il
la quicq̄ abs te precij. Chremes. Et habetur: et re-
fertur thais a me (ita vti merita es) gratia. Thais.
At enim caue: ne priusquā hanc a me accipias: amit-
tas. Chreme. Nam hec ea est: qua3 miles a me vi nūc
ereptum venit. Abi tu cistellam pythias domo affer
cum monumentis. Ch. Uiden tu illum thais? Pyth.
Ubi sita est? Tha. In risco: odiosa cessas? Chr. Mili
te3 ad te quātas se cum video copias adducere. atat.

meretricia. Th. quid est quod in
dignaris 7 times. soror ē educa
ta. i. nutrita apud me sup. ita vti
id est sicut dignum est te 7 illa so
rore eam sup. educari. q. d. ita ē
educata sicut honestū est p te et
sorore eā educari. 7 vt vulgo dici
solet sicut ad te 7 ad illa3 ptinet.
et vbi quis diceret, ego te tracta
ui lautius q̄ ad te pertineat: e-
legantius diceretur lautius te
accepi q̄ dignus sis vel q̄ te sit
dignum. Ch. quid ais. q. d. mirū
est apud meretricem virginem
liberaliter educari. Thais. dico
sup. id quod res est. quasi dicat.
dico id quod est verum. do tibi
hanc sororem dono: neq3 repeto
id est non reposco quicq̄ precij
abs te pro illa quod possem fa-
cere. Chre. O thais gratia. i. me
moria 7 recordatio beneficij ac-
cepti habetur a me 7 refertur id
est redditur vel rependitur: ita
vti id est sicut merita es id ē he
ne meruisti. Qui habet apud se
gratiā nondū retulit retulit aūt
q̄ desistit habere. Uñ agere gra-
tias dicūtur verbis: referre gra
tiā fctō reddēdo bñficiū 7 habē
gra3 vl' grās i aio Th. at ei. i. sed
certe o chreme caue ne amittas hāc priusq̄ accipias a me. h' ita dici i comedia licet more vulgi. ceterū
non pot[...]t amitti quod nondum sit acceptum. nam hec est puella quam miles venit nunc ereptum id
est vt eripiat a me tu pythais abi id est vade domum: affer domo id est ex domo cistellam id ē scriniū
vt ait Nonius paratum ad leges ferēdas. Nam vt ait Uarro. a cista fit cistula et cistella. 7 tam cista q̄
cistella inueniuntur p scrinio poni in quo recondite leges ferebantur. Cicero ad Herē. Ille nihilomi
nus cistellā detulit. Et paulo post. Pontes disturbat cistas deijcit id est scrinia ferendarū legum pa-
ta. Interdum cista est corbis id est genus calati magni viminibus contexti. et forte scrinium legū fe-
rendarum paratum in modum calati erat contextum aut parum ab eo differebat. Affert ergo cistellā
id est scrinium cum monumentis id est cum instrumentis seu litteris 7 memoralibus: que littere forte
mētionē faciebāt d' statu ei'. s. q eēt ciuis attica: aut etiā q̄ lrē erāt d' hēditate sua. Chr. O thais viden
i. vides ne illū militē. Py. vbi cistella ē sita posita 7 recōdita. Tha. ē sita i risco. i. vl' i fenestra pieti vel
in magna cista pelle ptecta. Nā vt inqt Seru'. Risc' d' fenestra pua i piete posita. Do. aūt dicit eē no
mē phrygiū significās cistā pelle ptectā. Noni' ōuenit cū huio ingens eē locū i piete angustū. O odio
sa. i. erosa vel mol[...]sta. nā odium interdum capit' pro molestia: inde d' odiosus. i. molestus: cessas id est
tardas cunctaris. Ch. Quantas copias id est quantas legiones. Nam copie in plurali dicuntur legio
nes in exercitu3 collecte. video militē adducere ad te id est ad tibi nocendū. Atat. iteriectio metuētis

Thr. Num formidolosus obsecro es mi homo. Chr. Apagesis.egon formidolosus?nemo est omnium qui metuat minus. Thais. Atq; ita opus est. Chremes. Hau metuo quem tu me esse hominem existimes. Thais. Immo hoc cogitato:qui cum res tibi ē: peregrinus est:minus potens q̄ tu:minus notus:minus amicorum hic habens. Chremes. Scio istuc. Sed tu quod cauere possis stultum est admittere. Malo ego nos prospicere q̄ hunc vlcisci accepta iniuria:tu abi: atq; obsera ostium intus.dum ego hinc trāscurro ad forum volo ego adesse hic aduocatos nobis. Thais. Mane mane. Chr. Melius est. Tha. Mane. Chremes. Omitte:iam hic adero. Thais. Nihil opus est chremes hoc modo. dic sororem esse illam tuam: et te paruam virginem amisisse: nunc cognosse: signa ostende. Pythias. Adsunt. Thais. Cape si vim faciat in ius ducito hominem: intellextin? Chremes. Probe. Thais. Fac: animo hec presenti vt dicas.

Thr. Obsecro.o mi hō.m⁹ hlād entis est.num.i.nūquid es formidolosus.passiue hic accipitur ait:Donatus.i.terribilis seu timēdus.interdū capitur actiue & significat meticulosum & timiduz.Ch. Apagesis.i.apage hoc est recede vel abi:sicut apagite id est abite & recedite.verba sunt comica vel aduerbia et greca. Nōnulli dicunt apagesis pro tace vel sta in pace.aut sis sanus & pacificus. Egon id est ego ne sum sup.formidolosus id ē timidus seu meticulosus. Nemo oīm est qui minus metuat q̄ ego scz.Tha. Atq; id est sed certe est opus ita id est opus ē vt non sis meticulosus sed animosus. Ch. Hau.interiectio dolentis seu metuētis: interdum indignātis & exclamātis:metuo.q.d. sollicit⁹ sum & anxius qualē hoīem existimes me esse. Tha. Immo.i.sz:cogita hoc qui cū.i.cum quo:q̄ eni est ablatiuus res es tibi.i. negociuz habes & cū quo es cōflictur⁹ & man⁹ cōsertur⁹ miles sup.est pegrin⁹.i. alienigena min⁹ potens q̄ tu minus notus q̄ tu.est inq̄ hñs hic minus amicoꝝ.i.nō tot amicos. quot.s.habes. Ch. scio illud:sed habes. Ch.scio istud:sed stultuz est admittere.i.pati fieri id sup. qd̄ possis cauere.i.vitare & phibere ne fiat seu īpedire. ego malo.i.potius volo nos pspicere.i. puidere cauere q̄ vlcisci.i.punire hunc militez īiuria accepta.i. postq̄ erim⁹ ab eo affecti īiuria. q.d.longe melius est cauere.īiuriaz q̄ eā accipe & postea vlcisci vīdicare:tu thais abi atq; obsera.i.claude intus.i. per partē interiorē ostium.i.iannā.Do.dicit serā esse ianue claustrū:duz.i. q̄diu ego transcurro hinc ad foruz vel venale vel causaꝝ: vt illic deducam adiutores volo aduocatos.i.homies paratos defendere nos:vt Lau.ait.ad eē.i.p̄ntes eē vl' ppe eē h̄ vl' p̄sidio eē nobis ī hac turba.i. ī hac turbatione & rixa.Tha.mane mane id est noli ire quesitum aduocatos.Ch.melius est.s.ire ad forum.Th.mane.i.siste.Ch.omitte.q.d.dimitte me.per qd̄ verbū innuitur chremetem fuisse comp̄hensum manu.a thaide.iam.i.statim adero.i.presens ero hic.q.d.statiz rediero.Th.o chreme.nihil.i.nullaten⁹ est opus istis.per contemptū dixit.i.tuis aduocatis vl' tuis oībus que dixisti:dic hoc mō illā eē tuā sororē:& dic te amisisse eā virginē puam.i.cū adhuc pua foret.Dic inq̄ te cognosse id est cognouisse nūc ostēde signa q̄bus psuadeas eam eē tuam sororē.Py.adsunt scz miles & sui:hoc est aduenient vel iam ppe sunt.Th.Cape hominem scilicet militem:hoc est comprehende eum:si faciat vi id est violentiam ducito in ius.hoc est deduc eum ad iudices vt de eo fiat ius.Intellextin.i.vtrū intellexisti.Ch.Probe id est recte intellexisti scz.Tha.Fac vt dicas hec animo presenti id est forti et p̄stanti.Virgilius in quinto.Nūc si cui virtus animusq; in pectore presens.i.fortis vt Seruius recte sentit.

Ch. Faciā et timide dictū ē a chremete. Th. Attolle. i. erige palliū tuū qđ. s. trahis per-
i. ꝑdita sū op⁹ ē patrono. i. defēsore: nā patron⁹ ē q̄ accusati cām capit seu defēdit huic
ipi. i. huicmet adolescēti quē paro. i. dispono, defensorē meū. q. d. iste quē paro meū de
fensorē eget ipse defensore: cū adeo sit simplex vt qđ palliū attollere dēret illđ trahat.
Hanccine &c. Hic militis īepti vanitas demōstratur q̄ ad amicā tāq̄ ad hostilē exercitū
ꝑgit irato aīo. Thraso. O gnato hanccine. i. vtrū hanc cōtumeliā accipiā. i. patiar tā insignē. i. tam magnā siue grauē et hoc in malā ꝑtē in. i. ꝯtra me: satius ē. i. meli⁹ ē me mori q̄. s. talē pati ꝯtumeliam sed accipere ꝯtumeliā poti⁹ dicimus q̄ pati. Miles incitato aīo suos seruos vocat factur⁹ īsultationes thaidi. Simalio. dorax. syrisce. i. vos serui seq̄mini me. Simalio a simo vel a simia deriuatū ē ob feditatē oris vl' nasi. Syriscus diminutiuū ē a syrio. Primū. i. in primis expugnabo. i. pugnādo capiā edes. i. domū thaidis. Gn. recte facies sup. adulando dicit hoc. Thr. eripiā id est adducam a thaide virginem quam dono dedi. Gna. ꝓbe facies sup. q. d. nō improbe facies eripiēdo ꝟginē ꝓ qua mala tibi habetur ac refertur grā. Thra. Male. i. valde et in malū ei⁹ mulctabo. i. puniam ipsam scʒ thaidem. Gn. Pulchre facies eam mulctando q. d. honeste et decēter. decet enī
eā mulctari q̄ sic ē ingrata. et hec oīa poti⁹ dicit affētādo ineptijs militis q̄ ꝓbando, nā eo omīa parasiti ꝟ
ba tendūt vt gule īdulgeatur et vēter īpleatur. Thr. o Dorax ꝓcede sup. vl' veni huc in mediū agmē. i. in
mediū exercitū ordinatū cū vecte cū ferreo īstrumēto parietib⁹ domoꝝ ꝑfodiēdis apto. Ī vecticularia
vita dr̄ eoꝝ q̄ vectibus ꝑietes ꝑfodiūt alienos furādi grā. Cato vecticulariā vitā viuere est repēte lar
giter hēre repēte nihil. Et ita cū vellet expugnare edes thaidis vectibus erat opus ad parietes qua-
tiendos ac frangendos. tu Simalio nomen serui concede inq̄ in cornu sinistrum id est in partem aciei
sinistram. hic enim cornu per metaphoram dicitur pro parte aciei tam dextra q̄ sinistra. hoc est pro la
tere tam dextro q̄ sinistro. Et vt inquit. Strabo cornu habet sexagenos milites. Tu Syrisce concede
inquam in dextrum cornu. hoc est in latus dextrum aciei seu exercitus. Cedo. i. dic seu noīa alios: id est
reliquos seruos. vbi est centurio id est qui centum ꝑeest militibus et potius peditibus. Nam centurio
est peditū: decurio vero equitū. In exercitu miles centurioni parebat. centurio tribuno: tribunus le-
gato: legatus cōsuli sed seorsum magister equitū solū dictatori parebat. Quidā dicūt cēturiones aliq̄n
ꝑfuisse q̄ttuor manipul'. manipulū ꝟo ꝯstitisse ex cētū ꝑus. deīn ex ducētis militib⁹ dictosq̄ manipl'os
a fasciculis paleaꝝ quos manipulos dicim⁹. Nā adhuc paup ppl's roman⁹ ꝓ vexillis manipl'os palea
rū ꝑtica suspēsos ferre solebat. vn̄ manipular ̄ miles dic⁹ ē Ouid. Partica gestabat suspēsos acta ma-
niplos. Vn̄ manipular ̄ noīa miles hʒ. Varro āt īq̄t manipl'os eē minimas man⁹ minimas catuas exercit⁹
q̄ vnū sequūtur. manipul⁹ ei ꝯiūgit ꝑl'es man⁹. et nonī⁹ Manipuli sūt man⁹ militū vl' collecti viri sic dicti
vt vult Do. Nā cū romani et latini sub nouo centurione bellū aggressuri deputabāt sibi sertū vel coronā
ex manipulo herbe ꝯficiebāt quā ꝓ signo sequebātur. Nōnulli ēt volūt manipulos dici signiferos quia
sub romulo paup adhuc roman⁹ exercit⁹ hastis fecit manipl'os illigari et hos ꝓ signis tenebant. Rede
am⁹ ad l'ram. Ubi est sanga ille seru⁹. vbi ē manipulus. i. caterua fuꝝ. i. ꝑdonū Uel manipul⁹ vt alij volūt
i. signifer. Aliq̄ h' manipulum furū coq̄ discipl'os dici putāt et q̄ miles coquū videns cōuiuas ꝯsiderat

Chre. faciam. Thais. attollite pallium. perij. huic ipsi
opus patrono est: quē defensorem paro.

Thraso. Gnato. Thais. Sanga. Chre.

Hanccine ego contumeliam tam insignē
in me accipiam gnato? mori me satius
est. simalio dorax syrisce sequimini: pri-
mum edes expugnabo. Gn. recte. Thra. virginē eri-
piā. Gn. probe. Thra. male mulctabo ipam. Gn. Pul
chre. Thra. In mediū huc agmen cū vecte dorax: tu
simalio in sinistrum cornu: tu syrisce in dextrum. Ce-
do alios: vbi centurio ē sanga: et manipulus furum?

San. Eccum adest. Thra. Quid ignaue peniculo pugnare (qui istuc huc portes) cogitas? Sanga. Ego ne imperatoris virtutem noueram: vim militum: sine sanguine hoc non posse fieri: qui abstergerē vulnera. Thra. Ubi alij. Sna. Qui (malum) alij? solus: Sanio seruat domum. Thraso. Tu hosce instrue. hic ego ero post principia. Inde omnibus signum dabo. Sna. Illud est sapere: vt hosce instruxit ipsus sibi cauit in loco. Idē hoc iam. Pyrhus factitauit. Thr. Uiden tu thais quam hic rem agit? nimirum consilium illud rectum est de occludendis edibus. Thais. Sane qui tibi nunc vir videtur? hic nebulo magnus ē: ne timeas

Sanga eccū.i.ecce hic corā te sanga adest.et in tertia psona de seipso loquit᷑. Thr.o ignaue.i.timide q̄d modus interrogādi.ne.i.vtrū cogitas pugnare peniculo id ē spōgia longa.qui.s.tu portes: id est afferas istūc peniculū huc scʒ in mediū agmē. Penis vt Festus ait cauda vocabat᷑.vñ et offam porcinā cū cauda offā peniā dicebā. Est etiā mēbrū virile: vt ait seruiꝰ. Salustiꝰ. Adulter ganeo manu vētre alea pene bona patria lacerauerat: hinc et peniculos dicimus q̄bus calciamēta tergūtur q̄ de caudarū extremitate fiūt. Sūt et peniculi spongie longe ꝓpter similitudinē caudarū appellate. Inuenio ēt penicilla ī neutro a peniculū li.pro instrumentis factis ex setis porcinis q̄bꝰ vtūt᷑ pictores cū pigunt q̄ instrumēta ni q̄d me fallat pincella vulgo vocāt. Sā.ego.ne.i.q̄ris sup.vtrū ego cogitē pugnare peniculo? nouerā virtutē.i.vires imꝑatoris videlʒ tuas q̄ es imꝑator huiꝰ certaminis ⁊ nouerā vim.i.vehemētiā acrimoniā militū.nouerā inq̄ꝫ hoc certamē scʒ non posse fieri sine sanguine.q.i.quomō abstergerē.i.desiccarem vulnera ⁊ mūdarē nisi attulissem peniculū. Uel nisi ponat᷑ hoc totū interrogatiue sic sup.attuli supple peniculū qui.i.vt abstergerē vulnera. Thra.vbi sunt alij. Sn. malū hic ē interiectio malū: et p parētesim solū legendū sic.malū i.qd vulgo d̄r mala gratia.q alij sunt sup. Plautꝰ in epedico quęʒ malū hec impudētia vt si sic dicerē. Uñ malū mihi pecunias esse putas: qd vulgo d̄r. vñ mala gratia putas mihi esse pecunias. Itē q̄d malū tibi vis.qd d̄r quid mala gratia aut male gratie oportet tibi qd ineptū ē dicēdi genus. Sʒ hic talia apponūtur non vt approbētur: sed potius vt reprobētur alijs dicēdi modis surrogatis. Solus sanio.i.ille seruꝰ sruat.i.custodit domū. q̄ si sit domi intellige sic seruat.i.manet aut sedet domi vt obseruet eā vel etiā custodit domi. Thr.tu gnato instrue.i.appara vel orna āt dispone et informa hosce milites.ego ero hic post principia id est post p̄mas legiones firme armature. Nā in acie bene instructa erāt milites agiles leuis armature q̄ velites dicebātur: qr velitabātur id ē agilit᷑ pugnabāt: q̄rum officiū erat lacessere pugnā ⁊ q̄si p̄lij ꝓludiū facere velitatiōe.i.ꝓboꝝ vltro citroqꝫ obiectatiōe. Deīde lacessita pugna secedebāt aut ī equos insiliebant sua agilitate. ıñ veniebat᷑ ad p̄mas legiōes firme armature ⁊ robuste q̄ dicebātur p̄ncipia: qr illic erat p̄cipiū resistētie. Sequit᷑ in lr̄a.ide.i.ex eo loco dabo signū oībus aut sonitu tube seu classici aut alio signo.aut vibratiōe vexilli vl' erectione ⁊ alia re id genꝰ. Sn illud.s.ita sibi cauere est sape.i.eē sapientem.vt.i.postq̄ instruxit.i.apparauit hosce milites ac disposuit.ipsus.i ipse cauit sibi.i.ꝓuidit ꝓspexit sibi in loco.i.oportune vt in adelphis pecunia in loco ⁊c. Pirrhus rex epirotarū peritissimꝰ stratogematū.i.astuciarū militie factitauit id ē sepe fecit hᵒ idem.i.sibi oportune cauit ac cōsuluit. Thre.o thais viden tu.i.vides ne quam rem hic thraso miles agit. Nimirū i.sine dubio illud ꝯsiliū.i.illa suasio vel illd ꝓpositū de occludēdis edibus.i.dū obserāda domo ē rectū.i.recte suasū ⁊ susceptū. Tha.sane id est nimis vel valde ꝯsiliū inq̄ rectuʒ est de occludendis edibꝰ.⁊ hoc per yroniā dicit qui.i. qualis vir nunc videt᷑ tibi: hic est nebulo: id est vanus inanis mollis vt nebula magnus corpore scʒ ⁊ statura: sed mollis vt nebula ne timeas: id est noli timere q̄uis sit magnus ⁊ in etate virili. Donatus autē subaudit nō est legendo affirmatiue nō interrogatiue sic nō est sup.talis vir qui id ē qualis videtur tibi hic est magnꝰ nebulo: id est magnus corpore et statura sʒ mollis vt nebula futilis ⁊ vanus non virilis neqꝫ magnanimus vt tibi videtur ne metuas

Thra gnato quid videtur tibi id est quid iudicas de ineūdo prelio. per quod ostendit se iam timere. Gnato nunc vellem fundam id est sagittā q̄ scʒ multum longe iactatur non hastam neqʒ lanceaʒ. Fūda enim interdum dicitur instrumentum quo rotantur seu iaciuntur lapides vt Seruius ait Virgi. i georgicis. Stupea torquentē balearis verbera funde. Interdū dr̄ gen⁹ rhetis a fundēdo vt ait Noni⁹. Virgili⁹ i georgicis. Atqʒ ali⁹ latū fūda iā verberat amnē. et illō rhetis genus vulgo dicitur bacba.

Thra. Quid videtur? Gna. Fūdam tibi nunc nimis vellem dari: vt tu illos procul hinc ex occulto cederes facerēt fugā? Thr. Sʒ eccā thaidē ipam video. Gna. quā mox irruimus. Thr. Mane oīa prius experiri verbis q̄ armis sapientē decʒ. qui scis: an q̄ iubeaʒ sine vi faciat? Gna. Dij vestrā fidē? quāti ē sapere? nunq̄ accedo: q̄n abs te abeā doctior. Thr. Tha. Primum hoc mihi responde. Cū tibi do istā vgīnē: dixtin hos dies mihi soli dare te? Tha. Quid tuʒ postea? Thr. rogitas? que mihi ante oculos coram amatoreʒ adduxti tuū. Tha. Quid cū illo agas. Thr. ꝛ cū eo clam te subduxti mihi. Thais. Libuit. Thr. Pamphilā ergo huc redde: ni vi mauis eripi. Chr. Tibi illam reddat: aut tu eam tangas omnium. Gnato. Ah quid agis? tace.

Interdū funda significat iaculū siue missile aliquod qd̄ longe funditur id est mittitur. Inde funditores vt Nonius ait. dicūtur qui fundis magnis dimicāt. Sisenna in. iij. his. At post armatos funditores ꝛ sagittarios ponit. Nunc inq̄ vellem fundam dari tibi vt tu cederes id est verberares ꝛ vexares ꝛ oppugnares illos. s. thaidem ꝛ chremeʒ procul hinc id est longe ab hoc loco ex occulto id est ex loco vbi n̄ videreris. ipsi subaudi facerēt fugaʒ id est darent terga siue fugerēt. Thra. sed eccam id est ecce hic video ipsam thaidem. Gna. q̄ mox id est q̄tum statim vel q̄to post irruimus id est impetuʒ facimus. nam irruere est cum furore prelium inire. Thra. mane id est siste pedem decet sapientem prius experiri id ē tentare omnia id est querere ꝛ experiri omnia media vbis id ē bona cōpositione ꝛ pactione verbis mitib⁹ facta q̄ armis id est bello. Et ē sententia exornatio rhetorica. q̄ id ē quomodo scis an faciat thais ea que iubeam id est velim sine vi id est sine impetu ꝛ violentia. Gnato. Dij vestram fidem. exclamatio est comica id est imploro supple vestram fidem id ē vestruʒ auxilium ꝛ vestram opem quanti id est quanti valet quātum est vtile sapere id est esse sapientem. nūq̄ accedo ad te quin id est q̄ non habeam doctior id est quin redeam ex consortio tuo doctior tanta est sapientia. est autem adulatio parasitica. Thra. o thais primum responde hoc mihi quod sequitur. cū do id est cum darem tibi istam virginem dixtin id est promisisti ne dare id ē exhibere te hos dies. id est per hos dies. sʒ elegantius omittit̄ prepositio ꝛ elegātius i actio dr̄ q̄ in ablatiuo. soli mihi nō etiam chremi. Thais. qui tum id est tunc postea feci sup. Thra. rogitas. id est petis quid fecisti. que scilʒ tu adduxisti mihi coram oculos tuum amatorem scʒ chremetem quem miles putauit esse suuʒ riualē. Tha. Quid agas cum illo Chremete. q. d. quā actionē ex ea re ꝯtra eū habere possis. vel fiat distinctō post quid ꝛ sit interrogandi mod⁹ vt sepe fit: deīde subdat̄ agas cū illo ne de illa re. q. d. loquere cuʒ eo de ea re nō mecū vel contendas cū illo tibi quasi dicat accerrime responsuro. ꝛ verbo ꝛ dimicatione. Thra. ꝛ subduxti. i. substraxisti te mihi claʒ. i. furtim cū illo amatore. Tha. libuit. i. sic mea fuit volūtas. Thr. ergo redde. i. restitue huc mihi. s. Pamphilam q̄z discessisti a pacto iō nullū esse debet vl̄ cōditionem donatōis nō impleuisti: iō donatio nulli⁹ momēti eē debet. ni. i. si nō vis sup. eripi. i. auferri a te vi id est violētia. Chr. dicis sup. vt thais reddat tibi illā. Pam. aut vt. i. q̄ tu oīʒ tāgas eā pā. nō mō eripias eā. ꝛ ē aposiopesis. locutio nāqʒ impfecta ē ꝛ p̄cisa. nāqʒ loq̄ solēt plus gestu q̄ vbis conciti ꝛ cōmoti ira. Gna. ah dolētis vel deridētis q̄d agis vl̄ q̄d ais. loq̄ris. tace. q. d. nescis cui viro maledicas

Chre. quid tu tibi vis. quod inepte dicitur quid oportet tibi. Thr. egon. i. vtrum ego nō tangam meā scȝ Pamphilam. Chre. o furcifer id est verbero: et qui dignus es illa ignominia affici vt furcam id est patibulum feras circum vicinos more improbi serui. Gna. caue sis id ē si vis. et ē compositum ex duobus corruptis vt capsis ex tribus id est cape si vis: sed talibus vti potius ē poetarū q̄ oratorū nescis cui viro tu nunc maledicas. i. contumeliā inferas. Chr. alloquitur hic militē inquiens tu nō abis. i. discedis hic. i. ex loco hoc et minaciter cum eo agit q̄uis tamen sit meticulosus. Scin id est scisne vt. i. qualiter res sese habeat tibi id est q̄tum ad te spectat et in tuum malum. quasi dicat scisne q̄uo se res habeant q̄tum ad te spectat si quicq̄ turpe id ē rixe turbationis ceperis id ē concitaueris hodie hinc id est in loco faciam id est efficiaȝ vt memineris id est recorderis huiꝰ loci et diei memineris mei semper id ē omni tempore. Gna me miseret tui id ē misericordia tui me mouet qui scilicȝ tu facis hūc scilicet militem tantum virum id ē qui est tantus vir inimicum id ē aduersarium et maliuolum tibi. Chre. Alloquitur iterum militeȝ Ego diminuam id est mutilabo hodie caput tuū nisi abis. Gna. vero id est sed o canis id ē impudens acerbus vt canis. hoc verbo canis impudētibus inimicis conuicium fieri solet ain id ē dicis ne te diminuturum caput cuius: sic agis id est sic loqueris alij. sic ais sed in idem redit. Thr. quis id ē qualis homo es quid tibi vis. quod dicitur quid oportet tibi inepte. quid rei ē tibi cuȝ illa puella id ē quod negocium seu commercium habes cū Pāphila q̄ ita de ea loqueris acriter. Chr. scibis ꝑ scies. pricipio i. īprimis dico eā eē liberā n̄ seruilꝰ ꝯditōis. Thra. Hē īteriectio indignantis ꝑpter dictū illud. Chre. dico inq̄ eam esse ciuem atticam. Thra. hui interiectio dederisꝰ. Chre. dico inq̄ eam esse sororem meam. Thr. o os durum id est os impudens qui talia effutit mandacia et figmenta: sicut contra mollis frontis dicuntur qui sunt reuerentes. Chre. o miles adeo id ē certe miles autem contumeliose dixit vt fieri solet cum vel officij nomine aliquem vocamus. edico id est precipio impero tibi tanq̄ pretor vel imperator militi. pretoris enim et imperatoris edicta sunt. ne id ē q̄ non facias vllam vim id est vllam violentiam in illam id est contra illam puellam. Deinde cōuertit sermonem suum ad thaidem inquiens ego eo ad sophronā nutricem puelle scȝ vt adducam eam nutricē et ostendaȝ hec signa sororis mee. que signa intelligimus ostendisse thaidi de sorore sua. Thra. ne id ē vtrum tu prohibeas id est impedias ne tangam meam puellam quaȝ emi. Chr. inq̄ id est iterum dico tibi prohibeo id est veto nē eam tangas. Gna. audin id est audis ne iniuste scilicet profiteri h scilicet

Chr. Quid tu tibi vis. Thra. Egon non tangam meam. Chremes. Tuam autem furcifer? Gnato. Caue sis. Nescis: cui maledicas nunc viro. Chr. Nō tu hinc abis? scin tu: vt tibi res sese habeat? si quicq̄ hodie hic turbe ceperis: faciam vt huius loci dieiq̄ȝ meiq̄ȝ semper memineris. Gnato. Miseret tui me: qui hunc tātum hominem facias inimicuȝ tibi. Chremes. Diminuam ego caput tuum hodie: ni si abis. Gnato. Ain vero canis sic agis. Thra. Quis tu homo es? quid tibi vis? quid cum illa rei tibi est? Chre. Scibis: principio eam esse dico liberam. Thra. Hem. Chr. Ciuem atticam. Thra. Hui. Chre. Meam sororeȝ. Thraso. Os durum. Chre. Miles nunc adeo edico tibi ne vi facias vllam in illam; ego eo ad sophronam nutriceȝ: vt eam adducam: et signa ostendam hec. Thraso. Tu ne prohibeas: meam ne tangam? Chremes. Prohibeo inquam. Gnato. Audin tū: hic furti se alligat.

Chremes vel h' tanq̃ apud pretorem alligat. i. astringit illaqueat ⁊ obnoxiũ seu reũ facit se furti id ẽ fraudis per metalepsim. nã oẽ qd̊ fraude fit furtum ẽ. Inde dulcia furta dicuntur adulteria. i. aq3 furtum accipimus ꝓ oĩ fraude dolo ⁊ iniuria. duob' aũt modis dr̃ furtũ. vno modo cũ omne maleficiũ generaliter significatur. altero cũ res surrepta demõstratur. nũc ergo furtum maleficium ẽ. Chre. satin. i. satis nec h' ẽ tibi: id ẽ sufficit nec h' tibi. Thr. alloquitur nũc thaidem. tu thais h' idez qd̊ scilicz ipe chremes dicit. Tha. q̃re aliquem qui respondet tibi tãq̃ sis indignus cui ego debeam respondere. et q̃re dixit contumeliose. illud enim queritur quod difficile reperit̃. ergo non modo indignus es inq̃t cui ego respondeã sed vix inuenies q̃ te dignũ responso iudicet. Gna. q̃d agim' nunc. h' dictum ẽ languidi atq3 defessi qui id ẽ imo redeamus vñ venimus iã. i. statim h' Thais aderit. i. adueniet supplicans vltro id ẽ sponte sua tibi. Thra. credin. i. credis ne credere dubitãtis ẽ certuz esse fidẽtis. Gna. imo certe. s3 ꝑfecto aderit supplicãs tibi noui. i. cognosco ĩgeniũ. i. naturã mulieruz vbi id ẽ quãdo velis aliq̃d nolũt: vbi i. cũ nolis ipe cupiũt vltro illud. s. qd̊ nõ vis. Thr. bene putas. i. recte cogitas disputas vl' iudicas. Gna. iam. i. statim vel nũc dimitto exercitum: id est facio illi copiam abeũdi siue prebeo militibus commeatum. Naz dux dicitur dimittẽ milites suos quãdo vltra illis stipẽdia dare non vult: sed illis abeundi prestat facultatem. Thr. vbi vis id est quãdo vis vl' cum libet dimitte exercitum. nam Gnato ꝑ interrogationẽ dixerat dimitto exercitum. Gna. o sãga: fac vt vicissim. i. idẽtidem siue sepe cũ quodam interuallo memineris. i. recorderis domi et foci. i. coquine. Focus ꝓprie dr̃ locus vbi ignis ẽ ⁊ q̃m coquina sine igne eẽ nõ põt [cum a coquẽdo dicatur] precipue quo tpe aliquid decoq̃tur. iõ ꝓ coquina rite poni põt. Sanga iamdudũ anim' est in patinis id ẽ paulo ante incepi habere appetitum et cogitare de patinis: id est de vasis in quibus edulia ponuntur ⁊ per vasa se ostendit habere animum ad edulia et iam esurire. et est qd̊ vulgo dicitur. Iste semper habet cor ad coquinam. dum quis vult dicere aliquem velle sp̃ comedere vbi eleganter diceretur illi semper animus est in patinis vel in patinis semper animũ habet. Gna. es frugi id est vtilis et necessarius a frugibus que dicte sunt q̃ his fruamur. Inde fructus et frumentum. Frui autem est vesci. diciturq3 a frumine que est summa pars gule a qua re etiam his frui dicimus que nec cibi nec pocula sunt: vtpote amicicia delectatione sensuũ exteriorum pariter ac interiorum. San. vos sequimini me hac: id est per hãc partem. Sanga enim coquus est qui esurientibus sequentib' est: qualis est parasitus qui ventrez implere cupit.

Chre. Satin hoc tibi est. Thra. idem tu hoc ais thais. Tha. quere quin respondeat tibi. Gna. quid nunc agim us: quin redeamus. Iam hec tibi aderit supplicans vltro. Thra. Credin? Gna. Immo certe noui ingenium mulierum. nolunt vbi velis: vbi nolis cupiunt vltro. Thra. Bene putas. Gna. Iam dimitto exercitum? Thra. vbi vis. Gna. Sãga (vt forte s decet milites) domi focique fac vicissim vt memineris. San. Iãdudum animus est in patinis. Gna. Frugi es. San. Vos me sequimini.

Thais: Pythias.

Ergin scelesta mecum perplexe loqui? scio: nescio: abijt: audiui: ego

Ergin &c. Nũc demũ puella cognoscitur a thaide esse stuprata ⁊ q̃dem oportune postq̃ defẽsa est et retẽta magnopere. nã stati ꝯsequentur nuptie ei' ⁊ Cheree q̃ ciuiz attulit. Tha. o scelesta. i. scelerata Pythias ꝑgin. i. prosequeris ne loqui mecũ ꝑplexe id ẽ obscure ĩuolute ĩtricate vt sint aduerbia nã ꝑplex' dr̃, district' mutãs dubi' titubãs ĩtricat' q̃ nescit quorsũ se ꝯferat. ꝑgin g' loqui mecũ ꝑplexe dicendo sup. scio puellã fiere. deide nescio stupratã esse abijt. s. eunuchus: audiui domi hoc esse admissuz &c. ego

non affui. Non tu istuc mihi dictura aperte es? quic-
quid est? virgo conscissa veste: lachrymas obticet.
eunuchus abijt: quamobrem? quid est factum ta-
ces? Pythias. Quid ego dicam tibi misera? illum eu
nuchum negant fuisse. Thais. Quis fuit igitur? Py
thias. Iste cherea. Thais. Qui cherea? Pythias. Iste
ephebus frater phedrie. Thais. quid ais venefica?
Pythias. Atqui certe cōperi. Thais. Quid is obse-
cro ad nos: aut quamobrem adductus est. Pythias.
Nescio: nisi amasse credo pamphilam. Thais. Hem
misera occidi. infelix. si quidem tu istec vera predicas:
num id lachrymat virgo? Pythias. Id oppinor. Tha:
Quid ais sacrilega? istuccine interminata sum hinc
abiens tibi? Pythias. Quid facerem? ita vt iusti: so-
li cred ita est. Tha. Scelesta ouem lupo cōmisisti. di
spudet sic mihi data esse verba. quid illic hois ē? Py.
Hera mea. tace obsecro. salue sum?. hēm? hoiez ipsuz:

non affui id est non interfui cum est illi vis allata. hec asint hera instantis domine vultuz habitumqꝫ de
mōstrant. non es mihi dictura istud quicqd est aperte. i. palam loquendo et manifeste non perplexe et
obscure virgo veste conscissa id ē habens vestem fractā obticet. i. tacet lachrymans. i. lachrymas emit
tens. tacemus cōsilia: reticemus dolores: obticemus quoꝝ nos pudet. Eunuchus abijt. i. discessit qꝛob
rem. i. quare taces. i. celas id qđ ē factum: id est admissum. Pyt. quid ego misera dicā negē id est nega
re debeo illū qui adductus ē fu
isse eunuchuz. Tha. igitur si non
fuit eunuchus quis fuit. Pythi.
iste ꝑ contēptū dixit iste Cherea
fuit. i. Tha. q̄ Cherea fuit. Pyt.
iste ephebus. i. adolescens impu
bis frater phedrie. Tha. o vene-
fica: id ē o meretrix: qꝛ omnis a
dultera eadē venefica est simili-
ter ⁊ omnis meretrix que suis il
lecebris tāqꝫ veneno inficit ama
tores ⁊ propterea insanus amoꝝ
interdū veneni appellatione de-
signatur. Py. atqꝫ: id est sed cer-
te comperi id est cognoui qꝫ fuit
frater phedrie. Tha. obsecro id
est queso quid id est cur: et qꝛob-
rem: id est propter quaz occasio
nem is Cherea adductus est ad
nos. Py. nescio nisi qꝫ supple cre
do eum amasse Pamphilam. sꝫ
si sit amasset dic sic nescio cur ad
ductus sit nisi: quia sup. amasset
pamphilam. ⁊ tunc subdatur cre
do id ē ita arbitroꝝ. Tha. hem.
interiectio indignātis. ego mise
ra occidi: id est perij infelix sum
supple et per se legendum est. si
quidem: id est certe tu predi-
cas id est narras istec id est ista
que dicis vera num: id est nun-
qđ virgo lachrymat hic id: id est
ob id. Py. opinoꝝ id est suspicoꝝ
id scilicet virginem ob id lachry
mare. Th. o sacrilega: id est nefa
ria impia et scelerosa quasi que
sacrum violauerit quid ait istuc
cine id est nonne ego abiens id ē
discedens hinc interminata sum
id est cōminata sum tibi istuc qꝫ scilicet cōstabat inter eas postqꝫ scenam fuerat mandatum vt forsitan
ne quisqꝫ ad eā accederet. Py. credita est: id est commissa est eunucho soli et iusti id est iussisti ideo qđ
facerem id est qđ facere aliud possem qꝫ tuis morēgerere mandatis. vel prepone quid facerē: vt in te
nore textus est. Tha. o scelesta id est scelerata cōmisisti id ē tradidisti credidisti ouem lupo. prouerbia
liter dictum ē. qͣsi dicat virginē violatori commisisti sicut si ouis lupo deuoratori committatur. dispu
det id est maximo pudore afficioꝝ verba sic mihi data esse id est sic me esse deceptā quid illic hominis
est id est quis est ille homo eunuchi veste indutus. animaduertit enim Thais Chereā sꝫ non continuo
agnouit propter veste. Et hominis dicit in genitiuo. nam per genitiuum iniuriose dicitur. ꝑ noīatiuuz
vero honorifice. Py. o hera id ē domina mea obsecro tace. id ē esto secura. nam illud tace non ē silentiū
indicentis: sed securam facientis sumus salue habemus hominem ipsum scilicet Cheream tanqꝫ reum

Tha. vbi is scз cherea ē. Py. Hem ꝑ indignationē. viden. i. vides ne euз ad sinistraз partē scз. Th. video Py. iube eū cōprehendi. i. capi q̄tum potes. Tha. o stulta. i. incōsiderata q̄d faciem⁹ illi comprehenso. Py. rogas quid faciā amabo. interiectio blādientis. q. d. queso rogo te ꝑ amorē vide si os eius nō videtur imprudēs id est inuerecundū cū aspicias eū. Tha. nō est os eius imprudēs. Py. tum. i. deinde vltra hoc ꝙ non erubescit. vide que id est qualis confidentia id est nimia securitas est: ⁊ est quod dicitur inepte. vide quō est assecuratus Fiducia in bonū sonat vt plurimum: confidentia vero in maluз:

Tha. Vbi is est? Py. Hem ad sinistram. viden? Tha. Video. Py. comprehendi nūc iube: q̄tū potes. Tha. q̄d illi faciemus stulta? Pyt. q̄d faciam: rogas? vide amabo: si non (cū aspicias) os ipudēs videt. Th. Nō est. Py. tū que confidentia est.

Cherea. Thais. Pythias.

Apud antiphonem vterqз pater ⁊ mater quasi dedita opera domi erant: vt nullo modo introire possem quin viderēt me. Interim dum ante ostium sto: notus mihi quidam mihi obuiam venit. vbi vidi: egomet in pedes (q̄tuз queo) in angiportuз quoddā desertum dedi. inde itē in aliud. inde in aliud: ita miserrim⁹ fui: fugitando ne q̄s cognosceret. Sed est ne Thais quā video? ipa est. hereo quid faciaз. Quid mea autē? quid faciet mihi.

Pō ⁊c. Hic cherea, reddit causam cur etiaз rediens in viciniā suā non mutauerit vestem. Che: apud antiphoneз i. in domo Antiphonis. vterqз parens scilicet mater ⁊ pater. ⁊ vterqз dixit. Nā masculinū prepōderat feminino erant domi quasi dedita opera. i consulto de idustria vt nullo mō possem introire quin. i. ꝙ non viderent me interim id est duз hec aguntur dum sto ante ostium quidam notus venit obuiam id est in occursum mihi. vbi: id ē postq̄ vidi enim scilicet egomet dedi pedes id est conuerti cōieci seu contuli me q̄tum queo in quoddam angiportum: id est vicum angustum nec peruium desertum: id est non frequentatum. Angiportum ti. neutrum. vel angiportus ti. masculinum. vtrunqз enim dicitur vicus angustus non peruius: vt Donatus et Seruius sentiunt: vel iter compendiarum ait Festus in oppido eo ꝙ sit angustus port⁹ id est addit⁹ ad portū Vel ſm Varronem dicitur angiportum ꝙ sit angustum et per q̄d nihil agi potest pre nimia angustia. quasi ab angendo ⁊ portu eo ꝙ talis angustia fit inter portus. i. inter domos. nam portus quemadmodum et insulas ꝓ domib⁹ veteres dixerunt. multi codices habēt in pedes: ⁊ tūc ita dicendum est. ego dedi. Vel vt alij habent erexi me in pedes. i. cepi progredi vel velociter ire. Nam qui vult ire in pedes se erigit vel dat ⁊ quo cepi ꝓgredi velociter in angiportuз quoddā desertuз ⁊c. quod si non esset in tunc facile esset dicere dedi pedes i angiportum id est me contuli in vicum angustuз qui vernacula lingua venella dicitur. Vel latine vicul⁹. nā qui se confert aliquo illuc dat ac dirigit pedes. Inde. i. ex eo angiporto. itē. i. similiter dedi pedes. In aliud angiportuз. inde. i. ex eo angiporto scđo contuli me in aliud angiportum ita id est eo mō fui miserrimus fugitando id est fui fatigatus lassus languidus dum fugio: et est honesta locutio: vt miser amando. miser loquēdo. nequis. i. vt nō aliq̄s cognosceret. i. agnosceret. ꝓus enī eū cognouerat. Agnoscimus enī vetera: cognoscimus noua. sed ne. i. vtrū hec mulier quā video ē thais. Deīde diligēter intuitus subdit ipa ē thais. hereo. i. incert⁹ remaneo et defigor. Prim⁹ enī met⁹ adimit consiliū sз recogitatio reddit confidētiam. hereo ergo. i. dubito: quid faciā. aūt id est sed q̄d mea. hoc dicit vt hoc verbo. Thais mitigetur cum dicat eam suum. i. cui bene cupit non amicam cum non esset proprij fratris riualis: quid igr̄ repetit ad maiorē expressioneз faciet mihi. quasi dicat dubito ac nescio prorsus quid mihi sit factura:

Thais. Adeamus. bone vir doze salue: dic mihi au/
fugistin? Cherea. Hera factum. Thais. Satin id ti/
bi placet? Cherea. Non. Thais. Credin hoc te impu/
ne abiturum. Cherea. Unam hanc noxiam mitte: si
aliam admisero vnq̄: occidito. Thais. Nō meam se
nicia m veritus es? Cherea. nō. Thais. Quid igitur?
Cherea. Hanc metui: ne me criminaretur tibi. Tha:
quid feceras? Cherea. Paululum quiddam. Thais.
Eho paululum impudens? an paululum hoc esse ti/
bi videtur virginem vitiare ciuem? Cherea. Conser/
uam esse credidi. Pythias. Conseruam? vix me con/
tineo: quin inuolem in capillum. monstrum: etiam
derisum vltro aduenit. Tha. Abi hinc insana. Pyth.
Quid ita vero abeam? credō isti quicq̄ furcifero? pre
sertim cum se seruum fateatur tuū? Tha. Missa istec
faciam⁹. nō te dignū cherea fecisti. nam si ego digna
contumelia suz maxime: at tu indignus q̄ faceres: tñ
neqz edepol quid nunc cōsilij capiam scio de virgine

Tha. adeamus illum id est eamus ad eunuchum illum scilicet chéream indutum adhuc eunuchi ve/
ste. bone vir. per ironiam. salue: dic mihi aufugistin id est fugisti ne fugitiuus tanq̄ si esset seruus eum
alloqu.tur propter vestem qua adhuc erat indutus. Che. o hera id est domina factum est supple id est
aufugi. Tha. satin id vtrum satis id est valde tibi placet aufugisse scilicet. Che. non placet scilicet mi
hi. Thraso. credin id est credis ne hoc quod sequitur scilicet te abiturum impune id est te euasurum si
ne punitione. Che. mitte id est
ignosce dimitte hanc vnam id est
hanc solam noxiam pro noxam:
id est culpam si vnq̄ admisero id
est commisero aliam noxam oc/
cidito me. Tha. non veritus es?
id est non timuisti meam seuiciā
Che. non verit⁹ sum scilicet. Th.
quid igitur verit⁹ es scilicz. Ch.
metui hanc ancillam scilicet ne
id est q̄ non criminaretur me ti/
bi id est apud te. Thais. quid fe
ceras. Ch. feceram quiddam. id
est aliquid paululum. Th. eho in
teriectio hͦ indignantis. o impu/
dens id est inuerecūde dicis sup
ple paululum te quiddam fecis/
se. an hͦ scilicet vitiare id est stu/
prare virginem bonaz ciuem. ap
positiue dictum. hͦ inq̄ videtur
tibi esse paululum: id est parue
estimationis et parui criminis?
Ch. credidi eam esse conseruam
et non ciuem: id est putaui eam
esse seruam cum Pythia et alijs.
Pyth. indignata est ancilla q̄ di
xerit se putasse eam esse conser/
uam quasi paululum esse diceret
ancillis meretricis vim afferre
dicis supple te credidisse eam eē
conseruam. vix contineo me quin
id est q̄ non inuolem id est insili/
am velociter more volantis auis
de inuolo dicit̄ qñ a vola vole sa
tis supra dictum est. Vix inq̄ cō/
tineo me quin inuolez id est insi
liam in capillum tuum etiam mō
struz id est qui stuprat virgines
cum tamen se simulet eunuchum.
Contra naturam enim est vt eu/
nuchus stupruz committat. etiam monstruz hͦ aduenit derisum id est ad deridēdū vltro. i. sponte et p se.
Th. o insana. i. nō considerata. abi. i. discede hinc. Py. vero p ironiā dictū ē q̄d ita abeā. i. discedaz credō
i. verū credere debeo q̄cq̄. i. aliquid isti furcifero. i. isti iprobo seruo digno q̄ furcā circa vicinos ferat i
collo ignominie causa presertim. i. precipue cū fateatur se seruū tuuz. Th. missa faciam⁹. i. omittamus hͦ
iocularia scilicet et futilia. O Cherea non fecisti dignum facinus scilet vel rem dignam te in ablatiuo
id est non fecisti debitum tuum sine mauis non es functus officio tuo. vel non fecisti quod te decebat
aut tibi erat honestum. nam si id est quamuis sum maxime digna hac contumelia quia meretrix scilicz
attamen es maxime indignus qui faceres id est facere debeas aut debuisses. neqz edepol iurantis est
scio quid consilij capiam nunc: id est quam deliberationem sumam siue quod propositum suscipiam de

istac virgine ita.i.adeo cōturbasti.i.ꝑturbasti:implicasti ipedisti oēs rōnes.i.oēs vias reddēde eius vt nō possiʒ tradere.i.offerre eā suis parētib⁹ scʒ acꝑpinqs:ita vt.i.sicut fuerat equū.i.iustum atq; vt.i. queādmodū ego studui.i.laborauí tradere eā scʒ vt parerē.i.ꝯciliarē ꝯtraherē acqrere mihi h bene ficiū solidū ⁊ integrū ⁊ firmū ac stabile reddēdo eā suis. Ch.at.i.sed o thais nūc spero grām.i.beniuo lentiam fore.i.futurā eē eternā.dehinc.i.amodo posthac imposterū in futurū inter nos:sepe.i.plerūq;

istac:ita cōturbasti mihi rōnes oēs:vt eā non possim
suis(ita vt equū fuerat:neq; vt studui)tradere vt soli
dū parerē hoc mihi bñficiū cherea. Che. At nunc de-
hinc spero eternā inter nos gratiaʒ fore thais. Sepe
ex huiusmodi re quapiā: et ex malo principio magna
familiaritas cōflata est. qd si hoc quispiaʒ voluit de⁹:
Th. Eqdem pol in eaʒ ꝑtem accipioq;:et volo. Che.
Immo ita queso:vnum hoc scito: cōtumelie nō me fe
cisse cā:sʒ amoris. Th. Scio: ⁊ pol propterea nūc ma
gis ignosco tibi.nō adeo inhumano sum ingenio che-
rea: neq; ita imperita: vt quid amor valeat nesciam
Ch. Te quoq; iam thais(ita me dij bene amēt)amo.
Py. Cū pol tibi ab isto cherea cauendū itelligo. Ch.
Non ausim. Pythi. Nihil tibi quicq̄ credo. Tha. De-
sinas. Cherea. Nunc ego te in hac re mihi oro vt ad-
iutrix sies. Ego me tue commēdo et committo fidei:
te mihi patronam capio thais. et obsecro emoriar:si
non hanc vxorem duxero. Thais. Tamen si pater

ex hmōi.i.ex tali quapiā.i.aliq re.s.turbulēta ⁊ ex malo principio magna familiaritas.i.cōsuetudo ⁊ ꝯiūctio societas ē ꝯflata.i. ꝯtracta ꝑata.ꝯciliata acquisita: qd diceres sup.si qspiā de⁹.s.cupido de⁹ amoris voluit h ita.s.fieri ⁊ istigauit vt fieret. Th. Eqdeʒ.i.certe.pol iurātis ē accipio i.intelligo in eā ꝑtem ⁊ volo euenire sup.i eā ꝑteʒ i quā vt videlʒ eterna inter nos sit grā ⁊ ex malo pricipio ꝯpleat magna familiaritas. Che.imo.i.sed:ita q̄so.i. rogo te vt fiat vl q̄so deos vt id velit. Scito h vnū me nō fecisse cā ꝯtumelie:sed cā amoris. Th. scio te fecisse cā amoris ⁊ pol ꝓpterea nūc magis ignosco tibi o cherea nō sum igenio adeo ihūano.i.nō sū natura adeo imiti ⁊ insuaui ⁊ quasi ferina vtpote cuʒ sim hō:neq; suʒ tā ipita.i.nō expta vl tam pudica:qʒ meretrix vt nesciā qd amor valeat.i.quid amor possit:qui ꝓfecto ad multa nefāda ipellit. Ch. o thais q̄.i. etiā iā te amo:ita dij me bene amēt sicut scʒ ē vex te a me amari et est affirmādi ac iurādi mod⁹. queādmodū sic:viuat aīa mea. ⁊ alia id gen⁹. Py.o hera.i.dn̄a pol itelligo.i.censeo tibi cauēdū esse.i.ꝓuidēdū tibi ab illo.s.cherea:ne tibi q̄ viʒ afferat. Ch.nō ausim.i.nō audebo ꝓpter fratrē scʒ phedriā q eā amat.⁊ iō dicit nō amare thaidē pro libidine sʒ ꝓpter ei⁹ benignitatē ⁊ etiā causa illius puelle quā amat. Py.nihil.i.non credo tibi quicq̄.i.tuis verbis fideʒ nō habeo. Th. desinas i.desine. hoc est cessa loqui:vel intelligitur fac vt desinas. Ch. nunc ego te oro thaideʒ vt sis mihi adiutrix in hac re.i.vt ducam pamphilam ego commendo et cōmitto.i.trado credo me fidei.i.tue fidelitati.⁊ est auxesis nam ꝯmendo ⁊ ꝯmitto hic parum distant:nisi q̄ cōmendamus nos cognitis ꝯmittimus nos vero ignotis.o thais capio.i.eligo te patronā mihi.i.capio te aduocatā ⁊ mediatricē seu protectricē:vt ⁊ me ꝯmēdes ⁊ aduersus obsistentes me defendas q possim potiri illa quā amo.⁊ obsecro id est per sacra rogo vt mihi adsis in hoc negocio emoriar.i.mortem appetā.⁊ nihil plus significat q̄ primitiuā:si nō duxero hāc vxorē scʒ pāphilā. Th. tn̄ si pater nō volet sup.⁊ ē eclipsis vl aposiopesis facta ꝑ interruptionē a cherea factā:q vno ꝟbo tā cito itellexit qd dicere vellet thais ⁊ illi obuiā fuit.

Che.Quid?ab. volet certo scio:ciuis modo hec sit.
Tha. Paululum operirier si vis: iam frater ipse hic
aderit virginis nutricem accersitum iuit: que illam
aluit paruulam.In cognoscendo tute ipse hic aderis
cherea.Che. ego vero maneo. Tha. Uis ne interea
(dum is venit)domi opperiamur potius: q̄ hic ante
ostium.Ch.imo percupio.Py.Quam rem actura es
obsecro.Tha.nam quid ita? Py. Rogitas: hunc tu in
edes cogitas recipere posthac.Tha. cur non? Pyth.
Crede hoc mee fidei: dabit hic pugnam aliquam de
nuo.Thais.An tace obsecro.Pytbias. Parum per-
spexisse eius videre audaciam. Cherea. Non faciam
pytbias. Pytbias.Non pol credo cherea: nisi si com-
missum non erit.Cherea.Quin pytbias tu me serua-
to.Pytbias.Neq̄ pol seruanduȝ tibi quicq̄ dare au-
sim:neq̄ te seruare. Thais. Apagete. adest optime
ipse frater. Cherea. Perij hercle. obsecro abeamus
intro thais.nolo me in via cum hac veste videat.

Che.quid dicat sup.Ab.interiectio gestientis in spem certo scio sup.volet modo id est dummodo hec pamphila sit ciuis.Tha.si vis operirier pro operiri paragoge.i.expectare.iam id est statiȝ ipse frater virginis scȝ chremes aderit id est presto erit.hic iuit accersitum id est adductum siue vocatū nutricē que aluit illam virginem paruulam.i.cum a paruula foret o cherea tuteipse: aut te aut ipe q̄tum ad significatum vacat.aderis id est presto eris.copēhis hic in cognoscendo.passiue potest capi id ē duȝ cognosceref a nutrice.vel si capiaf actiue sic itellige tute h̄ aderis i cognoscēdo eam.s.q.d. Interea magis ac magis eā cognosces. Ch.vero nō est ɔsentiētis aduerbiū:interdū ɔfirmātis.quādoq̄ est ɔiunctio significās:sed interdum iuuat ironiā: vt Egregiam vero laudē ⁊ spolia ampla refertis. Tuq̄ puerq̄ tuus :ego maneo.i.oppior vt voluisti.Tha.ne i.vtrū vis q̄ sup.oppiamur.i.expectem⁹ cū fratrē domi : potius q̄ ante ostiū. Interea.i. interim dū is frater.s.venit. Ch.imo.i. q̄nimo pcupio.i. valde cupio illud Py.obsecro hera.s.quā rem es actura q̄ sit in domū chereaȝ vis deducere.Th.quidnam id ē cur ita petis q̄d sim actura.Py. rogitas cogitas recipe hūc post hac id est āmodo in edes.i.i domum tuā.Tha. Cur nō reciperē sup.Py.Crede hoc mee fidei id est habeas hanc mihi fidē.i.credulitatem h̄ cherea dabit.i.inducet denuo.i.rursus aliquam pugnam i.aliq̄d stuprum. Lucilius Uicimus o socij ⁊ magnā pugna uim⁹ pugnā.Tha.an interiectio pturbate mulieris obsecro tace Py.videre.i.videris iudicaris paȝ perspexisse.i. parū clare cognouisse audaciā.i. temeritatem ei⁹ scȝ cheree.Ch. Pytbia non faciam q̄d dicis.s.Py.o cherea pol:iurātis ē.nō credo te non facturū nisi.i. pterq̄ si nō ɔmissum erit tibi.i.si tibi nō creditum erit: q.d.facies q̄d dico ꝑtertiȝ si tibi fuerit ɔmissa puella. Nā si nihil tibi creditū aut cōmissuȝ fuerit credo facile te nihil facturū cum non erit tibi copia facta. Cōmittere eīn interdum significat credere seu tradere fidei alicui⁹ q̄cq̄:vt hic vbi commissum fuerit impersonaliter dictum est. q.d.pro creditum fuerit nisi intelligatur aliquid ⁊ tunc commissum fuerit passiue capietur: quod in idem recidit.Tha. quin id est quinimmo tu pytbias seruato id est obseruato me an sim quicq̄ facturus.Py.Pol.neq̄ ausiȝ id est non audeam dare tibi quicq̄ id est aliquid seruandum id est custodienduȝ neq̄ ausim seruare te.i. custodiam tui gerere.Tha.Apagete id ē discedite ac cessate ab his ꝟbis ipe frater virginis sclȝ chremes adest id est presto est optime.i.oportune.Ch.hercle.i.per herculē perij.i.perditus sum.O thais obsecro abeam⁹ intro.i.abscedam⁹ intra domū:nolo sup.q̄ videat me in via cum hac veste eunuchali.

Tha.tandem id ē.q.d.paucis responde vt nūc fit oīs dilatiōis finis.Habet' eñi tandē hic quiddam vr gēs respondere ꝛ accelerās quobrē.i.quare nō vis vt te videat ꝛc.an.i.vtrū ideo sup.q꞉ te pudet.i.pu dore afficeris et erubescis esse ita indutus.Che.idipm ē sup.ppter qđ nolo vt me videat:q꞉ scꝫ me pu det.Py.dicis sup.idipm esse q꞉ te pudet ỽgo vero ē sup.ironice capitur vero.q.d.scꝫ virgo est qui pu diciciā ỽginalē ꝛ seruat et veneratur.Et in hoc sensu virgo in masculino genere poni ītelligitur.Quod si

Tha. Quā obrē.tādē:an q꞉ pudet? Che. Idipm. Py. Idipm ỽgo vero viciata. Th. Ipse sequar.tu istic ma ne:vt chremē introducas pythia.

Pythias. Chremes. Sophrona nutrix.

Quicq̄d vēire ī mētē nūc possit mihi:q̄d nā:q̄ referā sacrilego illi grām:q̄ hunc supposuit nob.Ch.Moue ỽo oci' te nu trix.So.Moueo.Chr.Video sꝫ ne pmoues.Py.Iā ne ostēdisti signa nutrici?Chre.Oia.Py.amabo q̄d ait?cognoscit ne?Ch.At memoriter.Py.Bñ adepol narras.nā illi faueo virgini.ite intro:iādudū vos he ra expectat domi.Virū bonū eccuꝫ pmenonē īcedere huc video:vide vt ociosus sit.Si dijs placet spero me hr̄e q̄ hunc meo excruciē mō.ibo intro de cognitione

dicat' de puella sic ītellige.dicis te nolle sic videri q꞉ te pudet scꝫ ỽgo ē puella q̄ tibi credita fuit p ironiā ītelligendo tanq̄ dicat id male indicat te esse pudētem qđ fecisti.Th.cherea sup.I pre id ē pcede sequar.o Pythia tu ma ne istic vt introducas id est ītro mittas chremem.

Quicq̄d venire.In hoc loco est disputatio py thye cogitātis a pud seipam q̄te nus.i.quo mō p menonē dolo possit vlcisci.Pyt. q̄dnā.i.q̄d ē īterrogatiue legēdo q̄cq̄d.i.qđ.q̄cq̄d eñi significat oē qđ:ꝛ īterdū capit' p qđ tñ.q̄d ē igit' qđ possit venire mihi in mē tē q̄.i.quo mō vl' vt referā grām id ē rependā vices isti sacrilego scꝫ pmenoni ipio nephario seu in probo qui supposuit.i.loco eunu chi latēter adhibuit vel adduxit nobis hūc cheream.Iuuenalis. Supposit' venias et falso nomi ne poscas.Subducūt' q̄ volum' admittere ait Donat'.supponū tur aūt q̄ nō desideram'.Nōnul li codices hñt q̄d bis positū.q̄si sit repetitio ostēdēs īdignationē et vlciscendi cupiditatē sic.q̄d.quid possit venire mihi in mentē.Iterꝫ quidnā possit inq̄ venire in men tem qui.i.vt referā gratiā isti sacrilego qui supposuit nobis hunc chereaꝫ.Ch.o nutrix vero hic stoma chantis interiectio ē moue te ocius.i.velocius in mouēdo te perge et accelera citius.vult eñi chremes eā velocius ambulare qđ nō pōt fieri nisi se velocius moueat.Sophro.moueo me scꝫ.i.exerceo corp' meū eundo q̄maxime possuꝫ.Ch.video te scꝫ moueri:sed nihil promoues id est nihil proficis.Nā quā uis maxio studio te moueas:tñ nō satisfacis mee cupiditati qđ nō ē mirādū.Nā anus q̄uis studio p perēt re tñ accelerare nequeūt ppter etatē ingrauescētē.Promoueo aūt dr̄ q̄si pcul moueo.dicit ergo moues te sed nō pcul te moues.Py.ne.i.vtrū iā ostēdisti signa agnitiōis virginis nutrici sue.Chr.ostē di sup.oīa signa.Py.amabo.i.rogo te p amorē q̄ blandiētis ē pticula q̄d ait nutrix scꝫ ne.i.vtrū cogno scit illa signa.Chr.ac.i.etiā cognoscit ea ꝛ q̄dem memorit'.q.d.ea signa firma adhuc anus memoria te net.Py.edepol.i.p edē polucis bene narras.i.prospere refers talia.nā faueo illi virgini.ite intro.i.in domuꝫ iādudū.i.iā ex multo ante tp̄e hera.i.dñā expectat vos domi.Eccum.i.ecce hic video parmeno nem virum bonum.per ironiam et appositiue dictum incedere huc id est venire huc.viden.id ē vides ne vt id est qualiter sit ociosus id est securus sine sollicitudine et cura.si dijs placet spero id est credo vel confido.me habere id est scire agnoscere.Cice.ad Lentulum.Habes de vatinio cognosce de crasso id est scis cognoscis.vel habere id est habituram et nacturam.qui id est quomodo qua ratione excru ciam.i.affligā afficiam hunc pmenonē meo more.i.meo modo et ad votum meū.ibo intro.i.ītra domū vt certum sciaꝫ de cognitione.i.de agnitione puelle a nutrice.post.i.postea seu deinde exibo.i.egrediar

vt certũ sciam: post exibo: atq; hunc perterrebo sacri
legum. Parmeno. Pythias.

EUiso q̇dnã cherea hic rex agat: ꝙ si a
stu rẽ tractauit: dij vr̃az fidẽ: ꝗtã ⁊ ꝗ̃ve
rã laudẽ capiet ꝑmeno. Nã vt omittã: ꝙ
ei amorẽ difficilimũ ⁊ carissimum a meretrice auara
surripui vginẽ quã amabat: eã ꝯfeci sine molestia si
ne sũptu: sine dispẽdio. Tũ hoc alterz: id vo ẽ qd ego
puto mihi palmariũ me reppisse: quo mõ adolescẽtu
lꝰ meretricũ igenia ⁊ mores posset noscere mature: vt
cũ cognorit: ꝑpetuo oderit. Que dum foris sũt nil vide
tur mũdiꝰ: nec magis ꝯpositũ q̇cq̃ : nec magis elegãs q̇
cũ amatore suo cũ cenãt liguriunt: harũ videre inglu
uiẽ: sordes: iopiã: ꝙ ihõeste sole sint domi atq; auide
cibi quo pacto ex iure hesterno panẽ atrum vorẽt nos

atq; pterrebo hunc sacrilegũ. i. impium. scz parmenonem et nefarium. EUiso ⁊c. Hic ꝑmẽo pythiã suis maledictis magis irritat quã tñ nõ sẽtit adesse neq; maledicta audire. Par. reuiso. i. redeo ad vidẽdũ q̇dnã rex. i. q̃s res cherea agat h̃. i. apd thaidẽ. q̇. s. cherea si tractauit. i. gessit agitauit deduxit rẽ. i. negociũ astu. i. astute caute hic ẽ aduerbium. alꝰs autem ẽ nomen vt iam i astu venit. ⁊ vt iquit Tortelius ẽ nomen grecum: signifi catq; apud poetas astutiã cuius origo vt ait Festꝰ ex greco voca bulo astu deducit. qd oppidum seu vrbẽ idicat. i q̃ q̇ ꝯuersati assi due sũt cauti atq; acuti eẽ vide bãtur. Dij vr̃am fidẽ h̃ nõ iuocã tis ẽ sz admirãtis: quẽadmodũ cũ dr̃ admirãdo. Uir ille quanta dij boni cuz suauitate locutus ẽ. vbi nos diceremus. Quãta hõe deꝰ cũ venustate ẽ locutus. Uex cũ ẽ iuocantis sic itelligit. O dij iplo ro sup. vr̃am fidẽ. i. vr̃am opẽ ve strũ auxiliũ ꝗtã laudẽ. i. ꝗtã ma gnã. ⁊ ꝗ̃. i. ꝗtũ verã. i. nõ sine cã ꝑmeno capiet. loq̇tur i tertia ꝑso na de seipo. Nam vt omittã. i. qd dr̃ excepto eo ꝙ surripui. i. sbtra xi furti ei. s. cherce. h̃ est ad eius voluptatez a meretrice auara. i. hñdi cupida amorẽ difficilimũ. i. admoduz difficilẽ vt cherea suo nutu illo potiretur ⁊ carissimũ. i. quo si voluisset potiri maximum meretrici erat p̃ciũ dãdũ. Cõfe ci. i. superaui vl' deuici eẽ vginez quã amabat vt potiretur ea sup. sine molestia. Prope h̃ vbum cõ ficio cõuenit gladiatoribꝰ q̇ gra uissimis ꝯfecti ⁊ saucij vulneribꝰ occubuerũt. Jũ ꝯfectores ferax q̇ feras sauciando trucidãt. Põt etiã sic intelligi textus. Confeci. i. ꝑfeci. expediui vt Cherea potiret. i. cũ desiderio vteret eã vginẽ quã amabat. Potior ei iterdũ iungi tur actõ. Alibi. Pria potit ꝯmoda: sepiꝰ tñ ãt gtõ iũgit ãt ablto. Uel sic itellige quã vginez cherea amabat ꝯfeci. i. deuici eã vt ipẽ potiret ea sine molestia. i. ipedimento ac tedio seu fastidio. sine sumptu. i. impẽsa sine dispẽdio. i. dãno ac detrimẽto. Aliq̃ nõ hñt vt potiret: ⁊ tunc sic astruit ita. Confeci. i. deuici superaui. sine molestia sine sũptu ⁊ sine dispendio eã vginẽ quã amabat. Tũ. i. deinde h̃ alterz. i. h̃ altera res a me inuente. vero. i. certe est id qd ago puto me repperisse. i. excogitasse palmarium mihi. i. palma dignum. i. victoria seu laude ac premio victorie. vz quomodo. i. qua via adolescentulus posset noscere mature id ẽ cito et ante tempus ingenia. i. naturas et mores. i. modos faciẽdi meretricũ vt cum cognorit. i. cognouerit igenia earũ ẽt mores oderit. i. odio prosequatur perpetuo. i. oĩ tpe eax igenia ⁊ mores. Que meretrices dũ. i. qñ sunt foris apd amãtes nihil videtur mũdius. i. lautius delicatius cũ tamẽ nõ sint. nec q̇cq̃. i. aliq̇d videtur magis cõpositũ id ẽ ornatũ: nec magis elegãs. i. venustũ aptũ appositum seu accõmodatũ. ⁊ qd vulgo dr̃ magis propriũ: que meretrices cum. i. quãdo cenãt cũ amatore suo liguriunt. i. suauiora cuz fastidio degustant. Ligurire enĩz dr̃ a verbo greco ligonein quod significat suaue. Ligurire eniz fertur ille qui eleganter ⁊ morose cunc; multo fastidio suauiora quec; degustat. Nonius eniz dicit ligurire eẽ degustare. iñ abligurire. i. auidemẽta ꝯsumere: inde liguriones: q̇ ligurientes et suauissima edulia ac pocula degustantes eac; vndiq; sibi conquirentes patrimonia sua consumpserunt

Salus est.i.salutare est ⁊ vtile: siue salus.i.vtilitas maxima qualis ē salus est adolescētulis videre in gluuiē.i.vētris seu gule voracitatē. ⁊ videre inq̄ sordes.i.vel auariciā. Nā sordidus dr auar⁹ vl sq̄lo rem quo sunt obsite apud se. salus est inq̄ videre inopiā.i.extremā paupertatē har meretricū. ⁊ salus est iq̄ adolescētulis nosse.i.cognoscere hec oia videl3 q̄.i.q̄tū sint ihoneste.i.turpes.sole.i.cū sole sunt domi apud se sc3 atq3 q̄tum sint auide cibi.i.voraces. ⁊ quo pacto i.quō vorēt.i.deglutiāt panē atrū.i. vetustate mucidu3 madidū sup. maceratu3 vel mollitū ex iure id est ex succo pulmētarij: qd brodium vulgo dicūt hesterno.i. pdiano.i.pcedētis diei. Py.o scelus.i. scelestē ⁊ sceleribus plene.pol iurātis est: ego vlciscar.i.puniā te p istis.i.tuis dictis q̄ pauloante p tulisti in nos. ⁊ p factis que exercuisti in puellā vt ne.i.nō cluseris in nos.i.inuectus fueris in nos ipune.i.sine pena. Dicim⁹ aute3 illudo tibi cū dtio: illudo te cum actō. ⁊ illudo i te q̄si iuehor i te.

se oia hec: salus adolescētulis. Py. Ego pol te p istis
dictis ⁊ factis scel⁹ vlciscar: vt ne ipune i nos illuseris

Pythias. Parmeno.

Prob deum fidē: facinus fedū. o infelicē
adolescentulū: o scelestū parmenonē: q̄
istū hunc adduxit. Par. Quid est? Py.
Miseret me. itaq3 vt ne id viderē misera huc effugi
foras: que eē factura dicūt exēpla in eū indigna. Pa.
O iuppiter q̄ turba est: nūnā3 ego perij: adibo. Quid
istuc. Pythias. Quid ais: in quē exempla fient. Py.
Rogitas audacissime: perdidisti istum: quē adduxti
pro eunucho adolescentulu3: dum studes dare verba
nobis. Par. Quid ita: aut quid factu3 est: cedo. Py.
Dicā: virginem istā (thaidi hodie que dono data est)

Prob deu3. Hic pythias simulata perturbatōe sui parmenone3 terret atq3 i pricipio vl magnā ostendit deorum implorans fide3 quasi in hoc negocio nihil p sit humanū consiliu3. Py. Prob irascētis exclamatio est ⁊ testantis seu iuocantis fidem.i.opem ⁊ auxiliū deo℞ iploro sup. vel inuoco fidē.i.opē deū.i.deo℞.o facinus.i.flagitiū seu factū fedum id ē crudele. Salusti⁹. fedi oculi id ē crudeles.o exclamantis est pticula hic adolescentulū s.cherea infelicē.i.miser ⁊ afflictum. fingit esse eum grauiter apud thaidē mulctari.o parmenonem scelestū.i.scelerosu3 qui adduxit eū adolescentulum huc vt tam grauiter puniretur. Par. quid est? Py. h pythias secū dixit fingens se nescire q̄ pmeno assistat. Me miseret.i.misereor eius cherec. ⁊ p nimia crudelitate cōmota mea viscera sūt: ita q̄.i.ideo ego misera afflicta videndo talia effugi.i.elapsa sum huc: seu effugi foras huc: vt ne.i nō viderem id.i.tale suppliciū cherec. Deide pythias exclamat ingens: que exēpla indigna id est feda crudelia ⁊ horrenda thais chremes ⁊ ancille dicūt esse futura.i.faciēda in eū cherēā.i.erga eū: vt ceteris sit documēto ne q̄d tale attētent. Ubi futura a fio poti⁹ manat q̄ a sum vt sepe fit: qd vt credā adducor ex eo qd seq̄tur. quid ais i quē exempla fiēt. Possēt etiā legi sine exclamatiōe aufugi ne viderē id.s.q̄ exempla indigna dicūt futura in eū. Uel sic.ne viderē indigna exēpla q̄ dicūt esse futura in eum cherēā. Par. O iuppiter tal exclamatio ē qualē facim⁹ cū turbati recurrim⁹ ad deū dicētes.o de⁹ q̄.i.q̄lis illec pro illa. cōpositū aūt ē ex illa ⁊ h.q̄ ergo illec turba.i.turbatio ē ⁊ cōmotio: nūnam i.nūquid. nam est parelcō siue syllabica adiectio: ego pij.i.pdit⁹ sum. occidi q̄ illius rei fueri3 auctor adibo.o pythias q̄d istō ē sup q̄d ais: inquē.i.erga quē vl in q̄ exempla: nō q̄dē imitāda sed fugiēda fiēt.i.efficiētur vt ceteri sint ad iiuriā tardiores. Py.o audacissime i.plene temeritatis ⁊ cōfidētie rogitas i.iq̄ris i quē fiēt exēpla: pdidisti.i.dstruxisti p̄nicios⁹ illi fuisti: pdidisti ergo istū adolescētulū.s.cherēā quē adduxti.i. adduxisti p eunucho.i.loco eunuchi: dū.i.q̄n studes.i.das operā laboras conaris dare verba nobis i.decipere nos. Par. q̄d.i.cur ita dicis sup. aut cedo.i.dic q̄d factū est de cherea. Py. dicā qd factū.s.

scin eam hinc ciuem esse: et fratrez eius esse apprime
nobilē. Par. Nescio. Py. At qui sic inuēta est: eaz iste
vitiauit miser: ille vbi id rescuit factū frater violen-
tissimus. Par. Quidnā fecit. Py. Colligauit primū
eum miseris nodis. Par. Hem. Colligauit. Py. At-
qz equidem fecit orante (vt ne id faceret) thaide. Par.
Quid ais? Py. Nunc minitatur porro sese id facturū
quod mechis solet: quod ego nunq̄ vidi fieri neqz ve-
lim. Pa. Qua audacia tantū facinus audet? Pyth.
Quid ita? tantuz? Par. An non tibi hoc maximū est?
quis hō pro mecho vnq̄ vidit in domo meretricia de-
prehendi quēq̄? Py. Nescio. Pa. At ne hoc nesciatis
pythias: dico edico vobis nostrū esse illū herilem fili-
lum. Pyth. Hem obsecro an is est? Par. Ne quaz in il-
lum thais vim fieri sinat: atqz adeo autez cur nō ego-
met intro eo? Pyth. Uide parmeno quid agas ne ne-
qz illi prosis: et tu pereas. nam hoc putant (quicquid
factum est) ex te esse ortum. Parme. Quid igitur fa-
ciam miser: quidne incipiam? Ecce autem rure video

scin id est scis ne eam virginem que hodie data est domo thaidi esse ciuez hinc .i. ex hoc loco hoc est ex athenis. et scis fratrem eius scz chremē esse apprime id est valde nobilem. Par. nescio. Py. atq. i. cer-te inuenta est .i. comperta est sic .i. ciuis esse hinc: iste miser .s. cherea vitiauit .i. stuprauit eam ille frater violentissimus .i. impetuosissimus siue turbulentissim⁹. vbi id ē quando resciuit id est tanq̄ inopinatuz cognouit. Parmeno deinde intercepit sermonē petēs. Par. quidnaz .i. quid fecit ille frater et hoc petit vt acceleret ancilla que lōgiora narrat. Py. primū .i. inprimis col-ligauit eū .s. chereā miseris nodis. Par. colligauit: indignādo et ex-clamādo pre timore et ira repeti-uit idē verbū pythia ꝓlatū. Py. atqz eq̄dem fecit id .s. colligauit eū thaide orante .i. q̄uis thais oraret: vt ne .i. vt nō faceret id .i. colligaret eū. Par. Quid ais ad-mirātis ē. Py. nūc minitat̄ .i. mi-nat̄ sese facturū porro .i. postea id qđ solet fieri sup. mechis .s. i. stu-pratorib⁹ āt adulteris: vt forte qđ abscidet illi virilia vł alia id gen⁹ efficiet. qđ .s. illđ qđ fieri so-let mechis ego pythias nunq̄ vidi fieri neqz velim .i. neqz vellē vidisse fieri: vł neqz velim nūc fi-eri cheree. Par. q̄ audacia chre-mes audet .i. audenter admittit tm̄ facin⁹ .i. tā enorme factū: q̄d .i. cur dicis sup. ita tm̄ facin⁹ ipz audere. Par. An .i. vtrū hoc faci-nus non videtur tibi maximum q̄s hō vidit vnq̄ quēq̄ .i. aliquē deprehendi .i. opprimi et ꝓhēdi in domo meretricia pro mecho id est pro stupratore et adultero Py. nescio. Par. at .i. sz o pythia ne .i. vt nō nesciatis .i. vt nō igno-retis: dico id ē assero vobis: edi-co id ē significo seu notum facio vobis illum chereaz esse nostrū filium herilem .i. filium heri id ē nostri puta lachis senis. Py. hē indignātis et dolentis obsecro: an .i. vtrum est is qui filius heri-lis est. Par. ne quā .i. nō aliquā viz .i. violentiā thais sinat .i. per-mittat fieri in eum: vbi ne potest capi vt sit aduerbium ꝓhibentis: vel pōt capi pro vt non: et iungi cuz p̄cedenti sermone pmenonis sic dico illum esse herilem filium vt thais non sinat aliquā vim fieri in eum: atqz adeo .i. certe cur egomet noneo intro defensurus .s. eum. Py. o parmeno vide id est aspice considera quid agas id est agenduz suscipies vz vide ne .i. vt pro quod neqz .i. et non ꝓsis illi cheree et tu pereas .i. occidarꝭ. Nam putant .s. chremes cum thaide et alijs q̄cquid factum est esse ortum .i. ꝓdisse ꝓfectū eē a te .i. a tua techna et ar-te. Par. igit̄ ego miser ꝑplexus et anxius q̄d faciā .i. moliar: vel q̄d incipiā .i. inibo faciendū. Perficim⁹ mediocria icipim⁹ ingētia. Autē .i. sz ecce .i. in ꝯspectu adest tāq̄ repētin⁹ sit ei⁹ redit⁹ et iopinat⁹. video

senem id est patrem cheree lachem redeuntem rure.i.ex agro: vbi rure aduerbia scere vl'meli⁹ pad uerbio de loco poni cõstat. Deliberat an de beat illi dicẽ an nõ. Dicã huic seni an nõ dicã scꝫ. Deide elegit se dicturũ hercle.i.per herculẽ ego dicã.ꝛ si id est q̃uis scio magnũ malũ mihi paratũ: sed necesse ẽ dicere sup. vt subueniat.i.succurrat sic scꝫ filio suo cheree. Py. sapis.i. sapiẽter dicis seu loquerꝭ: ego abeo.i.discedo intro.i.in domum thaidis tu pmeno narrato isti seni oẽm ordinem.i. totã seriẽ facti: vt id est q̃liter factum sit.i.q̊ pacto totum factum pcesserit.

redeuntẽ senẽ. Dicam huic: an non dicam hercle: ꝛ si mihi magnũ malum scio paratuz: sed necesse est huic vt subueniat. Py. Sapis. ego abeo intro tu isti narrato oẽm ordinem: vt factum fiet.

Laches senex. Parmeno.

Ex meo propinquo rure hoc capio cõmodi: neqꝫ agri neqꝫ vrbis odiuz me vnq̃ pcipit. Ubi satietas cepit fieri cõmuto locum: sed est ne hic noster pmeno: certe ipsus est: quez prestolare hic ante ostiũ thaidis: Pa. Quis homo ẽ: hem saluũ te aduenisse here gaudeo. La. Quez prestolare: Par. Perij. lingua heret metu. La. Hem qd est: quid trepidas: satin salue. dic mihi. Parme. Here primum te arbitrari id quod res est velim: quicquid huius factum est culpa non factum est mea. Laches. Quid: Par. Recte sane interrogasti: oportuit rez prenarrare me. emit quẽdam phedria eunuchum quem dono huic daret. Laches. Cui: Parmeno. Thaidi.

Ex meo ꝛc. Hic primũ introducitur laches senex: phedrie ac cheree pater oĩ cura vacans vt postea relato facto per ordinez a pmenone videat turbatior. nã imparatꝭ mentib⁹ mala maiora sunt. Lach. capio.i. pcipio h̊ commodi.i. hãc cõmoditatẽ ꝛ vtilitatem ex meo rure.i. agello ppinq̃: vrbi.s. qꝫ sup. neqꝫ.i. nõ vnq̃ odiũ.i. tediũ seu fastidiũ agri neqꝫ vrbis pcipit me.i. nũq̃ sacietate sũ defessus neqꝫ agri neqꝫ vrbis: vbi.i. postq̃ vel qñ sacietas.i. fastidiũ vel tedium qd̊ ex abũdantia plerũqꝫ nascitur cepit fieri.i. inceperit capere me cõmuto locũ id ẽ discedo ab vno loco ad aliũ Sꝫ ne.i. vtrũ ille quẽ video sup. est pmeno seruus meus. deinde attẽti⁹ viso eo subdit certe ipsus p ipse vetuste est pmeno.s. o parmeno quẽ pstolare.i. pstolarꝭ h̊ est expectas. Dicim⁹ pstoloꝛ tibi ꝛ pstoloꝛ te: sed sepi⁹ cũ dtõ quẽ postolare hic añ ostiũ Thaidis meretricis. Par. q̊s hõ est q̇ me s. alloq̇tur. hẽ interiectio pcipientis quẽ pri⁹ nõ aduertebat. o here.i. tu dñe mi gaudeo te aduenisse saluum.i. incolumẽ. La. quem pstolare.i. quẽ expectas vel manes. pstolari enĩ vt Noni⁹ inquit est expectare seu manere. Donatus autem dicit prestolari significare psto esse. Par. pij.i. occidi lingua heret.i. quasi fixa manet ꝛ imobilis vt loqui non possit metu.i. pre timore. Uir. ꝛ vox faucibus hesit. La. hem hic interiectio metuẽtꝭ est ne quid mali sit q̃d.i. cur trepidas.i. times satin.i. satis ne salue aduerbiũ hic.i. itegre recte cõmode incolumiter te habes.s. dic mihi.i. respõde mihi. vel satin.i. satis ne salue.i. integre recte cõmode res se hñt sup. domi: nũc dic mihi. Par. o here primũ velim te arbitrari id qd̊ res est.i. id qd̊ est veruz scꝫ q̃cquid hui⁹ rei sup. factum est vꝫ de suppõne cheree ꝛ eius dephensione nõ est factũ mea culpa id est meo vicio ꝛ mea improbitate. La. quid dicis factum sup. Par sane.i. certe vel valde recte interrogasti oportuit me prenarrare id est prius recitare rẽ id est factum ipsum. deinde incipit narrare inquiens phedria emit quẽdam eunuchũ quez daret huic Thaidi dono. La. cui daret scꝫ Par. Thaidi daret.s.

La. Emit hercle ꝑij: q̃ti emit. s. i. q̃to ꝓcio. Par. emit sup. viginti minis. i. viginti libris vt dictū ē. La. actum est hoc est desꝑantis dictū. q. d. actū est de Phedria ꝑdituꝰ est. q. d. nō sit reliqua sue resipiscētie spes cū sit meretricijs irretitus blādicijs. Par. tū. i. deinde h̃. Che. filius aliꝰ amat quandã fidicinaz id est canentē fide. i. cythara. s. virginē quã stuprauit. La. hē dolētis vel indignãtis ⁊ excãdescētis q̃d modus interrogãdi ea que nō bene intelleximꝰ aut intellecta nō credimꝰ. An. i. vtrū ille Cherea scit iã quid sit meretrix: an. i. vtrum venit in astu. i. in vrbez athenas ex pireo. est enī hic astu nomen ⁊ indeclinabile signatq3 vrbem. Nam athenienses sic vocabant vrbez suam. Astu enī grece vrbs dicit̃ latine. Inde astu inuenit̃ ꝑ astutia calliditate. nã qui vrbes frequētarūt vt plurimuz astutiores sunt. inuenitur autē ⁊ astus astus astui masculini generis ⁊ astu indeclinabile neutri generꝭ ꝑ astutia. Inde asturꝰ. i. callidꝰ. Aliud malū ex alio hoc sepatim ꝓtulit senex fixis i ꝑmenonē oculis. sic aūt itellige ecce sup. aliud maluz ex alio. i. aliud malū post aliō. vl̃ lege ꝑ appositionē iūgendo p̄cedētibꝰ sic qd̄ sup. s. Chereã amare est aliud malū ex alio. i. ē malū sup malū: q2 primū malū ipsi serui erat ex phedria h3 ex Cherea. Pa. o here. i. dn̄e ne spectes id est aspicias me fixis ocul' vt facis indignabundus. ipse Cherea nō facit hoc. i. nō amat me impulsore. i. q2 impellaz eū ad id faciendū aut inducaz. Lac. omitte id ē cessa dicere. i. loqui de te ⁊ te excusare o furcifer. i. digne q̃ furcã feras circū vicinos ignominiecã illi alligatꝰ: ego te puniã sup. ⁊ est aposiopesis si viuo: sed primū expedi. i. explica istud q̃cq̃d est. i. explica istud quicquid sit. Par. is Cherea deductus ē ad Thaidem ꝓ illo eunucho qui fuerat emptus. Lach. ꝓ eunuchō. i. vtrum ꝓ eunucho deductus est. Pa. sic est postea ꝯp̄hendere. i. ceperunt hunc Chereã intus. i. in domo Thaidis. ⁊ ipsi constrixere id ē cōstrinxerūt pro mecho id est tanq̃ esset mechus seu adulter. La. occidi id ē ꝑij. Par. specta id est considera vide audaciã meretricū. La. numq̃d vtrum aliquid aliud mali vel damni est reliquū id est restat superest superat qd̄ non dixeris. Mali aūt dicit referendo ad comprehensum ⁊ constrictum chereaz. Damni vero dixit referendo ad emptionem eunuchi que facta est viginti minis. Par. tantum id est illud dūtaxat est quod dixi. Lach. cesso. q. d. cur tardo vel cunctor irrumpere id est violenter igredi hic. ostendebat locum intro id est intra domum Thaidis. Par. non est dubium quin magnum malū id est suppliciunn sit mihi ex hac re. i. propter hanc deductionem ⁊ comprehensionem vl̃ manifestationem fac. i. nisi quia fuit necesse id est oportuit facere h̃ id est manifestare rem patri vt succurrētur Cheree comprehensio. Est autem necesse nomen. nam necessus necessis necessitas ⁊ necessum lectum est gaudeo. id. i. propter illud quod sequitur. s. aliquid mali esse euentum hisce scilz meretricibus propter me id ē per me seu me incitante, nam senex scz Laches querebat, iamdiu id est a longo tempore aliquam

La. Emit: perij. hercle. quanti? Par. Viginti minis.
La. Actū est. Par. Tuz quandam fidicinaz amat hic
Cherea. La. Hem quid? amat? an scit iã ille quid meretrix fiet? an in astu venit? aliud ex alio maluz. Par.
Here ne me spectes: me impulsore hoc non facit. La.
Omitte de te dicere: ego te furcifer si viuo sed istuc
(quicquid est) primuz expedi. Parme. Is pro illo eunucho ad thaidem deduc tus est. Laches. Pro eunuchon? Parme. Sic est hunc pro mecho postea comprehendere intus et constrinxere. Laches. Occidi.
Parme. Audaciam meretricum specta. L ach. Numquid ē aliud mali damni ve quod nō dixeris reliquū?
Par. Tantū est. La. Cesso huc intro irrumpere. Pa.
Non, dubium est quin mihi magnū ex hac re sit, maluz
nisi; quia necesse hoc fuit facere id gaudeo propter me
hisce aliquid esse euenturū mali. Nam iãdiu aliquam

causam querebat senex q̄obrem aliquid insigne faceceret: is nunc repperit.

Pythias. Parmeno.

Unq̄ edepol q̄cq̄ iādiu qd̄ magis vellē euēire mihi euēit: q̄ q mō senex itro ad nos veit errās mihi sole ridiculo fuit: q̄ q̄d timeret sciebā. Pa. q̄d hoc autē ē? Py. nūc id pro deo vt cōueniā p̄menonē. Sed vbi obsecro is ē? Par. men querit hec? Py. Atq3 eccū video. adibo. Par. q̄d est inepta? quid tibi vis? quid rides pergin? Py. Ha ha he. Perij. defessa iam sum misera ridendo te. Pa. quid ita? Py. rogitas? nunq̄ edepol homine3 stultiorē vidi te: neq3 videbo. ha nō satis pōt narrari quos ludos prebueris int⁹: At etiā p̄mo callidū ac disertū credidi hoīem. Pa. q̄d ē? Py. q̄d? illico ne credere ea q̄ dixi oportuit te? an non penitebat flagitij te auctore qd̄ fecisset adolescēs: ni miserū insup̄ etiā patri

N cām i. occasionē q̄obrē. i. ꝑpter quā faceret aliq̄d insigne. i. aliqd̄ magnū et nobile cuius. is sc3 senex nūc repperit causam: sc3 eius facinoris faciendi.
Unq̄ ꝛc. Hic pythias egreditur veluti irrisura parmenonē vt ipa putat: egredi autem a poeta cogitur vt doceat populum quid intus egerit senex. ergo persona cachinans i. immoderate ridēs inducitur q̄rens p̄menonē aspectuq3 eius ob nimiū risu3 vix loq̄ potens. Py. edepol nunq̄ quicq̄ euenit mihi iādiu ex lōgo tp̄e qd̄ magis vellē euenire. dixit aūt iā diu ꝛ nūq̄. q. d. in longo tp̄is spacio nulla tp̄is p̄te mihi euenit qd̄ magis euenire vellem q̄ hoc. s. q mō. i. pauloante senex sc3 laches venit intro id ē in domu3 ad nos errans. i. allucinatus non quidē errans gressu aut via sed aīo potius ꝛ opinione. is senex fuit mihi ridiculo: id est ioco mihi sole ꝑ soli. nā āt iqui dicebant in gtō soli le. li. ꝛ in dtō solo le. lo. more ceterorum adiectiuorum ridiculum dr̄ sermo potius risum mouens q̄ derisum. que sc3 ego: Pythias sciebā q̄d timeret. Par. p̄meno mirat̄ ridentem pythiam inquiēs. autē. i. sed q̄d hoc est q̄ hec tātope ridet Py. nunc ꝑde o i. exeo in mediū id. i. ꝑpter id vt cōueniā. i. alloquar p̄menone3. s3 obsecro vbi ē p̄meno. Par. h̄ pythias q̄rit me que nō querit pro me vt quidā litteratores se recte excogitasse putāt. Pyth. atq3 eccum. i. ecce h̄ video eum sc3 adibo ad eu3. Par. o inepta. i. fatua que tanto cachino rides. quasi fatua quid est quid tibi vis id ē quid per tuum risum significas. vel quod dicitur inepte q̄d oportet tibi cum tuo cachino ꝛ risu effrenato quid id est cur rides. vel quid rides: id est quid derides ita cachinando id ē immoderate ridendo et cum videret eam magis inualescentem ꝛ insultantem risu subdit. p̄gin id est vtru3 non cessabis hodie vel desistes a tuo risu Py p̄ij proprie dicit. q. sit lassa ridēdo ego misera. i. ego īfelix ꝛ affecta tanto risu. iam sum defessa id ē defatigata ridendo id est deridendo te. Pa. quid. i. cur me ita rides. Py. rogitas. i. inquiris. Pol nūq̄ vidi hominen stultiorē te id est q̄ tu sis nec videbo posthac. ha interiectio ridentis. nam identidem pythia loquendo resoluitur in tantum risum vt loqui non possit. non pōt satis. i. sufficiēter narrari q̄s ludos: id est iocos que ridicula ꝛ quam materiam ridendi prebueris intus idest in domo thaidis. At etiam id est sed etiam primo. i. in principio cum te incepi cognoscere credidi te sup. esse hominem callidum id est astutum ac disertum id est optime differere potentem de re aliqua. Parme. quid est. Pyt. q̄d. q. d. petis q̄d sit. ne. i. vtrum oportuit credere illico. i. continuo ea que dixi. an. i. vtrum te sup penitebat flagitij. i. vtrū tibi parū videbat̄ flagitiū qd̄ adolescens. s. Cherea fecisset te auctore. i. te suadente et cōsulente nisi esset insup. i. preterea. i. proderes Cheream miserū patri suo. s. laschi bene autem dixit

indicares:̣ nā q̄d ille credis aīm tū̄ fuisse: vbi vestē vidit illā eē eū̄ idutū̄ pr̄:̣ Par. q̄d est. Py. iā scis te perijsse:̣ Par. Hē. q̄d dixti pessima:̣ an mētita es:̣ etiā rides:̣ ita ne lepidū̄ tibi visū̄ ē scel⁹ nos irridere:̣ Py. nimiū̄. Par. Si q̄dē istuc ipune habueris. Py. Veruz. Par. Reddā hercle. P. Credo: sꝫ in diē istuc pmeno ē fortasse: qȯ minitare. tu iā pēdes: q̄ stultū̄ istuz denobilitas adolescētulū̄ flagicijs: ⁊ eū̄dē idicas: vtꝗꝫ exēpla in te edēt. Par. null⁹ sum. Py. hic p illo tibi munere honos ē habit⁹ ab eo. Par. Egomet meo iudicio miser (quasi forex) hodie perij.

Gnato. Thraso.

Quid nunc:̣ qua spe: aut quo consilio huc

indicares. Nā indiciū̄ ē eius q̄ vna peccauerit. nā q̄d animi. i. quē aīm credis fuisse illi cheree vbi. i. q̄n pater. s. laches vidit illū̄ che. indutū̄ illā vestē eunuchi. dicim⁹ aūt recte. ego suꝫ idut⁹ hāc vestē vel hac veste q̄d ē mod⁹ interrogādi ridendo illū̄ q̄ pus non poterat intelligere qȯ ei dicebat. iā. i. nunc. scis te perijsse. i. male te hr̄e. Hoc aūt dici solet non stupētib⁹ ac culpā fatētib⁹. Par. hē indignantis ⁊ dolentis o pessima. i. iprobissima ⁊ petulātissima q̄d. dixti. i. dixisti. nūc demū̄ pmeno itelligit se esse delusū̄ an mētita es dicēdo mihi qȯ pri⁹ dixeras. ēt. i. et cum hꝰ rides. Ex quo apparet eā ex hui⁹. stomacho vehemēti⁹ cachīnare. i. imoderate ridēne. i. vtrū̄ irridere. i. illudere nos visuꝫ ē tibi scel⁹. i. flagitiū̄ ita lepidū̄. i. ita festiuū̄ ⁊ iucūdū̄ Vel pȯt scel⁹ eē vcti casus: ⁊ tūc astruit lra. o scelus. i. o scelerosa mulier q̄ videriꝫ digna q̄ voceris scel⁹ ipm. ne. i. vtrꝫ visuꝫ ē tibi ita lepidū̄. i. ita iucūdū̄ irridere nos Py. nimiū̄. i. valde vl' plurimū̄ visū̄ ē mihi lepidū̄ te irridē. Par. itelligi sic potes. Pythias. hn̄ dicere q̄ nimiū̄ tibi lepidū̄ visū̄ est nos irridere siq̄dem. i. si certe habueris istȯ ipune. i. sine pena. i. si istȯ ipune feras nec ppt istȯ puniaris. Py. ridendo eū̄. Py. subdit verū̄. i. sed q̄d fiet sup. contra me vel q̄d te facturꝫ putas q̄ me nō laturā ipune videris minitari. Pa. hercle. i. p herculē iurantiꝫ ē. reddā. i. repēdā vices sup. seu gratiā referā et hoc in malā ptē. Pyth. credo. i. facile psuadeo ad id credēdū̄ q̄ mirāda facies: sꝫ pmeno istȯ qȯ minitare. i. minādo polliceris et dicis te facturū̄ fortasse dubitantis est. est in diem id est in longam: dilationem. Unde dilatio est dicta diei prolatio. tu pmeno iam id ē nunc aut statim post pendes penas supple id est lues et dabis penas meritas qui denobilitas id est infamas seu deturpas flagitijs id est turpitudinib⁹ flagitione id est increpatione dignis istuz adolescētulum scilicet Cherea stultū̄ id est inconsideratum ⁊ indicas. i. prodis ⁊ qȯ nō proprie dē hic incusas eundem adolescentulū̄. s. vterꝗꝫ. s. pater et fili⁹ edent. i. efficiēt ⁊ q̄si publicabūt exempla idē documenta ceteris seruis vt sint tardiores ad inducendos iuuenes ad malos mores. potest etiā esse edet fine figura vt sit vterꝗꝫ edet exempla in te. Par. nullus sum. i. non sum perij occidi exaīatus sum ⁊ consternatus ac si nullus essem. Py. hic. i. talis honos habitus est. i. ipensus tibi a cherea. vel talis honos habitus est tibi. i. a te ab eo. s. Cherea pro illo munere. i. pro deductione eius ad thaidem loco eunuchi qȯ magni muneris loco reposuit tunc. Par. egomet miser perij hodie meo iudicio. i. mea proditione et manifestatione quā feci de cherea patri suo. q̄si id ē velut forex sepe perit suo idicio et stridore. Propriū̄ est foricū̄ q̄ sunt multi siles murib⁹ et forsitā eiusdē spēi ppriū̄ tn̄ ꝗꝫ ē corꝫ vel stridere clarius q̄ mure vel magis strepere cū̄ obrodūt friuola. i. crustula vel frustula q̄ ex edulijs fratris decidunt a

frio as. friuola dicūt qȯ significat frāgo is. nā ex reb⁹ fractis q̄cq̄d decidit friuolū̄ dē vt ex panib⁹ crustula friuola dicūt. Sumūtur ēt friuola p minutis supellectilib⁹. Iuuenalis. Iā friuola trāsfert vcalegō. Ad vocē itaꝗꝫ foricū̄ multi intēdentes trāsfigūt eos q̄uis per tenebras noctis. Plaut⁹. ꝯfessorē te faciam foriciam venia.

Quid ⁊c. Hic Parasit⁹ iducit infrogare militē vt audiat ppl's q̄ cōsilio veniat miles ad thaidē vtrꝫ p⁹ istructū̄ bellū̄ tāꝗꝫ vict⁹ se dedat ⁊ ei⁹ volūtati morē gerat. G. q̄d. i. cur nē

imus huc.i.in domum Thaidis:aut qua spe.i.qua expectatōe ꝛ fiducia aut quo consilio.i.qua mente quo proposito imus huc ad Thaidem.quasi dicat.oīa expertus es nec muneribus gratus nec terroribꝰ metuētibꝰ.o Thraso quid inceptas.i.faciendū suscipis.incipe magnoꝝ facinoꝝ est ꝛ audacie. Thr.ne.i.vtrum petis quid ego incepto:incepto inq̄ꝫ vel eo huc vt dedam me Thaidi.i.tradam me in Thaidis ptātem ꝛ faciam id quod iubeat id est velit ꝛ precipienti. Gna.quid est qđ tu dicis sup.hoc i-

imus:quid inceptas thraso:Thr. Ego ne: vt thaidi me dedam:et faciam qđ iubeat.Gn.Quid est:Thr. Qui minus huic:q̄ꝫ hercules seruiuit omphale.Gn. Exemplum placet:vtinā tibi cōmitigari videaꝫ sandalio caput.Sed q̄d fores crepuerūt ab ea.Thr.Perij.quid hoc autē est mali:hūc ego nunq̄ꝫ viderā:etiā quidnam hinc properans prosilit.

Cherea. Parmeno. Gnato. Thraso.

O Populares.ecquis me hodie viuit fortunatior:nemo hercle quisq̄ꝫ.Nam i me plane dij potestatem suā oēm ostēdere:cui tā subito tot cōtigerūt cōmoda.Par.Quid hic letus ē:Che.O pmeno mi.o meaꝝ voluptatū oīm inuētor:īceptor:pfector:scin me i quibus sim gaudijs:scis pamphilam meaꝫ inuentam ciuē:Par.Audiui.

terrogat quasi nō possit credere militē qui se fortē iactitat in eaꝫ posse adduci sniam.Thr.quid.i.cur minus seruiā supple huic.s.Thaidi q̄ꝫ hercules vir fortissimus seruiuit omphale.i.regine lydie q̄ herculē sibi seruientē etiam ad lanificiū cōpulit cum ipsa calathū ꝛ colū cultusq̄ꝫ femineos cum sagittis ꝛ claua leonisq̄ꝫ tegmine mutasset.Gna.exemplum tuū placet mihi id est ꝓbo exemplum tuū quod tibi ꝓposueris imitandū vtinā videā caput cōmitigari.i.tundēdo depriuni atq̄ꝫ deponi tibi sandalio:illo genere calciamēti.dicunt nostra tempestate sandalia illi calcei q̄bus vtit papa et epi in celebranda missa q̄bus nec pes totus tegit nec nudꝰ terre allidit.dicūt insuper q̄dā sandaliū esse pannum q̄ operiunt eq̄ magnatuꝫ vt pape cardinaliū ꝛ ceteroꝝ.Itē eē pānū quo vulnera vel corpora mortuoꝝ tegūtur.Seruiꝰ aūt inquit sandaliū esse genꝰ calceoꝝ vl̄ caligarum altioꝝ.Sed quid fores ab ea Thaide.i.fores eiꝰ Thaidis crepuerūt.i.patefacte sunt ꝛ fores crepuerūt ab ea est simili modo dictū vt prius.Ab andria est ancilla hec:pro hec est ancilla andrie.Thra.eunuchi habitu cheream videt a q̄ terret tanq̄ꝫ a nouo riuali.perij.aūt.i.sed quid hꝰ mali.i.quod malum est istud nunq̄ꝫ videram hunc Chereaꝫ.s.etiam quidnā.i.cur ꝓsilit.i.prodit exit ꝓrumpit hinc.i.ex domo thaidis ꝓperans.i.festinās ꝛ cū q̄dam conficiētia virili.ꝓperabat eñ pre gaudio querens parmenonem cui suum gaudium impartiret.

O Populares ꝛc.Hic ꝑsona Cheree est feruēs gaudio vt adolescētuli est in ꝓsperis rebus.Che.Cherea insane exultās propter nuptias quas vidꝫ sibi patas in hec verba ꝓrumpit alloquēs pmenonē vt pplꝰs ꝛ miles instruātur quid intꝰ gestū sit.o populares.i.o gratiosi ꝛ populo grati seu fauorabiles.vl̄ o vos qui estis de populo aut q̄ habetis aurā.i.fauorē populi iudicetis an sit̄ fortunatiores me.Ecq̄s.i.vtꝝ aliq̄s viuit hodie.i.hꝰ tpe fortunatior.i.felicior me.deīde sibi rñdet.hercle nemo q̄sq̄ꝫ.abūdat q̄sq̄ꝫ nemo inq̄ꝫ ē fortunatior me.nā plane.i.oīno vel certe dij ostendere.i.prebuerūt explicuerūt oēm suam potestatem in me.i.erga me:cui.s.mihi tot bona.i.tot ꝓspera ɔtigerūt mihi tā subito.i.repente.Par.quid.i.cur h.s.Cherea est letus.Che.o mi pmeno o inuentor tanq̄ꝫ sapiēs.o iceptor tāq̄ꝫ audax.o pfector tanq̄ꝫ constās oīꝫ meaꝝ voluptatū.i.delitiarū.Scin.i.vtrū scis me.abūdat me.i q̄bus gaudijs sim:scis pāphilā meā.i.quā amo inuentā.i.ꝑpertā esse sup.ciuē atticā.s.q:d.ingenuā.Par.audiui.i.accepi ita esse scilꝫ.

Che. Scis sponsam mihi? Par. Ita me dij ament be
ne factum. Sna. Audin tu hic quid ait? Ch. Tuz aũt
phedrie meo fratri gaudeo esse amorem oẽm in tran-
quillo. vna est domus. Thais se patri cõmendauit in
clientelam: et fidem nobis dedit se. Par. Fratris igi
tur thais tota est? Ch. Scilicet. Par. Jam hoc aliud
est quod gaudeamus: miles pelletur foras. Cherea.
Tuz tu frater (vbi vbi est) fac q̃primum hec audiat.
Par. visam domi. Thra. Nunquid gnato dubitas,
quin ego nun perpetuo perierim? Sna. Sine dubio o-
pinor. Che. Quid cõmemorem primum aut laudem
maxime: illum qui mihi dedit consilium vt facerem:
an me qui ausus sum incipere: an fortunam collaudẽ
que gubernatrix fuit: que tot res tantas: tam oportu
ne in vnum conclusit diem: an mei patris festiuitatẽ:
et felicitatẽ? O iuppiter serua obsecro hec bõa nobis.

Che. scis pamphilã esse sponsam. i. pmissam mihi. hic eñ spõsus sa. suz. deriuat̃ ꝛ est pticipiũ. Par. dij ita me amẽt mod⁹ ẽ iurãdi. q. d. ita me dij amẽt sicut ex aĩo dico h̃ bñ factum ẽ. s. ꝙ tibi pãphila pmissa est. Sna. audin. i. vtrũ audis id qḋ h. s. Cherea ait. ꝛ h̊ vultu mutato ꝛ tur bato ait. Che. aũt. i. sed tũ. i. de inde gaudeo oẽm amorẽ esse fratri meo in tranquillo. i. in tuto sine pturbatione vlla aut ꝯtentiõe. ꝛ be ne in tranq̃llo. nam mari ꝛ tẽpestatib⁹ oĩs amice mobilitas ꝛ instabilitas ꝯpatur. vna ẽ dom⁹. i. vnica est mãsio fratri ꝛ thaidi. Thais cõmẽdauit se patri. s. lachi i cliẽ telam. i. in ptectionẽ ac defensio nẽ ac patrociniũ cũ pater sit ad uocat⁹. a cliẽs d̃r cliẽtela ẽ autẽ cliens ꝯsultor q̃ patronũ seq̃tur seu auocatuz vt ab eo causa ipsi us clientis agatur: ꝛ ita cliẽtela dicitur illa defensio et illḋ patro ciniũ: capi etiã põt p illa amici- cia quã ꝯciliat sibi aduocat⁹ cuz clientib⁹ causas eoꝝ defendẽdo: vt hic aduocat⁹ multas habz cli entelas. i. qḋ inepte dicitur mul tas practicas. Aliq̃ codices ha bent ꝯmendauit se in clientulaz. et tunc sic intellige ꝯmendauit. i. tradidit ꝯmisit se in clentulã. i. p clientula ꝛ famula patri meo id est cui⁹ sit pater patron⁹ futur⁹. nã a cliens fit cliẽtulus la. lũ. vt mancipiũ diceretur clientulũ in neutro saltẽ legitur satis clentu- lus ꝛ clientula. Thais inq̃ dedit se nobis in fidẽ. i. fidelitatẽ ꝛ be niuolẽtiã vt essem⁹ illi fideles ꝛ bene illi cuperemus. Par. igitur Thais ẽ tota fratris tui. s. Phe drie. Che. s. i. certe ipa ẽ tota ei⁹ h̃ ei. s. affirmatiẽ sumit̃. Par. iaz i. nũc h̊ est aliḋ qḋ. i. ppt̃ qḋ gau deam⁹: qꝛ miles thraso pellet̃. i. exturbabit̃ foras. Ch. tũ. i. õide tu pmẽo fac q̃primũ. i. citissime vt frat̃. i. phedria audiat h̊. s. a- morẽ suũ eẽ in tranq̃llo ꝛ militẽ pelli foras vbi vbi ẽ. i. vbicũq̃ sit. Par. visaz. i. ibo ad videndũ an sup. sit domi. alij hñt domũ ꝛ tũc est sensus visaz domũ. i. ibo domũ ad videndũ an inueniã eũ. Thr. o gnato nunq̃d dubitas. q. d. nõ q̃n. i. ꝙ nõ ego nũc perieri. i. sim pdit⁹ ppetuo. i. sine remedio. Sn. sine dubio. i. pcul dubio opinor. i. mea ẽ opinio te pijsse ppetuo vł opinor te pijsse sine dubio nõ aũt ppetuo. Ch. q̃d cõmemorẽ. i. exponã aut laudẽ. i. ꝯmendẽ primũ. i. añ cetera maxime. i. plurimũ. q. d. nescio ex his reb⁹ tã psps quã cui pferre debeã, vtꝝ sup. laudẽ illũ. s. pmenonẽ q̃ mihi dedit ꝯsiliũ vt facerẽ. i. deducerer supposit⁹ ad thaidẽ an laudẽ me qui ausus sim incipe. i. inire tale factũ an collaudẽ. i. debeã collaudare fortunã. i. successum q̃ scꝫ fortuna fuit gubernatrix. i. directrix in eo facto q̃. s. fortuna ꝯclusit. i. ꝯtulit cõ iecit tã oportune. i. tã apte ita tẽpestiue tot res ꝛ tantas. i. tã psꝑas ꝛ tãti põderis in vnũ diem an. i. vtrũ collaudẽ festiuitatẽ. i. sermonis seu oꝛonis lepiditatẽ ac suauitatẽ ꝛ facilitatẽ. i. benignitatẽ patris qui et mihi amãti nõ obstitit. ꝛ vt facilis ignouit. vnde festiuitas in dictis est: facilitas vero in aĩo et facto. Tria aũt sunt in vita hoĩm ꝯsiliũ factũ successus. Cõsiliũ est animi: factũ corporis: successus for tune. o. iuppiter obsecro quasi per sacra rogo serua. i. conserua nobis hec bona id est has psperitates,

Ii &c. Hic itroducitur phedria in domo sua veniēs vt fratri cōgaudeat. audierat enim que gesta essent apud thaidem ex pmenonis relatione. ibi etiā interuētu parasiti thra-so miles in partem amoris meretricij admittitur a phedria. Phe. Dij. vestram fidem pre amiratione eorum que audiuit facta erumpit in exclamationem hanc ad deos fa-ctam implorans de more eorum fidem id est opem et auxilium vt satis est interpreta-

Phedria. Cherea.
Thraso. Gnato.

Ii vestram fidem: incredibilia. Parme-no modo que narrauit. sed vbi ē frater? Che. presto adest. Phe. Gaudeo. Che. Satis credo. nihil ē thaide hac frater tua dign⁹ qđ ametur: ita nostre oī fautrix ē familie. Phe. Hui mi-hi illam laudas? Thr. perij. q̃to min⁹ spei est tāto ma-gis amo. obsecro gnato. ī te spes ē. Gn. q̃duis faciā? Thr. pfice hoc pcib⁹ aut pcio vt hereā ī pte aliqua tan-dem apud thaidē. Gna. Difficile ē. Thra. si quid colli-buit facile est: noui te: hoc si effeceris: quod vis donū pmium a me optato: id optatum feres. Gna. Ita ne? Thra. sic erit. Gna. si efficio: hoc postulo: vt tua mihi domus te presente te ab sente pateat inuocato: vt sit

tum. h tamen proprie non inuo-cat sz tamē admiratur vt solem⁹ xpiani admirantes aliquid dice-re. bone deus q̃ta probitate vir ille fulget. deinde subdit causam admirationis inquiens que icre-dibilia id est maxima et sua ma-gnitudine excedentia fidem par-meno narrauit modo id est pau-loante: sed vbi frater est. s. Che-rea. Ch. frater tu⁹ scilicet ego ad-est presto id est presens est vel prope vel iuxta te et loquitur in tertia persona đ seipso. Phe. gau-deo et te adesse et te res tuas ex sententia bene gessisse. Che. satis credo te scilicz gaudere mea gau-dia: o frater nihil est dignius qđ ametur: idest nulla meretrix est dignior que ametur hac Thaide tua amica vbi vsus ē Ter. oratio-ne neutra pro oratione feminina suauitatis gratia ita. i. adeo ē fau-trix. i. fauorē prebēs nostre fami-lie. i. nostre cognationi. Phe. hui ridētis est iteriectio h et amato-rie dicta: laudas mihi illaz Thai-dem q. d. mihi gaudēti et qui eaz optime noriz. Thr. Perij q̃to mi-nus spei ē mihi tāto magis amo i. amore capior. o gnato obsecro te vt. s. me in hac re iuues spes ē in te. q. d. nihil mihi spei est reli-quū nisi in teipso. Gna. quid vis i. quid cupis me facere? Deinde subiūgit faciā si admonit⁹. i. fuero quid velis efficiā et laborabo morē gerere tue voluntati. Potest etiam sic sumi interrogatiue. Quid vis faciam. i. quid petis a me fieri vel quid vis quod ego faciam. vel sine interrogatione sic faciā q̃duis vt sit compositum nomen pro faciaz quidlicet. q. d. faciam quicquid volueris. Thra. perfice precibus id est precario: aut precio id est donis hoc. s. vt heream. i. maneā tandē. i. saltē dicit. Do. apud thaidē in aliqua pte id est ꝙ sit mihi aliquid loci saltem apud eam. Gna. id quod vis est difficile factu scilicz. Thr. si quid collibuit tibi. i. si quid capessis aut suscipis faciendum facile est perficere sup. vel id ē facile factu supple. Do. vult si quid pro siquidem capi: vt sit sensus si collibuit tibi perficerem illud supple de quo locutus sum prius id est facile factu ti-bi noui te id est tuam industriam si effeceris hoc scilicet vt heream apud eam optato a me quoduis id est quodlibet donum et premium feres id est habebis tolles a me id optatum quod a me optaueris. Donum tam ante factum ꝙ post factum datur sicut et munus: premium vero non nisi post factum do-num insuper volūtariū est: munus vero debetur. Gna. Ita ne id est ita feram a te donū ⁊ premiū si ef-fecero qđ vis. Thr. sic erit. i. ita fiet. Gna. si efficio h quod petis postulo vt tua domus pateat id ē sit a-perta mihi ⁊ quod vulgo dī sit ad meum preceptum. ⁊ te pñte id est quando tu eris presens et te absen-te. i. cū tu eris absens postulo inq̃ vt locus sit sp mihi inuocato. i. inuitato si ī augeat: ꝙ si priuet sēsus est

locus semper fit mihi nõ vocatio.i.q̃uis non sim inuitatus sed mea spõte venerim.nisi quis velit iro
cato futuꝝ esse impatiui: verũtñ melioꝛ est superioꝛ expositio. Thr. Do fidẽ.i.spõdeo iuro cõfirmo futu
rum id est ꝙ erit ita vt petis. Gna.accingar.i.me parabo ad id ac viribus vtar siue quod barbare dꝛ
implicabo me ad id faciendum. Accigar autem dicimus in magnis rebus suscipiendis. Uir. Accingunt
omnes operi, Phe. Quem hominem audio hic. Deinde animaduerso eo seu percepto subdit superbe ⁊
minaciter o thraso. Thra. Salue
te id ẽ salui estote vos ambo fra
tres phedria et cherea. Phe. tu
foꝛtasse nescis que facta sunt hic
Thra. scio ea scilicꝫ q̃ facta sunt.
Ph. ergo si tu scis cur conspicoꝛ
id est video conspicio te in his re
gionibus id ẽ in his locis in qui
bus moꝛatur amica. Thra. sum
sup. fretus.i.confisus vobis id ẽ
vestra ãboꝛũ clemẽtia. Phe. scin
i.scis ne ꝙ id q̃tum fret⁹.i.confi
sus esse debeas nobis: vt si dice
remus. Tam illo fretus esse de-
beas q̃ inimico et inuido.i.tñ il-
li debeas confidere q̃tũ inimico
O miles minaciter et acerbe hꝰ
cũ milite agit.edico.i.pꝛecipio ti
bi: vt dux edicit militibus suis.si
posthac.i.postea post hꝰ tẽpus
offendero.i.inuenero te vnq̃.i.a
liquo tpe i hac platea.i.planitie
et pte vꝛbis.nihil est.i.non opoꝛ
tet vt sic loquar ꝙ tu dicas mihi
vel nihil ẽ qd̃ i.ꝓpter qd̃ dicas
i.dicere debeas mihi querebã a
lium.i.non illum quẽ putas. vbi
masculinũ genus pꝛeualet q̃uis
foꝛsitã intelligat poeta feminaꝫ.
foꝛsitã dico. Nã q̃d pꝛohibet eti
am rite intelligi masculinuꝫ: vt si
quis me rogaret q̃d mihi vellẽ
vel quem q̃rerẽ: respõderẽ de
moꝛe: non illum quero quẽ tu pu
tas. Dicit aũt alium querebã non ꝑ alio: vt vulgus grãmaticoꝛuꝫ somniat. Nihil est inq̃ qd̃ dicas mihi
habui iter hac.i.per hunc locũ hoc est mihi fuit hac eundum seu transeundum.peristi.i.moꝛtuus es si
hoc feceris si ꝑditus es. Gn. eia interdũ hoꝛtãtis ẽ: nunc eia coꝛrectioneꝫ significat. haud.i.non decet
id est non est honestum sic velle facere. Phe. dictũ est.i. sic stat sentẽtia.certum ẽ. Gna. nõ coguosco ve
strũ genus sup. vel ingeniũ vel moꝛẽ vl̃ institutũ vel aĩm; esse sup. tã superbum.i.tam insolẽs vt id effi
cere nõ dubitetis. Phe. Sic erit vt dictuꝫ ẽ. Gn. prius audite paucis id est breui sermone qd̃ dictur⁹
sum: quod cũ dixero facitote.i.faciatis si placuerit.i.sederit aĩo vestro et si visum fuerit bonum. Phe.
Audiamus quid dicet sup. Gna. O thraso concede: id est vade vel confer te paululum istuc.i.in istuꝫ lo
cum quem tibi ostendo.non enim eum ad se vocat sed locum ostendit quo abeat atq̧ concedat. Princi
pio: id est in pꝛimis ego vehementer volo vos ambos credere mihi hoc id est hanc habere mihi fideꝫ
quicquid id est quancunq̧ rem hui⁹ id est ex hac re faciam me facere id maxime.i.pꝛecipue mea cã id
est pꝛo mea vtilitate. Uerum id est sed si idem quod faciam et dicam pꝛodest vobis inscitia est id ẽ sim
plicitas ignoꝛantia vel impꝛudentia est vos non facere id est si vos non faciatis. Phe. Quid est. Gna.
censeo id est iudico militẽ riualẽ id ẽ emulũ eiusdeꝫ meretricis amatoꝛem. Facta aũt est nominis trans
latio a feris que sitientes cũ ex eodem riuulo haustum petunt in pꝛelium contra se inuicẽ concitantur

locus semp. Thr. Do fidẽ futuꝝ. Gna. Accigar. Ph.
quẽ ego hic audio: o thraso. Thra. saluete. Ph. tu foꝛ-
tasse que facta hic sient nescis. Thr. Scio. Phedria:
Cur te ergo in his ego conspicio regionib⁹: Thr. Uo
bis fretus. Phe. Scin. q̃ fretus miles edico tibi: si te
hac in platea offendero posthac vnq̃: nihil est qd̃ di-
cas mihi: aliũ querebam: iter hac habui: peristi. Gn.
Eia haud si decet. Ph. Dictũ est. Gn. Nõ cognosco
vestrum gen⁹ tã superbũ. Phe. sic erit. Gna. prius au
dite paucis quod dixero si placuerit facitote. Phe.
Audiamus. Gna. Tu cõcede paululũ istuc thraso
principio ego vos ambos credere hoc mihi vehemen
ter volo: me huius quicq̃d faciam: id facere maxime
cã mea. veꝝ si idẽ vobis prodest: vos non facere insci
tia est. Ph. q̃d est. Gna. militẽ ego riualẽ recipiũdum

censeo ergo riualē recipiūdū.i.admittēdū in aliqua pte apd̄ thaidē.Ph.hē indignātis ē recipiundum videlz cēses.Repetit ergo phedria id verbū qd̄ sibi accidit molestū.Gna.mō.i.tn̄mō vel nūc cogita cōsidera hercle tu libēter viuis.i.cōsuetudinē habes ꝛ familiaritatē viuēdo cū illa.etenī vel sit vnum verbū pro qz.vel sunt duo.i.et certe.bene id est valde libenter victitas.i.bonoꝝ ciborum edax existis cum illa et quid des.i.dare possis paululuz est,i.puulū admoduz est et necesse ē thaidē accipere mł'tū donorum scz vt possit supppedita re te sup.i.subministrare se faciē do copiam sui:aut vt possit incū bere indulgere tuo amori se sup peditando tibi vt tue voluntati morem gerendo et hoc sine sum ptu tuo id est sine impēdio fortu narum tuarū que pau:e sunt nec diu possent ꝯtinuare.nemo ē ma gis oportunus:id est magis ex vsu tuo id est vtilior tibi.nam ex vsu significat ex vtilitate. Usus enim interdum pro vtilitate capi tur.nemo est ergo magis ex vsu tuo ad h̄ omnia videlicet vt sine sumptu tuo ēt victites cum ea et thais multum accipiat ꝛc.Prin cipio id ē in primis. et habet qd̄ det id est habet vnde possit mu nera factitare tanꝙ diues et ne mo dat largius:id est copiosius velut liberalis.hec autē in eo bo na corrūpuntur eo ꝙ est fatuus id est inepta loquens.a fando in sulsus id est sine sale.i.sapientia vel vrbanitate.Id enī sal signifi cat.nā sales sūt facetie seu vrba nitates.vn̄ salsus homo dicitur.i. vrbanus facetus lepide loquēs Unde īsulsus a mutata in u.qua si non salsus.i.non vrbanus aut facetus sed potius insipidus et illepid⁹.ē etiam tardus.i.hebes torpidus corpe et membris:et forte intellectu ꝛ ingenio obtusus.Ita ꝙ vt Donatus inq̄t.Fatui sunt qui verbis et dictis fatui sunt.Insulti vero qui corde et animo.Tardi aūt sunt q̄ corpore ꝛ mēbris torpidi sunt:etiā et intellectu tardos vocamus.stertit.i.dormiens in som num ꝓrumpit noctes et dies id est diebus et noctibus vel die ac nocte vel noctu dieqꝫ aut luce ac tene bris.Ista enim omnia idez sibi volunt.neqꝫ metuas ne verearis ne id est vt et vt id ē ꝙ mulier thais amet istum scz militem.ꝑ ꝯtemptum dicit istū facile pellas id est repellas eum ab ea vbi.i.quando vel cum velis.Phe.Quid agim⁹ initiū.hoc cōsentionis.Gna preterea.i.pret̄ ea que dixi de eo hoc deest supple vel habet hoc quod vel.i.etiam puto id reputo primū id est precipuum:quia parasitus q̄ cupio laute epulari et replere ventrem.Nemo accipit id est īuitat excipit tractat pascit. Uirgilius. Illos porticibus rex accipiebat in amplis id est pascebat tractabat.Nemo ergo accipit hominē aliquē pror sus id est omnino melius id est lautius apparatius neqꝫ prolixius id est largius copiosius.Nam proli xus interdum significat largum:vt sepe cicero habet in suis epistolis.Phe.Mirum est supple:ni id ē si non opus est:id est non indigemus illo homine scilicet milite quoquo pacto:id est quocūqꝫ modo sit opus.Che.ego arbitror hoc idem scilicet opus esse illo homine.Gna.Recte facitis ita videlicet in dicando:et in hoc gratiarum quodammodo est actio.Etiam oro vos vnum id est a vobis vnum flagi to vel peto.Nam oro duos regere potest accusatiuos:vt recipiatis id est ascribatis me in vestruz gre gem.i.in vr̄am communitatem seu in vr̄am societatem ꝛ cateruā vt ego sim vnus ex numero vr̄o.Iam

censeo. Phe.hem recipiūdum? Gna.Cogita mō.Tu
hercle cum illa phedria et libenter viuis:etenim be-
ne libenter victitas.quod d es paululum est:et neces-
se est multum accipere thaidem:vt tuo amori suppe-
ditare possit sine sumptu tuo:ad omnia hec magis o-
portunus:nec magis ex vsu tuo nemo ē:principio et
habet qd̄ det:ꝛ dat nemo largi⁹:fatu⁹ ē:insulsus:tar
dus:stertit noctes ꝛ dies:neqz istū metuas:ne amet
mulier:facile pellas vbi velis. Ph.q̄d agim⁹? G.ꝓter
ea hoc etiam quod ego vel primum puto:accipit ho-
minem nemo meli⁹ prorsum:neqz prolixius. Ph.mi-
ruz:ni illoc homine quoquo pacto opus ē.Chremes.
Idem ego arbitror. Gna. Recte facitis. Unum eti-
am vos oro:vt me in vestrum gregem recipiatis.

satis diu.i.iã satis lõgo tpis spacio voluo boc saxũ.i.deduco istã materiã ⁊ ad boc tẽdo vt bẽatis mili tẽ cuiꝰ sũptibꝰ meretricẽ foueatis ⁊ me in vr̃am recipiatis fidẽ ⁊ societatẽ. Est eñi ꝓuerbiũ in eos qui īextricabili labore.i.labore cuiꝰ exitũ videre nõ pñt afflicti sunt. qđ a sisypbo latrone tractũ ē q̃ ꝑ supplicio eterno saxũ inextricabiliter apđ īferos voluit neq̧ illiꝰ reuolutiõis exitũ videre põt. Ubi ei dici solet iãdiu suz in boc labore. vł iãpridẽ deduco istã materiã. dicerẽ elegãter. iãdiu boc saxũ voluo. Pb. recipimꝰ te gnatonẽ in gregẽ nostrũ. Cb. ac ꝑ ⁊ lubẽter. i. libẽter recipimꝰ iꝗ̃ te. Gn. at ego gnata ꝑ istoc. i. ista re. ꝑ isto beneficio ꝙ me admittitis in gregẽ vestrũ o pbedria et tu cberea. ꝓpino. i. porrigo offero vobis bunc militẽ comedendũ. i. ꝙ̃tũ ad substãtiam suã ac rẽ familiarẽ ꝯsumẽdũ ⁊ đridẽdũ. i. illudẽdũ. Propiare significat pꝰ potuz dare: siue aliquẽ ꝓuocare potu. Et vbi dici solet bibo tibi: dicendũ latine foret propino tibi. Ualeriꝰ libro tertio capite de fortitudiue. Ridensq̧ seruo publico qui eam tradiderat inq̃t propino. Cbe. Placet. i. volumꝰ vt aut recipiatur aut derideaẽ ac bonis euacueẽ. Pb. Dignꝰ ē. s q̃ comedatur ac rideatur sed noluit illis efferre vt illis vltimis verbis sublata voce enunciatis eristimet miles se laudatũ ac ꝓbatũ. Gna. o tbraso accede vbi. i. qñ vis. Nã vbi nis aduerbium loci non babet bic locũ post ṽbũ motũ significãs. Tb. Obsecro te. i. te rogo q̃d agimꝰ. i. q̃d facimꝰ quõ se bz res mea. Gna. q̃d i. petis q̃d agamꝰ. Isti pbedria ⁊ cberea ignorabant. i. non nouerant te. sed postq̃ ostendi mores tuos empbibolũ nam sunt boni mores et mali. ⁊ postq̃ collaudaui te ƀm facta. i. gesta ⁊ virtutes tuas impetraui. i. obtinui qđ volui Ironice aũt bec oĩa dicuntur Amarior eñi est ironia ī viciosos boĩes q̃ veritas. Tb. bene fecisti ⁊ babeo tibi. s. maximã gratiam. etiam nũq̃ fui vsq̃. i. in aliquo loco. Donatus vult capi nunq̃ ꝑ nõ. nibil tamẽ ꝓbibet q̃n possit temporalit̃ sumi. q̃n. i. ꝙ non omnes bomines amarint. i. amauerint me plurimũ. Gna. alloq̃tur gnato pbedriam et cbeream Dixin i. dixi, ne vobis eloquentiam. i. facũdiam atticã. i. verã germanã venustã excultã esse. i. residere in boc milite. boc dicit ꝑ ironiã. Et bene atticã dicit. nã excultior eloquentia đr attica. et summi oratores attici appellati sunt. Inde etiã attica venꝰ đr i. venustas sermonis ac festiuitas excultior cuiusmodi vigebat apud atteniẽses quoꝝ oratores oẽs dicendi veneres sectacti sũt. Gn. Ite bac id est per bunc locum quẽ ostẽdo cõmensatũ scilicet ad militẽ vel ad tbaidẽ. Uos spectatores valete. et plaudite id est cõgratulamini poete. ego Caliopius Terentij defensor recẽsui id est recognoui banc comediam terentianam: et ī ea meũ adbibui iudiciũ ac meã cẽsuram seu cã probaui.

satis diu iam boc saxum voluo. P. recipimus. Cb. ac lubenter. Gna. at ego pro istoc pbedria: et tu cberea bũc comedendum ⁊ deridendũ vobis propinor. Cbe. Placet. Pbe. Dignus est. Gna. Tbraso vbi vis accede. Tbr. Obsecro te quid agimus? Gna. quid? isti te ignorabant. postq̃ eis mores ostendi tuos: et collaudaui scđm facta ac virtutes tuas: impetraui. Tbra. Bene fecisti: gratiam babeo maximam. Nunq̃ etiaz fui vsq̃: q̃n omnes amarint plurimũ. Gn. Dixin ego in boc inesse vobis atticam eloquẽtiam? Pbe. Nibil ꝑtermissum est. Gn. Ite bac vos. Uos valete ⁊ plaudite. Caliopius recensui.

Publij terentij Afri poete Comici. Be autontimerumenos incipit feliciter.

Acta ludis Megalensibus. L. Cornelio lentulo L. Ualerio flacco edilibus curulibus. egere. L. Ambiuius turpio. L. Attilius Prenestinus greca Menandri prima acta secunda modos fecit flaccus claudij: tibijs duabus dextris. M. Junio. T. Sempronio consulibus.

Heautontimerumenos

Argumentum.

Hremes & menedem⁹ duos filios habuerũt. Chremes Clitiphonẽ. & Menedem⁹ Cliniã. Clitipho exarsit in bacbidis meretricis amorẽ. Clinia aũt in antiphile q̄ cũ ea cõsidebat. Menedem⁹ egerrime ferẽs illud ingenijs multis filiũ Cliniam in militiã ire ꝓpulit. Deinde ad se reuersus & se orbuz vidẽs oĩa vẽdidit & agrũ emit in quo se exerceret ac maceraret: in seipo filij iiuriã volẽs vlcisci. Interea Clinia clã pr̄e redijt diuertitq̄ ad Clitiphonẽ vbi cũ accersisset Antiphilã Bacbis vna cũ ea venit cupiẽte Clitiphone Chremetiq̄ ꝑsuasũ est eã esse Clinie amicã q̄ haberz puellã Antiphilaz arabonis gr̄a ob pecunie certe summã que ei ab anu corinthia debebat. Hec autẽ ꝑsuasio a syro callido seruo ꝓdijt: effectũq̄ est vt a Chremete extorq̄rẽtur decem mñe quas Clitipho ꝓmiserat bacbidi. Postea agnita ẽ Antiphila esse Clitiphõis soror q̄ a mr̄e fuerat tradita cuidã anui corinthie secreto ꝓpterea ꝙ Chremes vxori sue fuerat intermiat⁹ si puellã parerz nolle tolli: itaq̄ ipsa agnita data est Clinie in vxorẽ. Clitipho vero dimissa Bacb. de aliam accepit.

Argumentum.

N militiã proficisci natuz Cliniã amãtẽ
Antiphilã cõpulit dur⁹ pater animoq̄
sese angebat: facti penitẽs. Mox vt reuersus ẽ clã patre: diuertitur ad Clitiphonẽ. Is amabat scortũ Bacbidẽ. Cũ accersẽrz & cupitã Antiphilã. Clinia: ei⁹ Bacbis venit amica: ac seruule hitũ gerẽs Antiphila factũ id: quo pr̄ez suũ celaret clitipho.
hic technis syri decẽ mñas meretricule aufert a sene.
antiphila clitiphonis reperit̃ soror: hãc clinia: aliã clitipho vxorem accipit.

Prologus.

E cui vestrum sit mirũ: cur partes seni
poeta dederit: que sunt adolescentiũ id
primũ dicã: deinde quid veni eloquar.

N militiam &c. Pater scz Menedem⁹ dur⁹. i. acerb⁹. & qd̄ inepte dicit̃ i hac significatiõe rudis. cõpulit cliniã gnatũ. i. filiuz suũ amantem. i. qui amabat antiphilã puellã. ꝓficisci imilitiã id est bellũ. & ip̄e Menedem⁹ penitẽs. i. penitẽtia duct⁹ facti illius. i. talis duriciei. angebat sese aĩo. i. aĩo curas voluebat vel ip̄e penitẽs facti aĩo i. in aĩo suo angebat sese i. macerabat seu excruciabat seip̄m mox. i. statim: vbi. i. postq̄ reuersus: clam patre. i nesciẽte patre. diuertit̃ ꝑ diuertit se: vel deflectit̃ ad Clitiphonẽ. is Clitipho amabat scortũ. i. meretricẽ Bacbidẽ. Cũ Clinia accerseret antiphilã cupitã i. amatã. Bacbis venit vt. i. tanq̄ amica ei⁹ Clinie: ac Antiphila venit inq̄ gerẽs habitũ suule. i. tanq̄ ancille Bachi id factũ ẽ sup. q̄. i. vt clitipho celaret patrẽ suũ chremetẽ. hic clitipho aufert. i. extorq̄t a sene scz chremete meretricule. i. ꝓ bacbide cui ꝓmiserat decẽ mñas. i. decẽ libras: technis. i. artibus et calliditatib⁹ syri. Antiphila reperit̃ soror clitiphonis. Clinia accipit hãc. s. Antiphilã vxorem. clitipho accipit aliã vxorẽ dimissa Bacbide. Nã si intelligeret Bacbidẽ dixisset alterã.

E cui vrũ. Hic ẽ ꝓlog⁹ cõcitat⁹. nã & se purgat & aduersariũ acrit̃ terret. Act. q̄ ex cõmodo suo cur hanc comedie actionez suscepit causas affert. Act. loquit̃. i. ille q̄ comediã est actur⁹: necui. i. vt nõ alicui vestruz q̄ auditis sit mirũ cur poeta dederit ptes. i. officiũ seni: q̄ scz ptes sunt adolescẽtũ. i. spectãt ad adolescẽtes. Et ꝑ senẽ vt sentio intelligit seip̄m q̄ iã sit senio ꝓfect⁹. Dicã primũ id. s. q̄re dederit ptes mihi seni agendi hãc comediã cũ tñ aptiores forẽt iuuenes. deinde eloquar. i. culto sermone dicã: qd̄. i. ꝓpter qd̄ vel q̄re veni id est ꝓdij in mediũ: ego sum actur⁹. i. recitaturus hodie hãc comediã integrã translatã supple.

Comedia.III.

Ex integra greca integram comediam hodie sum ac turus heautontimerumenon duplex que ex argumen to facta est simplici: nouam esse ostendi: et que esset: nūc qui scripserit. et cuia greca sit: in partē maximam estimarem scire vestrum: id dicerem. Nunc quobrem has partes didicerim paucis dabo. Oratorem esse voluit me non prologum: vestrum iudicium fecit: me actorem dedit. Sed hic actor tantum poterit a facun dia: quātum ille potuit cogitare cōmode qui orationez hanc scripsit: quā dicturus sum. nam quod rumores distulerūt maliuoli: multas cōtaminasse grecas: duz facit paucas latinas: esse id factum hic non negat: ne qz se id pigere: et deinde facturū autumat: habet bo norum exemplum quo exemplo sibi licere id facere quod illi fecerunt putat. Tuz quo d maliuolus vetus poeta dictitat: repente ad studium se applicasse hūc

Ex integra greca menandri. Nam ex menandro oēs trāstulit preter duas. s. ecirā et phormionē q̄s ex appollodoro traduxit. Sum ergo acturus hodie hanc comediā nomie. s. Heautonti. q̄ dictio greca ī la tino sonat seipsum excrutiās. que. s. comedia facta est duplex ꝑpter senes et iuuenes q̇ in ea introducūt ex argumento simplici. i. ex materia vniformi. Ostēdi hanc comediā esse nouā. i. nouo mō traductā ex greco. et ostendi que esset. i. quo noie nūcuparetur. Nunc ni. i. nisi existimarē maximā ꝑtem vestrū scire qui scripserit. i. cōposuerit et cuia id ē cui⁹ auctoris ipsa greca sit: dicerē id: nunc dabo. i. dicā pau cis. i. breui sermone q̄obrez di dicerim has partes id ē discēdo cas susceperim poeta voluit me esse oratorē id ē oratōe aliq̄d ro gare studentē. Orare em̄ est pe tere seu rogare: sꝫ exorare ē im petrare. Itē orator dr̄ q̇ causas orat ī foro. Itē dr̄ legat⁹ q̇ ad pe grinas natōes mittit: vt oratōe sua efficiat si possit ne bellū exo riatur: sꝫ petita repetātur. et q̄m oratori nō lꝫ iniuriā facere: ideo actor ne patiatur īiuriā nō se ꝓ logū sꝫ oratorē nomīat. Non vo luit inq̄ me esse ꝓlogū. i. faciētez ꝑfationē siue ꝓloquiū siue narrā tē toti⁹ comedie materiā: fecit ip se poeta iudiciū esse vestꝝ. i. vo luit vt iudicaretis vel fecit id qđ cēsebatis esse faciendū et vestre more gessit volūtati: dedit. i. de stinauit exhibendū me vobis ac torē. i. repñtatorē seu ꝓnunciato rē. Sed h̄ actor. s. quē poeta vo bis dedit tm̄ poterit. i. tm̄ conse quet̄ a facundia. i. ex ornatu lo quēdi seu suauitate ꝓnunciandi: q̄tum ille poeta valuit cogitare id ē iuenire cōmode. i. apte. q. d. act. facūdia tm̄ valebit seu pote rit q̄tum poeta inuētōe cōmoda qui. s. poeta scripsit hāc orōnem quā suz dictur⁹. i. facunde ꝓnun ciaturus. Naz qđ. i. q̄ ānt modus respondendi maliuoli. i. inuidi et emuli distulerunt. i. diuulgauerunt rumores id est sermones in populo seu famā ipsum poetam cōtaminasse id ē fedasse maculasse ex mul tis vnam faciendo multas grecas comedias dum. i. quādo fecit paucas latinas comedias. hic poeta non negat id esse factum id est ex multis grecis paucis esse factas latinas: neqz id est nō. i. et nō negat inq̄ se nō pigere. i. non dolere id. i. ob id. et autumat. i. opinatur dicit censet se facturum. Deinde id ē po stea id inq̄. s. se facturum paucas latinas ex multis grecis ipse poeta habet exemplum bonoꝝ. i. docto rum eruditorū poetarum comicoꝝ. s. neuij plauti et ceteroꝝ quo exemplo. i. qua imitatione putat licē sibi facere id qđ illi fecerunt. Tum. i. deinde arbitriū vestrū. i. vestrū iudicium vestra existimatio. i. ve stra sn̄ia valebit. i. locum ac pondus habebit seu auctoritatē in eo sup. qđ poeta. s. lucius lauini⁹ ma liuolus. i. malignus: suis maledictis et detractōibus vetus. i. inueteratus ī sua īuidia et detrahēdi atqz latrādi cōsuetudine dictitat. i. iactitat hūc musicū. i. hūc poetā elegantē. nā a musis. i. a camenis seu cā tibus et carmib⁹ amenis dr̄ music⁹: qualis rite censend⁹ est poeta qui musis ē sacer. est em̄ musarū sa cerdos. Musicus ergo latine dr̄ elegans sicut a musos grece dicit̄ inelegans quod dictitat. Ergo hūc

musicū se applicasse.i.appulisse aīm repēte.i.subito ad studiū fretū.i.cōfisuꝫ ingenio.i.industria amicuꝫ i. amicorum.ꝑ sincopā.haud.i.nō fretū inꝗ natura sua.i. ꝓpria minerua seu proprio ⁊ suapte ingenio ⁊ vt dici solet proprio marte.Quare.i.quapropter volo vos omēs oratos.i.oro vos oēs ne oro.i.smo iniquū.i.iniquoꝝ ⁊ improborū ac maliuoloꝝ plus possit.i.maiorē habeat auctoritate oꝫone equū: id ē equoꝝ.hoc ē bonoꝝ ⁊ iustorū facite.i.laborate ꝙ sup.sitis equi.i.iusti iudices.date copiā.i.facultatem

musicum: amicū ingenio fretū haud natura sua arbi-
triū vestrū: vestra extimatio valebit.Quare oēs vos
oratores volo': ne pl⁹ iniquū possit ꝙ equū oro facite
eq̄ sitis. date crescēdi copiā nouaꝝ: q̄ spectādi faciūt
copiā sine vicijs. Ne is pro se dictū existimet: q̄ nuꝑ fe
cit seruo currēti in via decessisse populū.Cur insanio
seruiat: de illius peccatis plura dicet: cū dabit alias
nouas: nisi finem maledictis facit.Adeste equo aīo:
date ptātem. mihi statariā agere vt liceat ꝑ silentiū:
ne semꝑ seru⁹: currens: irat⁹: senex: edax ꝑasitus: syco
phāta: aut īpudēs, auarus: leno: assidue agēdi sint se
ni clamore summo cum labore maximo. Mea cā cau
sam hanc iustā esse aīm inducite: vt aliqua ꝑs laboris
minuat mihi. Nam nūc nouas q̄ scribūt: nil parcūt se
ni: si qua laboriosa est ad me currit. Sin leuis est: ad
alium mox defertur gregem. in hoc est pura oratio

crescēdi nouaꝝ.i.vt crescāt noue cōedie. Nā gtūs gerūdij singularis nūeri iūgit gtō pl'is nūeri vt Plaut⁹ in captiui. duo nominādi istoꝝ magis ꝙ edūdi copia. Similiter hic. date copiā crescendi nouarū i.vt crescāt noue.et date illā copiā his poetis qui faciūt copiā.i.facultatē spectādi.i.aspiciēdi.sine vitijs.i.sine erroribus seu erratis ne.i.nō prohibēris ē ille poeta non existimet hoc dictum eē sup.ꝓ se.i.grā sui siue sua cā q̄ poeta nuꝑ fecit.i. finxit suo poemate populū decessisse.i.locū dedisse seruo currenti in via.et per hoc nō seruauit decorū. Cur.i.q̄re popul⁹ seruiat.i.obediat obsequatur cedat isano seruo.s.fatuo et desipiēti poeta dicet plura de peccatis i.erroribus ipsius poete scꝫ lucij.cum.i.qn̄ dabit alias cōedias nouas.nisi facit finē maledictis.i.detractionib⁹ seu cōuicijs ⁊ dictis cōtumeliosis ⁊ mordacib⁹ adeste.i.intenti estote ac auxiliū ferte more aduocati q̄ clienti adē id est ꝑsidio illi est equo aīo.i.bono aīo ⁊ iuste iudicāti sine vlla affectōe in queꝗ.date potestatē vt mihi liceat per silentiū id est per taciturnitateꝫ agere.i. recitare hanc comediaꝫ statariā id est quietam que non est trubulēta vt motorie. Nā comedie motorie sunt turbulēte: statarie aūt sunt quietiores. Itē mixte ex vtroꝗ actu ꝯsistūt. Alij dicūt liceꝫ mihi agere hāc statariā.i.stādo ꝑpetuo vsꝗ ad fabule exitū sine turba aliq̄. Agi eī dr̄ fabula cū recitat: stare aūt cū placet.ne.i. vt nō seru⁹ currēs sit sꝑ agēdus. Itē ne senex irat⁹ sit agēdus sꝑ ne ꝑasitus edax.i.vorax mlti cibi sit sꝑ agēd⁹.ne sycophāta.i.calūniator de q̄ satis pri⁹ dictū ē ipudēs.i.inuerecund⁹ sit sꝑ agēdus ne leno.i.fouēs lenocinium hoc ē puellarum: et īterdū ꝓprie vxoris vēditor.auar⁹.i.cupidus habendi.ne ergo hi omēs prius enumerati sint assiduo agendi.i.representandi ac recitādi seni scilicet mihi actori ānoso sūmo clamore.i.vociferatione cum magno labore vos spectatores inducite animum id est imperate vobis siue persuadete mea causa id est mea contemplatione hanc causam scilicet me esse senem esse iustum vt aliq̄ pars laboris minuatur mihi.nam hi qui nūc scribunt id est condunt nouas comedias nihil id est nullatenus ꝑcunt seni scilicet mihi actori.si qua comedia.i.si aliqua est laboriosa.i.reqrens maximum laborem in ea agenda currit ad me venitur vt eam agam sin: id est sed si est leuis: id est facilis actu defertur ad alium gregem id est ad alios actores nō egregios.et gregem per contemptum aliorum actoruꝫ dicit. In hac comedia stataria est oratio pura id est nitidus sermo et facile auditorum assensū iniens.

Experimini id est periculum facite in vtranqꝫ partem: id est tam in comedijs leuibus ꝙ laboriosis et tam statarijs ꝙ motorijs quid meū ingeniū possit id est q̄tū virium habeat ingenium meum in vtrisqꝫ recitandis ac probandis Hac re enim ostendit Terentius ꝙ grauis auctor sit qui suas comedias ꝓbet. Si nunꝙ statui id est constitui prescripsi limitaui precium id est mercedem arti mee id est mee industrie. et si induxi in animum id est si existimaui si mihi persuasi eum questum: id est illud lucrum esse maximum seruire id est obsequi inseruire vestris commodis plꝰ dixit ꝙ si dixisset voluptatibꝰ cōmodis ergo id est vtilitatibus si ergo hec feci statuite id est collocate exemplum in me: vt id est ꝙ adolescentuli: id est iuuenculi qui et ipsi in proscenium sunt ꝓdituri agendi gratia studeant id est laborent placere vobis potius ꝙ sibi: quasi dicat queadmodum in arte mea non sector lucella sed potius auditorum voluptatibus seruire contendo: sic et ipsi adolescētuli potius iucunde gratie vestre gratiam suam artem agendi exercebunt ꝙ questus et lucri.

Experimini in vtrāqꝫ ꝑtem ingenium quid possit meum. Si nunꝙ auare preciū statui arti mee: et eum esse questū in animū induxi maximum: ꝙ maxime seruire vestris cōmodis: exemplum statuite in me vt adolescentuli vobis placere studeāt potius ꝙ sibi.

Chremes. Menedemus.

Quanꝙ hec iter nos nuꝑ noticia admodum est: inde adeo ꝙ agrū in ꝓximo hic mercatꝰ est: nec rei fere sane āplꝰ quicꝙ fuit: tn̄ vel virtus tua vel vicinitas (qđ ego in ꝓpiqua parte amicicie puto.) facit vt te audacter moneam et familiariter: ꝙ mihi videre ꝑter etatem tuā facere: et preterꝙ res adhortatur tua. Nam prob deū atqꝫ hominū fidē: quid vis tibi? quid queris? annos sexaginta natꝰ es: aut plus eo: vt cōijcio: agrū i his regionibꝰ meliorē neqꝫ ꝓ cij maioris nēo hꝫ: seruos complures.

Quāꝙ ⁊c. Hic senex chremes inducitur qui alterius senis menedemi tristicia ꝓmouet. Etiam amborum senum coniunctio multum sequentibus rebus accommodata esse cēsetur. Chre. quāꝙ hec noticia admodum est id ē valde extat siue intercedit nuper. i. nō multo ante tpē iter nos adeo i. in tantū ꝙ inde id est ex tali noticia siue ꝓpter talē noticiā mercatus sum. i. emi hic in ꝓximo. i. in hac vicinia agrū. i. rus ⁊ predium nec sane. i. certe q̄cꝙ rei. i. aliqua causa fere non fuit amplius i. non fuit vltra illā noticiā q̄ videlicet res me inducēt ad emēdum illū agrū. vel q̄cꝙ rei nō fuit amplius i. magis quo mouerer ad id emendum. tamē vel virtus tua vel vicinitas. i. propinqtas. Nam vicinia significat hoīes q̄ ꝓpe domū nr̄am habitant: sꝫ vicinitas est ipa domorum ꝓpinqtas. qđ scilicet esse vicinū puto. i. reputo eē sup. in ꝓpinq̄ parte. i. in coniuncta portione amicitie. tua inꝙ virtus ⁊ vicinitas facit. i. iducit me vt moneam te audacter. i. libere et familiariter eius sup. qđ videris mihi facere preter etatē tuā. i. ꝯtra tuā senectutem et preterꝙ res tua. i. tua vtilitas adhortatur id est admonet suadet postulat vt fiat. Nam prob. exclamatio vehemens imploro sup. fidem id est opem et auxilium. deum: id est deorum atqꝫ hominum quid tibi vis id est quod dicitur. quid oportet tibi: quid queris: id est quid petis natus es annos sexaginta: id est habes sexaginta annos aut plus eo numero scilicet: id est vltra eum numerum vt coniicio: id est coniecturo. Hinc coniectura dicta est a coniectu: id est a directione quadam rationis ad veritatem. vnde somniorum et ominum interpretes coniectores dicūtur. nemo habet agrum meliorem id est fertiliorem neqꝫ maioris precij: id est pluris valentem in his regionibus. et nemo habet complures: id est plures. compositum pro simplice seruos ꝙ tu habes scilicet

Proinde:id est ideo quasi nemo sit.i.quasi neminem habeas:tute id est tumet fungeris officia illorū nunc dicimus tantū fungi officijs ⁊ non fungi officia:vt hic.nunꝗ egredior taꝫ mane neqꝫ reuertor domi tam vesperi id est tam sero tam tarde: quin id est ꝙ non conspicer id est videam te fodere in fūdo id est in parte agri tui:aut quin videam te arare aut aliquid facere in fundo inꝗ tuo ; deniqꝫ nulluꝫ remittis id est relaxas tempus quin semper labores neqꝫ respicis te id est tui nō ducis rationē nec tue

Proinde quasi nemo siet:ita attente tu illoruꝫ officia
fungere. Nunꝗ tam mane egredior:neqꝫ tam vesperi
domum reuertor : quin te in fundo conspicer fodere:
aut arare aut aliquid ferre . De niqꝫ nullum remittis
tempus:neqꝫ te respicis. hec nō voluptati tibi esse sa-
tis scio. At dices enī me ꝗtuꝫ hic operis fit: penitet.
quod in opere faciundo opere consumis tue: si sumas
in illis exercendis: plus agas. Mene. Chreme tan-
tum ne est ab re tua ocij tibi:aliena vt cures:ea que ni
hil ad te attinent? Chre. Homo sum. humani a me ni
hil alienum puto:vel me monere hoc:vel percunctari
puta. Rectum est:ego vt faciam:non est te vt terreaꝫ.
Me. Mihi sic ē vsus:tibi vt opꝰ est facto:face. Chr.
An cuiꝗ est vsus homi se vt cruciet? Me. mihi. Chr.
Si quid laboris est nollem : sed quid istuc mali ē que
so?quid de te tantum meruisti? Menede. Heu hoi,

parcis valitudini scio satis certo pro certe hec non esse tibi voluptati id est ad delectationem. At id est sed dices me penitet id ē mihi parum videtur ꝗtum operis fiat hic id est mihi parum videtur eē de eo quod fit hic a seruis meis qui ꝑ maiore pte dicī cessatores sunt.ꝓpterea ipi operi manum libet admouere si sumas id sup. opere tue.i id laboris qđ cōsumis.i. conteris perdis in opere faciūdo.i. in opando in agro si inꝗ sumas id opere in illis seruis exercendis .i. incitandis ad opus faciendum: plus agas.i.magis oparcris. ⁊ vt dici solet plus lucraris seu lucri faceres vł tue vtilitati magis ꝯsuleres. Menedemꝰ.o chremene.i. vtrum tantum ocij.i.cessatōnis vacationis quietis ē tibi ab re tua id ē a tuis negocijs familiaribus.vt cures ea aliena id ē res aliorum seu negocia que nihil id est nullatenus attinēt id ē spectant ad te. Chre.ego suꝫ homo ergo sociabilis per naturam et non solum ad me sed ad aliū iuuandum natus puto:nihil humani id est nihil spectans ad hominem esse alienum a me id est a me abhorrens ⁊ ad me nō spectare. Puta me vel monere hoc vt scꝫ nō te ita excrucies vel pcunctari id est interrogare arguēdi grā rectū.i.officiosum ē ⁊ honestū :vt ego faciā h̄ sup.s.vt te admoneam aut pcūcter nō ē meū sup.vel nō est mihi integrū solutū aut liberū:aut ad me nō spectat vt deterream.i.deflectam te ab instituto ꝓposito:sed meum est te admonere aut interrogare. Menedemus. Usus est mihi.i.opus est mihi more plautino. Uel si vis cape vsuꝫ ꝓ vtilitate sensus ē:vtile ē mihi sic facere sup.fac vt opus est tibi facto.i facere. Ablatiꝰ pticipij pteriti h̄ ponit̄ ꝓ infinitiuo: vt Salustiꝰ fecit. Priusꝗ incipias ꝯsulto:⁊ vbi cōsulueris mature opꝰ facto.i.cōsulere ⁊ facere. Chremes.an id ē vtrum vsus.i.opus vel vtile ē cuiꝗ.i.alicui hoi vt cruciet.i.torqueat affligat se. Menede.mihi ē vsus scꝫ vt me cruciem. Chremes.si quid laboris.i.si aliquis in eo faciēdo quod facis labor est : nollem id est recusarem ferre: sed ꝗso id est obsecro quid istud mali est id est quid sibi vult istud malum qđ pateris:quid id est in quo tantum id est tam grauiter et tam egre meruisti de te id est quid ita iratus es in te aut de te male contentus vt tam male de te merearis seu male te tractes:mereo autē vel mereor de te est aliquid in te confero vel bonum vel malum. Menedemꝰ. heu hoi interiectio dolentis effusa.

Chre. ne lachryma id ē noli lachrymare seu flere atq; fac me sine necessitate ponitur me fac ergo vt sciam istud quicquid est id est quecūq; res sit: ne retice id est noli celare quicquid ē mihi scz ne verere id ē noli timere: crede mihi iuuero id ē adiuuabo te aut consolando aut consilio id est suasu et oratione cōsilij aut re id est ipso effectu. Me. vis scire hoc quicquid est. Ch. quidem. i. certe volo scire hac causa id est ꝓpter hanc causam: qua causa. i. ꝓpter quā causam dixi tibi. s. vt te leuē labore. Me. diceretur tibi vz quicquid est. Chre. at. i. sed interea. i. dum tu dices appone id est iuxta te pone neq; suspensos teneas istos rastros. dicim⁹ rastrum in singulari ⁊ rastri in p̄li dicti aūt sunt a radēdo q terrā radant. ne labora. i. noli te vexare aut te ita labore conficere interdū ne labora significat ne cura noli curare. Me. minime. i. n̄ apponā rastros meos. Ch. quā rem. i. quid agis te ita cruciādo. Me. sine. i. patere me laborare ne id est vt non dem mihi qd̄ id est aliqd̄ tēpus vacuū laboꝝ. i. vt nullo tempore sim sine labore meritis meis postulātib⁹. Ch. inquā. i. dico tibi nō sinā. i. nō patiar te ita facere. Me. ah dolētis est non facis equū. i. rem iustaz. Chre. hui cōmiserātis est exclamatio q̄so. i. obsecro portas sup. hos rastros tam graues. i. tā pōderosos. Me. meum meritū est sic. i. id quod merui sic postulat vt tales gestē rastros. Chr. Nūc loquere. i. explica causam. Me. habeo filium vnicū adolescētulū. ah dolētis. qd. i. cur dixi me habere: immo id ē sz habui filiuz. o Chreme priusq̄ mea culpa iret militiam incertum est. i. dubium est non constat habeā necne nūc eū. i. quod dici solet licz nō satis recte incertum est si habeā nunc eum an nō. Chr. qd. i. cur istō est sup. ita vz vt nō habeas filium. Me. scies hic anus. i. vetula aduena. i. pegrina nō hinc oriunda sed e corintho. i. ex ea vrbe achaie paupercula est. i. moratˀ h̄ seu residet: ille filius cepit amare filiā ei⁹ anus ꝑdite aduerbiū. i. misere ⁊ nimis vehemēter ⁊ in ꝑditionē moꝝ suoꝝ ꝓpe. i. fere iā vt haberet ⁊ teneret eā ⁊ reputaret eā ꝓ vxore. i. tanq̄ si esset vxor. hec oīa fecit supple claz me id est me nesciente vbi id est postq̄ resciui id est tāq̄ inopinatū cognoui id scz eum amore captuz et habere eam pro vxore cepi id est incepi tractare animum adolescentuli non humaniter aduerbium id est non benigne neq; ritu seu more humano neq; vt decuit id est vt congruum fuit tractare animū egrotum id est egruz. Nam animus eger est: sed corpus egrotum: sed quotidie accusabam euz vi. i. impetu ⁊ via peruulgata. i. modo ⁊ more cōi patrū. i. ꝑentuz quibus sunt inuisi mali filioꝝ mores. hec autem accusandi mihi fuit via alloquendo filium ⁊ dicendo

Chremes. Ne lachryma: atq; istuc (q̄cquid est) fac me vt sciam. ne retice: ne verere: crede inq̄ mihi aut consolando aut consilio aut re iuuero. Menedem⁹. Scire hoc vis? Chre. Hac quidem causa qua dixi tibi. Me. Dicetur. Chre. At istos rastros interea tamen appone ne labora. Menede. Minime. Chr. Quam rem agis? Me. Sine me vacuū tempus ne quod dē mihi laboris. Chre. Non sinam inquā. Mene. Ah nō equuz facis. Chr. Hui tam graues hos queso? Me. Sic meritū est meū. Chr. Nunc loquere. Me. Filiuz vnicum adolescentulum habeo. Ah. quid dixi habere me? immo habui chreme: nunc habeā necne incertum est. Chre. Quid ita istuc? Mene. Scies. e corintho hic aduena anus paupercula: eius filiam ille amare cepit perdite: prope iam vt pro vxore haberet. Hec claz me omnia: vbi id resciui: cepi non humani ter: neq; vt animuz decuit egrotum adolescentuli tractare: sed vi ⁊ via peruulgata patrum quotidie accusabam.

hem indignantis interiectio: ne id est vtrum speras id est credis tibi licere id est permitti facē hec id est talia que facis diuti᷒ scilicet vt habeas amicā prope iā in loco vxoris me patre viuo id est viuēte. o Clinia erras id est falleris opinione tua si credis id .s. tibi liceat diu τ ignoras me id est haud meum nosti stomachum ego volo te dici esse meuz id est q̄ tu dicaris esse filius meus tantisper id ē tamdiu dum id est, donec aut q̄diu facies id quod est dignuz te in ablatiuo id est q̄diu fungeris tuo officio aut

hem tibi ne hec diutius licere speras facere me viuo
patre: amicam vt habeas prope iam in vxoris loco?
erras si id credis: τ me ignoras Clinia. Ego te meū
esse dici tantisper volo: dū quid te dignuz est: facies:
sed si non facis: ego me quid in te sit facere dignum
īuenero. Nulla adeo ex te istuc fit: nisi ex nimio ocio.
Ego istuc etatis amori operam non dabam: sed ī asi
am hinc abij propter pauperiem atq; ibi simul rem τ
gloriam armis repperi. Postremo ad hoc res redijt.
adolescentulus sepe eadem et grauiter audiendo vi-
ctus est. Putauit τ me etate et beniuolentia plus sci
re: et prouidere q̄ seipsum sibi in asiam ad regem mi-
litatum abijt chreme. Ch. quid ais? Me. Clam me
est pfect᷒. mēses tres abest. Ch. ābo accusandi. τ si il
lud īceptū: tamē animi ē pudētis signū τ nō īstrēnui.

facies quod debes: quod id est sed vel quod dignum te si nō facis ego inuenero id est excogitabo quid sit dignum id ē honestū et equum me facere in te id ē erga te seu contra te. Adeo .i. certe ex nulla re. i. ex nulla cā istō qō efficis: fit .i. efficit nisi .i. preter q̄ ex nimio ocio .i. cessatione τ requie ab operib᷒. Nā diuturna q̄es vitijs alimēta mīstrat. Res interduz significat imperium interdum diuitias aliquando litez quandoq; venerem τ alia multa Menedemus istuc etatis id est cum essem ista etate qua es. dicit eodem modo Cicero in epistolis id etatis pro ea etate nō dabam operam id est non indulgebam amori sed abij id est discessi, hinc id est ex patria natali in asiam id est in eam prouinciam seu in eam partem orbis. naz est asia tertia pars orbis τ prouincia in ea parte eiusdez nominis propter pauperiem id est quia eram pauper τ vnusquisq; cupit pauperiem fugere tanq̄ magnū malum. Ut inquit Horatius: atq; ibi id est in asia repperi id est adinueni et acquisiui mihi simul id est pariter rem id est diuitias et gloriam id est laudem τ honorem cum armis id est cuz instrumentis belli id est ad bellū faciendu3. Alij codices non habent cū τ tunc armis belli intelligatur id est per preclara gesta que gessi in bello. Postremo id est tandē res negociū de filio redijt eo id est ad hec que sequūtur seu ad hunc statum hoc est tandem res eo deducta est vel res eo pcessit seu profecta est seu redijt eo id est ad talem statum qui sequitur. Adolescentulus id est filius victus est id ē fract᷒ ē. τ a proposito malo amoris deflexus audiendo sepe eadem conuicia scil3 τ probra τ grauiter id est moleste τ egre: audiendo inquam ea. Putauit scilicet filius me patrem plus scire τ prouidere sibi q̄ seipsum etate id propter etatem: quia senex eram τ beniuolentia id est quia videbat me bene illi velle et ita laudat filiū qui in malo non fuerit pertinax vt multi sunt. o Chreme abijt in asiam ad regem asie scilicet militatum id est ad militandū vel vt militaret sub eo. Chre. quid ais: admirantis est hoc dictum potius q̄ interrogantis. Menedemus. Profectus est clam me id est me nesciente abest id est absens est tres menses id est quod inepte dicitur. est absens de post tres menses. Chremes. estis supple: ambo id est tam tu q̄ ipse accusandi .i. culpandi: etsi id est quamuis tamen illud inceptum id ē institutum propositū filij tui est signū animi pudentis τ nō in strenui imo strenui τ valentis seu elati.

Mene. vbi id est postq̄ comperi.i.cognoui per inuestigationem ex hijs socijs qui fuerunt conscij id ē participes eius vel conscij id est consentientes ei filio reuertor domum mestus id ē tristis atqz animo fere perturbato id ē penitus turbato et cōmoto atqz incerto id ē perplexo. assideo id ē iuxta aliquid se deo. nam componitur ex ad quod est iuxta & sedeo: vel ponitur compositū pro simplici: pre egritudine id est pre dolore animi serui id est famuli mei accurrunt id est celeriter ad me veniunt: accurro enim componitur ex ad & curro curris

Mene. Ubi comperi ex his qui fuere conscij domuz reuertor mestus: atqz animo fere conturbato atqz incerto: pre egritudine assideo: accurrunt serui: soccos detrahunt video alios festinare lectos sternere cenā apparare: pro se quisqz sedulo faciebat: quo illam mihi lenirent miseriam. Ubi video hec cepi cogitare. hem tot mei solius solliciti sunt causa: vt me vnum expleant: ancille tot me vestiant: sumptus domi tantos ego solus faciam? sed gnatum vnicum (quem pariter, vti decuit aut etiam amplius q̄ illa etas magis ad hec vtenda idonea est) eum ego hinc eieci miserum iniusticia mea: malo quidem me dignum quouis deputem: si id faciam. Nam vsqz dum ille vitam illam incolet inopem: carens patria ob meas iniurias: interea vsqz illi de me supplicium dabo laborans

detrahunt id est deducunt a pedibus seu dissoluūt soccos id ē calceos: soccus calcei genus est dictus vt aliqui volūt quasi saccus: quia calciatōni fit facilius q̄ les sunt quas peditbecas vocant. Eo autem calciamento comediarū actores vtebantur quēadmodum et coturno tragedi: vsqz adeo vt pro stilo comico poni possit quemadmodum coturnus pro stilo tragico. Uideo alios seruos meos festinare sternere id est parare lectos. Lectulis enim stratis antiqui cenitabāt. Inde triclinium a tribus lectis dictum. Horatius. Sepe tribus lectis videas cenare quaternos. Uideo inquā alios festinare apparare id est laute parare cenā. nam apparare ē ad dignitatem quandā ac verius pompam. Preparare vero est que vtilia sunt aut forte credūtur quisqz pro se id est ex sua parte vel pro virili sua aut pro qualitate roboris sui. Uir. in quinto pro se quisqz viri faciebat id est efficiebat sedulo i. istāter ac sine dolo q.i. vt lenirent. i. mitigarēt mihi illā miseriaz. i. calamitatē. Ubi .i. postq̄ video hec q̄ faciebāt serui: cepi cogitare id ē considerare. hē id ē indignatiue et dolenter tot serui sunt solliciti id est anxij causa mei solius vt expleant me vnum id est vt mihi vni satisfaciant cumulate ac mihi morem gerant: tot ancille vestiant me. q. d. nō faciet ego solus faciā tātos sumptus .i. tanta īpendia, siue tātas impēsas domi. q. d. nō faciā sz ego eieci hinc mea iniusticia eū gnatū vnicū miserū quē gnatuz decuit. i. decēs fuit vti pariter. i. equalit vt ego his sumptibus & seruis: aut etiā quē decuit vti amplius q̄ illa etas iuuenilis ē magis idonea ad hec vtēda. i. ad vtēdum his vel vt vtatur his pdictis vbi vtēda gerundiū est nomē. q̄dem. i. certe deputē. i. valde putem me esse dignum quouis. i. quolibz malo. i. qualibz afflictione si faciā id qd dici scz si patiar vt tot serui pro me sint solliciti q̄ tot ancille me vestiant q̄ tantos sumptus faciaz que omnia predicta dixerat indignatiue: intelligens se non esse facturum. Nam vsqz id est assidue dum id est quousqz vel q̄diu ille filius incolet id est exercebit vel ducet vel aget aut frequentabit illam vitam inopem id est miseram carens patria id ē exul a patria propter meas iniurias id est contumelias: interea .i. tandiu dabo illi vsqz id est assidue suppliciū. i. penas de me laborans. i. laborando querens. i. acquirendo cū labore

parcans id est coartans et cõstringens solitum victum et tanq̃ parcus fortunis parcendo et eas re-
fernando seruiens: id est seruiendo illi conquirendo et conduplicando vndiqꝫ illi diuitias more boni
serui. Dare alicui de se suppliciū significat punire seipꝫ illi⁹ vice. hec sunt illa q̃ senex faciēda sibi decreue
rat nunc ostendit ad rem v̄ba accessisse seu esse collata inquiens. facio ita vt deliberaui. prorsus id ē om
nino nihil relinquo in edibus: id est domi mee nec vas scilicet relinquo nec vestimentum corrasi: id ē

parcens querens illi seruiens. Ita facio. prorsus nil
reliquo in edibus: nec vas nec vestimentum: corrasi
omnia: ancillas: seruos (nisi eos qui opere rustico fa-
ciundo facile sumptum exercerent suum). Omnes p
duxi ac vēdidi: inscripsi illico edes mercede: quasi ta-
lenta quindecim coegi: agrū hunc mercatus sum: hic
me exerceo: decreui tantisper me minus iniurie chre-
me meo gnato facere: dū fiam miser: nec fas esse vlla
me voluptate h̄ frui: nisi vbi ille huc salu⁹ redierit me
us pticeps. Chr. īgenio te eē in liberos leni puto: ⁊ il
lū obsequētē si quis recte ac cōmode tractaret. Verū
neqꝫ tu satis hunc noueras: nec ille: hoc ibi fit vbi nō
recte viuitur. Tu illū nūq̃ ostēdisti quanti penderes

vndiqꝫ coadunans et colligens vendidi oīa scilicꝫ ācillas ser
uos nisi id est preter eos qui fa
cile exercerent id est bene collo-
carent et demererentur suū sum
ptuꝫ id est preter eos qui vt vul
go dici solet hū iplerent id quod
constarent suo sumptu. in opere
rustico faciūdo. i. in meditando ī
agro siue in fodiendo siue in arā
do siue in alijs id genus. Cum di
cere volumus aliquem nil omni
no tam parum reliquisse ex reb⁹
suis quod non alienauerit recte
dicemus. oīa corrasit. q. etiaꝫ ra
serit parietes ⁊ cetera si ex illis
radēdis aliq̃d cōmodi potuerit
ꝯseq. Interdū corradere. vt ait
Do. significat difficulter ꝯpere.
Te. in adelphis. Minas decem
corradet alicūde. i. difficulter. cō
parabit. Abradere aūt significat
p̄ viꝫ auferre. ꝑduxi. i. exposuiue
nales seu ꝓposui. nā ꝑducere si-
gnificat foras ducere. Vñ ꝑdu-
ctores dicūt qui v̄gines abducūt
et eas ad questū exponūt. ac vē-
didi oēs seruos. s. meos illico id
ē ꝓtin⁹ iscripsi. i. proscripsi vena-
les edes apponēs inscriptioneꝫ
ad fores talem. Hec domus est venalis vel alia id genus. inscripsi ergo edes mercede id est p̄cio coegi
id est congessi coaddunaui quasi id est ꝓpe quindecim talenta. Talentū athenīense ꝑuū constat ex lx. mi-
nis siue libris. Talentum vero magnū constat ex octoginta tribus et quattuor vncijs. Est etiā talētum
euboicum quod attico talento paulo minus est. Mercatus sum id est emi hunc agrum hic id ē in hoc a
gro exerceo. i. fatigo me. o Chreme: decreui. i. cōstitui me facere min⁹ iniurie meo gnato tātisper. i. tādiu
dum. i. q̃diu fiam. i. efficiar miser. i. afflictus. Decernere ꝓprie ē de rebus magnis certam ꝓferre sentē
tiam. nec. i. et decreui non esse fas. i. non licere me frui hic vlla voluptate. i. aliquā capere voluptatē ni
si. i. preterq̃ vbi. i. postq̃ vel quādo ille. s. filius meus pticeps. i. heres meus quasi nūc ptem capiēs bo
norū meoꝝ vel etiā pticeps. i. cui debeā credere oīa mea cōsilia redierit. i. reuersus fuerit huc saluus. i.
incolumis. Ch. puto te esse leui ingenio. i. te esse natura miti et benigna ac indulgētī in liberos. i. erga fi-
lium. nā vt Gelius ait liberos dixerūt auctores nūero multitudinis de vno tantum filio quin quod lon
ge est mirabili⁹ de vnica filia. et puto illum filium esse obsequentem. i. officiosum morigerum obseqosuꝫ
si quis tractaret. i. foueret eum recte ac commode. i. oportune tempestiue. Verū id est sed neqꝫ tu noue-
ras. i. cognoscebas satis illum. i. mores eius. neqꝫ ille satis nouerat id est cognoscebat te id est tuos mo
res. hoc scilicet vt mores ignorentur fit. i. efficitur vel contingit. ibi. i. nunc. vbi i. quando nō viuitur. i.
ita non agitur recte vt decet. tu nunq̃ ostēdisti q̃tipēderes. i. q̃ti estimares aut q̃tifaceres illum filiuꝫ
Tractū aūt ab āntiquis q̃ ante pecuniam signatā es ⁊ argentum pendebāt. i. pōderabant. Vñ pendere
penas dicimus i. dare seu luere penas. Nam antiquorum pene erāt pecuniarie inde pēdere dicimus
estimare siue liceri. Vñ nihilipendere. i. nihilifacere. Inde paruipendere floccipendere magnipendere

nec ille credere est ausus que est equum patri. Quod
si esset factuz: hec nunq̄ euenissent tibi. Menedem⁹.
Ita res est fateor: peccatum meū maximū est. Chre.
Menedeme: at porro recte spero, et eum tibi saluum
affuturum esse hic confido propediez Menedemus:
Utinam ita dij faxint. Chre. Facient. nunc si est com
modum dionysia hic sunt: hodie apud me sis volo.
Menede. Non possum. Chre. Cur non: queso tandē
aliquātulum parce tibi. Idem absens facere te hoc
vult filius. Menede. Non conuenit qui illum ad la-
borem impulerim: nunc meipsum fugere. Chremes.
Siccine est sententia. Menede. Sic. Chremes. Be-
ne vale. Menede. Et tu. Chremes. Lachrymas ex-
cussit mihi: miseretq; me eius. Sed vt diei tempus ē:
monere me hunc vicinum phaneaz ad cenā vt veniat
ibo: vt visaz si domi est. Nihil opus ē monitore iamdu
dum domi apud me esse aiūt: egomet cōuiuas moror:

nec ille filius ausus est credere id est committere et impartiri tibi secreta supple sua seu consilia. que
equum est id est iustum est filios supple credere id est committere patri vt nihil moliantur parentibus
inconsultis. Quod si factum esset videlicet vt et tu illi ostendisses quanti eum faceres ⁊ ille sua tibi cō
silia credidisset: nunq̄ hec euenissent tibi scilicet vt tu ita doleres et filij presentia priuatus esses. Me.
res est ita id est eo modo quo dices res se habet fateor id est profiteor ita esse peccatum meum est ma-
ximum id est grauissimum. erra-
ui. Chre. O menedeme at porro
id est sed certe recte spero: id est
bona est mihi spes seu recta spe
sum et confido: id est credo il-
lum filium affuturum esse: id est
q̄ aderit hic prope diem: id est
breui cum scilicet iam prope est
dies. Me. vtinam dij faxint .p. fa
ciant. Che. facient id est efficiēt
vt tu redhibeas filiuz nunc si cō
modum est id est si tibi est opor-
tunum et tempestiuum et nō mo
lestum volo q̄ sup. sis hodie apō
me: q: sup. dionysia sunt hic: id ē
in hoc anno. hoc est nūc sunt bac
chanalia siue orgia que sunt bac
chi sacra seu festa qui bacchus
vna suarum appellationum dici
tur dionysius. Eius autez sacra
a plerisq; grecie vrbibus triēnio
quoq; celebrabantur. Me. non
possum scilicet esse conuiua apō
te. Chre. Cur non potes esse apō
me: queso id est obsecro tandem
id est vno verbo q̄ tantam vim
habere apud te velim q̄tam si
diu te rogassem. et illud foret vl-
timum hoc est postulat chremes
parce aliq̄tulum tibi id est aliq̄
tulos tuos remitte interseca la-
bores ac interrumpe. idem filius
absens vult te facere hoc: id est
vt parcas tibi. Mene. non cōue
nit id est non est conueniens nūc
meipsum fugere laborem: qui sci
licet ego impulerim id est impe-
gerim et intruserim illum filium
ad laborem sumēdum. Chr. Sic
cine. i. vtrū talis est sentētia ⁊ opinio tua. Me. sic est sup. sentētia mea. Chr. bene vale. i. mane bene va-
lens ⁊ sanus. Me. et. i. etiā tu chremes bñ vale. i. bñ valēs abi. Chr. excussit mihi lachrymas. i. lachry
mari me fecit. i. lachrymas in sinib⁹ oculoꝝ meoꝝ oboriri fecit: que ex oculis manarūt ac si fuissent ex-
cusse nam excutere significat commouendo aliq̄d deijcere: vt excute te de puluere: id est te mouendo ve
hemēter deijce a te puluerem: et me miseret eius menedemi. i. eius mia teneor. Sed vt. i. q̄diu tempus
diei est me oportet monere. i. admonere certiorem facere hunc viciñ phaniā noīe vt veniat ad cenam
ibo vt visā id est videam hic. alias eā ad videndum si est domi. Deinde vt sciuit eum iam esse domi sue
subditi nil id est non fuit opus monitore id ē vocatore ad cenā. aiūt hoies. s. i. dicūt eū presto esse id est
adesse ⁊ prōptū seu paratū esse ⁊ cōparere iādudū id ē ex aliquanto ante tpe. egomet moror. i. in mora
detineo conuiuas id est eos q̄ ad conuiuium mecū venerūt. cū ei eos deberem expectare me expectant

Ibo hinc. i. ex hoc loco itro id ē in domū meā. Sed quid. i. cur fores crepuerūt. i. patefacte sūt ⁊ apte. Quisnā. i. q̄s egredit̄ id ē exit hinc a me. i. a domo mea. Est eñi qđ vulgo ⁊ inepte dici solet. q̄s exit de penes me: cū dicendū sit. quisnā a me exit aut effluit. quēadmodum, prius diximus eamus ad me, ꝓ eo qđ barbare dici ꝯsueuit: eamus penes me ꝯcessero id est con cedam ꝯiunctiuū ꝓ indicatiuo h̄ est me con feram vel intrabo huc id est in domum meam.

ibo hinc intro. Sed quid crepuerunt fores: hinc a me
quisnam egreditur? huc cōcessero.

Clitipho. Chremes. Clinia.

Nihil adhuc ē quod vereare clinia: haud
quaq̄ etiā cessant et illam simul cū nun-
cio tibi hic ego affuturā hodie scio. Pro
in tu sollicitudinē istā falsam (que te excruciat) omit
tas. Chre. Qui cum loquitur filius? Cliti. Pater a-
dest: quē volui adibo. pater oportune aduenis. Chre.
Quid id est? Cliti. Hunc menedemū nostin nostrūm
vicinū? Chre. Probe. Cli. Huic filiū scis esse? Chre.
Audiui in asia esse. Cli. Non est pater: apud nos est.
Chr. Quid ais? Cl. aduenientē e naui egredientē illi
co abduxi ad cenā. nā mihi cū eo iam inde vsq̄ a pue-
ricia fuit semper familiaritas. Chre. Volu ptatē ma-
gnā nūcias. quid narrat? Cl. quid? Ille mi ser̄ se esse.

Nihil adhuc ⁊c. Hic clinie q̄ ex asia redierat ingens de amica sollicitudo exp̄mit̄. Accedit et sodalis opitulat̄ clitipho: qui aduentū amici mira voluptate patri narrat. Miserat aūt clinia accersitum antiphilā: discruciabaturq̄ ꝙ nō rediret cui sic inquit clitipho. Cli. O clinia nihil ē adhuc: qđ. i. ꝓpter qđ vereare. i. timeas nō venturā antiphilā: hoc est nōdū habes timēdi materiā seu occasionē: qđ sic dici nō satis culte solet: nihil ē adhuc de quo tu debeas timere. etiā haud q̄q̄. i. ne quaq̄ cessant. i. differunt aduentū ⁊ tardant: ⁊ qđ dici solet nō morātur adhuc seu nō morā faciūt. ⁊ scio illā antiphilā hodie affuturā tibi sic simul. i. vna cū nūcio q̄ iuit eā accersitū. Proin. i. ꝓinde hoc est iō mittas. i. dimittas istā. i. tuā sollicitudinē falsam. i. sine cā existētē. q̄ sollicitudo excruciat id est affligit te. Chre. qui cū. i. cū illo filius meus. s. clitipho loquit̄. Cli. Pater adest id est ꝓpe ē vel aduenit: quē patrē volui adesse sup. vel quē volui. i. optaui ⁊ desideraui: vt q̄s me vult. i. quis me petit: adibo. i. ibo ad eū vt decz filiū patrē adire. o pater tu aduenis id ē accedis oportune id est tempestiue auspicato. bonis auibus expectate venis. Chr. Quid illud est ꝓpter qđ oportune aduenio. Cli. nostin id est nosti hunc menedemū nostrū vicinū. Chr. ꝓbe id est bene seu recte noui eum. Cliti. Scis filium esse huic id est eum habere filium. Chr. audiui id est accepi eum esse in asia quod dici non multum latine solet ꝙ est in asia. Cli. o pater non est in asia sed est apđ nos recte⁊ nō ē penes nos. nā penes nos ē q̄cq̄d a nobis possidet̄ ⁊ ī nostra ptāte ē. Ut penes principē salus nr̄a est i. in eius ptāte. Chre. q̄d ais. Interrogat id qđ audiuit admirabūdus neq̄ facile credēs. Cli. ego abduxi. i. deduxi illico. i. cōtinuo ad cenā illū aduenientē. i. accedentē ⁊ applicantē seu appellantē: egredientem. i. euntē, naui qua redibat ex asia. i. cū applicaret ⁊ e naui egrederet̄ stati abduxi eū ad cenā. nā familiaritas fuit mihi semp cū eo iam inde vsq̄ id est assidue a pueritia. i. a tempore pueritie: id ē iā ex eo tempore cum ambo essemus pueri. Chremes. Nuncias id est narras magnam voluptatem id est magnam leticiam. Ut Ci. in epistolis. Voluptatem habui nimiam: quid narrat id est quid noui refert aut quid dicit. Cliti. petis supple quid ille narret: narrat supple se esse miserum id ē infelicem.

Chremes. Miserum? quem minus credere est: q̄ vel
lem menedemum inuitatum: vt nobiscum esseȝ hodie:
amplius vt hanc leticiam nec opinanti primus obijce
rem ei domi: atq; etiam nunc tempus est. Clitipho.
Caue faxis: non opus est pater. Chremes. Quapro
pter? Clitipho. Quia incertum est etiam: et quid de
se faciat: modo venit: timet omnia: patris iram: atq;
animum amice se erga vt sit sue: eam misere amat.
propter eam hec turba atq; abitio euenit. Chremes.
Scio. Clitipho. Nunc seruulum ad eam in vrbem
misit: et ego vna nostrum syrum. Chremes. Quid
reliqui est: quin habeat: que quidem esse in homine
dicuntur bona: parentes: patriam incolumem: ami
cos: genus: cognatos: diuitias: atq; hec perinde sunt
vt illius animus est: qui possidet: qui vti scit: ei bo
na sunt: qui non recte vtitur: mala. Cli. Immo ille fu
it senex importunus semper: et nunc nihil magis ve
reor: q̄ ne quid in illum iratus plus satis faxit, pater.

Chr. narrat se esse miserū: quem .i. qualem scȝ miserū esse minus est credere .i. nō licet credere: siue cer
nere est id est cernere licet. q. d. nō est credendū cū eē miserū q̄ .i. q̄tum vellem .i. optarem menedemū
patrē eı' eē inuitatū .i. vocatū ad cenā vt eēt nobiscū hodie: āpli' .i. vltra vellē eū esse inuitatum vt obijce
rē .i. offerrē domi prim' .i. añ ceteros hāc leticiā ei patri: nec .i. nec etiā opināti .i. suspicāti. q. d. p̄ter spē
ei accidat quo maius gaudiū eē solet: atq; etiā nūc tp̄s est .i. adhuc satis maturuȝ ē eū inuitare: τ ideo
mittēdus est q̄ eū accersat. Cli.
o pater caue faxis .i. vide ne faci
as: τ ita habem' faxin xis. xit. τ
faxint vt videre facile ē p faciā
as. faciat faciant: nō est opus .i.
nō est necesse vt inuitetur. Chr. q̄
propter .i. cur nō ē opus. Cli. q̄a
etiaȝ incertū est q̄d clinia faciat
id ē tēdat facere de se. q. d. nesci
tur quā viā vult ip̄e tenere. Mō
id est pauloāte adhuc venit .i. ap
pulit ex asia: timet oīa vȝ: timet
iraȝ patris sui: atq; timet aīȝ a
mice sue: vt .i. q̄ nō [vt aliq̄n pri'
dixim' ex donati. snīa] anim' a
mice .s. non sit erga se .i. timet ne
amica eū postergauerit ac ne ex
eius aīo effluxerit: amat eā ami
cam misere .i. pdite vehemēt et
in suaȝ miseriā Hec turba .i. hec
turbatio τ discordia inter euȝ et
patrē τ hec abitio .i. discessio seu
pfectio euenit pp̄ter eā amicā.
Dicit' aūt abitio ab abeo is. abi
tuȝ tu. u versa in io fit abitio abi
tōis .i. discessio. naȝ abire sigt di
scedere. Ch. Scio pp̄t eā eū di
scessisse a patre molestatū sepe.
Cli. nūc misit seruulū in vrbē ad
eaȝ antiphilā accersendā: τ ego
misi vna .i. simul nostrū syrū ser
uū .s. Chr. q̄d reliqui ē .i. quid re
stat quid relinq̄tur q̄d supest q̄d
deest seu abest: qui .i. q̄ nō habe
at ea: que q̄deȝ .i. certe dicunt' .i.
censentur a vulgo esse bona ī ho
mie cū tñ philosophi tm̄ animi
bona cēseāt appellāda: hȝ ergo
ea que dicūtur bōa .s. hȝ parētes
patrē τ matrē hȝ patriā īcolumē
.i. saluam τ nō armis quassatam τ habet amicos quos sibi ↄciliauit habet genus .i. natales bone ↄdi
tionis τ fortis seu psapiam mediocrē hȝ cognatos .i. propinquos de cognatione sua: habȝ diuitias .i.
opes atq; hec omīa que nec de se sunt bona neq; mala: perinde .i. ita seu eiusmodi sunt: vt .i. q̄lis seu cu
iusmodi anim' illius hoīs est qui possidet ea que dicūtur bona a vulgo. Sūt inq̄ bona ei qui scit recte
.i. vt decet vti illis bonis: τ sunt mala ei qui nō vtitur recte illis q̄ dicuntur a vulgo bona Cli. imo .i. sed
ille senex scȝ menedem' fuit semp īportun' .i. acerb' molestus infest' τ quod dici solet: male gratiosus
quasi non oportunus. τ nunc nihil magis vereor q̄ nequid .i. q̄ q̄ aliq̄d nā hic. ne sigt tm̄ q̄ ip̄e pater
nisi mauis pater esse vocatiui casus referriq; ad chremetem. Nil magis inq̄ vereor q̄ ne id est q̄ ille
senex menedem' iratus plus satis .i. plus equo seu plus q̄ decet faxit .i. faciat aliquid in illū Cliniā.

Chre. ille ne. i. dicis te timere ꝙ senex sup. faciat aliqđ in illū. Deinde chremes se repressit ꝑ aposiope sim ne cōfirmaret cliniā. vidēs bonū esse vt in timore foueatur. sed reprimā. i. cohibebo me neqꝫ ostendam vltra eius patris teneritudinem in eum. nam vtile est illi scꝫ menedemo hunc filium suum esse: id est permanere in metu. Cli. quia dixerat chremes reprimā me interrogat filius. quid tute. i. tumet vol uis sup. aut cogitas tecum id est apud te. Chre. dicam vtvt id est vtcūqꝫ siue qualitercunqꝫ erat id est

Chremes. Ille ne? sed reprimam me. nam in metu esse hunc illi est vtile. Clitipho. Quid tute tecum? Chremes. Dicam vt vt erat pater mansuꝫ tamē oportuit fortasse aliquanto iniquior erat: propter eius libidinem pateretur. Nam quē ferret: si parentem nō ferret suum. hunccine erat equū ex illius more: an illū ex huius viuere? Et quod illum insimulat durum: id nō est. Nā parentū iniurie vniusmodi sunt ferme: paulo qui est homo tolerabilis. scortari crebro non vult, vult crebro cōuiuarier: et prebet exigue sumptū. atqꝫ hec sunt tū ad virtutē oīa. Uerū aīmus vbi semel se cupiditate deuinxit mala necesse ē clitipho cōsilia ꝯsequi similia. scitum est periclum ex alijs facere: tibi quod

qualitercunqꝫ res habebat tamen oportuit mansum id est manere: id est oportebat filium manere. Ut curabo adductuꝫ tuum pamphiluꝫ pro adducere. vt prius visum est. fortasse id est possibile ē ꝙ pater erat aliq̄to iniquior id ē seuerior et acerbior equo propter libidineꝫ id est propter lasciuiam eius filij: aut propter inordinatam et temere susceptam voluptatē eius pateretur: id est pati debebat vel debuisset. vt faceres sepe pro facere debuisses nisi malis ad patrem referri. q̄si dicat. Debebat pater eius pati libidineꝫ sed superior snīa melior ꝑpter id quod sequitur. Naꝫ quem hominem ferret. i. tolerarēt: si non ferret. id est pateretur patrem suum. Tale et illud est in aliquo Cuius saluti consulet q̄ suam negligit. Hūccine id est vtrū hūc filiuꝫ equū erat. i. decebat viuere ex more i. ex arbitrio illius scꝫ patris. an erat equum illū scꝫ patrē viuere ex more hui⁹. s. filij ꝛ id nō est duꝝ i. asperꝫ seu acerbū aut toleratu difficile s. qđ insimulat eū. i. īcusat morēs ei⁹. Naꝫ īsimulare significat accusare seu īcusare. hoc ē mores malos reprehēdere. vt insimulo illū supbie. i. īcuso Nā iniurie parētum ferme sunt vnius modi. i. vni⁹ rōnis seu similis hō ille parēs. s. qui ē paulo i. paululum tolerabilis i. dignus q̄ toleretur. nā tolerabilis passiue capi debet nō vult filium suū sup. scortari crebro id est sepe seu frequenter scorta ductitare. Scortari eniꝫ vt varro inquit est sepius meretriculam ducere que meretrix a pelle scortum appellatur ꝙ vt pellicula subigatur. Scortes enim pelles sunt arietine. ꝛ scortea vt Festus inq̄t et similiter Uarro appellantur oīa ex pellib⁹ facta seu corijs nō vult inq̄ parēs tolerabilis filium conuiuari crebro id est frequenter sue meretri. i. celebrare ꝯuiuium Nam conuiuor aris. deponēs verbum aut significat celebrare conuiuium aut ad conuiuium inuitare: aut etiam frequentare conuiuia. Nonius etiam dicit inueniri conuiuo pro conuiuor pro eo quod ē ad conuiuium inuito. Pompo. in munda. Si calendis conuiuāt idibus cenant foris. Ipse homo tolerabilis inquam prebet exigue id est parce. sumptum id est impendia que fiunt in celebrādis ꝯuiuijs ꝛ meretricibus fouendis. atqꝫ hec omnia que facit pater sunt tum id. est tunc ad virtutem acquirēdam ꝛ ad omittendas tales immundicias. Uerum id est sed vbi id est postq̄ animus semel deuinxit id est irretiuit illigauit inuerit se cupiditate aut libidinis aut honoris aut opuꝫ. O clitipho fili mi necesse est consequi id est cōsiderare similia consilia id est similia proposita seu similia suscepta. quod dicunt inepte aliqui interprisias hoc est scitum. i. scite et docte atqꝫ prudenter factum: ꝛ hic capiatur passiue quia scitus homo dicatur sepius qui sciens est. hoc ergo scitū est. i facere ꝑiclū. s. facere experiētiā seu sumere experimentum aut consilium ex alijs. nā periculū interdum videt̄ pro consilio capi. Cice. ad trebatiū: Cornelio nihil audeo dicere cui⁹ ꝑiculo stultus es. i. consilio quod. s. periculum factum ex alijs fit tibi

ex vsu id est ex vtilitate. Cli. Credo. i. existimo ita esse vt dicis sup. Chr. ego ibo hinc intro idest in domum vt videam quid cene minus dicit ꝙ si dixisset que cena sit nobis: quod dici solet inepte. pro vidēdo quid habemus ad cenandum tu fili vt: id est quādiu tempus diei est. vide id est caue sis id est si vis ne quo id est vt non in aliquem locū abeas. i. discedas longius id est nimis longe. hinc ex hoc loco. qđ dici solet. vide ne elonges te nimis in hoc loco.

ex vsu fiet. Cli. Ita credo. Chr. Ego ibo hinc intro:
vt videam nobis cene quid fiet: tu vt tempus est diei
vide sis: nequeo hinc abeas longius.

Clitipho.

Uam iniqui sunt patres in omnes adolescētes iudices: q equū esse cēsent: nos iā a pueris illico nasci senes. neqȝ illarū affines rerum esse quas fert adolescētia. sua libidine moderātur: nūc que est: non que olim fuit. mihi si vnꝙ filius erit ne ille me facillime vtetur patre. nam et cognoscendi ⁊ ignoscēdi dabit peccāti locus: non vt meus qui mihi per aliū ostēdit suam sententiam. Perij. is mi ibi vbi adbibit plus paulo sua qui narrat facinora nunc ait: periculum ex alijs facito. tibi qđ ex vsu fiet. astutus ne ille: haud scit: quā mihi nūc surdo narrat fabulam: Magis nūc mee amice dctā stimulant

Uam inquit ⁊c. Hic solus cliti. ꝑmansit q̄ de pr̄e conq̄rit vt mos est adolescentiū q̄ paterna precepta moleste ferunt. Cliti. ꝙ. i. ꝙtum pr̄es sunt iniq̄. i. non eq̄ sed acerbi ⁊ importuni iudices. i. cēsores i oēs adolescentes. i. erga iuuenes oēs. q. d. eos nō rectū i eos hr̄e iudiciū q̄ censent equum esse. i. rectuȝ eē ⁊ iustū nos nasci senes. i. habentes mores seniles ⁊ sapiētes illico. i. continuo a pueris pro aduerbio ponit. i. a pueritia vel ab ineūte etate vel statiȝ vt pueri sum⁹: vt cū primū pueri euadim⁹. neqȝ. i. ⁊ cēsent inꝙ non eē equū nos esse affines. i. ꝑticipes seu finitimos ⁊ cōterminos ac ꝓpinquos earū rerū q̄s adolescētia et iuuenilis etas fert id ē affert seu iducit. Ipsi patres moderantur nos scilicȝ. i. regūt nos ⁊ iponūt habenas nobis seu modum nobis adhibent ex sua libidine. i. ex mero arbitrio vt volumtate siue recta sit siue nō. Nā libido ē quecȝ volūtas temere suscepta. Interdū tn̄ accipit in bonā partē. Salusti⁹. magisqȝ idecorȝ armis ⁊ militarib⁹ eq̄s ꝙ i scortis ⁊ cōuiuijs libidinē habebāt Moderantur ergo nos ex sua libidine: q. s. libido nūc ē illis non q̄ libido fuit olim illis cū iuuenes essent et q̄les sumus. Si filius erit vnꝙ mihi ne id est certe ille filius vtetur me patre facillime id est habebit me patrem benignissimum: ⁊ plurimuȝ illi indulgentem. Nam locus id est facultas occasio oportunitas commoditas dabitur illi a me cognoscendi multa que fiunt a iuuenibus in lubrico positis: ⁊ ignoscendi. i. parcendi peccatis alienis. vel vt alij habēt peccāti. i. errāti. Nam q̄ alias errauerit errātibus ignoscere non rēnuit et eoruȝ errata excusare non faciam supplex filio meo: vt. i. sicut meus pater mihi facit: q̄ ostendit mihi suam sententiam. i. qđ sentit per alium. i. per exemplum alterius. Perij. i. perditus sum pre nimia eius importunitate et molestia. Is pater vbi id ē postꝙ adbibit id est bibit. nihil plus significat nisi aliquatenus auget prepositio. paulo plus id est paulo largius eq̄ et vbi narrat sua facinora id est sua preclara facta per ironiam dicit. nunc. i. aliquādo ait mihi facito periculum ex alijs. i. dilige tibi que imiteris exempla ex aliorum euentis. qđ periculum sit tibi ex vsu. i. vtile vt prius dictum est. ne. i. vtrū ille pater est astutus. i. cautus. q. d. minime. haud. i. non scit quā fabulā. i. q̄s nugas. nā fabule loco habeo eius sermonem narrat mihi nunc surdo. i. non attendenti: dicta mee amice magis stimulant. i. sollicitant me. Deinde subiūgit verba amice semper petentis

Da mihi munuscula scȝ hꝰ vel illud. affer mihi aliqd noui. Cui scȝ amice ita petenti. nihil habeo nescio qd rn̄deam.i.debeā rn̄dere.neqȝ qsq̄ ē miserior me. Nam h̄ clinia etsi.i.ꝗuis satagit suarum rerū id ē anxius ⁊ curiosus ē rerū faciēdarū attn̄ hȝ amicā scȝ eductā.i. educatā.nā qd̄ nos educare dicimꝰ antiq̄ educere dicebāt.bene id ē honeste ⁊ pudice.i.caste ⁊ ꝓbe ⁊ habet eā ignarā.i.nesciā artis meretricie astutie seu versutie meretricū.mea amica ē potēs.i.vel robusta vel opulenta. procax.i. assidue petens Procare enim vt Pōpeius inq̄t significat poscere. Inde procaces meretrices dicte sunt ab assidue poscendo. inde proci dicūt vxorem in matrimoniū poscētes Itaqȝ procax id est petax dispoliatrix magnifica.i. magnifice instructa.supellectili magnifice induta.magnifice epulans et lauta q̄rens conuiuia:q omnia magnū auri pondus poscunt.sumptuosa i.auida sumptus.i. mlt̄a ipēdēs ⁊ ꝓpter ea mlt̄a petēs.nobilis.i insignis in malā partem.i.mlt̄is nota qr videlicet frequentes habeat amatores. tum id est deinde recte est id est placet ei ⁊ probat ꝙ dem ei: id est faciam ei munera. Nā religio id est metus et sollicitudo est dicere nihil esse mihi id est me nihil habere quod dem ei. Religio enim interdum capit̄ pro metu. vt alibi in andria. Dignus cum tua religione es odio nodum i scirpo queris. religione inquit:id est metu ⁊ sollicitudine vt ait Nonius. Non pridem id ē non nuper neqȝ paruo ante tempore inueni hoc mali id est nactꝰ sum hoc malū ⁊ irretitus ī eo scilicet in insano eius procacis meretricis amore etiā neqȝ dum id est etiam nondum.i.nō adhuc pr̄ meꝰ scit me isto malo laborare.

Da mihi:atqȝ affer mihi:cui qd respondeam:nihil habeo:neqȝ me quisq̄ est miserior. Nam hic clinia ⁊ si his quoqȝ suarū rerū satagit:attamen hȝ bene:et pudice eductā:ignarā artis meretricie:mea ē potēs:procax: magnifica:sumptuosa:nobilis:tū ꝙ dem ei.recte est. nā nil eē mihi religio ē dicere. hoc ego mali nō pridē inueni: neqȝ etiam dum scit pater.

Clinia. Clitipho.

I mihi secundē res de amore meo essēt iādudū (scio) venissent: sȝ vereor. Ne mulier me absēte hic corrupta sit:cōcurrūt mlt̄e opiniōes:q̄ mihi aīz exāgeāt:occasio:locꝰ:etas: mater (cuiꝰ sub īperio) mala. Cui nihil iā preter preciū dulce ē. Cliti Clinia. Cli. Hei misero mihi. Cli. Etiam caue: ne videat forte hic te a pr̄e aliqs exiēs.

I mihi ⁊c. Hic mira amantis sollicitudo exprimitur cui expectanti hora dies annus videtur. Cli. si secunde res id est prospere succedētes essent mihi de amore meo id est q̄tum ad amorē spectat. Iādudū.i.pauloante. vel cape ꝓ iampridē venissent.s.āTiphila ⁊ serui q eā accersiuerūt scio.i nō dubito ꝙ iā venissent:sȝ vereor ne mulier.s.antiphila corrupta sit.i.ne pecuniarū largitiōe ad aliū diuerterit. h.i.hꝰ loco me absēte.i.ꝙ diu fui absēs mlt̄e opiniones ꝯcurrūt.i.sil' in mētē veniūt q exāgeāt mihi aīm ad credēdum eā fuisse corruptā. Subdit ea que exangēt aīm ad id credēdū videlicet occasio id est oportunitas, vt corrumpatur quia formosa et multis forte iuuenibus placens ac nota. Locus quia.s. est in eo loco vbi alie sunt petulantes:et ideo contagione facilis lapsu est. Etas quia iuuenilis et flore iuuente nitens que plerumqȝ lubrica est. Mala id est improba mater sub imperio id est sub potestate cuius ē.h̄ omnia exangent aīm ad credendum eam esse hic corruptam cui.s.matri sub cuius est imperio nihil est dulce id est carum suaue placens p̄ter preciū.i.preter pecunias ⁊ mercedem. Cli.o clinia vocat eū vt attēdat qd̄ dicere cupit. Clin. hei mihi misero.i.sentio me miserū et illō dictum interiectionis vim obtinet Clitip. etiam caue ne aliquis exiens a patre, vbi inepte dici solet de penes patrem.videat te forte hic,

l

Elin.faciā.i.cauebo sed ꝓfecto.i.certe aim⁹ ꝑsagit.i.ꝑnūciat ꝑdicit presentit ꝑdiuinat mihi nescio quid mali.Cli.ꝑgin.i.conarꝭ ne aut niterꝭ seu ꝓsequerꝭ deiudicare istō;prius ꝙ scias q̄d veri fit in eo.Eli.si nihil mali esset iā ātiphila adesset.i.pn̄s eēt hic.Cliti.iā.i.mox statī aderit.i.pn̄s erit hic.Clin.qn̄ istō erit ꝙ aderit.Cliti.nō cogitas eā abeē.i.remotā esse.longi⁹.i.multum longe hinc.i.ex hoc loco.et nosti.i.cognoscis mores.i.modos mulierū.dū.i.ꝙdiu molliūtur.i.lenes seu molles cute efficiūt̄ siue dū fucāt̄ ⁊ dū.i.ꝙdiu comātur.i.pectūtur annus ē.i annū vnū cōterūt ītegrum in leniēda seu molienda cute sua et ī pectēdis capillis.Cli.o clitipho timeo.Cliti.respira id ē resume vires recrea te cessa a timore animum reuoca seu resume collige te ad te redi resurge a metu.eccū.i.ecce hic ꝓpe dromonē vna cū syro ipsi serui adsūt.i.appropinquāt.i.ꝓpe sunt tibi.

Eli. Faciam. sed nescio quid profecto mihi animus presagit mali. Cliti. Pergin istuc prius dijudicare ꝙ scias quid veri siet? Elin. Si nihil mali esset iam hic adesset. Cliti. Jam aderit. Clin. Quando istuc erit? Cliti. Non cogitas hinc longius abesse? et nostin mores mulierum? dum moliuntur dum comantur ann⁹ est. Cli. O clitipho timeo. Clit. Respira. eccum dromonem cum syro: vna adsunt tibi.

Syrus. Dromo. Serui.
Clitipho. Clinia.

An tu? Dro. Sic est. Sy. Verū interea dū sermōes cedim⁹: ille relicte sūt? Clit. Mulier tibi adest. audin clinia? Clini. Ego vero audio nūc demū: et video ⁊ valeo Clitipho. Sy. Minime mirū: adeo īpedite sunt ancillarum gregē ducūt secū. Cli. Perij. vnde illi sunt ācille? Cliti. Men rogas? Sy. Non oportuit relictas portant q̄d rerū. Cli. hei mihi. Sy. aurum: vestem: et vesperascit:

An tu ⁊c: Hec scena plena ē et suspitionis et timoris: sꝫ ꝑsona ꝟuilis vtriꝗ succurrit. Serui āt in fronte scene ex abrupto colloquūtur tanꝗ pergentes in inceꝑto colloquio qđ vltro citroꝗ in via ꝓferebant. Sy. ain tu.i.dicꝭ tu verū q̄d aūt dixerit dromo nō ē curandū nā iste ē abrupt⁹ ꝟmo ex cōi vie colloq̄o. Dromo.sic est vt dico. Sy. verū.i.sꝫ dū.i.ꝙdiu cedim⁹.i.cōmiscem⁹ sermones.i.colloquia illa mulieres sunt relicte. Cedere vt vult Nonius vltra certas significatiōes interdū significat cōmiscere.allegatꝗ Luciliū dicētē.tinee oia cedūt.i.commiscēt vt ipe īterpretat̄. nr̄o aūt hic ꝓposito optīe congruit. Cliti. mulier adest tibi.i.ecce ꝓpiquat tibi mulier quam tātopere optabas.audin.i. vtrum audis ꝟuos clinia. Clin. vero.i.certe vel sed ego nūc demū.i.nūc solū vel tandē video audio ⁊ valeo i.san⁹ sū cū pri⁹ lāguerē ꝑ timorē ⁊ q̄si cōsternatus essem mei sensus sua non recte exercebāt officia. Sy. serui nō vidētes adolescētes ꝑgunt in ꝟmone īcepto.itaꝗ inq̄t Syr⁹.mime mirū.i.non est mirandum si sint relicte adeo.i. vel valde vel in tantum sunt impedite.i. retardate ab incessu veloci.cām subdit.ducūt secū gregē.i.cateruā ācillarum.i.famularum ac si ducerent̄ vn⁹ grex ouiū. Eli.perij.i.ꝑditus sū ⁊ sauci⁹ illo dicto.vnde ancille tam multe sūt ille.i.vn̄ tot acq̄siuit ancillas. Clit Men.rogas .i.vtrū me interrogas. Sy.non oportuit relictas pro relīquere vt sepe actīūs ⁊ ablatīūs participiorum preteriti tpis ponūtur ꝓ īfinitiuis.i.nō oportebat relinquere eas portant q̄d.i.aliq̄d rerū hoc ē aliq̄s res.q̄re non tuto incendūt sine tutoribus. Cli.hei mihi interiectio dolorem ostendens. Sy.ꝑgit ꝟuus in ꝟmone q2 dixerat portāt quid rerū.scꝫ aurum vestem et id est huc accedit ꝙ vesperascit.i.vespera fit seu ad vesperam vēitur,et propterea non erant relinquende

et non nouerunt id est nesciunt viam: stulte factum est a nobis illud scilicet ꝙ eas reliquimus: tu dromo abi dum id est abi vade: dum est paralectō id ē adiectio syllabica. abi ergo propere. i. celeriter obuiā. i. in occursum: aduerbium est: illis scilicet mulieribus: quid id est cur stas. i. nō vadis. proprie hoc dicit vt eum accelerare efficiat. Cli. Ve mihi misero. q. d. sum maledictus et infelix de q̄ta spe decidi. i. sum frustratus et delectus. Cliti. quid istō est: autē. i. sed que res sollicitat. i. angit sollicitum reddit te. Cli. rogitas quid sit viden id est vides ne aurū vestē ancillas esse sup illi puelle quā ego reliq̄ hic cū vna ancillula vñ censes. i. iudicas ea esse illi. Clitip. vah irridētis siue illudētis interiectio ē: demū. i. tandē intelligo q̄d te sollicitat. Sy. dij boni q̄d turbe est. i. q̄ turba mulierū admirat tantā cateruā et senis sumptib⁹ timet. Turba primo dicit turbationem. inde ꝑturbo cōturbo. deinde multitudinem q̄ fere ꝑturbatione n̄ vacat. edes nostre vix capient. i. recipient eas: hoc est vix possunt recipi in nostra domo. scio id est nō dubito ꝙ edes nostre vix ea capient. deinde subdit admirādo. quid comedent: quid bibent: q̄d erit miserius nostro sene. i. Chremete. i. quid erit eo infelici⁹ ꝙ tātam turbam pauerit: sed eccos. i. ecce hic video eos q̄s volebam videre vel quos petebā. s. ābos adolescentes. Eccū eccam eccos eccas significant ecce. hūc eum eam eos eas: ellum ellam ellos ellas significant ecce illic eum eam eos eas: et oīa sunt aduerbia ab ecce composita. Clin. o iuppiť q̄ iura hospitalitatis curas, vbinā. i. vbi est fides. i. constantia et veritas siue fidelitas ac fiducia: dum id est q̄diu ego demēs. i. desipiēs careo patria errās. i. ꝑegrinabūdus ꝑpter te: q2 tua cā a p̄re suo expulsus vbo2 icrepatōib⁹. o antiphila tu īterea collocupletasti. i. ditasti te. i. locupletē te effecisti

et non nouerunt viam: factum a nobis stulte est. Abi
dum tu dromo illis obuiam propere. quid stas? Cli.
Ve misero mihi: quanta de spe decidi. Clitip. Quid
istuc? que res te sollicitant autem? Cl. Rogitas quid
siet? viden tu ancillas aurum: vestem: quam ego cum
vna ancillula hic reliqui? vnde esse ea censes? Clitip.
Vah nunc demum intelligo. Syrus. Dij boni quid
turbe est? edes nostre vix capient scio: quid comedēt?
quid bibent? quid sene erit nostro miserius? Sed vi-
deo eccos quos volebam. Cli. O iuppiter vbi nā est
fides? Dum ego propter te errans: patria careo de-
mens: tu interea loci collocupletasti te antiphila. et
me in his deseruisti malis propter quam in summa
infamia sum: et meo patri minus obsequens. Cuius
nunc pudet: et miseret: qui harum mores cantabat mi
hi: monuisse frustra dolet: neque eum potuisse vnquā
ab hac me expellere: quid tamen nunc faciam? Tum
cum gratum esse potuit: nolui. Nemo est miserior me.

et deseruisti id est dereliquisti et habuisti contemptui me in his malis propter quā scilicet te sum id est versor in summa infamia et sum minus id est non obsequens meo patri Menedemo. cui⁹ scilicet patris, nunc me pudet et miseret id est verecundia teneor et misericordia eius patris qui cantabat id est frequenter inculcabat mihi mores harum meretricum. antiqui canere pro eloqui capiebāt. Dolet ipse pater se frustra monuisse me: vel potius sic intellige illud sup. quod sequitur: dolet mihi id est mihi dolori scilicet eum patrem monuisse frustra neque potuisse vnq̄ expellere me id est abducere abstrahere me ab hac id est ab huius amore quod tamen nunc faciam id est abstraham me ab ea: nolui abstrahere me ab ea: tum id est tunc cum illud scilicet me abstrahere potuit esse mihi gratum id est iocundum: quia tunc meo fuissem patri obsecutus et eius morem gessissem voluntati. Nemo est miserior me.

Sy. Hic de nostris verbis errat: videlicet que hic sumus locuti. Clinia aliter tuum amorem atq3 est: accipis. Nam et vita est eadem: et animus erga te idem ac fuit: q̄tum ex ipsa re coniecturam cepimus. Clinia. Quid obsecro est? nam mihi nunc nihil rerum omnium est: quod malim: q̄ me hoc falso suspicarier. Syrus. Hoc primum: vt ne quid huius rerum ignores. anus (que est dicta mater ei antehac) non fuit: ea obiit mortem: hoc ipsa in itinere alte redu3 narrat: forte audiui. Cliti. Que nam est altera? Syrus. Mane: hoc quod cepi primum enarrem. Clitipho post istuc veniam. Cliti. Propter. Syrus. Jam primum omnium vbi ventum ad edes est. Dromo pulsitat fores: anus quedam prodiit. hec vbi aperuit ostium continuo hic se coniecit intro: ego consequor: anus obdit foribus pessulum: ad lanam redit. hinc sciri potuit haud vsq̄ alibi. Clinia. Quo studio vitam exegerit te absente vbi de improuiso est interuentum.

Sy. hic clinia errat. i. in errorem labitur de nostris verbis id est propter verba nostra vz. i. certe eis verbis que locuti sumus h. o clinia accipis aliter tuum amorem atq3 est id est q̄ se habet. nam et vita eius puelle est eadem id est modus viuendi eius est talis qualis fuit et animus eius est idem id ē equalis similis erga te ac. i. sicut fuit prius q̄tum cepimus coniecturam ex ipsa re id ē ex ipsa ratione se habendi quam pre se fert. Cli. obsecro q̄d ē quod dicis, nam nihil omniū rerum. i. nihil ex omnibus rebus ē mihi qd̄ malim. i. poti⁹ q̄ me suspicarier. i. suspicari falso. i. immerito h. s. eā me decepisse ꝛc. Syr. primū. i. in primis scito sup. hoc qd̄ seq̄tur vt ne q̄d. i. vt nō aliq̄d rerū hui⁹ puellle ignores: anus id ē vetula q̄ dicta ē antehac. i. ante h tēpus mater ei puelle nō fuit mater ei⁹ ea an⁹ obiit mortē i. mortua ē forte audiui h. s. eam obiisse ꝛc. dū ipsa puelle narrat altere more antiq̄ pro alteri mulieri: scz in via. i. inter veniendū. Cliti. q̄ nam altera ē cui dicis eā narrasse id. hoc dicit. naz nondū intellexerat amicam. Bacchidē aduentare cū antiphila. Sy. mane. i. siste. interrogatiōes ꝛ me sine pgredi quorsum volo primū id est iprimis enarrē id est dicā recitem hoc qd̄ cepi. i. institui dicere post id est postea. o clitipho veniam istuc. i. cadā super id qd̄ iterrogas. Cliti. ppera. pperat qui festinanter aliquid agit aut dicit. Sir. iamprimuz omniū sic icipit multa pudicicie signa narratiu⁹ vt li. Jamprimū omniū satis constat. Jamprimū omniū id est imprimis siue in pncipio. nam principium est primū oīm. vel sic intelligas. Jāprimū oīm id est ecce primum omniū quod seq̄tur vbi. i. cū ventū ē ipsonaliter. i. puentū ē ꝛ accessuz aut appositū a nobis ad edes. i. ad domum puelle dromo pulsat. i. percutit fores id est ostia dom⁹. quedam anus pdit id ē exit e domo vbi id ē postq̄ hec anus aperuit ostium cōtinuo hic dromo coniecit se id est cum impetu ingressus est intro. i. i domū. ego ꝯsequor eū ꝛ igredior. an⁹ obdit. i. obiicit opponit pessulū. i. repagulum siue obicez seu obstaculum foribus id est ostio, de pessulo superius dictum est redit id est reuertitur ad lanam id est ad lanificium exercendum, o clinia potuit sciri hinc i. ex eo loco aut nusq̄ alibi poterat sciri quo studio. i. qua industria qua animi applicatione exegerit. i. traduxerit vitam te absente. Exigē itaq3 vitam significat traducere: exigere vero fabulā significat expellere ꝛ non admittere: vt in andria. Anexigende sint vobis prius. exigere autē opus significat finire opus inceptum ab ex ꝛ ago is. cōpositum esse ꝯstat. Potuit itaq3 sciri vbi. i. quando iteruētum ē ipsonaliter. i. inter temp⁹ nō expectatū vētum ē

mulieri id est ad mulierem de improuiso id est ex inspiratione preter spem preter opinionez preter ex pectationem. nam ea res videlicet talis interuentus inopinatus dedit tum id est tunc copiam id est fa cultatem existimādi id est iudicandi consuetudinem id est cōuersationem vite quotidiane que consue tudo quotidiane vite maxime id est maiorem in modum declarat id est ostendit re ipsa nō verbis vt id est qualiter ingenium id est natura cuiusqꝫ sit offendimus id est inuenimus ipsam texentem: id est or-

mulieri. nam ea res dedit tum existimandi copiam:
quotidiane vite consuetudinem: que cuiusqz ingeni-
um vt sit: declarat maxime: texantem telam studio-
se ipsam offendimus: mediocriter vestitam veste lu-
gubri: eius anuis causa (vt opinor) que erat mortua:
sine auro tum ornatam: ita vti que ornantur sibi: nul-
la malā re esse expolitam muliebri. Capillus passus
prolixus: circum caput reiectus negligēter pax. Cli.
Syre mi obsecro. ne me in leticiam frustra conijcias:
Sy. Anus subtegmen nebat: preter eam vna ancillu-
la erat: hec texebat vna: pannis obsita: neglecta: im-
mūda illuuie. Cliti. Si hec vera sūt clinia (ita vt cre-
do) quis te est fortunatior: scin tu hanc quā dicit sor-
didatam et sordidā: magnum hoc quoqz signum ē do
minā esse extra noxā: cū tam negligūtur ei⁹ internūcij

dientem telam et filum filo iun gentem in tela. Tela autem dici- tur omnis pannus taz laneus ꝙ lineus. studiose id est curiose dili genter attente accurate offendi- mus inꝙ eam vestitam veste lu- gubri: id est luctuosa qua scilicet lugebat anum defunctam. pro- pterea subdit opinor eam ita fuis se vestitam causa anuis id est ve tule que erat mortua. Anuis hic legi debet in casu gignendi. nam vt Gelius inquit ātiqui dicebāt senatus senatuis dom⁹ domuis. sic anus anuis ꝓ anus genitiuo offendimus inꝙ eam tum: id est tunc ornatam sine auro id est eo modo vti id est sicut vel quemad modum ille mulieres que ornan tur sibi id est vt sibi placeant: nō vt placeāt amatoribus. honeste enim mulieres reijciunt vestium sordes honesteqꝫ sibi vestiri cu- piunt offendimus inꝙ malaz: id est genam partem scz illam que rotonda est in speciez mali inter oculos nasum et buccam. nulla ꝓ non et vlla non expolitā id est nō fucatam re muliebri id ē fuco quo mulieres molles vtuntur ad ex- purgendaz cutez ne rugescat seu soluatur in rugas quod senescen tibus contingit capillus. i. capi- tis pil⁹ siue crinis eius erat sup ple passus. i. spersus solutus ꝑ collū a pādo is. quod est extendo is. explico as. quasi extēsus et expli- catus. erat inꝙ prolixus. i. lōgus erat inꝙ capillus eius. Pax aduerbiū grecū: vt ait Priscianus. i. tātū modo reiectus negligēter circū caput. Cli. o mi Syre obsecro ne cōijcias. i. imittas me in leticiam frus- tra id ē sine causa. Sy. anus id est vetula cum q̄ viuebat et quidem lasciue internuncia nebat id est fi- labat subtegmen. i. filū qd̄ in tela texēda stamē intercurrit. ꝑterea. i. ꝑter eam anū vna ancillula erat: ea texebat. i. filū filo iūgebat vna. i. simul. ancillula dico obsita. i. inuoluta circūdata pānis id est vilibus in dumentis et crasso filo cōtextis. inde pannosus vili pāno indutus. ancillula inꝙ neglecta id est abiecta ꝯtempta spreta qm̄ non vt solent eiusmodi ancille apparata imunda. i. feda illuuie. i. sorde. Cliti. o clinia si hec sunt vera ita vt credo quis est fortunatior id est felicior te in ablatiuo. scin. i. scis ne. i. cognoscis ne hanc ancillā quā syrus dicit sordidatā et sordidā. Sordidus aliqs dicitur a natura sordidatus vr gēte necessitate. quoqꝫ id est etiam hoc est magnum signum dominam eē ex noxam id est culpā cū inter nuncij eius id est qui nuncia ferunt ad amatores et referunt ad amatas quos aliqui gamagogi dicunt a ducendis mulieribus vtrum bene necne ipsi viderint. cuz ergo internūcij eius tam negliguntur: id est tam parū apparātur et curātur. Posuit autē internunciū masculino. nā interdū habēt puellos internū

Nam disciplina est ijsdem munerarier ācillas primuz
ad dominas que affectant viam. Cli. Perge obsecro
te:et caue ne falsam gratiaz studeas inire. Quid ait:
vbi me nominas? Syrus. Vbi dicimus redisse te:et
rogare vti veniret ad te: mulier telam deserit conti-
nuo:et lachrymis opplet os totuz sibi:vt facile scires
desiderio id fieri tuo. Clini. Pre gaudio(ita me dij a-
ment)vbi sim nescio: ita timui. Clitiph. At ego nihil
esse sciebam clinia. agedum vicissim syre: dic que illa
est altera? Syr. adducimus tuam bachidē. Clit. eho
sceleste quo illam ducis? Sy. Quo ego illam? ad nos
scz. Clit. Ad patrē ne? Syr. ad eumipsum. Clitipho.
O hoīs impudentez audaciam? Sy. heus tu: non fit
sine periculo facin⁹ magnū ⁊ memorabile. Clit. hoc
vide:in mea vita tu tibi laudem is quesitū scelus:vbi

cios: interdū puellas. et qz masculinū prepōderat feminino: idō in masculino posuit vtrosqz itelligēdo: nam disciplina id est artis est meretricandi ijsdem scilicet amatoribus primum aucillas meretricuz vel amasiarum munerari id est affici muneribus q̄ scz ancille affectāt id est preparant disponāt prompto animo faciūt viam id est ingressum accessum ad dominas suas. affectare vt inquit Festus est pronuz aīm ad aliquid faciendum ibi. Laurētius inquit affectare esse affectu et conatu alterius virtutez emu lari quem asseq̄ neq̄as refragan te natura. Seruius autem hic i terpretatur affectāt viam pro p̄ parant quemadmodum. ⁊ illud Virgilianum. viamqz affectat o- limpo id est vt interpretatur. ille preparat sibi diuinos honores seu disponit. Cli. obsecro te perge id ē psequere in incepta narrati one tu syre. ⁊ caue ne studeas id est de idustria labores inire gra tiam falsam id est captare meaz beniuolentiam mendatio. nam ipso rescito gratia inita frustra- beris. quid ait ipā antiphila vbi id est quando nominas me. Sy. vbi: id est quando diximus te re dijsse et te rogare vt veniret ad te continuo id est ilico mulier sci- licet ātiphila deserit telam quaz texebat et opplet id est replet si- bi totū os. i. totā faciē lachrimis vt. s. ita q̄ facile. i. clare scires id fieri tuo desiderio: id est vt desi- deras fieri. vel posuit tuo pro tui vt sit desiderio id est amore tui ⁊ cupiditate tui videndi. Clin. ita dij me ament vt verum scilicet di co affirmantis id dictum est. ne- scio vbi sim id est mei sim oblitus et extra me suz pre gaudio scilicz nimio ita id est adeo timui oppo situm propterea ex altero oppo sito quod optabam accedente in tantam incessi leticiaz. Clit. at. i. sed ego sciebā nil esse. o clinia propter quod deberes timere. o syre age dū. i. eia vicissim. i. cōtra vel rursus dic q̄ est illa altera. Syr. adducim⁹ bachidem tuam amicā. Clit. hem interiectio indignātis. quid modus admirātis bachidē adducitis scz iteruz hoc admirando pronūciā dū ē. Eho interiectio monentis attētionē et vt sistatur gradus poscentis: o sceleste id ē scelerose q̄ du cis illam bachidem. Syr. petis supple quo ducam illā scz. i. certe ad nos. i. quod dici solet: sed inepte pe nes nos. Clit. ne id est vtrum ducis illā ad patrem. i. vt ita dicā penes patrem q̄uis barbare: sed inter pretationis causa ponitur. Sy. duco illam ad eum ipsum patrem iterpretādo. vt prius. Clit. o audaci am id est temeritatē impudentem. i. effrenatam hoīs scilicet syri. Sy. heus tu aduerbium est vocandi heus et excitandi ad attendendū facinus id est factum magnum id est magni ponderis ⁊ memorabile id est dignum memoria non fit sine periculo. Et est sententia exornatioz rhetorica. Clit. vide id est ani maduerte considera hoc quod sequitur. o tu scelus id est tu scelerose adeo vt ipsuz scelus dici possis tu is. i. vadis pergis quesitum. i. ad querēdū tibi laudē in mea vita. i. i vite mee periculo q̄sqz dicturus ē perieri si q̄d offendat seu erretur. vbi. i. in qua via sine faciēdi rōne. si modo. i. tantūmodo. q̄d. i. aliquid

paululum id est etiam parū admodum fugerit te id est si tantūmodo paululū erraueris in ea techna exercenda quā paras perierim id est eo tempore perditus ero: tempus pro tempore quid facias in illo tempore. Sy. atenim id est sed certe faciam sup. quod intendo vel non est periculum vel nihil me fugiet & similia. nam Clitipho more impatientis eius sermonez interrupit inquiens; Clit. quid eñ. quasi dicat quid vis dicere cum tuo enim. Sy. dicam si sinas id est permittas patiaris. Clin. tu clitipho sine

paululum modo quid te fugerit: ego perierim. quid.
illo facias? Syr. Atenim. Clitiph. Quid enim. Syrus.
Si sinas: dicam. Clini. Sine. Clitip. Sino. Syrus.
Ita res est: hec nunc quasi cum. Clitip. Quas (ma-
lum) ambages mihi narrare occipit. Clinia. Syre
verum hic dicit: mitte ista: atq3 ad rem redi. Syrus.
Enimuero reticere nequeo: multis modis iniurius
clitipho est: neq3 ferri potis est. Clinia. Audiendum
hercle est: tace. Clitiph. Quid est? Syrus. Vis ama-
re vis potiri: vis quod des illi effici tuum esse: in po-
tiundo periculum non vis: haud stulte sapis: siqui-
dem id sapere est: velle id quod non potes continge-
re aut hec cum illis sunt habenda: aut illa cum his
amittenda sunt: harum duarum conditionum nunc
vtram malis vide. Etsi hoc consilium (quod cepi)
rectum esse et tutum scio. nam apud patrem tua a-
mica tecum sine metu vt sit: copia est. tum quod il-
li argentum es pollicitus: eadem hac inueniam via.

id est permitte vt pergat pditurus suum consiliū. Clit. Sino. i. facio illi copiā seu pmitto. Syr. res est ita id ē ita se habet negotium. hec an bacchis an antiphila: incertuz est eñ. hic oratio imperfecta a clitiphone iterrupta nunc quasi cū qd velit dicere nescitur interruptōe impediente & ideo liberum est vnicuiq3 subaudire quod placeat. Cli quas mala lum ambages occipit id est incipit narrare mihi id est qd dici solet quas male gratie circuitōes verboruz et sermonū inuolucra iste incipit narrare mihi: vbi malum est aduerbiū vel interiectio interposite indignatōis de quo superius satis apte diximus. Cli iste scz clitipho dicit verum mitte id ē omitte ista id ē tales ambages atq3 redi ad rez id est ad institutum ppositum. Sy. enimuero id est certe nequeo reticere id est non possum cōtinere quin dicaz hoc qd monet mihi stomachū videlz q clitipho est iniurius id est infestus molestus ac non equus multis modis neq3 potis ē id est non potest ferri. i. tolerari non potest ferre ea que dicūtur ei neq3 patientiā: habere donec narraueriz. Cli. hercle audiēdū est quid dicat scz. tace clitipho. Cli. quid est. Syr. vis amare id est esse amans vis potiri amata id ē qd inepte solet dici vis gaudere amata: vt rex potit regno: vbi dicunt rex gaudet regno: vis effici. i. inueniri aliqd sup. quod des illi meretrici: nō vis piculū eē tuū in potiundo: haud. i. nō stulte sapis. ironice dicit: si qdez. i. q?. i. sapere. s. velle ptigere. i. asseq qd nō potes: vel si sit pōt sic intellige. i. sapere p ironiā dicit velle id. i. illud optare qd nō pōt ptigere. i. euenire: aut h. picula sūt hnda cū illis. i. cū his q dicta sūt videlz amare potiri iueniri qd des aut illa voluptaria. s. amare potiri &c. sūt amittēda cū illis piculis. Nūc vide cogita examina vtram. i. quā [si liceat dici] haz duaz pditionū. i. optionū electionū: malis. i. potius vel. Etsi id ē quis scio h psiliū qd cepi id ē inivi suscepi eē rectū & tutū. i. absq3 piculo. Naz copia ē. i. facultas est seu facile factu est vt. i. q tua amica sit tecum apd prem sine metu. Tum id est deinde inueniam. hac eadem via id est hoc eodem modo seu hac eadem ratione: argentuz quod pollicitus es illi amice.

Comedia. III.

Quod vt efficerem: orando surdas iam aures reddi-
deras mihi. quid aliud vis tibi? Si quidem. hoc fit.
Syrus. Si quidem. experiundo scies. Cliti. Age age
cedo istuc tuum consilium quid id est? Syrus. As-
simulabimus tuam amicam huius esse. Clitip. Pul
chre: cedo quid hic faciet de sua. an ea quoq; dicetur
huius: si vna hec dedecori est parum? Sy. Immo ad
tuam matrem deducetur. Cli. Quid eo? Sy. Longū
est. o clitipho si tibi narrem: quobrem id faciam: vera
causa est. Cli. Fabule. nihil satis firmi video quobrē
accipere hunc mihi expediat metum. Sy. Mane ha-
beo aliud: si istuc metuis. quod ambo confiteamini si
ne periculo esse. Clit. Huiusmodi obsecro aliquid re-
peri. Sy. Maxime. ibo obuiā. his dicam vt reuertan
tur domum. Clit. Quid dixti? Syr. Ademptum tibi
iam faxo omnem metum: in aurem vtrāuis ociose vt
dormias. Cli. Quid ago nūc? Sy. Tu ne? qd boni ē.

Quod vt efficerem id est inuenirē argentum quod illi pollicitus es orando id est rogando. etiam atq; etiam reddideras mihi iam aures surdas id est attonitas obtusas stupidas qd aliud vis tibi. Cliti. Si quidem. i. si certe hꝰ quod dicis fit. Syr. dicis sup. si quidem ꝛ propterea videris dubitare: scies id effici experiendo id est cum experieris re ipsa qd dico. Cliti. Age age hortantis est aduerbium ge-minatum maioris causa exhortationis. cedo dic istuc consilium tuum: quid id. s. consiliū est id est quale est seu quod ē illud tuum consi lium. Sy. assimulabimus id ē fin gemus tuam amicam. s. Bacci-dem esse amicā huius clinie. Clit. pulchre. i. iucūde excogitasti seu dicis. ridendo cum hoc dicit cli-tipho quid sua amica faciet hic quoq; ea scz antiphila dicet esse amica huius clinie si hec vna scz antiphila est parum dedecori id ē affert dedecus. q. d. si hec vna dedecus parit quātum esset illi de decori si dicetur duas hre. Sy. immo id ē sed ipa antiphila de-ducetur ad matrem tuam scz so-stratam. Clit. quid id ē cur dedu cetur eo id ē ad matrem. Sy. o clitipho longum est si narrem ti bi. q. d. longum esset tibi a princi pio narrare. Vera causa est quo-brē id est propter quā faciā id id ē suadeam eam deduci ad ma trem. Cliti. fabule sunt sup. i. non sunt nisi nuge et iocularia verba neq; vera neq; verisimilia et p pterea sunt fabule: nihil satis fir mi. i. nullam rem satis firmā cer tam ac stabilem in tuo consilio vi deo id est intelligo esse: s. quobrē id ē propter quā rem expediat mihi id est sit mihi vtile accipe-re id ē subire hunc metum. Sy: mane id ē tace audi quod dictu rus sum ꝛ siste verba tua: habeo id est scio aliud si metuis istuc. s. quod suadeo: puta vt assimule-tur tua esse hoc ꝛ sua ad matrē deducetur: quod vz illud qd ha-beo ambo ꝯfiteamini eē sine piculo. Cliti. obsecro reperi aliqd hmōi. i. tale qd cōfiteamur eē sine peri culo. Sy. maxime. i. potissime reperiā. s. ibo obuiā illis. s. mulieribꝰ. dicā eis vt reuertant h. i. ex hꝰ loco domū. i. in edes suas vnde venerūt qn nō vis eas recipi. Cliti. Hem indignātis est qd dixti. i. dixisti. Sy. Iam faxo. i. faciā omnē metū adēptū. i. ablatū: tibi. i. ad te. q. d. abstergā statim oēm animi tui me tum. nam dicā amicetue vt hinc domū reuertant: vt dormias ociose. i. tranqlle: qete secure absq; solli-citudine et metu in vtrāuis aurem. i. vt dormias quiete super vtrūqz latus: aut super dextrum qd per dextram aurē designatur aut super sinistrum quod per sinistram aurem declaratur in tali genere dicē di. Cliti. Quid ago id est quid facio nunc. Dubius ꝛ perplexus querit consilium: timet pericula: ꝛ ami caz egerrime fert abscedere. Sy. tu ne id ē vtrum petis quid agas agis sup. quod est boni id est quod spectat ad virum bonum. Nam boni est velle abscedere lasciuas mulieres. ꝛ hoc totū dicit ridēdo eū.

Heautontimerumenos

Cliti. Syre dic modo verum. Syrus. Age modo ho-
die sero. ac ne quicq̄ voles. Cliti. Datur fruare dum
licet. nam nescias eius si sit potestas postbac: an vn-
q̄ tibi. Clit. Syre inq̄. Sy. Perge porro: tamē istuc
ago. Clitiph. Verum hercle istuc est. syre syre inquā.
heus heus syre. Syrus. Concaluit. quid vis? Clitip.
Redi redi. Syr⁹. Adsum. dic quid est. iam hoc quoq3
negabis tibi placere? Clitip. Immo syre et me et me-
um amorem et famam permitto tibi: tu es iudex: ne
quid accusandus sis: vide. Syrus. Ridiculum est te
istuc me admonere. Clitipho. quasi istic minus mea
res agatur: q̄ tua. hic si quid nobis forte aduersi eue-
nerit: tibi erunt parata verba: huic homini verbera.
Quapropter hec res neutiquam neglectui est mihi.

Cliti. O syre dic modo id ē dic nunc mihi verum. q. d. dic nunc vere quid facere velis. Sy. Age hortā-
tis est particula qua se hortatur syrus vt obuiam mulieribus eat dicturus vt reuertantur. dicaz sup.
verum modo: hodie: sero. i. vesperi. ac neq̄ quicq̄ id est frustra voles: quoniam statim reuocabis volunta
tem et impedies quo minus dicā verum vt prius fecisti: vel si ne et quicq̄ sint duo verba sic astrue: ac
ne quidem non voles. i. nō ꝑmittes quicq̄ dici. s. a me. nam impedies vt pri⁹. Cliti. dat̃. i. cōceditur tibi
ostēdere verū fruare. i. vtare ea
facultate dicēdi veri dū. i. q̄diu
lz. i. ꝑmittit̃. naz nescias an vnq̄
ptās ei⁹. s. ostendēdi veri sit tibi
postbac. i. ꝑmittat̃ tibi post hoc
tempus. Interea syrus ad mu-
lieres se cōferebat quē abeuntē
clitipho ꝓmo paululum reuocat
Deinde ipso calescēte magis ac
magis amore ⁊ syro pergēte ve
hementissime reuocat. Clit. syre
inq̄. i. dico hoc ita dicit vt paulis
per eum retineat. Sy. Perge. i.
prosequere in me reuocando q̄
tum voles: porro id ē sed tamen
ago istuc. i. mulierib⁹ eo obuiam
amicam tuā remissurus. Qd̄ vt
vidit clitipho syrū pergentē i in
cepto veritus ne sue amice pre-
sentiā amitteret subiungit. Clit.
hercle istud est veruz te studere
vt amicam remittas. syre syre. i.
q̄. heus heus. syre. aduerbiū vo
cātis est hec ꝑticula heus. Sy.
dicit hoc apud se syrus. ipe ama
tor cōcaluit. i. amoris ardore ex
arsit quapropter sic me reuoca-
uit vehemēter. deinde respōdet
ei quid vis. Clit. Redi redi. i. re
uertere noli ꝑmittere aicā. Sy.
adsuz. i. presto sum. hoc dicit po-
steaq̄ paululum rediit ac prope
clitiphonem fuit dic q̄d ē ꝓpter qd̄ me reuocas. Iam. i. statim quoq3. i. etiā negabis h̄ placere tibi: vi
delz q̄ amica veniat ⁊ nō reuertat̃. Cliti. Immo. o syre ꝑmitto. i. cōmitto tibi seu credo ⁊ trado tibi me
clitiphonē ⁊ meū amorē ⁊ famā meā: tu es iudex. i. tuo arbitrio ꝯmitto me ⁊ amorē ⁊ famā video ne
quid. i. ne in aliquo vel ꝓpter aliq̄d sis accusandus. i. rep̄hendendus. Sy. o clitipho ridiculum est. i.
stultum est ac ridendū te admonere me istud. Admoneo te h̄ dicim⁹ cū duob⁹ accusatiuis: q̄si. i. tanq̄
dicere velis q̄ mea res min⁹ agat̃ q̄ tua istuc. i. in ea fictione. q. d. videris ita admonendo me putare
q̄ minus mihi ex ea re impēdeat ꝑiculum q̄ tibi: vel q̄ id caute fieri min⁹ mea intersit aut minus ad
me spectet q̄ ad te. Nam cū Horati⁹ inquit. Nam tua res agit̃ paries cuz ꝓxim⁹ ardet. intelligit̃ sic:
tibi imminet ꝑiculū ꝓxime ardēte vicino pariete: vel negociū de incendio parietis vicini ad te ꝑtinet
Nam res in eo dicēdi genere capitur ꝓ negocio. ꝑterea hec ꝑticula quasi hic capitur ironice: vt sepe.
precipue cum iungitur cum vero: etiam sine vero. exemplorum plena sunt omnia. Si forte aliquid ad
uersi euenerit nobis hic id est in hac fictione suscepta. hoc est si forte quicq̄ in hac re nō prospere suc-
cesserit verba erunt tibi parata ad me obiurgandum. verbera erunt inq̄ para huic homini id ē mihi.
Nā hic dicitur de persona loquentis: iste de persona audientis: ille de ꝑsona remota ab vtroq3. Qua
propter hec res quam cogito facere neutiquam id ē nullatenus nullo modo est mihi neglectui. i. a me
negligitur immo est maxime mihi cure. nā res mea agitur. ⁊ i ea periculū mihi cōmune tecū ipēdet:

sed istunc exora: vt suam esse assimulet. Clinia. Sci-
licet facturum me esse: in eum res iam redit locum vt
sit necesse. Clitip. Merito te amo clinia. Clini. Ve-
rum illa: ne quid titubet. Syrus. Perdocta est pro-
be. Clitiph. At hoc demiror: qui tam facile potueris
persuadere illi: que solet quosqꝫ spernere. Syrus. In
tempore ad eam veni: quod rerum omnium est pri-
mum. Nam miserum quendam offendi ibi militem e-
ius noctem orantem: arte hec tractabat virum: vt il-
lius animum cupidum inopia incenderet. eademqꝫ:
vt esset apud te ob hoc ꝙ gratissima: sed heus tu vi-
de sis: ne quid imprudens ruas. Patrem nouisti: ad
has res ꝙ sit perspicax: ego te autem noui: ꝙ esse
soleas impotens: inuersa verba: euersas ceruices tu-
as: gemitus: screatus: tussis: risus: abstine. Clitiph.

sed exora istūc. s. cliniā hoc est ꝑsuade illi vt assimulet. i. fingat tuam amicam esse suā. Clin. Scilicet. i. profecto certe res rediit in eum locum. i. negocium hoc est in eum peruenit statuꝫ: vel eousqꝫ peruētū est in negocio isto: vt necesse sit me esse facturum. i. ꝙ faciaꝫ. Cliti. o clinia merito id est non iniuria amo te. Cliti. Uerum id est sed. nequid id est non in aliquo illa scꝫ Bacchis: titubet. i. vacillet: sed semper sit stabilis ⁊ firma vbi ne capitur ꝓhibitiue: neqꝫ est opus intelligere timeo. Admonet aūt clinia vt Bacchis nullatenus verbis suis aut gestis aut vultu titubet. i. vacillet ne forte deꝑhenderetur eam non esse suaꝫ. S. bacchis ē perdocta ꝓbe. i. ꝑitissima talium simulationuꝫ vbi ꝓbe capi potest pro satis aut rite aut oportune. Cli. Ad hoc. i. preterea: demiror id est valde miror qui. i. quo mō potueris persuadere illi bacchidi taꝫ facile vt. s. veniret que bacchis solꝫ spernere quosqꝫ. i. oēs. Sy. Ueni ad eam in tēpore. i. tēpestiue et oportune qꝺ. s. venire ad aliquē tēpestiue est primū. i. optimum principiū oīm rerū valentiū ad obtinendū. Naꝫ offendi. i. inueni ibi apud eaꝫ q̄ndaꝫ miseꝝ militem orantē. i. petenteꝫ noctē eius. i. petentē ei⁹ copiam nocturnam fieri sibi hec bachis tractabat. i. fouebat. arte. i. astutia meretricia virum. s. miserum illuꝫ vt incenderet. i. inflāmaret animum illius militis cupidum id est amore captuꝫ ⁊ ardore cupidinis: inopia id ē carentia sui: quia interfouendū eū seu tractādum nō se morem gesturā ꝓmittebat. Nitimur aūt i vetitū sem per cupimusqꝫ negata ⁊ inqꝫ eadem esset ꝙ gratissima. i. etiā atqꝫ etiā grata apꝺ te ob hoc. i. ꝓpter talem repulsionē militis: sꝫ heus tu admonentis ⁊ vocantis est aduerbium ac poscentis attentionē: vide. i. caue sis. i. si vis ne qd id est ne aliqꝙtulū ruas. i. labaris erres īprudēs. i. īconsiderat⁹ nō satis aspiciēs qd faciēdū sit vl' pōt dici ne q̄d. i. ne aliqꝺ dictū aut factū ineptū ruas. i. cū īpetu incurras imprudēs īcōsult⁹. Nouisti p̄reꝫ tuū ꝙ. i. q̄tum sit ꝑspicax. i. subtilis astutus ad has res ꝑcipiēdas. s. autē. i. sed noui te ꝙ soleas eē impotens. i. tuoꝝ appetituū minime moderator. Nam is impotēs dr̄ q̄ suis affectib⁹ ac animi passionibus nō pōt modū adhibere ac eas cohibere sꝫ ab illis vict⁹ trahit̄ quocūqꝫ ferant ⁊ rapiāt eū: abstine. i. siste cohibe reprime ꝟba inuersa. i. in ambiguum iactata. ⁊ in cōtrarium versa: seu ꝑpostere ꝓnunciata: Abstine inqꝫ tuas ceruices euersas. i. noli oñdere colla tua indomita. Ceruix eñi est posterior colli ps et ponit̄ ꝓ supbia seu ꝯtumacia q̄dam ac rigore mentis: vt vir dure ceruicis. i. indomabilis. ⁊ mentis rigorē pre se ferēs tanqꝫ nemini caput inclinare velit. Euertere interdū significat destruere: vt euertere vrbem. i. destruere ⁊ eā demoliri ac dissipare ac etiā subuertere: interdū euertere significat ꝓsternere ⁊ facere vt qꝺ stabat nūc ꝓstratū iaceat. ⁊ ab hac significatiōe manauit ꝑcedēs. nā euertit̄ vrbs cū menia q̄ pri⁹ stabāt diruunt̄. Itē mulier q̄rēs dragmā euertit totā domū. i. inq̄rēdo illā oīa q̄ i domo sūt iacit huc ⁊ illuc, ⁊ a suo ordīe dimouet. Itē l'ur̄ sepe dr̄ euerti plaustꝝ seu curr⁹ qn̄ ꝓsternit̄ ad t̄rā abstie

inꝙ id est cohibe gemit⁹.i.suspiria screat⁹.i.sputa a screo as.quod significat screatus eijcere ex ore ab/stine inꝙ tussis.i.tusses.hoc est contusiones pectoris ac precordior.abstine id ē cobibe tandem risus ne soluaris seu effūdaris ī risum. Ubi est notandum abstineo verbum posse iungi gtō apud Hora.absti/neo irarum. Itē accusatiuo vt hic. Itēz ablatō vt sepe. Posset tamē hec structura ita fieri vt abstineo nō iungeretur actō repetēdo noui sic.noui tua inuersa verba:noui euersas ceruices tuas gemitus screat⁹ tussis et risus. vbi multa ponit Teren q̄ ab amāte vecordi fieri solent.

Laudabis. Sy. Vide sis. Cl. tuetmet mirabere. Sy. sed q̄cito cōsecute sunt mulieres. Cliti. vbi sunt: cur retines? Sy. iā nunc hec nō ē tua. Clit. Scio apud pa trē. at nunc interī. Sy. nihilo magis. Clit. sine. Sy. non sinā inꝙ. Cliti. queso paulisper. Sy. Veto. Clit. saltē salutare. Sy. abeas si sapis. Clit. eo. quid istic? Sy. manebit. Clit. O hominem felicem. Sy. ābula/

Bachis meretrix. Antiphi. Clinia. Syrus.

Edepol te mea antiphila laudo: et fortu/natam iudico: id dum studuisti: isti for/me vt mores con similes forent: minime q3 (ita me dij ament) miror si te sibi quisq3 expetit. Nam mihi quale ingenium haberes: fuit indicio ora/tio: et cum egomet nunc me cum animo vitam tuam considero adeoq3 omnium vestrarum: vulgus q̄ ab se

Cli. Laudabis.i.ꝓbabis meos gest⁹.s.ꝛ mores me habē/di vbi ꝗ tp̄s erit. Sy. vide sis id ē si vis. Cli. tutemet mirabere me as rōnes me hn̄di. Sy. sed q̄.i. q̄tū cito mulieres cōsecute sunt. Cli. ibi īpatiētia amātis osīditur Ubi sūt mulieres cur retines eas neq3 finis nos illarū p̄ntia dele/ctari.i. Sy. iā3 nūc hec hac his nō est: tua amica. Cliti. Scio ꝙ apō p̄rem non est mea. at.i. sed saltem nūc interī.i. interea. priusꝙ ad pa trē eatur sine mea vt sit. Sy. ni/hilomagis.i. non plus ē tua nūc q̄ apud p̄rem. Clit. sine.i. ꝑmitte me delectari ei⁹ p̄ntia. Sy. inꝙ.i. dico tibi nō sinā.i. nō patiar. Cli. queso paulisp.i. ꝑuo tp̄e sinas.s. me delectari eius p̄ntia. Syr. ve to.i. ꝓhibeo scilz frui eius p̄ntia. Cliti. saltem sine id est permitte me salutare ea3 id est vt eā salu/tem. Sy. abeas.i. discedas si sa/pis id est qđ dr̄ iepte si facis qđ sapiens. Clit. eo.i. discedo. quid istic.i. iste clinia faciet.s. Syr. ma nebit.i. remanebit non discedet. Clit. o homine3 felicē: id est dico hominē.s. cliniā plurimū felicē q̄ maneat cū amica. Sy. ābula.i. in gredi viam ꝛ ꝑge q̄uis inuitus.

Edepol te. Hic per meretricē optime conditio meretricia exprimitur simulq3 amantu3 congressio signatissime representatur. Bac. Edepol iurantis est aduerbiū.q. per edē pollucis. Per castorem et pollucem: apud vetustissimos mulieres iurabant. o mea an tiphila.i. amica mea laudo te q̄ dixisti te velle traducere vitam cum vno solo. et iudico te fortunatam id est felicem cū studuisti id qđ seqtur. Studio interdū iūgitur dtō cū significat incūbo. interdū actō cū significat magno studio aliquid conari: vt hic cū stu/duisti.i. conatares id v3 vt mores forēt cōsimiles.i. cōformes iste forme.i. tue venustati. Nā in pulchro corꝑe pudici mores gratiores esse solent. Vir. Gratior ꝛ pulchro veniēs in corꝑe virtus: et ita dij amēt me affirmatio cū iuramēto mīme.i. nō miror si quisq3 expetit te sibi.i. cupit hr̄e te in vxorē cū talibus ꝓ bis moribus sis vt vni fida esse vel expetim⁹ eā bona tm̄ ꝛ honesta. na3 oratio tua.i. tuus s̄mo. Antiq̄ etia3 pauca v̄ba orationem dixerunt. oratio tua fuit mihi iudicio id est argumento signo et ostensioni q̄ le ingeniū.i. qualem naturam haberes: et cum egomet considero nunc mecum in animo vitam tuā. et a deo id est certe dum considero vitam omnium vestraru3 id est vestri similium iuuēcularū: que iuuēcule

segregant id est separent. reijciunt ab se id est a suo consortio et consuetudine vulgus id est amatorum multitudinem neqꝫ promiscue quosqꝫ recipiunt. Haud id est non est mirabile et vos esse istiusmodi id ē tales quales estis et nos non esse similes vestri Nan expedit id est decet cōmodum est vtile est vobis esse bonas. Ubi notanda est hec structura. Mihi expedit esse bonū: ⁊ mihi expedit esse bono vt Quin. cui esse diserto vacet. Illi sup. amatores q̇buscū. i. cū quibus res est nobis id est cū q̇bus habem⁹ rem seu consuetudinem ⁊ quibus copiaꝫ nostri facim⁹. siue cū q̇b⁹ habem⁹ cōmerciū ⁊ cōicationē non sinūt. i. nō patiūtur nos eē tales quales estis. q̇ppe q꞉ certe: vbi q̇pp꞉ ponitur sine relatiuo et sine cū ꝯiūctiōe. amatores impulsi id ē illecti inducti nostra forma. i. pulchritudine. colūt. i. frequētāt nos. Ubi. i. postꝙ hec forma nr̄a ē imutata. i. decorē suū amisit et nitorē. illi amatores ꝯferūt aīm suū alio. i. ad aliā amicam seu ad rē aliā. nisi interea. i. dū colimur et durat nostra forma: nisi aliq̇d est ꝓspectū. i. ꝓuisuꝫ nobis. vt puta si nō ꝓspexim⁹ nobis cōparando ab illis pecunias. viuim⁹ id ē vitā agim⁹ deserte. i. derelicte et abiecte oib⁹. Decretū ē vobis id est statuistis deliberastis decreuistis etatē agere. i. traducere vite vestre tp̄s simul. i. vna seu pariter cum vno viro cui⁹ viri mos i. viuēdi mod⁹ ē maxime. i. imprimis precipue consimilis. i. cōformis moribus vestrū: ꝓ moribus vr̄is. Sic enim antiq̇s loqui placuit. mores vestrū ꝓ mores vr̄i: vt recētiorib⁹ placet. hi id est tales viri applicant se id est adhibēt aios ad vos vero id ē sꝫ vtriqꝫ tam vir ꝙ vxor deuicimini id est obligamini ab vtrisqꝫ. i. vltro citroqꝫ hoc beneficio scꝫ ꝯuandi mutuo fidem. q. d. sic ābo obligatis vos mutuo beneficio intemerate fidei ꝯuande et hoc dictuꝫ ē illi simile. vterqꝫ vtriqꝫ sunt cordi. vbi Laurētius cōfirmat ab oratoribus potius esse dicendum. vterqꝫ alteri ē cordi. vt. i. ita ꝙ nulla calamitas. i. nulla miseria possit incidere vestro amori. An. nescio alias. i. nō cognosco q̇d alie faciant quidem id est certe scio me fecisse semper sedulo id est instanter ac sine dolo vt comparē id ē cōtrahā acquirā ac reputē meū cōmodum ex cōmodo illius. q. d. commodum eius est mihi cure non minori ꝙ meum mihiqꝫ ita persuadeo. ex eius oportunitate mihi oportunitatem contingere. Cli. Clinia hoc audiens quamuis animaduersus a mulieribus prorumpit in exclamationem inquiens. Uah. que interiectio clamosa hic ad gaudiuꝫ spectat. Ergo quasi dicat longe aliter est ꝙ suspicabar. vt vide O antiphila nunc sola facis me reducem reuertentem incolumen post varia pericula que subij eundo in asiam ac redeundo. Nam vt Serui⁹ inquit reduces dicuntur proprie qui pericula euadūt. Facis itaqꝫ me reducem id est defunctum periculis reuertentem in patriam. Nam dum absum: id est longe sum abs te. omnes labores quos cepi fuere mihi leues assidua tui cogitatione et sperando te reuisere aliquando. preterꝙ id est nisi ꝙ carendum erat tui. Antiqui carco verbum genitiuo iungebant: nedum ablatiuo. Syrus. Credo quod dicis esse ita vt asseris

segregant: et vos esse istiusmodi: et nos nō esse haud mirabile est. Nā expedit esse bonas vobis: nos cū quibus ē res non sinunt. quando quidem forma impulsi nostra nos amatores colūt: hec vbi imutata est illi suum animum alio conferunt: nisi prospectuꝫ interea aliquid nobis est: deserte viuimus. Uobis cum vno simul etatem agere decretum est viro: cuius mos maxime ē cōsimilis vestruꝫ: hi se ad vos applicāt. hoc beneficio vtriqꝫ ab vtrisqꝫ vere deuincimini: vt nunꝙ amori vestro vlla īcedere possit calamitas. An. Nescio alias. me scio quidem semꝑ fecisse sedulo: vt ex illius cōmodo: meū pararē cōmodū. Clini. Uah. ergo mea antiphila tu nunc sola reducē me in patriam facis. nā dum abs te absum oēs mihi labores fuere (quos cepi) leues: preter tui carēdum quod erat. Sy. Credo

Cliti. o syre vix id est difficulter suffero id est sustineo et moleste fero quod in ea sum angustia vt mihi meo nō liceat vti ingenio. Hoccine id ē hoc ne id est vtrum hoc ē verum sup. vt interpretatur Laurentius vel est ne hoc tolerandum non licere id est non esse licitum modo id est nunc me miserum frui ingenio meo id est complexione mea delectari que est prona et procliuis ad voluptates. Sy. Immo id ē sed etiam: vt id est quantum vidi id est potui cognoscere patrem tuum habitum id est affectum dispositum

Cliti. Syre vix suffero hoccine me miserum non licere meo modo ingenio frui? Sy. Immo vt patrem tuum vidi esse habitum: diu duras dabit. Bacch. Quisnam hic adolescens intuetur nos? An. Ah retine me obsecro. Bacchi. Amabo quid tibi est? An. Disperii misera. Ba. Quid stupes antiphila? An. Video cliniam an non? Bac. Quem vides? Cli. Salue anime mi. An. O mi expectate clinia salue. Cli. Ut vales? An. Saluū aduenisse gaudeo. Cli. Teneo ne te antiphila maxime animo expectata meo? Syr. Ite intro vos iādudum expectat senex.

Chremes. Menedemus.

L Ucescit hoc iam cur cesso pulsare ostiuz vicini primū ex me vt sciat sibi filium redisse: et si adolescentē hoc nolle itelligo: verū cū videā miserū hunc tā cruciarier ei9 abitu: celē tā insperataz claudiū cū illi picli nihil ex iudicio fiet? haud faciā. nā quoad potero adiuuabo senē: ita vt filiū meum amico atque equali suo video inseruire: et socium esse in ne

dabit tibi duras lites sup. vel ptes. i. dabit tibi aspera officia. i. onera si cognouerit te adhuc amare. et qdez diu dabit illas partes. s. aut lites. Ba. qsnā. i. qs ē hadolescēs qui intuet. i. aspicit nos. An. Percipiens antiphila esse amicū inquit. Ah interiectō dolentis obsecro te bachis retine me ne cadaz psternata: adeo amore amici repēte pcepti sum pculsa. Ba. amabo particla blādientis. q. d. rogo te per amorez quid est tibi. quid habes. Anti. ego misera disperii pre nimio amore tota sum attonita et mei impos. Bac. o antiphila quid id ē cur stupes: ita stupida es et consternaris. An. videon id est vtr video cliniā an non. Bac. Quez vides? Cl. o tu antiphila mi anime id est in cuius amore tot9 pasatur animus meus salue. Anti. O mi clinia expectate id ē diu desiderate salue. Cli. vt vales id est qualiter te habes. Anti. gaudeo aduenisse saluum. Cli. o antiphila maxime expectata id est desiderata animo meo: ne id est vtrum tenes te id est vtrum es adhuc mea mihique fidem adhuc intemerataz conseruas. Sy. ite intro in domuz chremetis. Nā senex iamduduz expectat vos: vt cenetur.

Ucescit et c. Hic veri amici officium in hac scena pulcherrime exprimitur i qua amic9 amico gaudij inspectari maximo cum affectu nuncium et consilium affert. Chre. lucescit. i. lux fit. hoc ē dies aduenit. Cur. i. quare iam cesso id est tardo pulsare hoc ostium vicini mei. s. menedemi: vt ipse sciat primuz ex me id ē a me filium rediisse sibi. i. ad suum gaudium. et si. i. quamuis intelligo adolescentē. s. cliniam nolle hoc. s. vt pater sciat se venisse verū. i. sz cū videā hūc scz patrē miserū: taz. i. adeo cruciari. i. vexari abitu. i. dicessu ei9: celē. i. debeo celare gaudiū tā insperatū cū nihil picli fit illi ex iudicio. i. ex inditōne et manifestatōe. haud. i. nō faciā. i. nō celabo gaudiū. nam adiuuabo senē. s. menedemū. quoad. i. quantum potero vt id est sicut video filiū meū inseruire amico atque equali suo. s. clinie et video eū. s. filiū meū clitip. eē sociū i ne

gocijs: ita id est eo modo quoqȝ id est etiam equū est id est iustum est nos senes obsequi id ē inseruire senibus Mene. profecto id est certe aut ego menedemus sum egregie id est valde nimis natus ingenio id est natura mea ad miseriam id est infelicitatem sustinendam aut aliud est falsum quod audio dic videlicet diem id est tempus adimere id est auferre egritudinem id est merorem hominibus. Nā egritudo id est meror mesticia animi egritudo enī animi est: sed egrotatio est corporis egritudo ergo id est meror dolor animi ꝺ filio i. ex filio ꝛ cā filij augescit. i. crescit mihi magis quotidie quāto diutiꝰ. i. lōgiꝰ ipse filiꝰ abest i. absens ē. tanto magis cupio ꝛ magis desidero. i. eius desiderio teneor. Chre. sȝ video ipm senem egressum foras. i. extra domum ibo ad euȝ. s. atqȝ alloquar. i. sermonem faciam cum eo. o menedeme salue apporto tibi nunciū id est quod dicitur nouū. Nūcius dicitur qui nunciat et res nūciata pro re etiaȝ nunciata nūcium in neutro reperitur cuiu s. s. nuncij maxime i maximopere cupis te fieri participem. i. te illo impꝫtiri nūcio cupis summopꝫe. Me. nunquidnā id est nonne aliquid audisti de gnato meo scȝ Clinia. Chr. valȝ. i. sanꝰ ē atqȝ viuit. Mene. queso vbinam id est vbi est. Chr. est hic apud me. domi mee Me. admirabūdꝰ hꝯ dicit meus gnatꝰ. i. meus filius est inqꝗ apō te. Chre. sic est id est ita ē. Me. venit meus gnatus. Chre. certe id est sine dubio venit. Mene. Clinia meus id est meꝰ filius venit. Chre. dixi id est iam satis dixi eum venisse propterea nō me vlterius obtundas talibus percunctationibus. dixi autem ē verbum aptuȝ ꝑorantibus id est finem orandi facientibus. Mene. eamus ad eum scȝ obsecro duc me ad eum. Chre. non vult te scire id est ꝙ tu scias se rediisse etiam fugitat tuum conspectum ꝑpter peccatū. i. propter flagitiū eiꝰ: qꝫ te offendit amori indulgēdo: tum i. deinde timet hoc scilȝ ne id est vt pro ꝙ tua duricia illa antiqua etiaȝ nunc sit ad aucta id est augmentata seu increuerit. Me. Tu non dixisti ei: vt id ē qualiter essem hoc est qualiter me haberem. Chre. Non dixi. Mene. O chreme ꝗobrem id est quare nō dixisti. Chre. quia pessime consulis id est prouides prospicis seu suades istud quod sequitꝛ in te. i. in tuū futurū dolorē ꝛ in filiū. i. in filij tui detrimētū. nā nimia idulgētia nocet: subdit aūt illō qō pessime ꝯsulis. s. si ōnderȝ te eē sic tā leni. i. suaui miti benigꝰ idulgēti ꝛ victo. i. fracto abiecto sūmisse ꝛ mollificato.

gocijs: nos quoqȝ senes est equum senibus obsequi. Mene. Aut ego profecto ingenio egregie ad miseriam natus sum: aut illud falsum est: quod vulgo audio dici. diem adimere egritudinem hominibꝰ. Nam mihi quotidie augescit magis de filio egritudo: ꝗto diutius abest: magis cupio: et tanto magis desidero. Chre. Ipsum foras egressum video ibo alloquar. menedeme salue nuncium apporto tibi: cuius maxime te fieri participem cupis. Menede. Nunqdnam de gnato meo audisti Chreme? Chre. Valet atqȝ viuit. Menede. Ubinam est queso? Chre. Hic apud me domi. Menede. Meus gnatus. Chre. Sic est. Mene. Uenit. Chre. Certe. Menede. Clinia meus venit? Chre. Dixi. Menede. Eamus duc me ad euȝ obsecro. Chr. Non vult te scire se redisse: etiam tuum conspectum fugitat propter peccatuȝ: tuȝ hoc timet: ne tua duricia illa antiqua etiaȝ adaucta sit. Mene. Non tu ei dixisti vt essem? Chre. Non. Mene. Quāobrem chreme? Chr. Quia pessime istuc in te atqȝ in illū ꝯsulis: si te tā lenient et victo animo esse ostēderis.

Me. non possum non ostendere me illi animo leni et victo. iam satis satis hec replicatio magnam ha bet vehementiam. q. d. se vltra q̄ satis erat fuisse patrem durz. fui iam satis satis pater durus id ē seue rus acerbus inhumanus. Chremes. ah. interiectio dolentis. o menedeme es nimis vehemens. d ē im petuosus acer. a vi mētis et impetu dr̄ vehemēs. in vtraq̄ partē id est et in duriciam ⁊ in indulgētiaz quādo vis eē durus excedis modū cum vis eē indulgēs, excedis id quod ē satis. incides in eandē frau

Menedemus. Non possum satis iam satis durus pa ter fui. Chremes. Ah. vehemens in vtramqz partem menedeme es nimis: aut largitate nimia: aut parsi monia: in eandem fraudem ex hac re atqz ex illa in cides. Primum olim potius q̄ paterere filium com meare ad mulierculam: que paulo tum erat conten ta: cuiqz erant grata omnia perterruisti. hinc ea coa cta ingratis: post illa cepit victuz vulgo querere: nūc cecum sine magno detrimēto non potest haberi: quid uis dare cupis. nam vt tu scias q̄ ea nunc instructa pulchre ad perniciem fiet. primum iam ancillas secuz adduxit plus decē ornatas veste atqz auro. satrapes si fiet amator: nunquam sufferre eius sumptus queat: nedum tu possis. Me. Est ne ea itus. Ch. sit rogas? sensi: nam ei vnam cenam atqz eius comitibus dedi:

dem: i. eodez modo deciperis ex hac re ⁊ illa scz ex nimia largita te. i. indulgentia aut ex nimia psi monia. i. tenacitate ac duricia pri mum id est imprimis olim id est multo ante tpe perterruisti filiuz i. incussisti filio terrorē potius q̄ paterere. i. poti⁹ q̄ pmitteres cū cōmeare. i. se cōferre aut tradu cere se ad mulierculā. que tum. i. tunc erat contenta paululo id est victu admodum tenui vel precio admodum parno: et cui mulier cule omnia erāt grata id ē omia placebāt q̄ illi dabātur hinc id ē eo tempore ea muliercula coacta ingratis. i. inuita preter volunta tem aliquis ingratus dr̄ aliquid facere vt vult Do. q̄ inuictus ⁊ co actus preter voluntatē facit vbi igratis dr̄ vetuste. tāq̄ foret ter tie inflectionis. cepit. i. icepit p⁹ illa. i. postea q̄ perterruisti filiū ab ea querere, i. q̄ritare. naz q̄rit qui ad plenuz et perpetuū repo nit queritat quovis quotidie inq̄ rendo victum inuenit. cepit ergo querere vulgo. i. passim et in cōi seu in mediuz et in publicum aut in ppatulo victuz. i. alimoniā vn de vz posset inopem defendere vitaz. Cibus delicatis prebetur victus in paruis aridisq̄ alimo nijs est constitutus, nūc. i. hoc tē pore cum illa muliercula nō potest haberi sine tuo detrimēto. i. dāno ac dispēdio. alij habēt intertrimen to qd̄ in idē redit. Detrimētuz vt varro ait dr̄ a detritu. Nā ea q̄ sunt detrita minoris sunt precij. sil'r in tertrimētū dr̄ ab eo q̄ duo inter se trita sint ac dinuta. Cū ḡ nūc possit haberi sine detrimēto cupis da re q̄duis. i. q̄dlibet seu qd̄ petat. Nā vt scias. q̄ pulchre id est nitide ea scz muliercula nūc sit instructa. i apparata ornata ad pniciē. i. ad damnū tuū et tui filij tnā destructionē primū. i. ip̄rimis iā adduxit se cum ancillas plus decem. i. plusq̄ decē queadmodum dicimus adduxit secum magis decez hoies. in q̄ bus dictis magis et plus aduerbia sunt alioquin diceretur adduxit secū ancillas plures decē ⁊ nō, pl⁹ solemus tn̄ sepius apponere q̄ vt adduxit secū plusq̄ ancillas decē vel magis q̄ decē ancillas. Uerū auctor vsus sēper ē sequēdus. adduxit itaq̄ ancillas plus decem ornatas veste. i. vestimentis atq̄ au ro i. monilib⁹ aureis vt zonis seu cigulis hn̄tib⁹ aureas fibulas. i. aurea firmacula. si satrapes. dr̄ etiā satrapa pro eodem: dictio est psica significans prefectum. vt ait Tortelius si ergo satrapes. i. p̄fectus puincie cui sunt abunde pecunie fit amator eius puelle nunq̄ queat id est possit suffere. i. sustinere sum ptus. i. impendia eius. nedū. i. nō solū tu non inq̄ possis sufferre ei⁹ sumpt⁹. argumentum ē a maiori ad min⁹. nā si nō possit idē maior idē nec minor. Me. ne. i. vtrum ea puella ē itus. Ch. rogas. i petis an sit intus sensi. i. satis pcepi eā eē intus apud me. nā dedi ei atq̄ comitib⁹ ei⁹. i. ancillis pedissequis vnā cenā

q si iterū mihi sit danda: actum fiet. nā (vt alia omit-
tam) pitissando modo mihi quid vini absumpsit: sic
hoc dicēs: asperū pater hoc est: aliud lenius: sodes vi
de: releui dolia omnia: omnis serias: seruos omnis
sollicitos habui: atqȝ hec vna nox: quid te futurū cen
ses: queȝ assidue exedent: sic me dij amabūt: vt me tu
arum misertuȝ est. Menedeme fortunarum. Mene.
faciat qđ lubet sumat: consumat: perdat: decretum ē
pati dum (illum) modo habeam mecum. Chremes.
Si certum est tibi sic facere: illud permagni referre
arbitror: vt nescientem sentiat te id sibi dare. Mene.

q.i. sed si iterū cena sit dāda actū fiet. h dictum semp in malā partē capit: dr aūt de ea re de qua iam sit lata snīa: tē verbū desperātis: Lice. actū est de te nisi pvides. nā vt omittā alia. i. preter alia q̄ impensa sunt mō. i. pauloāte qd vini. i. qtū vini filiꝰ meus sup. assumpsit siue exhausit mihi. i. in meū detrimētum pitissando. i. degustando. Nā pitiso as. significat pce vinū gusto q̄si tentandi gratia. Assumpsit ergo multum vini dicens. i. dicēdo h quod sequitur sic tali modo. o pater h vinū est asperū. i. nō suaue gustui. aliud vinum est lenius. i. suauius mitius dulcius. sodes id ē si audes. voxē hortātis ait Dona. vt amabo rogo. vl precātis. vt vult Seruiꝰ. dr autez piuncte sodes apud comicos p si audes: vt sis pro si vis. capsis pro cape si vis ꝛc. vide. i. considera qđ dicimus sum releui id est perforaui vt dici vulgo solet. que perforatio fieri nō poterat nisi prius auferretur aut lutuȝ aut limus āt argilla aut pix aut resina aut gypsus quibus linebantur dolia ac picabantur seu incrustabantur. Linere enim est picare id est pice aliqd linere seu vngere seu mauis incrustare et alicui rei supposite aliquid superducere: vt parieteȝ linimus calce aut gyspo. i. incrustamus. dolium linimus pice aut argilla. i. eiꝰ rimulas obturamus bitumine aliquo et queādmodū tegere significat operire: ꝛ retegere significat ptrariū scȝ tegmē auferre sic liner significat quod dictum est linire aliquo bitumine et relinire significat ptrarium hoc est bitumen detegere seu amouere quo aliqd prius linitum erat. ꝛ ita releui dolia omnia significat abstersi lutū vel terram tenacē ab omnibus dolijs: vt in ea cena vinuȝ variū apponeretur. Propter aūt pdictā significationē linere significat ēt deturpare inde litura re. id est deturpatio facta attramēto ducendo lineam per falsa scripta vt fieri solet. releui itqȝ omēs serias id est vasa fictilia in q̄bus vinum asseruabant. nam ante vsum doliorum q̄ lignea sunt ad vina conseruāda vasis vtebātur fictilibus q̄ serie dicebantur. Inde seriola le. Persius Seriole veteris metuēs deradere limū. Idē. o si sub rastro creperet argēti seria dextro hercule. Ubi Persius capit seriam pro vase fictili repleto argenti et terra in fosso. Est enim seria vt volūt aliqui vas fictile de limo oblongum. Habui oēs seruos meos sollicitos id est varijs officijs ac ministerijs distractos ac occupatos. Festus inquit sollicitare eē a loco suo mouere. a solū soli quod terram significat ꝛ locum. et cito as. quod est moueo es. Atqȝ hec vna id est vnica et sola nox fuit sup.. Quasi dicat quid fecissem si secunda nocte mihi pascendi fuissent: quid censes te futurum q̄d putas id est qđ tu eris. q. d. inops et miser euades quem scilicet te exedēt ab ex et eo es. id est corrodent tuam substantiam et bene viuendi facultates absumendo. et acrius exedēt te dixit q̄ si dixisset exedent tuas res aut tuas opes o Menedeme dij amabunt pro ament me sic: vt. i. sicut me misertum est id est vt misericordia seu miseratione motus sum tuarum fortunarum. Miseret sepius facit misertū est vt tedet pertesuȝ est. Me. faciat filius scilicet meus quod lubet: id est quod ex sua erit libidine id est etiaȝ ex sua inordinata voluntate sumat id est sponte capiat et qtum volet consumat id est absumat impendat. perdat id est rebus meis non solum vtatur sed etiā abutatur rem videlicet cū fructu deperdēdo. decretuȝ est id est cōstitui ac decreui pati. i. ferre illud equo animo dūmodo habeam illum filium mecum. Chre. si certum est tibi: id est constituisti et decreuisti facere sic vt dicis arbitror illud permagni referre: id est tibi et filio maxime esse vtile. et multum ad rem tuam et illius spectare vt sentiat id est iudicet te nescientem quasi deceptuȝ serui technis dare sibi id. id est tantam indulgentiam quantam daturum te dicis. Menedemꝰ.

Quid faciam? Chremes. Quiduis: potius ꝙ quod
cogitas: per alium quemuis vt des: falli te sinas
technis per seruulum: et si subsensi id quoqꝫ illos ibi
esse id agere inter se clanculum: Syrus cum illo no-
stro consusurrat: conferunt consilia adolescentes: et
tibi perdere talentum hoc pacto satius est: ꝙ illo mi
nam. non de pecunia agitur sed illud quo modo mini
mo periclo id demus adolescentulo. Nam si semel tu
um animum ille intellexerit: prius perditurum te tu-
am vitam: et prius pecuniam omnem ꝙ abs te amit
tas filium. hui quantam fenestram ad nequitiam pa
tefeceris: tibi autem porro vt sit suaue viuere. Nam
omnes deteriores sumus licẽtia: quod (cuiqꝫ) cunqꝫ
inciderit in mentem: volet. neqꝫ putabit prauũ an re
ctum sit quod petet. tu rẽ perire: et illum non poteris

Quid faciam. Chre. petis sup. quid facies et qua via procedes. facias sup. quiduis id est quodlibet ali ud. potius ꝙ id quod cogitas facere. videlicet vt des illi quod dare vis per aliũ quẽuis id est per quẽ libet seu quemcunqꝫ volueris. Sinas id est patiaris te falli id est deludi technis id ẽ fallacijs per ser- uulum tuum scꝫ. et si. i. quãuis quoqꝫ. i. etiã subsensi. i. aliquomodo ꝑcepi id qd̃ sequitur videlicet illos scꝫ seruos et filios esse ibi id ẽ domi mee. subsensi inꝗ̃ alios esse agere id est moliri id scilicet fraudeꝫ et te chnas quibus te deludant ac fal lant clanculũ id est secreto inter se. Syrus seruus meus cõsusur rat id est summissa voce colloqui- tur cum illo vestro seruo. et bene vestro dixit quasi et patris sit ser uus et herilis filij adolescentes id est filij nostri conferunt id est communicant cõsilia id est susce- pta proposita seu instituta. Et sa tius est id est melius est tibi per dere: id est amittere talentum id est tale argenti pondus hoc pa- cto id est hoc modo vt dico. Dictũ est superius talentũ atticuꝫ esse duplex. maius qd̃ constat ex q̃ta tuor et octoginta libris vel eo cir ca. et minus quod constat ex sexa ginta. melius ẽ igitur te hoc mo- do perdere minam id est libram illo modo id est te prodendo illi et tuam illi indulgentiam osten- dendo nũc id est in hac parte nõ agitur id est non tractatur de pe cunia: id est de quantitate pecu- nie: sed illud tractatur quo modo demus id quod daturus es ado lescentulo id est filio tuo minimo periculo id est eo modo quo mi- nime vergat in eius ꝑniciem. nã si semel intellexit filius tuus tuũ animuꝫ. i. tuam voluntatem vide licet te prius perditurum vitam tuam et omnem pecuniam. i. om neꝫ substãtiaꝫ. nã noĩe pecunie omẽs diuitie significãtur. priusqꝫ amittas. i. dimittas seu eijcias filium abs te. Antiqui enim vbi nunc dicimus dimittas. etiã et amittas dicebant. Virgi. Quisquis es amis- sos hinc obliuiscere graios. ꝙꝙ illic amissos possit iterpretari per perditos. nam eos amiserat qui eũ deseruerant. Hui interiectio indignãtis. q̃tam fenestram id est ꝙ magnũ aditũ patefeceris. i. patẽtẽ feceris. hoc ẽ aperueris ad nequitiã. i. luxũ ac libidinẽ. Dicit enĩ nequitia luxus vite, plix⁹ atqꝫ effusus Ouidius. nequitia ẽ q̃ te nõ finit eẽ senẽ. aũt sꝫ. i. porro. i. certe tantã inꝗ̃ patefeceris fenestrã ad nequi tiam, vt. i. ꝙ non sit tibi suaue imo acerbũ viuere. nã oẽs sum⁹ deteriores. i. vt Serui⁹ iterpretatur mi- nus boni licentia. i. nimia libertate cũ q̃cq̃d libet licet: nõ licentia d̄r impunitas cũ ipune facimus q̃cq̃d libet nulla secuta reprehẽsione. Videtur enĩ deterior, interdũ capi pro peior. Cicero ad caniniũ. hoc aio qui sunt deteriores fiunt rogati. quãuis et illic pro minus bono sumi possit filius tuus volet quodcũqꝫ id est omne quod inciderit in mentem neqꝫ putabit id est non considerabit non mente volutabit an id quod: in mentem veniet sit prauum. id est distortum et a via recte vite deuians: an sit rectum id est cum virtute et officio faciendum. Nam rectum vt: inquit Cicero ad Herennium. Rectuꝫ est quod cum vir- tute et officio fit, non putabat ergo an id est vtrum id quod petet sit prauum an rectum. tu nõ poteris

pati rem tuam: id est tuam substantiā et tua bona et illū filium perire id est perdi et in perniciē ruere si denegaris id est denegaueris dare quod petet sc3 illico ibit ad illum qui sentiet se maxie valere id est habere maximam auctoritatem apud te illico minabitur se abiturum esse id est se esse dicessurum abs te id est a tua societate Me. videre id est videris dicere verum atq3 vt queadmodum res est.i.res se hēt. Chr. hercle iurantis ē.ego nō vidi somnū hac nocte oculis meis. dū id est q̄diu quero.i.inquiro qui id est quo modo qua via qua ratione restituerem id est redderē redditur eni et restituitur vt ait Donatus cupiēs cupiēti vt patri filius vt hic. Me. cedo.i.da dextram id est manū tuam. Cedo ei verbum est defectiuū duas tantum personas habens secundas in singulari numero et in plurali presentis imperatiui videlicet cedo et cedite: vt salue saluete. Cedo aūt significat dic vel da et cedite dicite vel date. q̄ significet da vel date pbat Nonius nitens dicto anniano cui⁹ hec verba sūt cedite manus vestras measq3 accipite id est date manus vestras et accipite manus meas vt iūctis manibus confirmetur fedus q̄d exemplum clarius posset adduci illo. Cedo igitur dextra3. nos enim aut oraturi aut confirmaturi q̄cq̄ alicui eius dexteram poscere solemus porro: id est sed o chreme vt facias idē i.restituas mihi filiu3 aliqua via. Chremes sum paratus. Me. scin id est scis ne quid volo nūc te facere id est q̄ tu facias. Chremes. dic. Mene. q̄ia est quia sensisti id est pcepisti illos velle incipere fallere me volo inq̄ te efficere vt maturent id est festinent properent facere id: id ē me decipere cupio dare illi quod vult iam cupio videre eum. Chre. dabo operam vt maturent et filiu3 videas. Sy. est apprehēdendus.i.cōueniēdus et cōpellēdus atq3 ipse est mihi adhortādus vt.s.deducat filiu3 ad te et efficiat vt eius presentia reficiaris nescio quis exit id est egreditur a me idest quod barbare dicitur de penes me id est de domo mea concede id est confer te abi vade hinc id est ex hoc loco domū.i. in domū ne sententiant id est participant nos congruere id est conuenire et q̄d dr̄ facere forbam ac pactum inter nos hoc paululum negotij.i.aliquidque cōtrouersie que sequitur inter vicinos obstat mihi id est impedit me quo minus domū eā.illud autē negotij hoc est Symus et Crito vicini nostri appositiue dictum ābigūt.i.dubitant hic de finibus id ē de terminis agrorū suoru3 cepere.i.elegerūt. vt Cicero āt capiendus exilio locus. ceperunt ergo me arbitrum.i.iudicem vt potius negotij habeam arbitrium et facultatem. arbiter enim eligitur arbitrio litigantium. ibo ad eos ac dicā non posse dare operā ipsis id est non posse vacare suis negocijs hodie vt id est sicut dixeram id est promiseram me daturu3 operā eius.i.sicut promiserā me vacaturū eoꝝ cōtrouersie cōtinuo id est statim adero.i.presto ero hic

pati dare denegaris: ibit ad illum illico: qui maxime
apud te se valere sentiet. abiturum se abs te esse illico
minitabitur. Mene. Videre verum. atq3 ita vt res ē
dicere. Chre. Somnu3 hercle ego hac nocte oculis nō
vidi meis: dum id quero: tibi qui filium restituerem.
Menede. Cedo dextram porro te oro: idem vt facias Chreme. Chre. Paratus sum. Menede. Scin
quid nunc facere te volo? Chre. Dic. Me. Quod sensi
sti illos me incipere fallere: id vt maturent facere: cupio illi dare quod vult cupio ipsum iam videre. Chr.
Operā dabo. Sy. ē apprehēdendus: atq3 adhortād⁹
mihi a me nescio q̄s exit. cōcede hinc domū: ne nos in
ter nos ꝯgruere sentiāt. paululū hoc nogociū mihi ob
stat. Sym⁹ et Crito vicini nostri hic ambigūt de fini
bus me cepere arbitꝝ. ibo: ac dicā (vt dixeram) operā daturꝝ me hodie non posse his dare. continuo hic

Me. queso id est rogo vt adsis statim. deinde abeunte chremete secū Menedemus dicit. dij vestraz fidem id est vestram opem imploro scȝ: iam id ē ita ne est verum sup. naturam hominum esse ita cōparatam id est constitutam vt videant homines melius aliena id est negocia aliorū ⁊ iudicēt ꝙ videāt et iudicent sua. An fit id est contingit vel efficitur eo quia id est ideo ꝙ sumus perpediti id ē impediti quo minus recte iudicemus in re nostra id est in nostra causa aut negocio aut nimio gaudio aut nimia egritudine id ē dolore nimio mētis aut nimio merore. Nam egritudo est mētis: egrotatio corporis. Hic chremes quanto plus, q̄si dicat mltō plus sapit mihi id est pro vtilitate mea sapiēter loquitur ꝙ egomet sapientia mihi id est pro mea vtilitate. Chre. iā redijt. Chremes dicitqȝ sic. o menedeme dissolui. i. expediui et solui eripui me ab illis ocius. i. cito comparatiuū pro positiuo: vt darem operam tibi id est tuis reb⁹ incumberem.

adero. Menede. Itaqȝ queso: dij vestram fidez: itan comparatum esse hominum naturam omnium: aliena melius videant atqȝ iudicēt ꝙ sua: an eo fit: quia in re nostra aut gaudio sumus perpediti nimio: aut egritudine. Hic mihi nunc quanto plus sapit: ꝙ egomet mihi. Chremes. Dissolui me ocius: operam vt tibi darem.

Syrus. Chremes.

Ac illac circuncursa, inueniendum ē tamen argentum: intendenda in senem est fallacia. Chremes. Non me fefellit hosce id struere: videlicet hic clinie seruus est tardiusculus: iccirco huic nostro tradita est prouicia. Syrus. Quis hic loquitur perij: num hec audiuit. Chremes Syre. Syr. Hem. Chremes. Quid tu istic? Syrus. Recte equidem demiror Chreme tam mane: qui heri tantum biberis. Chremes. Nihil nimis. Syrus. Nihil narras: visa vero est (quod dici solet) aquile

Ac illac cir. ⁊c. Hic iucund⁹ error ꝑtinet quo herus a seruo decipit quē credit alteri fallaciam intendere dum sibi tendit ⁊ sic eū aggredit de fallacia in alterū. Syr⁹. circūcursa hac illac hoc dicit seru⁹ secū admonēs seipȝ sic: circūcursa hac illac. i. cursita hac. i. ꝑ hāc ꝑtē ⁊ illac. i. ꝑ illā. Circūcursare ꝯponit a circū ⁊ curso q̄si circū circa vt dici solet cursitare: tñ q̄cq̄d sit inueniēdū ē argētū fallacia. i. deceptio astutia ē intēdēda. i. exercēda in senē intelligit chremetē: sȝ chremes intelligit eū dicere de Menedemo. Intēdere ꝓpe dicūtur venatores cū rhetia feris capiēdis intēdūt aut cū tēdūt arcus. Ch. nō fefellit. i. nō me latuit seu bene mihi in mentez venit hosce duos ⁊ adolescētes struere. i. cōminisci: fabricare machinari id: hoc est vt pecunias a sene haberēt: videlȝ. i. certe ille seruus clinies. Dromo ē tardiuscul⁹. i. aliq̄to tardior meo vel aliq̄tū tard⁹ ⁊ lentul⁹. iccirco ꝓuincia. i. on⁹ querende pecunie tradita ē huic nostro duo scȝ syro. Prouīcia d̄r a porro qḋ est ꝓcul. ⁊ vincendo. nam oēs regiones longe ab italia bello acq̄site ꝓuincie dicte sunt. ad quas regendas magistratus cū officio mittebātur ⁊ onere. ea ōre ꝓuincia ꝓ omni onere ponitur cuiuslibet rei gerēde. Sy. nōdum peperat seru⁹ herū. quis loq̄tur hic perij: nū q̄. i. nunq̄d [nam aūt parelcon est] audiuit hec que dixi. Chre. Syre vocat eū herus. Sy. hem rñdēdi modus indignando. Chr. q̄d tu istic facis sup. vel aliq̄d tale. Sy. eq̄dem recte ago scilȝ. i. nihil mali sed o chreme demiror de auget hic te surrexisse sup. taȝ mane qui scȝ tu tātū biberis heri. Chre. nihil nimis feci. i. vel nihil. i. non bibi supple nimis. Sy. narras id est dicis nihil te fecisse nimis: vero id est sȝ i te

senectus. Chre. Eia. Sy. Mulier commoda et face-
ta hec meretrix. Chre. Sane idem visa est mihi. Sy.
Equidem hercle forma luculenta. Chremes. Sic sa-
tis. Sy. Ita vt non olim: sed vti nunc sane bona. mi-
nimeqꝫ miro: clinia hāc si deperit: sed habet patrem
quendā auidū miserū atqꝫ aridum: vicinum hunc no-
stin? at quasi is non diuitijs abundet: gnatus eius p-
fugit inopia. scis esse factuꝫ vt dico? Chre. Quid ego
nesciam? hominē pistrino dignum. Sy. Quem? Chr.
Istum seruulum dico adolescentis. Sy. Syre tibi ti-
mui male. Ch. Qui passus est id fieri? Sy. Quid fa-
ceret. Chre. Rogas? aliquid repiret: fingeret fallaci-
as: vnde esseꝫ adolescenti amice quod daret. atqꝫ hūc
difficilem inuitum seruaret senem. Syrus. Garris.
Ch. Hec facta ab illo oportebat syre. Sy. Eho que-
so laudas q̄ heros fallunt. Ch. In loco ego ꝟo laudo

senectus aquile visa est vt. s. plus biberis ꝙ comederis: queadmodū aquila annosa qđ dici solet. i. qđ est ꝓuerbiū qđ in ore populi habetur. Ait eñ. Pli. li. x. naturalis hystorie hoc de aquilis. Oppetūt n̄ senio: nec egritudine sed fame itm̄ supiore accrescēte rostro vt aduncitas apiri nō queat. Igr̄ aqla tm̄ in senectute bibit vel de preda sanguinē sugit ex quo fit ꝓuerbiū in senes qui plus bibūt ꝙ comedūt. Chr. eia interdū hortātis est nūc corrigit. Sy. hec meretrix que ē cū Clinia. est mulier ꝯmodo oportu-
na elegās nō iportuna ꝛ faceta i. festina ꝛ ꝟmone iucūdo. facet⁹ dr̄ q̄ facit ꝟbis qđ vult vel pōt ad formā corpis referri elegan-
tem. Chr. sane idē. i. etiā visa est mihi ꝯmoda ꝛc. vel visa est mihi idē. s. eē faceta accōmoda. Sy. et q̄dem hercle. i. certe ꝑ herculē est affirmatio cū iuramēto ē inꝗ forma luculēta. i. pulchra nitida splēdida fulgida. Chre. sic. i. eo mō q̄ est ei⁹ forma est inꝗ sat luculēta. Sy. forma eius ē sane. i. valde bona. i. venusta nō vt olim sꝫ vt nūc. h̄ dicit ꝙ p̄terita solent p̄ntibus magis cōmendari qđ hic nō facit. nam ei⁹ formā p̄sen-
tem laudat ꝛ mime. i. nō miror si clinia depit. i. ardēter amat hāc meretricē. nam amator ei⁹ amo-
re quā amat pire dr̄. naꝫ ꝑditus est qui insano est captus amore. Inde ventū ē vt dicam⁹ depeo illam id ē ardenter impatiēter amo. sꝫ Clinia. habet quendam patrem scꝫ Menedemū auiduꝫ id ē auarum ꝑcuꝫ miserū q̄ non audeat vti ptis atqꝫ aridū trās-
latio a terra q̄ nihil ꝓducit nosti id ē cognoscis ne hunc vicinum tuū. s. menedemū. At. i. sꝫ. q. d. is pater nō abūdet diuitijs: natus eius ꝓfugit. i. ꝓfugus fuit. nam ꝓfugus dr̄ qui ꝓcul a sedib⁹ suis vagatur iopia id ē egestate. scis id est cognoscis me factū esse vt dico. Ch. indignatus ē ꝙtā male audiat de sene vicino: quid. i. cur ego nesciā. i. ignorē ꝛ nō cognoscā vicinū ꝛ factū sit. o sup. hominē dignū pistrino. i. q̄ detrudat ꝛ deputetur destinetur ad circūagendas molas trusatiles: vt hꝫ Gelius. h̄ aūt dicit apđ se ita tū vt audierit su⁹. Sy. quē dicis esse dignū pistrino. Ch. dico. i. intelligo istū seruulū adolescētis. s. dromonē. Sy. secū h̄ susurrat. o syre male timui tibi. i. timui nequid mali acciderettibi ex hac re. naꝫ iaꝫ mihi nescio q̄d⁹ pre-
sagiebat animus mali. Chr. ꝓseq̄tur dictū suū q̄. s. seruul⁹ adolescētis passus ē id fieri vꝫ: vt fili⁹ disce-
deret neqꝫ eā retinuerit. Sy. quid faceret. i. qđ dici solet q̄d ipe poterat. Chre. rogas reperiret. i. exco-
gitaret cōmisceret aliq̄d fingeret fallacias. vnde. i. q̄bus fallacijs aliq̄d sup. esset adolescenti quod pa-
ret amice sue: atqꝫ ipse seruus seruaret senē qui penitus se ꝑdit ꝯtinuis excruciat laboribus. Sy. Garris. i. nugaris ꝛ fabulas depromis. Chre. O syre oportebat hec facta fuisse ab illo seruo. q. d. de-
cebat hecque dixi facere. Sy. eho modo interrogantis est particula, alias admirantis alias ad se vo-
cantis: queso id est obsecro laudas eos seruos qui fallunt heros id est dominos. Chre. vero procer-
te ego laudo tales fallentes heros in loco cum ē oportunū ꝛ cū locus. i. occasio ꝛ oportunitas postulat

Syrus. Recte sane. Chre. Quippe ꝙ magnarum se-
pe id remedium egritudinum est. iam huic mansisset
vnicus gnatus domi. Sy. ioco an serio illec dicat ne
scio: nisi mihi quidem addit animum: quo libeat ma-
gis. Chre. et nunc quid expectat syre? an duz hinc de
nuo abeat: cum tolerare hui⁹ sumpt⁹ nō queat? nōne
ad senem aliquā fabricā fingit? Sy. stolidus ē. Chre.
at te adiuuare oportet adolescētuli causa. Syr. facile
equidem facere possum: si iubes. etenim quo pacto id
fieri soleat: calleo. Chre. tanto hercle melior. Syrus.
Non est mentiri meum. Chre. Fac ergo. Sy. At heus
tu facito (dum eadem hec memineris) si huius quid si
mile forte aliquando euenerit vt sunt humana: tuus
vt faciat filius. Chre. non vsu veniet spero. Sy. spero
hercle ego quoqz. neqz eo nūc dico: quo quicq̃ in illū
senseriz: sed si qd ne. q d: q̄ sit ei⁹ etas vides: ⁊ ne ego te

Sy. sane recte facis vel dicis. Chre. quippe id est quia certe scilicet seruos fallere dominos sepe ē re-
medium magnarum egritudinum id est dolorum et mentis et aliquando corporis. nam medici egro-
tos fallunt iam id est nunc si fefellisset herum seruus gnatus vnicus. s. clinia mansisset domi huic seni sci
licet menedemo. hoc est in gaudium eius. Sy. hec dicit apud se commentabundus. nescio an ille senex
dicat illec id est illa que dicit ioco. i. per iocū. an serio. i. ex aio et quod dicunt scienter nisi quidē id ē cer
te addit aīmum. i. auget mihi ani
mum quo: id est vt magis libeat
id est magis placeat heros a ser
uis decipi quod vt viderit seuis
at in mente ⁊ me ī pistrinū dedat
Chr. et nunc o syre quid ipse ser-
uus expectat. an expectat dū id
est donec quousqz filius abeat
id est discedat hinc denuo id est
iterum cuz filius nō queat: id est
nō possit tolerare sumpt⁹ huius
meretricis nōne ipe seru⁹ fingit
id ē cōmiscitur excogitat aliquā
fabricaz. i. aliquā astutiā: aliquaz
techinā: aliquā machinationē ad
senē decipiēdū scilicet. Tractum
ē autē ab his q̄ expugnaturi op-
pida machinamēta belli ad id p̄
parant. Sy. ipe seruus est stoli-
dus id est totus fatuus et bruta
lis: neqz quicq̃ habens cōsidera
tionis quasi qui proprie accedat
ad naturam sensumqz pecudum
Chr. at opz te adiutare id est ad
iuuare euz seruū cā adolescentu
li scilicet clinie. Sy. equidē facile
possum facere id est adiutare ser
uum ad fabricā faciēdā seni si iu
bes id ē si vis vel precipis. etenī
calleo id est optime scio: vt qui ī
talibus iam fecerim callum quo
pacto id soleat fieri id est soleant
senes dcipi et filij retineri Chre
mes. tanto melior est: id est apti-
or seruus quo dn̄is sciat mederi ī
Sy. meū nō est id est me⁹ non ē
mos seu mee non sunt partes: vel ad me nō spectat mentiri. Chr. ergo. i. quia tu calles fac id est adiuta
ad fallendum senem. Sy. at. i. sed heus admonētis hic est heus tu facito. i. dato operā dum. i. donec me
mineris hec eadem que scz precipis me facere. si qd id ē si aliquid hoc est si forte euenerit aliqn̄ vt. i. si
cut vel queādmodū hūana sunt. i. se habēt hoc est more humanitatis ⁊ hūane fragilitatis vt filius tu⁹
faciat aliquid simile huius. i. simile huic facto clinie. nā filiis et otio iūgitur et actō. Chr. spero ꝙ sup. si
vsu ueniet id qd̄ si eueniet. nā vsu uenire significat euenire: vt sepe licet videri in epistolis Ciceronianis
Sy. ego quoqz hercle spero non vsu uenturū: neqz dico nūc eo ꝙ senserim quicq̃ in illum id est percepe
rim aliquid erga illum. sed dico inq̄ne qd id est vt nō aliquid mihi dicas sup. si quid acciderit sup. si-
mile huius. Hic enim ē aposiopesis. vides que sit ei⁹ etas. q. d. amori est obnoxia et dico inq̄ hoc. i. te ad
te admone de filio anteq̃ accidat vt caueas vel prouideas filio tuo et eū obserues ne sit opus vt te fal-
lam et te magnifice tractem ne. i. vt non possim tractare id est vt non habeā occasionē tractandi te ma
gnifice id est excellenter fallēdi te vt illi de pecunijs prouideatur. neqz video qua ratiōe hic me capia ē
pro valde cum sensus nō procedat neqz ipse ordo structure pati videatur vt liquet subtiliter inspicienti

si vsus veniat id est si accidat vel si sit opus. Chr. videbimus id est considerabimus quid opus sit de istoc id est de ista re quam times euenire filio cum vsus venerit id est cum acciderit. nunc age istuc id est intende fallacias seni. Sy. nunq̄ audiui herum id est dominum loqui commodius id est oportunius q̄ nunc. nec crederem mihi licere impunius ab impune id est cum maiori impunitate cum malefacerem id est cum aliquid mali molirer. nam tunc homines impunitatem se consecuturos sperant longe maiorem q̄ affectu consequantur.

Quisnam: id est quis egreditur id ē exit foras a nobis id ē quod barbare dici solet de penes nos siue de domo nostra est hic parasceue: id est preparatio alterius scene.

(si vsus veniat) magnifice chreme tractare possis. De istoc (cum vsus venerit) videbimus: quid opus sit nūc istuc age. Sy. nunq̄ cōmodi⁹ vnq̄ herū audiui loqui: nec cū malefacerē: crederem mihi impunius licere: quisnam a nobis egreditur foras.

Quid ⁊c. In hac scena syrus hero persuadet id quod multum facit ad extorquendum argentum. Chremes autem incipit ab obiurgatione filij quem senserat ludentem cum bacchide quam clinie eē credebant. Chremes. o clitipho queso quid istuc quod fecisti scilicet sibi vult seu significat. quis id est qualis. q̄si dicat turpis istic: id est iste mos est: ita ludere cū meretrice. ne: id est vtrum oportet ita fieri. Cli. q̄d ego feci. Chr. vidin: id est, vidi ne ego te inserere: id est imponere manum huic meretricule in sinum. Sy. apud se dicit hoc. hec res est acta id ē actum est de hac re quasi fallacie fuerit illo facto obstructus aditus perij id est perditus sum. Cli. me ne: id est vtrum dicis me inseruisse manum. Chre. Vidi inq̄ te hisce oculis: ne nega id ē noli negare adeo id est certe vel valde indigne id est idecenter facis iniuriam illi clinie qui non abstineas manum: id est qui non reprimas manum tuam ab attrectatione amice illius. Nam quidem: id est certe ista est contumelia videlicet recipere id est amittere ad te id est in domum tuam amicum tuum atq̄ subagitare amicam eius: id est cum ea consuetudinem habere siue ea abuti. vel. i. etiam q̄ id est q̄tum fuisti immodestus in vino potando. vel vt alij habent in conuiuio. q. d. multum fuisti immodestus. Sy. factum ē. s. fatetur syrus eū fuisse immodestum in vino. nisi etiam capiatur factū est sicut actum est vt sit desperantis dictum. Chre. q̄ i. q̄tum molestus fuisti sup. i. tediosus. Post interrogationem respondet sibi adeo sup. fuisti molest⁹ vt eq̄dem ita me dij amēt vt sup. dico verū iurādi est ⁊ affirmādi. vt eq̄dē timui quid deniq̄ esset futurum id est quid contingeret. timebā enim ne oriretur inter nos contentio non est opus vt capiatur vt pro q̄tum vel qualiter vt vult Calphurnius. Ego noui animum amantiū aduortunt id est accipiūt grauiter i. iniquo animo et moleste ea que non censeas id est non iudices ea aduertere et suspicari. Cli. at. i. sed

Chremes. Clitipho. Syrus.

Quid istuc queso? quis istic mos est clitipho? ita ne fieri oportet? Cliti. quid ego feci? Chre. Vidin ego te manum in sinū huic meretricule inserere? Syr. Acta hec res est. Perij. Cliti. Me? Chre. Hisce oculis. ne nega. facis adeo indigne iniuriam illi: qui non abstineas manum. Nam ista quidem contumelia est: hominem amicum recipere ad te: atq̄ eius amicam subagitare: vel heri in conuiuio q̄ immodestus fuisti? Sy. Factum. Chr. q̄ molestus? vt equidem (ita me dij ament) metui: quod futurum deniq̄ esset: noui ego amantium animum aduortūt grauiter: que nō cēseas. Cli. At mihi

fides apud hunc est nihil me istius facturum pater
Chremes. Esto. at certo concedas aliquo ab eorum
ore aliquātisper: mul ta fert libido: ea prohibet facere
tua presentia. Ego de me facio coniecturam: nemo ē
meorum amicoruʒ hodie apud quem expromere om-
nia mea occulta clitipho audeam. apud alium prohi-
bet dignitas: apud alium ipsius facti piget me: ne in-
eptus: ne protervus videar: quod illum facere credi-
to. sed nostrum est intelligere vt cunqʒ: atqʒ vbicun
qʒ opus sit consequi. Syrus. Quid istuc narra? Cli.
Perij. Syrus. O Clitipho hec ego precipio tibi: ho-
minis frugi ⁊ temperantis officiuʒ sum fūctus. Cli.
Tace sodes. Syrus. Recte sane. Chremes. Syre
pudet me. Sy. Credo. neqʒ id iiuria quin mihi mole-
stum est. Cli. Pergin hercle? Sy. Verū dico: quod vi
der. Cliti. Nōne accedā ad illos? Chr. Eho q̄so vna
accedēdi via ē. Sy. Actū ē. hic prius sese idicarit: q̄ ego
argētū affero chreme: vi n tu hoi stulto mihi ausculta
re? Chr. Quid faciā? Sy. Iube hūc abire hinc aliquo.

fides est mihi apud hunc. i. hic adhibet mihi fidem ⁊ confidit mihi seu ea sum auctoritate apud eū vt
credat me nihil facturū istius qđ times scʒ. Chre. esto. i. fit ita sane seu fac ita esse. ac certe. i. saltē cō-
cedas id est te conferas aliquo. i. in aliquē locū: aliquātisp. i. aliq̄diu ab ore. i. a ꝯspectu eoꝝ libido fert
id est affert multa. i. multos gestus. q. d. libido incitat amātes multa inter se vltro citroq; agitare tua
p̄ntia ꝓhibet eos facere ea que affert libido: ego faciā ꝯiecturā de me hodie: nemo est meoꝝ amicoꝝ
apud quem o clitipho audeā ex-
promere. i. detegere oīa mea oc-
culta id ē mea archana. Apđ ali
um. i. apū aliū dignitas. i. auctori-
tas eius ꝓhibet ne ꝓtervus vide
ar: apud aliū me piget ipsius fa
cti. i. doleo de ipo facto qđ admi
si turpiter ne videar inept⁹ aut
ꝓtervus. i. petulās ⁊ lasciu⁹ ac i
portun⁹ ⁊ impudēs: qđ credito
illū cliniā facere. i. credito q̄ an-
te te timet ne ꝓteru⁹ videat: sed
nostruʒ. i. est debem⁹: ad nos spe
ctat: nr̄e ptes sunt intelligere. i.
scire obsequi. i. insuire vtcūq;. i.
q̄litercūq; atq; vbicūq;. i. in quo
cūq; loco op⁹ sit. Syrus timēs
fallacie sue apđ se oscit. q̄d istic
i. chremes narrat. Vel si sit istuc
sic intellige. quare narrat istud.
Clit. Perij. Sy. O clitipho ego
functus officiū antique ꝓ officio
hoīs frugi. i. vtilis ac necessarij
ac tēperātis. i. modesti. p̄cipio ti
bi hec. i. hec te doceo vel admo-
neo videlʒ vt discedas aliquo. a
quo ꝯsilio longe alien⁹ clitipho
illum sermonē interrupit nec au
dire voluit: sʒ inquit. Cli. tace so
des. i. si audes. Sy. sane. i. valde
recte audeo tacere. Chre. o syre
me pudet. i. pudore afficior filiū
nolle neq; mihi neq; tibi crede-
re. Sy. Credo te pudere neq; id
iniuria. i. nō immerito te pudet. q̄n
id ē q̄nimo id. s. quod clitipho fa
cere non vult est mihi molestuʒ
qui non sum pater. Cli. hercle p̄-
gin id est prosequeris ne adver
sum me loqui. Sy. dico id quod
videtur verum. Cli. nonne acce
dam ad illos. i. ad cliniam ⁊ bac
chidem. Chre. eho queso. hic eho admonētis est vna est via id est vna est ratio accedendi ad eos ne vi
delicet te intermisceas meretricum libidini et amori: sed pudice agas omnia. Syr. hec apud se dicit:
actum est. dictum desperantiuʒ de re aliqua. hic. s. clitipho prius indicarit pro indicabit. ⁊ quod dicit
incusabit et prodet se priusq̄ offero id est extraho. educo extorqueo argentum a sene quod det mere-
trici. Deinde convertit sermonē ad chremetē inquiens. O chreme vin. i. vis ne auscultare. i. credere
et aures p̄bere mihi homini stulto? Ch. q̄d faciā? Sy. iube hūc filiū abire hinc aliquo. i. in aliquē locuʒ:

Cli. Quo ego hinc abeam? Syr⁹. Quo lubet: da illis
locum: abi deambulatum. Cli. deambulatum? quo?
Sy. Vah quasi desit loc⁹: abi sane istac: istorsum quo
uis. Chre. Recte dicit. censeo. Cli. dij te eradicent sy
re: qui me istinc extrudis. Syr⁹. At tu tibi istas post
hac comprimito manus: censen vero? quid illum por
ro credis facturum chreme: nisi eum (quantum tibi ope
ris dij dent) seruas: castigas: mones. Chremes. Ego
istuc curabo. Sy. Atqui nunc here tibi seruandus ē.
Chre. Fiet. Syr. Si sapias. nam mihi iam minus: mi
nusqz obtemperat. Ch. Quid tu? eho quid de illo qd
dudum tecum egi? egistin syre: aut repperisti: tibi quod
placeat an nondum etiam? Sy. De fallacia dic is? in
uenta est: inueni quandā nuper. Cli. Frugi es. cedo qd
id ē? Syr. Dicā verū vt aliud ex alio incidit. Chr. (qd
nam syre?) Sir. Pessima hec est meretrix. Chre. Ita
videtur. Syrus. Immo si scias. hoc vide quod incep
tet facinus. Fuit quedam anus corinthia hic: huic

Cli. quo. i. in quem locū ego abeam. i. discedā hinc. Sy. abeas sup. quo lubet. pro libet. i. quo tu vis abire da locū. i. cede paululū illis clinie ⁊ puellis vt pātri satisfacias: abi. i. vade deābulatū. i. expaciatū. Clit. dicis vt abeā deābulatū: q̄ ibo. s. deābulatū. Sy. vah īteriectio irridētis quasi loc⁹ desit quo possit deambulare: sane. i. certe ab istac. i. p istā ptem istorsum. i. v̄sus ptem istā: denique vade quouis. i. in quēlibz locū. Chr. syrus dicit recte cēseo tibi ita faciendū. Clit. o syre dij eradicēt. i. extirpēt seu fūdit⁹ ac radicitus stirpitus te euellant ⁊ de medio tollāt q̄ extrudis. i. exturbas eijcis īuitū me hinc. Sy. At id ē sed tu cōprimito tibi posthac istas. i. tuas manus quas ī sinū mulieri inseruisti: quare venisti ī suspitionem patris. Vel poti⁹ sic intellige ita vt legatur ⁊ cōprimas quēadmodū ī aliquo codice legi sic. At vero. i. sed certe: et alloq̄tur chremetē. censen. i. putas ne vt. i. q̄ cōprimas tibi posthac istas man⁹. i. tuas man⁹: neque extēdas aliq̄n eas ad filij castigationē: porro. i. deinde. q̄d o chreme credis illū facturū eē nisi castigas seruas mones eū q̄ntuz opis. i. facultatis dij dēt tibi. i. p ea facultate q̄ntū tibi de⁹ dabit. Chre. ego curabo. i. accurate efficiam istud. i. vt seruē eū. Sy. atqui. i. sz certe. o here nūc ipse filius est tibi adseruādus. i. custodiend⁹ ⁊ obseruādus. Chre. fiet. i. obseruabitur. Sy. si sapias. i. si sapiēter agas eū adseruabis. nā iā minus minusque obtēpat mihi. i. seq̄tur cōsilia mea ⁊ monitiōes. Chr. q̄d tu: modus interrogādi ecq̄d. i. nūq̄d egisti aliq̄d de illo qd dudū. i. pauloante egi tecū et. i. te rogaui vel tecū sum locut⁹ ⁊ cōicaui: aut reppisti aliquid supple qd placeat tibi an etiā nōdū id. ē nō adhuc reppistivel egisti. Sy. dicis. i. q̄ris de fallacia sensi intendēdā inuēta est fallacia nuper īueni quādā fallaciā. Ch. es frugi id est vtilis necessarius interdum frugi dicitur modest⁹. cedo. i. dic q̄d. s. qd īuenisti. Syr. dicā verū. i. sz vt. i. q̄liter aliō incidit ex alio. Chre. o syre quidnam id est quid est propter quod dicis aliud incidere ex alio. Syrus. hec meretrix est pessima. Chre. videtur ita scilicet q̄ sit pessima. Sy. immo si scias q̄ scilicet sit mala mirareris. Vide hoc facinus quod iceptat. inceptare magnorum est factorum. Quedam anus id est vetula corinthia id est ex corintho vrbe fuit hic. hec meretrix dederat huic anui mille dragmarum argenti. hic mille singularis est numeri et substantiuum de quo multa Gelius: iungitur aūt semp gtō pptērea: q̄z substantiuū est sz mille adiectiuum ⁊ numeri pluralis substātiuo iūgitur in silitudīe gn̄is casus ⁊ numeri. Dragma aūt ē pōdus constans: vt vult Priscian⁹ ex trib⁹ scrupulis seu decē ⁊ octo siliq̄s. Sumit̄ etiā p gn̄e quodā monete pptērea q̄ nūmismata antiq̄⁹ pōderabant. hec ḡ meretrix dederat huic vetule mutuū rōe mutui mille

dragmarū argenti. Chr. quid tum. i. quid inde secutū est. Sy. ea anus mortua est reliquit filiam adole scentulā ea scz adolescentula est relicta huic. s. meretrici araboni. i. ꝑ pignore. Arabo em̄ interdū capit pro pignore vt hic: interdū etiā ꝛ ꝓprie significat id qḋ prius datur vt reliquū reddatur siue soluat quod idē significat arra re. ea igitur relicta est huic araboni. i. pignori pro illo argento qḋ illi mutuuz dederat. Chr. intelligo. Sy. hec meretrix adduxit secū adolescentulā huc: ꝛ ea adolescētula est nūc ad id est apud vxorem tuā. Chr. qd tum. i. quid īde vis inferre. Sy. clinia orat. i. petit id vz vti. i. illa meretrix det nunc illā adolescentulaz sibi: tamē ipse clinia poscit id ē flagitat se daturū. i. se posse dare illi meretrici post. i. postea mille nūmum quod vetule dederat ipsa mutuū. Chre. ꝛ quidem poscet ipse clinia. q. d. poscit multa que nō dabunt: ꝛ poscet. Deinde hac respōsione indignat⁹ syrus: subdit. Sy. hui interiectō indignantis ne. i. vtrū id est dubiū qḋ poscet. q. d. nihil dicis ad rez qḋ nō sit scitū. Nam nemo dubitat quin ipse clinia illi⁹ adolescētule cupid⁹ ꝛ iā poscat ꝛ poscet. Itēꝫ ꝛ sepius vt meretrici pecuniaz soluat quo puella possit potiri. neqꝫ hō dictū dubiū ne id est ꝙtum videre possuz de meretrice dici nō itelligendū est ꝗcquid dicat calphurni⁹: qꝛ nō coherens sensus neqꝫ cū anteceḋte neqꝫ cū ꝯsequēte. Chre. ego sic putaui ꝙ poscat se daturā illi mille nūmū vt adolescētula potiat: sed quid hoc ad rez quid cogitas facere Sy. ego ne. i. vtrū petis qd ego sperē me facturum. Deinde subdit. ibo ad menedemū dicā hāc adolescentulā esse captam ex caria. i. ex illa regione seu ꝓuincia: ditem. i. locupletē et nobilē. ꝛ dicā magnū esse lucrū in ea si redimat eā. s. ꝛ det mille nummum.

dragmarum argenti hec mille dederat mutuuz. Ch. Quid tum? Syr. Ea mortua est. reliquit filiam adolescentulam: ea relicta est huic araboni pro illo argēto. Chre. Syrus hanc secum huc adduxit: eaqꝫ est nunc ad vxorem tuam. Chre. Quid tum? Syrus. Clinia orat: sibi vti id nunc det illam: illi tamen post daturum mille nummuz poscit. Chremes. Exposcit quidem? Syr⁹. Hui dubium ne id est? Chre. Ego sic putaui. Quid nunc facere cogitas. Syrus. Ego ne? ad menedemum, ibo dicam hanc esse captam ex caria: ditem et nobilem: si redimat: magnum in ea esse lucrū. Chremes. Erras. Syrus. Quid ita? Chre. Pro menedemo ego tibi nunc respondeo non emo. quid ais? Syrus. Optata loquere. Chre. Atqui non est opus. Sy. Non opus est? Chre. Nō hercle vero. Sy. Quid istuc? miror. Chre. Jam scies. mane mane quid est ꝙ iam a nobis grauiter crepuerunt fores.

His ꝑdictis verbis syr⁹ fingit, suaz esse calliditatē qua dixerat se decepturū menedemū quā fallaciā ꝯfutat chremes. Chr. ita volēs eum decipere. Sy. Quid ita. idē cur dicis me errare. Chr. Nunc respōdeo tibi. i. recuso tuas cautelas pro menedemo. i. loco menedemi. hoc mō cū sermonē facies ei de emenda ea dicet nō emo. i. nolo eā emere: quid agis. i. qd loq̄ris. alij qd ais. q. d. dicet tibi menedemus cur loqueris mihi de hac re: vel Chremes interrogat syrū qd ad eā dicat respōsionē. Sy. loq̄re optata pōt dupl'r intelligi: vel loq̄re ꝓ loq̄ris dr ꝛ ē sensus dicis qḋ tu vis: vel q̄ tibi sunt cordi: vt sepe dici solet: vel loquere ē impatiuum ꝛ tūc est sensus dic ea q̄ ego opto ꝛ accōmoda sermones tuos meis optatis. Chre. Atq̄. i. sꝫ certe nō ē op⁹ eam emere. s. Sy. Dicis ꝙ nō est op⁹. Chr. Hercle ꝑ herculē vero. i. certe nō est op⁹ ꝛ cōfirmauit id iuramēto. Sy. miror qd. i. q̄re istud dicas sup. Ch. iā. i. statim scies q̄re istud dicā: mane mane. q. d. siste loq̄ ꝛ audi sꝫ interrupit sermonē ꝙ interea vidit vehemēter fores suas crepare: qd est qḋ. i. ꝓpter qḋ iam. i. nūc fores crepuerūt. i. patuerūt aperte sūt grauiter. i. vehemēter a nobis. i. qḋ dicitur septe. ꝺ pe

Nes nos: vel potius dixit. quid est q fores a nobis .i. fores nostre grauiter crepuerūt. Nisi me &c. Hec scena antiphilā recognitionē cōtinet ex qua inter virū & coniugē altercatio orit demū recōsiliatio: simul syro offertur alia occasio extorquēdi argentū. Sostrata vxor est chremetis alloquēs nutricē suā de agnoscendo anulo antiphile cū quo fuerat exposita. Nisi anim⁹ fallit me pfecto hic est anulus quem anulū suspicor .i. opinor esse sup. is anulus q̄ cū .i. cū q̊ anulo gnata .i. filia mea exposita est .i. morti obiecta. Nā exponere pueros sīgt eos morti tradere & obijcere aut saltē pīculo mortis eos obijcere vt si possint viuāt vt cū ponitur puer in fiscella aliq̄ sup flumen: aut in nemoroso aliq̊ loco deponit victur⁹ si possit & sic de ceteris id gen⁹ exponēdi rōnibus. Chr. Chremes h̄ audiēs neq; tamē aīaduersus ab vxore alloq̄tur suū sēens. o syre q̄d hec oro id ē hic smo vxoris sibi vult .i. significat. So. alloquit nutricē quid est. ostendit ei vel porrigit anulū dicēs. quid est ne .i. vtr̄ h̄ anulus videtur tibi esse is q̄ cū exposita est. Nutrix. eq̄dem dixi tibi ilico hunc anulum esse illum qui cum est exposita vbi .i. postq̄ ōndisti mihi. So. At vide mea nutrix .i. diligenter cōsidera eū: vt ɔtemplata sis .i. ɔspexeris satis .i. sufficiēter mō .i. nūc .i. quod barbare dr: vt auisauer̄ satq̄ aspice hn̄ cū: pōt etiā itelligi vide p caue q satis fueris mō cōtēplata cū anulū vt ɔius possis testificari. Nu. satis ɔtemplata sū .s. A tēplo dr contēplor aris. tēplū antiqui dicebāt locū q̄ ab omi p te pōt aspici vel cuius ois pars videri potest: Sostra. Iaz id est nunc abi intro: atq; nuncia id est refer mihi si illa antiphila lauerit id est quod dicūt balneauerit se iā interea operibor id est expectabo hic virum id est maritum. Sy. vxor sup. vult te id est te querit: te petit: te expectat: vbi barbare dici solet querit pro te. Videas quid velit est tristis nescio q̄d id est nescio propter quid intelligitur enim ob aut propter non temere id est. non inconsulte: nō incōsiderate est tristis vel vt alij volunt sine causa metuo: quid sit id est propter quid sit tristis. Chremes. metuis q̄d sit propter quod est tristis. ne id est certe ista per indignationē dici hercle dixerit id est dicet ɔiunctiuū pro indicatiuo magnas nugas id est fabulas vana & futilia cum magno conatu: vel metuo supple ne ista dixerit id est dicat mihi magnas &c. Sostrata. ehem interiectio applaudētis et blandientis. o mi vir. quasi dicat. letor aduentu tuo vt tibi narrem que acciderunt. Chremes. ehem mea vxor: hec repetitio a simili indignantis est. Sostrata. quero teipsū et non quero pro te. Chremes. Loquere id ē dic quid velis. Sostrata. Primum id est imprimis oro te hoc ne quid id est vt non credas me esse ausam facere aliquid aduersum id est contra edictum tuum id est iussū seu imperiūtuū. Ch. vis me credere tibi istud id ē q nihil fueris ausa aduersum edictū meum credo id est in h̄ morem gero tue voluntati

Sostrata. Syrus. Nutrix. Chremes.

Nisi me animus fallit: hic profecto ē anulus quē ego suspicor is qui cū exposita ē gnata. Chr. Quid vult sibi syre hec oratio? Sostrata. Quid est? is ne tibi videtur? Nutrix. Dixi equidem: vbi mihi ostendisti ilico eum esse. Sostrata. At vide vt satis mo do contemplata sis mea nutrix. Nutrix. Satis. Sostrata. Abi iam nunc intro: atq; (illa si iam lauerit) mihi nuncia: hic ego virū interea operibor. Syrus. Te vult. videas quid velit: nescio quid tristis est: non temere est metuo quid sit. Chre. quid fiet. ne ista hercle magno iam conatu magnas nugas dixerit. So. Ehē mi vir. Chre. Ehē mea vxor. So. te ipm q̄ro. Chr. Loq̄re q̄d velis. So. Primū te hoc oro: ne quid credas me aduersum edictum tuum facere esse ausam. Chr. Vis me istuc tibi

et si id est ꝙuis sit incredibile te nihil esse causaz ⁊c. Sy. hec purgatio .i. hec accusatio portat nescio ꝗd peccati. So. meministi .i. recordaris me esse grauidã .i. tenes memoria cũ essez grauida te maximopere .i. mirũ immodũ maxĩe interminatũ esse mihi id est minatũ esse. nã ĩterminari significat minari ⁊ ꝗsi minando prohibere vt interminatus sum ne faceres id est prohibui minas ꝓponendo. Meministi ergo te interminatũ esse si parerem puellam te nolle tolli id est nolle vt nutriretur sed exponeretur. Chr. scio quid feceris. sustulisti .i. educasti contra iussum meum puellã.

et si incredibile est credere: credo. Syrus. Nescio quid peccati portat hec purgatio. Sostra. Meministi me esse grauidam: et mihi te maximopere interminatum si puellam parerem nolle tolli? Chr. scio quid feceris: sustulisti. Sostra. Ita factum est. Syrus. si sic est factum domina: ergo herus damno auctus est. Sostr. Minime: sed erat hic anus corinthia haud ipura: ei dedi exponendam. Chremes. O iuppiter: tantam ne esse i animo inscitiaz? Sost. perij. quid ego feci? Ch. at rogitas? So. Si peccaui mi Chreme: insciens feci. Chr. Id quidem ego (et si tu neges) certo scio: te insc ientem atq; imprudentem dicere ac facere omnia. tot peccata in hac re ostendis. nam iamprimum si meum imperium exequi voluisses: interemptam oportuit: non simulare mortẽ verbis re ipsa spẽ vite dare at id omitto: misericordia: amor maternus. sino: ꝙ

Sy. o dña si sic est factuz vt dicit id est si sustulisti puellaz id ẽ educasti a tollo pro educo seu nutrio ergo id est itaq; herus id est dñs meus auctus ẽ dãno propter dotem que danda est. dicimus autẽ ego sum auctus damno ⁊ dãnum est auctum mihi pro eodez: vt dicimus augeo tibi diuitias et augeo te diuitijs: et per passiuum tu augeris diuitijs et diuitie augẽtur tibi. So. minime id ẽ nõ sustulisti puellaz sed anus id est vetula corinthia erat hic haud impura id est non inhonesta neq; impudica impurus eniz dicitur aliquo vicio maculatus. dedi id est tradidi ei anui filiam meam exponendam .i. mortis periculo vel etiã ipi morti obijciebã. Chre. o iuppiter ne id ẽ vtruz decet sup. vel est ne verum vt iterpretatur Laurẽtius tantã inscitiaz .i. ignorantiã esse in aĩo. q. d. putaretur ne tantã esse ignorãtiã in aliqua aiunt ꝑsona vt scz ꝓderet se ipaz alteri in facinore qđ celatissimuz esse deberet. So. perij: id est perdita sum quid ego feci. Chr. at rogitas. So. o mi chreme si peccaui id est si erraui feci id peccatuz insciens id est per impudentiam et non consulto aut dedita opera Chre. quidem: id est certe certo scio id quod sequitur scilicet te dicere et facere omnia que facis aut dicis inscientem atq; imprudentẽ id est per ignorantiã ⁊ imprudentiaz seu stultitiam et inconsiderationem ⁊ si id ẽ etiã si vel ꝙuis tu neges. q. d. etiã si negares vt tu fateris scio te dicere et facere oĩa ꝑ imprudẽtiã. Prudẽs ẽ qui aliquid scit sua intelligentia. sciens autẽ dicitur qui alicuius indicio rem cognoscit. itaq; prudẽs: per se est: sciẽs per alios. Contra imprudens dicitur qui non habet delectum bonorum et malorum. Insciens autem dicitur qui res ignorat quas deberet cognoscere ostendis tot peccata id est errata in hac re. nam iam primũ si voluisset exequi .i. cõplere meũ imperiũ oportuit interemptaz eam puellã .i. oportuit interficere eam. nam ponitur hic participiũ preteriti temporis ꝓ infinitiuo vt assolet puta iterẽptã ꝓ iterimere. id eniz fit in duobus casibus accusatiuo et ablatiuo. nõ oportuit inꝗ simulare mortem verbis: id est per verba et dare spem vite re ipsa id est ipso effectu dando videlicet ipsi anui que poterat eã educare neq; exponere. at id est sed omitto id videlicet te debuisse exequi imperium. Animus maternus misericordia mouetur scilicet in fetuz vel animus maternus est dign⁹ misericordia id ẽ meretur vt sui misereamur. et venia plurimum dignus est. Sino id facile patior illud nõ valde egre fero ꝙ scz nõ exposueris

bene vero abs te prospectum est? Quid voluisti? co-
gita nempe anui illi prodita abs te filia est planissimē
per te veluti questum facere: veluti veniret palam:
credo id cogitasti. quiuis satis est: dum(viuat)mo-
do: quid cum illis agas: qui neqʒ ius neqʒ bonum at
qʒ equum sciunt? melius: peius: prosit: obsit: nihil vi-
dent: nisi quod lubet. Sostra. Mi Chreme peccaui:
fateor: vincor: nunc te obsecro: q̄to tuus est animus
natu grauior tanto ignoscentior sit: vt mee stulticie
iusticia tua sit aliquid presidij. Chre. Scilicet istuc fa
ctum ignoscam equidem. Verum Sostrata male do
cet te mea facilitas multa: sed istuc quid ē: quasi hoc
acceptum est causa? loquere. So. Vt stulte et misere

Vero pro sed q̄ bene p ironiā q.d. pessime a te ꝓspectum est filie.i. puidisti filie dando eā lene. pro spe
ctum est hic est impsonale passiue vocis quod ante habet abltm̄ mediante a vel ab persone agentis et
post casum. sui verbi. Eodē mō in eplīs Cicero loquitur. ait em̄ q̄ si meis rōnib⁹ a te prospectū esse in-
tellexero. q̄d voluisti facere de filia. q.d. voluisti facere meretriculā. cogita volupta mente tua quid re-
spondeas. nēpe.i. certe filia prodita est.i. decepta et data illi anui ⁊ illi vetule. Festus dicit prodere esse
dare et fallere. et hō hic capi pōt
eo modo. Interdū proderē signi
ficat differre siue elongare vt ita
dicam. Vir. prodimur atqʒ italis
lōge disiungimur oris. Interdū
significat indicare quod deberet
tegi et per hoc fallere: vt prodi-
dit me voce: id est indicauit. et
quod dr̄ inepte incusauit me pro
pterea ꝓditores dicūtur qui de
cipiunt idicando q̄d celare debe
rēt. filia ergo abs te ꝓdita est q̄-
si commissa est illi anui ⁊ per hoc
decepta: veluti id ē tanq̄ planis-
sime id est omnino vel clarissime
faceret questū id ē faceret lucruʒ
turpiter corpore suo et veluti ve
niret: id est venderetur a veneo
is. palā.i. publice plus offerenti
per te: id est per tuam proditio-
nem. credo q̄ sup. cogitasti id q̄d
sequitur cum prodidisti eā anui
sit sup. hec filia mea quiduis: id ē
q̄dlibet siue faciat questū corpo
re suo siue furat ⁊c. satis ē.i. suffi-
cit dūmodo viuat. quod cū sit ita
dicit Chremes quid pōt tracta-
ri cuʒ talibus imprudētibus. q̄d
agas id est q̄d agat aliquis scđa
persona ꝓ tertia. hoc est q̄d tra-
ctare aut conferre aut cōmunicare possit aliquis cum illis id est cum talibus vel viris vel mulieribus
qui refert viros et mulieres: qr masculinum preponderat feminino. qui nesciunt neqʒ ius id est normā
viuendi neqʒ bonum id est honestum factu neqʒ equū id ē q̄d iustū ē et qui nesciunt inq̄ q̄d sup. melius
prosit aut quid peius id est magis obsit id est noceat nihil vident nisi id lubet pro libet u pro i. ponitur
aliquādo a poeta. So. o mi chreme peccaui id est errani fateor victa scilicet tuis argumētis vincor. id
est confutor vt cognoscam me peccasse. nunc obsecro te vt q̄to tuus animus est grauior natu id est peri
tior propter plures experientias quas potuisti habere plusq̄ ego. Et bene dicit grauior natu. naʒ ma-
iores natu id est seniores debent esse grauiores id est moderatiores et cōstātiores atqʒ prudentiores
ob maiorem experientiam: potest etiā hic capi grauior natu pro maior natu quasi dicat tuus anim⁹ po-
tuit plura videre q̄ meus: cum me natiuitate precesserit. nam fere mariti sunt natu grauiores seu ma-
iores vxoribus suis. q̄to ergo tuus aimus ē grauior natu.i. antiquior tanto sit ignoscētior.i. prōptior
ad ignoscendū et parcendū vt.i. ita q̄ tua iusticia sit aliquid: p̄sidij id est ꝓtectionis ⁊ auxilij mee stul-
titie id est mee simplicitati. Chre. equidem scilʒ ambe he particule capiuntur affirmatiue ad maiorem
cōprobationem. ignoscam tibi istud factum verū.i. sʒ o sostrata mea facilitas id ē benignitas indulgen-
tia multa id est nimia et abundans plus equo male docet te.i. male instituit. nā si tibi essem paulo acer
bior magis rebus tuis agēdis prospiceres. Pōt etiā esse multa actūs pluralis sic mea facilitas male
te docet multa. Facilis ⁊ clemēs sic differunt. nā facilis ē cui⁹ ira cito soluit. Clemens aūt q̄ nūq̄ ira-
scitur. sed q̄cq̄d istuc est.i. qualecunqʒ fuerit factum illud de exponenda filia loquere id est, dic qua causa
id ē qua occasione hoc.i. filiam eē interēptam acceptum est: id est notum est. So. vt id est quemadmodum

omnes nos mulieres sumus stulte id est inconsiderate misere id est infelices & religiose id ē supstitiose, nam etiam apud antiquos: vt Gelius refert religiosus dicebatur qui nimia ac superstitiosa religione sese alligauerat cum id est quo tempore do id est trado illi anui filiam exponendam id est morti obijciendam: detrabo id est adduco anulum de digito meo & dico vetule vt exponeret id est eijceret eum anulum vna cum puella: ne id est vt non si moreretur filia non essz expers id est exors sine parte aut sorte

omnes, sumus religiose: cum exponendam do illi: de digito anulum detrabo: et eum: vt vna cum puella exponeret si moreretur: ne expers patris esset de nostris bonis. Chre. Istuc recte conseruasti te atqz illam. Sostrata. Hic est is anulus. Chremes. Unde bunc babes? Sostrata. Quam bacchis secum adduxit adolescentulam. Syrus. Hem. Chremes. Quid ea narrat? Sostra. Ea lauatum dum it: seruandum mibi dedit: animum non aduorti primo: sed postq̄ aspexi: illico cognoui: ad te exiliui. Chre. Quid nunc suspicare: aut inuenis de illa? Sostra. Nescio nisi vt ex ipsa queras vnde bunc babuerit: si potest reperiri. Syrus. Interij plus spei video q̄ volo: nostra est: si ita est. Chre. Uiuit ne illa cui tu dederas? Sostrata. Nescio. Chre. Quid renūciauit olim fecisse? Sostra. Id quod iusseram. Chre. Nomen mulieris cedo quid sit vt q̄ratur. So. Philtere. Sy. Ipsa est: miruz ni illa

de bonis nostris. Chre. istuc fecisti sup. recte p ironiā dicit conseruasti te atqz illā. q. d. illo anulo tradito conseruasti te ne faceres cōtra religionē & pseruasti illā ne morerek. So. h ē is anulus. ondit ei anulū quē dederat. Chr. Unde babes illum anuluz id ē a quo recupasti. So. babeo supple ex adolescētula quē Bacchis adduxit secum. Sy. Syr⁹ timet ne sibi precipiatur auferēdi argēti occasio agnitione filie. itaqz ingemit. bem. dolentis est. Chre. quid ea sostrata narrat. Sostrata. ea antiphila adolescētula dum it lauatuz antique pro lotum. Ouidius. Sacra lauaturus mane petebat aquas: dedit mibi id est tradidit commisit mibi anulum seruandum id ē vt eū seruarem. primo id est in principio non aduerti animum id ē nō animaduerti neqz consideraui illum anulum: sed postq̄ aspexi illico id est statim cognoui exilui vel exiliui id ē celeriter gaudēs seu exultans exiui ad te. Chre. quid nunc suspicaris id est conijcis aut inuenis de illa adolescētula. Sost. nescio nisi vt id est q̄ queras ex ipsa. ex pro ab vt sepe id est queras ab ipsa adolescentula. vnde babuerit bunc anulum si potest reperiri vnde scilz babuerit. Syr. perij video plus spei esse q̄ volo de agnitione filie si ita est quemadmodum proponitur a sostrata de ea est nostra id est filia beri et bere seu de nostra familia. Chremes ne id est vtrz illa anus cui dederas eam viuit. Sostrata. nescio an viuat. Chre. quid illa vetula renunciauit id est retulit tibi fecisse olim id est quondam cum ei dederas: an scilicet exposuisse se diceret vti erat iussa. Sostrata. Renunciauit inq̄ se fecisse id quod iusseram scilz se exposuisse filiam. Chremes. Cedo id ē dic quod sit nomen mulieris id est anus vt queratur id est petatur a vicinis & nocentibus. Sostrata. Nomen ei Philtere vel in datiuo vel in genitiuo. Nā dicere possum est mibi nomen Guido vel Guidoni. Item et Guidonis vt plerumqz legi: sed sepius per nominatiuum loquimur aut per datiuum: et quidem elegantius. Syrus. Ipsa est anus scilicet quaz dicit. & a qua Antiphila abducta est quod nouerat. Syrus. Nam iuerat ad querendas puellas domum eius: mirum est sup. ni id est nisi illa anus est

salua est, et ego perij. Chrem. Sostrata sequere me intro bac. Sostrata. Ut preter spem euenit ꝙ timui male: ne nunc animo ita esses duro: vt olim in tollenda chreme. Chremes. Non licet bominez esse sepe ita vt vult: si res non sinit: nūc ita tempus est: mibi vt cupiam filiam: olim nibil minus.

Syrus.

Nisi me animus fallit: baud multuz a me aberit infortuniuz: ita bercle in angustū oppido nunc mee coguntur copie nisi aliquid video: ne esse amicā banc gnati rescifcat senex. Naz quod de argento sperem aut posse postulē me fallere: nibil est triumpbo scz me latere tecto et abscedere: crucior: bolū tantū mibi esse ereptū tā subito e faucibus. qd agā aut qd cōminiscar: ratio de integro ineunda est mibi

salua id est incolumis ac non mortua. τ ego Syrus perij. quoniam auferende pecunie ē mibi pceptus locus. Chr. o Sostrata sequere me intro. i. in domum bac. i. per banc viam. So. vt. i. qualiter vel ꝙtum euenit id est accidit preter spem id est ex insperato: vt scilicz tu efficereris ita placatus ꝙ id est ꝙtum male. i. misere seu valde timui: ne. i. vt τ vt. i. ꝙ esses nunc animo ita duro. i. ꝙ baberes nunc aīm ita durum. i. exorabilē: vt. i. sicut olim fuisti in filia tollenda. i. exponēda τ tollenda de medio vel nutrienda qm̄ eā nolebas nutrire. Chre. sepe non lz boiem eē ita vt vult si res. i. suba facultas nō siuit. i. nō patitur paupie pmente: nūc tp̄s est mibi ita vt cupiam. i. optē babere filiam qm̄ auctus sum diuitijs: sed olim. i. cum iussi exponē dam nibil minus erat mibi sup. ꝙ vt cuperem filiam paupie premente rebusq3 nō sinētib⁹ neq3 video cur sit capiendū nibil min⁹ p nō vt putat Calpburnius.

Nisi me animus fallit τc. Agnita filia. Syrus nouum init consilium de extorquēda pecunia et bic de re aliqua quisq3 deliberās rite exprimitur. Sy. Syr⁹ sol⁹ apud se bec loquitur nisi animus fallit me qui scilz presagit mibi aliquid mali infortuniū id est ifelix successus seu malus casus mala fortuna baud id est nō multuz aberit. i. longe erit a me ita id ē adeo mee copie. i. mee legiones meus exercitus τ ad ppositu3 mei conatus cogimur id est compellimur nūc constringimur nunc oppido id est valde in angustum id est locū arctissimū. quasi dicat. meus exercitus iaz pene fusus est. nam coactus est et ipulsus in angustias vbi contereretur facile boc est mei conatus adeo expressi sunt bac re. i. bac agnitione puelle vt facile possint ꝯtundi atq3 ꝯteri τ ē translatio sumpta a re militari. alij codices bn̄t ita mee copie cogunf. i. cōstringūtur in angusto oppido. i. in aliqua munitiōe in quā me recipe necesse fuit baud multū ꝙ aberit a me infortuniū nisi pvideo aliqd id ē nisi excogito aliquā tecbnā ne. i. vt ñ senex cbremes nō rescifcat. i. cognoscat bāc Baccbidē esse amicā gnati. Clitipbonis. nam nibil est qd. i. ppt qd sperē. i. spē babeā de argento extorquēdo. s. aut nibil ē inq̄ ppter qd postulē me posse fallere berū scz cbremetē. Scz p ironiā lege qd dici solet deus sciat: ꝙ triūpbo. i. glorior letor more illi⁹ q̄ triūpbabat me latere. i. delitescere neq3 audere emergere in lucē in cōspectū Clitipbonis. τ triūpbo inq̄: si lz me ascedere tecto. i relinquere tectū vbi sit fili⁹ quē meis pollicitis decepi. Crucior. i. dolore affligor tm̄ bolū. i. tm̄ morsuz. i. tantā oportunitatē eē ereptū. i. subductū subtractū mibi de faucib⁹. i. de gutture vel ore ac buccis tā subito. i. tā repēte: ē aūt b̄ trāslatio sumpta ab aīalib⁹ qb⁹ eripif pda. qd agā aut qd ꝯminiscar. i. fingā excogitabo. inde ꝯmentū. i. figmentū. rō ē mibi ineunda. i. ineuend⁹ est mibi modus de integro. i. denuo. nā iam iniuerat vnā rōnē i. excogitauerat vnū modū babēde pecunie q̄ via vbi nō pcessit aliā inire id ē excogitare, necesse fuit: deinde sequif sententia exornatio siue color retboric⁹.

nihil est tam difficille quin.i.qd no possit inestigari.i.inueniri querēdo.nā inuestigare significat querēdo inuenire vt probat Lau. Nūc syrus cepit deliberationē ⁊ itidē pponit ⁊ pposita refellit tandē inuenta bona rōe erupit in leticiā.qd erit sup.si incipiā nūc hoc qd.s.cogitabat tūc sic.i.hoc pacto deinde sibi nō placere respondet nihil est.i.tale figmētū nullius est momenti.Quid erit inquā si sic incipiam inquā. deinde cōfutat illud egero tantūdē.i.tantū proficiā in hoc faciendo quātum in alio precedenti iā confutato

Nihil tam difficile est: quin querendo inuestigari queat. Quid si hoc nūc sic incipiā: nihil est. Quid si sic: tātundē egero: at sic opinor.non potest: imo optime.euge habeo optimā.retraham hercle (vt opinor) ad me idem illud fugitiuū argentum tamen.

Clinia. Syrus.

Nulla mihi res post hac pōt iā interuenire tāta: que mihi egritudinē afferat: tāta hec leticia aborta ē.Dedo patri me nūc: iā vt frugalior sim quā vult. Syrus nihil me fefellit: cognita est quātum audio huius verba: istūc tibi ex sententia tua obtigisse letor. Clin. o mi syre audistin obsecro.Syr. qd ni: quia vsqz vna affuerim. Clin. cui eque audisti commodi quicquā euenisse: Sy.nulli.Cli. atqz ita me dij amēt: vt ego nunc non tam meapte cā letor

at.i. sed si inquā incipiā sic qd erit opinor.i. vt fert mea opinio non pōt fieri sic. s. vt tunc cogitabat. deinde illa rōe aliquādiu pspecta cognouit eam esse bonā ⁊ tunc se corrigit.imo.i.sed optīe pōt fieri inquā hoc.euge vox letātis ē eius q bonū inuenerit consiliū.habeo i.scio optimā rōem.s.extorquēde pecunie.Hercle tū.i.quāuis obstructa sit mihi altera via et occlusa tamen hac via vt opinor retrahā id est reuocabo reducam ad me illud idem argentum fugitiuum qd me tantopere fugit vt id asse qui non possim et de argento iocu lariter et seruili more tanquā de homine dicit.

Nulla tc. Hic nimia Clinie leticia exprimit de recognita antiphila q leticia perculsus vix pōt adduci a Syro.vt Clitiphoni succurrat. Clin.iā nulla tāta res pōt interuenire mihi.i.accedē ⁊ qd dr subuenire licz nō ppe i eo.s.significato.post hac.i.post hoc tps q afferat mihi.egritudinē.i.ai molestiā tāta.i.adeo magna hec leticia ē aborta enata mihi vel erupit.nūc dedo me patri: id est conuerto me vel trado me totum in patris potestatem hostium more qui de victoria desperantes se in hostium potestate dedunt vt id est ita quia iam sim frugalior id est temperatior modestior quā vult: quasi dicat officio meo et mea fragilitate eius voluntatem vincam.Syrus.nihil fefellit id est ego bene dicebam et vere vel non erraui cum ita esse iudicaui.nam hec res non me fallit quaz non ignoro seu que me non latet non preterit non fugit quātum audio id est intelligo verba huius clinie.Antiphila agnita est id est recognita a parentibus.hoc aut apud se dixit deinde conuertit sermonem ad cliniam et inquit.letor istud obtigisse id est contigisse euenisse successisse tibi ex tua sententia id est vt tu volebas.vbi dici inepte solet ad tuum gratum ad tuum placituz.Cli.o mi syre obsecro audisti ne rem totam vt facta est de agnitione filie.Sy.qd ni.i. cur non audierim qui affuerim vsqz id est assidue vna id est simul cum parentibus.Cli.cui homini audisti quicquā cōmodi eque id est ita euenisse vt sup.mihi.Sy.nulli audiui ita quicquā cōmodi euenisse.Clin.atqz ita me dij ament.affirmandi seu iurandi est hic modus satis comicis familiaris. hoc est dij ament me ita vt ego nunc letor non tam meapte: id est meaipsius seu meamet causa.inuenitur et meapte et meopte.suapte et suopte.tuapte et tuopte nostrapte et nostropte.vestrapte et vestropte in tribus generibus: sed duntaxat in casu ablatiuo licet cato posuit mihipte pro mihiipsi. Ut ergo letor non tam meapte causa

q̄ causa inq̄ illius scilicet antiphile: quam antiphilam scio esse dignam quouis: id est quodlibet honore id est meruisse quemlibet honorem. Syr. credo ita esse vt ais: sed o clinia age nunc id est eia. hortantis est vicissim id est e diuerso contra vice tua da te mihi. i. obsequere mihi et mihi morem gere vt tibi sum obsecutus. nam quoqȝ id est etiam res id est causa negociū amici. s. Clitiphonis est videnda id est prouidenda vt collocetur id ē constituatur in tuto hoc ē vt careat periculo culpationis et ignominie videlicet ne quid id est vt senex Chremes nō sciat supple aliquid nūc de amica id est de bacchide q̄ sit Clitiphonis amica. Clinia. o iupiter exclamatio vehemens in Syrum tanq̄ aliquid dixisset qđ videretur decipienti vergere in nuptiarū impedimentum. Syr. quiesce id est ne irascaris ita sis quietus et expecta que reliqua sunt. Clin. antiphila mea nubet mihi id est mihi despōdebitur et nuptijs copulabitur. Syr. siccine id est vtrum interloqueris id est incedis interpellas me loquē tem sic. interloqueris inquit quasi loqueris inter me: id est inter meum sermonem illum iterrumpendo et in eius medium te interponendo. Clin. o mi syre quid faciā gaudeo hoc est nimio gaudij affecta sum perculsus. fer id est tolera me id ē mea verba inconsiderata et modum me habēdi. Syr. hercle vero ironie vero aliquid habet hic. fero id est tolero te. Clin. sumus adepti id est ego sum adeptus vitam deorum que leticie plena est et felicitate nulla admixta tristicia. et est hyperbolicus sermo ab affectione procedēs. Sy. opinor q̄ supple frustra id ē ieffícaciter sumo operam id est quod vulgo dicitur capio penam cum tantū pena dūtaxat dicatur de punitione. Naȝ vt vl't priscianus i pro a poema oe diptongo in u mutata deducitur punio. ⁊ ideo non est dicendum sumpsi magnā penā ꝓ te sed potꝰ sua cā. multos cepi seu sumpsi labores aut plurimum tui cā laboraui: opera autem dr̄ operatio labor industria ideo sic intellige frustra sumo operam id est frustra laboro sermonem apud te facere cum tu gaudio desipiens aures mihi non prebeas. Cli. loquere. audio te scilicet id est aures prebeo tuis sermonibus. Sy. at id est sed iam id est statim non eges hoc id est non me audies. Clinia agam id est audiam Sed inq̄ id est dico repeto q̄ videndum est: id est prospiciendum est. vt quoqȝ id est etiam res amici tui: scilicet Clitiphonis collocetur in tuto. vt expositum est intellige. Nam si nunc abis id est discedis a nobis ⁊ relinquis hic bacchidem illico statim noster senex Chremes resciscet. i. cognoscet tanq̄ rem inopinatam hāc bacchidem esse amicam Clitiphonis si abduxeris. i. si tecū duxeris ⁊ a nobis remoueris itidem. i. sil'r celabit' esse amica eius. vt. i. sicut adhuc. i. hucusqȝ seu hactenus celata est. Cli. at enī id est sed certe o syre nihil est magis aduersum id est contrarium meis nuptijs istoc: id est ista re quam mones

q̄ illius quam ego scio esse honore quouis dignam.
Syrus. Ita credo: sed nunc clinia age: da te mihi vicissim. Nam amici quoqȝ res est videnda in tuto vt collocetur: ne quid de amica nunc senex. Clinia. Iupiter. Syrus. Quiesce. Clinia. Antiphila mea nubet mihi. Syrus. Siccine me interloquere? Clinia. Quid faciam mi syre? gaudeo: fer me. Syrus. fero hercle vero. Clinia. Deorum vitam adepti sumus: Syrus. frustra (opinor) sumo hanc operam. Clinia. loquere. audio. Syrus. At iā hoc non ages. Clinia. agam. Syrus. Videndum est inq̄ amici quoqȝ res clinia tui in tuto vt collocetur. nam si nunc a nobis abis et bacchidem hic relinquis: noster resciscet illico esse amicam hanc Clitiphonis. si abduxeris, celabitur itidem: vt celata adhuc est. Clinia. At enim istoc nihil est magis Syre meis nuptijs aduersum.

Nam quo ore: id est qua fronte quo aspectu quo vultu qua facie appellabo patrem meum vbi dixero bacchidem. tenes id est scis ne quid dicam id est dicere debeam. Sy. quidni id est cur non teneo. Cliti. quid dicam causam afferam patri propter quam abduxerim eam mecuz. Sy. petis supple quid dices nolo ꝙ supple mentiare narrato aperte id est clare vt quemadmodum res se habet. Clinia. quid ais. i. dicis. Syrus. iubeo id est volo te amare id est ꝙ tu ames illam antiphilam et velle id est ꝙ tu velis

Nam quo ore appellabo patrem? tenes? quid dicam?
Sy. Quidni? Cli. Quid dicam? quam causaz afferā?
Sy. Quid? nolo mentiare. aperte (ita vt res se habet)
narrato. Cl. Quid ais? Sy. Iubeo illā te amare: et vel
lexorē. hanc esse clitiphonis. Cli. Bonam atq; iustā
rem oppido imperas: et factu facilem: et scilicet iam
me hoc voles patrem exorare vt celet senem vestruz?
Syrus. Immo vt recta via rem narret ordine oēm.
Cli. Hem satin sanus es: aut sobrius? tu quidem illū
plane prodis. nā qui ille poterit esse in tuto? dic mihi.
Sy. Huic equidē cōsilio palmā do. hic me magnifice
effero: qui vim tantā in me ⁊ ptātem habeam tante a
stutie: vera dicendo vt eos ābos fallaz: vt cum narr3
senex vester nostro istam esse amicam gnati: non cre
dat tñ. Cli. At enim spē istoc pacto rursus nuptiaruz
omnez mihi eripis. Nam dū amicā hanc meā esse cre-

eam habere vxorem et iubeo in- ꝙ te dicere supple patri tuo hāc scilicet bacchidem esse Clitipho- nis id ē amari a clitiphone. Cli. imperas: id est precipis suades rem oppido: id est valde bonam et honestam. per ironiam dicit q̄ si dicat valde malam et inhone- stam et imperas hoc ꝙ rem facilez factu. i. fiat ironicos legendo et hec particula et hic indignanter poni potest: vt si quis dicat. et quis est qui male loqui possit sci licz hic ponitur ironice quasi qd̄ dici solet deus sciat. vt alibi. id po pulus curat ⁊c. et Vir. Scilicet hic superius labor est. iam voles me exorare patrem hoc id est vo les me psuadere patri h°. Exoro enim te significat persuadeo tibi et exoro vitaz significat impetro Interdum ambo accusatiui: tam accusatiuus persone ꝙ rei iungi tur simul cum eo: vt hic voles er go me exorare patrem hoc vt pa ter meus celet senem vestrum sci licet Chremetē. dicim⁹ enim celo te hanc rez. celo tibi hanc rem. ce lo te hac re: ⁊ celo te d̄ hac re. Sy rus. Immo id ē sed ego volo vt recta via narres omnem rem or dine id est per ordinem ⁊ tractu a tenore suo non deflectēdo a via recta. Cli. Hem indignantis est. satis ne es sanus id ē sane mētis aut sobrius id est non temulent⁹

quidem id est certe prodis id est quod dicunt inepte tu incusas illum Clitiphonem plane id est clare omnino. Nam dic mihi qui. i. quo mō ille clitipho poterit esse in tuto: id est sine periculo congnitionis to tius facti vbi scilicet dixero patri meo eam esse Clitiphonis. Nam senex senem non celabit. Syrus equidem ironicos legas. equidem do palmam huic consilio: id est assentio more paciscentium: qui as- sentientes palmas porrigūt seu prestant hic in hac fictione effero: id est extollo eueho me magnifice id est excellenter. Et quod dici solet ego bene me hic apparo qui scilz ego habeam tantam vim: id est tan- tam efficatiam in me. et qui habeam inꝙ potestatem tante astutie: id est versutie cautele doli dicendo vera vt fallam. i. decipiam ambos iuuenes. s. Potest etiam referri ad ambos senes. vt. i. ita ꝙ cum: id ē ꝙuis senex vester. s. menedemus dicat nostro seni chremeti istam scilicet Bacchidem esse amicam gna ti sui videlicet tuam tamen non credat: id est re vera sciat. q. d. in quo decipietur. vel erit pulchra vt di ci solet deceptio vbi quis vt credit non decipitur. quod ita erit in tuo patre quem putas iri falsum. Cli. At enim id est sz certe eripis id est auffers mihi rursus isto pacto id est isto modo omnem spem nuptia rum. Nam dum credet ipse chremes hanc bacchidem esse amicam meam non committet id ē nō cre-

det nō tradet:non collocabit nuptui mihi filiā suā antiphilam. Fortasse tu Syre paruicuras id ē parui pēdis parum cure habes qd fiat de me dū.i.dūmodo cōsulas.i.prouideas illi clitiphoni. Sy. Quid malū ē hic interrogatio irascētis vt prius satis diximꝰ.et ē qd dici solet.qd male gratie.censes.i.putas me velle id.s.de bachide assimulari.i.fingi tandem.i.post multum tpis vel vsq ad multum tpis. Uel si mauis cape tandē vt habeat vrgēs quiddā ꝛ accelerās vt sepe. Ostendit deinde se non velle id diu assimulari vnus est dies pax id est tantūmodo aduerbium comicuz vt Priscianus habet.nihil amplius id est nihil vltra peto simulari preter vnum diem dum:id est q̄ diu eripio: id est astute subduco argentum quod Clitipho promisit bacchidi. Cli. dicis vnū eē diem tantuz p quod ostēdit pax significare tm̄ quod tibi paruz videtur. satis habes id ē quod dici solet.tu habes bonuz tempus. vel tibi sufficit dum istum diē habes in quo argētum extorqueas queso quid tū.i.deinde sequetur sup. si pater clitiphonis resciuerit hō: id ē hanc simulationem ad eū decipiēdum. Sy. indignatus tot repetitiōibꝰ clinie dicētis si hō si illud ꝛc. vsus ē verbo vsitato i eos q̄ subtimidi in re pagēda dicere semper solēt. quid si hō quid si illō accideret. Et ostendit suo respōso talia dicta eē ridicula q̄lia sūt ea que dicit. quid si redeo ad eos qui aiūt. quid si celū ruat id est labatur deorsum. qd dictuz est ridiculū dictu et ostēdens talia esse ridenda. Clinia. Metuo qd agā. quasi dicat. Nescio quid tuto debeā agere. Sy. aufert ei talē metū dicens posse se exoluere tali metu cū volet: cū tātopere pater sit charꝰ. Metuis.i. dicis ꝙ metuis quasi hec particula ponitur ironice vt sepe.i.quasi dicas ꝙ ptās tua nō sit ea.i.tanta vt exoluas id est liberes te prorsus eo scz metu quo dicis te metuere etiā in quo tpe velis te exoluere scz. Deinde rogat eum vt suam detegat voluntatem sit facturus nec ne. facias palam id est manifestes rem id est id quod facturus es an sis abducturus bacchidez an non. Cli. Age age hortātis est: bacchis traducatur id est deducatur ad me vt celetur itidem vt adhuc celata est. Sy. optime quasi dicat oportune ipsa bacchis erit foras.i.e domo chremetis in qua erat. Est autez hoc dictum parasceue.i.preparatio ad sequentem scenam.

det: non ꝯmittet filiā: tu fortasse quid de me fiat: parui curas dū illi cōsulas. Sy. qd? malū: ne tādez cēses velle id assimularier? vnꝰ ē dies: dū argētū eripio pax nihil āplius. Cli. Tantū. sat habes? quid tū queso: si hoc pater resciuerit? Sy. Quid si: redeo ad illos qui aiūt: quid si nūc celū ruat? Cli. metuo qd agam. Sy. Metuis? quasi non ea potestas sit tua quo velis vt in tpe te exoluas: rem facias palā. Cli. Age age: traducatur bacchis. Sy. Optime ipsa exit foras.

Bacchis. Clinia. Syrus.
Phrygia Dromo.

Satis pol ꝓterue me syri ꝓmissa huc adduxerūt: decē minas q̄s mihi dare pollicitꝰ ē. ꝙ si is nūc me deceperit sepe obsecrās me vt veniā: frustra veniet. aut cū vēturā dixero ꝛ

Satis pol ꝛc. In hac scena vt syri fallacia expleatur ꝛ pecunia extorq̄atur bacchis irata a Syro placatur et ad menedemuz transit Bacchis. Pol. id est per polluceꝫ satis proterue id est satis iniuriose seu cōtumeliose aut satis ridicule ac irrisorio aut etiā satis importune promissa.i prouisiones Syri adduxerunt me huc ad Clitiphonem: propter sup. decem minas.i. libras quas pollicitus est.i. sponte promisit dare mihi. Promittimus rogati: pollicemur vltronei. Promittere etiā significat aliquando ad magnitudinē nutrire: vt promissa barba.i. ꝓlixa quasi procul missa. Quod.i. sꝫ si is syrus nunc deceperit me. ipse veniet sepe frustra.i. incassuꝫ obsecrans me vt veniam ad clitiphonem. aut cuꝫ dixero.i. ꝓmisero ꝛ

constituero. i. cõfirmauero quasi statuero cum eo me venturã. i. ꝙ veniã: cũ. i. q̃n is syrus renũciarit. i. retulerit ei Clitiphoni. certe. i. ꝓ certo ⁊ cũ. i. q̃n clitipho pẽdebit animi. i. sollicit⁹ erit ⁊ anxi⁹ spe. i. expectatione vt sunt hi q̃ expectant q̃bus expectatio maximã affert anxietatẽ. Dicimus aũt ꝓprie aio pendeo id est hsum sollicitus vel dubius quasi suspensum animũ gerẽs. Figurate aũt interdũ dicit̃ pendeo animi: sicut ꝓstans animi discrutior animi ꝓ aio. Celi⁹ ad Ciceronẽ. Nescio ego q̃dem vehementer animi pendeo. fortassis enim interpretari posset cũ pendebit. i. erit in suspenso spe animi. decipiam ego bacchis ac nõ veniaz vt ego ꝓmiseram. Syri⁹ pendet. i. dabit luet patiet̃ penas tergo suo id est suo dorso mihi. i. in vltõem iniurie mee. Dicim⁹ enim pendes mihi penas vel dabis. i. ꝑsolues ⁊ penis tuis mihi satisfacies. Cl. Bacchis ꝓmittit tibi scite i. pulchre se effecturaz vt penas luas si eaz fallas. Sy. Atqui id ẽ sed certe tu credis hãc bacchidez iocari id ẽ ioco dicere illa faciet id qđ minatur nisi cauero. i. nisi ꝓuidero vt illi pecunia extorqueatur. Bac. dormiunt. i. sunt ociosi ⁊ negligentes clitipho ⁊ syr⁹ nec ꝙ de pecunijs ꝓuident: ⁊ quasi dicet surdos agunt: vt Cicero in epistolis. Non oibus dormio. i. nõ i oẽs surdus sũz. Pol ego cõmouebo. i. excitabo istos ꝑ ꝯtẽptum scilicet Syrũ ⁊ Clitiphonẽ. O Frigia mea famula nomẽ a regione: audisti ne mõ. i. pauloante quã villam. i. quã domũ agrestẽ Charini. i. illius viri: iste hõ de q̃ constabat iter eas demõstrauit. Phrigia famula Audiui. Bac. Nõne inq̃ audisti eam villã esse ꝓximã huic fundo. i. huic ꝑdio. Fundus est pars agri. naz ager

constituero: cum his certe renunciarit: et clitipho cũ
spe pendebit animi. decipiam: ac non veniam. Syr⁹
Tergo penas pendet. Cli. Satis scite ꝓmittit tibi.
Syrus. Atqui tu hanc iocari credis? faciet: nisi ca-
uero. Bacchi. Dormiunt: ego pol istos commouebo
mea phrigia. Audistin modo homo iste quam villam
demonstrauit charini? Phry. Audiui. Bacchi. Pro-
ximam esse huic fundo ad dexteram? Phry. Memi-
ni. Bac. Curriculo percurre: apud eum miles dio-
nysia agitat. Sy. Quid hec inceptat? Bac. Dic me hic
oppido eẽ inuitã: atq; seruari: verũ aliquo pacto verba
me his daturã esse: ⁊ venturã. Sy. Perij hercle. Bac.
mane mane: quo mittis istã nunc? quęso: iube maneat.
Ba. Abi. Sy. Qui est paratũ argẽtũ. Ba. Quin ego hic
maneo. Sy. atq; iã dabit̃ tibi. B. vt lubet nũ ego isto.

vnus multos continet fundos: sed hoc est satis inculcatum ad dexterã. i. dextrorsum. i. versus partez dextrã. Phry. memini. i. recordor cũ demonstrasse ita. Bac ꝑcurre. i. valde curre curriculo. i. celeri i me: ita vt sit aduerbium: vel sit ablatiuus a curriculũ ꝓ cursu. Gelius. Nõne is curriculo ⁊ oleuz petis. sõ eleganter dicimus venit ad me curriculo. i. qđ dici solet toto cursu. Miles de quo prius dictum ẽ qui noctem vnam bachidis orabat: agitat. i. celebrat dionysia. i. orgia bachi. hoc est festa bachi: que bachanalis etiam dicuntur apud eum hominẽ scz qui demonstrauit villã. Sy. Quid hec bachis incept[a]t. i. de nouo molitur ⁊ parat. Bac. Dic me esse hic ⁊ asseruari. i. detineri ⁊ suspitiose obseruari hic oppido i. valde inuitam. i. male contentam ⁊ contra voluntatem: verum. i. sed dic me esse daturam verba his. i. me decepturam hos qui hic me habent aliquo pacto id est aliquo modo. ⁊ dic me venturam id est ituram ad eũ. Sy. Perij hercle. o Bacchis mane mane quo mittis istã phrigiam queso iube ꝙ supple ipsa maneat id est non eat illuc quo iussa est. Bac. Abi id est discede. Phrigia quo te iussi. Syrus. Quin id est quinimmo argentum est paratum. Bacch. Quin id est q̃nimmo ego maneo hic. quasi dicat. Quid dicis vt maneam: non vides me manere. Et idem verbum scz. Quin repetijt more iratorum. Syr. At qui id est sed certe: iam id est statim dabitur tibi argentum scilicet Bac. Ut lubet id est quemadmodũ tu vis: detur necne non curo amplius. Num id est nunquid insto id est vrgeo vt des. quasi dicat non.

Syrus. at id est sed scis ne sodes blandictis quasi audes quid facias? Ba. Quid faciã? Sy. Est tibi transeundum id est te oportet transire ad menedemũ: et tua pompa id est tuus comitatus ancillarum est tibi traducenda eo. i. ad menedemuȝ. Bac. O scelus id est. o tu scelleste: sȝ vocauit nomine vicij vt eius improbitatem aggrauet. quam rem agis. i. moliris aut quid dicis. Syrus. Ego cudo. i. extorqueo argentum egerrime. quasi si ego fabricarem illud. nam proprie cuditur argentũ dũ imprimit. qd argentum deȝ. i. tradam tibi Bacchis. putas me esse dignã quam illudas. i. irrideas. Dicimus auteȝ illudo te et tibi et in te tam ĩ accusatiuo q̃ ĩ abltio. Sy. hoc quod mollior scilicet nõ temere. i. non paratur inconsulte sȝ ingeniose. Bacchis. etiam ne id est vtrum res est mihi tecum id est habeo hic tecum negocij quicq̃. Syrus. minime id est non habes negocium mecum sed reddo tibi tuũ id est quod tibi est promissum. Bacchis. Eatur. Hic est consensio baccbidis vt ad menedemuȝ eat. Eatur inquit inpersonaliter quasi dicat a me et a meis ancillis eatur eo. Syrus. Sequere me bacchis bac. Heus vocãtis pticula. o dromo. s. rue. Dromo. Quis vult me id est quis me petit. Sy. Syrus. ea q̃ te vult. Dromo. Quid rei est id est que res de nouo obtigit. Syrus. traduce pro traduc. propere id est festinanter huc ad nos omnis id est omnes ancillas bacchidis. Dromo q̃obrem id ẽ quare traducam. Syrus. ne queras id ẽ noli querere: et ipse ancille ferãt id est afferant ea que attulerũt huc secuȝ. senex chremes sperabit sumptum id ẽ impẽdium esse leuatum sibi id est diminutum. abitu id est dicessu harum muliercularum. Ne id est certe ille senex haud id est non scit quantum dãni hoc paululuȝ lucri apportet. i. afferat ei. Tu dromo nescis id. i. actu non aduertis ad illud quod scis. i. qd mẽte tua tenes. Naȝ multa scire nos experimur ad q̃ nõ omĩ tpe aduertimus: sȝ illoȝ admoniti paululũ facile recordamur si sapies. i. si eris sapiẽs vel sapienter ages. Dromo. tu dices me esse mutũ adeo sum tacitus neq̃ ṽboȝ q̃cq̃ emissurus.

Syrus. At scin quid sodes facies? Bac. Quid? Syr. Transeundum tibi ad menedemũ est: et tua pompa eo traducenda est. Bacchis. Quaȝ re m agis scelus? Syrus. Egon? Argentum cudo: quod tibi dem. Ba. Dignam me putas quam illũdas? Syrus. Non temere est hoc. Bacchis. Etiaȝ ne tecum hic res mihi est? Syrus. Minime. tuum tibi reddo. Bacchis. Eatur. Syr. Sequere h ac. heus Dromo. Dro. Quis me vult? Sy. Syrus. Dro. Q uid est rei? Syrus. Ancillas oĩs Bacchidis traduce huc ad nos propere. Dromo. q̃obrem? Syrus. Ne queras: et ferant: que secuȝ huc attulerunt sperabit sumptum sibi senex leuatum esse harum abitu: ne ille h aud scit hoc paululũ lucri q̃tum ei damni apportet: tu nescis id quod scis dro mo si sapies. D romo. Mutum dices.

Chremes. Syrus.

Ita me dij amẽt: vt nũc Menedemi vicẽ miseret me: tãtũ deuenisse ad eũ mali

Ita me dij ament et c. Hic syri fallacia suum sortitur effectum: et tandeȝ a chremete extorquetur argẽtum. Chre. Dij ament me ita vt me miseret. i. misericordia moueat vicẽ menedemi. i. propter fortunã menedemi: vel potius viceȝ me. i. loco mene. Eodem genere dicendi Cicero vtit ad Lentulũ. Nostram inq̃t viceȝ vlt est ipe sese. i. puniuit seipȝ vice. i. loco nrĩ. Itaq̃ sic ptinua. Dij me amẽt ita vt me miŝet vicẽ pvice. h ẽ loco menedemi. q. d. cã sua m e miseret tantum mali deuenisse ad eum vt tãta illa familia sit aleda.

Illãccine. i. vtrũ oportet sup. aut necesse seu opus est alere. Illanc p̃ ↄtẽptum ⁊ odiũ dicit pro illaꝫ mulierẽ bacchidem cũ illa familia. i. cũ tãto comitatu ancillaꝝ etsi. i. q̃uis scio q̄ sup. Menedem⁹ nõ sẽtiet onus tm̃. s. hosce aliquot dies. i. p̃ aliquot dies primos. ita. i. adeo fili⁹ fuit ei magno d̃siderio. i. adeo desiderauit filium. vtruꝫ. i. sꝫ vbi. i. qñ videbit tantos sumptus quotidianos. i. impensas quotidie faciẽdas fieri sibi domi. nec videbit modũ. i. finẽ fieri rursum denuo optabit vt fili⁹ abeat. i. discedat ab se: id est qd̃ dicitur īepte de penes se. Eccum. i. ecce hic prope syrum optime id est tempestiue opportune. Sy. cesso: i. quid moror: quid tardo adoriri. i. aggredi verbis hũc chremetẽ. Chr. Syre. vocãtis p̃nunciandum. Sy. hem h̃ est vox leti: interdũ p̃turbati. Chre. quid ē propter qd̃ me velis et gaudeas mea presentia. Sy. Iã dudũ id ē longo ante tp̃e exoptabaꝫ te dari id ē offerri obuiũ mihi. Ch. Videre id est videris censeris iudicaris. egisse iam nescio quid cũ sene Menedemo cum decipiendo vt ego postulaueram. Sy. dicis me egisse aliquid de illo: id ē de illa re: videlicet de eo decipiẽdo. quod dudum id est paulo ante. vel s̃m Dona. lõge ante subaudi ↄmunicaueramus vl' aliquid tale. nam hic est distinguendum. Deinde subde. Reddidi dictum ac factum: id est ⁊ dixi et feci vel vt dixi sic effeci. Reddere enim aliq̃d dictũ ē illud dicere: ⁊ reddere factum est facere. Solemus enĩ sic dicere. h̃ tali die factũ reddam: id est hoc a me tali die fiet. Chremes. Bonan id est bona ne fide id ē vere ne dicis. nam fides est vt Ci. inquit dictorum conuentorumq́ ↄstantia ⁊ veritas. Sy. hercle dico supple bona fide ⁊ iurando dictum comprobat. Chre. non possum pati: id est non possum continere quin: id est q̄ non demulceam id est suauiter attrectẽ tibi caput. o syre accede huc id est ad me: vt tibi caput demulceam et te aliquo munere donem. faciaꝫ tibi aliquid boni pro ista re id est pro ista fallacia ac lubens id est bono animo. Syr. at id est sed si scias q̃ id est q̄tum scite id est pulchre ingeniose subtiliter venerit mihi in mentem illud scilicet quod postea ē dicturus. nã interrupit sermonem chremes. Chre. vah. irridentis interiectio est hic. sed tamẽ ideo eũ illudit nõ serio gloriare id est gloria te extollis euenisse ex sñia. i. q̄ euenerit tibi vt volebas. Syrus. vero. i. sed hercle. non glorior. s. dico verũ id est veritatẽ. Ch. dic qd̃ ē. Syrus. clinia menedemo hanc bacchidem esse amicam clitiphonis filij tui. et dixit inq̃ se Cliniam adduxisse secuꝫ eam ea gratia id ē ea cã: ne id est vt nõ persentisceres: id est vt non perciperes. Nam a persentio persentis adiuncta co fit persentisco: qd̃ regit actm̃ vt suum verbum: quia etiam pro primitiuo hic ponitur. Chremes. Probe id est rectum excogitatum est scilicet vel aliquid tale. Sy. Dic

Illanccine mulierem alere cum illa familia: etsi scio hosce aliquot dies nõ sentiet: ita magno desiderio fuit ei filius. verum vbi videbit tantos sibi sumptus domi quotidianos fieri nec fieri modum: optabit rursum vt abeat ab se filius. Syrum optime eccum. Syrus. Cesso hũc adoriri? Chremes. Syre. Syrus. Hẽ. Chremes. Quid est? Syrus. Te mihi ipsum iamdudum exoptabam dari. Chremes. Videre egisse iam nescio quid cum sene. Syrus. De illo quod dudum? dictum ac factum reddidi. Chremes. Bonan fide? Sy. Bona hercle. Chre. Non possum pati: qn tibi caput demulceã: accede huc Syre: faciã tibi boni aliqd p̃ ista re: ac lubẽs. Sy. At si scias: q̃ scite mihi i mentem venerit. Chre. Vah. gloria reuenisse ex sñia. Sy. Non hercle vero. verũ dico. Chre. Dic quid est? Syr. Tui clitiphonis esse amicam hanc Bacchidem Menedemo dicit Clinia. Et ea gratia secum adduxisse: ne tu id persentisceres. Chremes. Probe. Syr⁹. Dic

sodes.i.si audes.bládientis particula.q.d.sz dic sine fictione.Ch.inꝙ id ē dico tibi ꝙ nimiū.i.plurimū vel valde probe actū est.Sy.Immo.i.sed satis ꝓbe sic actuz est:sed porro.i.deinde postea ausculta id sup.fallacie qȯ supest.i qȯ restat qȯ reliquū est.ipe clinia dicet sese.i.seipm vidisse tuā filiam antiphilā dicet etiam formā.i.pulchritudinem eius complacitā esse.i.complacuisse sibi.nam complaceo in pterito facit complacui et complacitus sum pro eodē sensu.dicet etiā se cupere hanc filiam tuam vxorē.i.p vxore sua postꝙ aspexerit eā scilicet:hoc est se velle habere eam vxorez ex quo eam aspexit.Ch: modon:id est vtrum dicis illum cupere hanc filiaz que modo id est paulo ante inuenta est.Syr. eam dico scilicet que inuenta est vel eam cupit.et quidem id est ⁊ etiam vel certe iubebit posci:id est peti id ē faciet vt per aliquos a te petatur.Chr ꝙobrem id est quare o syre dicis supple istud. nam prorsus id est omnino nihil intelligo id ē nō bene capio quorsum spectent tua verba:aut quid sibi velint.Syrus.Hui interiectio indignantis syri heruz non intelligere:es tardus id est hebes et obtusus ingenio qui me capere non potes.Chremes.Fortasse:id est possibile est me esse tardum.Syrus.Argentuz dabitur ei clinie qui in ablatiuo:id ē quo argento comparet:id est querat auruz id est anulos aureos ceteraqꝫ aurea.posuit tantum materiam pro materiato vt dicunt.atqꝫ quo comparet vestem id est indumenta ad nuptias honeste celebrandas chremes.Comparet id est emat sibi talia nihil impedio quid ad me.Syr.idipsuz est supple consentiendo dicit:quasi dicat illud tantum est vt comparet que sibi volet te non impediente cum nihil ad te.Chremes. at:id est sed ego chremes neqꝫ do neqꝫ spondeo:id est promitto futuram sponsam filiam meam illi clinie.Sy.nō dicis te nō spōdere velle illi:admirat̄ h̄ syrus.deiñ interrogat ꝙobrē.i.q̄re non spondes.Ch.rogas.i.interrogas me ꝙobrē nō spōdeā.darē illā filiā meā hoi fugitiuo.s.clinie q̄ more fugitiui serui patrē reliq̄t.Sy fac sup.vt lubet.ego nō dicebā vt tu dares eā illi ꝑpetuo.i.vt totā vitā cum eo exigeret.Uerum id est sed dicebā vt tu simulares te illā dare illi.Chr.simulatio id est fictio nō mea est.i.non me decet qui vir grauis sim tu misceto id est confundito istec id est tuas technas ⁊ fallacias ita ne.i.non admisceas me.i.vt non me interponas seu inuoluas.vis sup.vt despōdeā filiā meam sup. ei clinie cui ego nō siz daturus.q.d.nō faciā.Sy.credebā te velle id facere.Chre.Mime id est nō volo sup.illud.Sy id sup.poterat fieri scite.i.pulchre ac ingeniose:et quasi scienter.Nam scitus dicitur qui sciens est.et ego cepi id est incepi hoc propositum et hoc vaframētum eo.i.iō quia dudum tu iusseras i.volueras tantopere vt.s.simulationem aliquam quacunqꝫ via inuenirez q̄ deciperetur.Menedemus

sodes.Chremes.Nimium inꝙ.Syrus.Immo sic satis.sed porro ausculta:quod superest fallacie:sese ipse dicet tuam vidissem filiam:eius sibi complacitam formam postꝙ aspexerit:hanc se cu pere vxorē.Chr. Modon que inuenta est?Syrus.Eā ⁊ quidem iubebit posci.Chremes.ꝙobrē istuc syre?nam prorsus nihil intelligo.Syrus.Hui tardus es.Ch remes.Fortasse.Syrus.argentum dabitur ei ad nuptias:aurum atqꝫ vestem:qui comparet:tenes ne?Chre.Comparet?Syr.idipsum.Chre.At ego illi nec do:nec despōdeo.Syrus.non?ꝙobrem.Chre.ꝙobrez me rogas?homini fugitiuo?Sy.Ut lubet.Non ego perpetuo dicebam vt illam illi dares:verum vt simulares?Chr.Non mea est simulatio.ita tu istec tua misceto:ne me admisceas.Egon cui daturus nō sim:vt ei despondeam?Sy.Credebā.Ch.Mime.Sy.Scite poterat fieri.⁊ ego hoc(q̄a dudū tu tantoꝑe iusseras)eo cepi.

Chre. Credo te id accepisse eam ob rem quia tātopere iusseram. Sy. certū. i. sed eqdem. i. certe facio istuc equi & boni id est facio istud bona equitate: tanq̄ bon⁹ seru⁹ dn̄o in oībus gerens morē. dicimus aūt istō eq̄ & boni p̄ eo qō est facio istud equū & bonū: vt dicim⁹ istud rei facis p̄ facis istam rē. nā eq̄ et boni hic vt substātiua in neutro genere capi debent. Ch. atq̄. i. sed certe tum. i. deinde p̄sequēter maxime volo te dare operam vt simulatio & fallacia fiat in menedemū. verū. i. sed volo id fieri alia via i. alia rōne siue alio mō. Syr. fiat alia via. s. ego sum p̄tentus: s; aliud. i. alius modus q̄ratur. i. excogitetur & aptus inueniatur: sed illud qō dixi tibi de argento qō ista. i. tua filia deb; Baccbidi q̄ videl; ab anu corītbia que mortua ē data illi fuit pignori id argentū nūcē reddendū tibi. i. a te id est te op; reddere neq; sc; id est certe nūc p̄fugias. i. recurras eo. i. ad eas rōnes q̄ sequūtur dicendo: q̄d mea interest sup. i. q̄d ad me spectat de isto argēto: nū i. nunq̄d argentū datū est mibi q. d. nō. num i. nūq̄d iussi vt daretur. q. d. nō: num illa an⁹ corītbia potuit oppignerare. i. p̄ pignore dare filiā meā me inuito. i. nolēte. o Chreme hoīes dicūt vulgo illud dictū verū. i. veritati p̄sentaneū videl; q̄ summū ius. i. nimis rigor iuris ē sepe sūma malicia. i. vt Cice. inquit in officijs summa iniuria. Chr. haud. i. non faciā h̄ est nō p̄fugia; ad eas rōnes summi iuris. Sy. Immo. i. sed si lic;. i. si fas ē alijs hoīb⁹ vt sequanť iuris rogorē: tibi tamē nō licet p̄pterea q̄ oēs homices putant. i. reputant te esse in parte hominu; lauta id ē splēdida. et bene id est valde aucta virtutibus scil;: & vite p̄bitate. quēadmodum dicim⁹ macte vir virtute quasi magis aucte virtute id est per virtutem. & melius aucta legitur q̄ acta: & ita in multis codicib⁹ fas est iniurie. Chre. quin id ē quinimo ia; id est nunc ego met deferam decem minas ad ea; Baccbide;: q̄cito persuasus est glorie cupidus. Sy. Immo poti⁹ iube filiu; deferre ad eam. Chre. q̄obrem id est quare iubebo filium deferre illud. Sy. cū id est certe q; suspicio amoris est translata in hunc filiū tuum qui putať a Menedemo esse amator baccbidis. Chre. q̄d tum. i. quid deinde seq̄tur si trāslata est in eum amoris suspicio. Sy. q; magis verisimile videbitur id esse. i. eum amare eā: cum. i. quando hic filius dabit illi Baccbidi argentū & simul. i. etiam p̄ficiam. i. efficiam perficiam facilius id quod ego volo efficere adeo i. certe ipse clitipbo adest. i. aduenit: o chreme abi. i. vade domum et affer argentum. Chre. affero argentum scilicet vel effero id est educo ex capsa vt feratur quasi extra fero.

Chremes. Credo. Sy. Ceterum equidem istuc chreme equi boniq; facio. Chremes. At qui tum maxime volo te dare operam: vt fiat: verum alia via. Syrus. Fiat. queratur aliud: sed illud quod tibi dixi de argento: quod ista debet baccbidi: id nunc reddendum est illi: neq; tu scilicet eo nunc confugias. quid mea: num mibi datum est? num iussi? num illa oppignerare filiam meam me inuito potuit? verum illud chreme dicunt: ius summū sepe summa malicia est. Chr. Haud faciam. Syrus. Immo alijs si licet: tibi non licet. Omēs te in lauta et bene aucta parte putāt. Ch. Quin egomet iam ad eam deferam. Syr⁹. Immo filium iube potius. Chre. Q̄obrem? Syr. Quia in hūc suspicio translata est amoris. Chr. Quid tum? Syr. Quia videbitur magis verisimile id esse cum hic illi dabit: et simul conficiam facilius ego quod volo. Ipse adeo adest. abi affer argentum. Chremes. Affero.

Clitipho Syrus.

Comedia.III.

Ulla &c. Hic apparet amantis inconstantia qui ob nimium amorez Syro in re sua irascit. Deinde paulo momento illum demulcet. Cliti. nulla est res tam facilis quam rem faciat id est faciat aliquis inuitus id est contra voluntatem quin id est que non vel ꝙ non: vt ꝙ sit coniunctio sic difficilis: vel sic nulla est res tam facilis id est tãtuz facilis ꝙ nõ sit difficil' quã rẽ facias inuit⁹ vl'. i. etiã hec deãbulatio q̃ solet afferre recreatiõez q̄. i. q̄tum nõ laboriosa id est non habens laborem dedit me ad languorez id ē ad molestiam et tedium ac merorem: nec nunc metuo quicq̄. i. aliquid magis ꝙ ne id est vt proiꝗ ego miser excludar. i. emittar eiiciar denuo id est iterum hinc id est ex hoc loco vbi est amica quẽadmodum prius fui eiectus. ne id est vt non accedam id est adeam ad bacchidem. o syre vt id ē vtinam dii & dee omnes perdiũt antiquum pro perdant id est destruant te cum istoc. per contemptum et odium dixit cuz isto tuo inuento id est cum tuo figmento seu cum ista tua inuentione et cũ isto tuo incepto id est ↄsilio initio seu instituto proposito: q̄tum est id est q̄tum licet id est q̄tum ē possibile vel q̄tuz fieri potest vt perdant. Nam est sepe ponit' pro lz: vel sic lege. vtinã dii & dee omnes q̄tum est id est q̄tum deorum & dearum est hoc est q̄tuz magnum est consortium seu contubernium deorum & dearum ꝑdant te cum tuo incepto &c. quasi dicat om̄s dii & dee quotquot sunt te perdãt. tu comminisceris id est tu fingis excogitas adinuenis semp huiusmodi. i. tales res vbi id est in quibus aduerbium pro nomine excarnifices id ē excrucies affligas me: excarnificare dicimus actiue vt hic. & excarnificari vt sit deponẽs ꝟbũ vel cõe: vt priscia. inq̄t. & fit a carnifex cis. q̄ sic d' ꝙ ex hoīe carnẽ faciat q̃ caro ꝓprie est mortuoꝝ dicta ꝙ careat aĩa. vel a cado is. ꝙ remota aĩa cadat. Inde caduci. i. mortui. Virg. belloq; caduci. i. mortui. Inde etiã cadauer. Sy. tu ipse I. i. vade q̄. i. in quã rem vel ꝑtem tu es dign⁹ ire. q. d. abi in malã rem vt meruisti: q̄. i. q̄tũ pene. i. ꝓpe aduerbiuz tua ꝓteruitas. i. tua importunitas tua petulantia ꝑdidit. i. destruxit vastauit me: vt dicunt. Cli. Hercle vellem factũ esse vt. s. mea ꝓteruitas te ꝑdidisset vt ais ita. i. adeo vel sic meritus es. i. dign⁹ es q̃ perdaris. Sy. ais ꝙ meritus sum perdi quomodo id est qua ratione ne id ē certe vel valde gaudeo me audiuisse ex te ꝑ abs te istud ↄuiciuz. s. priusq̄ habere argentũ qd̄ iam. i. statim fui daturus. i. qd̄ dare tibi volebã. Clit. igitur quid vis vt dicam tibi aliud q̄ qd̄ dixi: cũ nõ dederis mihi occasionẽ aliter dicendi. naz abisti. i. iuisti ad bacchidẽ adduxisti mihi amicã Bacchidẽ quã ñ liceat tãgere. Sy. ridibũdus ait nõ sum iã irat⁹: s; scin. i. scis ne vbi nũc Bacchis tua amica sit tibi. Cli. est apud nos. i. qd̄ dicitur penes nos recte. nã penes est q̄si in manu ac ꝑtãte esse. Sy. nõ est inq̄ apd̄ te. Clit. vbi est ergo.

Ulla est tam facilis res: quin difficilis fiet: quaz inuitus facias. Vel me hec deambulatio que non laboriosa ad languorez dedit: nec quicq̄ nunc magis metuo q̄ ne denuo miser aliquo extrudar hic: nec accedam ad Bacchidem: vt te omnes quidem dii deeq; (quãtum est) Syre cum istoc inuento: cumq; incepto perdiunt: huiusmodi res semper ↄminiscere vbi me excarnifices. Syrus. I tu hinc quo dignus es q̄ pene tua me perdidit proteruitas. Cli. Vellem hercle factum: ita meritus. Syrus. Meritus: quomodo? ne me istuc ex te prius audiuisse gaudeo: q̄ argentum haberes quod daturus iam fui. Clit. Quid igitur tibi vis dicam? abiisti mihi amicam adduxisti: quaz non liceat tãgere. Sy. Iã non sum iratus: sed scin vbi nunc sit tibi tua Bacchis? Clitip. Apud nos. Syrus. Nõ. Clit. Ubi ergo?

Sy. est apud cliniam. Cli. Perij iam mali quid suspicatur. nam amātib⁹ oīa sunt suspecta q̄ fiunt ī amicas. Sy. es. i. sis bono animo. i. habeas bonū aīm ⁊ qđ dici solet facias bonū vultū: iā. i. statim deferes argentum ad eam qđ argentū pollicit⁹ es. i. ꝑmisisti ei. Cli. garris. i. nugaris suauiter loqueris. tractū ab auibus. vñ garrulus. vñ. i. a quo id argentū extorquebit sup. Sy. extorq̄bitur īꝙ a patre tuo. Cli. fortasse ludis. i. derides me. Sy. exhibere ꝗtique ꝑ expiere re ipsa. i. ipso effectu. Cli. ne. i. certe. vł' valde sum homo fortunatus. i. felix o syre deamo. i. valde amo[te] nam h̄ de auget [te]. Sy. experie re īꝙ ita em̄ est repetendū vt videat̄ syri ſmo ɔtinuari sic. expiere re ipa qua cā. i. ꝑpter quā cām id fiat. ꝙ habeam⁹ argentū a patre tuo tm̄ ē vt mihi obtēpes: iō subdit obsecūdato. i. facito ad nutū meū ī loco. i. qn̄ loc⁹. i. occasio seu oportunitas postulabit. nam obsecūdare est oīa ad alteri⁹ nutū facere: iō de⁹ secundat res nr̄as qn̄ efficit vt nr̄is optatꝭ respōdeant: hic ergo obsecūdato ɔmenta mea sup. i. accōmoda seu forma te meis inuētiōib⁹ vt tp̄s ac locus erit. s3 pater tu⁹ egreditur caue admirat⁹ sis quicꝙ tibi mirū videat̄: vel ne quicꝙ cū admiratōe laudes: ne dep̄hēdaris amans. dicim⁹ aūt caue sis admirat⁹ cū negatōe in codē sensu penit⁹: vt caue cadas ⁊ caue ne cadas: facito id sup. qđ pater īꝑabit. loquere. i. dicito paucula id est admodum pauca verba.

Sy. Apud cliniam. Cli. Perij. Sy. Bono animo es iam argentum ad eaz deferes: quod ei pollicitus es. Cli. Garris vnde id? Sy. A tuo patre. Cli. Ludis fortasse me. Syr. Ipsa re experibere. Clit. Ne ego fortunatus homo sum? deamo te Syre. Syr. Qua causa id fiat: obsecundato in loco sed pater egreditur: caue quicꝙ admiratus sies quod imperabit: facito. loquere paucula.

Chremes. Syrus. Clitipho.

Vbi clitipho nūc est? Syr. Eccū me inq̄ Cli. Eccū hic tibi. Ch. Quid rei eēt dixtin huic? Sy. Dixi. pleraq3 oīa. Ch. Cape hoc argētū ac defer. Sy. Hei qđ stas lapis? quī accipis. Cl. cedo sane. Sy. Seq̄re me hac nūc oci⁹. Tu hic nos (dū exim⁹) iterea opꝑibere. nā nihil ē illic qđ moremur diuti⁹. Ch. Minas qdez iā decē h3 a me filia: q̄s ꝑ alimētis esse duco datas. hasce ꝑ ornamētis ɔsequūtur altere

Vbi clit. ⁊c. Hic chremes cu3 argento egredit̄ ⁊ syr⁹ clitiphone3 admonet q̄d debeat respōdere patri. Clit. vbi est nūc Clitipho. Sy. tu clitipho īque. i. dic respōde eccum. i. ecce hic me. Cli. eccū id est ecce adsu3 sup. hic tibi hoc est hic adsum tibi morem gerere parat⁹. Chr. dixtin vt3 dixisti huic filio meo q̄d rei. i. q̄ res esset quapropter mittebā h̄ argentū. Syr. dixi. pleraq3 oīa. pleraq3 abūdat vt in andria etiā dictū ē. Additiōes aūt interdū ꝑponūtur: vt h̄. iterdum postponunt̄: vt interealoci interibi. Chr. cape h̄ argentū ac defer ad bacchidē. Sy. hei h̄ indignātis ē ꝑticula. o: lapis. i. o dure igenio q̄d. i. cur stas cur nō accipis argentū. Lapis dr̄ in ignauū. sūa ꝯo caudex stipes asin⁹ dicūtur in stultū. Cli. sanc. i. certe cedo. i. vado vł' obsecꝗ. Sy. seq̄re me hac nūc ocius. i. cito ɔpatiuū ꝑ positiuo. Tu chreme interea. i. dū ibim⁹ opꝑibere vetuste ꝑ opperier[e] nos. i. expectabis nos h̄ dū. i. q̄diu exim⁹. i. egredimur laturi argentū ad bacchidē. nā nihil ē qđ. i. ꝑpter qđ moremur illic vbi ē bacchis diuti⁹. i. multū diu. Chr. apđ se chremes nūerat sumpt⁹ ꝑ filia ⁊ iā factos. ⁊ p⁹ faciēdos. q̄dē. i. certe iā filia h3 a me decē mias. i. decē libras q̄s mias duco. i. puto nūc eē datas ꝑ alimētis. i. nutrimētis altere decē mine ɔsequunt̄ hasce. i. has ꝑdictas decē ꝑ ornamētis. i. indumētis

porro.s.deinde h̄.i.he mine predicte ꝓ alimentis et ornamentis apposcent.i.ascifcent siue adiungent sibi duo talenta.i.duo talia pōdera de q̄bus sepius dictū est dotis.i.pro dote.ita ꝙ dotis regit̄.ab il lo actō talenta: talētū em̄ dotis recte dr̄: q̄.i.q̄tuz multa iniusta ac praua.i.nō recta fiūt morib᷒.i.p mores ꝛ ꝯsuetudines hoīm q̄les sunt tales pecuniaꝝ ꝯsumptiones in liberis ꝛ educandis ꝛ collocādis. nunc aliquis sponsus seu gener est mihi inueniendus oībus rebus.i.oībus alijs negotijs relictis cui scꝫ argento dem bona mea inuē ta.i.ꝑta labore.i.opera corpis mei ꝛ industria mentis.

porro hec talenta dotis apposcent duo. q̄. multa in-
iusta ac praua fiunt moribus? mihi nunc relictis re-
bus inueniundus est aliquis: labore inuenta mea cui
dem bona

Menedemus. Chremes.

Multo omnium me nunc fortunatissimū
factum puto esse gnate: cuꝫ te intelligo
resipuisse. Ch. Ut errat? Me. Teipm querebā Chre
me serua(quod in te est)filium: et me ꝛ familiā. Chr.
Cedo: quid vis faciā? Mene. Inuenisti hodie filiā.
Chre. Quid tum? Mene. Hanc vxorē sibi dari vult
clinia. Chre. Queso quid hominis es? Men. Quid?
Chre. Jam ne oblitus es inter nos quid sit dictum
de fallacia: vt ea via abs te argentuꝫ auferetur? Me
nede. Scio. Chre. Ea res nunc agitur ipsa. Mene.
Quid dixti chreme? errani. sic res acta ē q̄ta de spe
cecidi? Chr. Et q̄dā hec(que apud te est)clitiphonis
amica. Me. Ita aiūt. Chr. Et tu credis. Me. Oia.

Multo ꝛc. Hic in cūda expositio erroꝝ senis ꝑtinetur qui menedemū credit decipi cuꝫ ipse decipit̄. Mene.o gnate.i.o fili. Clinia puto me factū esse nūc multo fortunatissimū.i.felicissimū oīm hoīm cum ego intelligo.i.cognosco te resipuisse.i. in bonā viuendi viaꝫ redijsse ꝛ qd̄ dici solet te emēdasse viuēdi ratione. resipiscere em̄ est ad priorē mētis statum vel ad meliorē redire. Chr. vt.i.q̄tū errat.i.q̄tum fallit̄ qui eū putat resipuisse. Me.o chreme q̄rebā.i.petebā teipꝫ.i.temet serua me patrē ꝛ filium cliniam ꝛ familiā.i. totā domū meam vt vxorē ꝛ famulos quos scꝫ nos suare ē ī te.i. in tua potestate: nā si dederis filiā tuā filio meo ꝛ eum mihi retinebis ꝛ me a cruciatu liberabis ꝛ familiam fouebis integram quā sum dissipaturus si iterum abeat filius. Chr. cedo.i.dic q̄d vis ꝛ sup. faciam. Me. hodie īuenisti filiaꝫ. Chre. quid tū.i.q̄d inde si īuenerīꝫ vis vt seq̄tur. Me. Clinia vult hanc filiaꝫ dari sibi vxorē.i.in vxorē. Chr. queso hoc dictum est obiurgatorium. quid hoīs es: ꝑ ꝯtemptuꝫ dicimus quid hoīs es per gtīm: sed per nomīatiuū sine contēptu: vt quis hō es.q.d. qualis hō es qui hoc nō dubitas poscere vt filiā despōdeam vni fugitiuo et q̄ amicā hēat Bacchidē. nā chremes illā putat esse ipsius amicā. Me. petis quid hoīs sim quasi indignatus se ita verbis a chremete deprimi. Chr. ne.i. vtruꝫ iā oblit᷒ es q̄d sit dictū inter nos de fallacia facienda.s. per seruū vt argentum auferet̄ abs te. Me. scio q̄d sit dictū de fallacia. Chr. nūc ea ipa res agit̄.i. tractatur h̄ est fallacia ita tractatur quā tu putas eē rem seriam. Me.o chreme q̄d dixisti. ꝑculsus est dicto Chremetis q̄ dicat tm̄ esse fallaciam id qd̄ agit̄ ad extorquendū argentū: errani.i. falsus sum: res acta est: sic.i. taliter vt deciperer. de q̄ta spe cecidi id est deturbat᷒ sum deiect᷒ suꝫ tuis ꝟbis. Chre. et quidem h̄ Bacchidis que est apud te est id est fingitur esse amica. Clitiphonis. Mene. Ita aiunt.s. filius ꝛ serui. Chre. ꝛ tu credis eam eē amicam Clitiphonis. Me. credo oīa q̄ dicuntur mihi.

Chr. et aiūt illū cliniā filiū tuū velle.i.petere optare vxorē vt cū despōderi.i.sponsam dederim filiā seu spopōderiz me daturū filiā in matrimoniū illico des.i.tradas argētū vt prius dictū ē qui.i.quo argēto cōparet.i.coemat sibi aurū.i.ornamēta aurea vt anulos etc̄.et vestē.i.vestimēta atq alia.i.alia ornamenta que sunt opus.i.q̄ requirūtur ad nuptias. Me.ꝑfecto:id est res ita se habet.i. argentum dabitur amice.i.illi cui᷒ amore tenet᷑ q̄d putat nūc eē bacchidē. Ch.s.i.certe credas sup.eū daturū amice. Me.vah interiectio irridentis seipm̄ q̄ nō potuerit sua sponte talē animaduertere fallaciam. igitur ego miser frustra gauisus sum q̄ putarē filiū resipuisse: tamē iam malo amittere.i.perdere q̄duis.i.quancūq rē vel rē quālibet q̄ amittere hūc filiū.o chreme q̄d nunc renūciem.i.referā rñsum eē abs te ne sentiat.i.ꝑcipiat me sensisse.i.ꝑcepisse illā fallaciā atq egreferat.i.moleste difficulter turbato aīo ferat. Chr.times sup.ne egreferat.o menedeme nimiū.i.vltra q̄ satis est.īdulges.i.ꝑmittis illi quecūq vult. Me.sine.i.patere ꝑmitte inceptū est.i.iā incepi indulgere vel iaz a te inceptū ē mihi fauere.o chreme ꝑfice hoc mihi perpetuo aduerbium.i.ꝯtinue vt inceptū est ꝑgito. Ch.dic illi te cōuenisse.i.vel allocutum esse me sup. vel cō:casse me. ū. dic inq̄ te egisse.i.fecisse mentionem de nuptijs. Cōuenire iterdū significat pasciscе.i. vt cōueni tecū ꝓ denario diurno. iterdū significat alloqui vt te ꝯuenire cupio.i.alloq.interdū significat casu inuenire: vt Ci.ad lētulū quē cōuenisset.i.casu inuenisset. qñq etiā significat placere neq in cōtrouersia eē:vt hoc cōuenit inter nos.i.de hoc inter nos nulla est cōtrouersia. Itē dicere solem᷒ cuz de hoc negocio deliberarem᷒ tandem cōuenit id est placuit deliberantibus vt res in crastinū deferretur. Alias hz significantias pro locis.hic aūt elige tibi quā velis. Me.dicam illud q̄d dicis sed deīn.i.postea quid dicam. Chr.dic me eē facturum omnia.dic etiam generū.i.ipm̄ futurum maritum filie placere mihi:vel placere cuz eē sup.generū mihi. Postremo etiā si voles queq.i.etiā dicito filiam eē desponsam.i.ꝓmissaz in matrimoniū sibi a despōdeor eris passiuo fit despōsus sa.sum.participiū. Me.hē hic letantis est interiectio voluerā.i.optauerā vt dicerē istud.s.filiā tūc esse desponsam sibi. Ch.dic illi illa vt tanto ocius.i.velocius citius poscat te argentū.s.et vt des illi q̄ ocissime.i.citissime id argentū q̄d cupis dare. Me cupio re vera dare q̄d poscet. Chr.ne.id ē certe vel valde tu obsaturabere id ē satur eris vel defessus eris satietate istius filij tui propediem id est cito vt id est q̄tum video istam rem id est sumptum quem es facturus: sed vtvt: id qualitercunq istec sunt.i.quocunq modo ista omnia que dicimus se habeant siue sit fallacia siue non.si sapies id est si sapienter agere vis dabis argentum cautim.i.callide versute et tibi cauendo:et paulatim.i.non multū simul:sed ꝑ ꝑticulas. Me.faciā q̄d dicis et paulatim dabo

Chremes. Et illum aiunt velle vxorem: vt cuz despō
derim des: qui aurum et vestem atq alia (que opus
sunt) comparet. **Menede.** Id est profecto: id amice
dabitur. **Chremes.** Scilicet daturum. **Mene.** Vah.
frustra igitur sum gauisus miser. quiduis tamen iam
malo: q̄ hunc amittere: quid nunc renunciem abs te
responsum chreme: ne sentiat me sensisse: atq egrefe
rat? **Chremes.** Egre? Nimium illi menedeme indul-
ges. **Mene.** Sine: inceptum est perfice hoc mihi per
petuo chreme. **Chre.** Dic conuenisse: egisse te de nu-
ptijs. **Menedem᷒.** Dicam: quid deinde. **Chre.** Me
facturum esse omnia. generuz placere postremo (eti-
am si voles) desponsam quoq esse dicito. **Me.** hem
istuc voluerā. **Ch.** tātoci᷒ te vt poscat et tu id q̄ cupis
q̄ocissime vt des. **Me.** cupio. **Chr.** Ne tu propediem
(vt istā rē video) ꝑius obsaturabere: sed hoc ista vtvt
sunt: cautim et paulatī dabis: si sapies. **Me.** Faciā.

Chre.abi.i.discede intro.s.in domum vide q̃d postulent ego ero domi si quid voles me i.si mea opa egebis vel si quid voles me facere.Mene.sane.i.certe vel valde volo:naʒ q̃cquid egero faciam te sciētē.i.faciã vt scias seu faciam te certiorem.

Ego me ꝛc.Hic detegit̃ ꝑ Menedemū fallacia vt antiphila Clinie despōdeatur vbi se nes se mutuis ludibrijs illudūt vltro citroq; cõusq; donec apte loquens Menedem⁹ ostēdit Bacchidē eē Clitiphonis amicã nõ Clinie.Mene.ego certo ꝓ certe scio id qđ seq̃tur vʒ me nõ eē tã astutū.i.cautū callidū ꝛ ꝑspicacē.i.sbtilē.q.d.scio me nõ eē multū astutū ꝛ subtilē.nã interdū tã et q̃ se parati.i.vbi nõ sibi correspōdēt hñt significationē vehemētie: vt Laurētius ait eo mō recte tam ꝓ multū hic capi põt.nã nõ vult dicere se non esse tã astutū q̃ Chremetē quē dictur⁹ ē lõge stultiorē se:nisi q; dixit chremeteʒ eo ꝑ̃stare sibi:sed intelligim⁹ id dictum eē ꝑ quãdã iactationē:cū tñ ꝯtrariuʒ intelligat.sʒ hic chremes adiutor me⁹.i.fautor ꝛ monitor id ē suasor ꝛ p̃mõstrator.i.q̃ mihi futura premõstrat de filio p̃stat mihi hoc.i.hac re hoc ē excellit me in hoc.dicim⁹ eñi p̃sto tibi igenij acumie vel p̃sto te acumine ingenij.i.excello.dicit ergo se excelli a Chremete in hoc qđ seq̃tur.nã in se tanq̃ in stultū multa v̾ba dici possunt:sed in Chremetē nihil illoꝝ recte dici põt cū lõge in euʒ acerbiora verba cõferri deberēt hoc añt totū dicit de se per iactationē ꝯtrariū volēs intelligi.Quiduis.i.q̃dlibet haꝝ rerū q̃ sequūtur ꝯuenit.i.cõtingit.i.cõgruit dicit sup.in me id est contra me que dicta.i.que vocabula sunt.i.ꝓijciuntur in stultū.i.in inconsideratū vel q̃ scʒ res sunt dicta.i.sunt quedã trãslatitia et modi dicēdi in stultū.Dicta autem sunt h̾ caudex.i.tabula vel trūcus.stipes.i.colūna dura vel trūcus asin⁹.i.tardus plūbeus.i.durus vt plūbum.Caudex vel codex.nã au diptho̾g⁹ sepe mutatur in o:vt plaustrū plostrū d̾.vt vult tã Seruius,q̃ Fest⁹.tabula ꝛ q̃dē crassior seu manis grossior.Jñ publice tabule codices dicūtur.Jñ etiaʒ codicilli per diminutionem:de q̃bus longa est in iure ciuili mentio.Caudicarie etiã naues dicūtur ex tabulis crassioribus facte.Dixit etiã Seneca vt Serui⁹ refert antiquos caudacē appellasse ꝯtextum pluriū tabularum.A quibusdaʒ etiã caudex d̾ trūcus arboris:aut eius crassior ram⁹.Dicit eñi gelius ꝓtogorã interdū tanq̃ baiuluʒ caudices lignoꝝ ex abdera in vrbē attulisse.vbi videtur capere caudices lignoꝝ simul colligatos pro illis fascibus lignoꝝ quos baiuliferūt in vrbe parisea.Nihil hoꝝ v̾borū põt ꝯuenire sup.vel ꝯgruere in eū.i.ꝯtra eū.nã stulticia ei⁹ Chremetis exuperat.i.trãscēdit h̾ omĩa dicta.Chre.ohe interiectio ē satietatē vsq; ad fastidiū designãs.Chremes vxorē alloquit̃ tãdiu p̃cib⁹ deos obtūdentē ob inuentaʒ filiã.o vxor sostrata iã desine obtūdere.i.molestia afficere deos totiēs gr̃as repetēdo gratulãdo ip̃s dijs i.gr̃as illis agēdo vel applaudēdo illis aut tibi gratulãdo corã eis tuã natã eē inuētã.Obtūdere significat ꝓprie hebetare.trãsfertur añt ad significandum molestiã incutere et tediū seu fastidiū nimis aliq̃d inculcãdo.Cice.in ep̃lis.Cupio te nõ obtūdere.trãslatū ē a fabris q̃ sepe repetūt tūdēdo.i.ꝑcutiendo aliq̃d malleo.nisi iudicas.i.cēses illos deos ex tuo igenio.i.ex tua natura vt.i.ita q̃ credas eos nihil intelligere nisi idem sit dictum.i.nisi eadem res dicatur cēties.numerum finitum pro numero infinito.

Chre.Abi intro.vide quid postulent.Ego domi ero:si quid me voles.Mene.Sane volo.Nam te scientē faciam quicquid egero.

Menedemus. Chremes.

Ego me non tã astutū:neq; perspicacē eē certe id certo scio.Sʒ hic adiutor:ꝛ monitor:ꝛ premonstrator hoc chremes mihi prestat.In me quiduis harū reꝝ cõuenit:que sunt dicta in stultū:caudex:stipes:asinus:plūbeus in euʒ nihil põt.Nã exup erat ei⁹ stulticia hec oĩa.Ch.Ohe iam desine deos vxor gratulãdo obtundere tuam esse inuentã gnatam:nisi illos ex tuo ingenio iudicas:vt nihil credas intelligere:nisi idem dictum sit centies.

Sed interim id est interea quid id est cur gnatus clitipho cuz syro cessat id est tardat moratur morā facit illic id est apud clitiphonem iādudum id est tempore Menede. hic menedemus incipit alloqui Chremetem vt fallaciam detegat. o chreme quos homines ais cessare id est morari et esse desidiosos. Chremes. ehē particula ostendens gaudium de aduentu. o menedeme aduenis dic mihi nunciasti ne clinie ea que dixi. Menedemus. nunciaui omnia que dixisti. Chremes. quid ait clinia scilicet. Mene.

Sed interim quid illic iādudum gnatus cessat cum sy-
ro? Me. Quos ais homines chremes cessare? Chr.
ehez menedeme aduenis: dic mihi: clinie (q̄ dixi) nun
ciastin? Mene. Omnia. Chre. Quid ait? Menede.
Gaudere adeo occepit: quasi q̄ cupiūt nuptias. Chr.
Hababe. Me. Quid risisti? Chre. serui venere in mē
tem syri calliditates. Me. Ita ne? Chr. Vultus quo
q̧ hominū fingit scelus. Men. Gnatus q̄ se assimu-
lat letum id dicis? Chremes. Id. Menedemus. Iti-
dez istuc mihi venit in mentē. Chremes. Veterator.
Menedemus. Magis si magis noris: putes ita rē
esse. Chremes. Ain tu? Menedemus. Quin tu au-
scultā. Chremes. Mane. hoc prius expeto quid per-
dideris. Nam vbi desponsaz nunciasti filio continuo
iniecisse verba tibi dromonem: scilicet sponse vestez:
auruz ancillas opus esse argentū vt dares. Menede
mus. Non. Chremes. Quid non? Menedemus. Nō
inq̄. Chremes. Neq̧ ipse gnat⁹? Menedemus. Nihil
prorsus chreme. magis etiā vnū instare: vt hodie cō-
ficerētur nuptie. Chr. Mira narras: qd syrus meus

occepit. i. incepit adeo. i. tm̄ vel valde gaudere quasi. i. tanq̄ illi sup. q̄ cupiūt nuptias. i. ducere vxorē. Chr. hahahe vox ē nimij cachinni ei⁹ q̄ credebat menedemum decipi i filio tanq̄ q̄ ficte peteret vxorē. Menedem⁹. q̄d id est cur risisti. Chrem. calliditates. i. astutie. Syri serui mei quas exercuit scz in te venerunt in mentez et propterea risi. Menedemus. ita ne est scz vt calliditates suas in me exercuerit. q̄si dicat non: immo potius in te exercuit. Chremes. q̧ id est etiam vultus id est frontes aspectus hominū et facies fingit id est dissimulat format scelus. Nā vt ait Cicero in epistolis. In fronte et vultu simulatio facillime sustinetur. Menedemus. dicis id est intelligis id quod sequitur. scilicz q̄ gnatus assimulat id est fingit se esse letum. Chremes. id dico scz Menede. Itidem id est simi. it istud quod dicis venit mihi i mē tem sic dicit ridendo cum quasi quem sciat a seruo suo deceptū Chremes. veterator id est syr⁹ est sup. in astutia inueteratus q̄ ita te deceperit. Mene. magis putes rem esse ita. i. seruū eē veteratorem: si magis noris. i. noscas eū. s. vl' id q̄d fecit. Chr. ain tu. i. dicis tu eū eē veteratorē vltra q̄ norim. Men. q̄n q̄nimo tu ausculta. Chr. Mane. i. tace noli narrare q̄d velis pri⁹ expeto scire h̄ scz q̄d p̄dideris vz q̄d a te extorserit. nam vbi id est postq̄ nunciasti filio filiam meam supple esse desponsam id est promissam a me nonne est verum sup. dromonem seruulum filij tui continuo. i. illico iniecisse tibi v̄ba. s. dixisse tibi hec sequētia. s. opus esse. i. esse necesse vt dares vestē sponse s. filie despōsate filio tuo vt dares auz ancillas argentū. Me. nō iniecit mihi talia v̄ba. Chre. q̄d. i. cur dicis. nō q̄si dicat cur negas. Me. nō inq̄. i. iterū dico et cōfirmo tibi se eū nō iniecisse v̄ba talia. Chr. neq̧ ipse gnat⁹ iiecit inq̄. Me. o chreme nihil p̄rsus petijt magis. i. poti⁹ instare. i. instabat vrgebat vt hodie nuptie cōficerētur. i. agerētur et celebrarētur. Chr. narras mira. quid mod⁹ interrogādi syr⁹ meus hu

ne quidem. i. nec etiam is petijt in q̃ quicq̃. i. aliq̃d. Men. nihil petijt. s. Chre. q̃obrem. i. quare nihil pe
tijt. Me. eq̃dem, nescio quare. Sz miror te nescire illud qui scias tã plane. i. tam clare alia. i. alias res
Sed ille idem. i. illemet tuus Sy. mire. i. mirabiliter finxit. i. informauit filiũ meum: vt ne q̃dem. i. nec
etiam paulũ. i. parũ suboleat. i. vt nec etiã pauxilum appareat vel paululũ sentiatur id q̃d sequitur vi
delicet hanc bacchidem esse amicam Cliniе. Quod suboleat dici id tactũ est a sensu odorandi. q. d. ne
minim⁹ quidez odor amoris Cli
nie in bacchidem in mediuz po-
tuit emergere. Ch. Quid ais. p
culsus illo dicto Chremes icidit
in timorem de filio suo. Me. iaz
id est nunc mitto. i. omitto hec. s.
osculari. i. dare oscula Bacchidi
ãplexari nihil puto. i. reputo id
scz osculari ꝛ amplexari in cpa-
tione eius q̃d seq̃tur. Ch. quid ẽ
q̃d simuletur. i. q̃d fingatur am-
plius vbi ventuz est ad oscula ꝛ
amplexus. naz quinq̃ sunt amo
ris linee. Pria visus. Scda col
locutio. Tertia tactus. Quarta
oscula. Quĩta exit⁹ in op⁹. Me.
vah. iteriectõ irridẽtis. Chr. q̃d
est? Me. mõ audi q̃dã cclaue
i q̃dã camera secretior retro. i. i
quodã secessu: in vltimis edib⁹
id ẽ i fine seu i vltima parte do-
mus. Cõclaue cclauis neutr̃ si-
gnificat secretiorẽ locũ in iterio-
ribus tectis: vel q̃d intra eũ mul
ta loca clausa sint vel cubilia ad
herentia triclinio. Festus autez
ait cclauia dici loca q̃ vna claue
clauduntur. Ci. aũt in oratore ce
pit cclaue p triclinio i quo epu-
labant̃ cuiue loquens de simoni
de: qui cũ esset euocat⁹ a duob⁹
iuuenib⁹ ad ianuã: interea ccla
ue inquit i quo epulabat̃ scopas
sup cuiuas corruit. Ualeri⁹ aũt
vocat illum locum triclinium cum de eodem simonide faceret sermonẽ in capite de miraculis: lect⁹ in
tro latus ẽ. i. lectus portatus est intra illud conclaue: ille lectus stratus est i. paratus ornat⁹ vestimen
tis. Chre. quid secutũ est sup. postq̃ hoc est factum. Me. id quod sequitur dictum ẽ ac factum: vel me
lius eque cito factũ ẽ hoc ac. i. sicut dictũ. ꝛ hoc sermone celeritas facti idicat̃. factũ aũt h' est clitipho
abijt. i. secessit huc. i. in conclaue. Uel intellige sic dictum ac factum id ẽ q̃d dici vulgo solet: statim dictũ
statim factum: clitipho abijt huc id est in conclaue. Illud autem dicendi genus dictum ac factuz vim
habet cuiusdam aut aduerbij: aut interiectiõis: quod q̃dem sumptum est a cõmuni loquendi modo. ne
q̃ adhiberi debet verbũ: q̃m eo addito vim suam perdere videtur. melius est igit̃ vt p aduerbio aut
interiectiõe sumat̃: vt me miseꝝ: vt p̃ prob deum atq; hominũ fidem: vt malũ ꝛ alia multa. Chre. abijt in
q̃ solus. Me. solus abijt. Chr. timeo ne quid mali sit Mene. bacchis consecuta est eum illico. Chr. so
la ne est consecuta. Me. sola est cсecuta. Chr. p̃ij id est p̃ditus suz. Me. vbi id est postq̃ abiere intro. i.
introierũt operuere. i. clauserunt ostiũ. ab obstãdo dicitur: sicut apio significat, recludo sic opio interdũ
significat claudo: vt hic. Chre. Hem interiectio indignantis. Clinia videbat hec fieri ab eis scilicz intro
ire ꝛ operire ostium. Menede. Quidni. i. cur non vidisset: videbat inq̃ talia vna simul mecum. Una ꝛ
simul idem fere significãt: sz hic ponitur altera earũ particularum ad ornatuz vt sonorior reddat̃ oro

ne is quidem quicq̃? Mene. Nihil. Chre. q̃obrem?
Mene. Nescio equidem: sed te demiror: qui alia tam
plane scias: sed ille tuus quoq; syrus idem mire fin-
xit filium vt ne paulum quidem subdeat esse amicam
hanc cliniе. Chre. Quid ais? Men. Mitto iam oscu
lari atq; amplexari: id nihil puto. Ch. Quid est quod
amplius simuletur? Men. Uah. Ch. Quid est? Me-
ne. Audi modo. est mihi in vltimis conclaue edibus
quoddam retro. huc est introlatus lectus: vestimen-
tis stratus est. Chr. Quid postq̃ hoc est factũ? Me-
ne. Dictum ac factum huc abijt clitipho. Ch. Solus
Mene. Solus. Chre. Timeo. Mene. Bacchis con-
secuta est illico. Chre. Sola. Me. Sola. Chr. Perij.
Me. Ubi abiere intro: operuere ostium. Ch. Hẽ. cli-
nia hec fieri videbat? Me. Quidni? vna mecũ simul.

Chr. Filij amica est bachis. menedeme occidi. Me.
q̄obrem? Chremes. Decem dierū mihi vix ē familia.
Mene. quid istuc times. ꝙ ille operā amico dat suo?
Chremes. immo ꝙ amice. Menede. Si dat? Chre.
An dubium id tibi est? quēq̄ animo tam cōmuni esse
et leni putas: qui se vidente amicam patiatur suam?
Menede. Ah ah eh: huic in quo verba facilius den-
tur mihi? Chr. Derides? merito mihi nunc ego succen
seo. quot res dedere: vbi possem persentiscere (ni essē
lapis) que vidi? ve misero mihi. at ne illud haud inul-
tum (si v iuo) ferent nam iam. Mene. non tu te cohi-
bes? non te respicis? non tibi ego exempli satis sum?
Ch. p̄ iracūdia menedeme nō sū apd̄ me. Me. Tene
istud loq̄: nōne id flagiciū ē te alijs ꝯsiliū dare: forꝫ sa
pere: tibi nō posse te auxiliarier. Ch. q̄d faciā? Me.
id qd̄ me fecisse aie bas parū: fac te patrē esse sentiat

Chre. o menedeme bachis est amica filij clitiphonis. occidi. i. perij media breui ab ob ⁊ cado is. Me. q̄obrem id est quare occidisti. Chre. Vix familia. i. res familiaris decē dierū ē mihi. i. vix hēo sumptus et penū seu mauis promissionē vt ita dicā p decē dieb⁹. q. d. se eē exhaustū et pecunijs a filio ⁊ sumptib⁹ a puellis que multa impendere apud eū. Familia interdū capitur pro hereditate. Inde in iure sepe fit mentio de iudicio familie herciscūde id est hereditatis diuidūde. Interdū ꝯplectitur oēs domesticos ⁊ precipue seruos ⁊ ancillas ali- osq̄ in eadē domo ꝯtētos sub eo- dē p̄efamilias: vt liberos. in fili- usfamilias appellat⁹ fili⁹ adhuc i patris p̄tāte residens. Me. q̄d. i. cur times istud qd̄ sequit⁹ vꝫ ꝙ il- le dat operā id est inseruit incum- bit vacat deditus est amico suo clinie. Chrem. immo timeo ꝙ a- mice dat operam scilicet bachidi. Mene. si dat. i. si est veruꝫ ꝙ det operaꝫ amice quasi dicat non est satis certum. Chremes. an id. s. eū incumbere amice est dubium tibi putas quemq̄. i. aliquem eē aīo taꝫ cōmuni id ē largo debito oībus et leni id est suaui patienti qd̄ si sit comi ītellige poni pro be- nigno ⁊ māsueto. Nā comes hōi- nes dr̄ q̄ errātib⁹ viam ōndūt benigne ac nō grauati. Putas er- go aliquē habere aīm ita lenē et comē q̄ patiat⁹ amicā suā subdu- ci sup. vel aliquid tale se vidēte. i. in cōspectu suo. Est aūt honesta eclipsis in re turpi. Me. Ah. hic q. ridētis ē p̄ticula q̄dni. i. cur nō id fiat ab eis quo. i. vt v̄ba dētur mihi facilius decipiar. Chre. de- rideo. i. me ludis et ludibrio tibi sum merito id ē non īiuria succē- seo id est irascor mihi nunc. quot res id ē quot argumenta ⁊ signa huius mali dedere id est tribue- runt mihi. vbi id est ī quibus pos- sem per sentiscere id est percipe- re ea que vidi: quorsum scilicet spectarēt nisi essem lapis id est durus intellectu ac nō facile intelligens prope manifesta at ne id est certe haud id est non ferent illud facinus inultum id est non punitū nō vin- dicatum si viuo. nam iam aposiopesis per interruptionem colloquentis facta quasi dicat. nam iam id ē ex hoc tempore exheredo eum aut aliquid tale neq̄ est multum curandum quid voluerit dicere. Me. tu non cohibes te id est tu non reprimis animum tuum neq̄ temperas seu non tibi moderaris. non re- spicis te. i. nō habes rationem tue prudentie et honestatis: ego non sum satis exempli id est sufficiens exemplum tibi. q. d. Immo. Chr. o menedeme non sum apud me. i. non sum mei compos non facio d̄ me quod volo vt dici solet. pre iracundia id ē adeo sum ira commotus. Me. ne. i. vtrum decet sup. te loqui il- lud quasi dicat. Nonne id qd̄ sequitur ē flagitium id est flagitione hoc est increpatione dignuꝫ videlicet te dare consilijs alijs: et te inq̄ sapere id est sapientem foris id est apud alios et te non posse auxiliari tibi: id est tibi consulere et moderari. Cliti. quid faciam. Me. fac sup. id quod aiebas. i. dicebas me pa- rum fecisse. i. qd̄ dicebas me non sufficienter effecisse in filium fac ꝙ sup. sentiat te esse patrem fac vt au- deat credere. i. committere tibi omīa sua. s. consilia. h̄ ē vt audeat confidere tibi de omnibus suis ꝯsilijs

fac audeat tibi credere omnia abs te petere: et posce-
re: ne quam aliam querat copiaz: ac te deserat. Chr.
Immo abeat malo multo quouis gentium: q hic per
flagitium ad inopiam redigat patrem. Nam si illi per
gam suppeditare sumptus. Menedeme: mihi illec ve
re ad rastros res redit. Mene. Quot incommoda ti-
bi in hac re capies: nisi caues difficilem ostendis te
esse: et ignosces tamen post et id erit ingratum. Chr.
Ah nescis q doleaz. Mene. Ut lubet. Quid hoc qd
volo: vt illa nubat nostro? nisi quid est quod malis.
Chremes. Immo et gener et affines placent. Me-
nedemus. Quid dotis dicaz te dixisse filio? quid ob
ticuisti? Chremes. Dotis? Mene. Ita dico. Chre.
Ah. Mene. Chreme ne qd vereare: si est min⁹ nihil
nos dos mouet. Chr. Duo talenta pro re nrã ego esse

fac inq̃ vt audeat petere abs te. petere inq̃ cũ humilitate et poscere quod. s. sit honestum. fac inq̃ ne q-
rat quam id est aliquam aliam copiam: id est facultatem. oportunitatem. familiaritatem. Nam inter-
dum facere copiam sui est quasi se familiarem exhibere et presentiam suam non denegare. interdum
significat concedere facultatem. fac ergo ne querat aliam familiaritatem ac deserat: id est derelinquat
te. Chre. Immo id est multo id est longe malo id est potius volo q sup. abeat: id est discedat quouis
gentium id est quocunq̃ volet q̃
q redigat id est deducat patrem
scz me ad inopiam id est paupe-
rieẽ per flagitium id est nequiciã
seu libidinem suam flagitione di-
gnam. Nam o menedeme si per-
gam id est perseuerem suppedi-
tare id est subministrare sumpt⁹
id est impendia ad fouendaz me
retricem. Dicimus enim elegan-
ter non possum tibi diu sumptus
suppeditare id est administrare
ea que impẽdes. Multi codices
habent sumptibus quod nõ mul
tum placet nisi sic dicas. si pgam
suppeditare illi filio. i. inseruire i
dulgere illi sumptibus dandis. s.
vel sumptibus id est per sumpt⁹:
et quãtum ad sumptus spectat.
Illec quasi illa hec res: id est illa
necessitas redit mihi ad rastros
scilicet exercẽdos id est ad rẽ ru
sticã agitandã. q. d. id qd tu absẽ-
tia filij exercebas hoc ego iopia
efficere cogar. Me. Quot incom
moda. q. d. multas molestias ca-
pies. i. sumes tibi vel iũge tibi cũ
incõmoda. ita vt quot substãtiue
capias et incommoda adiectiue.
Quot ergo icõmoda tibi sumes
in hac re nisi caues. i. nisi tibi cõ-
sulis ostẽdis te esse difficilẽ: id ẽ
morosuz in filiũ et inexorabilẽ et
tamẽ ignosces illi. post aduerbi-
um: id est postea et id scz ignosce-
re post erit ingratum id est molestum. Chremes. Ah interiectio dolentis nescis q: id est qtum doleam
i. dolore sim affectus. Mene. vt lubet. i. qtum vis doleas tamen ignosces. Deinde conuertit Menede
mus sermonem ad cõiugium faciendum clinie et antiphile. quid modus interrogãdi: vt sepe in episto-
lis Ciceronis h qd volo. s. vt illa filia tua nubat. i. cedat in coniugiuz nostro filio. fiat subaudi aut aliquid
tale. nisi quid. i. aliquid est qd tu mauis. i. potius vis. q. d. honeste peto nolens impedire quin alteri tra
das si videas te melius filie tue consulturum. Chr. Immo. i. sz et gener futurus. s. clinia et affines. i. pa-
rentes eius seu cognati. qui sunt futuri affines filie. Nam affinis est propinquus in gradu propter nu
ptias. Placent mihi. i. sunt mihi ex animi sententia. Mene. qd dotis. i. donationis pro vxore? Nã dos
ab vxore datur viro: sicut contra donatio propter nuptias fit a viro i vxorem. Quã g dotẽ dicã filio meo
te dixisse. i. destinasse ordinasse. Deinde cum taceret chremes subiungit. quid. i. cur obticuisti. Tacem⁹
consilia: reticemus dolores: obticemus quorum nos pudet. Chremes Petis quid dotis dicam p filia
Mene. Dico ita. Chre. Ah interiectio dolentis et exclamantis. Mene. ne quid vereare. i. ne aliquate-
nus seu aliquãntulum timeas: si minus. i. si non dederis dotem vel si minus dotis dederis. h est si par
vulam etiam dixeris dotem. Dos nihil id est nullatenus mouet id est ducit nos vt dici solet. Chre. ego

decreui.i.cōstitui duo talēta.i.duo talia pōdera de q̄bus dictū ē eē satis.i.sufficere ꝓ re nr̄a.i.ꝓ facul‑tate nr̄a: seu ꝓ rōe rei familiarꝫ nr̄e. Sȝ si vis me eē saluū.i.si vis inq̄rē.i.substātiā meā eē saluā et filium meū eē saluū. opꝰ ē dictu.i.necesse ē vt dicat filio me dixisse.i.destinasse.illi filie doti.i.pro dote oīa bo‑na mea. Me. quā rē agis. Chr. simulato.i.fingito te mirari id ꝓpter illud qđ dixerim illi doti omia. ⁊ si‑mul.i.et etiam rogitato.i.interrogato illū quāobrē.i.quare faciā id. Me. qn id est quinimo vero.i.certo egomet nescio.i.non bene intelli‑go quid.i.cur facias id. Chre. ne id ē vtrū dicis te nescire cur ego faciā.i.facio sup. vt retundaȝ.i.re‑primam aīm illius filij q̄ nūc dif‑fluit.i.dissolutus est luxuria et la‑scivia.i.petulantia. Luxuria a lu‑xu.i.superfluitate deriuatur. La‑sciuia aūt designat q̄dā petulan‑tiam et importunitatē flagitione digna nimis exultādo ⁊ delectā‑do in sua turpitudine. Hec tamē dr̄ia non obseruatur: sȝ indifferē‑ter illis duobꝰ vtimur pro eodeȝ significato. et ego facio id inq̄ vt redigam.i.deducam eū in eū sta‑tum sup. vt.i.ꝙ nesciat quo id est in quam parteȝ vertat se. Me. o chreme quid agis id ē quid facis vel loqueris. Ch. mitte id ē omit‑te inquirere ac sine id est ꝑmitte me morem gerere mihi.i. satisfa‑cere animo meo: vel facere arbi‑trio meo in hac re. Me. sino id ē non impedio ne id est vtrum vis ita scȝ vt ei dicaȝ qđ dixisti. Ch. ita volo.s. Me. fiat. Chr. age.i.ef‑fice vt iā.i.ex hoc tpe accersat.i. adhibeat aduocet cōparet sibi ⁊ eligat vxorē.s.clitipho. ⁊ paret.i. ꝑparet sed ad respōdenduȝ sup. hic.i.ante me vt equū est.i.iustū liberos respōdere sup. parētibꝰ ipe filius ꝯfutabitur.i. cōuincet dictis id est per dicta. nō aūt ver‑beribus vt seruꝰ: sed syrū puniā

decreui: sed ita dictu opꝰ est: si me vis saluū eē: et rē ⁊ filiū: me mea oīa bona doti dixisse illi. Me. Quam reȝ agis? Chr. Admirari te simulato: ⁊ illū rogitato simul q̄obrē id faciā. Me. Quin ego vero q̄obrē id facias: nescio. Ch. Ego ne? illiꝰ aīȝ qui nūc luxuria et lasciuia diffluit: retundā ⁊ redigā: vt quo se vortat ne sciat. Me. Quid agis? Ch. Mitte: ac sine me in hac re gerere mihi morē. Me. Sino. ita ne vis? Ch. Ita. Me. Fiat. Ch. Age iā vxorē vt accersat: ꝑparet se h̄ ita vt liberos ē equū: dictꝫ ꝯfutabit: sȝ syrū. Me. q̄d eum? Ch. Ego ne (si viuo) adeo exornatū dabo: adeo depexū: vsqȝ dū viuat meminerit sp̄ mei: q̄ sibi me ꝓ ri‑diculo ac dlectamēto putat: n̄ (ita me dij amēt) aude‑

ret facere h̄ vidue mulieri q̄ in me facit

Clitipho. Mene. Chre. Sy.

Ta ne tandeȝ queso est Menedeme: vt

sup. aposiopesis est pre iracundia. Me. quid modus interrogandi eum punies supple. Chr. petis sup. ne id est vtrum ego puniam sup. eum. q.d. rogitas? Deinde subiungit affirmationem. si viuo dabo id est reddam eum syrum adeo id est ita preparatum vt dici solet: ⁊ adeo id est ita depexum. i. comptum. q. d. adeo comam suam depectam atq̄ traham vt sup. vsq̄ id est assidue vel vsq̄ dum.i. q̄diu viuat semper meminerit id est recordabitur mei. qui syrus putat.i. reputat me esse sibi pro ridiculo.i. pro ludibrio et delectamento.i. putat me eē hoīem ⁊ quem rideat seu illudat ⁊ in quo fallēdo delectet. dij me ita ament vt dico sup. verū. estq̄ iurādi modus. ipe syrus non auderet facere vidue mulieri q̄ se vlcisci nō pōt h̄ id est has illusiones q̄ fecit id est exercuit in me.i. erga vel contra me.

Ta ne ⁊c̄. Ut tranquillitas rerum omnium habeatur reliquū est vt filius clitipho ver‑bis patris perterritus in viam redeat ac vxorem ducat. Reatu autem menedemi se a patre esse abdicatum putat et sic inquit. Cli. o mene. queso tādem. hec particula habet aliquid vrgens ⁊ accelerans quasi dicat paucis respōde ac si essent vltima ver‑ba: ne me longis exorsis detineto. ne id est vtrum est ita vt pater eiecit oēm aīm ꝑris

id est oẽm beniuolentiam paternam de me.i.a me.q.d.est ita ꝙ pater auerterit a me suam beniuolenti-
am in tam breui spacio.i.in tã puo tpe ob qȯ nã facin⁹.i.propter qȯ factũ malũ ita auertit beniuolentiã
a me vt me abdicaret.i.priuaret hereditate.qd tm̃ sceleris.i.qȯ tã graue scel⁹ ego miser.i.infelix admi-
si.i.cõmisi feci iuuenes sup.mihi equales faciũt vulgo.i.vt plurimũ passim id qȯ feci sup. et ita se tuta-
tur alieno exemplo.nã qȯ exẽplo fit id etiã iure fieri putãt:vt ait Cicero ĩ epistolis.Me.scio hoc qȯ fe-

pater tam in breui spacio omnem de me eiecerit ani-
mum patris?quod nã facinus?quid ego tantum scele-
ris admisi miser?vulgo id faciunt. Me. Scio tibi eẽ
hec grauius multo ac durius: cui fit: veruz ego haud
minus egre patior: id qui nescio nec ratione capio ni
si qȯ tibi bene ex aio volo. Cli. Hic patrem astare aie
bas. Me. Eccũ. Ch. qd me incusas clitipho? quicqd
ego huius feci:tibi prospexi:ꝛ stulticie tue. Ubi te vi-
di esse animo omisso:et suauia in presentia que essent
prima habere:neqz cõsulere in longitudinẽ:cepi rõez:
vt neqz tu egeres: neqz vt h̃ posses perdere. Ubi(cui
decuit primo)tibi non licuit per te mihi dare: abiȷ̃ ad
proximos tibi qui erant:eis cõmisi et credidi: ibi tue
stultitie semp̱ erit presidium Clitipho:victus:vestit⁹:
quo in tectum te receptes. Cli. Hei mihi. Chremes.
Satius est ꝙ te ipso herede hec possidere Bacchidẽ

cit pater eẽ multo grauius.i.mo
lestius ꝛ duri⁹.i.asperi⁹ acerbi⁹
tibi cliti.cui scilicz tibi fit illȯ qm̃
id te propius tangit siue tua ma-
gis refert.verũ id est sed ego pa
tior.id est fero id quod fecit tibi
pater.haud.i.nõ min⁹ egre.i.non
min⁹ moleste siue non min⁹ diffi-
culter ꝙ tu.s.ego inꝙ qui nescio
id ꝑpt qȯ fecit et qui non capio
i.nõ intelligo rõem id ẽ modũ fa
ciẽdi aut occasionẽ:seu nõ capio
rationem aliã ferẽdi moleste nisi
ꝙ bñ volo tibi.i.opto tibi multa
bona:ꝛ quidem ex aio.i.nõ ficte.
Cli.aiebas.i.dicebas p̃rem meũ
adstare.i.ꝓpe eẽ.Mene.eccuz.i.
ecce hic eũ.s.Chre.o clitipho fili
qd.i.cur incusas me.i.mores me
os ꝛ meũ faciẽdi modũ reprehẽ
dis.Nã vt vult Lau.incusare est
mores alicuius reprehẽdere.qc
qd hui⁹.i.qcqd hui⁹ rei.Naz hic
hui⁹ ẽ neutri gñis.feci.i.effeci ꝓ
spexi.i.cõsului prouidi tibi ꝛ tue
stulticie.i.inconsiderationi vbi.i.
postꝙ vidi te esse aio omisso:id ẽ
negligenti.hoc est cũ vidi te habe
re aimũ negligentem et omitten-
tem facere que debebas:et vbi
vidi te habere id ẽ reputare pri
ma.i.precipua ꝛ in primo loco ca
sup.q̃ essent suauia.i.dulcia tibi
in presentia.i.ꝓ tpe pñti.s.volu-
ptates:que licet in presentia sint
suaues:semper tamen secum iun
ctã hñt penitẽtiam.ꝛ vbi vidi te.nõ consulere.i.ꝓuidere in lõgitudinẽ.i.in tẽpus futuꝝ lõge:cepi rationẽ
i.iniui viam inueni modũ vt.i.ꝙ neqꝫ tu egeres.i.indigeres necessariȷ̃s ꝛ vt nõ posses ꝑdere.i.dilapi-
dare alienare hec.i.mea bona quibus te priuaui seu abdicaui.Ubi.i.postꝙ vel quando prima.i.in prin
cipio non licuit mihi ꝑ te.i.tu nõ ꝑmisisti tuis moribus obsistẽtibus:vel tui mores non postularũt me
dare tibi bona mea.s.cui.s.tibi decuit.i.iustũ fuit me dare.s.bona mea:qꝛ iure debebas mihi succedẽ:nisi
obstitissent mores:abiȷ̃.i.me cõuerti ad ꝓximos tibi puta ad sororẽ et futurũ eius maritũ q̃ erãt.i.q̃ ex
tabãt.et hoc dicit ꝓpter filiã q̃ extabat adhuc quã tñ parẽtes putabãt nõ viuere seu nõ extare.cõmisi
i.cõmendaui fidei ꝛ credidi.i.cuz fiducia tradidi bona mea.s.eis ꝓximis tuis.ibi.i.apud eos ꝓximos
o clitipho presidiũ.i.adiumẽtum ꝓtectio ꝓuisio qdam ꝛ quasi ꝓfugiũ tue stulticie sp̱ erit illic vt dictũ ẽ
apȯ eos.Ondit deinde qȯ sit illȯ p̃sidiũ stulticie.s.vict⁹.i.alimonia ad vitã sustẽtãdã.ꝛ vestit⁹.i.cultus
siue ornat⁹ ad tegẽdũ corp⁹.quo.i.vel vt vel in quẽ locũ receptes te.i.frequẽter recipias seu vt dicũt te
trahas te in tectũ.i.in domiciliũ ꝛ q̃si hospitiũ.Cli.Hei mihi.i.dolor mihi ẽ.Chr.Sati⁹ est.i.melius est
me.s.disposuisse ita de meis bonis ꝙ bacchidẽ possidere hec bona te ipo herede.i.si tu esses heres.nã

oia illi esses daturus. Sy. Disperii. i. vario mō suꝫ ꝑditus q̄tas turbas. i. q̄tas turbatōes ego scelestꝰ id est malus cōuici. i. concitaui cōmoui insciēs. i. ꝑ imprudentiā. Dicit aūt conciui a concieo es scōe inflectionis: vl' a cōcio is. quarte que ambo idē significāt. Cli. cupio emori. i. mori. e nihil addit ad significationeꝫ. Chre. queso id est obsecro prius disce q̄d sit viuere cū rōne scꝫ ⁊ virtute: vbi. i. postq̄ scies q̄d sit viuere si vita. i. modus tuꝰ viuendi displicebit tibi. vtitor istoc. i. ista re quā tibi reliqui scꝫ victu et vestitu ⁊ tecto apd̄ sororē. Sy. o here. i. tu dn̄e ne. i. vtrū licet. i. ꝑmittitur mihi a te loqui sup. Ch. loquere. Sy. at. i. sed licet ne loqui tuto. i. sine periculo. Chre. loquere. Syr. que. i. qualis ista. i. tua prauitas. i. distortuꝫ iudiciū seu non rectū: vel q̄ est ista amentia. i. insania id obesse. i. ꝙ id obsit. i. noceat huic filio qd̄ ego syrus peccaui id est admisi. Chre. ilicet. i. ire licet defectiuū ṽbum ⁊ semper finem rei demōstrat: sicut actum ē. Sic aūt de ꝯsilio iudices dimittebant cū ꝑco ꝓnunciasset ilicet. hic ergo hoc verbo chremes reiicit syrū q̄ se imiscere volebat vt a filio crimē depelleret dicens. potes bene tacere qm̄ inuanū loq̄ris. Iā em̄ actū ē ⁊ ꝯclauatū. nā efficere nō poteris vt filiꝰ nō sit abdicatꝰ: ne admisce te. i. noli te interponere i h̄ negocio mihi cū filio cōi: nec pararis ꝑ paueris. i. noli parare tibi aram sup quā ꝑces fundūtur: sicut fundunt deo sup aras: neq pares tibi ꝑcatorē. i. deꝑcatorē pro te seu intercessoreꝫ qui te eripiat a penis qm̄ nullis precibꝰ sum locum relicturus. Uel dicit nō est opus vt queras deꝑcatorem: qm̄ nihil tibi dico sed abscedo oia relinquens. Sy. q̄d ais. Chre. nihil. i. nō vel in nullo succenseo i. irascor [q̄uis tū lesus sim] nec tibi nec huic clitiphoni. Nec ē equū. i. iustū vos increpare siue dare vicio mihi id qd̄ facio: vel nō est equū vos facere mihi qd̄ facio mihi. Sy. chremes abiit. i. discessit relinquēs oia sua bōa sorori tue: vellē rogasse. i. interrogasse eū. s. Cli. q̄d velles rogasse. Sy. vellē interrogasse eū vn̄. i. a quo peterē mihi cibū. i. q̄s mihi esset cibū suppeditaturus cū tu solus habeas victū et vestitū ⁊ tectū apd̄ sororē: ita. i. eo mō dando oia sorori alienauit nos. i. nec tibi h̄ est a te. nam nō reliquit vn̄ posset me sustentare. iam itelligo me esse alienatū sup. vel trāslatū ad sororē q̄ oīm bonoꝝ ita ē heres effecta. nam hui alienabātur sicut ⁊ res cetere. Cli. adeon. i. est ne veꝝ rem adeo rediisse. i. reꝫ ⁊ fortunā meā redactā esse in eū statū: vt o syre etiā periculū fame ꝓ famis sit mihi. Antiqui declinabāt fames famei ſm quintam inflectionē nos aūt dicimꝰ fames famis ſm tertiaꝫ. Insuper vetustissimi genitiuū singularē q̄nte interdū terminabāt in es: vt Uir. Libra dies somniq pares: dies ꝓ diei posuit Uirgil'. Interduꝫ in e vt facies: genitiuo facies facie vel faciei. Item ⁊ facii. Cesar em̄ in libro de analogia huius die ⁊ huius specie dicendum putat. Posset tamen hic esse ablatiuus tertie ita astruendo: vt periculum sit mihi fame id est per famē vel de fame seu esurie ⁊ inedia. Syr. modo id est dummodo liceat id est permittatur nos viuere id est ꝙ nos viuamus est spes id est remanet aliqua expectatio. Cliti. que spes est reliqua. Syrus. spes est nos esse satis esurituros id est ꝙ nos satis esurimus

Sy. Disperii. scelestus quantas turbas conciui insciens. Clitip. Emori cupio. Chre. Prius queso disce quid sit viuere. Ubi scies: si displicebit vita: tum istoc vtitor. Sy. Here licet ne? Chre. Loquere. Sy. An tuto? Chr. Loquere. Sy. Que ista est prauitas? que ne amentia est quod peccaui ego: id obesse huic. Chre. Ilicet ne te admisce. nemo accusat syre te: nec tu arā tibi neq precatorem pararis. Syr. Quid ais? Chre. Nihil succenseo nec tibi. nec huic: nec vos est equum quod facio mihi. Sy. Abiit. rogasse vellē. Cli. Quid? Syr. Unde mihi peterem cibum: ita nos alienauit tibi iam esse ad sororē intelligo. Clit. Adeon rē redisse vt periculū etiā fame mihi sit syre? Sy. Modo liceat viuere: est spes. Cli. Que. Sy. Nos esurituros satis.

Cliti.irrides in tanta re neq; adiuuas me quicq̄ id est in aliquo seu aliq̄tulum consilio id est per consilium. Syrus.immo id est sed ⁊ nunc sum ibi tanq̄ paratus te adiuuare ⁊ vsq; id est assidue duduz id est pauloante egi id est effeci vt te iuuarem consilio duz id est q̄diu pater loquitur id est facit sermonē tecum ⁊ quantum ego possum intelligere.deinde interrupit sermonem Clitipho.dic.Clitip.quid vis dicere:scilicet quia dixisti q̄ q̄tuz tu potes intelligere.Syrus perficit quod dicere inceperat: pater non aberit id est non absens erit longius id est diutius vel min⁹ lōge.quasi dicat.pater qui simulauit se abscedere et relinquere proximis sua omnia non erit absens diu.hec enim fictio est vt depellaris a domo paterna.Cl. ergo si non vere pater discessit: quid est propter quod id facit.s. Syrus.sic est ita se res habet vt sum dicturus arbitror te nō eē filium supple horum id ē Chremetis et Sostrate.Clitipho.o Syre quid est cur dicis supple istud:⁊ satin id est satis ne es sanus id est mentis compos.Syrus.ego dicam id quod est mihi in mente:tu dijudica id est volue apud te ⁊ considera an verū sit quod dicam.dum id est q̄diu fuisti solus id est vnicus istis id est patri ⁊ matri dum id est q̄diu nulla alia fuit delectatio illis que delectatio esse propior id est propinquior q̄ delectatio quā de te capiebant:indulgebant id est fauebant ⁊ faciles erant tibi promittentes multa que volebas.dabant id est dona faciebant tibi nunc postq̄ filia est inuenta vera causa id est occasio est inuēta qua videlicz causa expellerent id est eijcerent te.Cli. id quod dicis est verisimile id ē probabile ⁊ imaginem quandaz habet veritatis.Sy.an putas illuz patrē esse iratū tibi ob peccatū h vz q̄ bacchidē sciuit te amare.Cli.ñ arbitror eū eē ob id iratū.Sy.nūc specta.i.ↄsidera animaduerte aliud.oēs matres solēt eē adiutrices filijs in pctō.i.cū filij errauerīt.ipe inq̄ matres solēt esse auxilio.i.solēt p̄bere auxiliū filijs iniuria p̄rua.i.qñ pater ē iniuri⁹ ⁊ nō cum eq̄tate agit in filios.id non fit.i.nunc tu vides q̄ mater nō est tibi adiutrix.Cli.dicis verū.p̄us aūt dicebat eum dixisse aliq̄d verisimile.o.Syre q̄ cū ita expellar q̄d faciā.Sy.q̄re ex illis.i.pcūctare ab illis parētibus istā suspitōez.i.istā opiōnē q̄ turbat tuā mētez videlz an sis eoꝝ fili⁹ necne.p̄fer palā.i.dic illis plane rē totā vt est.i.tuā suspitionē ⁊ q̄ re adductus sis in eā opinionē si nō est verū.i.si falso suspicaris te non eē filiū eoꝝ:cito adduces ambos pētes ad m̄iam.i.vt misereant̄ tui.aut si est verū te non esse eoꝝ filium scibis:pro scies antique:cui⁹ sis filius.s.eoꝝz relatu.Cli.suades.i.consulis recte:faciam qd̄ suades.

Cli.Irrides in re tanta:neq; me quicq̄ consilio adiuuas? Syrus. Immo et ibi nunc sum:et vsq; dudum id egi.dum loquitur pater:et quantum ego intelligere possum.Cli.Quid? Syrus.Non aberit longius:Cli.Quid id ergo? Syrus.sic est.Non esse horum te arbitror.Cli.Quid istuc syre?satin sanus es? Syrus.Ego dicam quod mihi in mente est:tu diiudica.Duz istis fuisti solus:dū nulla alia delectatio que p̄pior esset tibi indulgebant dabant tibi.nunc filia postq̄ vera inuenta est causa qua te expellerent.Clitipho:Est verisimile.Syrus.An tu ob peccatum hoc esse illum iratuz putas? Clitipho.Non arbitror.Syrus.Nunc aliud specta.matres omnes filijs in peccato adiutrices et auxilio in paterna iniuria solent esse:id non fit.Clitipho.Verum dicis:Quid ergo nunc faciam syre? Syrus.Suspitionem istam ex illis querez p̄fer palā.si nō est verū:ad misericordiā ābos adduces cito:aut scibis cui⁹ sis.Cl.Recte suades faciā

Sy. hoc venit in mentē satis recte cōmendat suaꝫ inuētionē. nāq̄ adolescens. i. iuuenis in q̄. i. in q̄tum minima spe erit sit⁹. i. collocat⁹ ꝯstitu⁹. nā hic inflectit sit⁹ ta. tū. i. situat⁹ ta. tū. tā. i. tm̄ facillime ꝯficiet pacē p̄ris. i. inibit pacē cū patre in suas leges. i. ſm eas leges ⁊ cōditiones q̄s dare p̄ri voluerit in ea pace ineūda. nā cū pax inter aliquos ꝯficitur lex aliqua aut ꝯditio in ea faciēda solet allegari. i. adhiberi. Sēsus ergo illius orōnis est. filius ꝯponet pacē cū patre ꝑ suo arbitrio ⁊ ſm eas leges aut ꝯditiones pacis q̄s voluerit. Etiaꝫ haud. i. nō scio an ne. i. vtrum ipe Chremes discedēs ⁊ patriā reliquēs ducat vxoreꝫ secū. i. sostratā. at. i. sed nihil grē. i. iucūditatis erit syro scilꝫ mihi. i. tu clitipho ita tibi parētes recōsiliabis vt dico. ego aūt nihil sum grē apud illos habiturus. hoc ē nullo mō illis potero gratus esse. auteꝫ id est sed quid hoc est vox hec timētis est q. d. q̄d video senex. s. Chremes exit foras ego fugio. miror euꝫ senē nō iussisse ilico me arripi. i. celeriter cōprehendi ob hoc factuꝫ i. ꝑpter id qđ factum est nūc pergam hinc ad Menedemuꝫ. paro id est dispono vel. cōparo vl' propono mihi eū precatorē. i. deprecatorem pro me intercessorem nihil fidei habeo seni nostro. i. patri tuo hoc est nullatenus cōfido chremeti vel non credo satis illi quicquid dicet.

Syrus. Sat recte hoc mihi in mentem venit. Namq̄ꝫ adolescens q̄ in minima spe situs erit: tam facile patris pacem in leges conficiet suas. Etiam haud sciaꝫ an ne vxorem ducat: at Syro nihil gratie. Quid hoc autem est? senex exit foras. ego fugio ob hoc quod factum est. miror non iussisse ilico arripi me. hinc nunc ad menedemuꝫ pergam: eum precatorem mihi paro. Seni nostro fidei nihil habeo.

Sostrata. Chremes.

Profecto nisi caues: tu homo aliquid gnato conficies mali: idq̄ꝫ adeo miror quomodo tam ineptum quicq̄ tibi venire in mentem mi vir potuerit. Chremes. Oh pergin mulier esse? nullam ne ego rem vnq̄ in vita mea volui: q̄n tu in ea re mihi aduersatrix fueris Sostrata. ac si rogitem iam quid est: quod peccem aut q̄obrem id faciam nescias in qua re nunc tam confidēter restas stulta? Sost. Nescio. Chre. Immo scis potius q̄ quidem in

Profecto ⁊c̄. Hic exprimitur quasi imago dissidij inter viruꝫ ⁊ vxorem qui natura morosi sūt ac difficiles. Sostrata. o hō ꝑ contemptū ⁊ cū stomacho est ꝑnunciandū nō est dignata dicere o vir vel cōiunx. ꝑfecto nisi tu caues. i. ꝑuides cōficies. i. ꝑcurabis. cōparabis aliq̄d mali gnato. i. filio scilꝫ clitiphoni. et adeo. i. valde miror quomō o mi vir. i. mi cōiūx. Nūc redit ad lenitatē discedente paulatim indignatione. quicq̄: id est aliquid tam ineptum. i. ab oībus improbatum potuerit venire in mentem tibi. i. occurrere tue volūtati faciēdū. Chr. oh. interiectio indignātis ⁊ ridētis pergin. i. ꝓsequeris ne esse mulier id est mulieris ꝑtes exercere et officium que semper vult loqui et marito repugnare ne id est certe nullaꝫ rem volui vnq̄ in vita mea quin id est q̄ non tu Sostrata fueris aduersatrix id est contraria mihi in ea re quaꝫ volebam. At. i. sed si iam id est nunc rogitem id est interrogem te quid est quod id est in quo peccem id est errem. aut q̄obrem id est quare faciam id: id est ita sim acerbus filio. nescias respondere scilicet. o stulta id est imprudens in qua re nūc restas id est resistis repugnas mihi tam confidenter: id est tam audacter ⁊ temere. Naꝫ fiducia sepius in bonū capitur. cōfidentia aūt in malū. So. nescio. sic legendum est vt cōtrariū intelligatur. Chr. Immo. i. sed potius scis quidem. i. certe. q̄ id est q̄tum eadem oratio

redeat ad integrum id est potius scis sepius easdem orationes inculcare ac repetere vt more muliebri semper habeas verba in ore ac semper loquaris. cum enim idem sermo repetitur iterum ad integrum redit: nam reintegratur quod prius prolatum erat: propterea tunc eadem oratio redire ad integrum dicitur. So. oh. idignātis est. tu es iniquus id est non equitatis rationem habes qui postules id est velis me tacere de tanta re. s. de periculo filij. Chre. non postulo. i. non peto vt taceas iam loquere q̄tum voles: nihilominus tamē ego faciam hoc quod institui. Sost. facies. indignabunda repetijt verbum. Chr. verum id est sed faciā vel verum id est certe faciam vel si esset nomen ita intelligeretur verum dico sup. vel veruꝫ erit ꝙ faciam institutū. Sost. non vides id est non consideras q̄tum mali excites id est moueas ex ea re quā moliris illum adducēdo simulate ipse filius suspicatur id est putet se esse subditum: id est non verum filium sed tantuꝫ suppositum seu subdititiū: vt faciunt mulieres que parere nō possunt ⁊ vt complaceant maritis se grauidas fingunt et aliquarum inopum mulierum filios supponūt ac pro suis edūt. Iuue. Trāseo suppositos. Chr. suspicatur i q̄ꝙ se subditum. ain tu id est dicis ne. Sost. mi vir id est cōiunx. certe inq̄ꝙ. i. dico ꝙ suspicatur se subditum. Chre. confitere: id est dic eum non esse tuum filium. s. So. ah. interiectio dolentis. obsecro te modus blandientis et miam mouentis istud scilicet negare filium proprium sic inimicis nr̄is imprecatio ē: quasi dicat hoc malum apud nos non habeat locuꝫ sed transferatur potius ad inimicos quibus ab iimicis om̄ia mala desiderantur. ne: id est vtrum confitear eum non esse filium meum qui sit meus filius. Chr. quid metuis id est quid times confiteri: eum nō esse filiuꝫ. metuis inq̄ꝙ ne non. i. ꝙ non cōuincas. i. possis probare illum esse tuum filium cū velis. So. vis sup. me non metuere cōfiteri eū nō esse filiū eo ꝙ filia est inuēta ⁊ ita sine herede nō sim futura. Ch. nō. i. nō eā obrem dico: sꝫ dico quo. i. vt id sꝫ eū esse tuum sit magis credendū eo ꝙ ipe est cōsimilis. i. conueniens tuis moribus facile conuinces eum esse natum ex te. nam ipe est similis tui probe. i. recte. dicimus similis tui cuꝫ gtio cū morū similitudinē aut doctrine ostendimus. sed dicimus similis tibi cum datiuo cum qualitatem similem ostēdere laboramus. nā nihil vitij id est mali moris est relictum a te parēte illi quin: id est ꝙ non itidem id est similiter sit tibi. tum id est deinde preterea id est preter ea que dicta sunt nulla mulier pareret filium talem. i. talium moꝝ nisi tu. Sed ipse Clitipho egreditur id est exit q̄ꝙ id est q̄tū seuerus. i. pre se ferens ꝓbitatem et morum grauitatem cum videas rem. i. rei veritatē cognoscas cēseas. i. tunc iudices de eius morib⁹ quales sint. nā lōge alius est re ipa q̄ꝙ vultu pre se ferat. nā frontis nulla fides.

redeat ad integrum eadem oratio. Sostra. Ohe iniquus es: qui me tacere de re tāta postules. Chr. Non postulo: iam loquere: nihilominus ego hoc faciam tamen. Sost. Facies? Ch. Verum. Sost. Non vides q̄ꝙtum mali ex ea re excites? subdituꝫ se suspicatur. Ch. Subdituꝫ? ain tu? Sost. certe inq̄ꝙ mi vir. Chremes: Confitere tuum non esse. Sost. Ah. Obsecro te: istuc nostris inimicis fiet. ego ne cōfitear meum nō esse filium: qui sit meus? Chr. Quid metuis? nō ne (cum velis) conuincas esse illum tuū? So. ꝙ filia est inuēta? Chre. Non: sed quo magis credendū fiet: id qd̄ est cōsimilis tuis moribus: cōuinces facile ex te n atum. nā tui similis est probe. Nā illi nihil vitij est r elictum. qn itidem sit tibi. Tum preterea talem nulla (nisi tu) pareret filium. Sed ipse egreditur q̄ꝙ seuerus. rem cum vides: censeas.

Clitipho. Sostrata. Chremes.

I vnꝙ̄ ⁊c. Hic filius magis reddit sollicitā matrē poscens sibi parētes mōstrari quare facilꝰ ad rerū oīm trāquillitatē ꝑuenit. Cli. o mater si vnꝙ̄ vllū tp̄s fuit: cū. i. i quo ego dictꝰ. i. appellatꝰ filiꝰ tuꝰ tua voluntate. i. te volēte me dici filiū veluti me supposueris fui tibi voluptati. i. fui tibi leticie ⁊ delectatōi cū audires me vocari filiū tuū obsecro: vt. i. ꝙ memineris. i. recorderꝫ eiꝰ tēporis atqꝫ nūc te misereſcat. i. te misereat mei inopis. i. mei qui sum inops ⁊ infelix ac miser. Habemꝰ miseret miserebat ⁊ misereſcit misereſcebat in eadē significatōne: suntqꝫ eiusdeꝫ nature. habemꝰ etiā ꝑsonale misereſco is. Uir. his lachrymis vitā damꝰ ⁊ misereſcimꝰ vltro: vt. i. ita ꝙ demonstres mihi parentes meos qō scꝫ demōstrare mihi parētes peto. i. precario posco ⁊ volo. i. cupio. Sost. o mi gnate obsecro ne. i. ꝙ nō īducas in tuū aīm. i. nō tibi persuadeas istō vꝫ te esse alienū. i. suppositū ⁊ nō ꝓpriū filiū. Clit. sum alienꝰ. So me miserā ꝑ exclamationeꝫ ꝑ dolore dr. q. d. dico vel verꝫ est me miserā esse qō dictū īteriectōnis vice fūgit: obsecro hoccine

I vnꝙ̄ vllum fuit tēpꝰ mater: cū ego voluptate tibi fuerim dictꝰ filiꝰ, tuꝰ tua voūtate: obsecro eiꝰ vt memieris: atqꝫ inopis te nūc misereſcat mei qō peto ⁊ volo parētes meos vt demonstres mihi. So. Obsecro te mi gnate: ne istuc in aīm inducas tuū: alienū te esse. Cl. Suꝫ. So. Miserā me: hoccine q̄sisti obsecro: ita mihi atqꝫ huic sis supstes: vt ex me atqꝫ hoc natꝰ es. ⁊ caue posthac (si me amas) vnꝙ̄ istō verbū ex te audiā. Ch. At ego (si me metuis) mores caue in te esse istos sentiā. Cli. Quos: Chr. Si scire vis ego dicā: gerro: iers: fraus: belluo: ganeo: dānosus crede: ⁊ nrꝫ te eē credito. Cl.

i. vtꝝ h̄ q̄sisti. i. vtꝝ h̄ īuenisti excogitasti seu somniasti vt dici solet vt mihi dolorē incuteres: vel q̄sisti hoc. i. īuestigasti ⁊ interrogasti hoc ab aliq̄bus esses ne filius ꝓprius nō suppositꝰ. deīde ꝯfirmat eū esse filiū mō iurādi antiquo parētū: ita. i. eo mō sis sup. stes. i. sup viuēs [vt ita dicā] mihi atqꝫ huic patri vt. i. sicut natꝰ es ex me matre atqꝫ h̄ chremete patre ⁊ posthac. i. inposterꝫ caue. i. fuge si me amas: ne sup. audiā vnꝙ̄ ex te istō vbū: istud ꝑ ꝯtemptū dixit. Ubi aīaduerte idē ꝓrsus dici ꝑ hec duo dicta caue audiā ⁊ caue ne audiā vt idē dr ꝑ caue cadas ⁊ caue ne cadas. Chre. at. i. sed si metuis. i. times me caue ne sup. ego senseā. i. ꝑcipiā istos. q. d. ꝑditos ac malos mores esse in te. Cli. quos mores. s. dicis eē in me: seu me cauere ne sint in me. Chr. si vis scire illos mores ego dicam caue ne sis gerro. i. nugator: vt Seruiꝰ inquit a gerēdo. Uñ nugigerulꝰ dicimꝰ ꝙ nugas gerit. Uel vt Noniꝰ et Festus a gerris. nā gerre sunt nuge ineptie ⁊ ꝯtēptꝰ sic dicte vt Festꝰ refert. ꝙ cū atheniēses syracusas obsiderēt ⁊ crebro ceras poscerēt irridētes siculi gerras clamitabāt q̄ gerre priꝰ dicebāt: vt idē Festꝰ ait. crates viminee. ꝑꝑ tñ illā irrisionē siculoꝝ factū ē vt gerre ꝓ nugis ⁊ ꝯtēptu dicant. A gerro nomie fit ꝯpositū ꝯgerro nis. vel vt alij etiā dicūt ꝯgerrinꝰ qō sigt eū q̄ cū alio gerrone easdē exercꝫ nugas. caue sis iers. i. ociosus ignauꝰ sine arte ⁊ idustria viuēdi: vt vult Seruiꝰ: caue sis fraus. i. fraudulosus seu fraudulētꝰ seu culpabilis. nā vt inq̄t Uulpi. fraus ē ipa noxa. i. culpa ⁊ q̄si q̄dam ꝑpatio pene. Interdū etiā ꝓ pena capit i iure: vt ait Seruiꝰ. Itē ⁊ fraus ꝓ ꝑiculo poni īuenit: vt erit illa res fraudi. i. ꝑiculo. h̄ Seruiꝰ. Ponitāut h̄ fraus ꝓ frauduloso: vt alibi scelus ꝓ scelerato. Caue sis belluo. i. vorator insatiabilis. inq̄t Seruiꝰ. seu īmoderate bona sua ꝯsumēs: inq̄t festꝰ. Inde belluor aris. i. effundere bona sua luxuriose ac īmoderate: caue sis ganeo. i. lasciuꝰ meretricū secutor ac frequētator. nam ganeū ganei vt inq̄t festꝰ antiq̄ dixerūt locū abditū ac veluti sub terra, ꝓpterea meretricū tabernā ipi antiq̄ ganeū vocauerūt ꝙ ī terra sit abdita. Uñ vt ait Noniꝰ: ganeones dicti sūt a ganeis: sicut popinones a popinis q̄ sunt loca vinolēta ac libidini apta: caue sis dānosus. i. dāni q̄cꝙ̄ tuis ꝑentibꝰ afferēs. vt iā fecisti extorquēdo a me ꝑ seruū decē minas Bacchidi: crede meis ꝑceptis. s. ⁊ credito te eē nrm filium. s. q. d. tantisꝑ te meū dici volo duꝫ quod te dignum est facias ⁊ meis preceptis te accōmodes.

Cli.hec.id est talia verba nõ sunt dicta ꝑentis.i.non solent ꝓcedere a vero patre.q.d. male tuis verbis ostendis te esse mihi patrem.nā verus pater nunq̄ tales infert ꝯtumelias filio. Chre. o clitipho ego non magis patiar me fieri infamem id est infamatum ignominiosum male fame tuis flagitijs id est propter tua scelera flagitione digna: ea causa id est propter eam causam: q2 sis filius meus etiam si natus sis ex meo capite: itidem id est similiter vt.i.sicut aiūt.s.poete mineruam.i.palladē esse natam ex ioue id est ex capite iouis. Minerua dicitur dea ingenij ⁊ artiuz inuētrix. Item ponitur pro ipso igenio ⁊ aliquando ꝓ natura. So: dij prohibeant id est impediant istec videlz quo minus fias infamis ꝓpter filij flagitia. Chr. nescio deos.modus loquēdi iratoruz precipue qui dei cogitatōēz non habent. ego enitar id est conabor sedulo id est instanter vehementer attente ne fiam infamis: qd̄.s.eniti sedulo potero facere sup. vel quod.i. inq̄tum potero tu queris id quod habes videlz parentis ꝓ parētes: non q̄ris qd̄ abest tibi videlz q̄uo obsequare id ē complaceas patri. et nō queris vt id ē qualiter serues id boni.s.qd̄ pater tu⁹.s.ego inuenerit.i.acquisierit labore id ē sudore corporis sui: nō erubuisti sup. adducere mihi Bacchidem.s.sed tacuit corā matre ante oculos id est ante conspectuz meuz per fallacias id est ꝑ astutias dicendo eam esse amicā clinie et fecit aposiopesiz ꝓpter id quod subdit.pudet me.s.i.pudore afficior dicere verbuz.i.vocabulum turpe vtputa te adduxisse meretricē vel aliquid tale hac presente id ē in p̄sentia matris tue.at.i.sz nullo modo te piguit id ē nō fuit tibi molestuz siue nō dubitasti facere id qd̄ turpe fuit Cli. eheu interiectio dolentis q̄ id ē q̄tum ego nunc totus displiceo mihi: q̄.i.q̄tum me pudet id fecisse neq3 scio quod principiuz incipiam ad placandum.i. leniēdum mitigandum patrem.

Non sunt hec parentis dicta. Chre. Non (si ex capite sis meo natus: itidem vti aiunt mineruam esse ex ioue) ea causa magis patiar clitipho. flagitijs tuis me infamem fieri. Sostrata. Dij istec prohibeant. Chre. Deos nescio. Ego (quod potero) enitar sedulo. q̄ris (id quod habes) parentis quod abest: non queris patri quomodo obsequare: et vt serues quod labore inuenerit. Nō mihi per fallacias adducere ante oculos Pudet dicere hac presente verbuz turpe: at id te nullo modo piguit facere. Clit. Eheu q̄ ego nunc totus displiceo mihi q̄ pudet: neq3 quod principium incipiam ad placandum scio.

Menedemus. Chremes.

Sostrata. Clitipho.

Nimuero Chremes nimis grauiter cruciat adolescentulum: nimisq3 inhumane. exeo ergo: vt pacem conciliem: optime ipsos video. Chremes. Ehem menedeme: cur non accersi iubes filiam: et quod dotis dixi firmas.

Nimuero ⁊c. Hic iteruenit persona cui⁹ gratia pax cōciliatur: ita vt oīa trāquilla sint et cōposita prout cōedie finis postulat. Me. iprimo hoc loquitur menedem⁹ sol⁹ apō se. Enimuero.i.certe chremes cruciat.i.vexat verbis sc3 ꝯtumeliosis nimis grauiter i.nimis acerbe adolescētulū v3 clitiphonē ⁊ cruciat eū nimis inhūane.i. crudelit̄ seu ferociter: ergo cū ita sit exeo.i.egredior ad eos vt ꝯciliē.i.ꝯponā pacē. video ipos optime.i.oportune. Ch. ehem iteriectio ꝑcipiētis eū quē volebat. o Menedeme cur non iubes filiā meā accersi.i.aduocari vt sit tibi nur⁹. accersitur ꝓprie vxor dū ad virū ducitur. ⁊ cur inq̄ si

Sostra. Mi vir obsecro te ne facias. Clit. Pater ob
secro vt mihi ignoscas. Mene. Da veniam chreme:
sine te exorem. Chre mes. Ego ne mea bona vt dem
Bacchidi dono sciens? non faciam. Menede. At id
nos non sinemus. Cliti. Si me viuum vis pater: ig-
nosce. Sostra. Age chremes. Menede. Age queso ne
tam obfirma te chremes. Chre. Quid istuc? video nō
licere mihi (vt ceperaz) hoc pertendere. Menedem⁹.
Facis vt te decet. Chremes. Ea lege hoc adeo faciā:
si id faciat: quod ego hunc equum censeo. Cliti. Pa-
ter omnia faciam: impera. Chremes. Vxorem vt du
cas. Cliti. Pater. Ch. Nihil audio. Menedem⁹. Ad
me recipio: faciet. Chre. Nihil etiam audio: audio ip-
sum. Clit. Perij. Sostra. An dubitas clitipho? Chre
mes. Immo vtrum vult. Mene. Faciet omnia. So-
strata. Hec dum incipias: grauia sunt: dumqz igno-
res: vbi cognoueris: facilia. Clitiph. Faciam pater
Sostrata. Gnate mi ego pol tibi dabo puellam lepi-
dam: quaz tu facile ames: filiam phanocrate nostri

firmas id ē ɔfirmas ratificas vt aiūt id dotis. i. eā dotem quā dixi. i. destinaui filie. So. putat sostrata id quod erat fictū esse verū: timebatqꝫ ne pater penitus exheredaret filiū omia tribuēs filie. o mi vir obsecro te ne facias id. q. d. ne des oia filie. Cli. pater obsecro vt ignoscas mihi. Me. o Chreme da veniam. i. parce illi. sine. i. permitte ꝙ exorē te id ē tibi persuadeam vt ei ignoscas. Chr. ne. i. vtrum petis supple: vt ego dem dono bacchidi mea bona. ⁊ qdem sciens id ē non ꝑ imprudentiā: nō faciā. i. non dabo sciens illi bona. Me. at. i. sed non sinemus. i. impediemus ne dētur bacchidi. Cli. o pater ignosce si vis me viuū. i. si cupis vt viuā. So. o chremes age. i. fac qđ petitur. age sit aduerbium hortātis. q. d. age ignosce ei. Mene. o chreme q̄so age. i. fac qđ petit: scꝫ ignosce illi. ne offirma tā. i. tm̄ te id est noli te tā obstinatū ostēdere. ille eñ dicit se offirmare in aliquo proposito q̄ obstinate ac ptinaciter in illo ꝑseuerat tanq̄ immobilis truncus. Chr. qđ istđ est. q. d. quid hoc sibi vult video non licere mihi ꝑtendere. i. perficere hoc vt. i. sicut ceperam. i. inceperam. q. d. me non posse perficere seu ꝑgere i. ꝓposito qđ istituerā. ⁊ dr ꝑtēdere hoc q̄si tēdere i. ꝓgredi ꝓcedere ꝑ hoc ꝓpositū. Me. facis vt te decet facere id est vt tibi honestū ē facere. Chr. adeo. i. certe faciam hoc. i. mutabo consilium ⁊ illi ignoscā. ea lege id ē ea conditione si faciat id quod ego censeo equū eē. i. iustū esse hunc Clitiphonē facere sup. Clit. o pater faciā oia. impera id est ꝑcipe mihi obsecuturo. Chr. cēseo iꝙ ducas vxorē. Cli. o pater. tm̄ hoc dicit verbum nō stati volēs dare responsuz tanq̄ pri⁹ deliberaturus. Chr. nihil audio ex eo hone respōsionis. Me. at id ē sed recipio in me. i. ꝓmitto qđ dici solet in ɔscientia mea ꝙ sup. faciet. i. vxorez ducet. hoc dicendi genere in me recipio sepi⁹ cicero vtitur in suis epistolis ⁊ ꝑcipue commēdatitijs vt cernere facile est. nemo eñ negat recipere interdum sumi ꝓ promittere. Chre. etiam. q. d. adhuc nihil id est non audio ipsum vel nihil audio ipsum respondentem. Cli. perij id est perditus sum. So. an id est vtrum. o Clitipho dubitas id ē non audes ducere vxorē. Chre. imo. i. sed vtruz vult ducere vxorem petere debes. Me. faciet oia q̄ ipabis. So. hec. s. separe ad nuptias ducere vxorem ⁊c. sunt grauia. i. molestia difficilia dum. i. q̄diu incipias et dū id est q̄diu ignores. i. sis ignarus matrimonij: vbi. i. postq̄ cognoris. i. cognoueris quid sit erunt hec omnia facilia. Cli. o pater faciam id est ducam vxorem. So. o mi gnate pol. iurantis est: dabo tibi puellam lepidā. i. sermone suauē festiuā quā tu facile ames scꝫ phanocrate nostri aut amici aut vicini.

Cli.ne.i.vtrum dabis illā virginē rufam: color rufus ⁊ ruber vt in gelio habeẗ idem est: dabis illam virginem cesiam.i.viridem ⁊ talis coloris qualis est color celi. vnde Helio attestāte cesia dr̄ spēs viridis coloris.q.d.celia ꝙ talis sit color celi: dabis virginē ore sṗso.i.facie lata: vel etiā ipso ore lato.i.habentē os sparsum ⁊ latū seu extentū. ⁊ naso adunco.i.habentē nasum curuū. o pater nō possum ducere eam.s.Chre.Eya hortātis aduerbiū vt.i.ꝙtum vel qualiter ipa est elegans.i.apta formosa: ꝯmendat eam filio vt amet eam. Elegans hic refertur ad formaꝫ: sed sepiꝰ ad orationem ⁊ verba. Credas aīm esse ibi.i.in ea puella.i.credas ꝙ hꝫ aīm ⁊ q̊dem prudentē vl' credas.i.reputes aīm tuū eē ibi.i.in amore eiꝰ. nam satis pulchra est que placet: ⁊ vt dici vulgo solet: nulli sunt amores deformes. Sost. dabo tibi aliam. Cli. quid istud est sup. ꝙ tantoṗe laborat ad eligendam mihi vnam. quidem.i.certe quando.i.quia ⁊ quod dicunt postꝙ̄ vxor ducēda est egomet.i.egoipe habeo id est scio propemodum.i.fere eā.sup. quā volo ducere vxorem ⁊ q̄ est mihi cordi ⁊ ex animi sententia. So.o gnate nunc laudo te. Clit. habeo inquā filiam archonidis id ē illius vicini quā.s.volo. So. perplacet id est valde placet mihi vt tu ducas illam. Clit. O pater hoc vnum id est hoc soluꝫ restat.i.reliquuꝫ est. Chre. Quid est quod restat. Clitiph. Volo ꝙ ignoscas syro seruo.i.remittaſ illi ea sup. que fecit mea causa id est propter me. Chre. Fiat id est ignosatur ei. Valete vos spectatores ⁊ plaudite id est manꝰ iungite siml' sic poete ꝯgratulātes. ego Calliopius id ē poete defensor recensui id est recognoui hanc comediam ⁊ iudicij mei censuraꝫ adhibui: vel vt alij volunt recitaui.

Clitip. Rufam ne illam virginem : cesiam sparso ore adunco naso? non possum pater. Chremes. Eya vt elegans est? credas animum ibi esse. Sostrata. Aliam dabo. Clitiph. Quid istuc? quandoquidem ducenda est: egomet habeo propemodum quaꝫ volo. Sostra. Nunc laudo te gnate. Clitip. Archonidis filiam. Sostrata. Perplacet. Clit. Pater hoc nunc restat. Chremes. Quid? Cliti. Syro ign oscas volo: que mea causa fecit. Chremes. Fiat. Valete et plaudite. Calliopius recensui.

Acta ludis funebribus Aemilij pauli. Q. Fabio maximo. P. Cornelio aphricano edilibus curulibꝰ. Egere. L. Attilius prenestinus. Minutius. Posthumius. Modos fecit Flaccꝰ Claudij. tibijs serranis facta gerca Menandri. A. Nitio. M. Cornelio. Cōsulibus.

Adelphi.

Hanc comediā adelphos vocāt.i.fratres. Nā adelphos grece dr̄ frater latine: nec iniuria: Nā i ea ꝯtineẗ duos fuisse fratres Demeā ⁊ Mitionē. quoꝝ alter Mitio vitā elegit celibē: altr̄ vo Demea duxit vxorē ex q̄ sustulit duos filios. Eschinū ⁊ Ctesiphonē, e q̄bus eschinū adoptauit Mitio ⁊ delicate educauit. Alt' aūt a p̄re satis dure exercitatus est ī opere rustico: q̄ tm̄ exarsit in quandā cytharistriā cuiusdā lenonis qua potiri suo nutu nō poterat. Eschinꝰ aūt quādaꝫ ciuē atticā pauperie p̄ssam stuprauit. ea q̄dē lege vt eā esset ductur' ī vxorē. Hic eschinꝰ fratrē ꝙ maxīe poterat celabat: totūq; fratris amorem in se ꝯuertebat: ne Demea p̄r durꝰ ī eū grauiẗ excādesceret vt erat p̄r satis acerbꝰ: itaq; a lenone abstulit illā fidicinā quo ea liberiꝰ potireẗ: que vbi rescita sūt. Demea ira pciꝰ priꝰ multas ꝯmonit cū fratre turbas deinde ipso placato. Eschinꝰ atticā puellā duxit vxorē. ⁊ Ctesipho fidicine habende licentiam est consecutus. Est aūt hec comedia ex vtroq; genere mixta videlꝫ statario ⁊ motorio: vt satis liquido constabit. ex greca autem Menandri est translata: in qua quidem spectatur quid intersit, inter rusticā et vrbanam vitam, ⁊ inter celibem: ⁊ inter vitam veri patris: ⁊ per adoptionem facti.

Duos cum hēret rc. Cū demea hēret duos adolescētulos.i.duos iuuenes filios dat ꝯcedit fratri suo mitioni eschinū filiuʒ adoptādū.i.assumēdū i filiū: sʒ retinet Ctesiphonem alterum filiū suū. Frater eschin⁹ celauit.i.occultauit hūc ctesiphonē captū i.deceptū lepoꝛe.i.festiuo sermone et allicięti seu etiā elegātia foꝛme cytharistrie.i. cuiusdā fidicine q̄ cithara canere solebat: ꝛ eum quidem celauit ita captū sub p̄re demea duro.i.aspero ac tristi.i.seuero austero ꝛ transferebat in se eschinū famā amoris illius citharistrie. Deniqʒ eripuit fidicinā illā citharistriā lenoni.i.puellarū venditoꝛi. idem eschin⁹ viciauerat.i.stupꝛauerat ciuē atticā paupculā ꝛ dederat fidē.i.fctē ꝓmiserat hāc puellā foꝛe.i.futurā eē vxoꝛē sibi. Demea iurgare.i.obiurgabat mitionem fratrē ꝛ eschinū filiū.ꝛ ferre.i.ferebat grauiter.i.moleste. ꝛ indignato aīo. Tū mox.i.statiʒ vbi.i. postq̄ ṽitas ē patefacta.i.rescita et liq̄facta eschinus ducit vxoꝛem.i.capit in vxoꝛem ṽginem ciuē atticā viciatam.i.stupꝛatam a ctesipho potitur citharistria id ē habet cytharistriaʒ suo arbitrio ꝑus Demea patre suo duro exoꝛato id est ꝑsuaso inducto vt daret licentiā potiunde eius.

Adelphoꝛum Argumentum.

Duos cum haberet demea adolescentulos: dat mitioni fratri adoptanduʒ eschinū: sed ctesiphonē retinet. hūc citharistrie lepoꝛe captū sub duro ac tristi patre frater celauit eschinus: famāqʒ amoꝛis in se trāsferebat deniqʒ fidicinā lenoni eripuit. Uitiauerat idē eschin⁹ ciuē atticā pauperculam fidēqʒ dederat: hanc sibi vxoꝛē foꝛe. Demea iurgare et grauiter ferre. Moꝛ tū vt veritas patefacta est: ducit eschinus a se viciatā ciuē atticā ṽginē vxoꝛē. potitur ctesipho citaristria: exoꝛato suo p̄re duro demea.

Prologus.

Postq̄ poeta sensit scripturam suam ab iniquis obseruari et aduersarios rapere in peioꝛem partem: quam acturi sumus indicio de se ipse erit: vos eritis iudices: laudin an vitio duci factum opoꝛteat. Sinapbothniscōtes diphili comedia est. hanc ꝯmoꝛiētes plautus fecit fabulam. In greca adolescens est: qui lenoni eripit meretricē.

Postq̄ poeta rc. Postq̄.i.qm̄ sicut cōtra apud Plautuʒ qm̄ poni inueni℞ ꝓ postq̄. poeta. Terē. sensit.i.ꝑcepit scripturā suā.i.suū poema. oīs enim qui aliquid scripsit indifferenter scriptoꝛ a veteribus dicebatur. obseruari id ē visitari diligēter recognosci: examinari ab iniq̄s.i.īimicis ꝛ postq̄ cognouit aduersarios id est suos emulos rapere id est trahere in peioꝛem partem id est in vituperium et quasi vituperare et vitio dare scripturam suam seu comediaʒ quam.s.comediam sum⁹ acturi.i.pronūciaturi ꝛ recitaturi ac repꝛesētaturi: ꝛ q̄d dicūt lusuri. Ipse poeta erit idicio.i. erit index et ꝓditoꝛ de seipso. Indicat enī q̄ aliquid alijs ꝓdit. confitetur qui inuitus de se aliquid ꝓmulgat vos spectatoꝛes eritis iudices iudicabitis ne id est vtrum opoꝛteat factum: id est id quod fecit poeta transferendo grecam duci id est dari verti aut existimari et reputari et ascribi laudi aut vitio id ē vituperationi. Synapbothniscontes diphili.i talis conmedia greca est Nomē illius comedie ē totū grecū Plautus fecit eam grecā fabulā.i.comediā latinā dictā cōmoꝛientes nomine latino: vt lʒ videre apud Plautum I fabula greca est adolescens q̄ eripit id ē aufert meretriceʒ lenoni id est puellarum vēditoꝛi.

In prima fabula.i.i pria parte fabule Plaut⁹ reliq̃t eũ locũ de ereptione meretricis itegrũ.i. itactũ & verũ alteri q̃eũ tractaret. poeta sumpsit sibi eũ locũ.i.q̃d dicũt eũ passũ in adelphos.i. traduxit i suam comediã vocatã a duob⁹ fratrib⁹: & sũpsit iquit. hoc ẽ libere tulit nec furat⁹ ẽ. extulit quasi extra tulit. e greca eam latino stilo ornãs. extulit inq̃ verbum latinum.s. expressuz quasi detractũ ac deriuatũ seu mauis deductum de verbo greco vt ostendat poetam non sumpsisse de plauto. nos id est ego cum meis gregibus qui mecum personati sunt acturi. sumus acturi eam fabulam nouam: id est nouo stilo trãslatã que scz prius non fuerat traducta. Pernoscite vos spectatores pfecte videte ne id est vtrum existimetis furtum esse factuz de plauto an existimetis locũ comedie q̃ pteritus ẽ id est pretermissus est negligẽtia.i. icuria Plauti esse reprehensuz.i. resumptum. Nam q̃d.i. q̃d aũt isti maliuoli.i. inuidi dicunt homies nobiles.s. Scipionẽ Aphricanuz. Leliũ sapientẽ & Furium piũ adiutare.i adiuuare sepe eum poetaz & eos scribere: id est cõponere assidue vna id est simul cum eo. hic poeta duxit id est existimat eam laudem esse maximam eius supple quod illi existimant esse maledictum id est conuicium seu obprobrium vehemens. cum.i. qñ placet illis nobilib⁹ q̃ placẽt vobis vniuersis auditorib⁹ i cauea theatri spectantibus et qui placent toti populo quorũ nobiliuz quisq̃ tempore suo vsus est opera id est operatione industria sine superbia. q.d. quisq̃ libenter eorũ opera vtebatur in bello id est tempore belli vt opera Scipionis in ocio id est in pace. vt opera Furĳ pĳ in negocio id ẽ in accusationibus et causis criminalibus in q̃bus multi sunt vsi opera Lelĳ sapientis. Dehinc id est consequenter ne id est vt non expectetis argumentum id est materiam fabule. senes scz mitio et demea qui venient in proscenium primi aperient id est explicabunt vnam partem argumenti. ceteri actores et etiam ipsi senes ostendent partem argumenti in agendo id est inter recitandum seu in progressu fabule agende. Vos spectatores facite curate vt sup. vestra equanimitas id est fauor propicius animus augeat industriam id est diligentiam poete ad scribendum id est ad cõponendas fabulas.

In prima fabula eum plautus locuz reliquit integrũ:
eum hic locum sumpsit sibi in adelphos verbũ de verbo expressum extulit. eam nos acturi sumus nouam.
Pernoscite furtum ne factum existimetis: an locum reprehensum: qui preteritus negligentia est. Quod isti dicunt maliuoli homines non eum adiutare: assidueqz vna scribere: quod illi maledictum vehemens existimant eam laudem hic duxit maximaz: cum illis placet: qui vobis vniuersis: et populo placent: quorũ opera in bello: in ocio: in negocio suo quisqz vsus tempore est sine superbia. Dehinc ne expectetis argumentum fabule: senes qui primi venient: hĳ partem aperient: in agendo partem ostendent. Facite equanimitas: poete ad scribendum augeat industriam.

Mitio. Senex.

torax: ñ rediit hac nocte a cena eschin⁹
neqz famulorũ quisq̃: qui aduersũ ierãt.

torax &c. Hic mitio se plurimũ eẽ sollicitũ ondit de filio eschino adoptiuo quẽ non rediisse a scena resciuit. Mi. O storax serue sic dicte ab odore. naz storax gen⁹ ẽ aromatis vt plinius ait. Hũc aũt storacẽ nõ videbat corã: sed vocabat vt sciret vbinã eẽt dñs ei⁹ eschin⁹ cui seruiebat volẽte mitione. quo seruo non respõdẽte subdidit pnũciatiue potius q̃ iterrogatiue: vt vult Donat⁹ q̃si secũ cõquerẽs loq̃tur. eschin⁹ nõ rediit hac nocte a scena neq̃ q̃sq̃.i. aliq̃s seruulorũ qui ierãt.i. iuerãt aduersuz.i. obuiã illi rediẽti cũ

profecto hoc vere dicunt: si absis vspiam: aut ibi si cesses euenire ea satius est q̄ in te vxor dicit: et in animo cogitat irata: q̄ꝫ illa que parentes propicij. Uxor si cesses: aut te amare cogitat aut tete amari: aut potare atq; animo obsequi: et tibi bene esse soli: cum sibi sit male. Ego (quia non redijt filius) que cogito? quibus nunc sollicitor rebus? ne ille alserit: aut vspiam ceciderit: aut perfregerit aliquid. Uah quemq̄ꝫ ne hominem instituere in animo: aut parare quod sit charius q̄ꝫ ipse est sibi? atqui ex me natus hic non est sed ex fratre. Is adeo dissimili studio est. Jam ob adolescentia ego hanc clementem vitam vrbanaꝫ atq; ocium secut⁹ suꝫ: et quod fortunatū isti putāt vxorē nūq̄ꝫ habui. Ille contra hec omnia ruri agere vitaꝫ semper

Profecto certe vere hoīes sup. dicūt h⁹ vulgo sup. tāq̄ꝫ h⁹ dictū sepe ī ore ꝑꝑlo fit. Si absis scd̄a ꝑsona ꝓ tertia id ē si sit aliq̄s absens vspiā. i. vsquā h⁹ ē ī aliq̄ loco. Nā nusq̄ꝫ et nuspiā et vsq̄ꝫ et vspiā q̄ idē significant dnr et in loco et ad locū. aut si cesses. i. si sis ociosus ibi. i. vbi tu sis absens. sati⁹ ē. i. melius est ea mala euenire. i. ꝯtingere tibi. q̄ mala vxor dicit in te. i. ꝯ te et q̄ mala ipa irata cogitat in aīo: q̄ꝫ illa mala euenire tibi, q̄ ꝑentes ꝓpicij. i. benigni in aīo inq̄ꝫ suo cogitāt. Si cesses. i. si sis cessator et ociosus alicubi vxor aut cogitat te amare id ē amore alicui⁹ puelle esse captū: aut cogitat tete. i. teipm amari. i. ꝑ amorē ab aliqua detineri: aut cogitat te potare. i. potui indulgere: atq; cogitat te obseq. i. morē gerere animo tuo. i. explere tuū aīm oblectatione aliqua quā cupiueris. et cogitat bene eē tibi soli cū male sit sibi. i. cogitat q̄ꝫ sol⁹ tuas capis delicias quo tpe male se hꝫ vxor. In omnibus autē his ꝑdictis initio videt̄ aliquē alloqui et tamen solus loquatur et secūda ꝑsona vtatur ꝓ tertia. Ego mitio que cogito. q. d. mala tantū id est quas habeo cogitatiōes malas scꝫ. et hoc lege interrogatiue et ea oīa cogito eam ob rem: quia fili⁹ non redijt. et nunc quibus reb⁹ malis scꝫ sollicitor id est vexor anxius sum et sollicitus: interrogatiue etiā pronunciando et exclamatiue. Deinde subiūgit quibus rebus sollicitetur scꝫ his malis reb⁹ videlꝫ ne id est vt pro q̄ꝫ aut ille eschinus alserit id ē frixerit seu frigus nimiū sit passus ꝓpter quod male habuerit neq; redire potuerit nam morborū frigus potissimū est genitiuū. Sollicitor inq̄ꝫ ne id ē q̄ꝫ aut ceciderit vspiā. i. ī aliquod ꝑcipitiū. Nā etiaꝫ vspiaꝫ ad locū dicitur aut q̄ꝫ ꝑfregit aliquid. i. habeat aliquod membrū fractum. Nā vt lau. habet fregi brachiū significat habeo brachiū fractum. similiter fregi nauem. i. nauis mea ē fracta. Uah interiectio irridētis sene id est vtrum verū est sup. quēq̄ꝫ. i. aliquē hoīem instituere in animo id est ꝓponere sibi aut collocare in mente aut parare. i. ꝯpare: ꝯsiliare: ꝯhere: acquirere seu in aīo disponere aliq̄d quod sit chari⁹ id est dilectius q̄ꝫ ipse homo q̄ instituit: ē char⁹ sibijpsi. atqui hic eschinus non est natus ex me. i. nō est fili⁹ meus naturalis sed ex fratre. Is scꝫ frater demea est studio id est voluntate et animi applicatione adeo. i. valde seu nimiū dissimili id ē diuersa. iam inde id est iam ex eo tpe quod seq̄tur scꝫ ab adolescentia. i. a iuuentute, ego secutus sum id est amaui tāq̄ꝫ magistram bene beateq; viuendi: vt discipuli sequūtur preceptorum documenta quibus adhereant: propterea sectatores dicuntur. Ego ergo secut⁹ sum hanc vitam vrbanam id est hunc modum viuēdi in vrbe clementem id ē que reddit homines clementes: vt pallida mors. Dicitur em̄ clemens qui colit mentem quod maxime fit in vrbibus. atq; secutus sum ocium vrbanum. i. securitatē seu tranq̄llitatē vrbis. et nunq̄ꝫ habui vxorē: sꝫ vixi vita celibe. quod scꝫ non ducere vxorē isti id ē qui a me dissentiūt putant esse fortunatū id est plurimū felicitatꝭ hñs: et ꝓpterea vocant hanc vitam celibem quasi celitē. Ille frater cōtra. i. ediuerso: nisi vis iungere ꝯ hec omnia predicta. sed melius est vt si dicatur. Ille cōtra elegit sup. hec omnia siue secutus est hec oīa q̄ sequūtur videlicet agere vitā id ē viuere ruri ī otio aduerbialiter, i. in agris, et habere se. i. gerere semꝑ

parce.i.tenaciter q̄tum ad seruandum ac duriter.i.aspe acerbe q̄tū ad laborē. Ipse frater duxit vxorem: duo filij nati sunt ex eo τ vxore quā duxit: inde.i.ex quibus filijs: vt vult Do. ego optaui mihi id ē assumpsi mihi in filium hunc maiorē.s. Eschinū qui est maior natu eduxi.i.educaui nutriui eum a paruulo.i.ex eo tpe quo adhuc puulus erat.q.d ab ineunte etate.τ ponitur a puulo loco aduerbij. Ubi nos educare dicimus veteres educere dicebāt habui.i.credidi duxi estimaui reputaui eū p meo.i.acsi eēt ex me natus: amaui.i.charū habui pro meo: oblecto me.i.capio meā delectationē in eo. Dicim⁹ tamē oblecto me hac re poti⁹ q̄ in hac re. id solum.i.ea res sola ē charū mihi: plus significat q̄ si diceret sol⁹ is ē char⁹ mihi. Sepe aūt vtimur orone neutra pro orone masculina aut femina: facio.i.laboro sedulo.i. sec⁹ a dolo sine dolo instāter impense vehemēter: vt itē.i.filr: ptra.i. vicissim ille eschin⁹ habeat.i. reputet me p suo patre: do.i. tribuo sumpt⁹ pretermitto.i.relinquo p̄terire vt dicunt multa delicta: non habeo necesse.i.nō exigit necessitas agere oīa p iure meo.i.scdm auctoritatē meā in eum τ pcessam ab oib⁹ libertatē: Interius τ equitatem hoc interest. Nam ius est quod oia recta τ inflexibilia exigit. equitas est q̄ de iure multū remittit. Et ita hic est sensus: nō licet etiā si nō necesse ē seruū eē patrē τ mire ostendit ius suū nisi necessitate nō esset seruandū. Postremo.i. tādē deniq̄ psuefeci filiū.i.eschinū ne.i.vt nō celet me ea facta q̄ adolescētia.i.iuuenilis etas fert.i.affert ipsis adolescētib⁹ que facta adolescentie alij adolescētes faciūt clanculū patres.i.clā patres. hoc ē patribus nesciētib⁹. Nā clam iungit τ actio τ ablatio vt Do. ac Pris. testātur. inde deriuatiuū clanculū sapit naturā primitiui: quēadmodū pxime suppellatiuū a ppe inuenit seruire actō vt pxime vrbē sicut ppe pticula a qua descēdit. Nā ille fili⁹ q̄ insueuerit.i.psueuerit: aut q̄ audebit mentiri aut fallere patrē illi dicēdo aliter q̄ fit: tanto magis audebit fallere ceteros a patre quē debet timere. Credo satis esse.i. melius esse retinere.i.reprimere liberos a vitijs.s.pudore.i.verecūdia τ h̄ referēdo ad liberos τ liberalitate.i.bonitate τ benignitate h̄ referēdo ad patres q̄ metu.i.timore. Hec.i.hi modi retinendi liberos nō pueniūt.i.nō pgruūt fratri mecū neq̄ placēt ipi: h̄ est in h̄ dissentim⁹ ac dissimiles sum⁹. Nam h̄ mihi puenit tecū significat de h̄ nō esse inter nos ptrouersiā: frater venit ad me sepe clamitās.i.iportune clamās.o mitio frater q̄d agis q̄d facis aut q̄d dicis vtrūq̄ eni significat ago cur pdis.i.tua indulgētia i pditionē deducis nob.i.i dedec⁹ vtriusq̄ nrm adolescētē eschinū: cur amat.i.amore capt⁹ ē cur potat.i.potu se igurgitat. cur sugger.i.submistras suppeditas sūptū.i.ipēsā his oib⁹ reb⁹ faciēdis s.idulges.i.operā das τ iseruis icūbis nimio vestitu p vestui. Nā dtm̄ q̄rte m̄ri p̄sci iuexire oñderūt. vir. Parce metu cytharea p metui. nā cū dtū̄ sepe soleat fieri a gtō i remota ex gtō q̄rte ablata i dtū̄ remanet i u finiat⁹: q̄ nimiū idulges vestitui filij tui, tu nimis das operā vt ipe fili⁹ nitide vestiat eo.

parce ac duriter se habere: vxorem duxit. nati filij
duo inde ego hunc maiorem adoptaui mihi: eduxi a
paruulo: habui: amaui pro meo: in eo me oblecto solum id est charum mihi: ille vt item contra me habeat: facio sedulo: do: pretermitto: non necesse habeo
omnia pro iure meo agere: postremo alij clanculum
patres que faciunt: que fert adolescentia: ea ne me celet consuefeci filium. Nam qui mentiri aut fallere insueuerit patrem: aut audebit: tanto magis audebit
ceteros. Pudore et liberalitate liberos retinere: satius esse credo: q̄ metu. Hec fratri mecum non conueniunt: neq̄ placent. Uenit ad me sepe clamitans:
quid agis Mitio? cur perdis adolescentem nobis?
cur amat? cur potat? cur tu his rebus sumptum suggeris? vestitu nimio indulges: nimium ineptus es,

Nimium ipse durus est preter equum et bonū:et er
rat longe mea quidem sententia:qui imperiū credat
grauius esse aut stabilius vi quod fit:ꝙ illud quod a
micitia adiungitur.Mea sic ratio et sic animuꝫ indu
co meum.malo coactus qui suum officium facit:duꝫ
id rescitū iri credit:tantisper cauet:si sperat fore clā:
rursum ad ingenium redit.hic quem beneficio adiun
gas:ex animo facit:studet par referre presens absens
qꝫ idem erit hoc patriū ē potius cōsuefacere filiū sua
sponte recte facere ꝙ alieno metu.hoc pater atqꝫ do-
minus interest:hoc qui nequit:fatetur nescire ipera-
re liberis.Sꝫ est ne hic ipsus de quo aiebā:ꝛ certe is
est.Nescio qd tristeꝫ video.credo iā(vt solet)iurgabit
saluum te aduenire demea gaudemus.

Demea senex. Mitio.

nimiuꝫ id est supra ꝙ decet ineptus.i.nō bene cōgruus vtilitati filij.Nūc mitio de frē suo suā adhibet
sniam inqens.Ipe pater demea est nimiū durus.i.asp austerus ꝑter equū ꝛ bonū.i.vltra ꝙ equitas
q̄ de iuris rigore multū remittit videtur postulare.ꝛ simr vltra ꝙ bonitas seu benigna iusticia requirit
et q̄dem.i.et certe.ille lōge.i.abunde et valde errat.q.d.longe lateqꝫ errore ducitur mea snia.i.meo iu
dicio.q̄ credat imperiū eē grauiꝰ.i.maioris auctoritatis q̄tum ad vim.et stabilius.i.firmius q̄tū ad tē
pus quod imperiuꝫ fit.i.efficitur
seu exercetur vi:id ē violētia me
tu malo:ꝙ illud iperiū qd̄ adiun
gitur.i.acquiritur cōsiliatur ami
citia.i.beniuolentia.Mea ratio
i.meus modus mea itellectio sic
est:id est est talis:et induco ani-
mum meum sic id est sic mihi per
suadeo ꝙ sup.hō coactus.i.com
pulsus malo.i.metu aut violentia
qui facit suum officium id est qui
facit id quod debet cauet.i.vitat
peccare sup.tantisper id ē tādiu
dū.i.q̄diu credit id qd̄ facit re-
scitū iri.i.ꝙ sciet.Si aūt ipe coa-
ctus malo sperat.i.credit id qd̄
facere vult fore id est futurū esse
clam id est secretum.sicut eni di-
cimus palā est:id est manifestuꝫ
est:sic dicimus clam est:id est se-
cretum est et abditum.Rursum
id est iterum quasi retro versū si
cut prorsus prius versuꝫ redit.i.
regreditur ad ingeniuꝫ:id est ad
naturam suam deprauatam seu
ad perditos mores suos.Ille ho
mo vel iuuenis quem adiungas
id est allicias tibi deuincias obli
ges tibi et retineas beneficio:id
est in aliquo merito.facit officiuꝫ
inq̄ ex animo id est ex voluntate
studet id est dat operaꝫ conatur
laborat referre par id est respon
dere beneficijs acceptis.ipse iu
uenis presens et absens id ē ꝛ in
presentia ꝛ in absentia sui custodis seu monitoris erit idem id est nō mutabitur.semper bene perget be
neficio et honestate allectus.hoc quod sequit est patriū id est officiū patris et ad patrem spectās.alij
patrū habēt sed in idem redit.Hoc ergo est patrum id est spectat ad patrem.vꝫ cōsuefacere filium id ē
eum reddere consuetum recte.i.bene facere sua sponte.i.per seipsum potius ꝙ metu alieno i.ꝙ metu al
terius puta monitoris aut custodis aut patris.Pater atqꝫ dn̄s iterest id est differt hoc.i.hac re:vꝫ vl
cogendo metu subditos.ꝛ sic ē dn̄s qui cogit seruos vel bn̄ficijs adiungendo:ꝛ sic ē pater:qꝛ fungitur
officio paterno.Vel sic intellige impsonaliter interest.i.differētia est an aliquis sit sup.pater an dn̄s.
hoc id est hac re vt expositū est.Is qui nequit hoc facere scꝫ videlicet adiungere beneficijs suos ꝛ alli
cere ad bene viuendū fateatur se nescire.i.ꝙ nescit iperare liberis id est liberos regere et illis modera
ri.His sic dictis ē se solo mitione superuenit de quo sermo erat factis dicta ostendātur.Sed ne.i.vtꝝ
est hic ipsus ꝑ ipe antique scilicet Demea de quo aiebam.i.loquebar et certe est is de quo loquebar.
hoc dicit cū ꝓpius vidit eū video eum tristem nescio quid id est propter nescio quid.credo ꝙ sup.iam
id est statim iurgabit:id est rixabitur increpabit me vt solet:id est vt mos eius est.o Demea frater gau
demus te aduenire saluum:id ē tua salute letamur et tuo aduentu.

Em oportune: teipsum querito. Mi. quid tristis es? De. Rogitas me? vbi nobis echinꝰ siet: qd tristis ego sim? Mi. Dixin hoc fore? quid is fecit? De. Quid fecerit? quem neqȝ pudet quicq̄: nec metuit quem q̄: neqȝ legeȝ putat tenere se vllam. Nam illa que antehac facta sunt: omitto. modo quid designauit. Mitio. Quidnam id est? De. Fores effregit: atqȝ in edes irruit alienas: ipsum dominuȝ atqȝ omnem familiam mulctauit vsqȝ ad morte: eripuit mulierē quā amabat. Clamāt oēs indignissime factū esse hoc aduenienti qd mihi mitio dixere. in ore est omni populo. Deniqȝ (si conferendū exempluȝ est) fratrem nō videt rei dare operam ruri: esse parcum ac sobrium. nullum huius factuȝ simile:

Em oportune ⁊c̄. In hoc actu diuersi hoīes ⁊ diuersi p̄tes ⁊ diuersa studia proponuntur. hic lenis id est amarꝰ. hic facetꝰ. hic īpolitꝰ. hic facilis. hic ptinax ⁊ difficilis in delictis Demea. Hē. hec pticula ondit affectum q̄rentis oportune. i. tēpestiue et mature et quasi expectate venis sup. querito teipm. Mitio. quid. i. cur vel propter quid es tristis De. rogas. i. interrogas me qd. i. cur ego siȝ tristis. vbi. i. cū Eschinꝰ siet. i. sit nobis. i. cū hēamꝰ Eschinuȝ tā pditis morībꝰ vt nobis sit dedecori. q. d. non ē rogādū cur siȝ tristis p̄sertim vbi hēamꝰ adolescētē nobis dedecꝰ afferētē. Vel sic intellige. Rogas me vbi. i. in quo loco Eschinꝰ sit quē obseruare dēres ⁊ scire vbi v̄sari sit solitus. ea ppt qd opꝰ ē petē qd. i. cur ego sū tristꝫ. q. d. nō alia ē mihi cā tristitie nisi ip̄e. Mi. Dixin i. nōne hū dixi hoc fore. i. futurū eē vȝ vt frater obiurgaret. Et h̄ dicit ad pplm. Deinde ꝯuertit se ad frem īquiēs. qd fecit eschinꝰ. De. Petꝫ qd ille fecerit vl̄ qd putas illū fecisse quē neqȝ q̄cq̄. i. aliqd pudet: id est pudore afficit. vbi pudet ē p̄sonale v̄bū cum an̄ se n̄m̄ habeat. post se v̄o cāuȝ illū hēt quē an̄ se hēret si eēt ip̄sonale. qd fecerit inq̄ ille q̄ nō metuit quēq̄. i. aliquē. neqȝ. i. ⁊ q̄ nō putat se tenere. i. obseruare vllaȝ legē. i. vllā normā bñ viuēdi. Nā omitto illa q̄ facta sūt ab eo ante hac. i. an̄ h̄ tps. qd designauit. i. qd noue rei fecit. Naȝ designare ē rē nouam facere siue bonā siue malā. Vñ designatores dn̄r q̄ ludis funebribꝰ p̄sūt q̄ ī eis ludis multa fiāt noua et spectāda. Inde designatores ⁊ hi dici pn̄t q̄ suo flagitio oculos ppl'i ⁊ ora ī se ꝯuertūt ⁊ spectaculo sunt vulgo qd retineāt pplm suo flagitio: vt designatores ludis funebribꝰ multitudinē retinebāt. Veteres etiā praue et recte facta designata dicebāt. Mi. qdnā. i. qd ē id qd designauit. s. De. ip̄e eschinꝰ effregit. i. dilecit disrupit fregit fores. i. ostia. atqȝ irruit. i. irrupit siue per violentiā ⁊ impetū ītroiuit in edes alienas: idest ī domū lenonis. mulctauit. i. lacerauit mutilauit molliuit dissoluit. Vnde mulciber a mulctando q̄si mulctiber. Mulctauit ergo ip̄m dn̄m domꝰ scȝ lenonē atqȝ oēm familiā ip̄ꝰ lenonis: vȝ seruos vel puellas. et mulctauit quidē vsqȝ ad mortē. i. vsqȝ ad ꝯfiniū mortis. q̄uis mors nō sit ꝯsecuta. hoc dicitur ad exaggerationē. eripuit. i. rapiēdo abduxit a lenone mulierē quā amabat. oēs vidētes clamāt id est vociferātur hoc. i. talē ereptionē ⁊ mutilationē factū esse indignissime. i. inhonestissime. qd factū. o mitio omnes illi dixerūt mihi aduenienti. i. cū venirē ad te. Alij codices habēt quot per t. ⁊ cum hoc habent amici tunc sic intellige. o mitio quot amici. q. d. maximus numerus amicorū qui dolēt meo dolore dixerūt mihi aduenienti. id factū ē in ore omni populo. i. toti ciuitati: h̄ est nemo ex ciuibꝰ est qui nesciat. Deniqȝ id ē tandē si exēplū ē ꝯferēdū. i. cōparādū. q. d. eschinū nō eē dignū qui cū. i. cū quo frater ꝯferatur: sed lōge decipitur demea: vt patuit in argumēto. Eschinꝰ nō videt frem. s. ctesiphonē dare operā. i. icūbere rei. i. opi nō amori n̄ videt eū eē pcū. i. moderati vsus ⁊ tenuis n̄ pdigū vt eschinꝰ: ⁊ sobriū. i. moderati victꝰ nō bibosuȝ vt eschinꝰ nō vidȝ inq̄. q. d. imo vidȝ nullū factū illꝰ eē vl' fieri sile huꝰ facti. s. eschini nā sile hꝰ dicimꝰ ⁊ sile huic. nisi q̄s velit dicē nōne vidȝ nullū factū hꝰ fris eē sile facto fris sui. o mitio fr

ēum.i.quando dico hec illi.i.cōtra illū dico tibi.i.in te tu sinis.i.pateris illū eschinū quē adoptasti cor-rumpi.i.lasciuū fieri ⁊ deprauari. Mi. nūq̃ quicq̃.i.aliq̇d est iniustius.i.iniq̄us intolerabilius ⁊ magis iniuste iudicans hoīe impito.i.q̄ sit hō īperitus ⁊ rusticus ac inexpertꝰ.qui hō imperitꝰ nihil putat re ctū nisi qđ ipe fecit. De. quorsuz istud spectat.i.ad qđ ꝓpositū dicis istud. Mi. qꝛ tu demea iudicas hec oīa facta iuuenis male.i.nō scđm equitatē. Crede mihi nō ē flagitiū.non contēdit Mitio nō esse pecca

hec cū illi mitio dico:tibi dico.tu illum corrūpi sinis. Mi. hoīe imperito nunq̃ q̇cq̃ iniustiꝰ est:qui nisi qđ ipse facit nil rectū putat. De. quorsū istuc? Mi. qꝛ tu demea hec male iudicas. Nō est flagitiū (mihi crede) adolescētuluz scortari:neqꝫ potare nō est:neqꝫ fores effringere. Hec si neqꝫ ego neqꝫ tu fecimꝰ:non siuit egestas facere nos Tu nūc tibi id laudi ducis quod fecisti inopia iniuriū est. Nā si esset vnde id fieret: faceremus. Et tu illū tuū (si esses hō) sineres nunc facere dū per etatem licet potius: q̄ vbi te expectatū eiecisset foras:alieniori etate post faceret tn̄. De. proh iup-

tum sed dicit nō eē flagitiuz.i.crimē dignū flagitione.i. acerba increpatione cuz tn̄ [pace sua dixerim] nō sit verū quādo quidē tales adolescentuli non modo sunt increpandi:sed etiam duris verberibus fatigandi.propterea iuuenis lector nō sequaris hec comica dicta sed tanq̃ e medijs vepribus rosam decerpas quod si eiꝰ faciendi sis imperitus ꝓrsus omittas ne spinaruz acumine penetreris ad viuum. Multa enim sunt que longe melius est nescire q̄ scire ait Augustinꝰ. Sed ad rē redeamꝰ nō est flagitiū adolescentulum scortari.i. scortum ducere siue sequi.nam vt Varro ait ⁊ satis prius dictum est scortari ē sepius scortum ducere.capitur ēt pro luxuriari et lasciuia effluere neqꝫ est flagitium inq̃ adolescentulū potare.i.bibacē eē cuz reuera sit flagitiosissimū.neqꝫ ē flagitium adolescentulū effringere.i. rūpere fores.i.ostia meretricum sed per fidē q̇d si hoc turpe non est:si neqꝫ ego neqꝫ tu fecimus hec predicta:et est conceptio personarū in qua prima cōcipit 3am:adiūcto verbo prime ꝑsone plis nūeri.si ergo nō fecimus q̄ fecit eschinꝰ egestas.i.penuria rei familiaris non siuit.i.permisit nos facere ea.q.d.nō ꝓhibuit voluntas sed necessitas ⁊ iō nulla laus est. Tu Demea nūc ducis.i.existimas reputas tibi laudi.i. ad laudē tibi vertis id vt tu ducis.i.putas id esse sup.tibi laudi qđ fecisti inopia.i.pauperie pressus.et quid ē illđ qđ fecistivz q̄ nō fecisti talia que nunc eschinus:sed illa vitasti pressus egestate iniuriū ē.i.iniustū est iniquū īmeritū te dare tibi laudi qđ coactus fecisti.q.d.si iure neqꝫ merito id tibi tribuis laudi ꝓpterea bene dixit mitio nihil esse iniquius īperito qualis est demea.naz si esset.i.suppeteret abundaret vel si haberemꝰ vnde.i quo mediante id fieret.i.id qđ Eschinꝰ fecit efficeretur faceremus quod fecit:puta si adesset etas iuuenilis si parētes ꝓpicij sumptū suppeditātes ⁊ tu Demea si esses hō peritus.s.rex et modi viuēdi iuueniliter sineres.i.permitteres nunc tuū filium facere qđ facit eschinus.dū.i.q̄diu licet ei ꝑ etatem id ē q̄diu etas patitur ⁊ non tanta reprehēsione digna est q̄ta foret si esset maturior.nō est quasi pro monstro ludere velle senē.potius q̄ q̄ tn̄ ipe filius faceret id quod nūc facit eschinus post.i.postea aduerbium alieniori etate cōparatiuum pro positiuo.i.etate aliena talibus iuuenibus ineptijs ⁊ plurimum indecēti vbi.i.qn̄ eiecisset foras te patrē expectatuz id est odiosum non amatum a filio ꝓpter tuam in eum duriciam.q.d.potius q̄ faceret iuueniles ineptias in aliena etate postq̄ esses per mortem tuam eiectus foras.i.expulsus a dn̄atione in eum. Expectati parētes dr̄ odiosi quorū mors quotidie expectatur nā filijs parētes aut amabiles sunt aut expectati.amabiles boni:expectati mali. quorꝫ mors in dies magis expectatur et exoptatur.nā expectamꝰ ante diē:speramus ad diez.vnde auidior expectat q̄ ille qui sperat. De. hic acriter reprehendit mitionē neqꝫ īmerito vt qui falsa protulerit et male iuuenū aīos instituētia q̇ nimis sunt ꝓcliues ad libidinē.proh iuppiter tragica exclamatio est reprehēdētis mitionē ⁊ in eū excādescētis. Vir. Proh.iuppiter ibit.et ita dicēs testari iouē videtur ⁊ inuocare aduersum illū in quē irascitur:vt dicere solemꝰ exclamātes bone deus q̄ta īprobitate mundus abundat

⁊u bō mitio redíges me.i.deduces me ad insaniā.i.ad mētis hebetudinē ⁊ expectationē.dic/sup. ꝙ ſi ē flagitiū.i.crimē icrepatione dignū adoleſcētulū facē hec turpia.i.ſi adoleſcētul⁹ h̄ turpia cōmittat.h̄ dicit in exclamādo in dictū mitionis.cui ꝓculdubio eq̄s veliſq; vt aiūt reclamari dignū ē ⁊ q̄dē ab oībus.Mi.ah hic īteriectio indignātis ⁊ egre ferētis talia ꝟba.auſculta.audiq̄ dictur⁹ ſū ne obtūdas.i. noli me moleſtare aut mihi moleſtus ſeu tedioſus eſſe ſepius.i.nimis ſepe de hac re.i.de fctō Eſchini.

piter:⁊u bō rediges men ad inſaniā. nō eſt flagitiū facere hec adoleſcētulū:Mi.ah auſculta ne me obtūdas de hac re ſepius.tuū filiū dediſti adoptandū mihi:is meus ē factus.ſi quid peccat demea:mihi peccat.ego illi maximam partem feram:obſonat:potat: olet vnguentum:de meo amat: dabitur a me argentum:dū erit ꝯmodum. vbi nō erit: fortaſſe excludetur foras. Fores effregit:reſtituētur.diſcidit veſtē:reſarcietur.eſt dijs gr̄a: ⁊ vnde hec fiāt: ⁊ adhuc nō moleſta ſunt poſtremo aut deſine:aut cedo quēuis arbitrū.

obtūdere ē aliq̄d ſepe odioſe repetere.dediſti mihi filiū tuū Eſchinū adoptādū.i.aſſumēdū. is fili⁹ eſt fact⁹.i.effect⁹ me⁹ fili⁹ ꝑ adoptionē.o demea ſi ipe peccat.i.errat q̄d.i.in aliquo.peccat mihi.i.ad meū dedec⁹.Tale eſt illō ciceronianū in ep̄lis ſi q̄d offēderit ſibi totū nihil tibi offenderit. ego mitio illi aduerbiū loci dicit Do.i.ibi ſiue illic vbi peccauit vel ibi ꝓ tūc aduerbiū tp̄is quēadmodū ⁊ olli pro illi apud Uir. exponiť ſepe ꝓ tunc a ꝑuio ſi recte memini illi.ergo.i.tunc q̄n peccabit ego Mitio feram.i.ſuſtinebo tolerabo maximā partē dedecoris q꞉ nūc in meā ē traductus familiā:tu aūt ipa adoptiōe ei⁹ cura liberat⁹ es:ea ꝓpť maxia ꝑs dedecoꝝ mihi ferēda icūbit ipſe eſchin⁹ obſonat.i.ꝯuiuia frequētat.nā feſt⁹ īquit obſonitare eſſe frequenter obſonare.ſignificat aut ꝯuiuere dr̄ aūt obſoniū vt pri⁹ dictū ē quicq̄d ī comedēdo addiť pani ⁊ vino vn̄ obſono as.neutrū: vel obſonoꝛ aris.deponēs ꝓ codē.i.vel ꝯuiuere vt Feſt⁹ ait.Uel ꝯuiuia frequētare ⁊ celebrare:⁊ oppipare.i.laute viuere.Potat.i.biboſus ē ſeu bibax ⁊ vino ſe obruit ⁊ ingurgitat ⁊ delicata ac ſuauia q̄ritat vina olet vnguēta.i.vnguēto ⁊ odoꝛe fragat qđ ē mollium viroꝝ ⁊ effeminatoꝝ ⁊ laſciuoꝝ in cute curāda laboꝛātium dicim⁹ aūt olere vnguēta olere aromata cū actio quēadmodū dicim⁹ ſapit mel.i.habet ſapoꝛē mellis.figuratā enim eſſe locutionē palā eſt.olet ergo vnguenta de meo.i.de meis pecunijs amat.i.amoꝛi indulget ⁊ amoꝛe captus ē argētū dabitur a me dum.i.q̄n erit cōmodū.i.erit opoꝛtunū dare ſup.ibi vbi.i.q̄n vel in quo loco nō erit argentū.ſ.q.d.dabo argētū dū opoꝛtunū erit dare ibi vbi nō erit.foꝛtaſſe ipe Eſchin⁹ excludeť foꝛas.i.vel nō admitteť vel iam admiſſus eijcieť vbi nō erit argētū.⁊ foꝛtaſſe dixit q̄m eē pōt vt gratis ameť gratiſ admittať ob ei⁹ foꝛme elegātiā ita legit Donat⁹ vt dictū ē.poſſet tn̄ foꝛſitan nō inepte ita diſtingui dabitur a me argentū dum erit opoꝛtunū dare.deinde vbi nō erit argentum foꝛtaſſe eſchinus excludetur foꝛas neq; poterit ſuum tenoꝛem deducere ſine pecunijs.Eſchinus effregit.i.rupit demolitus eſt diruit foꝛes lenonis.ſ. dicitur autem effrīgo is.ab ex ⁊ frāgo.quo verbo iuriſconſulti ſepe vtuntur.habetur enim titulus libro.xlvij.pandectarum de effractoꝛibus et expilatoꝛibus.ipe foꝛes effracte reſtituētur id eſt reficientur ⁊ in priſtinum ſtatum reſtaurabuntur Eſchinus diſcidit.i.diſrupit vel diſſecuit veſtem.illa reſarcietur.i. reparabitur reſuetur reficietur r̄ſtaurabitur emēdabitur.gratia habetur ſup.a me dijs.Eſt mihi ſup. id eſt ego habeo ego poſſideo et extat mihi.⁊ id etiam.vel ponitur hic gemināđo vt et terris iactatus et alto.eſt ergo mihi vnde hec fiant.i.vnde diruta reſarciantur et reparentur quaſi dicat ſi iſta ſint reſarcienda.adhuc diuina gratia habeo vnde hec fiant.Sic etiam nobis liceret loqui habeo[deo gratia]vnde inopem poſſum deducere vitam.Alij dicunt habeo deo gratias vude poſſim viuere et tunc intelligitur ago ſupple ſed cum eſt gratia intelligitur habetnr vel habenda eſt.et ea que fecit Eſchin⁹ adhuc id eſt huculq; non ſunt moleſta mihi id eſt mihi non diſplicent.Poſtremo id eſt tandem aut deſine id eſt ceſſa me obiurgare aut cedo id eſt dic vel da quemuis id eſt quemlibet quemcunq; volueris arbitrum:id eſt iudicem qui noſtre deceptationi modū imponat:et ſecundum te aut ſecundum me ferat ſententiam Arbiter eſt iudex electus arbitrio litigantium cuius arbitrio cōmittitur litis deciſio atq;

Te plura in hac re peccare ostendam. De. Hei mi-
hi: pater esse disce ab illis qui vere sciunt. Mit. Na-
tura tu illi pater es: consilijs ego. De. Tu ne consulis
quicq̄? Mi. Ah. si pergis: abiero. De. Siccine agis?
Mi. An ego totiens de eadem re audiam? De. Cure
est mihi. Mit. Et mihi cure est. Uerum demea cure
mus equā vterqꝫ ꝑtem: tu alterū: ego itē alterū. nam
ambos curare propemoduꝫ reposcere ē illū quē dedi
sti. De. ah mitio? Mit. Mihi sic videtur. De. Quid
istuc? si tibi istuc placet: profundat: perdat: pereat: ni
hil ad me attinet. Iaꝫ si verbum vllum posthac. Mi-
tio. Rursum demea irascere? De. An non credis? re-
peton quē dedi? Egre est alienus non suꝫ. Si obsto:

terminatio. ostendam id est conuincā confutabo te peccare plura id est ostendaꝫ te errare in pluribus in hac re id est in hoc negocio. Cum dicimus tu plura peccas ꝙ ego improprius sermo est q̄ ita debꝫ intelligi. peccas in pluribus ꝙ ego vt prius est expositum. nam pecco est verbum neutrum absolutum quod accusatiuo proprie iungi non potest. hei mihi id est prohdolor disce esse pater cum sis celebs ab illis patribus qui sciunt vere id est qui sciunt reipsa quid sit pater seu quid sit esse patrem. Mit. tu demea es pater illi Eschino natura id est generatōe naturali que natura dicitur vis insita rebꝰ de similibꝰ similia procreās. quasi dicat tu es illi pater naturalis: sed ego sum pater illi consilijs .i. suasionibus adhortationibus. q̄ si dicat tu genuisti eum ego vero educaui illum et que sint illi facienda suadeo. De. tu Mitio ne id est non consulis id est suades ei quicq̄ id est aliquid quod supple sit ei vtile aut honestum. Mi. ah interiectio dolentis propter cō-tumeliam illatā videlicet ꝙ nihil honesti illi consuleret. Si pergis id si perseueras in contumelia irroganda ego abiero id est abibo discedamꝰ coniunctiuum pro indicatiuo. De. Siccine agis id est vtrum sic discedis neqꝫ sicte loqueris: hoc dictum quasi reuocantis correptio est iam abibat. Mit. conuersus. Mitio enim & retro aspiciens inquit: an id est vtrum audiaꝫ te supple totiens quasi obtundendo de eadem re. De. Eschinus ē mihi cure id est ad me spectat. Mit. at id est etiam ipse ē mihi cure. Uerum id ē sed. o Demea vterqꝫ id est ego & tu curemus equam partem .i. habeamꝰ curā equalis vtriusqꝫ partis. tu Demea cures alterū filium scꝫ ctesiphonē. Item .i. similiter ego mitio alterꝫ curā. s. nam curare ambos .i. curā habere amboꝝ propemodum .i. fere est .i. equalet reposcere .i. repetere illū quē dedisti mihi in adoptionē. s. eschinū. De. ah interiectio dolentis. o mitio exclamat dolēs ac ꝯmotus ob id qꝺ dixerit mitio illū velle reposcere queꝫ dedit. Mi. sic videt mihi. s. te velle reposcere. De. q̇d .i. cur loquor sup. istud vel q̇d resisto aut si sic istic dicat q̇d. istic .i. iste frater ꝓ ꝯtemptū loq̇tur filio aut dicis si istud qꝺ filius facit vel si istud qꝺ ꝯmiscē ris. s. me velle reposcere placet tibi. Eschinus profundat .i. prodigat cōsumat luxuriose abliguriat oīa ꝑdat .i. ꝑditum se reddat aut amittat quicquid illi potest contingere: pereat id perdatur. nihil attinet ad me id est nihil ad me spectat: iam id est ex hoc tempore aut preterea si fecero supple. posthac id est post hoc tempus vnum verbum id est si dixero tibi ne vnum verbum quidē: & est aposiopesis. q. d. ero bene immemor aut aliquid tale. Mi. O Demea rursum id est iterum irasceris id est ira cōcitaris. De. an id est vtrum nō credis me irasci. s. quasi dicat. est mihi irascendi materia scꝫ dictum quod sequit̄ repeton id est repeto ne id est dicis tu ꝙ repeto illum filium quem dedi in adoptionem: indignāter dicit illud egre id ē moleste perperam est dictum supple. quoniam non sum alienꝰ id ē extraneus filio: etiaꝫ si non essem pater possem tamē ob propinquitatem eius bonos mores curare: egre ergo seu moleste seu difficulter dictū quasi latu sit difficile mihi patri. Si obsto id est resisto moribꝰ eschini: volebat aliquid subiungere vt prius: vt nō facio vltra debitum vel non abhorreo ab officio vel aliquid tale: sed se

desino. Unum vis curẽ: curo: et est dijs gratia: cum ita vt volo est: iste tuus ipse sentiet posterius: nolo in illum grauius dicere. Mit. Nec nihil nec omnia hec sunt que dicit: tamen nonnihil molesta hec sũt mihi: sed ostendere me egre pati illi nolui. Nam ita est homo: cum placo: aduersor sedulo: et deterreo: tamẽ vix humane patitur. Uerum si augeam: aut etiam adiutor sim eius iracundie: insaniam profecto cum illo: ⁊ si eschinus nonnullaꝫ in hac re nobis facit iniuriam. Quam hic non amauit meretricem? aut cui non dedit aliquid? postremo nuper (credo iam omniũ tedebat) dixit velle se vxorem ducere: sperabam iam deseruisse adolescentiam: gaudebaꝫ. Ecce autem de integro: nisi quicquid est: volo scire. atqꝫ hominem conuenire: si apud forum est.

correxit subiungens: iam desino. i. desisto totiens ista inculcare vel frustra in medium depromere: vis ꝙ sup. curẽ vnum scꝫ ctesiphonem: curo. q. d. bene volo ⁊ iam desino alium curare. est gratia dijs id est dijs habetur a me gratia. ⁊ sum deo obligatus siue eius beneficio deuinctus cum id est quando ita ẽ vt volo id est cum res optatis respondet: opto enĩ vt a cura illius filij efficiar liber qđ mihi contigit te faciente iste tuus filius adoptiuus eschinus ꝑ ꝯtemptũ dixit sentiet id est percipiet posterius. i. malum sequens: quod scꝫ sequitur ex nimia tua idulgentia. ⁊ posterius dixit ꝓ posterum comparatiuũ ꝓ positiuo. q. d. sentiet quantus sis ⁊ quantũ ames eum qui scꝫ est decipiendus ex tua nimia in eum indulgentia. Posteri⁹ enĩ rarum dicitur sequens vt postera dies id est sequẽs: vel põt capi posterius pro post id est fili⁹ sentiet postea qualis sit: nolo dicere grauius id est peius deterius in illum filiuꝫ. Mit. hec apđ se. Mi. dicit absente dmea. Nec id est ⁊ nõ hec mala de eschino q̃ dicit demea non sunt nihil. i. non sunt oĩno falsa imo sunt aliquid nec i. ⁊ non omnia que dicit sunt id est veritatem habent: quia qđ est falsum nihil est. q. d. nõ omĩa que dicit demea sunt vera nec oĩno falsa: imo aliqua sũt ⁊ aliqua nõ sunt. tamẽ id est ꝙuis nõ omnia sint vera tamẽ hec que fecit Eschinus nõnihil. i. aliquãtuluꝫ sunt molesta mihi id est mihi displicẽt sed nolui ostendere illi scꝫ demee me egre. i. moleste seu difficulter pati. i. ferre illa que fecit filius. nam ita id est talibus moribus homo ille est: cum. i. quando placo id est volo placare eum aduersor id est ꝯtradico illi sedulo id ẽ istanter vehementer ⁊ q̃si sine dolo ⁊ deterreo. i. deuerto deflecto eum ab opinione quã ꝯcepit de eo ꝓpter queꝫ irascitur. tamẽ id ẽ ꝙuis abstergere velim iram a se: tamẽ vix. patitur. i. fert tolerat id quod facio hũane. i. modeste benigne patienter equo animo. Uerum. i. sed si augeam iracundiã eius. s. aut etiam si sim adiutor id ẽ fautor iracundie eius ita ꝙ assentiar illi in ira sua, dicãqꝫ eum recte irasci ꝓfecto. i. certe insaniã ỽbum est hic. i. sim insanus vel desipiens seu desipiscam cum illo. i. in morem eius: etsi. i. ꝙuis eschinus facit nobis nonnullã id est aliquã iniuriã in hac re videlꝫ ꝙ effregit fores ⁊c. tamen vltra h̃ quam meretricẽ ipe nõ amauit. q. d. exarsit in multas: aut cui meretrici non dedit aliquid muneris. s. Postremo. i. qđ dicũt finaliter nup. i. nõ multo tpe a nunc credo. i. puto ꝙ sup. iam. i. tunc eum tedebat. i. ipe afficiebat tedio omniũ meretricũ. dixit se velle ducere vxorem sperabam. i. credebam adolescentiaꝫ. s. lubricitatẽ adolescentie iam deferbuisse. i. refrixisse siue feruorem pristinum reliquisse. alij legunt debuisse. ⁊ tunc sic astrue: sperabam eum deseruisse adolescentiam. i. motus adolescentie: vel e diuerso sperabã adolescentiã deseruisse ⁊ gaudebã. s. adolescentiã deferbuisse: autẽ. i. sꝫ ecce q̃si repẽtinũ ꝓpositũ de itegro. s. denuo volo scire q̃cquid ẽ atqꝫ ꝯuenire. i. alloqui hoĩem. s. eschinũ si est apud forũ venale vel causarum ambiguum est. Deinde lege per parentesim ⁊ per aposiopesim: nisi. i. nisi quia nõ temere credo que de eo dicuntur: ita enim interpretatur Dona. ⁊ quidem recte: vt mea fert sententia.

Obsecro ⁊c. Hic exemplū ꝓponitur ꝯtumeliosi diuitiis ꝑ potētiā ⁊ pauperis ꝯtumacis i ꝑnicīē suā. nitit̄ aūt ꝑsuadere escbin⁹ se inuitū intulisse iniuriaꝫ sannioni lenoni: sed fuisse ipulsum illius culpa. itelligendū aūt est parmenonē seruum morē gerentē escbino esse cū lenone vt tandē eriperet puella: cui⁹ extorquēde escbin⁹ cupidus erat San. o populares. i. o vos ciues. Populares interduꝫ dr̄ cui fautor videlꝫ gratiosus

Sannio leno. Escbinus adolescens.

Obsecro populares: ferte misero: atq̄ innocenti auxiliū: subuenite inopi. Esch. ociose ilico hic consiste nunc: quid respectas? nihil pericli ē: nūq̄ (dū ego adero) hic te tāget San. ego istā iuitis oibus. Escbi. Quāq̄ ē scelest⁹ nō ꝯmittet hodie vnq̄ iteruꝫ vt vapulet. Sā. Escbine audi ne te ignarū fuisse dicas meoꝝ morum. leno ego suꝫ. Escbi. scio. San. at ita: vt vsq̄ fuit fide quisq̄ optima. tu quod te posterius purges hāc iniuriam mihi nolle factam esse: huius quicq̄ nō faciam: crede hoc

qui scilicet dat operam vt captet auram. i. fauorem popularem q̄ ⁊ aurarius dicitur. Interduꝫ dicitur aliquis popularis qui ē de populo. interdū est denoīatiuum significās rem ad populum pertinentem. obsecro ferte auxilium id est ferte opem. auxiliū do fero q̄ tn̄ dici licet. ferte ergo auxilium. i. auxiliamini mihi misero. i. afflicto infelici atq̄ innocenti id ē qui non meruerim vapulare subuenite. i. succurrite mihi iopi: id ē pauperi admoduꝫ. q̄si sine terra inops dr̄ et plus est q̄ paup. Escbi. iā nūc. i. iam hoc ipso tempore tu leno consiste id ē mane constanter ⁊ audacter sta. ilico. i. continuo hic. i. in hoc loco ociose id ē secure qꝫ ociuꝫ ꝓ securitate ponitur. nam nisi qui securus est ociosus est. Donatus vult ilico hic locū significari nō tp̄s sed nō bene video quo bene mō cohererent hoc et illic que duo essent aduerbia de eodem dicta. quod si non esset hic aduerbium ilico pro illic bene haberet locū dicendo ociose ostendit se imperasse moduꝫ dicendo iam nunc imperauit tempus dicendo hic. vel illic ostendit se imperasse locum: et dicendo ꝯsiste ostēdit se imperasse locum: et dicendo ꝯsiste ostendit imperasse factum quid respectas: id est frequenter respicis hic id est post te aspicis. timebat ne a tergo alter veniret qui eum cederet. Nihil est pericli. i. nullum est periculum quasi dicat tua culpa et contumacia efficis vt vapules: nunq̄ id est non tanget te parmeno scilicet dum id est q̄diu adero id est presens ero hic. San. luctatur sannio leno cum eripientibus puellam inquiens. ego abducam sup. istam puellam inuitis omnibus: id est quod barbare dicunt male gratibus oium. Escbi. hoc dicit parmenoni qui eum iam mulctauerat. q̄q̄: id est q̄uis ipse leno est scelestus id est sceleratus improbus peruersus tamen supple non committet: id est non efficiet [sed proprie dicuntur de illicitis ꝯmittere in hoc significato] hodie vnq̄ id est vllo tempore seu temporis parte: vt id est q̄ vapulet id ē cedatur iterum. per quod euꝫ ostendit iam semel vapulasse. San. o escbine audi ne dicas te fuisse ignarum id est nescium meorum morum id ē meorum modorum viuendi. ego sum leno id est qui redimit puellas quas sibi questum turpissimum facere cogat. Escbi. Scio te esse lenonem. San. at id est sum leno fide id est veritate ita id est tam optima vt id est sicut quisq̄ id ē aliquis fuit vsq̄ id est in aliquo loco. q. d. qd̄ polliceor me facturum illud ego facio citra omnem dubitationem. non faciam id est non patiar quod purges. i. excuses posterius. i. vlterius postea ꝯsequenter. et ponitur comparatiuum pro positiuo videlicet pro postere qd̄ significat post vel consequenter. nō faciam ergo q̄ purges te huius vt sit neutri generis. i. huius rei causa sup. videlicet te nolle hanc iniuriam eē factam mihi: id est q̄ tu dicas q̄ tu non fueris auctor huius mee vapulationis ⁊ ablationis puelle: q̄m escbinus non eum cedebat sꝫ parmeno. vel non faciam. i. non permittā q̄ tu purges te nolle hanc iniuriam huius scilicet puelle erepte esse mihi factam. alij habent huius quicq̄: et tunc est sensus. non faciam quicq̄: id est aliquid huius id est de hoc. quod id est propter quod purges te nolle hanc iniuriam esse mihi factaꝫ. Crede hoc id est habeas hoc persuasum et exploratum. ego ꝑsequar: id ē vlciscar

ego meum ius persequar: neq; tu verbis solues vnq̄
quod mihi re malefeceris. noui ego hec vestra: nollem
factum: iusiurandum dabitur te esse indignum iniu-
ria hac: indignus cum egomet sim acceptus modis:
Eschi. abi prestrenue: ac fores aperi. San. ceterum
hoc nihil facis. Eschinus. I intro iam nunc tu. San.
at enim non sinam. Eschinus. Accede illuc parmeno:
nimium istuc abijsti: hic propter hunc assiste. Sanio.
hem sic volo. Eschinus. caue nunc iā oculos a meis
oculis quoq; dimouias tuos ne mora sit (si innuerim)
quī pugn⁹ continuo in mala hereat. San. Istuc volo
ergo ipm experiri. Eschinus. hem serua. omitte muli
erē. San. o miserum facinus. Esch. Geminabit: nisi
caues. San. hei miserā. Esch. Nō innuerā verū in istā

vsq; ad finē cause ꝓsequar ius meū. i. meā libertatē lenoniā. vel ꝓsequar meā vīdictā. Nā vt iniuria est q̄ fit inoxio sic ius ē qđ redditᷓ reo. neq; tu solues vnq̄. i. unq̄ lues ꝓsolues satisfacies purgabis v̄bis i. per v̄ba id qđ feceris mihi male. i. inique re. i. ipso effectu ꝛ vi mihi allata. ego noui vestra v̄ba. s. h̄ nollem. i. vellem h̄ nō esse factum. iusiurandū. i. sacramentū dabitᷓ. i. iureiurādo affirmabitur. impersonalitᷓ te esse indignū hac iniuria. i. te nō eē eū cui debeat fieri talis iniuria vt videlicet accuseris talem iniuriam intulisse mihi cū egomemet sim acceptus id est tractatus indignis modis id ē īhonesto modo et indigno: quia tali iuuene ingenio admitteretur seu fieret. vl̄ te esse indignū hac iniuria: id est qui deberes facere hanc iniuriam. Eschi. abi pre id est prei precede discede ante in domū ex h̄ loco: vel prestrēnue sit vnū v̄buꝫ vt ꝓdiues. et tūc sic lege. abi: id ē discede hinc prestrēnue. i. valde diligēter. nā strēnuus hō est diligens ꝛ validus ac magnanimus posset etiā forsitan ꝓstrēnue esse vocatiu⁹ ſꝫ meli⁹ ē vt sit aduerbium. abi ergo ꝛ aperi fores dom⁹ tue vbi est puella quā volum⁹ abducere. San. ceterū. i. sed nihil i. non facis h̄ id ē nō eo peruenisti vt h̄ possis facere videlicet vt tibi fores aperiam vl̄ nihil facis id ē nihil proficis h̄ in ablatiuo: id ē per h̄ q̄ ita mecū minaciter ꝛ īpetuose agis. Esch. iā nūc id est ex h̄ ipso tempore tu ꝑmeno. I. i. vade abi intro. i. in domum. Sā. at eni. i. ſꝫ certe nō sinā. i. nō patiar vt ipse suus parmeno eat itro vt precipis. Eschi. ꝑmeno serue mi accede illuc. i. vade ꝯfer te ad locum vbi leno est assiste: id ē qđ dr̄ tene te hic. i. in hoc loco quē tibi ostendo ꝓpter hūc. i. iuxta hunc lenonē vt sis paratus illum mulctare si sit opus. San. hem. interiectio indignātis et cōtumacis. sic volo vt. s. mihi assistat quasi contumax propter pericula cedis nō deterretᷓ. Esch. tu ꝑmeno serue caue iā ne sup. dimoueas. i. diuertas quoq̄. i. in aliquā ꝑtē vel in aliquē locū ocl'os tuos a meis ocl'is ne. i. vt nō sit mora. i. tardatō q̄n. i. q̄ nō pugn⁹. i. man⁹ clausa hereat. i. adhereat admoueatᷓ ꝯtinuo. i. ilico ī malā. i. ī gena lenonis. s. Mala ei ē illa ꝑs faciei ꝓpe ocl'os q̄ more mali. i. pomi ē rotūda caue ergo q̄ nō sit mora q̄n pugn⁹ hereat in mala ei⁹. si innueri ab īnuo is. ꝛ si feceri tibi signū. San. g̊ q2 tu ita ꝓcipis volo experiri ipm ꝑmenonē. i. de eo facē ꝑiculū an audeat facere qđ iubes. Esc. hē. ē hic īteriectio metuētis ne puellā abducat leno serua tu parmeno. i. ꝯserua ꝓtege tutare defēde puellā. ꝛ cū leno nimis acer eēt ad eā abducēdā subdit omitte mulierē. i. dimitte mulierē ꝛ subaudi cede lenonē. q̄ si de lenone illv dictū intelligatᷓ sic ītellige. hem admonētis tu lenone serua te. i. nō patiaris ita te mutilari. omitte puellā. i. patē vt eā abducam⁹ ꝛ ita euades Sā. o facin⁹ miseꝝ exclamādo ꝓferatᷓ. h' est vos ppl'ares videte facin⁹ mirᵃtione dignuꝫ. Esc. ipse ꝑmeno geminabit. i. duplicabit plagaꝫ sup. siue īstaurabit denuo v̄bera nisi caues. i. nisi ꝯsulis ꝛ ꝓuides tibi dādo petita. Sā. cū geminasset ꝑmeno exclamat leno hei īteriectio dolētis miseriā deest o. i. o miseriaꝫ i. sustineo sup. afflictionē miserabilē. Esch. nō inuerā. i. nō fecerā tibi signū ꝑmeno vt geminares sed geminasti. verūtn̄. i. sed tn̄ poti⁹ pctō in futuro īpatiui. i. vt v̄beres eū nō iussus quia peccat suus plus imꝑato faciēs qđ tamen volebat eschinus iō inq̄t. poti⁹ peccato eū cedēdo in istā ꝑtē. i. secundum hanc

partem in qua non inuenerim neqꝫ iusserim.naꝫ erant due partes videlicet iubere ⁊ non iubere:īnue re ⁊ nō inuere:ideo dixit in istam partē potius peccato ⁊c.O iā nūc.i.abi.q.d.sero ⁊ post verbera vbi iam tarditatis incusatio est.pōt etiam sed nō eque bene referri ad puellaꝫ quā iubebat introire:vt eā cōmodiꝰ eripiat.San.quid hoc rei est.i.qualis est hec res:vel quid hꝰ sibi vult.o eschine ne.i.vtꝝ pos sides hic regnū.i.vtrū dominaris hic ⁊ exerces tyrānidem hic.i.in ciuitate libera.s.athenarū in qua

partem potius peccato: tamen nunc iam. Sannio
Quid hoc rei est? regnum ne eschine tu hic possides?
Eschinus. Si possiderem: ornatus esses ex tuis vir-
tutibus. Sannio. Quid tibi mecum rei est? Eschinꝰ.
Nihil. Sannio. Quid? nostin qui sim? Eschinus. Nō
desidero. Sannio. Tetigin tui quicꝙ̄? Eschinus.
Si attigisses: ferres infortunium. Sannio. Qui ti-
bi magis liceat meam habere: pro qua ego argen-
tum dedi? responde. Eschin. Ante edes non fecisse e-
rit melius hoc conuiciū. nam si molestus pergis esse:
iam intro arripiere atqꝫ ibi vsqꝫ ad necē opiere loris.
Sā. Loris? liber. Esch. sic erit. Sā. O hoīem īpuruꝫ.

tyranni semper oppressi sūt. Eschi. Si possiderem hic regnū id est rerū potirer ⁊ omnia meo re gerent arbitrio: tu leno esses or natus id est tu beneficium a me consequereris ex tuis virtutibꝰ id est scd̄m tuas virtutes: sed cū in te nulle sint sed vitia non mo do non ornareris ad me: sꝫ etiā ꝓ tuis flagitiis grauissimas pe nas lueres. San. quid rei.i.que res est tibi mecuꝫ id est quid ne gocii mecum habes: vel quid in me actionis habes: aut quid ti bi debeo. Esch. nihil rei inquam est mihi tecum.q.d.nihil tecū ne gocii habere cupio: ꝑsertiꝫ cum in meum redundaret dedecus. San. quid modus interrogādi comicis familiaris: nostin.i.fis ne qui sim: qualis vir sim Eschi. non desidero nosse q̄lis sis. Sā. tetigi ne.i.vtꝝ tetigi legendi gra tia quicꝙ̄.i.aliq̄d tui.i.ex tuo cor pore. Longe em̄ interest si quis dicat tetigi aliquid tuum et teti gi aliquid tui. Naꝫ prius signifi cat me tetigisse aliquid qđ tuum erat vt librum vestimentū vel aliud: sed tetigi aliquid tui significat me tetigisse aliquod ex mēbris cor poris: vel aliquā corporis tui particulaꝫ. Esch. si attigisses id est leuiter tetigisses quod minus multo est ꝙ̄ tetigisses ferres id est portares sustineres patereris infortunium id est infelicitatem: pessimuꝫ successiuum.q.d. tecum pessime ageretur. San. responde qui id est vel quo modo magis licet tibi ha bere meam puellam pro qua dedi argentum: ꝙ̄ liceret mihi habere tuam si haberes: vel quia dixerat si attigisses dicit nunc sannio si mihi non licet attingere aliquid tui qui magis tibi licet non modo me am attingere sed etiam habere. Eschinus. Melius erit tibi supple lenoni non fecisse mihi hoc conuici um id est hanc contumeliam: hoc maledictum: hoc improperium: hoc dedecus: hoc probrum seu obpro brium ante edes id est ante domum puta in medio vico. quoniam locus aggrauat conuicium. Nam id est sed sicut nam qđ pro quod autem: si perges id est si perseuerabis: prosequeris esse molestus id ē fastidiosus tediosus iam id est statim abripiere id est ab hoc loco rapieris intro id est in interiorē do muꝫ atqꝫ operiere id est obruere coopericris loris id est scuticis funiculis de corio factis: q̄bus cede bantur mancipia vt conditionis reminiscentur. dicuntur autem mācipia ꝙ̄ manu capta sunt ab hosti bus: sed serui dicuntur quasi seruati cum eos iure belli liceret occidere. Atqꝫ ergo operiere loris id ē totus obrueris loris cum vapulabis scilicet vsqꝫ ad necem id est ad internecionē vsqꝫ id est vsqꝫ ad mortem. San. Minitaris ꝙ̄ sup. ego liber id est nō seruilis conditionis operiar loris quibus serui ce di solent. Eschinus. sic erit vt dico scꝫ quia loris vapulabis. Sannio. O hominem impurum id est im probum more antiquo id est dico te esse hominem improbum: sed est exclamatio: quaꝫ sic interpretor vt satisfaciam aliquibus qui nisi videant vnde regimina dependeant vt eorum verbis vtar suo ipso rum animo morem gerere satisfacere ve non possunt. eapropter cum professionis nostre officio videa mus incumbere vt ꝙ̄ plurimis satisfiat sic familiariter interpretādum duximus. Sed ad rē redeamꝰ.

hiccine libertatez aiunt esse equam omnibus? Eschi. Si satis debacchatus iam es leno: audi si vis iam. Sann. Ego ne debacchatus sum in te: an tu in me? Eschi. Mitte ista: atqz ad rez redi. San. Quam rē: quo redeam? Eschin⁹. Jam ne vis me dicere id quod ad te attinet? San. Cupio modo equi aliquid. Eschinus. Vah. leno iniqua me non vult loqui. San. Leno sum fateor: pernicies communis adolescentium perituris: pestis: tamen tibi a me nulla est orta iniuria. Eschi. Nam hercle etiam id restat. San. Illud queso redi: quo cepisti eschine. Eschi. Minis viginti tu illam emisti: que res tibi vertat male: argenti tantum dabitur. Sannio. Quid si ego illam nolo vendere: coges me? Eschinus. Minime. Sannio. Namqz id metui. Eschin. Neqz venundandā censeo: que libera est.

hiccine.i. vtrum homines aiunt.i. dicunt verum sup.i. facultatem liberam agendi quod libet eē equā id est equalem parem omnibus incolis hic id est athenis. quasi dicat vt video inter te ꝛ me non videt equa cum tu pulses ego vapulo tantum ꝛ meam possideas neqz mihi tui quicꝙ liceat attingere. Esch. O leno sannio si iam satis debacchatus es id est insaniuisti: desipuisti. a baccho dicitur bacchor aris. inde debacchor compositum in quo de auget nō minuit. Jam audi si vis. San. ne id est vtruz ego debacchatus sum id est insaniui seuiui verbis et verberibus in te i. contra te: an tu eschinus debaccatus es id ē seuitiam exercuisti tanꝙ bacchans ꝛ furibundus in me.i. contra me. Eschin⁹. Mitte.i. omitte missa fac ista ꝑ conteptum dicit quasi inepta atqz redi ad rē.i. ad negociū de q̊ agitur. San. quam rem omittaz supple cum rem ipam.s. puellam abduxeris. nam res pecunia intelligitur vl' id ꝓ quo pecunia dāda ē: quo.i. ad quem locum redeam presertim cum domus mee fores effregeris. Eschi. ne id est vtrum: iam id est nunc vis me dicere id est ꝙ ego dicam id qd̊ attinet ad te.i. tibi prodest ꝛ ꝯmoduz est. San. cupio vt dicas qd̊ ad me attinet modo.i. dū modo dicas supple aliquid equi id est aliquid quod modo sit vtile sed etiam iustuz ac honestum. Esch. Vah interiectio ridentis. leno.i. puellarum redemptor ac venditor quasi nomen sacrilegum ē et iniustum. leno ergo non vult me loqui iniqua id ē iniusta inhonesta. q. d. mirum est lenonez patrocinari iusticie. hoc totum ironice ꝓnunciandum est. San. Fateor sum leno ꝑnicies appositiue dictum id est qui sum destructio ꝑditio cōmunis .i. publica lues adolescentium.i. iuuenū. ꝛ sum inꝙ pestis.i. lues: corruptio pestilentia adolescentibus inꝙ perituris id est perdendis qui sequuntur viam perditionis et interitus anime: tamen id est quāuis sum leno: tamen nulla iniuria est orta id est incepta tibi et nata a me id est per me vel ex meo facto. Eschi. Nam hercle id est per herculem etiam cum hoc quod dixi te lenonem id restat id est id quod tu dixisti reliquum est videre: licet te esse perniciē communem adolescentum et pestem perituris. San. queso id est postulo. o eschine redi illuc id est reuertere ad illud propositum: quo id ē a quo negocio vel proposito tu cepisti id est incepisti. Eschi. tu leno emisti illam puellam viginti minis id est viginti libris tantum argenti id est tanta pecunia scilicet viginti mine dabitur tibi pro illo. que res id est que datio argēti male vertat tibi id est in tuum malum cedat seu in tuam cedat ꝛ conuertatur perniciem. Dixerunt veteres vertūnum esse deuz qui rebus ad opinata reuerētibus preesset. Sepe autem male cedit quod bonum putatur. ꝛ hoc est male vertisse. San. quid facies supple vel dices si nolo vendere tibi illam puellam quam tamen iam eripuerat eschinus coges id est compelles me vēdere scilz. Eschi. Minime id est non cogam te. Nam longe melius est mihi eam sine pecunijs habere. San. Peto sup. ita namqz metui id. s. ne me cogeres vendere. ꝛ est ironia contumax ꝛ ridicula. Eschi. neqz censeo illam puellam esse venūdandā.i. vendendā. que.s. puella est libera.i. nō ē seruilis ꝯditōis.

Nam ego assero id est vindico: asseuero restituo illam in libertatem manu mea. s. Nā assertores seu vē
dices manu capiebant quem asserebant in libertatem vel in seruitutem. quēadmoduȝ fecit marc⁹ clau
dius appij claudij cliens qui asserere volens in seruitutē filiā virginij plebei viri iniecit manū in eam
suam seruam ex serua natam appellans: ita hic eschinus asserere volens in libertatem puellā iniecit
in eam manū liberā eā esse asseuerans: bene ergo inquit assero manu mea illā causa liberali. i. p causa ȝ

nam ego illam liberali assero causa manu: nunc vide
vtrum vis argentum accipere: an causam meditari
tuam: Delibera hoc (dum ego redeo) leno. Sannio.
Proh supreme iuppiter: minime miror: qui insaniri
occipiunt ex iniuria: domo me eripuit: verberauit:
me inuito abduxit meam: ob malefacta hec: tanti-
dem emptam postulat sibi tradier: homini misero pl⁹
quingentos colaphos infregit mihi. verum etenim

ptinēteȝ actionē libertatis. Est
eñi causa liberalis controuersia
que continet in se actioneȝ liber-
tatis. De qua longe lateq̧ agit
libro. xl. pandectarū titulo de cā
liberali. Dicim⁹ autē assero te in
libertateȝ vel in seruitutem. i. vi
dico siue asseuero siue restituo
te in libertateȝ cuȝ dicereris fal
so seruus: vel redigo te in serui-
tutē cuȝ falso te asseuerares libe
ruȝ. In eodē titulo de causa libe
rali legi. hoc dicendi genus asse
uerare se ex libertinitate igenui
tatem pro asserere vel vindicare
vt etiaȝ dicere possumus asseue
rare se ex seruitute in libertatē.
ab asserendo dicūtur assertores
sepius vindices libertatis. quā
uis et forsitan dici possent asser-
tores seruitutis. quidni: cum asserere in seruitutem ex libertate dicamus. Inde eiusmodi assertiones. i. re
stitutiones in libertatem aūt seruitutē dñi vindicie vel vindicādo vel a vindicio vitelliorum seruo: qui vin-
dicta id est virga pretoria prim⁹ libertate donatus est. Inde dicūtur vindicie libertatis. vel scdm li-
bertatē vindicie seruitutis vel scdm seruituteȝ. Inde iudex aliquis vt fecit apius claudius decernit dr p
ferre decernere vel dicere vindicias seruitutis vel scdm seruitutem et ppinqui vt fecit virginius pater
vna cum alijs cognatis dicuntur postulare: vt vindicie libertatis vel scdm libertatem puelle agitate
in cā liberali pnuncietur. Sic ergo astrue lrām. Ego assero manu mea illam cā liberali. i. vel in contro
uersia de libertate vel per cām liberalē intelligendo actionē libertatis quam continet in se cā libera-
lis. Nunc vide. i. considera delibera vtrum vis accipere argentuȝ. s. viginti minas an vis meditari. i.
exercere tutari defendere cām tuam. i. tuam partem scȝ tuum ius in hac cā liberali quam in te puto in
tendere. o leno delibera. i. mente voluta hoc scȝ an vis accipere argentum an meditari cām tuam dum
id est q̄diu redeo. San. Proh supreme id est summe iuppiter. exclamatio est irascentis et quasi iouem
protestantis. quasi dicat. o summe iuppiter te inuoco in auxilium meum: vel imploro opem tuam: vl' te
stor fidem tuam vel aliquid tale. est autem exclamatio tragica in quam cum poeta incidit personaȝ in
sanientem introducit: vt prius. proh iuppiter tu homo redigis me ad insaniam. et hic id est nunc mini
me id est nō miror eos sup. qui occipiunt id est incipiunt insanire id est fieri insani. ex iniuria. i. post ac
ceptam iniuriam. q̄si dicat. Mirabar prius plerosq̧ insanos fieri per iniuriaȝ: sed iam nō miror post
q̄ ego ipse per iniuriam quam sum passus insanire compellor adeo vt exclamem proh supreme iuppit
Subdit iniurias quas accepit ab eschino. Ipse eschinus eripuit id est extraxit per vim me domo id
est e domo vel a domo mea. Dicim⁹ autem eripio te malis cum datiuo et a malis cū ablatiuo. ipe eschi-
nus vulnerauit id est sauciauit me: abduxit id est violenter abripuit meam puellam: me inuito id ē cō-
tra meam voluntatem. ipse eschinus postulat eam puellam emptam tandem id est viginti minis tra-
dier paragoge id est dari sibi vel postulat eam emptam dari sibi tantidem. i. pro eodem precio quo
empta est. Tantūdem dicitur in nominatiuo et accusatiuo et tantidem in genitiuo absq̧ casibus alijs: et
postulat eam dari sibi tantidem ob id: id est propter hec malefacta que in me exercuit. Donatus ait le-
gi in aliquibus codicibus totidem. Ipe eschinus infregit id est cuȝ sonitu illisit inflixit incussit me ho-
mini misero id est infelici et afflicto plus quingētos colaphos id est plusq̄ quingentas alapas: inde co-
laphiso as. id est alapis aliquem cedere. Dicimus autem eleganter. Incussi vel infregi vel illisi aut in
flixi illi colaphum pro eo quod dicunt dedi illi alapam. Iuuenalis. Nos colaphum incutimus lamben

ti crustula suo. Uerum id est sed enim id est certe quando id ē quia bene .i. multum promeruit .i. adiuuit: profuit: cui contrarium ē cōmeruit. Nam merere seu mereri ⁊ ꝓmerere seu promereri significat: ꝓstare beneficiū: cōmerere autem vel ꝓmereri significat contrariū. Uerū ergo quia bene ꝓmeruit .i. q̄ multum meruit vt puellā haberet. hoc dicit ꝑ ironiam: fiat .i. habeat eā ipe postulat suū ius .i. suū meritum: vel posset dici suū ius .i. suū meritū postulat vt eam habeat. ⁊ hoc etiā ꝑ ironiam ē pronunciandū nisi velit intelligere eum adiuuisse eum in eo ꝙ represserit idētidem parmenonem cedētem eū lenonem. Hec autē omnia leno volutat apud se cogitabundus: ⁊ varias rationes agitans. Age aduerbium hortantis seipm iaz id est nunc cupio accipere argentum; vel cupio eum habere eam si modo id est ea lege: si reddat id est restituat argentū quod ꝓ ea dedi: sed ego arioloꝛ id est diuino: auguroꝛ: suspicoꝛ: opinoꝛ. Inde ariolatores vt inqt Fest⁹ dicuntur coniectores id est diuini seu diuinatores. Ego itaq̄ arioloꝛ id est suspicoꝛ ⁊ diuino hoc quod sequit̄ vbi id est postq̄ dixero me dare puellam sup. tanti id est pro tanto precio videlicet viginti minarū. Ubi aduerte tā ti poni in genitiuo cum verbo nō tendente ad precium saltem proxime q̄uis remote ad preciū aliquatenus tēdat. Ilico eschin⁹ faciet testes id est capiet testes vt dici solet venditione facta, et tunc debebitur precium: testes inq̄ faciet me vendidisse puellam: de argento id est quantum ad argentum reddendum spectat somniū erit suppie id est nihil erit tandem: nihil soluetur neq̄ inuenietur. quē admodum cum aliquis somniat se accepisse pecunias: tandem cum expergiscitur nihil inuenit in manibus suis. Mox id est statim dicet mihi querenti pecunias hec verba. redi id est reuertere cras. ⁊ ita ꝑcrastinabit de die in diē: quoq̄ id est etiam possum facere id est tolerare id scz redi cras. si modo reddat argentum debitum: q̄q̄ id est q̄uis id sup. est iniurium id est q̄q̄ ita deferre solutionem ē inferre iniuriam ⁊ vexare suum creditorem tot accessibus ⁊ reditibus. Uel vt ait Donatus. q̄q̄ iniurium ē .i. molestum ⁊ ab iniuria profectum cogi vendere quod nolis: verum id est sed cogito id quod res ē id ē id quod est verum. quando id est postq̄ occeperis id est inceperis questum facere id est querere sic lucella per lenoniam artem: iniuria id est molestia adolescentium ē accipienda id est sustinenda: patienda: toleranda: ⁊ musitanda id ē consideranda cum silentio et in animo reputanda ac per hoc perferenda. Musitare enim proprie a musare ē frequentatiuū significatq̄ dissimulandi causa tacere. dictum a muto vel ab m. que lr̄am est nimium presse vocis ac pene nullius. adeo vt sola omniū cum inter vocales inciderit atteratur atq̄ subsidat. Virgil'. Musat rex ipe latinus. id est tacet causa dissimulandi. Deinde redit ad se inquiens: sed nemo dabit iniuriam scz ita vt non erit opus musitare ⁊ ideo frustra id est incassum deputo id est cogito voluto mecum id est apud me ⁊ in animo meo has rationes id est hos faciendi modos de quibus dictum est: puta de inferenda iniuria: vt non soluendo debito ⁊c.

quando bene promeruit: fiat suum ius postulat. Age iam cupio: si modo argentum reddat: sed ego hocariolor; postq̄ me dixero dare tanti: testes faciet ilico venundidisse me: de argento somnium: mox cras redi. Id quoq̄ nunc possū ferre si modo reddat: quāq̄ iniurium est. Uerum id cogito quod res est quando eum questum occeperis: et accipienda et musitanda iniuria adolescentium est: sed nemo dabit hec frustra. egomet mecū has rōnes deputo.

Syrus seruus. Sannio.

Tace egomet cōueniam ipsū: cupide ac

Tace egomet ⁊c. In hac scena duoꝝ neq̄ hominū spectari potest quedā captio dolosā pariterq̄ auaroꝝ vita attingit̄ qui sepe in dānū ipi⁹ auaritie rōnibus ruūt. Sy. Syrus seruus primo alloquitur ctesiphonem. deinde conuertit sermonē ad sannionem: et quia ctesipho maxime sollicitus erat ob metum patris ideo dicit illi seruus. tace

cipiat: iam faxo: atqꝫ etiam bene vt dicat secum esse actum. Quid istuc Sannio est: ꝙ te audio nescio q̄d concertasse cuȝ hero. Sānio. Nunq̄ vidi iniquius certationem comparatam: q̄ hec que hodie inter nos fuit: ego vapulādo: hic verberando vsqꝫ ambo defessi sumus. Syrus. tua culpa. Sannio. quid agerem? Sy. Adolescenti morem gestum oportuit. Sānio. qui potui melius? qui hodie vsqꝫ os prebui. Si. Age. scis q̄d loquar pecuniam in loco negligere maximum interdū est lucrū. San. hui. Si. metuisti. si huic de iure tuo cōcessisses paulum: atqꝫ adolescenti esses morigeratus hominum homo stultissime: ne non tibi istuc fe-

d est noli querelas producere: sed potius eas siste. egomet cōueniam: id est alloquar ipsum lenonem. Iam: id est statim faxo: id est faciam reperitur etiam faxim pro fecerim. Faciaȝ ergo ꝙ sup. accipiat pecunias et sit contentus neqꝫ conqueratur cupide: id est libenter atqꝫ etiam faciam ꝙ dicat bene actum esse secum: id est bene illi contigisse et se esse felicissimum et fortunatissimum in hoc negocio. Deinde nacta oportunitate aggreditur lenonem. Sannio. quid istuc est: id est sibi vult ꝙ audio te cōcertasse id est ptendisse cum hero: id est domino. et quidem vsqꝫ eo vt ad manus sit peruentuȝ. nescio quid id est propter nescio quam causam. Sannio. nunq̄ vidi certationem comparatam: id est pcitatem cōmotam contractam iniquius: id est iniustius. Certatio est actus contentioqꝫ certantium: sed certamen est res ipsa de qua certatur interdum tamen diligens lector certamen pro certatione inueniet. Nunq̄ inq̄ vidi certationem comparatam iniquius q̄ h̄ certatio que fuit hodie inter nos ambo: id est ego et ipse eschinus defessi sumus: id est defatigati: ego defessus sum supple vapulando in passiua significatione: id est dum verberarer. ille eschinus defessus est verberando vsqꝫ id est dum multum vel assidue et est aduerbium. Syr. tua culpa fuit supple que effecit vt ita vapulares vel id factum est tua culpa in ablatiuo: id est per tuam culpam. Sannio. Quid agerem id ē agere possem. Syrus. oportuit moreȝ gestum pro gerere: id est oportuit morē gerere seu optemperari adolescenti eschino. Sannio. Quid id est quomodo potui melius morem gerere qui prebui: id est obtuli os: id est faciem percutiendam scilicet hodie. vsqꝫ: id est assidue. Hodie hic non tempus significat sed iracundiam eloquentiam ac stomachum. Virgi. Nunq̄ hodie omnes moriemur inulti. Sy. Age hic corripientis est aduerbium scis quid loquar. interdum maximum est lucrum negligere pecuniam in loco id est vbi oportunitas postulat. Locus enim sepe poni inuenitur pro oportunitate seu occasione: quasi dicat interdum commodum est pecuniam negligere. sed non semper vt in hac parte. Sā. hui interiectio ridentis quasi leno rideat dicta serui et contemnat. Syr. Si nunc concessisses paululum de tuo iure: id est si paululum tuum ius pretermisisses. tuum ius dicit Donatus. hic tuam lenoniam duriciam. vel sic intellige. Si paululum non habuisses rationem tui iuris: quod est non vendere tuam rem si nolis ita ꝙ fortunam presentem esses securus capiendo pecunias ab adolescēte et illi morē gerendo. Dici autem sepenumero solet. interdum necesse est de suo iure concedere: id est quasi suum ius relinquere et sequi fortunam presentem que offertur: vt hic: ita vt non sit semper sequendus iuris rigor: sed interdum ab eo declinandum atqꝫ deflectendum. Dici etiam solet vulgo: multum de suo iure dimisit ire: vbi esset dicendum multum de suo iure concessit. Sed ad tenorem textus redeamus. Atqꝫ si morigeratus esses: id est morem gessisses et obtemperasses adolescenti eschino. Morigeror morigeraris deponens et morem gerere idem significant. si hec fecisses metuisti. o tu homo stultissime hominū ne: id est ꝙ istud argentum scilicet quod potuisses habere si paululum de tuo iure concessisses non fe-

neraret tibi. i. nō afferret non pareret tibi fenus. i. lucrū. Nā vt ait Donat⁹. aliq̄d d̄r feneratū quod cuz lucro redditū est atq̄ multiplicatū. Interdū tn̄ fenerare actiuū ꝛ fenerari deponēs significāt dare alicui pecunias ad vsurā. i. que ab accipiēte cū lucro reddātur et multiplicentur. Preterea feneror aris. interdū est passiuū a fenero. interdū significat accipere ad vsurā. vt si ita dicā. Ego a Johāne suz feneratus pecunias q̄ multis alijs fenerat inq̄ pecunias. Itaq̄ ta ē sensus: tu tua auaricia duct⁹ noluisti capere pecunias tibi tūc oblatas ꝛ ita nūc occasiōe calua ī dānū īcidisti et h̄ fecit metuēs q̄ ea pecunia ñ afferret tibi lucrū quēadmoduz tibi quotidie attulisset ipa puella questum faciendo tibi. San. ego nō emo spē. i. expectationē futuri boni vl̄ lucri p̄cio. negligēdo pecuniā quā hēe presentē possiz ꝯtra dictū hui q̄ dixerat interdū eē ꝯmodū in loco pecuniam negligere spe vz futuri boni. Sy. nūq̄ facies rē. i. nunq̄ accumulabis diuitias nūq̄ augebis rē familiarē seu substātiā. seu nūq̄ ꝯgreges peculiū pigue. vl̄ nunq̄ ꝯgregabis pecunias ad lucrū nō facies ꝛ vtilitatē seu ꝯmodū. Nā ꝛ litē ꝛ meretricis negociuz et lucrū ꝛ ꝯmoduz et patrimonium et oēz pecuniā noiari rē aiaduerti ex scriptur⁊ pōt. O Sānio

neraret. San. ego spem precio non emo. Sy. nunq̄
rem facies: abi nescis inescare homines sannio. Sa.
credo istuc melius esse: verum ego nunq̄ adeo astu
tus fui: quin quicquid possem: mallem auferre pot⁹
in presentia. Sy. age: noui tuum animum quasi iam
vsq̄ tibi sint viginti mine dum huic obsequare. Preter
ea autez te aiunt proficisci cyprum. San. Hem. Sy.
coemisse hic q̄ illuc veheres multa: nauiz conductam
hic scio animus tibi pendet: vbi illinc spero redieris:

abi. i. discede a tua ꝓfectione sordida quā nescis exercere. nescis inescare. i. arte ꝛ astutia fallere seu decipere et irrhetire homines. Tractum est aūt ab aucupibus: qui per escas effusas in terra aues ceperunt. Ideo d̄r. Auceps aues inescauit. i. sparsit escas vt illi ꝯfidant aues rheticulisq̄ irrhetiantur. San. credo istō quod dicis esse melius. i. esse ꝯmodius ꝛ aptius. Uerum. i. sed ago nunq̄ fui adeo id est ita astutus id est callidus: cautus quin id est q̄ non mallem potius [elegantis hic est] auferre. i. arripere in presentia id est sine dilatione q̄ in futuro. quicq̄ id ē omne qō possem aufferre seu celeriter arripere. vl̄ q̄cquid possem id est quamcunq̄ rē possem facere: sed superior sententia melior. Sy. Age. h̄ verbum est ꝛ significat dic: potest forsi tan nō iepte dici aduerbium hortātis. Nā h̄ hortatur lenonem vt attendat ad verba sua ꝛ ea exaudiat ac ꝑsuadenti consentiat. Noui tuū aīm liberālē scz qui sup. ꝯtēnas argentū pro puella arrepta. quasi. i. tanq̄ iam viginti mine. i. viginti libre sint tibi. i. quasi iam habeas viginti minas ꝯstitutas et assignatas vsq̄ id est in aliquo loco. q. d. noui tuum animum sic liberalem q̄ non cures istas viginti minas repetere ab eschino aut ctesiphone: sed iam earum estimationem tibi ꝯstitueris et assignaueris in alijs mercibus in quibus sis recuperaturus istas minas perditas dum id ē dummodo obsequaris. i. impendas obsequiuz et facias vt dicunt placitum inepte tamen. huic. s. adolescenti. autem: id est sed. preterea: id est isuper preterea predicta aiunt homines. s. hoc est fertur d̄r rumor est te proficisci. i. quasi iā arripuisse inter cypruz id est in illam insulam veneri ꝯsecratam. q. d. vis illuc ducere puellas hinc emptas. quibus illic questum facias vbi venus colitur id est libido exercetur propter ea ars illic lenonia locum habet. vel etiam proficisci dicitur potissimum in cyprum q̄ mercatus in ea vigeat ꝛ negociatio exerceatur. Sanni. hem interiectio indignantis et stomachantis ob inuentionem istaz. Syrus. Prosequitur quod inceperat syrus quo loquente dixerat leno. hem. Aiunt inq̄ coemisse idest emisse: comparasse hinc id ē ex athenis multa mercimonia seu venalia que veheres hinc illuc id est in cyprum. bene autem veheres quia vehuntur proprie que naui portantur. Unde vectores. Aiunt etiam nauim ꝯductam: id est retentam pro precio promisso qua tua sis vecturus scio: id est noui hoc i. hanc rem vel hunc locum scilicet cyprum vt interpretatur Dona. vel dic scio q̄ sup. animus pēdet tibi i. q̄ aīmus est iā totus pronus propensus et inclinatus ad eū. locum cyprum adeundum ac propterea q̄ non curet repetere istas minas. et aliqui codices habent hic. quasi iam in eo loco esset eius animus ꝑ cognitionem. vbi id est quando vel postq̄ redieris illinc. ex cypro vt supple. spero: id est credo et opto

tum .i. tunc ages hoc .s. exiges debitũ. Nam hoc agere dicimꝰ eũ qui instat negocio suo. San. Nusq̃ pedem moueo sup. vel profero: hoc est nusq̃ nõ solum non vado: sed nec moueo pedem quidem: quod minus est q̃ ire. Hercle perij perditus sum: illi adolescẽtes icẽperũt hoc .i. consilium inierunt a me eripiendi puellam meam. hac spe .s. quia sperauerunt me profecturum cyprũ. Sy. hoc dixit Syrꝰ q̃diu exclamabat leno ⁊ dicit summisse vt nõ audiatur. Leno timet inieci .i. imisi incussi scrupulũ .i. molestiã sollicitudinẽ ⁊ asperitatẽ homi .s. lenoni. Scrupus inde scrupulꝰ dicitur lapillus breuis ⁊ asper latens in calceo ingerẽsq̃ molestiã ⁊ sollicitudinem sua asperitate. de eo satis prius dictũ est. San. O scelera exclamatio admiroꝛ sup. scelera hoꝛũ hoĩz. Vide .i. cõsidera illud qd̃ sequitur vt .i. q̃lit eschinꝰ vel res ipa quã subdit .s. q̄ res suas iam hz coemptas expressit .i. lesit me in ipo articulo id ẽ in ipo vt ita dicaz pũcto quo mihi ad mercatũ erat eundũ: cõplures .i. multe mulieres sũt empte. ⁊ item .i. similiter alia sũt coempta q̃ porto hic .i. ex athenis cyprũ. Nisi venio .i. vado eo. Nã eo ꝓ venio ⁊ ediuerso sepe poni inuenit: nisi venio eo .i. cyprum. Est enĩ hic eo aduerbiũ ad locũ ad mercatuz .i. ad venũdandas merces meas. Mercatꝰ aũt q̃rte inflectiõis signi ⁊ locũ mercature exercẽde destinatũ. Itez mercatus significat tp̃s ĩ quo hoĩes in aliqua loca cõfluũt ad negociandũ ⁊ mercaturã exercendaz. Itaq̃ elegãter dicimꝰ vado ad mercatum in hyspaniam vbi dicunt vado in mercaturam. Nisi ego vado eo ad mercatum dãnum maximum est mihi. scz .i. multum dãni facio non eundo: nunc si omittam h̃ negocium .s. cũ eschino agã actũ .i. nihil agam ꝓuerbiũ est nam qd̃ in iure semel iudicatũ fuerit id rescindi ⁊ iteꝝ agi seu retractari nõ põt. vbi .i. postq̃ rediero illinc .i. ex cypro nihil est .i. nulla est reliqua spes: res .i. totũ negociũ de hac expressione refrixerit .i. iam desinerit esse recens iam deferbuerit iam nõ erit noua sz iam obsoleta ⁊ reiecta. dicetq̃ mihi sup. a iudicibꝰ nũc demũ .i. tandem sero post tp̃s venis ad agendum de re iã sopita: cur passus es tãdiu te opprimi: nec intenderis actionẽ seu cur fuisti negligens ⁊ remissus ac nimis patiẽs q̃ iniuriam hucusq̃ in corde portaueris. Vbi eras: cũ tp̃s erat agendi: vt ita q̄ satius erit .i. meliꝰ erit ꝑdere ꝑcium puelle q̃ aut manere hic tandiu .i. tanto tp̄e quo non nauigo aut ꝑsequi ius meũ in iudicio: tũ .i. tunc cuz rediero. Sy. syrꝰ fingit se nõ intellexisse oĩa ista q̃ locutꝰ est leno: illicq̃ aliud ꝓponit. ne .i. veꝝ iam enumerasti .i. computasti id qd̃ putes rediturũ ad te .i. ꝑcium puelle qd̃ tibi redibit qm̃ prius a tua bursa est ꝓfectum cum eaz emisti. San. ne .i. veꝝ h̃ .s. qd̃ seq̃tur est dignũ illo eschino. q. d. nõ decet iuuenẽ ingenuũ in h̃ mala prorumpe: hoccine .i. veꝝ decet sup. eschinũ iuuenẽ ingenuũ incipe h̃ .i. in sua iuuẽtute incipe malefacere. q. dicat nõ decet. deinde subdit q̄ eũ dedecet videlz vt postulet eschinus .i. velit aut spet aut expectet eripere .i. auferre abducere mihi hanc .i. meã puellã: ꝑ oppressionẽ .i. ꝑ lesionẽ ⁊ ꝑ impetũ ac violentiã opprimendo me emptorem. Sy. dicit huus h̃ verbum apud se indicans illum lenonẽ iam remitti neq̃ ita esse instantem vt prꝰ: leno labascit .i. animꝰ cadit: vt ciceronianis ꝟbis vtar ita q̄ eiꝰ aĩmꝰ inclinat et corruit: habeo dicere sup. vel qd̃ dicã h̃ vnũ .i. h̃ tm̃: vide .i. ꝯsidera delibera si satis placet id est vtrum hues id est velis saluare ⁊ recuperare seu conseruare an perdas totum .i. puelle ⁊ precium potius q̃

tum hoc ages. San. Nusq̃ pedez. Perij hercle hac illi spe hoc inceperunt. Sy. Timet inieci scrupuluz homini. San. O scelera: illud vide vt in ipo articulo oppressit: empte mulieres complures: et item hinc alia que porto cyprum: nisi eo ad mercatuz venio: damnũ est maximum: nunc si hoc omittã: actum agam: vbi illinc rediero. nihil est refrixerit res: nunc demum venis: cur passus vbi eras: vt sit satiꝰ perdere: q̃ aut hic nũc manere tandiu: aut persequi. Sy. Iaz ne enumerasti id quod ad te redituruz putes? San. Hoccine illo dignum est: hoccine incipere eschinum per oppressionem: vt hanc mihi eripere postulet? Syrus. Labascit vnum hoc habeo: vide si satis placet (potius q̃

venias in periculum sannio) serues: ne an perdas to
tum. diuiduum face: minas decem corradet alicun
de. San. Hei mihi: etiam de sorte nunc venio in dubi
um miser: pudet nihil: omnes dentes labefecit mihi.
preterea colaphis tuber est totum caput: etiam insu
per defraudat nusq̄ ab eo. Sy. Ut lubet. nunq̇d vis?
quin abeam. San. Immo hercle hoc queso syre: vtut
hec sint facta: potius q̄ lites sequar: meum mihi red
datur: saltem quanti empti empta est syre: scio te non
esse vsum antehac amicitia mea: memorem me dices
esse et gratum. Sy. Sedulo faciam: sed ctesiphonem
video: letus est de amica. Sann. Quid quod te oro?
Sy. Paulisper mane.

Ctesipho adolescens. Syrus seruus.

venias in periculum. face ꝓ fac diuiduum. i. fac diuisionem: hoc diuide. ⁊ declinatur hoc diuiduum diui.
habemus etiā diuidu⁹ a. um. dimidiū aūt dicit a dimensione. diuide ergo illas viginti minas ꝑ mediū
Eschinus nō habēs pecunias de se corradet. i. difficulter ꝯtrahere ꝯparabit abducet auellet extorq̄
bit eximet abstrahet aliunde i. ab alio loco vel ab alia occasione decem minas que sunt pro parte me
dia. Abradere significat per vim aufferre. San. hei mihi. i. dolore afficior: etiam nūc ego miser venio
in dubiū id est in periculū de sor
te id est quantū ad sortem. i. sum
mam principalem qua empta ē
puella videlz. xx. minarum. sors
enī est summa cui extrinsecus re
quiritur fen⁹. ait Do. nihil pudet
eum sup. vel nihil. i. non vel neq̄
q̄ eum pudet malefacere. s. eschi
nū. q. d. nullaten⁹ erubescit male
agere. Labefecit. i. labere hoc est
ruere fecit ⁊ decidere ac fregit
mihi oīs dentes. ꝑterea. i. insu
per totū caput meū ē tanq̄ sup.
tuber. i. tāq̄ illud genus cibi na
scentis intra terrā quod rustici
truffam vocāt. Est autē tuber vt
ait Do. gen⁹ cibi collectū ex tumē
tib⁹ ⁊ quasi pregnātibus arenis
Nunc ergo dicit totū caput meū
est ita tumens et inflatum vt tu
ber colaphis id ē per alapas. q.
d. ex frequētia colaphoꝝ totum
meū caput est turgidum ⁊ inflatū
etiam insuper. i. preter predicta
defraudat id est detrahit ꝯterit
per fraudem deducit de precio a
me dato pro puella ac ꝓpterea
nusq̄ abeo. i. non ꝓficiscor in ali
quem locū ad mercatum sed agā
aduersus eschinum. Sy. vt lubet
id ē queādmodū vis facite tuo
ipsius arbitrio relinquo. q. d. nō
curo. deinde fingens velle discedere inq̄t nunq̇d vis. i. nunquid vis aliq̇d aliud a me scire vel mihi di
cere. q̇n. i. q̇nimo abeam. i. discedā: postq̄ interrogauit nunq̇d vellet statim subdit ⁊ q̄si corrigendo sei
q̇ens melius eē vt discedat. Dona. dicit ibi capi q̇n ꝓ quare ⁊ tunc esset sensus q̄re discedā. San. imo
i. sed hercle queso h̄ qȯ seq̄tur. o syre vtut. i. vtcūq̄. i. qualitercūq̄ seu quoquo mō h̄ facta sunt ab eschi
no. q. d. dimissis oībus offensis: meū i res mea h̄ est vel puella vel preciū reddaꝶ mihi poti⁹ q̄ sequar
lites. i. poti⁹ q̄ litigem⁹ ⁊ agā in eschinū saltē. q. d. salutem h̄ ꝑticula nata est a captiuis q̄ ceteris reb⁹
desꝑatis ad min⁹: vt dici solet salutē petunt: saltē inq̄ reddaꝶ mihi tm̄ quāti. i. quāto precio empta ē. s.
puella. syre scio te nō eē vsum antehac. i. ante h̄ tp̄s mea amicicia si h̄ feceris dices me esse memorē re
cordando bn̄ficiū ⁊ gratū rependēdo seu grām referēdo. nā memor est q̄ apȯ se meminit: gratus qui
vicem reddit seu vices repēdit: multi aūt sunt memores ingrati tm̄. Sy faciā sedulo. i. laborabo vehe
menter instāter de industria sine dolo vt tibi tuū reddaꝶ: sed video ctesiphonem ꝑparatio ad aliā sce
nam est. deinde lenti⁹ ⁊ summisse subdit: ip̄e letus ē de amica. i. ꝓpter amicā q̄ potitus est. San. quia le
no videbat in alio occupatū syrum timuit ne nō intellexisset q̄ eum rogauerat. ⁊ ideo eū interrogat q̇d
nā sit illud quod rogauerit vt faciat periculū teneat syr⁹ memoria necne. Quid ē sup. qȯ oro te nā oro
regit duos actōs. i. q̇d ē qȯ te facē velim. Sy. mane. i. siste ꝟba desine loq̇ tace expecta habeas patien
tiā paulisꝑ. i. aliq̄diu nā parūꝑ paulisꝑ aliquātisꝑ dūtaxat dicūtur de tp̄e sił̄r ⁊ tantisꝑ qȯ est tandiu.

Bs quiuis. ⁊c. Hic ɔtinetᷣ eschini ɔmēdatio a fratre ctesiphone acta ⁊ veluti grãrũ actio pro eo bñficio ꝙ eschin⁹ eũ affecit ⁊ eripiēdo illi amicaꝫ ⁊ cã ei⁹ subeũdo fame pⁱculũ. Cte. loqͣtur primo hec secũ reminiscēs bñficiorũ beniuolētie fratris ⁊ ei⁹ affectionē in se laudãs gaudeas scd̃a psona ꝑ tertia q̃si gaudeatᷣ ipsonaliter diceretur. vel sic gaudeas .i. gaudeat aliq̃s quasi dicat fateor ꝙ gaudium est accipere beneficium .i. quod dicũt placitum recipere abs quiuis: id est quslibet homine. nam quiuis hic ē abltĩus singl̃aris. q̃s enĩ facit a quo vel a qui in ablto ṽt oĩbus liquet. cũ .i. q̃n opus ē .i. cũ egetur beneficio alieno verũ enĩuero id ē sed certe id .s. beneficiũ accipere cũ op⁹ ē demũ .i. solũ iuuat .i. non solũ affert gaudium sꝫ etiaꝫ delectationē qđ nõ facit id qđ prius dictũ ē vꝫ abs quiuis hoie beneficiũ accipeᷣ cũ opus ē si is benefacit quē equũ ē .i. decꝫ benefacē vtputa fratrē. o frater frater. prius est vocãtis posteri⁹ ē laudis quid .i. cur ego nũc laudē te satis certe scio ꝙ sup. nunq̃ dicã q̃cq̃ .i. aliq̃d ita magnifice .i. ita sublimi ⁊ graui stilo q̃n .i. qđ tua ṽtus nõ supet .i. nõ excedat id qđ .s. dixero magnifice. itaq̃ .i. ideo vel sint duo ṽba .i. ⁊ ita arbitror .i. puto me hr̃e hãc vnã rē .i. precipuam preter alios .i. vltra ceteros vꝫ neminē hominē .i. nullũ hominē fratrē .i. qui sit frater esse magis alicui sup. ꝙ mihi principem appositiue dictum .i. qui sit princeps p̄marũ artiũ .i. optimarum virtutũ: vtputa qui magis colat pietatã fraternã. p̄m⁹ enĩ significat aliquãdo optim⁹ vt prim⁹ danaũ ꝑ optimus vt interpretatur Prisci. Itē artes sepe a Cicerone ponũtur pro virtutibus. Sy. offert se nunc syrus ctesiphoni. o ctesipho h᷑ vocãtis est ⁊ incitãtis ad se respiciēdũ Ctesi. o syre. vsus est eodem genere dicēdi quasi oblitus quid dixisset syrus adeo erat gaudio elatus. ⁊ hoc dictũ est vultu hylari ⁊ gratulabundo ob aduentuꝫ eius. Ubi est eschinus. Si. ellũ .i. ecce illic eũ expectat te domi. Ctesi. hem. hic ē aduerbiũ letantis. Sy. quid est propter quod gaudes. Ctesi. o syre petis quid sit. nunc viuo cum prius languerem non habita ea quam deperibam opera id est industria labore operatione illius eschini o caput festiuũ .i. lepiduꝫ iucundũ elegãs aptum cuius contrariũ est ridiculum caput: vbi ponitᷣ ps ꝓ toto .i. o eschinũ festiuũ .i. dico eschinum lepidum iucunduꝫ qui putarit omnia incommoda esse tibi post pouenda id est contemnēda a se que autem sunt icommoda subdit videlicet putauit contemnenda maledicta id est contumelias conuicia probra improperia. famam id est malum nomen. pre meo commodo id est comparatione mei commodi. transtulit in se id est ascripsit sibi meum amorem et peccatum de rapienda puella. nihil pote id est non possibile erat supple facere aliquid supra id est vltra ꝙ fecit. Persi. qui pote vis dicam. pote dicit pro possibile. alij habent nihil supra potest tunc est sensus nihil vltra potest fieri vel ab aliquo postulari. Sed quidnam est supple fores in nũo singulari id est ostiũ ianua crepuit id est resonuit quod signum est ipam patefieri. vnde decrepiti dicti sunt clamosi senes. Si. mane mane gaudentis ē hoc dictũ non iubentis expectare.

Bs quiuis hoie beneficiũ (cũ opus est) accipere gaudeas: verũ enimuero id demũ iuuat: si quem equũ est benefacere is bñfacit. O frater fr̃ quid ego nũc te laudē? satis certe scio nunq̃ ita magnifice quicq̃ dicã: id virtus quin superet tua: itaqꝫ vnam hanc rem me habere preter alios precipuã arbitror fratrem hoiem neminē esse primarũ artiũ magi principē. Syrus. O ctesipho. Cte. O syre. Eschinus vbi ē? Sy. ellum te expectat domi. Cte. hē. Sy. quid ē? Cte. illius opa syre nũc viuo. festiuũ caput: qui sibi postputarit esse prē meo commodo: male dictũ: famã: meũ amorē: et peccatũ in se trãstulit. Nihil pote supra. Sed quidnam fores crepuit? Sy. Mane, mane ipse exit foras.

Bi est rc. Hic continetur fratrū duoꝝ colloquiū lenonis solutio ꝑ syrum redditis pecunijs. Escbin. vbi est ille sacrilegus id est ille nefarius leno. San. putat leno se queri vt pecunias accipiat vt erat auarissimus. men: id est vtruz querit me: et non querit ꝑ me vt litteratores aliqui putant. nunquidnam id est nonne aliquid effert: id est affert quod sim habiturus, deinde, vbi aspexit diligēter subdit. occidi. i. perij nihil video cuz afferre vt pecuniam mihi reddat. Escbi. hem interiectio hic repētiue rei ostensiua. oportune: id est tempestiue aduenisti sup. querito teipsum et nō querito pro te. o ctesipho q̄d agitur. hoc additū preter naturā questionis. omnis res id est totū negotium et de amica et de lenonis iurgio τ de suspitione patris est in tuto id est extra periculum vero hic particula corripiētis ē omitte tuam tristiciam. Ctesi. ego vero facile omitto illam tristiciam qui scilicet ego quidē id est certe habeaz te fratrem quasi dicat ita mihi propicium cui morē debeo gerere. o mi escbine. o mi germane id est frater vterine. ab interiectio dolentis se non audere prorūpere in eius laudes. vereor laudare te amplius id ē vlterius in os id ē apud te in cōspectu tuo ante faciem tuam coram in presentia tot auditoꝝ: vel corā id est presentialiter vt sic dicam non per epistolaz ne existimes. i. iudices me facere id. i. te laudare magis causa sup. assentandi. i. adulandi blandiendi q̄ꝙ habeam gratuz beneficiū a te mihi impensum scilz. Escbi. o inepte non est iniuria quia ē maior frater. age vel hortantis est aduerbium et deterrentis ab illa opinione non audendi laudare eum. vel sit verbum: quasi dicat dic quod velis quoniam non sum id putaturus quod existimas et times. quasi nunc. i. nunc primum adhuc norimus id est cognouerimus nos inter nos id est mutuo inuicem. hoc est times ne putem te assentari. quasi nunc primum venerimus i cognitionem alter alterius. Sed hoc qđ sequitur dolet mihi id est propter id quod sequitur doleo et indigne fero nos scisse de tuo amore pene i. fere sero. i. post tempus quo scire debebamus τ dolet mihi inq̄ꝙ nos vel rem seu negociuz pene i. fere redijsse pro peruenisse in eū locū. i. in eum statū, vt si omēs cuperēt auxiliari tibi. nihil. i. non vel nequaquā possent auxiliari tibi. Cte. me supple pudebat fateri scilicet amorem meum. Escbi. aha interiectio ostēdēs deprehēsam seu cōpertam esse causam celationis. Istec res sup. videlicet celasse ob id est stulticia id est inconsideratio socordia quedam. non autem est pudor qui in iuuenibus est probādus. Turpe dictu est id est pudendum ad dicendum vel vt dicatur te supple velle perire aut pene id est fere fugere ex patria ob id est propter rem scilicet puellam amatam tam paruulaz id est tam parui momenti et ponderis. vt id est vtinam vł queso sup. vt dij prohibeant id est auertant a te istec scilicet exilium fugamq̄ patrie. Ctesiph. peccaui id est non recte feci celando mee tristicie causam. Escbinus. sānio leno

Escbinus. Sannio.
Ctesipho. Syrus.

Bi est ille sacrilegus? San. Men q̄rit? nūq̄dnā effert? occidi: nihil video. Esch. hem. oportune: teipsum querito. Quid fit o ctesipho? in tuto est oīs res omitte vero hanc tristiciam tuā. Cte. ego illā facile vero mitto: qui quidē te habeam fratrē. O mi escbine: o mi germane ah vereor corā in os te laudare amplius: ne assentandi magis q̄ꝙ hab eaz gratū: facere existimes. Escbi. Age inepte. quasi nūc norimus nos inter nos o Ctesipho: sed hoc mihi dolet nos pene sero scisse: et in eū locū redisse: vt si oēs cuperēt: nihil possent auxiliarier. Cte. Pudebat. Escbin⁹. Ah stulticia est istec: non pudor. Tam ob paruulam rem pene ex patria: turpe dictu. Deos queso: vt istec prohibeāt. Cte. Peccaui. Esch.

quid tandem ait.i.breuibus dic quid dicit Sannio.nobis additũ est vt solẽt mihi τ tibi: vbi neq3 ad me neq3 ad te neq3 ad queq̃ referũtur sed orõnẽ dumtaxat ornãt τ.explent sonum. Sy.iam leno est mitis qui prius erat asper. Eschi.ego ibo ad forum vt absoluã hunc.i.vel vt satisfaciam ei τ quasi dimittam a me reddito sibi precio cui habẽdo tantope inhiat τ quasi vt a me soluã: ita vt nõ ãplius sit alligatus ad istud debitum exigendum vel ridet lenonẽ sequẽtem cum cũ barba lenonia τ mesto vultu tanq̃ esset reus qui rogaret absolui istãdo iudicibus.tu ctesipho ingredere sup.intro.i.in domum ad illam sc3 puellam visendam.San.O syre insta id est vrge et sollicita eschinum vt mihi satisfiat Sy.dicit h° eschino.eamus ad forum sc3 pro ut dixerat eschinus se iturã.nãq3 hic sc3 leno properat id est ire festinat vel ꝓficisci accelerat in cyprum in eam insulam.San.q̃dez i.certe ne dicas sup.me properare tam id ẽ tantum.timet eniz ne eo dicto eschinus auertatur a soluendo.etiam maneo hic ociosus i.sine occupatione q̃uis.i.q̃tumuis siue quãtũlibet.Sy.argẽtuȝ seu precium puelle reddetur.i.id ẽ restituetur tibi ne time: id ẽ noli timere.San.at.i.s3 insta in q̃ vt reddat omne.i.totum precium i tergrum.timet enĩ propter id qd dixerat diuiduũ face.Sy.eschinus reddet omẽ precium modo i.tantũmodo tace ac sequere me hac.i.p hunc locuȝ.San.sequor te sc3 hac.Ctesip.heus heus vox hec est reuocantis ex longinquo o syre vocãtis ẽ o.Syr.hem interiectio ostendens repentinam reuocationem quid est.Cte.hercle.i.per herculem obsecro te ab

Quid ait tandem nobis sannio? Syrus. Jam mitis
est. Eschinus. ego ad foruȝ ibo: vt hunc absoluam: tu
intro ad illam ctesipho. Sannio. Syre insta. Syrus
eamus. namq3 hic properat in cyprum. Sannio. Ne
tam cito quidem: quamuis etiaȝ maneo ociosus hic.
Syrus. reddetur: ne time. Sannio. At: vt omne red-
dat. Syr. Omne reddet. tace modo: ac sequere hac.
Sannio. Sequor. Ctesi. Heus heus syre. Syrus. hẽ
quid est? Ctesipho. Obsecro hercle hominem istum
impurissimum quamprimũ absolui tote: ne si magis
irritatus fiet: aliqua ad patrem hoc pe rmanat: atq3
ego tunc ꝑpetuo perieriȝ. Sy. Nõ fiet: bono aĩo esto.
tu cũ illa te int⁹ oblecta interi. τ le ctulos iube sterni
nobis: τ parari cetera ego iam transacta re conuertã

soluitote tu τ eschius.i.qd d3 barbare cõtentate siue contẽtatote istum per contemptuȝ dixit.hominez ĩpurissimũ.i.sordidissimũ auarissimũ q̃primum.i.citissime ne.i.pre timore qd [vt ita dicaȝ] si fit magis irritatus.id est ad iram commotus canum more qui proprie dicuntur irritari. ne ergo hoc: id est iste raptus puelle permanet.id est perfluat:futurum est optatiui a permano permanas quod est ꝑfluo is. ne inquã hoc effundatur ad patrẽ demeã aliqua aduerbiũ.per locum id est per aliquã viam seu aliqua ratione. Secretũ enim comparatur aque intra vas clause existenti: que cũ effunditur manat atq3 tũc scil3 qñ permanauerit ad patrem ego perierim: id est perditus fuerim perpetuo: id est imperpetuum et quod dici vulgo solet ne ego nouissime depingar.nam se iam aliquantisper perijsse fatetur seu innuit Sy.non fiet illud sc3 non permanabit ad patrem factum hoc.esto bono animo.i.habeas bonum animũ et quod dici vulgo solet facias bonum vultum non fiet quod timeas.interim id est interea dum hec agẽtur tu ctesipho oblecta te intus cum illa puella. dicimus oblecto me hac re vna cum socio: id est capio delectationem in hac re puta in studio cum socio meo: τ iube lectulos discubitorios scilicet in quib⁹ accumbentes cenitabant vetusti: sterni id est parari nobis et iube cetera id est reliqua preter lectos que sunt necessaria ad conuiuiuȝ celebrãdũ parari id est apparari de transacta id est pacata lite: aut pacato seu composito ac finito negocio de raptu puelle.conuertam id est recipiam referam me domum cum obsonio.i.cũ edulijs q̃ addũtur vltra panẽ et vinũ et quod vulgo vocãt pytantiaȝ. Cte.queso ita vt sup.

Osumamus hunc diem hylarē: id est vt hylari animo atq vultu hunc diem transigam⁹ et eum perpetuū in leticia degam⁹. qn̄. i. qꝛ vel postꝙ bene successit. i. prospere cōtigit videlicet vt leno non moueret turbas. sed et solueretur et amata potiremur.
Obsecro ꝛc̄. Hic introducitur sostrata matrona compatiens vna cum nutrice filie sueꝗ ex eschino effecta grauida iam parturiebat. nam vt in argumento dictuz est virginem atticam filiam ciuis pauperis eschinus cōpresſit ea lege: vt iureiurando spon-deret se illam ducturam vxorem. Sostrata mat. o mea nutrix can tara obsecro quid nunc fiet id est quomodo res se habebit quātuz ad partum filie spectat. Cant. ro gas: id est interrogas quid fiet. edepol spero id ē confido ꝙ sup. recte fiet res id ē res bene se ha-bebit et filia salua pariet. So. o tu mea blandientis est dictū mo re femineo. modo id est nunc pri mulū diminutiuū a primū aduer bis dolores pariendi occipiunt: id est incipiūt ipi filie. Cant. iam nunc times quasi. i. tanꝙ nūꝙ af fueris. i. interfueris parturienti mulieri: siue quasi nunꝙ tuleris opem parienti et quasi nunꝙ tu-te id est tumet pepereris id est p tū feceris. Sost. me miseram ex clamātis est dictuz. i. dico me mi seraz vel certum est sup. me esse miseram vel aliquid tale. neminē habeo mecū: sumus sole geta: id est seruus noster non adest. i. nō est presens. nec habeo sup. quez mittaz ad obstetricem: id est mu-lierem que adesse solet seu ferre opem parturienti. nec habeo ali-quem qui accersat: id est qui ad-uocet Eschinum vel eat ad vocā dum Eschinum. Cant. pol iuran-tis est quidem: id est certe iam id est statiz aderit id ē presens erit hic. nam nunꝙ intermittit id est omittit interrumpit pretermittit vnum diem quin id est ꝙ non semper id est per oēs dies veniat. So. ipse solus Eschinus est remedium id est medela mearum miseriarum id est mearum calamitatuz. Can ta. o hera id est domia Sostrata haud id est non potuit melius id est oportunius fieri id ē euenire na-te id est filie tue here id est domine mee ꝙ factum est: id est ꝙ euenit quando vicium: id est stuprum ob-latum est ipsi filie tanꝙ inuite propterea dixit oblatum quod vitium attinet: id est spectat. potissimum principalissime seu precipue ad illum Eschinum talem id est tam bene moratū tali genere id est tali no bilitate prosapie tali animo: id est tali affectione in te et filiam natum ex tanta familia id est ex tam di-uite domo vel talē intellige q̄tuz ad bona corporis: puta tam formosum seu pulchrum et tali genere ꝙ tum ad bona fortune hoc est talis generis honestate et tali anino quātum ad bona anime: puta tali sa-pientia aut modestia ꝛ cetera. Sostra. pol est ita id est veritas ita se habet vt dicis queso deos et ipse sit nobis saluus: id ē incolumis nobis seruetur. Nam cum talis sit nihil ad vota preter salutē opus est.

me domū cum obsonio. Ctesi. Ita queso quando be ne successit: hilarez hunc suma mus diem.

Sostrata mulier. Cantara nutrix.

Obsecro mea nutrix: quid nunc fiet? Can ta. Quid fiet rogas? recte adepol. Sost. Modo dolores mea tu occipiūt primu-lum. Canta. Iam nunc times: quasi nunꝙ affueris: nunꝙ tute pepereris. Sostra. Miseram me nemi-nem habeo sole sumus: geta autem hic non adest. nec quem ad obstetricem mittam: nec qui accersat eschi-num. Canta. Pol is quidem iam hic aderit. nam nū-ꝙ vnum intermittit diem: quin semper veniat. So-strata. Solus mearum miseriarum est remediū. Cā. Here gnate melius fieri haud potuit: ꝙ factū ē hera: quando vitium oblatū: qd ad illū attinēt potissimū: talem tali genere: atqz animo natū: ex tanta familia. So. Ita pol ē vt dicis. salu⁹ nobis deos queso vt siet.

Unc ⁊c. Hic exprimit̃ s̃uus fidelis ⁊ currens ⁊ mala nũciãs. refert enĩ eschinũ amore alieno captũ deꝑ̃raq̃ꝫ virginẽ atticã quã stuprauerat ea lege vt eã duceret vxorẽ. Ge. Nũc istuc ẽ. i. negociũ istõ de ducẽda ꝟgine ꝑ tpe pñti ita se hꝫ vel istõ ꝑiculum deserende virginis aut istõ tp̃s nũc est eiusmodi ꝙ si oẽs hoĩes ꝯferãt. i. ꝯgregẽt oĩa sua ꝯsilia atq̃ꝫ querant id est studeant laborent inuenire salutẽ. i. remediũ salutis huic

Geta seruus. Sostrata. Cantara.

Unc illud est: quod si omnia omnes sua consilia conferant: atqꝫ huic malo salutē querant: auxiliĳ nihil afferant quod mihi qꝫ hereqꝫ filieqꝫ herili ē. Ueh misero mihi: tot res repente circumuallant. vnde emergi nõ potest: vis: egestas: iniusticia: solitudo: infamia: hoccine seclũ. o scelera: o genera sacrilega: o hominem impiũ. Sostrata. Me miseram: quid nam est quod sic video timidum et properantem getã? Ge. Quem neqꝫ fides: neqꝫ iusiurandũ: neqꝫ vlla misericordia repressit neqꝫ reflexit: neqꝫ ꝙ part⁹ instabat prope qui misere indigne

malo. i. contra hoc malum. s. ꝙ Eschinus alieno incumbit amori ⁊ ẽ virginis stuprate ꝺsertor. nihil afferant auxiliĳ id est nõ afferant aliq̃d adiumenti huic malo inq̃ꝫ id est cõtra hᵒ malum qδ maluꝫ est mihi seruo ⁊ here scꝫ Sostrate ⁊ filie herili id est filie ex hera mea que nunc partui ꝓxima est ex opere Eschini. Ueh interiectio execrantis que iũgit̃ur datiuo. Ueh mihi misero id ẽ ego miser sum maledictus ⁊ infelix: tot res male scꝫ circũuallant ⁊ circumdant circũueniũt nos. s. tanq̃ꝫ inimica acies que vallo circũdat aut stipat se circa hostes: aut circũuenit ⁊ circumcludit vallo ipsos hostes ne possint aufugere: ergo circũuallant id est vel se muniũt aduersum nos vł nos circũueniunt nobis molestiaꝫ inferentes repente id ẽ subito. vnde id est a quibus rebus nõ potest emergi capiẽdo impersonaliter id est a nobis euadi non potest seu erumpi: vt locutio intelligatur impersonaliter ita ꝙ emergi sit infinitiuus huius verbi impersonalis emergit̃ emergebatur. Donatus. tamen vult emergi esse infinitiuũ ab emergor geris. deponẽti vt sit sensus. vnde id est a quibus rebus nullus nostrum potest emergi id est erumpere: res autem sunt hec: vis id est violentia illata puelle: egestas id est necessitas: inopia ipsius puelle: iniusticia id est malum iudicium huius temporis: solitudo id est desertio seu derelictio a defensoribus. quasi dicat. erit solitudo puelle a defensoribus propterea ꝙ inops est nec habet vnde conducat operas aduocatoruꝫ. infamia id est ignominia ab his qui credunt puellaꝫ esse stupratam precio hoccine id est vtrum hoc seculum est supple tale vel tales sunt homines huius seculi id est huius durationis hominum huius etatis hu⁹ tempestatis. o scelera exclamatio o miror tot scelera ⁊ flagitia esse hac tempestate. o genera hominum scilꝫ sacrilega id est nefaria ⁊ impia id est dico talia genera hominũ qui talia agunt esse sacrilega. o hominem scꝫ eschinum impurum id est fedum turpẽ ĩhonestum vel impium id est iniustum erga deum qui deum ante oculos non proponit hoc est dico hoĩem illum esse turpẽ ⁊ inhonestum. So. me miseraꝫ exclamatio est interiectionis vice fungens. q. d. sup. me infelicem ⁊ mihi imminere aliquid miserie. quid id est qδ. i. propter quod video getam s̃uum sic timidum id est perturbatum ⁊ sic properantem id est festinantem. Get. geta sostrate exclamationem non audiuit: ideo pergit in sermone suo ⁊ ideo sic iunge cum illo quod dixerat. o hominem impurum quem scꝫ eschinũ neq̃ꝫ fides id ẽ promissio facta: neq̃ꝫ iusiurandũ quo iurauit se ducturuꝫ eam: neq̃ꝫ mĩa. i. cõpassio: aut ꝙ ei vim intulit: aut ꝙ eã amauit ⁊ illi ꝓbro fuit. Quem ergo illuꝫ. abundat illum. neq̃ꝫ fides ⁊c. nõ repssit. i. nõ cohibuit ne auderet id moliri: neq̃ꝫ reflexit. i. reuocauit retraxit ne id faceret grande facinus: neq̃ꝫ id repressit. eum quod debebat deterrere eum ab eo faciendo; videlicet ꝙ partus eius puelle instabat id est imminebat futurus erat prope seu appropinquabat: cui puelle misere id est que misera fuit propter illud vitium. quod ipse eschinus obtulerat ipsi inuite scilicet vitium id ẽ stupruꝫ.

per vim id est per violentiā:indigne id est impie ⁊ crudeliter.aliȷ̄ codices loco cui habent qui,sed tūc ē intelligendum qui eschinus obtulerat ei supple misere ⁊c. Sostrata.non satis intelligo.que id ē quas res vel que verba loquatur. Canta.sostrata obsecro ꝙ supple accedamus id est adeamꝰ ꝓpius a prope comparatiuum aduerbium id est propinquius ꝓximius. Interduz enim ꝓximus fungitur voce positiui ⁊ comparationē habet. Geta. Ah interiectio dolentis,me miserum id est dico vel fateor.q.d.suz bene miser. vix.i. quasi non sum compos animi.i.sane mētis seu sani animi: sicut diximus compos mentis pro sane mentis: vel compotētis animi seu compositi animi vt aliȷ̄ volunt q̄ omnia ferme in idem reciduut. Eius autē contrarium est impos animi vel non sane mentis: vel incōpotentis vel non incōpositi animi. vel qui suo animo non potit̄: vt sunt iracundi qui vehementi appetitui nequeunt moderari. et iō nō sunt compotes animi vel sui id ē non potiuntur arbitratu suo vel seipsis vel suis animis. Cōpos etiam inuenitur iungi ablatiuo. Salustius. Nec animo nec lingua satis compos. Vix ergo suz compos animi:ita id est adeo ardeo id est vror:incendor:iracundia id est animi perturbatione ⁊ sanguinis ebulitione. Nihil est quod malim id est potius cupiā ꝙ illam totam familiā a qua ducit originē eschinꝰ:⁊ ipm eschinū simul qui de illa familia dari obuiam mihi id est occurrere mihi vt euomaz id est eiȷ̄ciam hāc omnez irā id est qȝ vulgo dici solet deirascar ī eos q̄ sunt de illa familia.dū.i.ꝙdiu.hec egritudo.i.hec mētis mee iracundia. Nā egritudo mentis est ipius ꝑturbatio ⁊ cōmotio.dū inꝙ hec egritudo est recens.i.noua.nā paulatim lapsu tpis efferuescit ira.q̄ cum recens esset erat vehemētissima.habeā satis id suppliciȷ̄.i.illȝ suppliciū mihi.h̄ est illud suppliciū satis sit seu sufficiat mihi vel sufficiēs mihi habebo de eis suppliciū dūmō vlciscar id est dūmodo puniā vel vindicē illos de illa familia mihi inuisa. Primū.i.īprimis extinguerē aīam seni.i.suffocarē senē.⁊ dixit extiguerē ꝓpterea ꝙ ab antiquis putabat̄ aīa esse ignis q̄ extingui ꝑcipue di. Primū ergo extinguerem aīam ipi seni demee q̄ ꝓduxit.i.genuit illud scelus.i.illū scelerosum filium. aūt.i.sed tum.i.deinde vah q̄bus modis.q.d.acerbis asperis lacerarē.i.dilaniarē syrū huuz impulsorem.i.suasorē vehementē q̄ nō solum videat̄ suadere sȝ etiā impellere. Ubi h̄ interiectio vah[q̄ sepius est ridentis]hic ostendit vehemētiā affectus in syrū ⁊ voluntatē imodicā arripere.i.celeriter ⁊ cū impetu caperē eū mediū.i.ꝑ mediū corꝑis.sublimē.i.in altū sublimatū vt caderet grauꝰ ⁊ statuerem.i.ꝓsternerē vel imitterē in terrā primū aduerbiū.i.primo:capite.i.ꝑ caput.deinde reliquo corpore seqn̄te.q.d.precipitem eum darem capite primum in terra statuto vt dispargat.i.in diuersis partibus spargat seu perfundat viam.s.cerebro.i.effusione sanguinis e suo capite ꝓdeuntis vel effusione ipsius cerebri. Posset etiā forsitā dici dispargat viā.i.diffundat viā ⁊ faciat foueam in via ꝑcussione capitis sui que fossa fieret dispergendo terram huc ⁊ illuc eriperem.i.irruerem.effoderem extraherem oculos ipsi adolescenti scilicet eschino quibus amore puelle captus est. postbac id est postea post illud factum darem eum precipitem id est precipitarem: deiȷ̄cerem eum ab aliquo editiore loco: quod facile esset factu: erutis oculis; ruerem id est cum impetu prosternerem; impellerem ceteros de illa

per vim vitium obtulerat. Sostrata. Non intelligo satis que loquatur. Canta. Propius obsecro accedamus sostrata. Ge. Ah me miserum. vix sum compos animi: ita ardeo iracundia. Nihil est quod malim: ꝙ tota in illam familiam mihi dari obuiam: vt iram hanc in eos euomam omnem: dum egritudo est hec recens. satis mihi id habeam suppliciȷ̄: dum illos vlciscar modo. seni animam primum extinguerem ipsi: qui illud produxit scelus: tum autem syrum impulsorem: vah quibus illum lacerarem modis. sublimem medium arriperem: et capite primum in terraz statuerem: vt cerebro dispargat viam: adolescenti ipsi eriperez oculos: postbac precipitez darem ceteros

familia ruere hic habet actiuā significationē: significatq; toto corpore vti ad impellendū. qd faciunt qui precipites alios prosternūt. Tonderē. i. contererē fabrorū more qui malleis tundūt sepe icudez ictus repetentes. agerē. i. agitarē. Flarē volutarē nimia celeritate psequerer: atq; pmouerē. raperem. i. raptū ac properanter illos comprehenderē. psternerem. i. deturbarē: in terrā deijcerē sed cesso: id est desisto ista incassum minitari. malo: id est potius volo impertire. id est participem facere heram meam sostrataz

ruerem: agerem: raperem: tunderem: et prosternerem. Sed cesso heram hoc malo impartire propere. Sostrata. Reuocemus: geta hem. Geta. Quisquis es: sine me. Sostra. Ego sum sostrata. Geta. Ubi ea est? te ipsam querito. te expecto: oppido oportune te obtulisti mihi obuiam hera. Sostrata. quid est? quid trepidas? Geta. Hei mihi. Sostrata. Quid festinas mi geta? animum recipe. Geta. Prorsus. Sostrata. Quid istuc prorsus ergo est? Geta. Perimus. actum est. Sostrata. Eloquere (obsecro) quid fiet. Get. iaz. Sostrata. Quid iam geta? Geta. Eschinus. Sostra. (Quid is ergo?) Ge. alien⁹ ē ab nostra familia. So. hē perij q̄re? Ge. amare occepit aliam. So. veh misere mihi. Ge. neq; id occl'te fert ab lenōe ipsus eripuit

hoc id est hac re infausta ac infelici. Dicimus enim impartio tibi consilia mea: et impartio te consilijs meis id est tibi communico mea consilia. Malo inq; impartire eam propere id est properanter festināter. Deinde incipit domum versus ire. Sost. Reuocemus eum scilicet. Deinde vocat eum suo nomine. Geta. hem. vbi hem vocantis est aduerbium seu mauis interiectio. Cum enim aliquem vocamus eminus positū dicimus. Johannes han. Geta. Quisquis es id est quicunq; sis sine id est permitte me ire ad impartiendam heraz hoc malo euētu. et hoc dicit nondum ea aiaduersa. So. ego sum sostrata. Ge. vbi est ea sostrata. qua cognita subdit. querito te ipsam. expecto te. o hera obtulisti te obuiam aduerbium: id est in occursuz mihi oppido: id est valde aduerbium intendendi. oppido oportune: id est valde apte. Sost. quid est quid: id est cur vl' propter qd trepidas id est times seu timorē pre te fers. neq; tibi satis constas quinimo. incessus tuus modo citus modo tardus more perturbati et animo agitati. He. hei mihi id est doleo. dolor mihi inē afficior dolore pertentat dolor pectus. So. o mi geta quid. id est cur es ita commotus et perturbatus at anhelans more festinantis vsq; adeo vt crebriora verba continuare non possis pre anhelitu nimio et propter ea recipe id est resume reuoca animum et incipe spectare neq; ita animo cadas. Geta. Prorsus id est omnino perimus scz quod sequitur. sed illud prosequi non potuit pre anhelitu nimio. So. ergo quid istud prorsus est. i. sibi vult. quid vis dicere prorsus esse. Ge. prorsus perimus. i. perditi sum⁹ actū ē verba hec sunt desperationis. Nam actum est dicitur in ea re de qua sit iam lata sententia. So. obsecro te eloquere: id est bono sermone et tali intelligaris detege quid sit illud propter quod es ita turbatus. Geta anhelans geta et singultus emittens dicit. iam: id est statim eloquar. Sostra. o geta quid dicis supple. iam te futurum vel quare dicis iam: nihil aliud addens sed impeditus singultibus crebris. Geta. Eschinus ē alienus ⁊ cetera. vt postea sequitur: sed suspirio interpellatus duntaxat dixit eschinus. Sostra. ergo quid is eschinus fecit supple. Geta. iunge nunc cum eschinus quod solum dixerat sic. eschinus est alienus id est remotus et alienatus a nostra familia ita vt quem sperabamus futurum tibi generum ita de familia nunc alienatum a filia tua cernimus. So. hem. dolentis interiectio. Perij: id est perdita sum: quare est sup. alienus. Get. occepit: id est incepit amare aliam puellam. Sost. Ueh mihi misere. i. ego misera sum maledicta et infelix prorsus ita vt videar esse maledicta a deo. Ge. neq; fert occulte: id est non celat id scilicet se amare aliam. Ipsus pro ipse eripuit id ē abduxit abstulit

palam. So. scis ne hoc certe? He. Certe: hisce oculis egomet vidi sostrata. So. ah. ah. me miserā quid iam credas: aut cui credas: nostrū eschinū: nostrā vitā omniū in quo nostre spes opesq̄ site oēs erant. qui sine hac iurabat se vnū nūq̄ victuꝝ diē. qui se i suo gremio positurū puerū dicebat. patrē ita obsecraturū: vt liceret hanc sibi vxorē ducere. He. Hera lachrymas mitte: ac potius quod ad hanc reꝫ opus est porro prospice. Patiamur ne an narremus cuipiā? So. au au mi hō sanus ne es? an proferēdū hoc tibi videtur eē vsq̄? He. mihi q̄dē nō placet. Iā p̄mū q̄dem illū alieno aīo ab nob eē: res ipa idicat. nūc si hec palā pferamꝰ: ille i ficias ibit sat scio. tua fama ꝛ gnate vita i dubiū vēiet: tū si maxie fateaꝛ cū amet aliā: nō ē vtile hāc illi dare:

palam id est manifeste a lenone id est turpi viro puellarum redemptore. So. ne. vtrum scis hoc certe aduerbium: id est quod dici solet: omnino pro vero. He. Certe. o sostrata egomet vidi hisce oculis hoc ponitur maioris asseuerationis gratia. So. ah ah [interiectio ē flentis] me miseraꝫ id ē dico vel fateor me infelicem. Iam nunc quid credas: id est cui sermoni adheras nunc. vel cui rei acquiescas iam: cui homini sup. credas id est confidas. Est ne verum sup. nostrum eschinum ita familiarem extitisse nr̄aꝫ omnium vitā id est nostram vite future spem: vel ita charum vt ē nobis chara vita? Est ne ergo verum illum fecisse talia sup. ē enim ecclipticus sermo aptus perturbatis in quo eschino nostre spes id ē expectationes et nostre omnes opes id ē nostre facultates erant site: id est posite collocate. Nam situm est quicquid in loco suo positum non euertitur qui scilicet eschinus iurabat se nunq̄ victurum vnū diē sine hac id ē sine filia nostra. qui eschinus dicebat se positurum puerum cuius partus imminet in gremio suo: id est supra genua sua more matrum q̄ nunq̄ dicebat se obsecraturum: id est rogaturuꝫ obnixe patrem ita vt id est q̄ liceret sibi ducere hāc filiam meam vxorem: id ē in vxorem. Dicimus enim duci filiam illam vxorem. vel duxi in vxoreꝫ He. o hera: id est o tu domina sostrata mitte: id ē dimitte lachrymas id est noli flere amplius ac potius consule: id est consilio prospice seu prouide porro id est in reliquum et futurum deinde. naꝫ porro hic est temporis aut ordinis aduerbium non coniunctio. Consule ergo de eo supple quod est opus id est quod est necessarium ad hanc rem. vel consule in reliquū quod scilicet consilio prouidere in reliquum est opus. i. necessarium ad hanc rem. Sentit autem non lachrymis esse agendum vbi consilio opus est. Deinde interrogat geta ne id est vtrum patiamur: id ē feramus equo animo an narremus cuipiam: id est alicui hoc quod nobis factum est ab eschino. vel potest iungi cum precedente sic. porro id est deinde consule id est consulta delibera ne: id est vtrum patiamur an narremus cuipiam id est alicui. Deinde subiunge quod scilicet consulere an patiamur an narremus cuipiam est opus ad hanc rem. So. au au. interiectio indignātis. o mi homo. ne id est vtrum sanus es. i. compos an: id est vtrum hoc factum scilicet eschini videtur tibi esse proferendum: id est diuulgandum vsq̄ id est in aliquo loco. He. quidem id est certe non placet mihi: id est non est mea sententia vt vsq̄ proferatur. iam id est nunc primum id est in primis res ipsa id est ipse effectus indicat id est prodit manifestat illum eschinum esse alieno animo: id est habere animum alienum id est alienatum a nobis. nunc si proferamus palam: id est si publicamus hoc stuprum scilicet puelle. Ille Eschinus inficias ibit: id est negabit sat scio id est non dubito et satis perspicio q̄ negabit tua fama id est tuum nomen et vita nate: id est salus filie tue que iam parturit. et ita si hoc resciuerit esse publicatum dolore perculsa poterit extremum claudere diem tua ergo fama et vita gnate veniet in dubium id est in periculum. Tum id est deinde si maxime fateatur: id est si assertiue vt dicāt confiteatur stuprasse filiam non est vtile hanc scilicet filiam tuam dari illi nuptui cum amet aliam ab ea. ꝛ ita non posset bene viuere cum eo qui amore alterius teneatur.

Quapropter id est q̃obrem opus est tacito id est tacere vel celato id ē celare: vt Salustius. Priusq̃ incipias consulto ⁊ vbi consulueris mature facto opus est. Opus est igitur celare quoquo pacto. i. q̃ cũqz modo celari possit. Sostrata. ab interiectio dolentis: minime gentium id est nullatenus op⁹ ē in-q̃ tacere: vbi gentium genitiuus ponitur cum minime non necessitate significationis sz ornatus gra-tia ⁊ sonoritatis: vt etiaz dicimus nusq̃ gentium terrarum locorum. Deinde subdit nõ faciam. i. nõ ta-cebo. Ge. quid ais. Sostra. proferam id est diuulgabo facin⁹ vi-ri. Et ideo quod pri⁹ dicebatur an mi homo sanus est. Donatus vult ex persona nutricis legẽdũ esse: que rem dissimulandam pu-tat. Ge. Hez interiectio dolẽtis. o mea hera scilz sostrata vide id est diligenter considera quã rez agas id ē quid facias. Sostra. res non potest esse peiore loco id est in peiore statu q̃ in quo lo-co id est statu nunc est sita id est posita constituta collocata. q. d. peius accidere non põt q̃ iam acciderit. Primum id est in pri-mis ipa est indotata id est sine dote: tum id est deinde preterea id est insuper dos que erat ei se-cunda videlicet virginitas. periit id est perdita est ⁊ cõsumpta nũ q̃ reditura. Nam ait Ouidius. Lesa pudicicia ꝺperit illa semel ipa non potest dari nuptum id ē non potest collocari vel nubere pro virgine id est tanq̃ virgo cũ non sit: et multo minus cum erit diffamata. Dicimus dare nup-tum filiam admittere spectatum dare venum edes: que verba q̃-uis motum non significent eun-di de loco ad locum tamẽ iungunt primo supino. nã vt dicũt in se latentẽ motũ obtinẽt. preterea id dicen-di genus ab auctorib⁹ ē vsurpatũ. Hoc reliquũ ē. i. restat: si ipe Eschinus ibit inficias. i. negabit. anul⁹ est testis mecum id est vel anulus qui est testis est apud me vel anulus est testis pro me aut gero me-cum anulum eius qui testificabitur id est approbabit factum ipsum cum videbitur quem scilicet anu-lum ipe eschinus amiserat. Postremo deniqz quando id est quia ego sum conscia mihi id est sum mihi ipi testis ⁊ scio apud me hanc culpam de stupro filie esse procul: id est longe a me id est me nõ consen-sisse vllo pacto: quoniam sum inq̃ mihi conscia: neqz id est nõ precium intercessisse id ē interuenisse ne-qz rem vllam id ē neqz nuncium neqz donum neqz pactum neqz promissum intercessisse id est intercur-risse: aut interpositum esse. O geta experiar id est probabo agendo apud iudices illam filiam: aut ex-periar inq̃ illam indignã me id est male respondentem moribus meis ⁊ degenerantem ⁊ propterea indignã que habeat matrem. Vel potest referri ad culpam dicendo aut experiar id est probabo apd̃ iudices agendo illam culpam esse indignam me id est non dignam que imputetur mihi: quia dixit iam illam culpam esse procul a se ita vt non dicatur fuisse lena filie. Geta. Quid id est cur dicis sup. istud cum non sit dicendum. accedo id ē appropinquo tibi: vt dicas melius id est ꝓmonem aptiorem loqua-ris. Sostra tu geta q̃tum potes. i. cito abi id est discede atqz enarrato id est recitato ordine id est per ordinem eodem dictu ⁊ tenore quo facta est omnẽ rem id ē totuz factũ hegioni cognato hui⁹ filie me-e

quapropter quoquo pacto celato est opus. Sostrata.
Ah minime gentium non faciam. Geta. Quid agis?
Sostra. Proferam. Ge. Hem mea sostrata vide quã
rez agas. Sostrata. Peiore loco res non potest: q̃ in
quo nunc sita est: primum indotata est: tamen prete-
rea que scda ei dos erat: periit pro virgine dari nup-
tum non potest: hoc reliquum est si inficias ibit: te-
stis mecum anulus quẽ ipse amiserat: postremo quã
do ego conscia mihi sum: a me culpã esse hanc procul
neqz precium: neqz rem vllam intercessisse. Illam aut
me indignam geta experiar. Ge. Quid istuc? accedo
vt melius dicas. Sost. Tu (quantuz potes) abi atqz
hegioni cognato huius rem enarrato omnez ordine.

Nam is hegio fuit summus amicus supple: vel familiaris vel in magno honore habitus nostro simu-lo.i.marito meo. Simulus est diminutiuū [vt dicit Dona.] a simone vel simo. ⁊ coluit.i.amauit: frequē-tauit: sociauit. maxime.i.valde plurimū nos.q.d. plurimꝰ illi nobiscū fuit vsus ↄsuetudo ac ↄuersatio. He. Bene dicis vt id narrez hegioni. Nā hercle.i.ꝑ herculē: nemo respicit nos.i. nemo ꝑter eū fauet nobis aut habet curā nostri: vt dicimꝰ deū respicere nos cū nostri miseret ⁊ nos nō aspernat̃ ſ; beni-gne exaudit. So. o mea cantara id ē. o nutrix mea chara: ⁊ ē mu-liebre blandimentū. ꝓpera.i. ac-celera: curre accerse id est vade ad vocanduz vel voca vel quod dicunt fac venire obstetricez: id est mulierē ꝑturientibꝰ opē ferē-tē: vt ne.i. vt nō sit nobis ī mora id ē vt nō tardet cūctetur cū opꝰ sit eā adesse.s. ꝑturienti.

nam is nostro simulo fuit summus: et nos coluit ma-xime. He. Nā hercle alius nemo respicit nos. Sostra-ta. Tu mea cantara: curre. obstetricem accerse: vt cuz opus sit: ne in mora nobis fiet.

Demea.

Disperij. ctesiphonem audiui filium vna affuisse in raptione cum eschino: id mise-ro restat mihi mali: si illum potest qui ali-cuius rei est etiam ad nequitiam abducere. Ubi ego illum queram: credo abductum in ganeum aliquo. ꝑ-suasit ille impurus: sat scio. Sed eccum syrum ire vi-deo: hinc scibo iam vbi fiet. atq; hercle hic de grege il-lo est. si me senserit eum queritare. nunq̃ dicet carni-fex non ostendam id me velle.

Syrus. Demea:

Disperij ⁊c. Hic ostēditur q̃ntum demea cōmoue-bitur ipsa re cō-perta cum ex ꝑ-ua rei suspitiōe tantuz se affligat. De. Demea so-lus hec secuz loquitur inquiens disperij.i. varijs modis ꝑditus sum ⁊ infortunatus audiui ctesi-phonē filium affuisse in raptiōe .i.in abductiōe seu in violenta ab-latiōe puelle vna cum eschino: id mali.s. vt alter filiꝰ corrūpat̃ las-ciuia restat.i. reliquū ē mihi mi-sero.i.infelici. Deinde subdit: id mali qđ restat.s. si etiam eschinꝰ potest abducere.i. inuitū deduce-re attrahere ad nequitiā.i. libi-dinem: lasciuiam eum illū.i.eum ipm.s.ctesiphonem: qui ē alicuiꝰ rei id est qui alicui rei dat opam seu qui aliquid negocij facit: aut qui est alicuius professionis seu artis. Raptio refertur ad personam: rapina ad rem: raptus ad stupꝝ. Insuper ducimus volētes ab-ducimus inuitos. Nequitia libidinosa iertia dicta est q̄ nihil queat nulliq; rei apta sit. vnde ⁊ nuge q̃-si nihil agant dicte sunt. Ubi.i.in quo loco queram illum.s.ctesiphonem: credo eum abductum id est in-uitum deductum aliquo id est in aliquem locum puta in ganeum id est in lupanar seu prostibulū. Nā ganeum veteres meretricum tabernam dixerunt q̄ ipsa sit in terra non vt cenacula superius. vñ ta-berna dicitur quasi trabea a validioribꝰ dicta trabibus: quibus supiora suspensa sunt. Inde ganeo di-citur ganeoꝝ frequentator. Eschinus ille impurus id est improbus persuasit.i. induxit eum: sat scio.i. non dubito: facile perspicio. Suadere est ī actu. persuadere vero in effectu. Sz eccum id est ecce hic prope video syrum huum ire.i. venire. Nam ire et abire ⁊ venire significat: hinc id est exinde vel ex h̃ loco aut ex hoc syro. iam.i. nunc scibo id est sciam [antiq̃] vbi sit ctesipho atq; hercle h̃ syrus ē de illo gre-ge.i. de illa sodalitate seu ex numero taliū gregaliū seu sodaliū: vel ē ex illo grege.i. ex illo ordine volup-tuosoꝝ q̄bus induit si ipe syrus senserit.i. ꝑceperit me q̃ritare.i. istāter q̃rere eū ctesiphonē. ipe carni-fex.i. ipe tortor q̄ me excarnificatur ⁊ dolore afficit: vel ponit̃ ꝑ ganeone. h̃ ē ille ganeo ⁊ lasciuꝰ nunq̃ dicet vbi sit eschinus. ꝓpterea nō ostendam me velle id: hoc est scire vbi sit eschinus.

Omnem rem ꝛc. Hic syrus ctesiphonē apud demeā ↄmendat ⁊ eschinū simul ac mitionem q̄ illi suppeditet sumpt⁹ pbro, ꝓseq̄t. Sy. Syr⁹ tanq̄ nō vidēs demeā hec loq̄tur et demea ea audiēs ꝟba tacite sua intermiscet vt cernere est. mō. i. pauloāte enarrauimus ꝓ enarrauim⁹. seni. s. mitioni oēm rē. i. totū negociū ⁊ factū eschini de raptiōe puelle quā senex scire volebat. Enarrauimus ḡ seni ordine. i. p ordinē vti erat facta oēz rem: q̄ pacto. i. qualiter se haberet. i. qualiter existeret: nihil. i. n̄ vidi quicq̄. i. aliquid letius sene scʒ nullū vidi letiorē eo cū ei narrauissemus. est eñ neutra oratō ꝓ masculina. De. Prob. iuppiter irascētis exclamatio: vt solemus exclamare bone deus q̄. a scelera. q. d. O iuppit̄ testor te sup. vl' aliquid tale: quasi voco te i testimonium q̄ ita nō deberet fieri. Stultitiā hoīs. deest o. hoc est miror sup. plurimū stultitiā hominis illius. s. mitionis qui letatur de iprobitate filij adoptiui. Sy. ꝓsequitur sermonem secuʒ non videns demeā. mitio collaudauit. i. simul cum letitia sua laudauit filium eschinum: egit mihi gratias qui dedit id consiliū vt ita res fieret quēadmodum narrabam ei. De. Disrumpor id est differor: distrahor: dilanior: lacero: doloribus. Sy. illico. i. stati ipe mitio adnumerauit. i. computauit nobis argentū q̄ erat op⁹. Preterea. i. vltra h̄ dedit dimidium mine id est dimidiam partem libre. Dimidiū eñ neutri generis ē hic. Recte aūt dicē possumus dedit dimidiatā minā aut dimidiā ptem mine: aut dimidiū mine: sane. i. certe id dimidiū mine ē distributū. i. in diuersa tributū h̄ est disptitū p pulmētaria. ex sn̄ia. i. ex arbitratu seu ex arbitrio nr̄o vt volum⁹ scđm votū ac desideriū nr̄m. De. Hem interiectio dolētis seu indignantis ⁊ ironiā ōndentis. mādes. i. ↄmittas: credas: tradas huic. s. mitioni vel eschino imo ⁊ vtriq̄ seni tradas filiū eschino ꝟo argentū dispensandū imo ꝟo dissipandū ac dilapidandū. Mādes ḡ huic si q̄d. i. si velis aliq̄d cē recte i. vt decet curatū. i. cura ac studio custoditū seu accurrate ↄseruatū. Sy. Hē interiectio h̄ ↄmoti ⁊ q̄si ꝑculsi re subita ⁊ noua. O demea haud. i. nō aspexerā te. q̄d agit̄. i. q̄d fit. blādientis ē nō interrogātis De. Petis sup. q̄d agat̄: neq̄o. i. nō possum satis mirari. i. cū admiratiōe horrere ac rep̄hendere vr̄am rōnē malā. s. i. vr̄m modū viuēdi nō satis ꝓbandū. Sy. Hercle ne dicā. i. loquar dolo. i. fraude mēdatio. i. ne mētiar: sʒ sedulo loquar. i. sine dolo. nr̄a rō viuēdi ē inepta. i. stulta ⁊ temeraria seu incōsiderata ac male ↄgruēs et absurda. i. sibi repugnās ⁊ in ipa stultitia diuersa. Nā absurdū d̄r q̄d stultū ē in ipa stultitia diuersum ⁊ q̄si sibi repugnās neq̄ bn̄ sibi coherēs aut q̄drans. o dromo nomē ē ꝟui. purga. i. mūda: euiscera ceteros pisces ab isto ↄgro ꝟo. i. sʒ finito istū ↄgrū maximū: q2 sūt alij nō maximi. finito ḡ istū maximū ↄgrū. i. piscē illū de gn̄e ↄgroꝝ vl' si mauis de spē: finito inq̄. i. ꝑmittio illū ludere i. viuere ⁊ se deducē paulisꝑ. i. aliq̄diu: puo tpe i aqua. Ubi. i. cū vel postq̄ ego venero ipe ↄgrus exossabit̄. i. purgabit̄ sicut ⁊ alij. Exossare ei h̄ē purgare ⁊ q̄si ossa remouere de obsonio: vt auferre spinas ex piscib⁹ ē ipos exossare. Inde exossat⁹ ager d̄r lapidibus purgatus q̄ lapides sunt ossa terre magne parentis: vt ait Ouidius in transformatis. Uolo prius. i. ante ceteros purgari q̄ istum. Demea.

Omnē reʒ modo seni (quo pacto se haberet) enarram⁹ ordine: nihil vidi quicq̄ letius. De. Prob iuppiter hoīs stultitiā. Sy. Collaudauit filium: mihi (qui id dedissem consilium) egit gratias. De. Disrumpor. Sy. Argentuʒ adnumerauit illico dedit preter ea in sumptū dimidiū mine: id distributū sane est ex sententiā. De. Hem huic mandes: si quid recte curatū velis. Sy. Hē demea: haud aspexeram te. quid agitur? De. Quid agatur? vestraʒ nequeo mirari satis rationem. Sy. Est hercle inepta (ne dicā dolo) et absurda. Pisces ceteros purga dromo: congrum istum maximum in aqua sinito ludere paulisper: vbi ego venero: exossabitur pri⁹ nolo. De.

Heccine flagitia? Syrus. Mihi quidem non placent, et clamo sepe: salsamenta hec stephanio fac vt macerentur pulchre. De. Dij vestram fidē vtrum studio ne id sibi habet? an laudi putat fore si perdiderit gnatū? ve misero mihi: videre videor iā diē illū: cū hinc egēs profugiet aliquo militatum. Syr. O demea istuc est sapere: non quod ante pedes modo est videre: sed etiam illa que futura sunt prospicere. De. Quid? istec iā penes vos psaltria est? Syr. Est hec iam intus. De. Eho an domi est habiturus. Sy. Credo: vt est dementia. De. Heccine fieri flagitia? Sy. Inepta lenitas patris: et facilitas praua. De. Fratris me quidez piget

Heccine .i. vtrum hec flagitia .i. hec vitia flagitiōe .i. icrepatiōe digna sunt sup. faciēda aut ferenda. Sy. q. d. Jem certe hec flagitia nō placēt mihi et sepe clamo .i. vocifero o stephanio nomen hui et quasi discipuli ipsius syri in parandis cibis: fac .i. effice q sup. hec salsamenta .i. hec obsonia salita videlz pisces salsi et laridū seu lardū aut succidia q idē significāt .s. lardū. Salsamēta eñi dicit Dona. aut salsi pisces sūt aut laridū. Fac ergo vt hec salsamēta macerētur pulchre .i. recte vt decet mollificētur seu qd dici solet desallant. Macerare eñi significat interdū debilitare: attenuare vt macerare corpus. Interdū mollificare vt macerare quod est rigidum et durum. Jtez macerare significat cōterere que significatiōes pene i idem redeunt. Macerare significat afficere dolore: vt mille modis me discipuli macerant. Qui. in epistolis. Maceror interduz q sum tibi causa doloris. maceror iquit p dolore afficior. De. dij imploro sup. vestram fidem .i. vestram opem: vtruz ne id ē vtz sicut an ne p vtz. ponūtur enim due particule vbi altera sufficeret nisi vis capere ne p certe: vtrū ergo mitio hz .i. reputat sibi id .s. perdere filiuz studio id est ad studiuz et animi applicationē seu vacationem et ad tedij solamē itaqz ex industria et dedita opera et pprio studio eius p ditioni insistat et vacet an putat fore .i. futurū esse sibi laudi .i. ad laudem si pdiderit gnatū id est causa fuerit perditiōis nati subministrādo sumptus. Veh mihi misero .i. ego miser sum tanq̄ maledictus et deo iuuisus: iam videor videre vbi barbare dicunt. videtur mihi q ego iam video illum diem quasi tristem et funestū quū id est quo die et quo tēpore ipse eschinus egens .i. egenus penuria pressus profugiet .i. longe discedet hinc .i. ex hoc loco aliquo id ē in aliquē locum militatum .i. ad militandū seu merendū et ad stipendia facienda. Sy. istud quod sequitur est sape id est sapiam habere et ostēdere videlz videre considerare nō mō .i. nō solū id qd est ante pedes: id qd ē psens: sed etiā prospicere .i. puidere et a longe aspicere illa q sunt futura. De. quid .i. cur istec quasi ista hec psaltria .i. cantatrix vel amatrix histrionū i scenis cantantiū est iam .i. nunc penes vos: vel penes posuit p apud: vel recte penes vos dixit de ea q in eoz manu et quasi potestate esset quā eripuerant a lenone. Psaltria dicit Tortelius apud romanos dicebatur illa que sequebatur et amabat histriones: et deducitur a psallo quod ē canto. Nam illi quos eiusmodi femina amabat quotidie in scenis cantare solebant. potest tamē nūc capi p cātatrice ac tibicina et meretrice. qm eiusmodi muliercule petulātes cantilenis lasciuis et de amoribus solent resonare tanq̄ syrenes quo suis amatorculis placeāt et illos in sui amorē inflammēt et per hoc decipiant. Sy. Psaltria est iam intus: interrogatie pferēdo. De. q syrus dixit iam ac ppterea collegit demea eā futuram quod certo nesciebat: et ideo quasi deprehensa veritate et nouo motu perculsus inqt. Eho. interiectio ostendens aliquid esse subtiliter deprehensum vel attentionē mouens. an ipse eschinus est habiturus eam psaltriā domi tanq̄ foret vxor. Sy. Credo eum esse eam domi habiturū: vt .i. cuiusmodi dementia eius est: vel si sit ablatiuus sic intellige: vt ipse eschinus a dementia agitatus sup. hoc est: tanta est stultitia eius: vel adeo est insanus et male sibi consulens et animi impos sensuqz bono destitutus. De. Heccine .i. vtz decz sup. hec flagitia fieri. Sy. Lenitas .i. indulgentia patris ad permittendū inepta .i. stulta inconsiderata et facilitas ipsius ad cognoscēdū praua .i. perniciosa sibi et filio. Prauū est quod etiam ipsuz ledit facientē: malū vero qd alios tm ledit. Lenitas

ergo p̄ris ⁊ ei⁹ facilitas facit sup. h̄ flagitia: vl' ē cā taliū flagitioꝝ. De. q̄d ē. i. certe me pudet ⁊ piget fra-
tris. i. verecūdor ⁊ doleo ꝓpt̄ fratrē q̄ adeo male ꝯsulit ⁊ sibi ⁊ filio. Pudet dr̄ in his q̄ turpit̄ fiūt piget
aūt in his q̄ cū dāno ac malo pudere etiā ad dedec⁹: pigere ad dolorē refertur. pudet q̄d turpe ē: piget
q̄d dolet. Sy. o demea nimiū ⁊ per nimiū immo valde nimiū. q. d. valde multū aut q̄plurimū ⁊ nimiū
repetēdo ꝯfirmat dictū ⁊ auget. Pernimiū ergo interest. i. lata ē differētia aut distātia īter vos. i. īt te ⁊
frēz ac. i. ⁊ nō dico h̄ q2 adel. ꝯpo-
situm ꝑ simplici. i. es p̄ns. tu de-
mea q̄tusq̄tus. i. q̄tuscūq3 sicut
quotquot quocūq3 q̄lq̄s q̄cūq3 ⁊
i iure memini me legisse q̄lisq̄lis
ꝑ q̄liscūq3. itē vt vt ꝑ vtcūq3 vbi
vbi ꝑ vbicunq3. q̄tuluscūq3 ergo
es nihiles nisi sapiētia ille mitio
frater ē sōniū. i. aliq̄d futile ⁊ va-
nū ⁊ inutile q̄le ē sōniū. ⁊ ē hyꝑbo-
le nō dicit demeā nō eē sapientē:
s3 esse ipam sapiam. p̄terea dicit
mitionē eē sōniū ⁊ q̄ si ipm vani-
tatē nedū vanū ⁊ soniatorē. Ali-
qui legunt ille ē sōnus. q. d. mitio-
nē non solū eē sōniculosū: sed etiā
ipm sōnū itaq3 ait Dona. vero. i.
s3 sineres id est sinere ac pati de-
buisses illū tuū eschinū facere h̄
que fecit interrogat ꝑ ironiā con-
trariū intelligens. De. petis sup.
sinerē. i. verū tolerare debuissem
illū facere talia. q̄si aut non olfe-
cissē. i. sensissē more odorinseq̄
canis q̄ q̄d nōdū videt̄ oculis iā
docet odoratu aut p̄sto aut ꝓpe

pudetq3. Sy. Nimiū iter vos demea (ac non q2 ades
p̄ns dico hoc) ꝑnimiū interst tu quātusquātus nihil
nisi sapiētia es. ille futilis somniū. sineres vero illū tu
tuū facere hec? De. sinerē illū? an nō sex totis mēsibus
p̄us olfecissem q̄ ille q̄cq̄ ceperit? Sy. vigilātiā tuā
tu mihi narras. De. sic fiet modo vt nūc ē queso. Syr.
Ut q̄sq3 suū vult eē: ita ē. De. q̄d ⁊ eū vidisti hodie? Sy
Tuū ne filiū. De. Abigā hic rus. Sy. iādudū aliq̄d ru
ri agere arbitror. De. satin scis ibi eē? Sy. Ob. quem
egomet produxi. De. optime ē: metui. ne hereret hu-
ic. Syrus. atq3 iratum admodum. De. Quid autem?

eē. ꝓptereaq3 nares dicuntur a gnaritate. i. a sagacitate ⁊ olfaciendi facultate q̄ nondum adsunt p̄ntia.
Quasi ḡ aut nō olfecissē ipm hec eē factū. sex tot. i. itegris mēsib⁹ p̄usq̄ ille eschin⁹ cepit. i. inceperit
q̄cq̄ istoꝝ flagitioꝝ. Sy. tu demea narras mihi tuā vigilātiā. i. tuā vigilē ac diligentē obseruationē filij
quā. s. maxie scio. De. q̄so. i. opro q̄ sup. ita fit. i. res ita se h̄eat vt. i. sicut nūc ē. i. sicut dr̄ nūc se h̄re q̄n mi-
hi non est habita fides: neq3 mihi ē assensum cū iādiu olfecissē, huicq3 malo mederi voluissem ꝓpterea
fit ita sane vt nūc ē volo: ita indignati dicere solem⁹ vbi nostre admonitioni ⁊ ꝯsilio nō ē relictus locus.
Sy. snia color rhetoric⁹ vt. i. q̄no q̄sq3 vult suū. i. rē suā vl' filiū suū eē ita ē ea res. i. eo mō ea res vel is
fili⁹ se habet: ⁊ h̄ dicit ꝓpt̄ mitionē q̄ vult saltē q̄ nō malū ducit adolescētulū scortari vt p̄r⁹ dixit: q̄uis
absurdū sit dictū et iō cū facile patiat̄ eū eschinū esse lasciuū. fit lasciuus op3. dici etiā vulgo solet q̄ti est
homo tanti est sua possessio. De. quid modus interrogādi comicis familiaris. estq3 initiū interrogatōis
future de persona ctesiphonis. vidistin. id est vidisti ne eū sc3 ctesiphonem hodie. Syr. ne id est vtrum
petis an viderim filium tuū ctesiphonem. De. abigā id ē expellā seu fugabo tanq̄ pecudē non vt hoiem
mittā. abigā ergo eum hinc id ē ex hoc loco rus in actō aduerbialiter ad locū. i. bene mittam hinc eum
in agrū ad meditandū. i. se exercendū. Sy. arbitror eū filiū agere. i. operari ruri. i. in agro in ocio ꝑ ad-
uerbio in loco ponitur. iādudū. i. iāpridē et iam longo ante tp̄e: agere bene dixit. nā ab argēto dr̄ ager q̄
in eo multa sunt agenda. De. satin. i. vtrū satis. i. pro certo scis eū filiū eē ibi. i. ruri. Sy. ob īteriectio in-
dignātis q̄ ei nō credat̄: scio satis eū ibi esse quē egomet id est egoipse produxi. i. porro duxi hoc est de-
duxi et sum eū comitatus cū iret. De. optime est. i. optime res habet vel filius est optime illic metui ne.
i. vt ⁊ vt ꝑ q̄ hereret id est adhereret ⁊ assentiēdo huic eschino irretiret̄ iā heret nō aīo nec voluntate:
sed vicio decipientis aucupis. Sy. atq3 ꝑduxi inq̄ eū rus admodū. i. valde iratū. De. autem. i. sed quid
id est cur erat iratus. Si. adoratus est id est aggressus est fratrem eschinum seu insultauit et affecit iur-
gio id est obiurgatione lite increpatione. apud forum vel venale vel causarum aggreditur de longiquo
et aperte adorimur ex insidijs et ex proximo. dicitur enim adoriri quasi ad aliqua oriri: id ē exurgere

Adortus ē ergo iurgio .i. abiurgatus ē ⁊ increpauit fratrē apō forū de istac psaltria .i. ppt hāc meretri-
culā .qd sit psaltria iam ē expositū. De. No .i. sed ain .i. dicis ne serio. Sy. Vah. iteriectio irridētis senez
ita difficilē ad credēdū. Ctesipho. nihil reticuit .i. nihil celauit patri q̄nimo apte est cū criminatus q̄uis
eēt natu mi nor. nā vt .i. q̄n forte argētū nūerabat. recēsebat ab eschino vt daret psaltrie homo scilꝫ cte-
sipho iteruenit .i. intercidit de iprouiso .i. ex insperato aduerbiū. p̄ter spem p̄ter expectationem, cepit .i.
incepit clamare. o eschine heccine .i. vtrū decet sup. te facere hec flagitia: iteruenire ē medio nego-
cio quasi ex insidijs supuenire et opprimere in ipso actu eos q̄ rez celatā vellent. decet ne inq̄t te ad
mittere plus est q̄ facere .i. te cō mittere hec flagitia indigna no-
stro genere .i. inhonesta nostre co gnationi. De. oh oh. interiectio d̄
letantis. lachrymo .i. lachrymas emitto: dicim⁹ etiā lachrymor d̄
ponens. pre gaudio: .i. tantum est mihi gaudium Sy. clamare inq̄t
cepit vel dixit fratri tu non pdis .i. amittis hoc argentuz: sed pdis
.i. inquinas amittis vitam tuā qꝫ aut excessu nimio seu crapula pe
ribis: aut lasciuia ad vltimam in opiaz deduceris. Itez si non cito
moriaris i lāguore deduces vitā ignominiosaz q̄ vita nō ē viuere
sed potius perire ac pdi. De. ipse filius sit saluus .i. maneat incolu-
mis et bn̄ se hēat et sit bn̄dictus spero .i. credo q̄ sup. est similis su
orum maiorum .i. suorum p̄decesforum ac parētū. dicim⁹ similis il
li et similis illius sꝫ similis illi cū d̄r inuenitur similitudo in re cor-
porea vt in colore: sed cum d̄r si milis illius ostēditur similitudo
in moribus in doctrinis ⁊ ceteris incorporeis ac spūalibus. Syr. hui. interiectio admirātis quasi ad-
miretur syrus que narrat demea. De. o syre ille ctesipho est plenus istorum: id est talium preceptorum
id est documentorum. Sy. ipse filius habuit philosophos id est sapientes amatores sapientie et boni-
tatis domi. vnde id est a quibus diceret id ē bonos mores sibi acquireret. De. fit id est agitur impsona
liter in eo .s. erudiēdo sedulo .i. instanter quasi sine dolo. nā negligētes dolosi dn̄r. itaqꝫ fit sedulo signifi-
cat id qō laboratur vehementer in eo erudiēdo nihil pretermitto .i. nihil omitto qō ei vtile fore putem.
cōsuefacio .i. assuetū efficio in bonis moribus qui ex assuefactiōe ducūt originē. Deniqꝫ id ē tandez iu-
beo eum inspicere .i. diligenter considerare vitas .i. viuēdi modos hoīm tanq̄ in speculo .i. sicut videtur
habitudo faciei in speculo sic vitas hoīm volo illum animaduertere atqꝫ iubeo illum sumere sibi exem-
plum ex alijs id est ex aliorum moribus dicēdo ei sup. facio hoc qꝫ bonum et laudabile. Sy. sane: id ē
profecto mones supple vel facis. De. dico illi etiam fugito: id est caueto hoc quia vitio dari solet. Syr.
callide id est astute facis sup. Callidus est qui exercet doctos et qui callidum artis vsum sibi induxit.
De. dico etiam ei hoc est laudi id est ad laudem efficientis et propterea faciendum. Syr. istec res est
id est ista ē vtilitas vel istud est commodum. nam res sepe pro commodo et vtilitate ponitur. De. dico
etiam ei hoc .i. hoc factum datur vicio id ē vertitur in vituperiuz. Syr. pbissime .i. rectissime dicis sup
vel aliquid tale. De. porro autem .i. sed certe ⁊ quoniā est principium future narrationis quo principio.
superiora sequentibus connectuntur propterea audiendo defatigatus interrupit sermonem et inquit

Adortus est iurgio fratrē apud forū de psaltria istac.
De. ain vero? Sy. Vah mihi reticuit. Nam vt numera-
batur forte argentū: interuenit hō de iprouiso. cepit
clamare. o eschine heccine flagitia facere te? hec te ad-
mittere indigna genere nostro? De. oh oh. lachrymo
pre gaudio. Sy. non tu hoc argentū perdis: sed vitam
tuā. De. saluus sit. spero est similis maiorū suorū. Sy.
hui? De. Syre preceptorū istorum ille plen⁹ est. Syr.
Phōs domi habuit: vnde disceret. De. Fit sedulo. ni-
hil pretermitto consuefacio. deniqꝫ inspicere tanq̄ in
speculū vitas hoīm iubeo: atqꝫ ex alijs sumere exem-
plum sibi. hoc facito. Syr. recte sane. De. hoc fugito.
Syr. callide. De. hoc laudi est. Syr. istec res est. De.
hoc vicio datur. Syrus. probissime. De. porro autē.

Sy. Non hercle ocium est nunc mihi auscultādi. Pisces ex sententia nactus sum. hi mihi ne corrumpantur: cautio est. nam id nobis tam flagitium est: q̄ illa demea nō facere vobis q̄ modo dixti (et qđ queo) cōseruis ad eundē istunc precipio modū: hoc falsuz est: hoc adultū est: hoc lautū est parū. Illud recte. iteȝ sic memēto sedulo moneo: q̄ possuz p mea sapiētia. Postremo tanq̄ i speculū in patinas o demea ispicere iubeo τ moneo: qđ facto opꝰ siet. nepta hec esse (nos q̄ facimus) sentio. veȝ quid facias: vt homo est: ita morem geras. Nunqd vis? De. Mentem vobis meliorem dari. Syrus. Tu rus hinc abis? Demea. Recte. Syrus. Nam quid tu hic agas: vbi si quid bene precipias nemo obtemperat? Demea. Ego vero hic abeo

Sy. hercle nunc non est mihi ocium id est non habeo facultatem auscultandi ea que incipis dicere. nā nactus sum. i. inueni atq̧ comparaui mihi pisces ex sententia id est vt volebam qui bene respondent votis meis. cautio id est prouisio ē mihi id ē mihi incumbit ne hi pisces corrumpant͛ id ē cōtrahant corruptionis aliquid. nam o demea id scȝ q̄ pisces corrūpi sinantur est nobis. nam. i. tantum flagitium. i. delictum omissum flagitione. i. increpatione dignum. q̄. i. q̄tum flagitium est vobis id est vobis dominis bonam vitam agentibus nō facere illa que tu demea dixti modo. i. pauloante τ precipio ad id ē iuxta istunc eundem modum seruis id est alijs qui mecuȝ seruiunt quibus tamen presum. qđ scȝ precipere ita conseruis queo id est possum facere. deinde subdit modum suum precipiendi. hoc obsonium est falsuȝ id est nimio sale conditū. hoc aliud est adustum id est exustuȝ combustum. hoc aliud est parum. i. non satis seu non multuȝ lautum. i. mundū et munde paratum. illud obsonium est recte lautum scȝ et paratum dico alicui ex seruis mememto. i. sis memor parare sup. iteȝ i. secundo seu alias si id est hoc modo vt te doceo. Moneo. i. doceo conseruos sedulo. i. diligenter ea que possum monere pro mea sapientia. i. scđm scientiam meam condiendi cibos τ efficiendi eos sapidos. ppterea sapientiam dixit quia coci seu coqui. nam veteres per q nō per c scribebāt. nunc autem inoleuit vsus vt per c scribatur. nam inq̄ coci temperant gustu ac sapore condimentum. postremo. i. tandem iubeo eos conseruos inspicere in patinas. i. in vasa coqnaria sȝ precipue patula ac lata quales sunt catini q̄s discos vocant sartagines lebetes seu ahena τc. iubeo ergo τ moneo. i. admoneo doceo eos conseruos inspicere in patinas tanq̄ in speculuȝ. τ subdit quid iubeat eos inspicere id. s. qđ opus facto. i. facere vt sepe expositum est ex his omnibus dictis egregie seruus illudit demeā. sentio. i. percipio hec que nos facimꝰ i. q̄ ego facio. esse inepta. i. absurda. stulta et non honesta. verum. i. sed. quid facias id est faciat vnusq̄sq̧ scđa psona p tertia vt. i. sicut τ cuiusmodi q̄busue moribus hō aliq̄s est. ita. i. eo modo morem geras. etiā scđa psona p tertia. i. morem gerat cōplaceat obseq̄tur aliq̄s pcipue si velit suare incolumē amicitiā. est aūt puerbium aptū aut suis aut amicis. q. d. q̄lis est dn̄s talis sit suus oportet. Iteȝ q̄lis hō est taliter illi mos gerēdus est qđ q̄dem puerbiū nō est sequēdū. nā regula amicitie est vt nec amicos regemus res turpes nec faciamꝰ rogati. nūqd. i. nōne aliqd aliđ vis q̄ dicere mihi illa q̄ dixisti. ita dicere solemꝰ cupiētes aliq̄s a nobis abire τ finē smoni facē desiderātes. De. opto sup. mentē meliorē. i. bonā vel tolerabilē posuit em̄ cōparatiuum p positiuo. nā nō vult fateri eoȝ mentē fuisse aliquatulū bonā. opto inq̄ mentē meliorez dari voh. Sy. tu abis. i. discedis hic rus. i. ad agros. nā in vrbe erat. De. recte. i. bn̄ putas. nā recta hinc recte rus abeo. Sy. q. d. abeas libere rus. nā qđ agas hic in vrbe vbi. i. i q̄ vrbe si qđ pcipias bn̄. i. recte moneas nemo obtēpat. i. obseq̄t obedit. De. ego i. certe ego abeo hic qn̄. i. qȝ τ qđ dicunt nō recte postq̄ is ctesipho q̄obrē. i. ppter quā venerā huc abijt rus. i. iuit ad opandū in agrū. Curo. i. cure habeo illū vnū. i. illū solū ac pcipuū. ille Ctesipho attinet ad me id est mea interest τ ad me spectat

quando id quod dicunt postq̃ frater mitio vult ita.s.me curare hunc ⁊ ipẽ suũ curabit de isto.i.qd̃ dici solet quantũ ad respectũ istius ipẽ frater viderit qd̃ inepte dici solet ego me refero sibi.i.suo ipi⁹ relinquo arbitrio. Si q̃s est illic.i.ille homo ꝓcul quem video ne.i.verũ est hegio noster tribulis.i.de tribu nostra h̃ est filis nostri quantũ ad mores viuendi ⁊ nobis amicitia iunctus quẽadmodũ inter se necessitudine iuncti esse solent qui de eadem tribu sunt.hercle is est hegio si satis cerno.i.si satis adhuc habeo visum acutum vah.hic ridentis est interiectio et exultantis ꝑ aduentu amici.is ẽ hõ amicus nobis:iam inde a puero id ẽ iam ab ineunte etate cum videlicet adhuc pueri essemus. Dij boni exclamatio est ꝓpter paucitatem honorũ.ne.i.certe vel valde magna penuria id est magn⁹ defectus magna egestas carentia raritas est iaꝫ nobis ciuiũ illiusmodi.i.taliũ cuiusmodi est iste. Est sup.homo virtute.i.honestate vide ac fide id ẽ veritate fidelitate antiqua.i.qua antiqui pollebant.hoc est redolet suis ꝓbatis moribus antiq̃tatem.haud scio.i.non noui quid id est aliq̃d vel cape proprie nõ noui q̃d mali sit ortũ.i.acciderit publice rei scꝫ ex hoc homie:vt qui nũq̃ rei publice aliq̃ pacto obfuerit: vel dicit nescio quid mali sit ortũ rei publice ex hoc.i.quid mali impẽdeat seu immineat reipublice ex hoc viro si moriatᷣ sup. quasi sit optanduꝫ vt non moriatur.q̃.i.q̃tum gaudeo.q.d.multum:vbi id est quando:etiam.i.adhuc video reliquias id est paucos reliquos seu relictos huius generis id est tales qualis ipe est. Vah. hic est letantis interiectio:etiam nunc libet viuere:opperiar.i.expectabo hic hominẽ hegionẽ vt salutem:verbum a saluto as.i.salute impitiam eum.⁊ vt colloquar.i.colloquium familiare cum eo habeam.

quando is (q̃obrem huc veneram) rus abijt: illuꝫ curo vnum. ille ad me attinet: quando ita vult frater. de istoc ipse viderit. Sed quis illic est procul queꝫ video? est ne hegio tribulis noster? si satis cerno is hercle est: vah. homo amicus nobis iam inde a puero. Dij boni: ne illiusmodi iam magna nobis ciuium penuria est: homo antiqua virtute ac fide. haud scio mali quid ortum ex hoc sit publice: q̃ gaudeo: vbi etiam huius generis reliquias restare video. vah viuere etiam nunc libet: operiar hominem hic vt saluteꝫ et colloquar.

Hegio. Geta. Demea.

Proh dij immortales facinus indignũ. Geta q̃d narras? Ge. Sic est factũ. He. Ex illan familia tam illiberale facinus esse ortuꝫ? O eschine pol haud paternuꝫ istuc dedisti:

Proh ⁊c. Hic ꝯtinetur querimonia hegionis cognati sostrare dolentis filiam cognate adeo male ab eschino tractatam esse ac tandem vt putabant desertam ab eo esse cum tamẽ ita nõ esset. Verum ita cõijciebant multis argumẽtis falsis tamẽ. Hegio. Proh irascentis exclamatio ⁊ deorum protestatio.o dij immortales:inuocantis ẽ deinde ⁊ in testimonium vocantis ipsos deos facinus indignum id est.o factum inhonestũ ⁊ indecens.⁊ est exclamatio in vituperationem dicti quasi dicat.miror illud magnuꝫ facinus esse commissuꝫ vel aliquid tale.o geta hue cognate mee sostrate quid narras nõ interrogãtis est sꝫ admirãtis idignitatẽ facti. Ge.sic factũ ẽ vt dico.s. He.ex illan.i.ex illa ne h̃ ẽ verũ decet.q.d.non facin⁹.i.flagitiũ tã illiberale.i.tã indignũ hoie libero qualis est eschinus vl tã inhonestũ.nã qd̃ liberale est iustũ est ⁊ decens:sꝫ illiberale dedecet. Est ne ergo honestũ facinus tã illiberale.tam detestanduꝫ et seruile ac inhonestũ esse ortum id est emersisse ex illa ꝑ eminentiam.i.ex tam honesta familia ex qua ducit originem eschinus.o eschine alloquitur absentem.pol haud id est non dedisti id est perfecisti.

perpetrasti istud facinus paternum id est ex paterno exemplo vel ad exemplum patris vel permissio-
ne patris demee qui adeo honestus est. Deme. videlicet id est certe quasi videre licet sicut scilicet scire
licet: hegio audiuit de psaltria: id est de puella rapta ab eschino: id est quod dici solet hegio audiuit lo-
qui de hac psaltria in quo dicto non est addendum neqꝫ loqui neqꝫ dici: vt aliq̄ sunt arbitrati id: id est
illud factum eschini nunc dolet id est displicet illi alieno: id est qui non est de familia nostra scilicet he-

Demea: videlicet de psalteria hoc audiuit. id illi nunc
dolet alieno: parcris nihilipendit. Hei mihi: vtinam
hic prope adesset alicubi: atqꝫ audiret hec. Hegio.
Nisi facient: que illos equum est: haud sic auferent.
Geta. In te spes omnis hegio nobis sita est: te solum
habemus: tu es patronus: tu pater: ille tibi moriens
nos commendauit senex: si deseris nos tum: perim⁹.
Hegio. Caue: dixeris neqꝫ faciam: neqꝫ me satis pie
posse arbitror. Demea. Adibo. saluere hegionem plu
rimum iubeo. Hegio. Te querebam ipsum. salue. De
mea. De. Quid autem? He. Maior filius tuus eschi
nus (quem fratri adoptandum dedisti) neqꝫ boni: ne
qꝫ liberalis functus officium est viri. De. Quid est?
He. amicum nostrum noras simulum: atqꝫ equalem?

gioni. dicimus tuus casus dolet mihi et ego doleo casum tuum vel casu tuo vel ob aut propter casū tuum. is pater scilicet mitio qui est pater eschini adoptiuus ni-hilipendit. i. nō curat pro nihilo habet illud factum qđ dolet alieno. hei mihi i. ab dolore cōcutior vtinā ipse pater esset hic ꝓpe. alicubi. i. in aliquo loco atqꝫ vtinaꝫ audiret hec que dnr ab hegione. He. nisi. i. si non parentes eschini et eschinus facient ea que equuꝫ est. i. iustū ē et decet illos facere haud. i. nō auferēt. sic. i. nō ita leuiter abibunt seu euadent aut remanebunt siue non ita subducent culpam neqꝫ eā operiēt silentio. nam de ea re nō sum taciturus, ⁊ hec omnia loquitur hegio cū geta. nondū enim aiaduertit demeam. Ge. o hegio oīs spes est nobis sita. i. posita collocata ī te habemus te solum in quo spem reponamus. tu es patronus: id est defensor. est aūt appellatio et nomen temporale ab honesto: tu es parēs: id est tanꝗ pater cui cure sumus ⁊ est nomen amoris a iusto. ille senex scilicet pater puelle marit⁹ sostrate. s. simulus moriēs id est cum moreretur essetqꝫ in mortis articulo quando sola vera et ingentia dicuntur commendauit nos tibi. si tu deseris id est derelī-quis nos. inde desertores milites dicuntur qui deserunt patriam quam debent tutari. si ergo tu dese-ris perimus id est perditi sumus. He. caue dixeris id est caue ne dixeris me deserturum esse vos: quo-niam neqꝫ faciam id est non deseram vos neqꝫ arbitror me posse facere satis pie id est quin videri pos-sim impius. nam pij debemus esse in parentes in sanguine nobis iunctos aut necessitudine. precipue autem pij esse debemus in deum. De. adibo eum id est ibo ad demeam deinde salutat iubeo id est volo precedens pro sequēte. nam iubemus que fieri volumus. iubeo ergo plurimū hegionem saluere: id est saluum esse et incolumem. aut iubeo eum salutari. nam cicero inquit. et saluebis a meo Cicerone. salue-bis inquit pro salutaberis. He. o aduerbium optantis querebam teipsum. o demea salue: id est saluus sis: ⁊ talis est responsio qualis aggressio seu inceptio De. autem id est sed quid est sup. aut quid agitur quid dicitur. He. filius tuus maior: quia tantum duo hei erant ideo maior inquit scꝫ eschinus quem de-disti fratri adoptandum id est assumendum in filium neqꝫ id est non est functus officiuꝫ. oratores dice-rent officio in ablatiuo nō est ergo functus officiū viri boni nec liberalis. Dona. ponit eā dr̄iaꝫ. nā bon⁹ inquit hic intelligitur qui nemini nocet. liberalis vero qui alijs ꝓdest. vel bonus dr̄ q̄ nō peccat: sꝫ libe-ralis qui nō peccat etiā in ꝟbo. sꝫ he dr̄ie nō semꝑ obseruātur. nā vt Cicero ⁊ valerius inquiūt. bonus ī-numerabilib⁹ officijs ꝯtinet. cuiusmodi aut raꝝ aut nullū purū hoīem inuenias. De. q̄d istud ē qđ dicis declara liquidi⁹. He. noras. i. cognoscebas hū simulū amicū nr̄m atqꝫ equalem. i. multum nr̄i similem.

De. Quidni? He. filiā eius virginē viciauit. De. He.
He. mane nondum audisti demea: quod est grauissi-
mum. De. An quicq̄ est etiā āplius? Megi. Vero am
plius hoc quidem ferendum aliquo modo est. persua
sit nox: amor: vinū: adolescētia: hūanū est. Ubi scit fa
ctum: ad matrē virginis venit ipsus vltro lachrymās:
orans: obsecrās: fidem dans: iurans se illam ductu-
rum domum: ignotum est: tacitū est: creditum ē. vir-
go ex eo ɔpressu grauida facta est: mēsis decimus ē
Ille bonus vir nobis psaltriā (si dijs placet) parauit; qui
cuz viuat illam deserat. De. pro certon tu istec dicis?
He. mater virginis in medio est: ipsa virgo: res ipsa:

De. Quidni .i. cur nō bene norā eum cū fuisset mihi amicissimus. He. eschin⁹ viciauit .i. stuprauit; deflo
rauit filiā eius virginē. De. hem interiectio est vehementer irati vt qui hoc nondū audierat. He. mane
q̄ alter se cōmouebat adeo vt audire eū non potuisset. o demea nondū .i. nō adhuc audisti id vitium qd
est grauissimum .i. enormissimum et ferendum grauius ceteris eius flagitijs. De. an .i. vtrū quicq̄ .i. ali
quid est amplius .i. maius et vltra id qd tetigisti. He. vero .i. certe est aliquid amplius. nam quidem: id
est certe hoc videlicet quod ipse
fecit in virginez amore impulsus
est aliquo modo ferendnm id est
tolerādū nox id est tēporis opor
tunitas. amor: id ē ardor ꝛ furor
amoris. vinū idest violētia. nā vt
inquit Vir. Bacchus ꝛ ad culpā
causas dedit. ꝛ valerius. Proxi-
mus a libero patre ad īconcessā
venerem gradus est adolescētia
id est iuuenilis etas que lubrica
persepe est psuasit id ē ipulit ad
id faciendū quod fecit id sup. est
humanū id est ab humana fragi
litate incitatum vbi id ē quando
eschinus scit .i. intelligit sentit se
peccasse vim afferēdo ꝟgini ipse
venit ad matrē virginis .s. sostra
tā vltro id ē spōte sua venit non
ɔpulsus lachrymās id est flens
orās obsecrās id ē per sacra ro
gans quod plus ē q̄ orans dans
fidem .i. sancte promittēs; iurās
se eschinū ducturū; domum illam
puellā id est se capturum eam in
vxorē. nā marit⁹ ducere solet do
mum suam vxorem cuz eā sibi co
pl'atā cōiugio habuerit. ignotum
est ab ignoscitur ignoscebatur verbo īpersonali idultū est si liceat ita dici cū potius indulgeo futura re
spiciat non preterita. ignotum est igitur ei scz eschino propter ea quia sic orabat. tacitum est a tacetur
tacebatur id est nihil est reuelatum silentium seruatum est: creditum est ei scilicet hoc est confisuz est ei:
Virg. O formose puer nimiū ne crede colori id est confide. vel creditum est ei id est fides est habita su
is pollicitis. virgo facta est grauida ex eo compressu id est ex ea compressione virginis hic mensis est
decimus ex quo eschinus cōpressit eā et iam ipsa parturit et puerperio laborat. Ille vir bonus p iro
niam qui deberet esse cum non sit .s. Escinus parauit id est acquisiuit ꝛ superinduxit nobis .i. ad nostrum
dolorem et decus psaltriā illam puellam quā abduxit a lenone si dijs placet ad inuidiā .i. maliuolentiā
consiliandam hoc interposuit. q. d. id fecit deos offendendo per quos iurauit se ducturaz nostram filiā
domum vt dictum est. parauit inq̄ nobis psaltriam qui cū .i. cū qua ablatiuus est qui feminini generis
viuat id est vitam agat ꝛ deserat id est desertā reddat illā filiā Simulti amici nostri quaz cōpressit. De.
pro. certon .i. pro certo ne hoc est vtrum dicis istec facinora eschini pro certo id est pro vero et explora
to seu pro re certa et explorata. He. mater virginis scz sostrata est in medio .i. presto est ꝛ in aperto testi
ficatur de hac re. et bene dixit in medio quasi retineri mater non potuerit quin ꝓdiret in mediū hoc ē
in lucem siue in apertum et crimē eschini ꝓmulgaret seu proderet. Deinde subdit. virgo ipsa id ē virgo
met; stuprata et grauida ē inq̄ in medio .i. in luce et quasi non delitescens nec absconsa sed facilis inuen
tu cum testimonio opus erit. ꝛ ideo est in medio significat est in promptu: est presto. res ipsa .i. ipm cri
men seu pondus vteri exactis ad pariendum mensibus est inq̄ in medio id est in promptu est in aper
to est presto est. quod enim est in medio loci alicuius non est absconsum vt in corona hominum sedentiū
qui stat in medio circi: multum est in luce ꝛ promptu. Inde ventum est vt dicamus prodire in mediuz:
collere aliquem de medio. quod posterius significat remouere aliquem de hac luce interficiendo eum.

preterea.i.preter ea que dicta sunt.hic geta presens nō malus.i.bonus ⁊ fidelis.nō iners.i.nō sine arte imo solers ⁊ industrius vt.i.q̄tum captus.i.capacitas seruorum est.Et declinatur hic captus captus,hoc ē q̄tam serui habere psit capacitatē bonitatis ⁊ artis.vel quātum se hȝ ꝯditio seruorum seu sm ꝙ serui possunt ac solēt esse boni fideles et solertes.hic ergo geta talis vt dictū ē:in q̄ ī medio vt testificetur de hac re si sit opus ꝙ sit bonus et solers liquido constat hac re ꝙ ipē alit id est nutrit illas matrem et filiam querēdo victum vnde hevivant.ipē solus sustentat.i. fouet.⁊ qd barbare dici solet.itertenet omnem familiā id est totā domū seu totā rē domesticaȝ et familiarē.O demea abduce pro abduc i. rape tecum etiam si nolit hunc getaȝ in aliquem locuȝ vbi tu possis etiam ꝑ tormenta extorquere veritatem. vinci:id est liga a vincio is.Est enim scd̄a imperatiui ꝑsona quere: id est pete per questiones q̄s vt in iure habetur titulo de questionibus sepe comitantur tormenta.⁊ ideo quere rē i.inquire veritatē ab eo etiam ꝑ tormēta.Ge.Immo i.sed hercle extorque aptius dixit ꝙ iubebatur per verbū quere.i.torquēdo me elice veritatē.nam torquem⁹ hoīem extorquem⁹ veritatē. nisi ita factum est vt ipse dicit hegio meo relatu. Postremo i.deniq̄ ipse eschinus non negabit. cedo id est dic hoc facinus coram ipō eschino et videbis euȝ non negaturum.De.pudet me scilicet:id ē pudore afficior ob tam indignuȝ et turpe factum: nec scio quid agam id est agere debeaȝ.nec scio q̄d respōdeā.i.debeam respōdere huic hegioni. Ge.Pāphila filia sostrate ꝑturiēs clamat itus.

hic geta preterea vt captus est seruorum non malus ne
q̄ iners alit illas: solus oēm familiam sustētat: hunc
abduce: vinci quere rē. Get. Immo hercle extorque:
nisi ita factum est. Demea. Postremo nō negabit: co
rā ipso celo. De. Pudet: nec quid agā: nec q̄d huic re
spodeam: scio. Ge. Intus clamat pamphila.

Pamphila: Hegio:
Geta. Demea.

Miseram me differor doloribus iuno lu
cina fer opem serua me obsecro. Hegio.
hem numnam illa queso parturit? Geta.
Certe hegio. Hegio. hem illec fidem nunc nostrā im
plorat. Demea. quod vos ius cogit: id volūtate impe
tret: hec primum vt fiant: queso deos vt vos decet.

Miseram me ⁊c.Hic hegio ostendit demee se offensurum etiam ad morteȝ vsq̄ cognati sui defuncti filiam seq̄ non commissurum vt ita res eiusmodi auferatur sed acturuȝ in iudicio et qd equum efficiatur.Pā.Miserā me.interiectio dolētis.Fungitur hoc dictum vice īteriectionis.s.ē me miserā seu fateor aut aliq̄d tale.differor.i.diuellor discrutior dilanior dolorib⁹ ꝓpter dolores ꝑtus.o iuno lucina.i.lucē prebēs natis:q: p̄es ꝑturiētibus opē.i.auxiliū ꝑtui siue nascēti vt salu⁹ fit obsecro serua me parturientem vt euadam ex hoc puerperio salua.He.nūnaȝ.i.nūquid.nā enī est adiectio sylabe queso nūquid illa parturit.Get.o hegio certe.i.vere parturit.i.in puerperio laborat.Parturire enī ē partum desiderare.He.Hem interiectio comparētis.o demea illa est:id est illa ipsa nūc implorat i.cum ploratu rogat poscit nostram fidem:id est nostrum auxiliū.nā fides interdū capit̄ pro ope seu auxilio:vt in eo dicto dij vestram fidem Implorare est aliquem in malis positum cum ploratu rogare.Deinde rogat hegio vt res id est connubiū fiat sine coactiōe.Ipsa pamphila impetret.i.assequatur voluntate vestra.i.bono aīo vestro et cum beniuolētia vestra id.s.cōiugium cum eschino.quod coniugium ius.i.equitas legū.s.cogit vos vt.s assequat̄:vel cōdit vos facere vel cōplere primū.i.imprimis queso.i.rogo deos vt hec q̄ peto fiāt vt.i.quēadmodum id sup.scȝ vt hec fiāt decet vos.i.ē vobis honestum.alij habent vobis:⁊ tunc est antique dictum quod tamen frequēs ē.apud comicos et precipue apud plautū.quod Do.dicit esse grece dictum

Sin aliter animus vester est.ego. Demea summa vi
defendam banc:atq; illum mortuum:cognatus mi/
bi erat. A pueris paruuli sum⁹ educati vna semper mi
litie: et domi fuimus.: paupertatem vna pertulimus
grauem:quapropter enitar:faciem:experiar:deniq;
aiam relinquā poti⁹:q̄ illā deseram:quid mibi rn̄des?
De.fratrez ꝯueniā begio.is qd mibi de bac re dede/
rit cōsiliū:id seq̄r. He.sed demea tu facito:tecū aio co
gites:q̄ vos facilime agitis:q̄ estis maxie potētes:
dites.fortunati:nobiles:tā maxie vos equo aio equa
noscere oportet:si vos vultis probiberi probos: De.
redito.fient(que fieri equum est)omia. He.. Decet te
facere:geta duc me intro ad sostratam. Deme.nō me
indicēte bec fiūt.vtinā boc sit mō defunctū.verum ni/
mia illec licentia profecto euadet in aliqd magnum

Sin.id est sed si minus vester est aliter.i.si aliter vultis sc; vt bec nō fiat.o demea ego begio defendā; banc puellam summa vi id est summa ope summa potentia et viribus omnibus ⁊ defendā illū cognatū meū simulum mortuum:id est qui mortuus est.et bene.nā in liberis parētes defuncti videntur viuere ac defendi cum liberi defenduntur ipse mortuus erat mibi cognatus.i.gētilis me⁹ de cognatione mea nos paruuli.i.cum essemus adbuc puuli educati sumus.i.nutriti sumus vna:id est simul a pueris.vice aduerbij ponitur.quo caremus id est ab ineunte etate.ab icuna/bulis ipsis.a teneris annis.a te neris vt greci dicunt vnguiculis a primis tēporibus etatis. Alij babēt a pueris puulis: sed i idē redit fuimus.i.ꝯsati sum⁹.semp vna:id est simul militie.i.belli.et ponit in gtio aduerbialiter ⁊ do mi id est pacis tpe.qui etiā gtūs aduerbialiter ponit.pertulimus id est passi sumus paupertatem grauem id est molestam ⁊ grauā/tem nos vna.i.simul quapropter id est propter quas res nitar:id ē moliar conabor:nec solū cona/bor sed re ipsa faciam. sed quid faciam vult intelligi vlturum esse in iudicio illam iniuriam experi/ar:id est agam et prosequar ius puelle in iudicio. Sepe enim in/uenire fas est experiri pro agere in iudicio. Deniq; ad extremum potius relinquam animam id est moriar.et est quod dici solet.mo riar in pena vel in prosecutione: potius.q̄ deseram illam puellā. Demea quid respōdes mibi id ē quid secundo seu posteriore loco dicis. Respondere proprie dicit cum lis intenditur. Est eni respō dere priorez alloqui:quasi respō dere sit verba fundere.vt fundit ꝯbas ore querelas. Respon/dere est posteriore loco dicere.bec Dona.De.o begio conueniam id est alloquar fratrem scilicet mitio/nem ego sequar:id est tenebo et imitabor id consilium:quod consilium is frater dederit mibi de bac re: id est de boc negocio. He.sed o demea facito boc quod sequitur videl; vt cogites tecum animo tuo boc qd seq̄tur:silicet q̄. q̄ id est q̄tum vos agitis.i.viuitis[nā agere vitā viuere est]facilime id est sine ma/gno labore:q2 ē vobis abūde vnde viuatis et q̄ id est q̄tum estis maxime id est valde potētes ⁊ dites id est diuites ⁊ fortūati:id est felices.ac fortunis affluentes vobisq; fortuna risit: ⁊ q̄ maxime estis no/biles tam id est tantū maxime oportet vos noscere id est intelligere equa: id est ea que sunt iusta et ꝯm equitatem equo animo id est prompta voluntate si vultis vos perbiberi id est iudicari bonos id est ne/mini iniuriam facientes.De.redito.i.reuertitor.noli prosequi in itinere incepto quo te conferebas ad mitionem ⁊ escbinum:omnia que equū est fieri fient. He.te decet: id est tibi ē bonestū facere vt omnia fiant que equa sunt. Conuertit sermonem ad seruū.geta duc me ad sostratam.De.bec flagitia non fiunt ab escbino me indicente.boc est me iubente aut consentiente. Indicere proprie dr̄ de bellis quasi bel/lum denunciare.vtinam.i.quod dicunt placeat deo et babet vim desperandi q̄ boc negociū seu flagitiū de violatione ꝟginis sit defunctum.i.finitum vltimum post qd nō sit aliud:ita vt escbin⁹ non vlteri⁹ pec/cet seu peiora committat.verum.i.sed bec nimia licentia que datur illi a mitione.ꝑfecto.i.certe euadet

id est q̃si ꝑ abrupta ⁊ ardua veniet in aliqđ magnū malū: ibo. i. ꝑgā vlteri⁹ ⁊ exq̇rā. i. diligēter inq̇ram fratrē mitionē vt euomā. i. effundā eijciā h̄ flagitia in eū. i. ꝯtra eū: vt pote q̄ me egrū faciūt q̇bus me le uabo cū lāguor iste eiect⁹ erit. Nā euomā dicit ꝑ trāslationē certo certi⁹ ē. He. o sostrata fac sis bono aīo. i. da opam vt tu habeas bonū aīm ⁊ fac ꝙ sup. ꝯsolere. i. ꝯsoleris istā filiā tuā: qđ. s. ꝯsolari eaȝ po tes facere. h̄ aūt dixit hegio postea ꝗ̄ ꝑuenit ad sostratā: ego ꝯueniā. i. alloquar mitionem si est apud forū an venale an cāp⁹ incertū ē. atq̧ narrabo. i. recitabo ordie. i. ꝑ ordinē: vt. i. quo mō res gesta est. i. totū negociū ꝓcessit. Si ipe mitio ē facturus. i. facere velit: vt. i. ꝙ officiū suū sit. i. đbitū suū constet appareat exter. faciat id sup. qđ petā: sin. i. ſȝ si sententia ei⁹ mitōnis ē aliter đ hac re: ita vt non velit parere petitis rñde at mihi. i. det mihi responsum vt sciam ꝗ̄primū. i. citissē mature. q̇d agam. i. q̇d agere debeam. si vis etiam subiunge ꝗ̄primū ver bo agam.

malū. Ibo: et requirā fratrē: vt in eum hec euomam.
He. Bono animo fac sis sostrata. et istaȝ quod potes
fac cōsolere. Ego mitionē (si apud forū est) cōueniaȝ:
atq̧ vt res gesta est narrabo ordine: si est facturus: vt
sit officiū suū faciat: sin aliter de hac re est eius sentē-
tia: respondeat mihi: vt quid agā: ꝗ̄primum sciam.

Ctesipho. Syrus.

An patreȝ hinc abisse rus? Sy. Iādudū.
Cte. Dic sodes. Sy. Apud villā est: nūc
aūt maxie aliq̇d operis facere credo. Cte. Utinā qui
dē (qđ cū salute ei⁹ fiat) ita se defatigari velim: vt tri
duo hoc ꝑpetuo ꝓrsus e lecto neq̄at surgere. Syr. Ita
fiat: ⁊ istoc (si q̇d potis ē) rectius. Ct. Ita. nā hūc diē
mi syre nimis cupio (vt cepi) ꝑpetuū i letitia degere
⁊ illud rus nulla alia cā̄ tam male odi: nisi q̧ ꝓpe est.

An pr̄eȝ ⁊c. Hic adolescentis re uerētia i patrē ostendit̄ timen tis ne factū suū a patre demea deꝑhendatur: ⁊ tandē in iraȝ pa ter exeat atq̧ ꝓrūpat. Cte. o sy re ain. i. dicis ne patrē. s. demeā abijsse. i. discessisse hinc. i. ex hoc loco rus. i. i agrū. in villā. ad op⁹ Sy. iādudū. i. multo añ abijt rus q. d. est longum tp̄s ex quo abijt. Cte. dic sodes. i. si audes. q. d. dic affirmatiue ⁊ ꝑ certo abierit nec ne. Sy. ipe pater est apud villā id ē apud domū agrestē. q. d. iaȝ ruri ē ⁊ in p̄dio. aūt. i. ſȝ nūc cre do eum maxime facere aliquid operis. i. puto eū nūc maxīe aliquid opari. Cte. quidem. i. certe vtinā sit sup. apud villā: ita vult Dona tus. Deinde subiunge velim sup. patrem ita se defatigari id ē delassari. quod tamen scilicȝ se defatigari fiat cum salute eius id est ita tamen vt non moriatur ex illa defatigatiōe. Alij habent defatigarit id est velim ꝙ pater ita defatigarit. i. delassauerit se operando qđ tamē fiat cū salute sua: ita vt inde. i. ex lan guore illo mors nō sit secutura: vt prorsus. i. oīno nequeat. i. nō possit surgere e. i. ex lecto hoc triduo ꝑ petuo. i. intra hoc triduū sequēs ꝑpetuum. i. ꝯtinuū: ita vt his tribus diebus sequētibus ꝯtinuis e cu bili neq̄at exurgere. Sy. ita fiat. i. ita efficiatur vt optas. ⁊ optātis est hoc dictuȝ. Et si quid. i. si aliquid rectius id est aptius cōmodius tibi istoc id est isto triduo puta quadriduū: aut etiaȝ plus tēporis po tis ē id ē potest seu potens est addi sup. dicit Dona. fiat inq̧ vel addatur: vbi potis est capiendū ē sim pliciter pro potest. alioquin pote est foret dicendū cū precedat substantiuū neutrum: nisi ponat̄ gen⁹ pro genere sitq̧ synthesis cuiusmodi est: triste lupus stabilis anser foeta. Cte. ita id est eo modo fiat in quam vt optas. nam cupio nimis misere. i. nimis vehementer aut nimis infeliciter ⁊ in miseriam incā degere. i. viuere seu agere trāsigere aut traducere hunc diē in leticia: vt. i. queadmodum cepi. i. ceepi ⁊ nulla alia cā. i. ꝓpt̄ nullā aliā cāȝ odi. i. odio ꝓsequor tā male. i. tā valde tā vehemēter illđ rus id est il laȝ villā suburbanā: nisi q̧ illud rus est prope vrbē. s. hic. tamē ꝓpe est aduerbiū: ſȝ addito casu ē ꝓpō.

q̄ pro sꝫ: vel quod rus si abesset. i. remotum esset longius pri⁹ nox oppressisset. i. qđ dici solet cepissem eū illic. s. ruri q̄ posset reuerti iterꝫ. s. denuo huc in vrbem ad me querendum. Nūc nō significat ibi tp̄s sꝫ ostēdit cōuersionē ab alio dicto ad aliud: vbi. i. qñ ille pater nō videbit me illic. i. ruri iā. i. tūc recurret. i. celeriter redibit huc. sat. i. satis scio, hoc est ꝑ certo scio ꝛ nō ambigo q̄n sit recursurus. rogabit. i. interrogabit me vbi fuerim quē patrē ego nō vidi hodie toto die integro. ꝛ ꝯtra qui pater hodie nō vidit me quid dicam idest quid respondebo. Syr. Ne. i. vtrum nihil est in mēte. hoc ē nihil responsionis residet in mente tua. Cte. nunq̄. i. non quicq̄ est in mente: vel sit ꝑelcō vt vult Do. Sy. es tanto neq̄oꝛ. i. deterioꝛ q̄to. s. minus habes scie ꝛ cautele qua tibi possis cauere. Uel tanto es nequioꝛ. i. tāto minoꝛꝭ momēti q̄to min⁹ habes cautōnis. Nemo. i. nullus ē vobis. aliꝗ nobis cliens. i. cui⁹ cā sit defendēda ꝛ tutāde ꝑtes sint. Nā cliens est q̄ operā patroni seu aduocati egēs eū sequitur vt sua abeo causa defēdatur. īde cliētela. P. vatini⁹ ad ciceronē. Publi⁹ vatini⁹ cliens ad te venit qui ꝑ se cām dicier vult. Nemo inq̄ est vobis amic⁹. i. necessitudine iūctus cui⁹ amicitie venia dāda ē ꝛ mos gerēd⁹ nemo est vob̄ hospes. i. amic⁹ externus. Unde hospiciū dꝛ ius amicitie qđ ē inter amicos externos q̄ externa loca ꝑagrantes solent aliꝗ alios amice in hospiciū recipere. Cte. sunt cliētes amici ꝛ hospites q̄d postea. i. q̄d inde vis deducere si tales assint nobis. Sy. dic patri rogāti vbinā fueris: vt. i. q̄ opera data sit a te. i. q̄ tu incubueris id est intenderis. vt ita dicā toto die hisce id ē talibus amicis ꝛc. Cte. nō potest fieri vt sup. opera veniat in mentē que opera nō sit data. vel non potest fieri: vt opera credatur supple data que non fuerit data. Syrus. pōt fieri inq̄ vt credaꝛ data q̄ data nō fuerit. Cte. Fateoꝛ sup. q̄ potest opera credi data que data nō fuerit interdiu id est de die vt ita dicam. nam interdiu ꝛ diu pro de die idem significant. q̄dam tamen dicunt interdiu significare inter mediꝗ diei tempus. quod nō impedit q̄n aliud significet vna cuum illo: sed si pernocto id est si permaneo hic tota nocte neq̄ domum redeam quid cause id ē quā excusationem dicam. Sy. Uah. interiectio ridentis. i. deridentis q̄. i. q̄tum vellem. q. d. multum vt etiam mos esset operam dari amicis etiam noctu. i. tempoꝛe nocturno non solum interdiu. ꝛ h̄ ꝓmone ridet adolescentem non maliciosum: q̄n. i. cur non es ociosus. i. securus sine cura. nam ocium capitur ꝑ securitate: vel ociosus a metu. i. sine timoꝛe: ego calleo. i. callide ꝛ optime cognosco sensum illius patris tui pulchꝛe. i. optime noui moꝛes eius. quod dicūt ꝯditionem suā vel pulchꝛe noui ei⁹ animū seu mentē. quū. i. quādo feruet. i. feruit. nā ꝛ ferueo es. ꝛ feruo is. dicim⁹. qñ ergo feruet maxime. i. maxie ꝛ vehemēter excādescit ꝛ estuat ira nec iniuria. Nā ira est ebullitio sanguinis circa coꝛ. Reddo id est efficio illum patrē tam. i. tm̄ placitū. i. traq̄llū: q̄etum: placatū: pacatū: mitē q̄. i. q̄tuꝫ redderem ouē placidā ꝛ mitē. Cte. q̄ mō. i. qua rōne ita mitigas eū. admiraꝛ. Sy. pr̄ audit libēter te laudari. facio te deū apud illū patrē. i. extollo, te laudibus ad celuꝫ vsq̄ acsi laudarē deū narro virtutes. Cte. admiratus q̄ cum nulle essent virtutes in se tm̄ narrarētur a syro dixit. Narras ꝟtutes meas an alteri⁹

q̄ si abesset lōgius: prius nox oppressisset illic: q̄ huc reuerti posset iterum: nunc vbi me illic non videbit iam huc recurret sat scio. rogabit me vbi fuerim queꝫ ego nunc hodie toto non vidi die quid dicaꝫ. Syrus. Nihil ne in mēte est? Cte. Nunq̄ quicq̄. Syrus. Tanto nequioꝛ es: cliens amicus hospes nemo est vobis? Cte. Sunt: quid postea? Sy. Hisce opera dic vt data sit. Cte. Que non data sit? non potest fieri. Syr. Potest. Cte. Interdiu. sed si hic pernocto. cause quid dicam syre? Syr. Uah q̄ vellem etiam noctu amicis operam mos esset dari: quin tu ociosus es? ego illi⁹ sensum pulchꝛe calleo: cum feruet maxime tam placitum q̄ ouem reddo. Cte. Quō? Sy. Laudarier te audit libēter: facio te apō illū deū: ꝟtutes narro. Cte. Meas

Sy.narro inq̄ tuas virtutes ilico.i. statim vt sum in narratione tuaꝝ laudū lachꝛyme cadunt homini s.pr̄i tuo.q̄si.i.tāq̄ caderēt puero q̄ facile ꝓrumpit ī lachꝛymas.ꝛ cadūt illi nō pre tristicia ꝫ gaudio.i. ꝑ nimia gaudij abūdātia.Et h̄ dicēs sentit venire demeā:tūcq̄ ꝓrupit in hāc vocē.hem.interiectio dolentis de inopinato aduētu pr̄is.aūt.i.sed tibi ctesiphoni tacēdū ē sup.aut delitescendū aut aliq̄d tale. Est eñ̄ eclipsis vel aposiopesis.Cte.q̄dnā ē.i.q̄d ē qd̄ vides ꝓpt̄ qd̄ es ita cōmot⁹.Sy.lup⁹ ē in fabula.i.tacēdū ē.h̄ enim prouerbio silentium īdicit̄.nā hoīes q̄ repente obmutuerūt lupū vidisse dicim⁹. ꝓptea q̄ fere euenit his hoībus q̄s prior lupus viderit:seu ābelitu suo fetido ꝑcusserit vt obmutescāt ꝛ raucīāt seu rauci efficiant̄ vsq̄ eo vt clamare nequeāt neq̄ lupū voce sua abiger̄. Vir.i buc. Vox quoq̄ meri. Jpa fugit lupi meri videre prioris.Et ne id est vtrū pater aduenit sup.Sy.ips⁹ i.ip̄e pater adest iā q̄ seu aduenit Cte.syre q̄d agim⁹.i.q̄d facim⁹ vt huic periculo medeamur. Syr. mō id est tantūmodo fuge intro id est in domum in qua est recondita puella ego videro:id est experiar euentum vel potius ego videro id est permitte mihi totū negocuꝫ sustinebo aduentum patris et iurgia. et est qd̄ dici solet vulgo dimitte mihi facere. Vel etiam est id quod dicunt inepte reporta seu refer te mihi.nā vbi dicūt refero me tibi: iam dixim⁹ esse dicendum tu videris.sic etiā vbi dicūt refer te mihi: dicēdū ē ego ip̄e videro.Cte.si q̄d.i.si aliq̄d rogabit.i.petet de me.s.et ē eclipsis familiaris festinanti.sil̄r et in eo qd̄ sequit̄ si rogabit aliq̄d dic sup.q̄ tu nusq̄.i.nullo loco vidisti sup.me vel aliquid tale.audistin.i.audistine id quod dixi tibi.Sy.potin.i.vtrum potis es seu potes efficere sup.vel impare tibi vt desinas.i. desistas cesses loqui et inculcare verba mihi et paucis facile intelligenti.

Sy.Tuas.hoī ilico lachꝛyme cadunt:q̄si puero.gaudio:hē tibi aūt. Cte. Quidnā ē:Sy. Lup⁹ ē i fabula. Cte.Pater adest.Sy.ipsus ē. Cte.syre q̄d agimus: Sy.fuge mō intro.ego videro.Cte.si q̄d rogabit:nusq̄ tu me.audistin:Sy.Potin es vt desinas:

Demea. Ctesipho. Syrus.

N Ego hō suꝫ infelix.primū fratrē nusq̄ inuenio gentiū.Preterea autē dū illū q̄ro a villa mercēnariū vidi.is filiū negat esse ruri.nec q̄d agaꝫ scio.Cte.syre.Sy.Quid agis: Cte.Men.querit:Sy.Verū.Cte:Perij.Sy.Quin tu animo bono es:De.quid hoc maluꝫ infelicitatis:

N Ego ꝛc̄.Hic exēplū ꝯtinet̄ neminē facilius q̄ optimū quēq̄ falli atq̄ deludi.Etenim iterū deluditur demea a syro.De.ne.i.certe vel valde ego sum homo infelix.primū id est ī primis nusq̄ gentiū.abūdat gētiuꝫ vt superi⁹ dictū ē:sonoriorē tñ̄ reddit orōneꝫ.i. in nullo loco inuenio fratrē mitionē.preterea.i.insup dū.i.q̄n vel q̄diu quero illū frēm vidi mercēnariū.i.opariū aliquē mercede cōductū seu pro p̄mio aliq̄d facientē. Mercēnarius eñ̄ dr̄ hō mercede conduct⁹ ad aliq̄d agendū.Vidi ergo mercennariū a villa i.de villa.hoc est qui est de suburbanis vbi villa mea est.Vel vidi mercēnariū redeūtem sup. a villa vel venisse a villa.i.a domo agresti vbi forsitā ꝓ mercede operabat̄.is mercēnarius negat filiuꝫ.s. ctesiphonem esse ruri.nec scio quid agā.i.agere debeā scꝫ vtrū fratreꝫ an filiuꝫ magis querā.Cte.o syre vocātis ē.Sy.quid agis.i.q̄d dicis.aliȷ̄ q̄d ē.Cte.Men.i.me ne.i.vtrū querit.i.petit vel inuestigat me.Sy. veꝝ.i.sed.vel certe ip̄e q̄rit te.Cte.Perij.i.ꝑditus sum.Syr.quin.i.cur tu non es aīo bono.i.cur non habes aīm bonū.i.cur nō es ociosus a metu ꝛ cura seu sollicitudine.q.d.de quo te sollicitas.De.demea solus loquitur:necdū aīaduertit syrū.nequeo satis discernere.i.diȷ̄udicare q̄d hoc infelicitatis sit id ē que sit hec infelicitas.Malum.hec vox pro interiectione ponitur dolentis et exclamantis pre dolore et animi nimia ꝑturbatiōe atq̄ anxietate.q.d.postq̄ dixit nequeo satis discernere cuiusmodi sit hec infelicitas.Deinde exclamatio malū.i.infortunatū grāde ꝛ molestū mihi.Vel pōt etiā sic dici vt prius sepe ē dictū quid malū.i.qd̄ dici solet.q̄d male gr̄e vel q̄ mala gr̄a:ita vt sit exclamatio ꝛ īdignationis ostensio

Deinde subdaꝭ nequeo discernere hāc infelicitatē vnde videlꝫ ꝓcedat nisi qꝛ sup.credo me eē natū hu
ic rei i.ad hāc rē.s.ferundis.i.patiēdis tolerandis miserijs.i.ad tolerādas et patiēdas miserias et ca
lamitates. Ego prim⁹ ante alios sentio id ē ꝑcipio nostra mala id ē infortunia⁹ ego prim⁹ rescisco omia
id est cognosco primus oia q̄ facta sunt porro.i.deinde ego primus obnūcio.i.malū imminēs nuncio ꝛ
quasi malum omē nuncio. qui enī mala nūciat obnūciat;q̄ vero bona annūciat. Nā ꝓprie dicūtur obnun
ciare augures q̄ aliq̄d mali homi
nis sen⁹q; viderit. ego solus fe
ro.i.patior egre.i.moleste idigno
aio si q̄d.i.si aliq̄d fit, Syr. vide
bat eum syrus et audiebat:sꝫ ab
eo non videbaꝭ. rideo.i.derideo
hūc vel rideo ꝓpter hūc demeā
primū.i.impmis ait se scire omia
vel ait se primū scire omia.is de
mea nescit oia q̄ fiunt.nam mitio
scit quō res se hēat.similiter ctesi
pho et eschinus. De.nunc redeo
in domū fratris.viso id est eo ad
vidēdū si forte frater mitio redi
erit.Ctesi.o syre obsecro:id est ꝑ
sacra rogo. vide id ē prouide.ne
id est ꝙ ille pater prorsus : id est
oino nō irruat.i.īpetuose inferat
se huc.i.in hanc domū in qua ego
sum:ꝛ vsus est verbo neutro tan
ꝙ verbo actiuo dicēdo.irruat se.
Sy.etiā:id est adhuc nūc taces
ꝓ tace.ego cauebo.i.ꝓuidebo ne
id fiat.Cte.hercle nūꝙ.i. nō cō
mittā.i.nō iūngā tibi hodie istō
qō tibi iniunxi: scꝫ vt caueres ne
pater irrueret se huc.et hoc dicit
ꝓpterea qō syr⁹ idignabatur toti
ēs sibi iculcari qō recte nouerat.
Dona.tn̄ dicit nunꝙ hodie id est
nullo tpe hui⁹ diei cōmittā.i.cre
dā tradā tibi istud qō ago scꝫ cō
plexū mulieris.verū mihi supior
snīa magis placet. nā cōcludam
me cum illa.i.vna cum illa claudā me in aliquā cellā.i.in aliquā camerā secretiorē vbi celari possim.naꝫ
cella et cellarum a reponendis celandisq; rebus dr̄.esculandis presertim et poculandisq; ait Do.id.s.
me cōcludere in aliqua cella cū illa est tutissimū.i.sine ꝑiculo deprehensionis seu oppressionis.Sy.age
i.fac qō dicis conclude te cum illa.tn̄ ꝙuis te bn̄ abscondas ꝛ nō sit maxīe opus depulsiōe eius tn̄ ego
amouebo.i.cū labore ꝛ difficultate abducā hūc patrē.Et bn̄ dixit amouebo nō deterrebo.naꝫ proprie
amoueꝭ saxū de loco aliquo ꝛ q̄dē nō sine labore.De.sed eccū.i.ecce hic ꝓpe syruꝫ sceleratum.i.flagitio
suꝫ scelere cōtaminatū. Sy.fingit se eē recēs.i.recenꝭ verberatū a ctesiphōe inquiēs plorādo simulate
hercle iurātis ē.si sic fit.i.si tanta seuicia exerceaꝭ in huos quidē.i.certe q̄snā.i.aliq̄s nō pōt durare.i.
diu pmanere ꝛ ꝑseuerare hic q̄nimo est fugitiu⁹.Bene inq̄t durare:nā id verbū cōuenit ꝑferēdis ma
lis.Uir.Durate ꝛ vosmet rebus seruare secundis:equidēꝫ volo scire quot sunt mihi dn̄i.i.quot habeo
dn̄osq̄ est hec miseria quā patior scꝫ.De.quid gannit ille.i.quid deplorat ille q̄d cōqueritur.gannire est
proprie vulpiū:et trāsfertur ad ploratus vapulātiū.quid vl't ille o bone vir per ironiā:quid ais.est ne
frater meus domi.Sy.quid malū.i.q̄d male gr̄e vt dici vulgo solet: vbi malū ꝓ interiectione ponitur vt
prius dictum ē.i.qō dici solet cur in mala gratia narras.i.dicis mihi bonevir.equidem perij id est sum
perditus pre nimijs ictibus?De.quid est tibi.i.quid habes.Syrus.rogitas.i.iterrogas quid sit mihi?

nequeo satis decernere:nisi credo huic me esse natum
rei:ferūdis miserijs. Primus sentio mala nostra:pri
mus rescisco omnia;primus porro obnuncio:egre so
lus (si quid fit(fero.Syr. Rideo hunc:primum ait se
scire.is solus nescit om ia.De. Nunc redeo.si forte fra
ter redierit: viso. Ctesip. Syre.ob secro.vide:ne ille
huc prorsus se irruat.Syr.etiam taces? ego cauebo.
Cte. Nunꝙ hercle ego hodie istuc committā tibi. Nā
me in cellā aliquā cū illa ꝯcludā .id tutissimū est. Sy.
Age.tn̄ ego hunc amouebo.De.sed eccū sceleratuꝫ sy
rum.Sy.Nō hercle id quidē durare q̄sq̄ꝙ(si sic fit)po
est.scire equidē volo : quot mihi sunt domini q̄ hec est
miseria?De.Quid ille gannit?quid vult?quid ais bo
ne vir?est frater domi?Sy .quid?malum bone vi r mi
hi narras?equidem perij.De.q̄d tibi est?Sy.rogitas

Ctesipho ne pugnis miserum: et istam psaltriam vs-
q3 occidit. De. Hem quid narras? Syr. Hem vide:
vt discidit labrum. De. quobrem? Sy. Me impulsore
hanc emptam esse ait. De. Num tu eum rus hinc dix-
tin abijsse? Sy. Factu3 e st: verum venit post insaniēs
nihil pepercit: non puduit se verberare hominē senē:
quem ego modo pueru3 tantillū in manibus gestaui
meis. Deme. Laudo ctesipho. patrisa s: abi. virum te
iudico. Syrus. Laudas ne? ille continebit posthac
(si sapiet) manus. Deme. Fortiter. Syrus. Perq ni-
mis qui miseram mulierem et me seruulum (qui refe
rire non audeba3) vicit. hui perfortiter. Demea. Non
potuit melius: idem sensit quod ego: te esse huic rei ca
put. Sed est ne frater intus? Syrus. Non est. Deme.
Ubi illū queram: cogito. Sy. Scio vbi sit verum ho-
die nunq monstrabo. De. Hem. Quid ais? Sy. Ita.

Ctesipho vsq3 occidit id est prope interfecit me miserum & istā psaltriā istā puellā tibicinā cantatricē pugnis id est ictibus pugnis factis: vel Ctesipho vsq3 id est valde seu vehemēter occidit verberauit. nam occidere & pre occidere ad cedere referebant apud veteres. De. hem h est interiectio admiran tis vel timentis. quid narras id est quid dicis. Sy. hem. h est dolentis vide vt id ē qualiter Ctesipho discidit id est disrupit conquassauit fregit labrum meū. ostendebat aūt seni q iam caligabat oculis. De. quobrē. i. quare ita discidit labrū tibi. Sy. ait hanc psaltriam esse emptam me impulsore id est me suadente. De. non id ē nōne. q. d. ita aiebas id ē dicebas eum pro dijsse. i. abijsse exiuisse hic id est ab vrbe rus in actō aduerbialit. i. in agrum ad opandum modo. i. pauloante. Sy. factum est. i. pro dijt rus vt dixeram: veru3. i. sed post. i. postea venit i vrbē insani ens. i. nō solum irat9 vehemēter vt prius sed mentis impos & de mens & nō sane mentis nihil. i. in nullo vel non: vt nullaten9 peper cit. i. tempauit ab ictibus. nō pu duit se verberare hoiem. s. me se nem annosum. i. nō erubuit cede re me hui3 tam annosum. quē. s. Ctesiphonē ego gestaui. i. porta ui mō. i. pauloante puer3 tantillū i. cu3 esset puer tātillus quātillū tu scis eū fuisse cū a me gestaret et dicendo tātillū ostēdit ei digi to vel manu mensurā & qtitate3 eius qua erat cum a se gestaret. De. o ctesipho laudo te. s. et hoc dicit ad absentem. patrisas. i. pa trem. s. me imitaris et sequeris: hoc est redoles mores paternos quos effingis ad viuu3. abi. i. di scede quouis iudico te virū. i. sci ente3 moderari tibi ita vt possis tuor3 esse moderator consilior3 et ita eiusmodi es qui quo velis va leas abire. Syr. ne id est vtru3 laudas eu3 q me ceciderit ille ctesipho continebit manus id est tēperabit manus a verberibus mihi i fligendis posthac id est posthoc tēpus si sapiet. i. si sit sapiens comminat seru9 vel fugam vel repcussio nem. De. egit sup. vel fecit fortiter id est strennue te cedendo & psaltria3. Sy. per q nimis id est valde multum fortiter egit sc3. per ironiam hoc dicit. qui. s. ctesipho vicit id est supauit mulierem psaltriā mi seram que imbellis est et calamitosa & vicit me seruulum senem qui non audebam id est qui non eram ausus nec poteram pre senio referire id est retundere ictus et repercutere percutientem. Hui interie ctio deridentis perfortiter se gessit scil3 per ironiam. De. ipse non potuit melius facere sup. q fecit: vel non potuit melius fieri sup. q factum est. ipse filius sensit idem quod ego sensi id est eande3 habuit sen tentiam quam ego habui videlic3 te esse caput id est te esse principalem huic rei id. est huic coemptioni psaltrie: sed ne id est vtrum frater meus mitio est intus. Sy. nō est intus ipse mitio. De. cogito vbi que ram illum. Syrus. scio vbi sit: vtrū id est sed nunq hodie id est nullo huius diei tēpore monstrabo vbi na3 sit. Demea. hem indignantis quid ais. Syrus. ita dico vt audisti me hodie nō monstraturum vbi sit frater. Et hoc facit vt magis accendatur demea ad inuestigandum vbi sit: & deinde requirat latius.

Demea. Diminuetur tibi quidem iam cerebrum. Syrus. At nomen nescio illius hominis: sed locum noui vbi sit. Demea. Dic ergo locuz. Syrus. Nostin porticum apud macellum hac deorsum? Demea. Quidni nouerim? Syrus. Preterito hac recta sursum platea: vbi eo veneris: cliuus deorsum versum est hac te precipitato. postea est ad hanc manum sacellum: ibi angiportum propter est. Demea. Quodnam? Syrus. Illic vbi etiaz caprificus magna est nostin? Demea. Noui. Syrus. Hac pergito. Demea. Id quidem angiportum non est peruium. Syrus. Uerum hercle vah: censem hominem me esse erraui. in porticum rursum redi. sane multo ac propius ibis: et minor est erratio: scin cratini huius ditis edes. Demea. Scio. Syrus. Ubi eas preterieris: ad sinistram hac recta pla-

De. sustulisse baculū demea his verbis ostēditur quidez. i. certe cerebrū iā diminuet tibi. q. d. tāto ictu percutiam caput tuum hoc baculo vt cerebrū frangetur ⁊ ita diminuet. Sy. at id est sed nescio nomen illius hoīs apud quem est: sed noui id est scio locum vbi. i. in quo sit. De. ergo dic locuz. ergo addim⁹ vt hortemur tarde facientes. Sy nostin. i. scis ne porticum. i. domus ꝑtem que vestit seu operit fores colūnisq́ȝ sustentatur. q. d. porte custos vt quidam volunt. nosti ergo porticum apud macellum. i. apō locuz in quo venduntur obsonia sic dictum a macello quodam ciue cuius domus funditus deleta fuit ac solo equata ī cui⁹ area cepta sunt obsonia vendi. Nostin ergo porticum apud macelluz deorsum id ē versus inferiorē partem seu in ip̄a inferiori ꝑte hac. i. per hanc partem. ostendebat autem illi syrus hec omnia digito. De. quidni id est cur nō vel quid noui sup. nisi nouerim illam porticum. Sy. ꝑterito id est transi vel transeas sursum id est versus superiorem ꝑtem seu ad partem ipsam superiorem. hac platea id est hac planicie quam tibi ostendo recta id est recto itinere seu recta via: sed nō debet apponi via: sic eñi dicere solem⁹ recta sui domuz tuā id est non declinādo neq́ȝ ad hos neq́ȝ ad illos vbi id est postq̄ veneris. i. accesseris eo id est ad eum locuz est cliuus id est paruus collis et facilis ē deorsum versum id est versus ꝑtem inferiorez. precipitato te id est cito descēde hac id ē ꝑ hunc locum postea. i. deinde sacellum id est paruum templum. q. d. sacra cella est ad hanc manū quaz ei ostendebat. angiportum id est angustus viculus ab angēdo dictus ē propter id ē prope. Virg. Templum de marmore ponam ꝑpter aquā. i. ꝑpe aquam. De. quodnā. i. qđ angiportum dicis esse prope. Sy. dico esse angiportum illic vbi est magna caprificus id est illud genus ficus siluestris nunq̄ maturos fructus habentis sed vi sua oīa loca in quibus nascitur penetrantis. Nostin. i. scis vbinā dicam. De. noui locum illum. s. Sy. pergito hac id est per eum locum. non ito dixit sȝ pergito: qȝ longum est iter. De. q̄dem. i. certe id angiportum. i. angusta ⁊ curua via non est ꝑuium. i. facile vt illac transeatur vel quia nō patz exitus cum ingressus fueris intro. Angiportus vel angiportum: vtrunq́ȝ eñi dicitur est vt vult Donat⁹ angusta ⁊ curua via quasi angustus portus vel angustia. Alij dicūt ꝙ inter portus sit locus angustus hoc est inter domos quas portus vel insulas veteres dixerūt. Sy. hercle verz est sup. s. angiportum nō esse ꝑuium. Vah interiectio ridentis seipsum ꝙ errauerit. Censen. i. putas ne me esse hominem qui sic errauerim per imprudentiā. q. d. ego sum bene bestia. erraui. i. ego nō bene te docui viam fateor: rursum redi in porticū illā quaz iam tibi dixi sane id est certe vel sane pro satis aut valde. nam qui sanus ē idē ⁊ validus: ibis multo ꝓpius. i. multo ꝓpinquius ⁊ breuius hac. i. per hāc viam seu ꝑ hūc locum. ⁊ erratio. i. deuiatio ē minor. Erratio ē pecudū: error ē animi ⁊ loci in quo erratur. Scin. i. scis ne edes. i. domū hui⁹ ditis. i. diuitis: cratiui sic noīati a cratoīs. i. a potētia. De. scio vbinā sint ei⁹ edes. Sy. vbi. i. postq̄ ꝑterieris. i. trāsieris eas edes ito ad sinistrā manū vel partem re-

cta id est recto egressu hac platea.i.hanc planiciē:vbi.i.quando vel postq̄ veneris ad templuz sup.dia
ne ito ad dextram priusq̄.i.anteq̄ venias ad portam vrbis.s. Porta dicta est ab aratro portando vt
satis est notum. Pistrilla.i.paruuz pistrinū.hoc est taberna siue officina in qua pinsit.i.teritur seu con
tunditur frumentū trusatuli mola que vel ab equis vel a viris circūagitur. Pistrilla aūt a pistrino di
minutiuū nō seruat genus:vt terebra hec.⁊ terebellū li.pistrilla ergo est apud lacuz.i. apō aquatoriuz

tea: vbi ad diane veneris: ito ad dextram priusq̄ ad
portam aduenias. Apud ipsum lacum est pistrilla: ex
aduerso fabri ca: est ibi. Demea. Quid ibi facit? Sy-
rus. Lectulos in sol e iligneis pedibus faciundos de-
dit: vbi potetis vos. Demea. Bene sane: sed cesso ad
eum pergere. Syrus. I. sane ego te exercebo hodie
(vt dignus es) silicernium. Eschinus ociose cessat:
prandium corrumpitur ctesipho autem in amore est
totus ego iam prospiciam mihi. Nam iam adibo: at-
q; vnumquodq; (quodquidem erit bellissimum) car-
pam: et cyathos sorbillans paulatim hunc producaz
diem.

Mitio. Hegio. Senes.

equoruz.nam Varro docet sp la
cum portis additū ob vsuz iumē
toꝝ introeuntiū ⁊ exeuntiū atq;
vt aduersum hostilē ignem por-
tis de pximo subueniretur. ⁊ fa
brica id ē locus ⁊ officina in quo
fabricatur .i. fit opꝰ seu aliquod
artificiū exercetur.est ex aduer
so.i.ex oppofito. Mitio frat tuꝰ
est ibi.i.in eo loco.De.quid facit
ibi.Sy.dedit.i.tradidit commi-
sit lectulos faciūdos iligneis pe
dibus id ē habētes pedes ex ili
ce arbore spē quercus vbi id est
in quibus lectulis vos tu ⁊ ipse
potetis id est compotetis simul
bibatis in sole id est in aprico in
loco soli exposito ⁊ sole calefacto
In vrbe em̄ conuiuiuz aut in sole
aut in vmbra pro cōditione tpis
instruebatur. De. sane recte id ē
valde recte facit.est autez ironia
nō approbatio sed cesso.i.nimis
tardo nimis cūctor moror pge-
re id est me conferre ad eū.⁊ he
ne pergere quia iam incepit iter
ad euz querendū fratrē. Sy. I.
id est, valde. Deīde syrus vidēs
eūeuntē inquit ridendo apud se.
o silicerniuz.i.o tu senex q̄ iamiā
silentibus vmbrisq; cernēdus sis.nam sena infert diis manibꝰ q̄ eā silentes cernāt.i.vmbre possideāt
vel q̄ q̄ h̄ inferant cernāt neq; degustent. Nam de his q̄ libant inferis q̄squis comederit aut liberit fu
nestatur:neq; pbat donatus illā interpretationē in qua habetur silicerniū dici senē silicem cernētē dū
senex vel incuruus ē vel strate saxo vie intētus ac sarcophago iamiā appropinquāti sibi.o silicerniū
ergo ego te exercebo.i.te agitabo,te vexabo hodie vt.i.sicut dignus es q̄ exercearis. Eschinꝰ ⁊ Ctesi
pho sua agūt negocia ego cōsulam mihi illoꝝ exēplo. Eschinꝰ cessat.i.est in quiete sine labore ē cessator
et laboris vacuus ociose.i.secure sine sollicitudine:qz q̄ sollicitus ē cessator ac ociosus esse nō solz.prā
dium corrumpit.i.qd̄ dici vulgo solet.prandium deuastat vbi corrumpit deberet dici:aūt.i.sz. Ctesi
pho est totus in amore.i.omī cogitatiōe intentꝰ amori. Ego iam.i.nūc ppere pspiciā.i.puidebo consu
lam mihi. Iam particula interdū significat festinationē vt nūc:interdū ponit ad describendā ⁊ increpandū morā vt melior iā diua p̄cor. Nā.i.qz iā.i.nūc adibo.i.ibo ad locū conuiuij atq; carpā mō eligā
alias euellam alias ledā alias fruar ⁊ alias pro locis vario mō carpā:ergo.i.eligā vnūquodq; ex obso
niis:capiēdo qd̄ mihi bonū fore videbit qd̄.s.carpere vnūquodq; erit bellissimū.i.admodū bonū. Nā bel
lus bella bellum est diminutiuū a bonus bona bonuz. bellus ergo dicitur satis bonꝰ ⁊ h̄ pprie bellissi
mum dixit.nam huiusmodi ad irritandā gulam cibi bellaria dicunt:ergo sorbillans.i.parum absorbēs
seu hauriens cyathos.i.ciphos,pducam tanq̄ ille q̄ iam iam ē moriturus cui pducitur tempus vite. p
ducam id est deducam protraham paulatim id est sensim hunc diem id est presentem diem. Sorbillo
sorbillas est diminutiuum a sorbeo,quasi parum sorbeo.

Comedia. IIII.

Go in hac re nihil reperio: ꝙobrem laudertantopere hegio: meum officium facio. quod peccatuz a nobis est corrigo: nisi si me in illo credidisti esse hominum numero: qui ita putant sibi fieri: iniuriam vltro siquam facere: ipsi expostulant: et vltro accusant. Id quia non est a me factum agis gratias. Hegio. Ah minime: nunꝙ te aliter atqz es: in animum induxi meum: sed queso vt vna mecum ad matrez virginis eas mitio: atqz istec eadem (que mihi dixti) tute dicas mulieri: suspitionē hanc propter fratrem eius esse et illaz psaltriam. Mitio. Si ita equum censes aut si ita opus est facto: eamus. Hegi. Bene facis. nam illi et animum iam releuabis: que dolore ac miseria tabescit: et tuo officio fueris funct9 si aliter putas: egomet narrabo: que dixti mihi. Mi. Immo ego ibo. He. Bene facis. Omnes quib9 res sunt minus secunde: magis sūt nescio quo modo suspiciosi ad cōtumeliā omnia accipiūt magis

Go in hac rc. Hec scena est plena sniarum seniliū ad officia demonstranda. Mitio. o Hegio ego nihil reperio in hac re id est in hoc negocio in hac materia de cōiugio. Eschini et Pamphile quod fieri debere et dico et volo ꝙobrem. i. propter qd̄ lauder. i. laudibus afficiar a te tantopere. i. tam vehementer nimis facio officium meum id ē id qd̄ teneor facere. Corrigo id est emendo peccatum qd̄ est ortum. i. profectum a nobis id ē ab eschino cuius peccatum etiā in meuz dedecus redundat nisi credidisti me esse in nūero illo hoīum q̄ putāt iniuriā sibi fieri: ita. i. hoc pacto vicz vltro. i. sua imaginatiōe sua sponte nemine lacessante vt multi sunt qui si viderīt aliquos sibi mutua consilia impti̇ētes putant eos ꝯ se sermones facere improbos: sed si quā. i. si aliquā iniuriā fecere. i. fecerūt alicui ipsi expostulant. i. ꝯquererūt et vltro. i. peruerse seu praue accusant id ē obiurgant eos quibus iniuriā fecerūt. agis grās mihi. q̄a id non est factum a me videlz q2 non expostulaui nec te accusaui. De. ah interiectio dol ntis mīme. i. non eam ob rez te laudo aut tibi ago grās: nunꝙ induxi te in animum meum aliter. i. alio modo atqz. i. ꝙ es. Sed queso o mitio vt eas i. venias vna mecum ad matrez virginis atqz tute id ē tumet dicas mulieri sostrate matri filie istec. i. ista hec eadem verba que dixisti mihi. hec sunt v̄ba. s. hāc suspitionē que habet ꝙ eschin9 amet. Psaltriā quā abduxit a lenone. et illaz Psaltriā esse ꝑpter fratrē eius Eschini. s. ꝑpter Ctesiphonez. Mi. si censes: iudicas equū. i. iustuz esse ita facere: aut si op9 est facto: facere ita. i. vt dicis eam9 ad mulierē. He. Bene facis ire volēs ad eam. naz et iā releuabis. i. recreabis refocillabis vt ita dicā restaurabis reficies repabis eriges aīm illi mulieri: vel Pamphile filie vel sostrate matri que mulier tabescit id est deficit conficitur: perit diminuit dolore id est pre dolore: aut ꝑturientis aut rei sic contingentis ac miseria id ē pre infelicitate ꝑpter iniuriā ab Eschino acceptam et functus fueris ꝯiunctiuū ꝓ indicatiuo. i. fungeris tuo officio. i. facies qd̄ facere debes: sed si putas aliter eē faciendū neqz te velle ire egomet narrabo mulieri ea que dixisti mihi. Mi. imo. i. sed ego ibo ad eam et ipse narrabo. He. Bene facis omnes homines quibus res sunt minus secunde. i. ꝓspere puta qui sunt in miseria aliqua ac calamitate nescio quo mō sunt magis suspitiosi. i. pleni suspitionibus hoc est magis suspicantur de malo aliquo ꝙ alij ipsi accipiunt. i. interpretantur magis omnia dicta vel facta ad contumeliaz. i. iniuriam ꝙ alij credūt se semper negligi id est contenni

propter suam impotentiaz hoc est infirmitatem. quapropter hoc qd sequitur ẽ placabilius. i. aptius ad placandum te Mitionem purgare id est excusare ipsis mulieribus ipm eschinum coram id est in eaz conspectu vel in earum presentia. Mi. dicis et recte et verum. Recte ad verba retulit. verum ad rem ⁊ sententiam. De. ergo sequere me intro id est in domum sostrate hac id est per hanc viam. Mi. maxime: id ẽ libentissime te sequar ⁊c.

propter suam impotentiam se semper credunt negli-
gi. Quapropter teipsum purgare ipsis coram placabi-
lius est. Mitio. Et recte et verum dicis. De. sequere
me hac intro. Mi. Maxime.

Escinus.

DIscrutior animi hoccine de improuiso ma-
li mihi obijci tantum: vt neq; quid me fa-
ciam: nec quid agam certum est. mem-
bra metu debilia sunt: animus timore obstupuit: pe-
ctore consistere nihil cõsilij quiuit. Vah quomodo me
ex hac expediã turba? tanta nunc suspicio de me inci-
dit neq; ea immerito. Sostrata credit mihi me Psaltri-
am hãc emisse. id anus mihi indiciũ fecit. Nã vt hic for-
te ea ad obstetricẽ erat missa vbi eã vidi ilico accedo:
rogito Pãphila qd agat. iã partus adsiet: eo ne obste-
tricẽ accersat illa exclamat: abi abi iã eschine satis diu

Iscrutior animi ⁊c. Hic eschinus suas effũdit querimonias dolẽs se esse suspectum a sostrata et Pãphila de amore Psaltrie quam fratri rapuit. Eschinus hic solus loquitur. Discrutior animi pro aio casus pro casu. vt i eplis Ciceronis pendeo animi. Et virgo prestans animi iuuenis. Discrutior animo. i. animus meus cruciatur varijs cogitationibus et quidem displicentibus. componitur eniz a dis ⁊ crucior. q. vario mõ crucior in animo meo hoccine: id ẽ ne verum. q. non possit credere. et ẽ ne verum supple hoc mali id est hoc malum hoc infortuniũ obijci id est imponi imputari improperari mihi tm̃. i. adeo magnũ ⁊ molestum mihi vt neq; sit certũ mihi. i. non sit deliberatum apud me. vel vt nesciam pro certo quid faciã id est facere debeã de me. nec certum sit inq; quid agam: id est qd mihi sit agendum. vt huic malo medear. Membra mea sunt debilia id est debilitata metu id est pre timore diuorcij faciendi cum Pãphila ⁊ pre timore pris nihil consilij. i. nihil deliberationis vel boni remedij ⁊ propositi quit. i. potuit consistere id est considere residere in pectore meo. considere eñi interdum significat morari ⁊ residere. Iuue. Ede vbi consistas in q te quero proseucha. Vah. interiectio indignãtis ⁊ dolẽtis ac seipm suã stulticiam deridẽtis quo. i. quo pacto expediã me. i. me explicabo ex hac turba. i. ex hac turbatione et ex his tricis seu inuolucris tanta. i. adeo magna suspicio id ẽ mala opinio de me incidit id est cõtigit neq;. i. et ea nõ incidit. inq; imerito. i. non iniuria. Sostrata mater Pãphile credit me emisse mihi. i. pro me hanc Psaltriã. anus. i. vetula missa ad obstetricẽ querendam fecit mihi id indiciuz hoc est significauit mihi suspicionem incidisse de me. nam vt. i. dũ vel postq; ea anus erat missa ad obstetricem accersendã hinc. i. ex hoc loco in quo ego sum vz ante fores sostrate: ibi. i. in quo loco. s. ante fores vidi eã anũ. naz hic vbi pro postq; capi nõ dz iã eñi vt ẽ expositũ pro postq; et ea vana foret repetito ⁊ ẽ sensus postq; erat missa ad obstetricez ex hoc loco in quo vidi eã ilico. i. statiz accedo ad eã i. venio ad eam rogito id est interrogo quid pamphila puella agat ne. i. vtrũ partus adsit id est propesit. ⁊ rogito inq; ne. i. vtrũ accersat. i. eat ad vocãdaz obstetricẽ eo. i. eã ad rẽ vz qr partus adest. illa anus exclamat. i. effrenata voce ⁊ sonitu magno vocis clamat seu loquitur. non autem respondet. o eschine iã ondit tarditatẽ. q. bonũ eẽt vt citius abijsses. abi abi. i. vade vade. noli vlterius verba dare vt fecisti hactenus

dedisti satis diu nobis verba.i.decepisti nos tuis vbis q̄ nihil habent effectus.satis adhuc.i.hucusq; tua fides.i.tua p̄missio quā tā scitē facē videbaris et tū figmētis plen⁹ esses.fides q̄ tua satis hucusq; frustrata ē nos.i.decepit nos.hem.interiectio res nouas audiētis.inq̄.i.dico vel dixi obsecro q̄d istō ē q̄d.i.tu an⁹, dicis.Illa aūt p̄gēs i itinere suo dixit mihi.valeas.i.abscedas a nobis hēas illā.i.puellā q̄ placz tibi que ē tibi cordi.ilico.i.statī vt dixit illud mihi sensi.i.p̄cepi illas mulieres adsuspicari.i.hēe suspicionē de me.Dicim⁹ adsuspicor quēadmodū dicim⁹ addubito q̄d p̄positū nihil addit vltra simplex.nisi augeat ⁊ ad illas suspicari.temesis ē facta p̄pt carmē. sz tū rep̄ssit me.i.me cohibui:nec volui auferre illā suspitionē detegendo amorē fratris.repressi inq̄ me ne q̄d id ē non aliquid dicerē illi garrule.i.illi vetule loquaci ac verbose de fratre.i.de amore fraterno.ac.i.et ne illud de amore p̄ris fieret palā.i.publicaretur ab illa vetula seu fieret manifestū demee cui minime fuit op⁹ manifestare illō.nūc q̄d faciā deliberat solus apud se:dicā hanc psaltriā eē fratris Ctesiphonis id q̄d p̄ q̄d vt sepe apud Ciceronē refertq; totā clausulā p̄teritā i.q̄ res videlz hāc esse fratris minime.i.nō est op⁹ efferri.i.publicari p̄dire in lucē quasi extra ferri vsq̄.i.in aliquē locū.vsq̄ dr̄ et in loco ⁊ ad locū.Age aduerbiuz hortantis seipm̄ in deliberando. omitto.i.p̄termitto excipio illud vz non esse opus h̄ efferri videlz hāc esse fratris.Uel omitto.i.relinquo iā opinionē de p̄dēdo fratre.qua mihi non placz.potis ē.i.pōt vt p̄us est expositū fieri.i.effici.vt ne.i.nō illud de fratre exeat.i.erūpat i lucē.qua.i.aliqua rōe ⁊ vitavbi qua capitur p̄ aliqua aduerbio p̄ locuz.vbi hoc totū potis ē fieri ⁊c. potest capi interrogatiue vel affirmatiue ƀm varias cōsiderationes.Metuo vt.i.ne nō h̄ ē q̄ non.vt Dona.vl't.metuo ergo q̄ mulieres nō credant idipsum scz me eripuisse Psaltriā fratri et non mihi q̄m vellem eas scire et credere et ita non suspicari de me.et id quidē vellē sine p̄ditione fratris si fieri potis esset vt iā dixit.Deinde argumētat̄ in oppositum inquiēs multa verisimilia eū opprimere vt credatur rapuisse sibi.Tot verisimilia.i.tot p̄babilia seu probabiles rōes similes veri id est similitudinez habētes veritatis concurrūt.i.congerunt̄ aduersum me.egomet.i.egoipse rapui Psaltriam a lenone.egometipse.tātalogia est.nā met et ipe idem significāt.solui:id est numeraui pro solutione Psaltrie argentum.i.p̄ciū ipi lenoni abducta id est ipa est rapta violenter deducta est ad me domū.i.in domum in qua resideo.vbi domum ponitur aduerbialiter adeo.i.certe fateor hoc fieri mea culpa.i.cōfiteor q̄ imminet mihi periculum diuortij cū Pamphilia.et q̄ in eius et matris suę maliuolētia seu q̄ subiui earū odia mea culpa hec scz que sequitur videlicet me non indicasse.i.q̄ non indicauerim et patefecerim hanc rem de raptu Psaltrie pro fratre patri scilz mitioni qui est adoptiu⁹ pater:vt.i.quēadmoduz ea res erat gesta.i.facta exorassem.i.impetrassem obtinuissem.vt.i.q̄ ducerē.i.haberē eā scz Pāphilā.Cessatū est impersonaliter dictum a cessatur cessabat̄ id est fuit negligentia in nobis et ociositas ac segnicies seu cūctatio noxia vsq; adhuc id est hactenus siue hucusq;.Uel si mauis cessatum est vsq; id est assidue semper adhuc id est hucusq;.nunc porro: id est ex hoc nunc in futurum seu posthac. Eschine alloquitur seipsum.expergiscere: id est excita teipsum neq; ampli⁹ cesses et sis ociosus.Expgiscor eris.ē verbū deponēs absolutum et q̄si passiue significationis.Nam expgiscit̄ q̄ sua sponte a sōno excitat̄.expgefit autē q̄ ab alio e somno excutitur siue soluitur.

dedisti verba nobis.satis adhuc tua nos frustrata est fides. hem quid illud obsecro(inq̄ est:valeas:habeas illaz:que placet.Sensi:ilico ad illas suspicari:sed me repressit.tamē:ne quid de fratre garrule illi dicerem:ac fieret palā. Nunc quid faciam?dicam fratris esse hanc:quid minime est opus vsq̄ efferri age omitto fieri:potis est vt ne qua exeat. Ipsum id metuo:vt credant:tot concurrunt veri similia.Psaltriam egomet rapui:ipse egomet solui argentū ad me abducta ē domū. hec adeo mea culpa fateor fieri:nō me hāc patri rē(vt erat gesta)indicasse?exorassem:vt iā ducerē:cessatū vsq; adhuc ē.Nūc porro eschine expgiscere

nūc h̄ qđ seq̄tur est primū post tū illud q̄ rogād⁹ est pater: ibo ad illas mulieres illđ est qđ primum dicit vt purgē me. i. excusē reijciēdo a me crimē i fratrē: secreto tñ. accedā. i. adueniā ad fores. i. ad hostiū domus sostrate: perij. i. pdit⁹ sum amore. s. ei⁹. Pāphile quā timeo mihi eripi: semp ego miser horresco i. cōtremisco ac ꝯmoueor seu frigesco. nā horrere iterdū significat frigere. Iuue. Et horrēti tunicā non reddere seruo. Persi. Scis ꝯmittē horridulū trita donare lacerna. horresco ḡ. i. horrid⁹ fio ⁊ trepidus tot⁹ more amatorum q̄ voluptate aduētāte ⁊ corp⁹ īuadente trepidare incipiūt ac trepiduli efficiūtur. vbi. i. qñ occipio. i. īcipio pulsare. i. percutere hasce. i. has fores. i. hoc ostium amate. heus heus aduerbium vocantis repetitū ego sum eschin⁹ apite ostiū actutū. i. cito celeriter aduerbiū tēporis dictū ab actu. i. a celeritate. vnde actuare naues dicūt. i. celeres ac celeriter p maria currētes. apite actutū ostiū gñal'r h̄ est dictū. Deinde descēdit ad pticularia aliq̄s apiat sup. actutum ostiū. s3 Do. dicit istas distictōes sic factas nō placuisse veterib⁹ ē tñ astruēda lr̄a: vt singule q̄q3 cōnexiones intelligātur. Pōt et sic astrui scđ3 Do. aliq̄s ex vobis multis apite ostium. aliq̄s em̄ vt idē ait h3 vc̄e3 plr̄alē q̄uis singulariter dicat̄ nō est em̄ aliq̄s nisi de multis. Est aūt plepsis figura ꝯstructōis. q̄lis si diceret̄ studeatis aliq̄s orationē hñdam. q. d. aliq̄s ex vobis seu q̄lib3 ex vobis studeat orōni hñde nō curo quis vestrum studeat dum mō sciatur ab aliquo nescio q̄s pdit i. exit veniēs ad apiendas fores q̄ sunt longe a penetralibus domus concedā. i. me ꝯferā hoc. i. huc aduerbium ad locum sicut illoc per illud antiqui.

nunc hoc primum est: ad illas ibo: vt purgem me accedā ad fores: perij. horresco semper: vbi hasce pulsare occipio fores miser: heus heus Eschin⁹ ego sum: aperite aliq̄s actutū hostiū, pdit nescio q̄s cōcedam hoc.

Mitio. Eschinus.

Ita (vt dixi) sostrata facito: ego eschinum conueniam: vt quomō acta hec sint: sciat. sed quis ostium hoc pulsauit? Esch. Pater hercle est. perij. Mi. eschine. Esch. Quid huic hic negocij ē? Mi. Tu ne has pepulisti fores? tacet. Cur non ludo hunc aliquantisper? melius est quando quidem hoc nunq̄ mihi ipse voluit credere. Nihil mihi respondes? Eschinus. Non equidem istas: q̄ sciam. Mitio. Ita. nam mirabar: quid hic negocij esset tibi:

Ita ⁊c. Hic ludit̄ Eschin⁹ a patre mitōe qui varijs modis ostēdit pāphilā ab alio in matrimoniū ductū iri quo nō parū dolore ꝯcutitur eschin⁹ q̄ summope eā depibat: s3 id celauerat patrē tandē illū eundē pater explet gaudio recipiēs ab eschino puellam iri ductum. Mi. o sostrata facito ita vt dixi vel tu ⁊ filia facite ita vt dixi. per qđ appet mitionem iā multa dixisse: ego ꝯueniā. i. alloquar eschinū vt sciat q̄mō hec de nuptijs ⁊ de ꝯiugio ipi⁹ ⁊ tue filie sint acta. i. sint trāsacta ⁊ pacta. Si q̄s pulsauit. i. pcussit h̄ ostiū. h̄ dixit cū appropinq̄ret forib⁹ q̄s pulsari audierat. Es. hercle p̄r ē. s. mitio. p̄r adoptiu⁹ est h̄ intra domū. iā ego facile pspicio ipi⁹ smone. Mi. o eschine vocādo eū. Es. q̄d negocij. i. qđ negocium ē huic. s. mitōi p idignationē dixit. i. qđ negociū h3 iste. i. in domo Sostrate. Mi. ne. i. vn tu pepulisti. i. pcussisti Iā pulso as. frequētatiuū. has fores. i. h̄ ostiū. Deī cū nō r̄nderet eschin⁹ subdit sūmissa voce ⁊ apud se tacet. i. tacitur⁹ ē obmutuit. Cur n̄ ludo. i. illudo hūc eschinū aliq̄tisp. i. aliq̄diu. Meli⁹ ē. i. opeprcium ē vt a me ludat̄. q̄ñq̄dē. i. q2 certe nunq̄ voluit credere. i. ꝯmittere secreto dicē ac detegere. Itē ipūre mihi h̄ v3 amorē filie sostrate h̄ pora dixit apđ se. deī subdit alloquēdo eschinū nihil r̄ndes mihi. Es. eq̄dē. i. certe seu ego q̄dē nō pulsaui sup. istas fores: q̄ sciā. i. q̄tū scio alij hñt q̄ sciā qđ i idē redit. sed Do. vl't q̄ sciā p q̄tū scio. Mi. Itan. i. ita ne. i. ē ne ita vt ais. s. te fores nō pepulisse: id ego dicebā. sup. Nā. i. q2 mirabar q̄d negocij eēt tibi h̄: vbi dici inepte solet. q̄d haberes agendū h̄. Deī subdit apđ se.

erubuit:salua rēs est. Esch. Dic sodes pater:tibi vero
quid istic est rei? Mitio. Nihil mihi q̄dem. amic⁹ qui
dā me a foro abduxit modo huc aduocatū sibi. Esch.
Quid? Mi. Ego dicā tibi. habitāt hic q̄dam mulie-
res paupcule;opinor has nō nosse te:et certo scio: ne-
q₃ eñi diu huc cōmigrarunt. Eschi. Quid tu₃ postea?
Mi. Uirgo ē cū matre. Esc. Perge. Mi. Hec virgo
orba ē patre. hic me⁹ amic⁹ illi genere ē ꝓximus. huic
leges cogūt nubere hāc. Eshc. Perij. Mi. Quid est?
Es. Nihil recte. ꝑge. Mi. Is venit:vt secu₃ aduehat.
nā habitat mileti. Esch. Hē virginē vt secū aduehat?
Mi. Sic ē. Esc. Miletū vsq₃ obsecro. Mi. Ita. Es.
Aīo male ē. q̄d ipse aiūt? Mi. Quid istas cēses:nihil
eñi commenta mater est esse ex alio viro (nescio quo)

Erubuit.i.verecūdat⁹ ē ⁊ rubore ē suffusus:salua res est.i.res bene se h₃.nā rubor est v̄tutis color ⁊ ita magnū ē argumentū eū nōdū ꝑfricuisse frontē oēm ve posuisse pudorē. Esch. O pater dic sodes.i.dic si tu audes ⁊ si tibi cordi est ⁊ ē comicū v̄bum blandienti aptissimū ⁊ iam familiariter loq̄ incipienti. Uero.i.s₃ q̄d rei.i.q̄d negocij est tibi istic.i.apud sostratā vbi dicerēt barbari.q̄d habes agendū. Mi. q̄d.i.certe nihil mihi rei ē istic.i.nihil habeo negocij:seu vt barbare loq̄r nihil habeo agendum illic q̄dem.i.certe:vel q̄dam amicus.i. vnus ex amicis meis abduxit.i. deduxit remouit me a foro mō.i.pauloante ⁊ d̄duxit me huc ad sostratā aduocatum sibi.i. intercessorē ⁊ mediatorē ꝓ se vic₃ vt oīa de nuptijs filie ⁊ ipi⁹ transigerētur meo bn̄ficio ac mea itercessione. Nā aduocat⁹ d̄r q̄ cām alicui⁹ agit itaq₃ faciēs ei⁹ est intercessor apō iudicē ⁊ mediator est etiam oīs hō defēdere aliu₃ pat⁹:vt testat̄ Lau. Sic ḡ astrue mō.i.pauloāte amicus abduxit me.i.abstraxit me huc a foro tā q̄̄ aduocatum sibi.i.vt sibi essem aduocatus vt iā ē expositū. Es: Quid.i. cur abduxit te aduocatu₃ sibi in q̄ re vult te esse sibi aduocatū. Mi.ego dicā tibi.q̄dam mulieres paupcule hītant.i. morantur h̄.i in his tectis. opinor te nō nosse has mulieres ⁊ certo scio.i.nō dubito ⁊ vere scio te nō nosse eas.eñ.i.q₂ nō diu.i.nō ex longo tp̄e ꝯmigrarūt huc.i ceperūt hic sedes ⁊ huc ad morādū venerūt. Esch. Quid tū.i.tūc postea secutū ē:vel quid ex eo vis ī ferre. Mi. Uirgo ē cū matre. Es Perge.i.ꝓseq̄re ī narratōe tua. Mi. h̄ virgo ē orba p̄re.i. caret. p̄re. Orbus d̄r aliq̄ re chara priuat⁹:vt parens d̄r liberis orb⁹ ⁊ ꝯtra liberi dicūtur orbi parēte. h̄ meus amicus ē ꝓxim⁹ illi v̄gini.i.mulieri.nā iam corrupta erat.ē ꝓxim⁹ gn̄e.i.cognatiōe ipa.leges cogūt hanc puellā nubere.i.nuptui collocari huic amico. Esch. pij.i.ꝑditus sum. h̄ audit mitio sed dissimulat. Mi.q̄d est q̄ḋ tu dicis.nā alter summissa voce dixerat. Es.nihil ē.s.recte.i.bn̄ narras ⁊ recte res se h₃: sed h̄ dissimulanter d̄r.ꝑge.i.ꝓsequere narrādo. Mi. Is amic⁹ venit vt aduehat secum.i.q.d.naui vehat. Nā vectores dicūtur q̄ naui vehuntur ꝓ p̄cio. Et bene aduehat.nā ipe hītat.i.morat̄. Mileti.i.in vrbe ionie q̄ est athenieñsium colonia ⁊ mileti gtūs est aduerbialiter posit⁹.i ꝓ aduerbio in loco. Eschi. hem dolentis interiectio ⁊ ꝯmoti vehemēter.dicis eū venisse sup.vt aduehat secū virginē.i.mulierē.nā iam corrupta erat. Mi.sic est.i.ē ver₂ eam ob re₃ venisse vt abduceret. Esc.obsecro.i.obnixe peto vt dicas mihi an venerit vt aduehat virginē secū vsq₃ miletū.i.vsq₃ in ea₃ vrbē vn̄ milesie lane p̄ciose cēdi cunt̄ a Uirgilio. Mi.ita venit vt abducat eā miletū vsq₃. Es.male ē aīo meo.i.aīmus meus ē eger dolore molestia ac passionibus varijs q̄b⁹ ꝯflictat̄ anim⁹.nā vt dicim⁹ bn̄ ē mihi.i.su₃ san⁹ ⁊ male est mihi i.sum egrotus.sic dicim⁹ bn̄ ē aīo.i.su₃ let⁹ neq₃ afflict⁹ morbis animi q̄ passiōes sūt ⁊ male ē aīo.i.su₃ egritudie aī vexatus.⁊ vt inq̄t Do. male ē aīo d̄r cū dicti alicui⁹ merore ꝑculsus aīmus ē ita vt corp⁹ nō sustineat̄ seq̄turq₃ ruina mēbrorū.q̄d ipe mulieres aiunt. Mi.q̄d cēses.i.putas istas mulieres posse dicere sup.eñ.i.certe vl̄ q₂ nihil dicūt:mater sostrata commenta est a cōminiscor ris.id ē adinuenit excogitauit verisimilē.s.fallaciā vic₃ pue₂ esse natū ex alio viro nescio ex quo viro nat⁹ sit:vel sic misce.

puerum esse natum ex alio nescio quo viro sed in idem reuertitur neqꝫ ipsa mater nominat, eum virū exquo natus est puer. Cōmenta est inqꝫ vel dixit illum virū ex quo natus es filius esse priorē.i. cui potius sit collocanda puella. et ait non oportere filiam dari huic amico meo. Esc. eho interiectio audiētis quod optabat. nōne hec que dixit sostrata scilicet illum ex quo natus est puer esse priorem et preferendum nonne ea videntur tibi iusta postea.i. postꝙ dicta sunt et ea considerasti vel que postremo loco dixisti? Mi. non videntur mihi iusta. Esci. obsecro non id est dicis non videri illa tibi iusta: et hoc non vultuose est pronunciandum

puerum natum: neqꝫ eū noiat: priorem esse illum: non oportere huic dare. Eschi. eho nōne hec iusta tibi videntur? postea. Mi. non. Esch. Obsecro nō? an illaꝫ hinc abducet pater. Mi. Quidni illā abducat? Esc. Factuꝫ vobis durit̄ ⁊ immisericorditerqꝫ atqꝫ etiā (si est pater dicēdū magis apte) illiberaliter. Mi. ꝙobrē? Es. rogas ꝗd illi tandē creditis fore aī misero: qui illi ꝯsueuit priꝰ q̄ infelix haud scio an illā misere nūc amat cū hāc sibi videbit ꝑsens pñti eripi: abduci ab oculis? facinꝰ indignū pater. Mi. qua rōne istuc: ꝗs despondit? ꝗs dedit? cui? quādo nupsit? auctor his rebꝰ, ꝗs ē? cur duxit alienā? Es. an sedere oportuit domi v̄gineꝫ tā grandē? dum cognatꝰ hinc illinc veniet expectātē? hec mi pater te dicere equū fuit: ⁊ id defendere. Mi.

An: id est vtrum ipse amicus tuus adducet id est abstrahet illaꝫ hinc id est ex hoc loco. Mi. quidni. i. cur non abducat illam Eschi. id sup. s. trāsactio et pactio de nuptijs factum est a vobis duriter id est dura mente et inflexibili et non dure ac crudeliter ⁊ immisericordit. i. austere aspere sine misericordia sed cū rigore atqꝫ etiā o pater si ē dicendum. i. si licet dicere magis apte. i. clarius apertius factū inqꝫ est a vobis illiberaliter. i. iiuste inclemēter nō bene qꝫ liberalis honꝰ dr̄. Mi. ꝙobrē id est quare est ita factū a nobis illiberaliter. Esch. Rogas me id est interrrogas quare tandē. i. sine longis ābagibus ⁊ v̄borū circuitionibus. ꝗd animi. i. quē aīm creditis fore. i. futurū eē illi misero qui consueuit id est cōsuetudinem et conuersationem habuit prius cum illa puella. Do. legit cōsueuit illi vel illam. nā veteres hanc rem cōsueui dictitarunt qui infelix propter hanc surreptionē haud scio. i. nescio an amat nunc illam puellam misere id est valde et in miseriam suam ac infelcitatem quid ergo illi animi creditis fore cuꝫ id ē quando ipē pñs videbit hanc puellam eripi. i. abduci sibi presenti. vel cape pñs aduerbialiter ꝓ coram quo etiam modo capi pōt. Ci. ad curionem pñs tecū egi. i. suꝫ collocutus tecum. Apposuit aūt nescio an illā nūc amat vt tolleret suspitionem de seipo qꝫ nimis apte fuerat locutus ⁊ ex affectu et pre nimio amore ⁊ ꝗd animi creditis illi fore cū ipē videbit hāc puellaꝫ abduci. i. auferri ab oculis suis. i. a cōspectu suo. o pater facinus. i. factū vestrū ē indignum. i. inhonestū ⁊ nō dignum quod a vobis fieri debuisset. De. q̄ rōne. i. quo modo vl̄ q̄ causa dicis istud. ꝗs dispōdit. i. ꝓmisit illam ei quē defendis. ꝗs dedit illā puellā. q. d. priꝰ rapta a ꝙ daretur cui hoī despōsata ē sup. aut data. qñ nupsit. i. data ē nuptui illi quē tātope defēdis dissimulat eñi mitio se nosse eschinū fuisse illū qui eā stuprauerit eū tñ latenter obiurgat ꝙ sine patre rē gesserit. quis ē auctor his rebus. i. preest ꝓfuit his rebus faciēdis vꝫ transactionibus et pactionibus de cōnubio puelle cum illo qui defendis cur ipse quem miserum dicis duxit id ē cepit in vxorem alienā id ē eā que sibi nō erat despōsata neqꝫ data ac ideo aliena. Esch. an. i. vtruꝫ oportuit virginem tā grandam. i. tnate etatis ꝙte est inde grandis natu. i. annosus. oportuit ergo virginem tā grandeꝫ sedere. i. cessare ociosaꝫ eē torpere domi expectantē dū. i. ꝗusqꝫ. i. aliꝗs de cognatiōe veniret hinc illinc puerbialiter dictum ex hac aut illa pte. o mi pater equum fuit te dicere hec: id est honestum erat vt diceres hec que dixi. s. eam non debuisse tandiu sedere domi ⁊c. ⁊ equum fuit inqꝫ te defendere id. s. qđ non oportuit eā tam grandem sedere domi expectanteꝫ dū hinc illinc veniret cognatus. Mit. o

ridicule.i.deridēde qui.s.dign⁹es q̄ ridearis cū tuis verbis absurdis ⁊ stultis.ne.i.vtrū dicerē.i.dice
re debeam cām aduersus vel aduersum.vtrūq̧ eni dr̄.aduersus illū.s.amicū cui.i.ad cui⁹ defensionem
venerā aduocat⁹.i.intercessor futur⁹ ⁊ auxiliari seu defendere patus.sed.o eschine q̄d ista facta et ista
negocia intersunt sup.nostra in abltio feminino.i.q̄d ad nos spectāt.aut q̄d est nobis cū illis.i, quid ne
gocij quid cōmercij habemus cū illis:atq̧ qd̄ dici inepte solet quid habem⁹ agendū de illis mulieribus
⁊ negocijs suis habeam⁹.i.disce
damus.vt nūc hoc dixit aīaduer
tit repente eū flentē.tūcq̧ subiun
xi quid est quid.i.cur lachrymas
id est fles.Esch.o pater obsecro
ausculta id est audi.Mi.non est
passus pater filiū torqueri in cō
fitēdo crimine suo.ppterea inq̄t
audiui omia noli detegere ⁊ non
soluz audiui sed scio oīa quo mo
do se habeant.nā amo te quo id
est quare.s.quia te amo.vel quo
p quāto.sed melius ē vt capiatur
qua re ea q̄ agis sunt magis mi
bi cure.Esc.velim.i.volo vtinā.o
pater ita ames me pmerentē:id
est bene merētē ⁊ dignū qui a te
amer.nā pmeremur bona tm̄.dū
id est q̄diu viuas vt.i.sicut id qd̄
sequit scz me admisisse in me id ē
committēdo recepisse in me hoc
delictū de virgīs stupro.dolet ve
hementer mihi.i.mihi maximo
dolori.siue affert mihi dolorem
maximū ⁊ ita inq̄ me ames vt.i.
sicut me pudet tui.i.ppter te qm̄
pudore afficior q̄ sim tibi cā pu
doris:qz aliq̄d.s.infamie mea cā
contraxeris propter crimē meū
Mi.hercle credo te pudere fa
cti et mei.nāq̧ noui.i.cognosco i
geniuz tuū.i.naturā tuā esse sup.
liberale id est bonum quia libera
lis est bonus.sed vereor id est ti
meo ne:id est pro q̄ sis nimium
indiligens:id est incurius negli
gens.tandem:id est sine multis verbis responde vel considera.Nam hic tandem habet quiddā vrgēs
et accelerans.Donatus vult capi pro tamen.in qua ciuitate id est in qua communitate arbitrare id est
putas te viuere.viuis enim in ciuitate atheniensi vbi legib⁹ viuitur.Viciasti.i.stuprasti ⁊ corrupisti v
ginē ciuē:quā virginem ius non erat.i.non licebat te tangere qd̄ sine cōparatione min⁹ ē q̄ stuprare.
iam primū.i.iprimis id peccatū ē magnū.i.est enorme.attamē.i.sed tn̄ ē humanū.i.a fragilitate huma
na defluxū que varijs luditur concupiscētijs sepe.i.plerūq̧ alij boni nō tunc cū facerent sed alias fece
runt itē.i.similiter vt tu idē ē sed postq̄ id euenit id est contigit tibi hoc facer cedeo.i.dic nūq̄d id ē,nun
quid aliq̄d circūspexisti.i.cōsiderasti tanq̄ pn̄s.Circunspicimus tanq̄ pn̄tia prospicimus futura.aut
nunquid tu te:id est tumet,pspexisti tibi.i.prouidisti tibi tanq̄ de futuro videlicet,q̄d fieret.i.factu bo
num esset quomodo.i.qua ratione qua via:id est quibus adminiculis quibus psonis fieret illud quod
esset faciendum,si teipm puduit dicere mihi qua id ē p quos:vel qua.i.qua re q̄ via qua rōne rescisce
rem id est.cognoscerem quod feceras,nunq̄d inq̄ circunspexi quod te facturum putares dum te ita pu
debat.dum:id est q̄diu dubitas:id est non audes hec dicere mihi decem menses abierunt.i.fluxerunt

ridicule:aduorsum illū causam dicerem:cui veneram
aduocatus?sed quid eschine nostra:aut quid nobis
cum illis?abeamus:quid est?quid lachrimas?Esch.
Pater obsecro ausculta.Mitio.eschine audiui om
nia:et scio.nam te amo.quo magis q̄ agis:cure sunt
mihi.Eschi.ita velim:me promerentem ames:dum
viuas mi pater:vt hoc me delictum admisisse in me
id mihi vehementer dolet:et me tui pudet.Mi.cre
do hercle.nam ingeniū noui tuum liberale:sed vereor
ne indiligens nimiū sies.In qua ciuitate tandē te ar
bitrare viuere:virginē viciasti:quā te ius nō fuerat tā
gere.iā id peccatū primū magnū at humanū tn̄.fece
re alij sepe itē boni.at postq̄ id euenit cedo.nūq̄d cir
cunspexisti?aut nunquid tute prospexisti tibi quid fie
ret?qua fieret?si te ipsum mihi puduit dicere qua re
scisserem?hec dum dubitas menses abierunt decem

prodidisti id est decepisti te et illā puellam miseram:et prodidisti id est decepisti natū id est filiū quē ex ea sustulisti quod quidem in te fuit.i.q̄tum ad te spectauit.hoc est decepti estis tu ⁊ gnatus ⁊ mater tm̄ q̄tum poteratis decipi per tuam negligentiam:q2 q̄tum ad te spectauit oīo officiū tuū defuit.⁊ est elegans dicendi modus:vbi quis diceret quātū potui et debui adiuui eū.elegātius sic.Quod quidē in me fuit adiumētū illi suppeditaui.Sil'r vbi dici solet quātū potuisti pauperē me reddidisti.elegantius sic.Quod quidez in te fuit ad inopiam redactus sum Similiter h' quod in te fuit id est quātum potuit fieri per tuā indiligentiā proditus es.item mater item natus ex ea. Quid modus est interrogandi et melius est vt fiat hic distinctio ac deorsum legatur.Credebas deos confecturos id ē adplenuz facturos hec.i.vt tibi crimen ignosceretur et cōnubia trāsfigerentur et credebas illaz puellam deductum iri. futurum infinitum passiui.i.deducēdam esse id ē credebas q̄ illa duceretur ī futuro tibi dormiēti i.cessanti.⁊ non vigilāti in tuis negocijs.⁊ ō duceretur ergo domū aduerbialiter ad locum et in quā partē domus.in cubiculum.i.in cameram in qua dormire soles:⁊ que vxor habita diceretur thalam⁹ in quo est lectus genialis.Credebas in q̄ vt hoc fieret sine tua opera id ē sine tuo labore et sine tua industria ac diligentia.Noli id est nō volo te esse socordē.i.īprudentē improuidū incōsideratū ignauū ceteraz rez i.ī alijs reb⁹ et negocijs eodez mō quo.s.fuisti in hoc

Prodidisse te atq3 illam miseram : et gnatum : quod quidem in fuit.Quid?credebas hec dormienti tibi cōfecturos deos:⁊illam sine tua opera in cubiculum iri deductum domum ? nolin te ceterarum rerum socordem eodem esse modo.Bono animo es deduces vxorem hanc.Eschi.Hem.Mit.Bono animo es inq̄.Eschinus.pater obsecro num ludis tu nūc me?Mi.Ego te?q̄obrem.Eschi.nescio.nisi quia tam misere esse cupio: verum ideo vereor magis.Mi.abi domū ac deos precare.vt vxorē accersas .abi.Eschi.Quid iam ne vxorem ducam?Mi.Jam.Eschi.Jam?Mi.Jam.quantum potes.Eschinus.Dij me pater omnes oderint:ni magis te q̄ ocul os nunc amo meos.

negocio.Secors.dr̄ q̄si seorsuz aut semotū a corde.i.vel a fortitudine ⁊ audacia vel a prudētia.Naz cordati hoīes dicūtur sapiētes aut prudētes ꝓpterea secordes nō īmerito dr̄r īprudētes.Et q̄ñ inter.h' dicēda flebat eschinus ideo subdit securitatem.es.i.sis scd̄a ꝑsona impatiui singularis.bono animo id est habes bonum animum:et quod dici solet facias bonum vultum:duces hanc puellam vxorem id est habebis eam in vxorez.Eschi.hem hec interiectio emissa est a singultiēte fletu ⁊ gaudio. Mi.inq̄.i.dico tibi es.i.sis bono aīo.Eschi.o pater obsecro te nū.i.nūquid q̄si ꝓpter negatiuaz respōsionē.tu ludis ī illudis.derides me:ludificas me tuis verbis nunc quasi prius nō luseris.Mi.Petis vtrū ego ludaz te:q̄obrē.i.quare luderē te:vel quare petis.Eschi.Nescio qua rōne non credo tibi.Ideo.i.eā rē ob magis vereor.q2 cupio tam misere id est tam nimis vel vehementer vel obnixe dictū tuum sup.esse veruz vel quia cupio tam misere verum esse me illam ducturum vxorem.Misere interduz capitur pro valde et quidem vbi est aliquid miserie.vt in cupiente nimis est passionis aliquid qđ est aīo molestum.naz eē nimis a virtute recedit.Mi.abi domū ac cōprecare deos.i.preces effūde dijs.tāq̄ ante sit res diuina facienda deinde vxor accersenda.vt accersas id est aduoces.venire facias ad te vxorē.Deinde q̄si herenti eschino et moranti repetit abi:id est fac qđ est tibi iam dictum.Eschi.quid modus interrogādi.iā ne.i.vtrū iam nunc ducam vxorē.Mi.Jam id ē nūc duces vxorem.Eschi.iam.i.nunc duc ducam q̄si p̄ gaudio tāte sue felicitatis sepius repetit.Mi.iam nūc duces quātū potes.i.cito ⁊ q̄ celerrime fieri poterit a te.Vel potest referri ad id qđ pri⁹ dixerat abi et tunc ē sēsus.abi inq̄ q̄tuz potes.i.q̄ celerrime potes abire.vel quātū pōt a te fieri vel a te abiri et abscedi ꝑ impsonale ṽbum.Esch.o pater dij omnes oderit.i.odio hēant me h' eni ponit' pro odiant si hēremus.ni.i.nisi ego mag' amo te nūc q̄ oculos meos

Mi.quid:modus interrogādi.amas sup.me magis ꝙ illā pāpbillā.Esc.eque.i.ita equaliter te amo ac
ꝙ illā.Mi.perbenigne i.valde benigne seu valde large ꝓlixe ac liberaliter me amas si illā eque quātū
ad tuū amorē in me ⁊ eam.Esch.Quid:mod⁹ interrogandi vbi ē ille milesius.i.vir ille de mileto qui ad
eā ducēdā venerat.Mi.Abijt.i.dicessit perijt.i.multū ꝑdit⁹ fuit mente ac saucius in corde vt cognouit
te illā ducturū accēdit nauē qua veheref miletū.sed cur cessas.i.moraris cunctaris tardas nec mihi ob
sequeris abeūdo et deos cōpre-
cādo vt accersas vxorē.Esc.o pa
ter abi discede tu potius ꝙ ego
cōprecare deos precibus.nā cer
to scio eos deos magis obtēpe-
raturos id ē morē gesturos tibi.
quo id est ꝙto es vir multo meli
or ꝙ ego.Mi.ego eo intro in do-
mum vi ea que sunt opus:id est
q̄ sunt requisita et necessaria ad
nuptias parētur.i.apparenf.Di
cim⁹ h̄ sunt mihi op⁹ post ē mihi
his rebus vt satis ē manifestum
tu eschine fac vt dixi si sapis.Es.
admiratur eschinus benignitatē
patris pariter et laudat. Quid
hoc negocij est.i. quid sibi vult h̄
negocium admirando dicit.cum
totum negocium inter patrem et
filium agatur ita benigne.hoc sci
licet quod pater erga me facit est
id est significat ne ipsum supple
esse patrem:id est vti seueritate
patris.q.d.nō cū benignitate so-
dal' potius vtatur:aut hoc quod
scilicet ego facio ita familiariter
agendo cum patre.est ne:id est
vtrum significat me esse filiu3:id
est vti timore filiali quo solent an
gi filij apud parētes de vitijs re
sponsuri si pater meus esset fra-
ter aut sodalis id est couictor pa
ri familiaritate vtens et qui sole-
ret velut familiaris socius mecū
in mensa victitare.qui id est quo modo qua ratione qua re magis morem gereret id est magis compla-
ceret ꝙ ꝯplaceat.Non.i.nonne.q.d.sic.hic sc3 pater talis est amandus.i.amore dign⁹.hiccine.i.vtrum h̄
pater non est gestandus id ē fouendus portandus in sinu.i.inter brachia si quādo debilitate confectus
egeret vt portaretur qui cum sit talis dignus est qui gestari deberet in amplexu brachiorꝫ hem:inter-
iectio admirantis vel anxij ac timentis offendere.itaqꝫ:id est et sic sit sint duo verba vel ideo si vnum
iniecit mihi.i.incussit irrogauit mihi adeo.i.valde magnā curam.i.sollicitudinē sua cōmoditate sua op
portunitate sua mititate ac benignitate sua bonitate et clementia ne.i. ꝙ non faciam in optatiuo forte
i.casu aliquo imprudēs.i.ꝑ iprudētiam id sup.quod nolit me facere ego sciens.i.aīaduertans ⁊ atten
dens cauebo.i.prouidebo ne quid faciam qd nolit.sed cesso.i.nimis tardo ire intro et ideo celeriter va
do ne.i.vt nō egomet sim mora.i.sim retardatio meis nuptijs.

Mi.Quid:ꝙ illā:Esc.eque.Mi.perbenigne.Esc.
quid:vbi ē ille milesius:Mi.abijt.perijt:nauē ascē
dit.sed cur cessas:Es.pater.abi.tu potius deos cō-
precare.na3 tibi eos certo scio (quo vir melior multo
es:ꝙ ego)obtꝑaturos magis.Mi.ego eo intro:vt q̄
opus sunt parentur.tu fac:vt dixi:si sapis.Esc.quid
hoc negocij est:hoc est patrem esse aut filium esse:si
frater aut sodalis esset:qui magis morē gereret:hic
nō amādus:hiccine nō gestād⁹ in sinu ē:hē.itaqꝫ ma
gnā mihi iniecit adeo sua cōmoditate curā.ne forte i-
prudēs faciā:qd nolit sciens cauebo.Sed cesso ire in
tro:ne mora meis nuptijs egomet siem.

Demea.

Efessus sum ābulādo:vt syre te cum tua
mōstratōe magn⁹ ꝑdat iuppit ꝑreptaui

Efessus ⁊c.Hic demea quē instituerat syr⁹ vt quereret fratrem per vrbē tot⁹ defessus
hic ꝯquerif de syro ꝙ non significate mōstrauerit locū in quo esset frater.De.solus an
belās hic demea secū loquitur.Defessus.i.valde fessus sum ambulando vt.i.vtinā.o sy
re magnus iuppiter perdat.i.destruat te cum tua monstratione.ego perreptaui:id est
lento passu incessi quia senex.per totum oppidum id est per totam vrbem athenarum

vsq̃.i.ↄtinue sine vlla intermissione laboris:nullaq̃ quiete interiecta: vel vsq̃ ad portã vsq̃ ad lacũ que mihi dixerat syrus.quo.i.in quẽ locũ vrbis nõ ꝑreptaui inq̃.vel sic dicas:quo.i.in quo loco vrbis sc3 ad portam ⁊ lacũ nõ erat neq̃ vlla fabrica.i.officina fabri neq̃ quisq̃ hõ aiebat se vidisse fratrẽ mitionem.⁊ h̃ mõ astruendo tres negationes nõ plus efficiunt q̃ due. Uero.i. sed nunc certũ est mihi.s. i.deliberatum est apud me ⁊ decretũ obsidere.i.sedere tanq̃ in aliqua obsidione domi.i.in domo fratris vsq̃.i. assidue ↄtinue donec i.quousq̃ frater redierit.i. sit reuersus.⁊ bñ obsidere inq̃t: tanq̃ iratus sit fratri ⁊ repente eũ aggressurus cũ primũ venerit.Reptare signat tarde icedere seu lento passu ãbulare vt faciũt senes amplius ingredi nõ valẽtes.tardus enĩ incessus nõ pambulatio sed perreptatio dici debet.

vsq̃ omne oppidum ad portam: ad lacum.quo non? nec fabrica illic vlla erat: nec fratrem homo vidisse se aiebat quisq̃. nunc vero domi certum obsidere est vsq̃ donec redierit.

Mitio. Demea.

Ho illis dicam nullã esse in nobis morã. De. Sed eccum ipsum te iamdudũ quero mitio. Mi. Quidnam? De. Fero alia flagitia ad te ingẽtia boni illius adolescẽtis. Mi. Ecce autem. De. Noua: capitalia. Mi. Ohe iam? De. Ah nescis qui vir sit. Mit. Scio. De. Ah stulte: tu de psaltria me somnias agere? hoc peccatum in virginem est ciuem. Mi. Scio. De. Eho scis et patere. Mitio. Quidni patiar? De. Dic mihi: non clamas? non insanis? Mi. Non (malum) quidem. Deme. Puer natus. Mitio. Dij bene vortant. Deme. Uirgo nihil habet.

Ho illis ⁊c. In hac scena ẽ exẽplũ itempestiue obiurgatõis ⁊ ꝑ h̃ ridicule. Mi. Ihoad sostratã dicã illis matri ⁊ filie nullã esse morã in nobis me ⁊ filio. De. cõstituerat diu illic domi obsidere sz interea vidit fratrẽ dixitq̃: sz eccũ.i.ecce hic ꝓpe ipm fratrẽ.o mitio q̃ro te ⁊ nõ q̃ro ꝑ te.i.iãdudũ.i.ex multo añ tpe. Mi.q̃dnã i.cur q̃rebas me. De.fero.i.affero ⁊ in pectore gesto recondita alia flagitia igẽtia.i.enormia illius boni adolescẽtis.boni dixit ꝑ ironiã quẽ flagitiosissimũ itelligat. Mi aũt.i.sed ecce.i.adest repẽtinũ malũ ⁊ turbatio gaudij. Ecce dr̃ cũ repẽte aliq̃d triste rebus interuenit letis aut certe qñ cũ aliud agit̃ aliud emergit nouũ. De. Fero iq̃ flagitia noua.i.recẽtia vel mira seu magna ⁊ capitalia i.ꝓpt̃ q̃ q̃ admisit dignus sit capite plecti. Mi.ohe.interiectio ostẽdens tediũ afferri:iã.i.nunc desine.i.desiste ista inculcare ⁊ loq̃. De: ah interiectio dolentis.nescis qui.i.qualis vir sit. Mi.scio qui vir sit. De.ah.hic quasi ridẽtis ẽ.o stulte.i.inconsiderate tu somnias me agere.i.loqui de psaltria que fuit rapta a lenone.h̃ peccatum.i. flagitium h̃ q̃d fero est.i.extat in virginẽ.s.erga vel ↄtra virginẽ ciuẽ:acticã.s. ac ꝓpterea graue ⁊ capitale per leges. Mi.scio etiã illud. De.eho.interiectio irascẽtis.nũc enĩ mitioni irascit̃ nõ solũ eschino. Scis i.cognoscis illud flagitiũ esse factum ⁊ patere.i.pateris seu pmittis ⁊ fers.q.d.non deberes. Mi.q̃dni.i cur non patiar presertim cum mederi non possim. De.dic mihi non clamas.i.vociferas aduersus eschinum iurgijs ⁊ improperis:non insanis.i.nõ verteris in furiã.cum hec cernis. Mi.nõ q̃dem.i.nõ etiam dico sup.illi eschino malum ꝟbum.i.molestũ aliq̃d.⁊ nõ malui vt legi in aliq̃bus codicibus.nam Dona.malum dicit nec etiam coheret sensus. De. Puer natus est ex pãphila.s. Mi.Dij bene vortant.i. quod dici solet bene possit euenire seu bene feliciterq̃ eueniat:vel dij ↄuertãt rem vt optamus vel vt norunt nobis expedire.Hoc autem dictum frequens est apud comicos.Dij bene vertent quod agas. plerũq̃ enĩ bona in peius mala mutantur in melius. De. virgo pamphila nihil habet id est ẽ pauper.

Mi. audiui. i. intellexi eã nihil habere. De. & ipa virgo est ducenda. i. capienda in vxorem indotata id ẽ sine dote. Mi. scz id est certe est ducenda indotata. De. quid nunc est futurum de hac re. Mit. enĩ id ẽ certe. i. futurum quod ipsa res id est ipa necessitas fert id est affert & postulat seu ꝯpellit. Uirgo. i. ipa pamphila que prius erat virgo ante ꝙ ab eschino stupraretur. transferet. i. traducetur illic. i. ex domo sua huc in domũ nostrã De. proh iuppiter irascẽtis exclamatio tragica poti⁹ ꝙ comica quasi sit: testor te iouem id ita fieri non debere.

Mitio. Audiui. Demea. Et ducenda indotata est?
Mit. Scilicet. De. Quid nunc futurum est. Mitio.
Id enim quod res ipsa fert. Illinc huc transferetur
virgo. Deme. O iuppiter istoccine pacto oportz? Mi
tio. Quid faciam amplius? Demea. Quid facies? ro
gitas? si non ipsa re tibi istuc dolet: simulare certe est
hominis. Mitio. Quin iam virginem despon di. res
composita est: fiunt nuptie. dempsi metum omnem:
hec magis sunt hominis. De. ceterum placet tibi fa
ctum mitio? Miti. Non si queam mutare: nunc cum
non queo: equo animo fero. ita vita est hominuȝ: qua
si cum ludas tesseris: si illud quod maxime opus est
iactu non cadit: illud quod cecidit forte: id arte vt cor
rigas. Demea. Corrector: nempe tua arte viginti
mine pro psaltria periere. que (quantum potest ali

Istoccine id est vtrũ oportz fieri sup. nuptias isto pacto. i. isto mõ quẽ dicis etiã sine dote. Mi. q̇d faciã amplius. i. vltra ꝙ feci vel quid p̃ter nuptias a me fieri potest. De. rogitas. i. petis q̇d facias. si istud. s. nuptias fieri idotatas non dolet tibi id est nõ est tibi dolori. reuera vel re ipa. i. ipo effectu & i rei veritate. Dona. tñ dicit ibi rẽ capi p vtilitate. Si ꝙ reva tibi istud non dolet certe i. saltem est homis. i. spectat ad hoiem & ꝯgruum & decens & licitum est homi simulare. i. fingere doloreȝ in tali re gratia vtilitatꝭ sui ꝑpinqui: nõ qꝛ hoĩs dicat eẽ mentiri: sed qꝛ sepe iracundie simulatio custodia est discipline. Mi. quin. i. q̇nimo immo vero seu atqꝫ etiam iã despondi. i. tãꝙ socer futurus filio meo petiui illaȝ filiam. despondet enĩ puellã qui petit: spondet aũt a quo petitur. inde sequunẗ sponsalia & spõsus et sponsa & actiones ex sponsu: vt ait Gelius. res. i. negociũ de cõiugio est cõposita. i. pacta trãsacta ꝯfecta nuptie fiunt. dẽpsi p̃teritum a demo is. i. abstersi deȝ metum. De. que acta sunt magis sunt hominis id magis decent hominem et spectant: ꝙ id quod dixisti scilꝫ simulare. Nam simulatio & mendatium non cadunt in virum bonum. De. ceterum id est sed o mitio factum istud de coniugio indotato placetne tibi. i. probas tu illud. Mi. non placet mihi si queam id est si possim mutare nunc cum non queo mutare: fero equo animo id est patienter neqꝫ me ob id excruciandum duco: vita hominũ est ita id est eiusmodi vt corrigas id est corrigat aliqs. scda ꝑsona pro tertia. hoc est vt aliquis in rectum reducat arte id est calliditate ꝯsilio id quod accidit sup. qsi id est tanꝙ cum ludas tesseris id est talis si illud quod maxime opus est id ẽ qd̃ plurimũ requirit ad hoc ꝙ lucri fiat non cadit in alue[illegible] iactu. i. ꝓiectione tessere: vel iungi potest iactu cum opus sit. si illud quod opus est iactu non cadit. opta tibi iector vtrũuis: ita est sup. ludus vt tu corrigas. i. ꝙ arte id est astutia calliditate ꝯsilio industria illud quod forte cecidit. actu tessere: neqꝫ statiȝ propterea deserendus est ludus. & ideo vt recte intelligatur sic dicendum est ita ẽ vita hominuȝ vt corrigas. i. emẽdes id quod accidit arte id est ꝯsilio & industria quasi cum ludas tesseris si iactu tessere illud qd̃ maxime opus est nõ cadit ita est sup. ludus vt corrigas arte quod forte cecidit. De. Corrector id ẽ dicis esse corrigendum arte. quod accidit. o corrector. q. d. qualis corrector tu es ridendo cum qualis emẽdator illius in quo ẽ erratum: nempe. i. certe tua arte. i. tuo consilio & tua correctione viginti mine id ẽ viginti ꝑiere id est perdite fuerunt pro psaltria que psaltria est abijcienda. i. detrudenda eijciẽda ali

quo .i. in aliquem locū quantum pōt .i. q̄ celerrime pōt abijci vel quātū fieri pōt vt abijciatur si nō ꝑcio ē abijciēda .i. si nō vendat alicui q det ꝑcium quo ꝯstitit vel .i. saltē vel ēt grat3 .i. sine ꝑcio aut venditione est aliq̄ eijciēda accedente noua nupta. Mi. neqȝ ē .i. neqȝ expedit neqȝ sane .i. certe studeo .i. volo cupio laboro vēdere illā. vel sic. neqȝ ē abijciēda grat3 neqȝ studeo vēdē illā. De. igr̄ id quid facies ex illa. Mi: ipa erit domi mee. D. ꝓb fidē diuū .i. diuorū .i. iploro sup. fidē .i. opē diuorum meretrix ⁊ mr̄familias .i.

quo abijciēda ē: si nō ꝑcio: vł gratis. Mi. neqȝ est: ne
qȝ illā sane studeo vēdere. De. q̄d igit̄ facias? Mi. do
mi erit. De. prob. diuū fidem meretrix ⁊ materfamili
as vna i domo? Mi. cur nō? De. sanū ne te credis eē?
Mi. eq̄dē arbitror. De. ita me dij amēt. vt video tuā
ego ineptiā. facturū credo: vt habeas qui cū cātites.
Mi. cur nō? De. ⁊ noua nupta eadē hec discet? Mi.
scilicet De. tu inter eas resti ductās saltabis. Mi. p
be. ⁊ tu nobiscū vna si op⁹ sit. De. hei mihi. non te hec
pudent? Mi. iā vero omitte demea tuam istanc iracū
diā: atqȝ ita vti decet hilar ac lubētē fac te i gnati nu
ptijs ego hos cōueniā post huc redeo. De. o iuppiter:
hāccine vitā? hoscine mores? hanc demētiā? vxor sine
dote veniet. int⁹ psaltria ē. dom⁹ sūptuosa. adolescēs
luxu perdit⁹: senex delirās. Ipsa (si cupiat) sal⁹ serua
re prorsus non potest hanc familiam.

vxor honesta quā ab illis mores discernūt erit vna .i. simul cōgregandi aduerbiū3 est. in domo vel meli⁹ erit in vna domo .i. sub vno tecto. Mi. cur non erit in vna domo meretrix et materfamilias. De. ne .i. vtrū credis te esse sanū id est sane mentis seu animi compotem qui talia dicis. Mi. equidem arbitror me esse sanum. De. ita dij amēt me. iurantis est et asseuerātis. credo te esse facturu3 scilicet vt sint in domo vt habeas qui cum id est cu3 qua cantites .i. frequenter cantes more puerorū cum iam sis senex: vt id ē quantā ego video id ē perspicio tuam ineptiam .i. tuam fatuitatem et incōsiderationem. Mi. cur non facerē .s. De. ⁊ noua nupta discet hec eadē q̄ fient a psaltria. Mi. sc3 .i. certe discet illa eadem. De. tu ductans id est frequēter ducens ⁊ agitās resti .i. funē, saltabis .i. q̄d dicūt tripudiabis inter eas .s. nurū et psaltriā more pueror̄ et puellarū qui ꝯnexis manibus choros ducentes resti3 ducere existimantur. Alij dicunt hūc lusum eē natu3 ab eo fune quo introductus equus ligneus in troiā est cū connexis manibus fune chor̄ ducūt saltantes. Restis facit restim in actō singl'ari q̄d vnicuiqȝ liquet. Mi. probe id est pulchre id faciam et tu saltabis vna nobiscum si sit opus. De. Hei mihi .i. dolor inest mihi vel dolore afficior ob hāc rē. hec dicta tua vel hec inhonesta factu nō pudent te .i. non afficiunt te pudore: interrogatiue legendo. vbi pudent ꝑsonale est v̄bum a pudeo es, habetqȝ actīm post se: vt hoc pudet .i. affert mihi pudorem. Mit. o demea iā vero .i. preter ea vel sed nūc omitte .i. euome dimitte a te istanc .i. istā hanc iracundiā tuā. ira ait Do, ē de cā: iracūdia vero ē de vicio multū irascētis. atqȝ fac .i. labora efficere te hilarū pro hilarē antique. nam antiqui dictarūt hilarus ra. rū. ac lubētē .i. boni aī in nuptijs gnati tui ita vti decet .i. honestū est te eē hilarē ⁊ lubentē ego cōueniā .i. alloquar hos quos ei ōndebat q̄sqȝ alloqui volebat p⁹ .i. deiñ redeo huc ad te. De. o iuppiter hāccine .i. vtrū decet sup. hāc vitā eē sup. vel agi vel adduci hoscine .i. vtrū decet hos .i. tales mores ꝑdi tos eē .i. ꝑseuerare i hoībus decetne ne inq̄ hāc demētiā .i. hāc isaniā eē subaudi. vxor veniet sine dote psaltria ē int⁹. dom⁹ .i. familia h̄ ē hoīes de familia ē sūptuosa .i. auida sūpt⁹ ⁊ multa cōsumēs ac expendēs. adolescēs eschinus ē ꝑdit⁹ luxu .i. libidīe ⁊ lascivia. senex sc3 mitio ē delirās .i. desipiēs et a recta lira seu a recto tramitte discedēs. Si ipa sal⁹ q̄ si sit dea queādmodū cōcordia pax ⁊c. cupiat ꝯuare .i. saluare cōseruare icolumē hāc familiā prorsus .i. oīno nō poterit ꝯuare eā inq̄.

Comedia.IIII.

Depol &c. Hic ebrius inducitur syrus adeo vt syriscum se dicat non syrum. Alloquitur primo seipsum. o syrisce edepol iurandi aduerbium. curasti id est tractasti te molliter. i. delicate et administrasti. i. exercuisti laute. i. opipare munde delicate tuum mun⁹. i. tuū officium edendo quicquid esset lautum et cyathos sorbillando. Abi. sibiipsi dicit cum blandientis laudatōe. nā sic dicunt qui iā compotes sunt votorū oīm perfectiqꝫ sibi vi dentur in rebus vniuersis postq̄ sum intus satur id est ingurgitatus refertus repletus omniuz rerum: id est omnium ferculorum libitum est id ē placitum ē siue placuit: idem enī sunt libitum est et libuit: placituz est et placuit. posset hic forsitan libitum est capi pro presenti: id ē placet tanq̄ libitum est nomen quemadmodum et placitum vt dicimus dictiones impositas fuisse ad placitum tuncqꝫ cum diceretur hoc est placitum meum: nomen est placitum: sic existimo re vera hic ita capiendū libitum vt sit nomen et tunc sensus est presentis sic est libitum meum id est placitum meuz vt ita dicā prodeambulare id est prorepta re huc id est ad hunc locum ostendebat vbi in hoc verbo prodeambulare due prepositiones vni dictioni adiunguntur. vt Virg. pede ꝓsubigit terram. De. vide id est cōsidera animaduerte illud quod sequitur: videlicet q̄ supple sis exemplum discipline aliis conseruis quos etate precurris sic eos exēplo discipline ⁊ boni mōi viuendi precedere debes. et bene ait discipline. vult eniz demea vt alii discant ex eo quonam modo sit honeste seruienduz. Syr. autez id: est sed ecce noster senex scz Demea adest hic: quid fit quid agitur quid id est cur es tu tristis. De. ohe. interiectio affecti tedio ⁊ indignatione propter ebrium seruum inepte colloquentem cum viro honesto. Scelus id est o scelerate serue. Syr. eho. interiectio hic quasi ridentis iam id est statim. o sapientia ridet eum iam tu fundes: id est sine cessatione tu proferes aut etiam in vanum prodes hic verba cuz nemo tibi sit optēperatus. De. tu si esses meus seruus deinde interrupit sermonem seruus. Syr. esses dis id est diues hic et hec dis ditis. si tu⁹ essez scilicet o demea ac stabiliisses id est confirmasses corroborasses siue consolidasses et auxisses rem tuam id est tuam rem familiarem siue tuam substantiam. De. prosequit̄ qd̄ inceperat si tu esses meus curarem vt esses exemplum omnibus aliis seruis ne inebriarentur. Sy. q̄obrē. i. quare qd̄ feci: De. rogas id ē petis o scelus id est scelerate serue potastis q̄si ceteri serui vna potarīt vel q̄ aliis eē exēplū dēret satꝫ q̄ potastꝫ. i. bibistis ī ipa turba. i. ī ipa turbatiōe et in maxio pctō. qd̄ pctm̄ vix id est q̄si nondum est sedatum id est pacatum et potastis ergo quasi re bene gesta id est quasi res bene se habuisset nec fuisset crimen admissum vt fuit: quasi dicat vestra ebrietas ostendit vos esse sollicitos de factis filiorū quibus pedagogi ꝯmissi estis. Sy. sane. i. certe nollē hunc exitū id ē vellē nō exiuisse huc ad deambulandum q̄n demee iurgi non subiissem.

Syrus. Demea.

Depol syrisce te curasti molliter: lauteqꝫ munus administrasti tuum. abi sed postq̄ intus sum omnium rerum satur: prodeambulare huc libitum est. De. Illud sis vide exemplum discipline. Sy. Ecce autē adest senex noster: qd̄ fit: Quid tu es tristis: De. Ohe scelus. Sy. Eho. iaz tu verba fundis hic sapientia. De. Tu si meus esses: Syrus. Dis quidem esses demea: ac tuam rem stabilisses. De. exemplum omnibus curarez vt esses. Sy. Quāobrem: Quid feci: De. Rogas: in ipsa turba atqꝫ in peccato maximo (quod vix sedatū est) potastis: satis scelus: quasi re bene gesta. Sy. sane nollem huc exitum.

Dromo puer. Syrus. Demea.

Eus syre &c. Hic aduentu cuiusdā parasiti siue comessatoris deprehensus eē ostēditur ctesipho a patre suo Demea. Dromo. heus aduerbiū vocādi. o syre Ctesipho. rogat te. vt redeas ad se vnde ebrius venisti. Sy. indignat⁹ ꝙ nominasset ctesiphonē corā patre ꝑ imprudentiā. dixit. abi. i. vade in malā rē. De. Quid. i. cur hic parasit⁹ narrat ctesiphonē. i. noīat eū. Sy. Nihil. i. nihil narrat iꝙ nescit q̄d dicat. De. eho īteriectio deꝑhendentis aliq̄d alteri⁹ īprudētia. o carnifex id ē tortor q̄ me excrucias & mori me deniq; cogis tuis īprobitatib⁹. Ctesipho est ne int⁹? Sy. nō est intus. De. Cur hic Dromo noīat eū? Syr. est alius q̄dem parasitaster id ē imitator parasitorū paruulus. per quod ostēditur parasitaster non esse diminutiuū nomen: sed potius imitatiuū. Nostin id est cognoscis ne eū. De. Iā. i. nunc scibo id est sciā sit intus nec ne. Syr. Quid agis? quo abis? De. mitte id ē dimitte me. īpediebat enī eū ne iret. Sy. inꝙ. i. dico tibi noli ire scꝫ. De. o mastigia. hic & hec mastigia declinatur in prima inflectōe. i. malus & nequam seru⁹ vel ancilla. Et vt inq̄t Seruius. est seruus sepenumero verberibus cesus et cedi dignus. a mastigo verbo greco quod significat cedo. Non abstines manū id ē non temperas nō contines non amoues manū a me retinendo. s. seu nō cohibes nō repmis non compescis manū a me impediendo: interrogatiue ꝓferendo An mauis id est potius vis cerebrū dispergi. i. diffundi frangi tibi hic ictu huius baculi quē tenebat senex. Sy. abijt. s. senex. i. euasit mihi e manibus. & hoc dicit tristi vultu. Edepol iurantis est. sane. i. certe vel valde dico sup. vel constat comessatorem. i. iustum ꝑasitū cui⁹ inepta ꝓnunciatōe deꝑhensus ē seu opp̄ssus Ctesipho ꝯstat haud id nō fuisse supple sane id ē valde ꝯmodū. i. consentaneū oportunū presertim. i. precipue Ctesiphoni qui eius aduentu ē deꝑhensus. Alij dicunt comessatorē dici de Demea qui veluti comessator inopinatus supuenit & omia turbauit. Quid ego agam nunc: nisi dum id est ꝙdiu he turbe id est he turbationes q̄ iam sunt: sꝫ statiꝫ future sunt silescunt id ē pacate efficiuntur siue dum ad tranquillum res redeunt. interea abeam id est discedam abdam me aliquo id est in aliquem locum puta in angulum aliquem atq; nisi illic edormiscā id est exalem dormiendo hoc villi id est hoc pauculum vinum quod adbibi nimium. vinum villum facit per diminutionem sicut vnus vllus: asinus asellus. deinde tanꝙ id apud se certū sit ac deliberatū subdit sic. agā id est abdā in angulum et edormiscam hoc vilum &c.

Eus syre te rogat ctesipho: vt redeas. Sy. Abi. De. Quid Ctesiphonē hic narrat? Syr. Nihil. De. eho carnifex est ctesipho intus? Sy. Non est. De. Cur hic noīat eū? Syr. Est alius quidaꝫ parasitaster paruulus. nostin? De. Iaꝫ scibo. Sy. Quid agis? quo abis? De. Mitte me. Sy. Noli inꝙ. De. Non manuꝫ abstines mastigia? an tibi iam mauis cerebrum dispergi hic. Sy. Abijt. edepol comessatorem haud sane cōmodum presertim ctesiphoni. Quid ego nunc agam: nisi dum he silescunt turbe interea in angulum aliquo abeam: atq; edormiscam hoc villi: sic agam.

Mitio senex. Demea.

Arata a nobis sunt (ita vt dixi) sostrata: vbi vis. q̄snā a me pepulit grauiter fores?

Arata &c. In hac scena est collatio. i. comparatio congregatio duarum personarum mitis ac seui seu terribilis & austeri. Mit. o sostrata omnia parata: sunt a nobis ita vt dixi vbi vis ꝙ sup. fiant nuptie quisnaꝫ pepulit id ē pulsauit percussit tā grauiter fores a me. i. fores meas. dicimus enī accepi litteras a te pro accepi tuas litteras.

Demea. Hei mihi quid faciam? quid agam? quid cla/mem? aut quid querar? o celum: o terra: o maria neptu/ni. Mitio. Hem tibi rescivit omnem rem id nunc cla/mat: scilicet parate lites succurrendum est. De. Eccũ/adest communis corruptela nostrorũ liberorũ. Mi/tio. tandem reprime iracundiam: atqȝ ad te redi. De/mea repressi: redii: omitto maledicta omnia: rem ip/sam putemus: dictum inter nos hoc fuit: ex te adeo/est ortum: ne tu curares meum. neve ego tuum: respõ/de. Mitio. Factum est non nego. Demea. Cur apud/te potat? cur recipis meũ? cur emis amicam mitio? Nã/qui minus mihi idem ius equum est esse quod equum/est tibi? quando ego tuum non curo ne cura meum./Mitio. Non equum dicis. Deme. Non? Mitio. Nam/vetus verbum hoc quidem est: communia esse amico

De. hei mihi; pre dolore nimis hoc dicit. quid faciam: quid clamem: aut quid querar. i. cõquerar de fratre, cum ego mea indulgentia veniam criminandus. O celum o terra o maria neptuni. i. maria quibus preest neptunus. exclamationes sunt ⁊ invocationes elemẽtorũ quasi totum mundum accuset vel diis irascatur qui in illis sunt elementis. Tria autem elementa tantum invocat que caduca sunt ⁊ inferiora ita celum capiendũ est pro aere. Videriqȝ potest diluviũ ⁊ interitũ rebus optare ita vt virgiliano more dicere velit. Omnia vel medium fiant mare. Mi. Hem interiectio dolẽtis. ipse demea rescivit tibi; omnem rem id est totum negocium totum figmentum de emptiõe psaltrie pro filio: vbi tibi ad nullum refertur vt fieri sepe solet in mihi et tibi: vt en tibi fores crepuerũt tu mihi semper dormis. in talibus locutionibus mihi et tibi: nec ad me nec ad te nec ad quẽqȝ referuntur. Scȝ id est certe nũc clamat id. i. ob illũ quia rescivit rem omnem. Lites id est iurgia sunt parate ipsi Ctesiphoni: ⁊ mihi etiam succurrendum est id est oportȝ succurrere ei filio eius. De. eccũ. i. esse hic cõis corruptela id est depravatio corruptio nostrorum liberorum nõ vnius tm̃ sed duorum adest in promptum est seu palam est: vbi cõis dicit quasi vtriqȝ cõtingens ⁊ vtrũqȝ contaminãs seu corrum pẽs. naȝ proprie commune dicitur de duobus interdum etiã de pluribus vt hoc est mihi cõmune tecum id ẽ tibi mecum convenit vel mihi tecum. Mi. tandem. i. post longam tui vexationem reprime iracundiam. Ira est de cã: iracundia de moribus atqȝ redi ad te hoc est te collige redi ad lenitatem placa teipsum. ⁊ bene redi ad te: quia ira dr̃ ab eo quod est ire eo ꝙ a se eat qui irascitur: ⁊ furit ⁊ ideo qñ placatur aut resipiscit ad se redire dr̃. De. repressi id est compescui iracundia rediĩ ad me id ẽ placatus sum: mitto. i. omitto omnia maledicta id est omnia probra. i. improperia iurgia putemus id est tractemus: purgemus rem ipsam id est causam ipsius litis. naȝ putare proprie est falsa ⁊ infructifera a veris ⁊ fertilibus resecare vnde arborum purgatores putatores dicuntur. hinc ⁊ putamina purgamenta dicta sunt hoc qd̃ sequitur postea scȝ ne curares ⁊c. fuit dictũ inter nos ⁊ adeo. i. certe illud ortum est. i. processit ex te q̃ illud dixisti videlicet ne id ẽ ꝙ tu non curares. i. cure haberes meum filiuȝ neve id est ⁊ ego non curarem supple tuum filium responde an hoc fuerit dictum necne. Mitio. factum est id est illud a me processit dictum nõ nego. De. Cur nunc filius meus potat apud te. Cur recipis meum filium in domũ tuaȝ ad potandũ ⁊ lasciviandum. o mitio cur emis amicam meo filio. Nã qui. i. cur vel quare minus. i. nõ equum id est non licet non decet non est iustum idem ius esse mihi. i. ꝙ habeam idem ius quod ius equum est tibi esse. i. quod ius tibi licet habere quasi peiori cõditione sim ego ꝙ tu sis ita ꝙ vt vult Do. sit textus. nam q̃ minus mihi idem ius equũ est esse qd̃ equum est tibi. quando. i. quod dicunt postꝙ ego nõ curo tuum filiũ ne curare. i. noli curare meũ. Mi. nõ dicis equũ. i. nõ dicis qd̃ equũ sit ⁊ iustũ dicere. De. nõ dicis ꝙ non dico equum. Mi. nã q̃dem. i. certe hoc verbum. i. hoc dictum hoc proverbium est: vetus. i. tritũ oĩa

amicoꝝ esse cōmunia inter se.i.esse cōmunicāda vbi opus est.quod ꝓuerbium inter pithagoreos ortū est. De.facete.i. vrbane illud est dictum a te.nunc demum istec oratio nata est quasi nata repentina et subito exorta id est amicorum omnia esse cōmunia: videlicet non habe es quid respondere posses q̄si videat eum iam conuictum demea. Mitio.ausculta paucis id est breui sermone.o Demea nisi est molestum id est si fiat sine molestia tua.hoc est si tibi placet vel cordi est. Principio id est imprimis si id qd̄

rum inter se omnia. Demea. Facete nunc demū istec nata oratio. Mitio. Ausculta paucis (nisi molestum est) demea. Principio si id te mordet: sumptum filij quem faciunt queso facito. hec tecum cogites. Tu illos tuos olim ꝓ re tollebas tua. ꝙ satis putabas tua bona ambobus fore. et me tum vxorem credidisti scilicet ducturum. eandem rationem antiquam obtine: conserua: quere: parce: fac q̄ plurimū illis relinquas gloriam tu istanc tibi obtine. Mea (que preter spem euenere) vtantur: sine. De summa nihil decidet. quod hinc accesserit: id de lucro putato esse: omnia hec si voles: in animo vere cogitare Demea et mihi et tibi et illis dempseris molestiam. Demea. Mitto rem cō suetudinem ipsorum. Mitio. Mane. istuc ibam: multa in hoīe demea signa insunt. ex q̄bus cōiectura facile fit. Duo cū idē faciūt sepe: vt possis dicere hoc licet

faciunt filij vel id quod facio ꝓ filijs suppeditando sumpt⁹ mordet te id est te offendit ac ledit: queso id est obsecro ⁊ est obiurgatorium facito sumptū.i.impensam quē tui filij faciunt. cogites tecum hec que sequuntur. tu olī tollebas id est educabas nutriebas illos filios tuos pro re tua id est secundum facultatem tuam et secundum qualitatem tui patrimonij quod per rem sepe significat ꝙ.i.q2 putabas bona tua satis fore.i. sufficientia fore ambobus filijs tuis et tum id ē tunc.s.i. certe credidisti me ducturum fuisse.i. ꝙ ego ducerem vxorem: nunc obtine.i. habeas eandem illam rationem id ē considerationem antiquam.i.quam prius habeas: conserua id ē custodi iam acquisita quere id ē acq̄re noua parce a parco is. id ē oībus partis vtere modice. fac i.effice vt sup.relinquas illis q̄ plurimū bonoꝝ.s. id est q̄ plurima bona: obtine tibi id est habe tibi istanc gloriam istam laudem de tollendis ⁊ educandis ac ditandis filijs tuis.sine id est patere permitte ꝙ sup. filij tui vtant̄ mea.i.meis rebus. ⁊ hoc antiq. Dona. legit vtant̄ his reb⁹.s. q̄ euenere preter spē.i. p̄ter expectationem ⁊ opinionē tuam.nam

cum putares me vxorem ducturum non expectabas a me bona pro filijs. Nihil decidet id est diminuetur de summa rei tue.s.q.di nihil tibi constabit putato id esse de lucro quod accesserit id est adiunctū vel additū erit hinc id est ex meis bonis.quasi dicat.qd̄ tuis filijs accedet ex me de lucro id putato p̄sertim cum ante putares nihil esse accessurū illis. o demea si voles cogitare in aīmo vere hec omnia que dico dempseris id est demes molestiam id est displicentiam ⁊ mihi ⁊ tibi ⁊ illis filijs. De.mitto id est omitto rem id est pecuniam loquor sup. vel doleo seu defleo consuetudinem ipsorū id est vel malam conuersationem vel deprauatos mores.quasi dicat.non me mouet pecunie consumptio quantum morum deprauatio. Mi.interrupit sermonem Demea nunc. Mitio interrumpit sermonē demee inq̄ens Mane id est tace noli pergere in eo quod incepisti dicere: scio id est intelligo. quid velis dicere. ibam istuc id est nisi interrupisses meum sermonem pergebam ad illud dicendū quod dicere te velle intelligo.o Demea multa sunt signa in homine ex quibus signis coniectura id est coniectatio presensio future probitatis fit facile: vt sepe id est sicut plerumq3: quum id est quando duo homines faciunt idem id est eandem actionem possis dicere id est intelligere scire sentire licet huic facere hoc: huic facere

impune facere huic: illi non licet. Non ꝙ dissimilis res sit: sed ꝙ is qui facit: que ego esse in illis video: vt confidam fore ita vt volumus. Video eos sapere: intelligere: in loco vereri: inter se amare: scire est liberum ingenium atq; animum quo vis illos tu die reducas. atenim metuas: ne ab re sint tamen omissiores paulo. o noster demea ad omnia alia etate sapimus rectius. vnum hoc vitium senectus affert hominibus, attentiores sumus ad rem omnes q̄ sat est: quod illos sat etas acuet. Demea. Ne nimium modo bone tue iste nos rationes mitio: et tuus iste animus equus subuortant. Mitio. Tace non fiet. mitte iam istec: da te hodie mihi: exporge frontem. Demea. Scilicet: ita tempus fert faciundum est ceterum rus

impune id est sine punitione ⁊ criminatione ⁊ reprehensione: ⁊ possis dicere non licet illi facere hō impune: non hec est diuersitas talis eo ꝙ res q̄ fit ab eis fit dissimilis: sed ꝙ id est quia is qui fecit eam est dissimilis inq̄ꝗ que signa predicta inherentia hominibus quibus mores futuri possint coniectari video id est sentio esse illis filijs tuis vt id est ita ꝙ confidam id est certissime credam vel sperā ita fore vt volumus id est eos nostris votis imposterū suis probatis moribus responsuros. Hec sūt signa video eos sapere: video eos itelligere id est intelligentes esse q̄d faciat in rem suam: video eos vereri id est timere in loco id ē vbi est opus ⁊ cōmoduȝ seu oportuniuȝ: video eos amare inter se id est mutuo amore se ꝓsequi. Dicimus eleganter amamus inter nos pro amamus nos iter nos. amatis inter vos ꝓ amatis vos inter vos: amant inter se ꝓ amāt se inter se: video inq̄ꝗ eos scire id est eē scientes: vel video eos scire liberū ingenium. i. liberaȝ naturam suam: video animū coruȝ liberū inq̄ꝗ. alij habēt scire est. i. scire lȝ. i. potest cognoscere q̄sq̄ꝗ ingeniū liberū ⁊ animū tu reducas id ē reducere possis ⁊ reuocare in bonā viā vite illos filios quo die tu vis. i. quo tp̄e eos velis reuocare: nō sūt ꝑtinaces in malis: atenī. i. sed certe: metuas ne id ē ꝙ tamen sint paulo omissiores id est negligentiores ab re. i. a patrimonio cōseruādo et augēdo seu ne sint tardiores ad suā vtilitatē ꝯquirendā: omissus sa. sum. inuenitur ꝓ negligenti ⁊ tardo qui. s. multa omittit que facere deberȝ: timet ergo ne fiat negligentiores ab re: quia potant amant ⁊ olent vnguenta. o noster Demea frater et amice sapim⁹. i. sapientes sumus ⁊ intelligimus rectius seu sentimus etate id est pietatem nostram senectutis ad oīa alia. i. ad oēs alias res p̄terq̄ꝗ. i. ad auariciā. Senect⁹ affert hoībus hō vnū solū viciū auaricie scȝ ꝙ nos oēs senes sumus attētiores. i. diligentiores curiosiores magis anxij ad rem. i. ad pecuniā cōgerendā q̄ꝗ sat. i. q̄ꝗ est equū ⁊ sufficiēs qd id est ad qd scȝ vt sint attētiores ad reȝ etas id crescētes anni satis acuet. i. incitabit illos methaphora est in. acuet. Demea. o mitio vereor sup. ne. i. ꝙ iste tue bone rōnes et iste tu⁹ anim⁹ equus. i. iustus ⁊ pius in nos subuertāt. i. latenter deflectāt ⁊ ꝯuertāt nos modo. i. tunc vel paulopost nimium id est supra q̄ꝗ satis ē vel lege subuertant. s. deijciant nos a seueritate nostra qua vti in filios erat animus. Alij legunt ne pro certe vel valde non subaudiendo vereor sed potior sententia superior est. Mitio. tace nō fiet id ē non subuerteris nimium vt times: iam id ē nunc mitte id est omitte istec que tu times. da te id est accommoda te mihi id est voluntati mee hodie. quasi dicat. morem mihi geras hodie tantum exporge pro exporrige id est explica frontem quam contraxisti tristitia. quasi dicat. exhilara te ⁊ facieȝ tuam hodie amore mei. De. scȝ id est certe tempus. i. temporis conditio: hoc ē tempus nuptiarū filij fert ita id ē ita postulat vt. s. frons exporrigatur: faciundum est id est facere necesse est. Ceterum id est sed quicquid faciam hodie ibo cras hinc id est ex hac vrbe: rus id est in agrum ad operanduȝ. vbi rus

ponitur aduerbialiter. ꝛ ibo cum filio et quidem cum primo lucu id est cumprimū[vt Gellius ait] dilu culabit vel cū primū sol ceperit illucescere. Ueteres dicebant lucus lucus lucui quarte declīationis ꝛ masculini generis pro luce lucem ipam pro sole ponentes. Ergo cum primo lucu id est cumprimū ceperit sol illucescere. Mi. Immo id est sed censeo ꝙ supple eas rus de nocte quasi dicat non impediaz q̄n rus eas etiam noctu. dummodo hunc diem letum transigamus modo: id est tantummodo hodie fac:

cras cum filio cum primo lucu ibo hinc. Mitio. Immo de nocte senceo: hodie modo hilarem te fac. Demea. Et istam psaltriam vna illuc mecum hinc abstrabam. Mitio. Pugnaueris: eo pacto prorsuz illic allegaris filium: modo facito: vt illam serues. Dem. Ego istuc videro: at illi fauille plena fumi: ac pollinis coquendo sit faxo ꝛ molendo. Preter hec meridie ipso faciaz: vt stipulā colligat: taz excoctā reddā atq atrā: ꝙ carbo est. Mit. Placet nūc videre sapere. At q equidē filium tum (etiam si nolit) cogas vt cum illa vna cubet. De. Derides? fortunatus qui istoc animo sies: ego sentio. Mi. Ah pergis ne? De. Iamiam desino. Mit. I ergo intro et cui rei est: opus hilarem hunc sumamus diem.

Demea. Syrus.

id est exhibe te hilarez id est vultuosum letabundum. De. et ego abstrahabam: id est cum asperitate seu acerbitate abducam hinc ex hac vrbe illuc: id est rus vna: id est simul mecum. Mi. Pugnaueris: id est rem magnam feceris. Sic lucilius Uicimus ocius ꝛ magnam pugnauimus pugnā. eo pacto id est eo modo illam abducendo tecum. Alligaris id ē alligabis coniunctiuum pro indicatiuo prorsum id est omnino vel recte certe vere filium tuum illic id est ruri. cum psaltria viderit. Ligare est alicui vincula inijcere. sz aliquis dicitur alligari ad aliquid sine quo eē n̄ potest vt amator ad amicam. Modo id est tantummodo facito id est efficito vt serues illam scilicet psaltriaz. Nā illā seruādo filiuz quoq retineb. De. ego videro istud. id est quod dici solet dimitte mihi facere de hoc. s. vt illā seruē. Itē quod dici solet iepte. Refer te mihi de hoc sicut dicimus te videris. vbi dici solet ego me refero tibi. Atq illi psaltrio. faxo id est faciaz ꝙ supple sit plena fauille id est scītille extincte ꝛ deserte ab igne: ꝛ ꝙ sit plena fumi coquendo panes scz vel fruges torrēdo vt molantur Ac faxo inq̄ vt ipsa sit plena pollinis id est farine tenuis et minute: que volitat ex mola cum molit̄ quā rustici fatuā farinā vocant: q̄ farinula et multores siue pistores sunt toti obrupti et cādidati. Faciā ego vt sit talis molēdo id est pinsendo frangendo fruges mola. p̄ter hec. i. vltra ista que dixi faciā vt colligat stipulā id est culmum segetuz in ipso meridie quasi in ipso feruore et estu solis quo videlz ipe sol est vehementior ego reddaz. i. efficiā ipam tam. i. tātū excoctā. i. tātum a sole desiccatā atq atrā. i. nigram p̄pter feruorem ꝙ. i. q̄tū carbo est excoctus ꝛ ater. Mi. nūc placet videre. i. delector cum video sapere. i. sapiētes homies esse hoc est cū video sapiētiam a te exerceri atq etiam tum. i. tunc cogas filelium vt cubet vna cum ea psaltria etiam si nolit. De. derides. Ridere dicitur qui simpliciter ridet. deridere vero qui cum alterius irrisione et cōtemptu ridet ego sentio id est percipio ꝙ supple est fortunatus id est felix qui sis isto animo: id est q̄ habeas istum animuz quem habes. Ita solemus dicere cum cura nos offēdit fortunatos esse stultos qui nihi sentiant. Mi. pergis ne id ē procedis ne in tuis iurgijs et in tua tristitia. De. iamiam id ē nūc desino id est cesso desisto verba iniucunda dicere. Mi. ergo I id est vade intro id ē in domum et sumamus id est impendamus consumamus. vnde et sumptum dicimus pecuniam que insumenda ē. Sumamus ergo hunc diē hilarē ei rei scz ludo leticie voto gaudio nuptiali: cui rei opus ē diē insumi. s. vel cui est id est licet sumere inq̄ hunc diem.

Unq̄ ita ⁊c̄. In hac scena exemplum inducitur hominum qui virtutem tedio deserunt ob contemptuȝ eius ꝙ apud omnes seuū esse vitiosum sit: et adeo fauet. Terentius clementioribus ac mitissimis partibus et hunc quoqȝ adducat ad sententiam mitionis non tamen hoc sentientem ꝙ ita fieri oportet sed ꝙ ita res se cogat. vult enī naturalē inesse veris patribus acrimoniam sed eam semper inuidiosam adolescentibus. De. solus hic loquitur in tota scena.

Unq̄ ita quisq̄ bene subducta ratione ad vitam fuit: quī res: etas: vsus: semp aliquid apportet noui. aliquid moueat: vt illa que scire credas nescias. et que tibi putaris prima: in experiundo repudies. quod mihi nunc euenit. Nam ego vitam duram (quam vixi vsqȝ ad huc) prope iam excurso spacio ego omitto. id q̄obrem: re ipsa repperi. Facilitate nihil esse homini melius neqȝ clementia. id esse verum: ex me atqȝ ex fratre cuiuis facile est noscere. Ille suam semper egit vitam in ocio: in conuiuijs clemens placidus: nulli ledere os

Nunq̄ quisq̄ fuit ratione ita bene subducta: id est nunq̄ aliquis habuit mensuram viā modum ita dispositum computatum et quasi vt ita dicam calculatum ad vitam: id est ad viuendum seu ad vitam degendā. Ducere est digitis computare. seducere est quem apud alium et palam deducere. sed subducere est apud seipsum et secreto deducere quo magis in verbo maioris attentionis et diligentie signum est. Nunq̄ ergo quisq̄ habuit rationem ita bene dispositam ad viuendum quin: id est ꝙ non res: id est experiētia. etas: id est etatis conditio. vsus: id est exercitatio in modo viuendi apportet: id est afferat semper aliquid noui quod prius erat ignotum. ⁊ quin inq̄ res etas vsus moneat id est edoceat semper aliquid vt id est ita ꝙ nesciat illa que credas te scire et vt repudies: id ē recuses rejicias in experiundo id est in exercendo improbando re ipsa ea que putaris id est putaueris esse tibi prima id est precipua eligenda primo loco ponenda ac per hec optima. quod videlicet nescire que credebam scire repudiare que prima mihi putabam euenit mihi nunc. Nam ego mitto id est omitto vitam duram id est plenam acrimonie asperā incultam spacio. i. cursu vite mee ꝓpe. i. fere iam excurso. i. traduco ⁊ ad calcem misso ꝓpter istos decursus metasqȝ viuēdi. ⁊ ē methaphora a cursoribus qui in spacio currūt ad certas metas. Ergo excurso spacio. i. in sūma senectute. omitto ergo vitā in ipsa senectute quā scȝ vitā vixi vsqȝ ad huc. i. hucusqȝ hactenus vsqȝ ad hoc tēpus. Dicim⁹ viuo vitā vt pugno pugnā certo certamen. Et q̄m vt ait Donatus. Demea hic secū loquitur: ideo multa reticet. vt id q̄obrē sic intellige vt vult Donatus subaudiēdo et si quis querat q̄obrē. i. quare faciam sup. id. i. dimittā pristinā vitam respondebo supple ꝙ reperi: id est deprehendi re ipsa id est ipso effectu et ipsa experientia mihi esse melius homini facilitate: id est benignitate neqȝ clementia: id est in irascentia/quo verbo vtitur gelius. Facilis sic differt a clemente. nam facilis est cuius ira cito soluitur: clemens qui non irascitur. Facile est cuiuis id est cuilibet noscere id eē veruȝ videlicet nihil eē melius facilitate et clementia ex me et fratre: id est ex consideratione et comparatione mei et fratris mitionis: ille frater semper egit vitam id est traduxit temp⁹ vite in ocio id est tranquillitate in securitate in pace in vocatione a labore. egit etiam vitam in cōuiuijs id est in sodalitatibus viuendo cum equalibus suis seu gregalibus. vt Ciceroniano verbo vtar. Egit inq̄ vitam ipse clemens id est quasi colens mentem: neqȝ eam vexans irascendo. placidus id est trāquillus. sed clemens est circa recte agentes. placidus etiam circa delinquētes. Item clemens animo. placidus vultu. Clemens ergo nulli ledere os. i. nullum presentē offendere: quod fit cū verbum aliquod molestū presentib⁹ ꝓditur et pectore. Cuȝ enim aliq̄s p̄ns molestia sermonis afficitur: tunc os id ē facies vultus eius offenditur seu leditur: qd̄ satis patet. naȝ si eo sermone pungat̄ statim os eius rubore perfundi cernit̄ qd̄ illi molestā affert passionē. clemētis autē ē nulli eo mō os ledere. egit inq̄ vitā placid⁹

arridere oibus.i. parat⁹ seu disposit⁹ ⁊ pacat⁹ ad arridendũ oibus quibuscũ illi est viuendũ. Arridem⁹ alicui cũ risu nr̃o illi benignitatẽ nostrã seu fauorẽ aut ꝯsensum ostẽdim⁹ aut deniqꝫ beniuolentiaꝫ. De aũt struct ure clemẽs nulli ledere os.i. ad nulli ledendũ os ⁊ placid⁹ arridere.i. ad irridendũ sunt simi les illis ⁊ cantare pares ⁊ rñdere parati.i. pares ad cantandũ ⁊ parati ad rñdenduꝫ: nisi q̇s velit ca pere ledere ꝓ ledebat aut arridere ꝓ arridebat. Dicit etiã Do. nulli ledere os ita ĩtelligi vt nulli se cõ tristẽ faciat: ſꝫ oibus arrideat.

arridere omib⁹. sibi vixit: sibi sumptũ fecit: omnes benedicũt: amant. Ego ille agrestis: seuus: tristis: parcus: truculentus: tenax: duxi vxorem. Quam ibi miseriam non vidi: nati filij alia cura. Porro autẽ duꝫ studeo illis vt q̃plurimuꝫ facerẽ: contriui in querẽdo vitaꝫ atqꝫ etatẽ meã. Nunc exacta etate hoc fructi pro labore ab his fero odium: ille alter sine labore patria potitur cõmoda: illũ amant: me fugitant. illi credũt ꝯsilia oia: illũ diligũt: apud illũ sunt ambo: ego desertus sum: illum vt viuat optant: meã autẽ mortem expectãt: ſꝫ ita eos meo labore eductos maximo hic fecit suos paulo sumptu. Miseriam omneꝫ ego capio: hic potitur gaudia. age age. nũc experiamur ꝯtra hec

Ipse frater vixit sibi.i. vixit ꝓ se morẽ gerendo sibi nec se excruciando. Aut vixit sibi nõ ducendo vxorẽ ad cui⁹ nutuꝫ viueret. sumptuꝫ fecit sibi.i. sumptuosus fuit cum amicis laute familiariter ⁊ sodaliter viuendo si dicẽ fas sit oẽs bñdicunt.i. bñ loqunt̃ ꝺ eo oẽs amant eũ: ego existens ille: vt Vir. Ille ego q̇ quondam ⁊c. ille dixit q̃si iam ex seuitia ⁊ asꝑitate motus. ego rudis ille agrestis.i. inurban⁹ sermõe ⁊ incultus seuus.i. ferox crudel' tristis id ẽ mest⁹ seuer⁹ auster⁹ pcus.i. paruus in sumptu faciendo: truculẽtus id est terribilis ipo aspectu. Tristis eñi ꝺr aĩo: truculẽt⁹ vultu. Vel tristis qui dolet truculentus qui terret. Ego iq̃ ille tenax.i. minis tenẽs ea q̄ largiri deberem ⁊ mihi ⁊ alijs duxi vxorem. frater celebs vixit quã miseriã nõ vidi.i. nõ sensi ibi.i. in ꝯtinuo. Nam nati sunt duo.i. ctesipho ⁊ eschin⁹ existentes alia cura id ẽ alia sollicitudo mihi allata. alia inq̃ a multis alijs curis: qꝛ dixit quã ibi miseriã non vidi. Porro aũt.i. ſꝫ certe aut deinde. dũ.i. q̃diu studeo.i. do operã laboro vt facerẽ.i. accumularẽ illis natis q̃plurimum bonoꝝ.i. q̃plurimas fortunas ⁊ q̃plurima fortune bona. Contriui.i. ꝯsumpsi vitam atqꝫ etateꝫ meã in querẽdo.i. in acq̇rendo illis diuitias. Nunc etate mea exacta.i. ꝑfecta finita resoluta: fero.i. reporto hoc fructi.i. hunc fructũ ꝓ labore meo ab his filijs.i. odiuꝫ: qꝛ me odio ꝑsequũtur. Fructi dixit in gtĩo vetuste ꝓ fructus sicut inueniť apud vetustos tumulti ꝓ tumultus: senati ꝓ senatus: ⁊ ita ꝺ alijs noībus quarte inflectionis. Ille alter.i. mitio frater potitur cõmoda patria a patrius patria patrium denoĩatiuo a patre id est delectatur cõmodis ⁊ fructibus seu delectationib⁹ q̇bus frui solent felices patres in suis liberis: in qua oratõe potior iungitur actõ vetuste cum iungi soleat aut ablatiuo aut genitiuo. Deinde subdit illa cõmoda quibus potitur mitio. Filij mei amant illum: fugitant me.i. frequenter fugiunt. ipsi credunt.i. cõmittũt impartiunt cõmunicant illi Mitioni oĩa consilia.i. oĩa archana: ꝓposita: decreta: deliberatões suas. diligũt illum fratrem: sunt ambo apud illum fratrem ego suꝫ desertus.i. ꝺrelictus ab eis tanq̃ ꝯtẽptui hitus optant illũ fratrẽ vt viuat.i. optant vt ille frater viuat: modus dicendi vetex ẽ. Aũt.i. ſꝫ expectãt.i. optãt. Ut expectate venis. mortẽ meã. Sꝫ.i. certe h̃ frater fecit eos filios ita eductos ꝓ educatos ⁊ nutritos maximo meo labore fecit ita suos paululo sumptu id est pua impẽsa. Ego capio oẽꝫ miseriã. h̃ frater potitur gaudia. hic iterũ actõ iungiť potitur.i. fruiť gaudijs ⁊ delectationibus et beniuolentia filioꝝ ꝓcedentibus. age age adhortať seipm ad imitãdos mores fratris benignos: nũc experiamur ꝓ experiar.i. faciã piculum contra hec id est contra austeritatem ac duriciẽ meã ⁊ terribiles mores meos vel contra hec q̄ facit frater vt filij me ament potius q̃ illum. Vel sic nunc contra.i. ediuerso vicissim, vt sit aduerbium experiamur hec que sequuntur videlicet

q ıld possim dicere blande.i.leniter: aut quid possim facẽ benigne.i.liberalr vel mãsuete.qñ.i.qz ⁊ qd dicũt postq̃ ipe frater ꝓuocat.i.incitat me eo aduerbiũ ad locũ.i.ad id epiendũ videlz q̃d dicere blãde aut benigne facere possiz: q̃z.i.etiã postulo me amari a meis filijs.s.⁊ magnipẽdi.i.magnifieri.i.magni estimari.⁊ quod barbare dicunt multũ appreciari. Si id.i.vt si amer ⁊ magnifiã a meis fit.i.efficitur dãdo.i.largiẽdo illis ⁊ obsequẽdo.i.ꝯplacendo indulgendo morẽ gerẽdo illis posthac.i.amodo post hoc ipse nõ feram.i.nõ agã vel nõ patiar aut nõ geram partes sup.posteriores.i.meũ officium in eos ab alio nõ vincet. alij habẽt posterioris et tũc itellige nõ ferã partes.i.officia posterioris.hoc est nõ fungar officio minoris ⁊ sequẽtis aliũ tãq̃ ab eo victi.q.d.non vincar a mĩoẽ dãdo ⁊ obsequẽdo: sed in ea re primus ero nõ posterioris munere fungẽs. Est eñz trãslatio sumpta a partibꝰ histrionũ i fabula. Deinde subdit tamẽ aliq̃d habens seueritatis quasi seueritas ñ sit penitus euomita: id qd̃ sequitur deerit.i.deficiet i hac benignitate quã suscipio.s.ꝙ minime.i.nõ refert mea.i.ꝙ nõ spectat ad me nõ me decet ita.s.demittere me: vt obsequar ⁊ blandiar natis ꝑsertim qui.s.ego refertur eñi ad mea quantũ ad intellectũ primitiui sum maximꝰ natu.i.sum senior ĩpositiõe: vel q̃ sum maximꝰ natu sine ꝯpatõe s. qui iã sũz annosus seu annis admodũ ꝯfectꝰ Uel sic põt intelligi. Deerit id est erit defectꝰ i hac re quã suscipio cuz ab ea sim nimis alienus natura mea. Ueruz non curo qz nõ erit qui me arguat ⁊ rep̃hendat cum sim maximꝰ natu. Sic ergo astrue. Deerit.i.erit defectus in hac mutatione rõnis vite. Id defectus qd̃ erit mĩme refert mea.i.ad me nõ spectat nõ vergit in dedecus meũ nihil curo nullatenus interest mea qui sum maximus natu.

q̃d ego possim blande dicere: aut benigne facere: quã doeo prouocat. Ego quoqꝫ a meis amari: et magnipẽdi postulo: si id fit dando: atqꝫ obsequendo: non posterioris feram: deerit: id mea minime refert qui sum natu maximus.

Syrus. Demea.

Heus demea rogat frater ne abeas longius. Demea. Quis homo? o syre noster salue. quid fit? quid agitur? Sy. Recte. Demea. Optime est: iam nũc. Hec tria primũ addidi preter naturam o noster quid fit? q̃d agitur? Seruuz haud illiberalez prebes te: ⁊ tibi lubens bene faxim. Sy. Gratiam habeo. De. Atqui syre hoc verum est: ipsa re experiere propediem.

Geta seruus. Demea senex.

Heus demea ⁊c. Hic ostendit poeta ꝙ absurde blandus conetur esse qui nõ soleat ⁊ ꝙ immodica sit repẽtina largitas vbi animus a ꝑcitate nimia in ꝯriũ vitiuz ꝓfusionis excurrerit. Apparet aũt syrum iam crapalã edormiuisse. Sy. Heus aduerbiũ vocandi.o demea frater tuꝰ.s.mitio rogat ne.i.ꝙ nõ habeas.i.discedas longius ⁊ qd̃ dici solet nõ elõges te. De. q̃s ẽ sup.hõ q̃ me vocat. Deinde viso h̃uo inquit.o syre salue. quid fit: q̃d agit. Sy. recte fit recte agit.i.bñ se res hñt ⁊ qd̃ dicũt totũ bñ vadit: iepte sane et absurde. De. optĩe ẽ.i.optĩe res se hz. Iã nũc addidi primũ.i.in primis h̃ tria ỽba q̃ sequũtur ꝑter naturã.i.ꝑter ꝯsuetudinẽ meã.nã sp añ hac fui seuerꝰ ⁊ imãsuetꝰ. Subdit illa tria ỽba q̃ ꝑter naturaz dixit.s.o nr̃.est primũ ỽbũ: q̃d fit scd̃m q̃d agit tertiũ. Prebes.i.ꝑstas exhibes te h̃uũ haud illiberalez i.nõ improbũ imo equũ iustũ ac bonũ. Nã liberalis ẽ bonꝰ.⁊ bñ faxim.i.bñ faciã tibi libẽs.i.bono aio Inuenit etiam faxim ꝓ fecerim vt testat Nonꝰ. Sy. Habeo grãm.i.ꝓ beniuolẽtia tua sum tibi deuinctus siue obligatus. De. At q.i.sz certe.o syre h̃ qd̃ dico me tibi bñ facturum est vez ⁊ expiere.i.ꝓbabis re ipa.i.ipo effectu ꝓpediẽ.i.cito breui tpe quasi iam ꝓpe sit dies.

H Era ego rc. Hic demea obuiā getā blādē nitiꝛ ꝓpellare ⁊ eiꝰ īsistit laudibꝰ. Geta. O he ra. i. o dn̄a mea sostrata mater puelle nupture ꝓuisam. i. ꝓcedam hic. i. ex hoc loco ad hos. s. ad mitionē et eschinū. Uel ꝓuisaz. i. ibo ad videndū hic ad hos. ꝙ. i. ꝙtum mox i. quātum cito quātū statim quāto post accersant. i. aduocēt venire ad se faciāt ṽginē Sz eccum demeā. i. ecce hic ꝓpe Demea sis saluꝰ. De. oh hac interiectione vtimur vbi ex interuallo notos videmꝰ. q. i. q̄ mō quo noīe vocarꝭ. Geta. vocoꝛ

H Era ego hic ad hos ꝓuisaz: ꝙ mox virgi-
nē accersant: eccū demeā: saluꝰ sies. De.
Ob q̄ vocare? Ge. geta. De. geta? hoīem
maximi ꝑcij eē te hodie iudicaui aīo meo. Nā is ē ꝑfe
cto seruꝰ spectatꝰ sat ꝫ: cui dn̄i cure ē ita: vt tibi sensi ge
ta. Et tibi ob eā rē (si q̄d vsus venerit) lubens bn̄ faxi.
meditoꝛ eē affabilis: ⁊ bn̄ ꝓcedit. Ge. Bonꝰ es: cum
hec existimas. De. Paulatī plebē primulū facio meā

Eschinus. Demea Syrus. Geta.

O Ccidūt me q̄dē dū nimis sctās nuptias
studēt facere: ⁊ ī apparādo totū ꝯsumūt
diē. De. q̄d agiꝛ eschine? Es. Ehē pater
mi tum hic eras? Demea. Tuꝰ hercle vero ⁊ animo

īsup. geta. De. vocarꝭ geta. Hodie iudicaui aīo meo. i. ꝑm aīmi mei snīam te eē hoīem maximi ꝑcij. i. plurimi estimādū. Nā ꝑfecto id ē certe is sūꝰ ē satis spectatꝰ. i. satꝭ ꝓbatus mihi. i. quātū ad iudiciū meū ꝑtinet cui suo dn̄o est cure ita vt. o geta sensi. i. ꝑcepi dn̄am sup. tuā eē tibi cure. scꝫ dn̄m dixit ī masculino qꝛ masculinū prepon derat feminino. Et ob eaz rē. ꝓpꝛ eā cāz qꝛ es fidelꝭ sūꝰ si q̄d vsus i. si aliq̄d vtilitatꝭ euenerit. i. acci derit ꝯtigerit in q̄ possim tibi ꝓ desse bn̄ faxi. i. bn̄ faciā tibi et quidē bono aīo. Uel si capiatur vsus opus: vt sepe fit apō plautū sic in tellige. Sic q̄d vsus euenire. i. si q̄d opus fuerit seu si q̄ necessitas ꝯtigerit vbi sit opus opa mea bn̄ faciā tibi ⁊ q̄dē lubēs. Aut sic in tellige si q̄d vsu venerit. i. si quid euenerit. Nā sepe ī epl̄is cicero nianis inuenias vsuueīre ꝓ euenī re. Ipē eīm ad apiū sic inq̄t. Luz ꝑserti mihi vsuuētuz nō arbitra rer vt ego ꝗ̊ abs te defendēdus essem. Itaqꝫ sic astrue. Eā ob rē si q̄d vsu venerit. i. si q̄d ꝯtigerit ī quo mea operā vti possis lubēs bn̄ faciā tibi. Ego meditoꝛ. i. conoꝛ stu deo laboro exerceo me molioꝛ eē affabilis. i. ꝑmone suauis ⁊ benignꝰ q̄si facilis quē possit vnusq̄sqꝫ affa ri. i. alloq̄ ⁊ bn̄ ꝓcedit. i. bene succedit q̄si porro. i. ꝑcul cediꝛ et progrediꝛ. Ergo sic intellige. ⁊ ipa medi tatio seu exercitatio bene procedit bene se habet non remittitur sed progreditur longius. Diciturꝰ etiā il laꝰ ratio ꝓcedit. i. nō valꝫ nō probat ꝓpositū. Et digestis de incēdio. Quēadmoduz ergo ꝓcedit q̄d labeo scribit. i. quō illud hꝫ. habet appentiā ṽitatis aut auctoritatis. Meditoꝛ ergo esse effabilis et bene ꝓce dit. i. in ea meditatiōe bene me habeo vsqꝫ eo vt res magisqꝫ ꝓcedat. i. vt efficiar indies magis effabilꝭ. He. tu es bonus cū existimas. i. iudicas h̄ de me q̄ dixisti. De. paulatī. i. sensim facio. i. efficio reddo pri mulū nūc primū plebē meā. i. mihi fauētē. Nā plebs māsuetis fauere solet et austeris aduersari.

O Ccidūt rc. Hic eschinus et demea inter se affabilis imaginē prebēt ⁊ ꝙ dulcis sit hūi oribus assentatio et ꝙ igrata censura. Esch. quidē. i. certe ⁊ ostendit expectationē ⁊ te diū. Mitio ⁊ pater demea occidūt me. i. nimis ledūt ⁊ cruciāt et quod dici solet faciūt me mori dū id ē quādo vel quādiu studēt id ē dāt operā laborāt moliuntur facere. i. ce lebrare nuptias nimis sanctas. i. nimis integras castas pudicas cū iā peperit puella nubens. nā factum est q̄d omni obseruatione inuiolatum est. Ipi ꝯsumunt. i. conterunt traducūt totū diē in apparēdo. i. ī ꝑparēdis nuptijs cum magno appatu. De. o eschine q̄d agiꝛ. i. q̄d dꝛ Nā agere interdū significat loq̄. q. d. q̄s ꝑmo hētur a te. Esc. Ehē interiectio deprehēsi ⁊ insperās aduē tū alteriꝰ o mi pꝛ blādiēdo tun. i. tu ne eras hic cū. s. ꝑdicta loquerer ⁊ q̄rerer apō me. D. qꝛ filꝰ dixerat mi pater respondet hercle; id ē per herculem ego sum sup. tuus pater ⁊ animo id est affectione paterna

et natura id est generatione quod non inest mitioni est bene tibi pater aio sed non naturalis est p[?] q pater [loquitur de seipso in tertia persona] amat te plus quam hosce id est hos suos oculos. Sz queso cur non accersis id est aduocas facis venire vxorem tuam domum id est in domum tuam seu in domum patris tui adoptiui. Escb. cupio accersi domum vxorem. verum id est sed hoc quod sequitur est mihi mora id est affert mihi in moram videlicet tibicina .i. mulier tibia canere solita in nuptijs et ille musicus qui canet hymeneum .i. hymnum virginalium nuptiarum. Hymeneum quidam liberi et veneris filium dicunt esse qui primus certas nuptias instituerit et per laudem cantatur in nuptijs ob huiusmodi maritum. Alij virum fortem atticum dicunt fuisse qui raptas a predonibus virgines oppressis latronibus intactas patrie restituerit. Alij hymeneum dici putant quod hymen dicatur membrana quedam in virgine qua est munita virginitas et pro his significatis potius profertur in masculino hic hymeneus hymenei. Alij volunt hymnum virginalium nuptiarum vocari hymeneum sed forsitan potius in neutro genere: quamquam nihil prohibet quin et in masculino: sed auctoritati acquiescendum est. Hymeneos autem in plurali sepe virgilius ponit pro nuptijs seu conubijs. De. eho. interiectio mouens seu captans attentionem. Uin .i. vis ne auscultare .i. obedire huic seni .i. mihi qui sum senex. Escbi. quid id est cur auscultabo tibi. aut quid id est in quo vis me auscultare tibi. De. missa fac: id est dimitte: omitte hec que sequuntur scilicet turbam: id est multitudinem conuiuarum. Donatus. vult turbas in plurali dici. Item omitte hymeneum .i. hymnum nuptialem et omitte lampadas id est lucernas faculas nuptiales seu tedas: vt ouidius in transformatis. Tedas exosa iugales seu funalia que adhibentur in nuptijs. Uir. Et noctem funalia vincunt. omitte tibicinas id est tibia canendi peritas atque iube hanc maceriem .i. hunc parietem dirui .i. dissipari difficile demoliri siue passiue capi possit: in horto olitorio vbi nascuntur herbe quibus vescimur. quantum potes .i. quam celerrime potest efficere. vel si sit quantum potest .i. quam celerrime fieri potest transfer id est traduc ad nos hanc vxorem tuam de qua est sermo. fac domum vnam .i. vel fac vnam familiam de matre et filia et tota familia re de nostra. vel fac vnam domum id est diruendo muros intersecantes domos vestras effice vt sit tamquam vna domus ita quod catur de domo in domum ac si esset vna: traduc .i. transpone transfire fac matrem sostratam et omnem familiam .i. etiam seruos. ipsos ad nos. nam de filia iam dixerat transfer hanc. Escb. O pater lepidissime .i. iucundissime suauissime placet quod dicis et suades. De. Eia. interiectio gaudentis seu imperantis letitiam exerceri et hoc quando semel tantum ponitur. quod si geminetur ostendit contrarium dolorem videlicet et derisionem Jam vocor lepidus .i. suauis sermone et iucundus. Hec autem dicit non eschino sed vel apud se vel syro sermo irridens adolescentis animum. Edes .i. domus fient fratri peruia .i. transitu faciles a per et via. viam. eschinus adducet turbam: id est multitudinem feminarum domum .i. in domum et admittet .i. adhibebit recipiet adiunget apponet multa ad sumptum .i. efficiet vt multus fiat sumptus et longe maior solito. ille enim adhibet multa ad sumptum qui curat vt crescat sumptus et impensa. quid mea interest scilicet .i. quando creuerit sumptus quid ego curo quid ad me spectat aut attinet. Nam hec omnia fient sumptu fratris cuius eschinus est filius. ego lepidus id est existens suauis sermone ineo gratiam: id est eo in gratiam hoc est amicos comparo. Inire enim gratiam alicuius est conciliare sibi alicuius amicitiam. Nunc iube iam quod ille

et natura pater qui: te amat plusquam hosce oculos. Sz cur non domum queso vxorem accersis? Eschinus. Cupio. Uerum hoc mihi mora est: tibicina et hymeneum qui canat. Demea. Eho vin tu huic seni auscultare? Eschinus. Quid? Demea missa hec face hymeneum turbam lampadas: tibicinas: atque hanc in horto maceriem: iube dirui quantum potest: hanc transfer vnam fac domum: traduce et matrem: et familiam omnem ad nos. Eschi. Placet pater lepidissime. De. Euge iam lepidus vocor fratri edes fient peruie: turbam domum adducet: et adsumptum admittet multa: quid mea? ego lepidus ineo gratiam. iube nunciam dinumeret

babylo id est vel frater mitio quē ob nimiā liberalitatē babylonē vocat: aut eschinus ꝙ nimis ꝓdigus: Iube ergo. irrisorie hec dicit apud se de absente tanꝗ̃ si esset presens. quid iube vt ille babylo dinumeret. i. multū numeret viginti minas id est viginti libras. ꝛ hoc dicere videtur absēti fratri q̄ vt supra patuit iussit lenoni numerari viginti minas ꝓ puella ctesiphonis amica. ꝛ que iussit hoc facere. nēpe eschinū qui ꝓ fratre laborabat: quē nūc demea babylonē vocat. Deinde cōuertit sermonē ad syrum sublata voce dicens. O syre cessas: id ē nimis tardas ire ad diruēdū murū ac facere. i. diruere ipā3 maceriā. vel potest eē īterrogatio quare negligis aut tardas ire ꝛ facere qđ iussus es: Sy. Quid agā: De. tu dirue. i. dissipa illa sc3 q̄ tibi dicta sūt videl3 maceriā ꝛ alia que tibi ostendebat. abi ad mulieres ꝛ traduc id ē trāsfer illas ad nos. Ge. o demea dij benefaxint id ē bene faciāt tibi cū. i. q2 vel qñ video te tam velle factā. i. facere ex aīo. i. ex voto ex sententia nr̄e familie. s. sostrate ꝛ filie eiꝰ ꝛ ceteroꝝ d̄ familia. Vel sic. cū video te tā velle ex aīo. i. cupe ex tota mēte factū [vt sit nomē] i. negocium nr̄e familie. i. cū video te tā exoptare ꝯplexionem negocij familie nr̄e ꝛ ꝯmodum. De. arbitror vos sup. eē dignos q̄bus sup. talia fiant videl3 vt maceria diruat̄. Cōuertit ad eschinū sermonē suum. O eschine qđ ais de hac re. q. d. nōne ē illa familia digna cui tale quid fiat videl3 cui tali mō consulat̄. Es. sic opinor. i. talis ē mea opinio. De. multo rectiꝰ est maceriā. s. dirui ꝛ illac traduci vxorē3 ꝙ illā puellā puerperā. i. nō multo ante partu liberatā duci nunc egrotā. i. debilē adhuc ꝛ male valentē ꝓpter dolores ꝑtus. duci ergo huc id est ad nos p̄ viā. i. ꝑ vicum s3 deducatur p̄ ortū ꝛ maceria rūpat̄. Es. eni. i. certe o mi pater nihil vidi melius. i. p̄stantiꝰ ꝙ tuū3 ꝯsilium. De. soleo sic ꝯsulere vel sic suadere bene. Et hoc dicit̄ ironice cū tale consiliu3 suum minime probaret. Sed eccu3. i. ecce hic mitio egreditur foras. i. exit a domo.

babylo illi vigīti minas. syre cessas ire: ac facere. Sy. Quid agā: De. dirue tu illas. abi: ꝛ traduc. Ge. Dij tibi demea bn̄faxit: cū te video nr̄e familie tā ex aīo factū velle. De. Dignos arbitror: q̄d tu eschine ais. Es. sic opinor. D. Multo rectiꝰ est ꝙ illā puerperā hac nūc duci per viā egrota3. Esc. Nihil eni meliꝰ vidi pr̄. De. Sic soleo. sed eccū. mitio egreditur foras.

Mitio. Demea. Eschinus.

Iubet frater: vbi is ē: tu ne iubes hoc demea. Demea. ego vero iubeo. et hac re et alijs omnibus ꝙ maxie vnā facere. nos hanc familiā colere: adiuuare adiūgere. Es. ita queso pater. Mi. haud alit̄ cēseo. De. Immo hercle ita nob decet: primū huiꝰ vxoris ē mater. Mi: Quid postea:

Iubet ꝛc. Hic mitio varijs s̄mōibus a demea ꝛ eschīo ꝑsuadet̄ vt sostratā vxorem ducat. Mi. mitio vidēs syrū diruētē maceriā īterrogabit q̄dnā ita dirueret. respōderat aute3 syrus se id facere iussu fratris demee. Deinde sic incipit. mitio dicis ꝙ frater demea iubet: vbi est frater. deinde viso fratre subdit. ne. i. vtrū o demea iubes hoc. i. maceriā dirui. De. vero. i. certe vel sed ego iubeo vt diruatur maceria et maceries. q̄nte inflectionis. iubeo insꝗ̃. i. volo nos sc3 me ꝛ te ꝛ hegione3 ꝛ syrū facere ꝙ maxie poterimꝰ sc3 aut arctissime hāc familiā vnā et colere. i. amare seu habere in reuerētia ꝙtū ad syrum ꝛ adiuuare ꝙtū ad hegionē q̄ rē adiuuat ꝛ adiūgere. i. per affinitatē ꝯiungere nobis hanc familiā sostrate ꝛ filie ꝛ. i. ꝑti hac re. i. diruptiōe macerie. ꝛ. i. ꝑti oibꝰ alijs rebꝰ q̄bus poterimꝰ eā adiuuare ꝛ adiūgere ꝛ familiā vnā cū nr̄a facere. Es. o pr̄ q̄so. i. ita postulo vt fiat. Mi. haud alit̄ eē censeo. i. ē mea opinio eadē ꝓrsus De. imo. i. sed hercle iurantis est. decet nobis ita fieri sc3 vt fiat vna familia nobiscu3. Antiqui iungebāt decet datiuo: recētiores vero accusatiuo. vt nos decet ita fieri. Primum id est imprimis ipsa sostrata est mater vxoris huiꝰ eschini. Mi. quid postea. i. q̄d deinde vis concludere si est mater vxoris huius

De. Proba et modesta. Mi. Ita aiunt. De. Natu grandior. Mit. Scio. Demea. Parere iam diu hec p annos non potest: nec qui eam respiciat: quisq̃ est: sola est. Miti. Quam hic rem agit? Demea. Hanc te equum est ducere: et te operam (vt fiat) dare. Miti. Me ducere autem? De. Te. Mi. Me? De. Te inq̃. Mi. Ineptis. Dem. Si tu sis homo: hic faciat. Esch. Mi pater. Mi. Quid tu autez huic asine auscultas? De. Nihil agis: fieri aliter non potest. Mit. Deliras. Esc. Sine te exorē mi pater. Mi. Insanis. De. Age: da veniam queso filio. Mi. Satin san⁹ es? ego nou⁹ maritus anno demum quinto et sexagesimo fiā: atq̃ anum decrepitam ducam? id ne estis auctores mihi?

De. ipa est proba. i. honesta q̃tuz ad se ⁊ vitā suā ⁊ ē modesta. i. habēs honestū modum erga alios. Et qd̄ dicūt inepte habet pulchrā manutētionē. Mi. ita aiūt. q. d. q̇d mea refert si ē ꝓba et modesta vt aiūt hoies. De. est grādior natu. i. est iā multū annosa ⁊ annis cōfecta ac plena. Mi. scio eā eē natu grandiorem. i. grādeuā. De. hec sostrata iādiu. i. iā ex longo tp̄e non pōt parere. i. hēre natos ꝑ ānos. i. nō ꝑmitentibus annis multis ⁊ ē elegās dicēdi mod⁹ si sic dicat. etas nō patit̄ hāc mulierē parere elegātius huic mulieri parere ꝑ etatē nō licet. vel h̄ mulier ꝑ etatē seu ꝑ annos ꝑere nō pōt aut neq̇t. nec est quisq̃ qui respiciat eam ad cōcupiscēdū eam vel ad reuocandum eam ne nubat: ipsa est sola. Mit. quam rē hic agit id est quid iste loquit̄. quid molitur. quid parat quorsum tendit aut eius spectāt aut pertinēt verba. De. equū est te mitionem ducere hanc. Deinde conuersus est eschinuz subdit et equū est te eschinum dare operam id est laborare vt sic fiat id ē vt pater tuus adoptiuus ducat eā i vxorē. Mi. aūt. i. sȝ dicꝭ equū eē me ducere hāc admirabūdus hoc dicit. De. dico bonum esse te ducere eā sostratā. Mit. credere nō pōt fratrē eē in ea sententia dicis inq̃ bonuz eē me ducere. De. inq̃. i. dico iterz te ducere eā esse bonuz. Mi. ineptis. i. insanis desipis efficeris inept⁹ et stult⁹. vl' tu effutis tuas ineptias. ⁊ ē verbū neutrū quarte inflectionis declinatū. ineptio ineptis ineptiui ieptus esse. De. alloq̇tur eschinū si sis. i. si eē volueris hō: ātū credi volueris hō hic. s. mitio faciat. i. dicat hāc sostratā socrū tuā. Es. o mi p̄r blādit̄ ei. q. d. optēperat petitis. sȝ interrupit mitio ei⁹ ꝑonē increpās eū. Mi. aūt. s. o asine aptū couiciū grādi ⁊ fatuo qd. i. cur auscultas. i. obedis prebes aures huic patri tuo naturali demee in hac re. De. nihil agis. i. nihil proficis ita alienū ab ea re te prestando nō pōt aliter fieri quin eam ducas. Mi. deliras: id est deuias discedis a recta mente ⁊ tuo destitueris bono sensu. Esch. o mi pater sine. i. ꝑmitte vt sup. exorē te. i. te vincā ꝑsuasione mea seu tibi persuadeā. Mi. insanis. i. insanū te ostendis desipis. De. age hortantis aduerbium q̇so id est rogo te da veniam filio id est presta illi hoc beneficium cōcede qd̄ petit. Mi. satin. i. satis ne es sanus id est mentis compos ego fiā id ē efficiar demū. q. d. tarde. Est eni hic aduerbiū tarditatꝭ ego ne fiam demum maritus nouus id ē nou⁹ nuptus nou⁹ sponsus āno q̇nto et sexagesimo id ē cuz sim natus quinq̃ et sexaginta annos. vbi minor numerus maiori preficitur. atq̃ ducam id ē capiam in vxorē anū i. vetulam decrepitaz i. vltime senectutis. vel q2 stomacho seu animo sit anili et iracundo et ideo valde crepat: id est iurgia effutit et clamat. vel quia sit obtusi animi et lese senectutis. vel ꝙ sepe familia sua crepuerit planctu id ē clamauerit sibi moribūde. Uel vt Festus inquit dicit̄ ꝙ propter nimiam senectutem nec mouere se potest nec vllum facere crepitum: ne id est verum estis mihi auctores id est suasores seu persuasores id: id est ad id faciendum scilȝ ad ducendum anū decrepitam. vel id: id est propter illa incommoda que dixi estis mihi auctores id est consulitis mihi. Eleganter eniz dicitur tibi sum auctor vt hoc facias id est tibi suadeo seu consulo vt hoc facias. ita eniz ait Cicero in suis epistolis primi libri ad lentulum. tibi tamen sum auctor vt si quibus rebus possis eum tibi ordinem aut reconsiles aut mitiges. Est enim penultima clausula ipsius Ciceronis in penultima epistola primi libri ad lentulum.

Escbi. o pater fac qđ rogamus ego ꝓmisi illis. s. sostrate ⁊ hegioni ⁊ filie te. s. facturū ⁊ socrū in vxorē ducturū. Mi. aūt. i. s3 ꝓmisisti illis id de me. o puer. i. tu adhuc imprudēs ⁊ pauca expt⁹. largitor in futuro impatiui. i. fac ꝓmissiones tuas ⁊ tuas largitōes seu largitates de te ⁊ nō de me. De. age. hic age correptiuū est. qđ facias sup. vel dicas si fili⁹ eschin⁹ oret te aliqđ mai⁹. i. petat a te aliqđ mai⁹: vbi oro more suo iungit duob⁹ actis. Mi. quasi. i. qđ dici solet. q. d. ꝙ hoc qđ petit nō sit maximū. De. da veniā id est presta h° bñficium ⁊ concede qđ petit siue indulge petenti et ꝑmitte te exorari. Esc. ne grauere. i. ne tibi sit graue ac molestum id facere vel ne te difficilē et inexorabilem prestes in hac re. nam grauem se prebet qui id facile nō p̄stat in beneficio quod pōt. De. fac qđ petitur saltem ꝓmitte te facturum. Mi. nō omittis. i. nō cessas. nō desistis h° suadere. Es. nō omittā sup. nisi exorē te. i. ꝑsuadeā tibi. Mi. qdem i. certe hec efflagitatio est vis. i. violentia coactio impulsio. De. o mitio age. i. erumpe in actionem prolixe. i. benigne liberaliter large. Mi. etsi. i. ꝙuis h° s. ducē anū videtur mihi prauum. i. distortū nō rectum ineptum. i. stultum indecens absurdum. i. inconueniēs incōsentaneum incōgruū ⁊ alienum. i. abhorrens remotū dissidens discrepās a vita mea quā semꝑ trāsegi celibē. Si tantope i. tam vehemēter vultis. i. cupitis h° videlicet vt ducam vxorē fiat i. ꝯsentio: nō mea spōte: s3 vt vobis satisfaciā. Esc. bene facis cū vis qđ petim⁹: merito. i. non sine cā amo te: q2 bñ meruisti. De. verum. i. sed quid ego dicam: cum id est quia vel quādo hoc qđ volo fit. quid nunc: mod⁹ interrogādi. q. d. quid nūc agendū est. quid restat. i. quid sequitur vł quid reliquū est qđ nō fuerit obtentū vł qđ petatur. Deinde a ſaduertit aliquid esse petendū qđ subdit. hegio est cognat⁹ ꝓxim⁹ his sostrate ⁊ filie. est aūt affinis i. ꝓpinquus ꝓpter nuptias nobis. pauper. i. q nō abūdat diuitijs: decet. i. honestum est nos benefacere illi aliquid. i. ꝑ aliquid vel in aliquo: vel bene dec3 nos facere illi aliquid. i. aliquod bonum: vt dicunt. Proximus dixit ⁊ affinis. ⁊ cognatus. nam multi sunt gradus ⁊ veluti rami ꝓpinqtatis in affinitate ⁊ cognatōe dispositi isuper cognati vxoris sunt affines mariti ⁊ ediuerso. Mi. quid decet inꝙ nos facere illi. De. paululū agelli. i. possessiūcule prediolū ē h° sub vrbe. i. in suburbanis. qđ paululum agelli locitas. i. frequēter locas: vel capiatur pro primitiuo foris. i. nescio cui alieno ⁊ foris posito: locū aūt posuit ꝑ ꝑsona. demus huic hegioni pauperi hūc agellum: qui vel sit ablatiuus ꝑ quo fruat' i. alatur: vel qui. i. vt fruat'. i. alatur illo: vel qui sit ntūs sic. demus huic hegioni qui. s. hegio fruatur id ē alatur illo. fruat' dixit ꝑ alatur siue fructu vtat' nō ꝓprietate potiat'. a frumie dici videt': q2 frumen d' summa gula ꝑ quā lingua cibū demittit in ventrē. Mi. aūt. i. s3 dicis. sup. idē eē paululū qđ illic ē. De. etiā si multum sit illud qđ est agelli tū faciundū. i. facere op3 videl3 vt eo fruatur. ipse hegio ē huic sc3 filie: vel etiā sostrate ꝑ patre. i. loco patris qtū ad effectionē. p̄terea ipe est vir bon⁹ ac ꝓpterea alcđ⁹. eē etiā noster. i. nobis affinitate iunct⁹. recte datur. i. recte collocatur apđ eū bñficiū cū ⁊ bon⁹ ⁊ noster

Esch. Fac promisi eg o illis. Mi. Promisisti autē de
te largitor puer. De. Age. quid: si quid te maius oret?
Mi. Quasi nō hoc sit maximū. De. da veniam. Esch.
Ne grauere. De. Fac pmitte. Mi. Non omittis? Es.
Non: nisi te exorem. Mi. Vis est hec quidē. De. Age
prolixe mitio. Mit. Et si hoc mihi prauū: ineptū: ab
surdū: atq3 alienū a vita mea videtur: si vos tātopere
istuc vultis: fiat. Esc. Bene facis: merito te amo. De.
Verum quid ego dicam cum sit qđ volo. quid nunc?
quid restat? Hegio est hic cognatus proximus: affi-
nis nobis: pauper: bene nos aliquid facere illi decet.
Miti. Quid facere? Demea. Agelli est hic sub vrbe
paululum: quod locitas foras: huic demus: qui frua
tur. Mi. paululū id autē est? De. Si multū sit faciun
dū3 est pro patre huic est: bon⁹ est: noster ē: recte dat'

Postremo.i.tandem facio illud ꝟbum.i. illō dictū illā breuē sniam loquor ⁊ in mediū effero nō meum id ē non ex me inuentū neq; primo ꝑfectū qd ꝟbū.i.dictū tuo mitio dixti dudum.i. pauloāte bn̄.i.iuste et cum eq̄tate et sapiēter.i.cū magna sapiētia.h̄ ē ꝟbum illud tuū.viciū qd seq̄tur cōe oim.i.oēs longe lateq; corrūpit ⁊ ꝯtamiat.dicim⁹ aūt cōe oibus ⁊ cōe oim cū dtō ⁊ gtō: tale est viciū.s.ꝙ in senecta id ē tp̄e vel etate senectutis sum⁹ nimiū attēti.plus equo incūbentes inbiātes ad rem.i.ad pecuniā congerendā ⁊ rē familiarē augendam seu ad singularē vtilitatem. nos decet effugere.i.vitare euadere hanc maculā.i.hanc labē cupiditatis.naz sordes hois auari dicuntur ⁊ sorditur ipe auarus:id ꝟbum ē vere dictū.⁊ bn̄ dixit ꝟe nā vt testatur Uarro verba a veritate dicta sunt ⁊ opz id ꝟbum fieri ipa re.i.deduci ad effectuz ita vt nō ꝟbotenus sit dictum. Mi.quid istuc est.s.hoc dicit vidēs se victū ꝓpriis verbis quidem.i.certe ille agell⁹ dabit hegioni qn̄.i. qz hoc ē qd dici solet postq̄ hic frater meus vult.Esc. o mi pater.blādiētis est dictum vultuose applaudētis.De.nunc es mihi germanus.i.frater vterinus ⁊ aio ⁊ corp̄e.i. q̄tū ad aim ⁊ corp⁹ ē alter ego.nā rn̄des oib⁹ votis meis.de eīn frater.q.d.fere alter.Mi.gaudeo esse tibi sic gratū vt talia dicas.De.iugulo i.occido neco hunc fratrē gladio suo sibi: ita gaudebant loq̄ veteres.ait Do.est aūt allegoria hoc est ꝓpriis ꝟbis suis eū vinco et supo et deturbo de sua sententia et ꝯuerto in meam cū etiā videmus aliquem contra se locutū ⁊ in verba sui noxia erupisse vł bene se prodidit suis verbis dicim⁹ recte ille suo sibi gladio se iugulauit. in quo dicto non est op⁹ addere sibi nisi quis antiquitatem velit imitari.

Postremo non meum illud verbuz facio:quod tu mitio bene et sapiēter dixti dudum:vicium cōmune oiz est ꝙ nimium ad rem in senecta attenti sumus. hanc maculam nos decet effugere. dictum est vere:et ipsa re fieri oportet. Mitio. Quid istuc: dabitur quidem quando hic vult. Eschi. Mi pater. Dem. Nunc tu es mihi german⁹ pariter ⁊ aio ⁊ corpore. Mi. Gaudeo. De. Suo sibi gladio hunc iugulo.

Syrus. Demea.
Mitio. Eschinus.

Factum est quod iussisti demea. Demea. Frugi homo es: ego edepol hodie mea quidem sententia iudico syrum fieri esse equum liberum. Mitio. Istuc liberum: quodnaz ob factum: De. Multa. Syr. O noster demea. edepol vir bonus ego istos vobis vsq; a pueris curaui ambos: sedulo docui: monui: bene p̄cepi semp que potui oia.

Actum ⁊c. Hic omnia fine iucūdo claudunt̄ vbi ⁊ huis libertas donat̄ ⁊ ābob⁹ filiis optate vxores cōcedunt̄. Sy.o demea id qd iussisti ē factū.s.maceria dirupta ē.De.tu es hō frugi.i.vtilis vt fruges.interdū significat modestū.edepol ego iudico equū eē id esse iustū q̄dē i.certe mea snia.i.meo iudicio mea opinione syrū huū fieri.i.effici hodie liberū i.manumitti ac libertate donari.Mit.dicis equū eē istinc syrū fieri liberū:interrogatiue legendū ē.deide subdit.ob.i.ꝓpter qd.nā factū.i.ꝓpter qd factū equū est eū fieri liberū:De.ob sup.multa.i.ꝓpter multas cās.Sy.o nr̄ demea edepol es vir bon⁹.ego curaui vob.i.cure habui custodiui administraui moderat⁹ suz tāq̄ pedagog⁹ istos ābos ctesiphonē ⁊ eschinū vsq;.i.assidue sine intermissiōe a pueris.i ab ineūte etate seu cū adhuc pueri eēnt docui.i.istitui erudiui eos sedulo.i.istāter.q.d.sine dolo monui.i.admonui eos q̄d facē deberēt sp bn̄ p̄cepi.i. docui vł iussi tāq̄ custos eoꝝ oia q̄ potui p̄ope

De. res. i. effectꝰ apparet. i. ante oculos ē res est in p̄mptu. ⁊ hoc dicit ridēdo eū. ⁊ quidez porro. i. certe p̄ticule sūt expletiue dictū affirmātes. h̄ officia q̄ sequūt̄ sūt hoīs nō mediocris. i. spectāt ad maximuz hoīem ⁊ magni momēti. p̄ ironiā dixit. hec autē sunt officia videlz obsonare. i. p̄uidere de obsonijs. i. de oībus edulijs p̄ter panē ⁊ vinū cū fide. i. fideliter p̄uidere de obsonijs ē officiū magni viri. Nam obso-nor, aris. vel obsono as. vtrūqȝ eñ dz significat vel emere obsonia vel p̄uidere de obsonijs quas pictā-tias vocāt. vt si diceremꝰ hic ser-uus optime obsonare nouit. i. scit bene emere obsonia neqȝ decipi-tur in emēdo. Inde obsonator di-ci posset vbi pictantiariū dicunt q̄ videlz de obsonijs p̄uidet ⁊ eo-rū querēdoꝝ curā habet hec sūt officia obsonare fideliter abdu-cere. i. rapere a lenone scortū id ē meretricem Itē appare id ē pa-re disponere p̄uiuiū de die id est repente non ante predictum aut pridie constitutum. Syrus. o ca-put lepidū: id est o hō iucunde et festiue seu vrbane. naz caput pre-cipuam partē ponit pro homine toto. De. Postremo i tandez hic seruus fuit hodie adiutor in ista psaltria emūda pro emēda. i. in emendo istā puellā cantatricem hic seruus curauit. i. curaz animi prebuit vt cōpararetur psatria et bono modo haberetur. equuz est. i. bonuz est ac decet prodesse ei. nā alij serui hoc facto erūt me-liores. nam dabūt operam vt be-ne seruientes sint libertatē conse-cuturi mores istius. Deniqȝ hic eschinus vult h̄ fieri. i. vult vt li-bertate seruꝰ donet. Mit. vin id est verum vis tu hoc fieri. hoc di-cit eschino interrogās cupiat id fieri necne. Eschi. cupio id fieri. Mi. siquidez id est quoniam tu vis. eho interiectio admonentis et attentionem incitātis. o syre

De. Res apparet: equidem porro obsonare cum fide:
scortū abducere: apparare de die conuiuium. Nō me
diocris hoīs hec sunt officia. Sy. O lepidum caput.
De. postremo hodie in psaltria istac emūda hic adiu-
tor fuit: hic curauit oīa: prodesse equū est. alijs melio
res erunt. Deniqȝ hic vult fieri. Mi. vin tu hoc fieri?
Esc. cupio. Mi. Siquidē tu vis: syre eho accede huc
ad me: liber esto. Syr. Benefacis. oībus grāz habeo:
et seorsuz tibi p̄terea demea. De. Gaudeo. Esc. ⁊ ego.
Sy. credo vtinā hoc p̄petuū fiat gaudiū: phrygiā vxo
rem meā vt vna mecum videā liberā. De. optimā qui
dem mulierē. Sy. equidē tuo nepoti: huiꝰ filio hodie
primā māmā dedit hec. De. hercle vero serio: siquidē
primam dedit haud dubium est quin emitti equum si
et. Mi. Ob eam rē? De. ob eam. postremo a me argē
tum (q̄ti est) sumito. Sy. dij tibi demea oēs semp̄ oīa

accede huc ad me. Deinde vt accessit eū manumisit inquiēs esto liber verba sunt iuris quibus manumit-titur s̄uus. Sy. o mitio benefacis q̄ me manumittis habeo grām. i. sum deuinctus seu obligatus oībus ⁊ p̄terea. i. p̄ter alios o demea gratiā habeo tibi seorsuz id est separatim precipue p̄ticulariter. De. gau-deo q̄ liber sis. Esc. ⁊. i. etiā ego eschinꝰ gaudeo. Sy. credo q̄ ambo gaudetis mea libertate. vtinā hoc gaudiū fiat p̄petuū. i. integrū solidū et nusq̄ interruptū. vt. i. ita vel q̄tenꝰ videā meā vxorē. s. phrigiam sic appellatā a natione liberā. vna mecū. De. quidē. i. certe cognoui vel inueni eā sup. optimā mulierem vl' optās sup. videre vxorem tuam optimam mulierem liberam vel p̄stat eam esse optimam mulierem. Syr. et quidem. i. certe hec vxor mea dedit hodie primā māmaz tuo nepoti filio huius eschini filij tui. De. hercle vero id est at certe serio id est remoto ioco. extra iocum siquidez. i. si certe vxor tua dedit pri-mā māmam filio huius haud. i. nō est dubium quin sit equū id est iustum eā emitti id est extra seruitutē mitti. Mi. ob eā rē. i. dicis equū esse eam emitti propter eam causam. q. d. nō ē causa sufficiens. De. ob eā inq̄ rē est equum eam emitti postremo si non vis id facere liberaliter sumito a me argentum. q̄ti est id est q̄nto precio ipa phrigia valet. Syr. o demea omnes dij ferūt. i. p̄stent ⁊ afferant semp̄ tibi omnia

optata.i.desiderata tibi. Mi. o syre pulchre ꝓcessisti hodie.i.bñ vt ita dicā ꝓspasti hodie vel ad magnū bonū ꝓcessistï es hodie q̇ te ⁊ vxorē manumitti obtinuisti. De. atq; siq̇dē.i.si certe dederis huic syro aliq̇d paululū p̄ manu quo vtat̃.i.alat̃ de quo vsumfructū capiat ⁊ cuiꝰ tibi sortē reddat. porro.i.ꝓculdubio si h̔ feceris facies tuū officiū.i.id qd̔ decet facer̃ patronū. Ubi aīaduerte p̄ manu posse exponi quēadmodū pre me.i.in ꝯpatiōe mei: vt tu es pre me beatꝰ. ait Cicero.i.in cōpatione mei. ⁊ tūc sic iūgas cū paululū si dederis huic aliq̇d paululū.i.aliq̇d quod ē res ꝑua pre manu.i.in compatione potētie tue et tue liberalitatis ac prōptitudis tue in dando. Vel si itelligat̃ pre manu ꝓ in prōptu vt dici vulgo solet: sꝑ habet hec v̄ba vel leges pre manibꝰ ꝓ in prōptu recte an inepte ipi viderit. qd̔ si est ita iūget cū dederis vt sic si dederis ei i prōptu aliq̇d paululū. aut si q̇s velit iterp̄tari pre ꝓ añ: sic si dederis ei p̄ manu.i.añ manū vt dici vulgo solet. vult me hoc dare añ manū: qd̔ ēt legētium iudicio reliquo. nā pre pro añ non iueni nisi i ꝯpōne: vt p̄dico p̄pono. inuenio etiā pre in tali dicendi gn̄e lachrymatꝰ ē pre gaudio: p̄ timore recessit. pre nimia multitudine exire non potuit. ⁊ in tā dicto modo vz sic pre multis sumꝰ felices i.i ꝯpatione multoꝝ. De illo autē gn̄e dicēdi vsitato h̄re p̄ manibꝰ aliq̇d.i.i prōptu fateor me nō legisse. Neq; p̄cianꝰ assignās significationes huiꝰ ꝑticule p̄ poit alias a p̄dictꝫ nisi q̄ ēt pre in ꝯpōne auget ⁊ adhibet maiorē vehemētiā q̄ ꝑ capit̃ q; ꝓ valde: vt p̄potens predives preclarus ⁊c. Si itaq; dederis ei aliquid quo vtatur et fungeris officio patroni et reddet tibi sortem et vsuram cito id ē propediē. Mi. ego sup. non dabo quicq̄ vel nihil dabo ei etiam vili id est minꝰ vel minoris valoris illoc id est ista re vilissima quā ei ostendebat. Escbi. q̄uis neges te daturum quicq̄. tamen ipse est homo frugi id est bonus vtilis ac modestus. Syr. hercle reddam sortem cuius vtar fructu. da id est prebe presta modo id ē vl̓ tātūmodo: vel modo ꝓ nūc: vt sit emporis aduerbium. Escbi. o pater age id est fac qd̔ petit id ē da modo. Mi. ego consulā id ē deliberabo post. Nā consulere interdum significat consultare seu deliberare. vt Laurētius sentit. De. ipse mitio faciet qd̔ petit. Sy. o optime vir. de demea dicit vel de mitione. Escb. o pater festiuissime id iucundissime lepidissime. Mit. quid istud est scilicet. modus interrogandi. que res mutabit tam repente tam subito tuos mores. quod proluuium id est quis promptus animus ad largiendum proluuium dixit pro ꝓfusione. q.d. que est ista profusio et prodigalitas tua. que est ista id est tua largitas subita id est subito tibi exorta cū prius parcus esses. De. dicam tibi quare mutauerim mores vt ostenderē id scꝫ q̄ isti filij mei putant te facilem id ē benignum et festiuum id ē iucūdum. Uel isti pōt eē dtūs singularis sic vt ostēderem tibi id scꝫ q̄ hoīes putant te eē facilē ⁊ festiuū isti filio escbino nō fieri ex vera vita.i.ex vero modo viuendi. immo vero fieri ex fallaci vita et deceptiua vt sic dicā: et vt ostenderē id non fieri ex quo et bono id est sm quod est equū et bonum sed fieri ex assentando id ē blandiendo verbis et ex indulgendo.i. plus equo ꝑmittēdo siue ꝯcedendo. ⁊ ex largiēdo.i.ex nimia largitione q̄ est corruptio donis facta. nūc adeo id est certe vel valde si. o escbine mea vita ē vobis filijs meis inuisa: id est exosa ob eam rem id ē propterea. quia non obsequor omnino id est quia obsequendo vobis non permitto prorsus ista oīa iniusta que ꝑ

optata offerant. Mi. Syre processisti hodie pulchre. De. Siquidem porro mitio tuum officium facies atq; huic paululum aliquid pre manu dederis: vnde vtatur: reddet tibi cito. Mi. Istoc vilꝰ. Esc. frugi hō est. Sy. Reddā hercle: da mō. Esc. Age pr̃. Mi. Post cōsulā. De. Faciet. Sy. o vir optime. Escb. o mi pater festiuissime. Mi. quid istuc? que res tam repente mores mutauit tuos? quod proluuium? que ita subita ē largitas? Demea. Dicam tibi: vt id ostenderem q̄ te isti facilē et festiuum putant: id non fieri ex vera vita: neq; adeo ex equo ⁊ bono: sed ex ostentādo: indulgendo et largiendo mitio. Nunc adeo si ob eā rem vobis mea vita inuisa escbine est: quia non ista iniusta pro

mittit frater. missa facio. i. omitto oia ꝛ vobis dilapidanda relinquo. effundite. i. ꝓfugite: emittite. i. extra man⁹ vestras mittite bona vobis acquisita luxuriose viuẽdo ꝛ ꝑdendo substantiã vr̃am. facite qd̾ libet vobis. ꝑmissio plena amaritudinis. Sed si poti⁹ vultis id scʒ me repħẽdere. i. iprobare. corrigere i. emendare castigare recta facere ꝛ obsecũdare. i. in meli⁹ ꝯuertere: vel vt alij volunt obsequi in loco. s. vbi oportunũ ꝛ ꝯmodum erit siue in oportunitate ꝛ occasione. Vel dic obsecũdare. i. prospera facere hꝫ que vos minus videtis. i. minus ꝯsideratis ꝙ deberetis: vel minus pro nõ capiat. ꝛ que cupitis magis impense. i. magis obnixe magis acriter: seu vehement ꝙ est equũ. ꝛ que parꝝ consulitis. i. non satis ꝓuidetis seu ꝓspicitis ecce me. i. habetis me in ꝓ̃mptu ꝛ ante oculos qui. s. ego faciã vobis id. hꝫ est reprehẽdaʒ corrigã ꝛ obsecũdabo. Esc. o pater ꝑmittim⁹ tibi. i. tue volũtati ac dispositioni reliquim⁹ scis plusꝙ nos s. q̃d est op⁹ facto. i. facere. Sed quid fiet de fratre. i. ctesiphone. De. sino. i. ꝑmitto ꝙ sup. habeat psaltriã. s. faciat finẽ. i. modũ suo amori ꝛ sue libidini faciat. tu in istac. i. in psaltria. Es. istud recte fit sup. vel dr̃. Valete. i. discedite incolumes plaudite. i. ꝯgratulamini poete ꝛ actorib⁹ ego calliopius. i. poete defensor: recensui id ẽ est recognoui hãc comediã: vel vt alij volunt recitaui.

sus oia oino obsequor: missa facio: effundite: emittite facite qd̾ vobis lubet: sed si id vultis potius que vos propter adolescentiã minus videtis: magis impense cupitis: consulitis parũ hec repħendere. et corrigere me et obsecũdare in loco: ecce me q̃d id faciaʒ vobis.
Es. Tibi pater ꝑmittim⁹: plus scis: quid facto op⁹ ẽ.
Sʒ de fratre q̃d fiet: D. Sino hẽat i istac finẽ faciat.
Es. Istuc recte. Valete ꝛ plaudite: calliopi⁹ recensui.

Acta ludis romanis. L. Posthumio albino. L. Cornelio. Merula. Edilib⁹ curulib⁹. Egere. L. Ambiuius turpio. L. attilius prenestinus. Modos fecit flaccus Claudij tibijs imparib⁹ (Tota greca Appollodori epidicazomenos acta quater) G. fannio. M. Valerio cõsulibus.

Finis adelphoꝝ.

Phormionis argumentum.

Chremes ꝛ Demipho fratres fuerunt quoꝝ Chremes fert habuisse duas vxores: alterã diuitẽ athenis. alterã pauꝑem. Lemni. i. in illa insula patria vulcani. ex diuite sustulit filiũ Phedriam nomie. ex paupere vero suscepit filiam phanium noie. Cõuenerat aũt Chremes cũ fratre Demiphone q̃ vnũ filium Antiphonẽ habebat vt daretur nuptui Phaniũ antiphoni. Itaqꝫ vt res ad exitũ deduceret. Demipho iuit in ciliciã ꝛ Chremes lẽnũ ad accersendũ filiam. interea mater ꝛ filia venerũt. Athenas q̃rendi chremetis gratia: neqꝫ eum inuenerũt ꝙ apud vxorem pauperẽ dicebat se nomiari steliphoneʒ et apud diuitẽ chremetẽ: proinde petẽtibus stelip honẽ nemo ostendere potuit. moritur illic paulo post mater remanẽte filia sola in cuius amorem forte antipho exarsit ꝛ opera parasiti eã duxit in vxorem: vbi aũt redierũt ambo senes inuenerũt antiphoneʒ duxisse vxorem in absentia sua: neqꝫ sciebant eam esse phanium. nam chremes vt eam genuerat aut certe ex teneris ãnis eaʒ nõ viderat indignati senes admodum dederunt operam vt disiũgerentur ꝛ vt eam phormio ꝑasitus duceret vxorẽ. dedit Chremes phormioni nomie dotis triginta minas quas phormio ꝑasitus dedit phedrie grã ꝯparande cytharistrie a lenone quã vehemẽter amabat. interea phaniũ agnoscit filia chremetis ꝛ mutatũ ẽ ꝯsiliũ ac nuptie ꝯfirmate q̃ facto cepit chremes repetere suas minas a phormione q̃s iam leno possidebat. Ut aũt vidit phormio chremetẽ sic acerbe exigentẽ ꝓdidit cũ nausistrate ꝓprie vxori quã Athenis habebat. Itaqꝫ senex ꝓ libidinis re⁹ ab ea vxore nõ ante veniã meruit ꝙ ꝛ trigĩta minaꝝ ꝛ amoris cytharistrie veniam dedisset filio. Dicitur aũt hec fabula phormio quo vocabulo lingua greca stramẽ nauticum significatur a cuius vilitate parasitus etiã ab appollodoro phormionis nuncupat. Estqꝫ tota motoria ꝛ q̃si in affectibus constituta: vt satis liquebit in progressu.

hremetis frater ꝛc. Demipho frater chremetis aberat .i. remotus erat ab vrbe athenis pegre aduerbiũ .i. lõge antiphone filio suo relicto athenis. Chremes habebat vxorem clã .i. secreto nesciẽte nausistrata ꝓpa vxore lẽni in gtõ aduerbialiter .i. in lẽno insula vna ex cicladibꝰ patria vulcani ac habebat filiã .s. phaniũ sicut glyceriũ ex illa vxore .s. Habebat inꝙ athenis .i. in vrbe athenaꝝ aliã ꝯiugem .i. aliam vxorẽ ꝛ habebat ex illa vxore natũ id est filium .s. phedriaꝫ amantẽ vnice .i. singulariter fidicinã .i. citharistriã. mater phaniȷ̃ filie aduenit athenas ex lẽno insula .ip sa mater moritur athenis virgo mãsit sola chremes aberat .i. absens vgo ꝓcurat funus .i. exeq̃as matris mortue: ibi .i. ĩ tali procuratõe cum antipho amaret eam visam illic accipit eaꝫ vxorẽ opa id est industria pasiti phormionis. pater ãtiphonis .s. demipho ꝛ chremes reuersi fremere .i. voce ꝯfusa ceperũt ostẽdere suã indignatõeꝫ: vel fremere ꝑ fremebant accipe. Deinde dant ipsi senes triginta minas ꝛ triginta libras pasito vt haberet illã cõiugem .s. pullam acceptam ab antiphone fidicina amata a phedria emitur hoc argẽto trigĩta minarum antipho retinet vxorẽ agnitam patruo .s. Chremete.

Argumentum Phormionis.

hremetis frater aberat peregre. Demipho relicto athẽis antiphone filio: chremes clam habebat lẽni vxorẽ ac filiã: athenis aliam cõiugẽ: et amantẽ vnice gnatũ fidicinã. Mater e lenno aduenit athenas moritur: virgo sola aberat chremes funus procurat: Ibi eam visam antipho (cum amaret) opera parasiti vxorem accipit: pater et chremes reuersi fremere: dein minas triginta dãt pasito: vt illã coniugẽ haberet: ipse. argẽto hoc emitur fidicina: vxorẽ retinet antipho a patruo agnitam.

Prologus.

Ostꝙ poeta vetus poetã non põt retrahere a studio ꝛ trãscedere hoïeꝫ in ociũ maledictis deterrere (ne scribat) pat: q ita dictitat quas ãtehac fecit fabulas tenui eẽ orõne et scriptura leui: qꝛ nusꝙ insanũ scripsit adolescẽtulũ

Ostꝙ poeta ꝛc. Hoc inicium ad destructõeꝫ persone aduersariȷ̃ sumitur ꝯiuncti cũ insinuatõe terentiane. Loquitᷣ aũt poete defẽsor q̃ cũ suoꝝ actoꝝ grege. est acturus comediam. Postꝙ poeta vetus .s. luscꝰ lauiniꝰ vetus .i. cariosus ꝛ. q. d. rauci dus vl' q̃ iã lõgo tpe poeta fuit non põt retrahere .i. reuocare iuitũ poetaꝫ Terentiũ a studio cõponendarũ comediarũ: vbi est opus vehementi studio ꝛ postꝙ non potest trãscedere vetuste pro tradere .i. trãsferre traducẽ ꝯuertere hoiem .s. Terentiũ in ociũ .i. in vacationẽ studiȷ̃ ꝛ cessatõem laboris. parat .i. molitᷣ scꝫ poeta vetus deterrere .i. deflectere õhortari dissuadere maledictis .i. ꝯtumeliȷ̃s suis seu ꝯtumeliosis carptõnibus seu reꝑhensionibus: ne .i. vt non scribat .i. comedias ꝯponat: qui poeta vetus ita dictitat id est frequẽter iactat fabulas .i. comedias quas poeta noster fecit antehac .i. ante hoc tempus eẽ orationi tenui ꝙtum ad sententias seu sensum ac prolatum. ꝛ esse scriptura leui id ẽ non esse compositas verbis grauibus ac exquisitis ſꝫ leuibus et facilibus. Nam scribit qui verba adhibet inquit Do. propterea scriptura est in verbis. Et q̃dem reprehendit illud qð ꝯgruit comedie. Nam si sublimi oratione vteretur poeta transiret in tragicum stiluꝫ. quemadmodũ fecit luscius lauinius. Dictitat ergo fabulas poete nostri esse tenui oratione ꝛ leui scriptura: quia poeta noster nusꝙ .i. in nullo loco suarũ comediarum scripsit id quod luscius scripsit inepte: videlicet adolescentuluꝫ insanũ .i. furibundũ videre

cervam videre fugere: ⁊ sectari canes: ⁊ eam plorare orare: vt subueniat sibi. Quod si intelligeret cum stetit olim noua actoris opera magis stetisse q̄ sua minus multo audacter q̄ nūc ledit lederet ⁊ magis placerēt quas fecisset fabulas: nunc si quis est qui hoc dicat: aut sic cogitet: vetus poeta si non lacessisset prior: nullum inuenire prologū potuisset nouus quē diceret: nisi haberet cui malediceret: is sibi responsum hoc habeat: in medio omibus palmā esse positā: qui artē tractant musicā. Ille ad famē hūc ab studio studuit reijcere. Hic respondere voluit non lacessere. Benedictis si certasset: audisset bene. Quod ab ipso allatum est sibi id esse relatum putet. De illo iam finem faciam dicendi mihi: peccandi cum ipse de se finem non facit. Nunc quid velim: animum attendite. Apporto nouam: epidicazomenen quam vocant comediam greci

cervaz fugere ⁊ videre canes sectari eā ceruā ⁊ videre eā ceruā plorare ⁊ orare vt ipē adolescētulus subueniat sibi cerue. Qđ.i. sed si intelligeret ipse poeta vetus: cum.i. quando fabula eius noua ⁊ ꝓpterea placens stetit.i. placuit ꝑm seruiū olim.i. iāpridē cum erat scriptorum penuria necdum scribē poeta incepisset. Si ergo intelligeret eā stetisse.i. placuisse magis.i. potius opera.i. industria actoris.i. recitatorꝫ ⁊ lusoris: vt ita dicam q̄ sua opa.i. q̄ sua industria q̄ fuisset vsus in ea ꝯponēda: lederet ipe poeta vetus id est morderet carperet taxaret offenderet nostrū poetam multo minus audacter q̄ nunc ledit. ⁊ fabule sup. quas fabulas fecisset magis placerēt vel si vis intellige casum pro casu sic. ⁊ fabulas.i. fabule q̄s ⁊c. Nūc si quis est qui dicat hoc qđ sequitur aut qui cogitet sic.i. hoc mō qui sequitur. Si vetus poeta lauini⁹ non lacessissꝫ.i. ꝓuocasset. por vacat por. nāꝫ nemo lacessit nisi por ꝓuocet ⁊ irritet. nou⁹ poeta noster nullū potuisset inuenire.i. excogitare ꝓlogū.i. proloquiū ꝑfatiōem: nō eñ prologus hic hominē sigt vt i heautōtimeroumenon: sꝫ verba. quē.s. prologū diceret.i. apte cōponeret vel eloq̄retur nisi haberet hoīeꝫ cui malediceret. Is qui taliter cogitat ⁊ dicit habeat sibi hoc respōsum.i. vel hāc respōsioneꝫ: vt respōsuꝫ sit neutri gn̄is ⁊ substantiuū: vel vt respōsuꝫ sit ꝑticipiū ꝑteriti: vl' habeat.i. putet hoc responsuꝫ esse sibi ꝑ passiuū ꝟbuꝫ. deinde subdit respōsionē. vꝫ palmā.i. cām certaminis. puta ꝑciū victorie esse positam in medio.i. in oibus qui tractant.i. exercēt artem musicam.i. artē poeticam cui ꝑsunt muse. q.d. nō est mirandū si hi pugnāt quib⁹ causa certaminis presto est. Ille vetus poeta studuit id est laborauit conat⁹ est reijcere id est repellere retrudere hunc poetam nostruꝫ a studio componendi ad famē id est ad esuriem que illi fuerat subeunda nisi sua industria composuisset fabulas quas edilibus venderet vnđ victum queritaret. Hic poeta noster voluit respondere maledictis nō voluit lacessere si poeta vetus certasset id est prouocasset ab eo quod precedit id quod sequitur. benedictis id est bonis sermonib⁹ ⁊ beniuolis audisset bene id est laudatus a poeta nostro fuisset. Nam bene audire est benedici et laudari contra male audire vituperari. Sal. in ciceronē. Ut si quid voluptatis maledicendo ceperis eaꝫ male audiendo amittas. q̄ si non sint eadem verba est saltem eadem sententia. Ipē poeta vetus putꝫ id quod allatum est ab ipo.i. id quod maledictum est ab eo esse relatum sibi id est retortum in se. quasi dicat. quod dedit recipit: iam id est statim faciam id ē statuam mihi finem dicendi de illo: cum pro q̄uis ipē nō facit pro faciat. ait Dona. de se finem peccandi id est maledicēdi vel errandi. Nūc attendite.i. attētū ꝑstate aīm hoc ē attēdite diligenter q̄d velim. Donat⁹ vult intelligi queratis. Apporto nouā comediā quā greci vocant epidicazomenen a puella de qua iudiciū ē. latini nomiant illā comediā phormionem a stramento a quo insternitur pauimentū. Unde parasitus vilissime ꝯditionis nomē accepit.

latini ergo nominant phormionem: q2 phormio parasitus per quem res agitur maxime.i.precipue.i. a quo materia ⁊ deductio fabule precipue ꝓcedit. erit is q̄ aget primas ꝑtes.i.ꝑcipua officia ⁊ sūma in toto fabule progressu. Si vestra voluntas.i.vester fauor accesserit ad poetam nostrum date opa2 vt sc3 intelligatis que dicentur ⁊ attendatis ad ea que fient.adeste.i.presidio sitis. vt solent esse aduocati vel intenti.estote equo aīo ꝑ silentium:ne.i.vt nō vtamur simili fortuna.i.infortunio atq3.i.sicut vsi sumus cū noster grex.i.nostra multitudo ⁊ caterua actorum motus est loco id ē perdidit locum sibi ab edili destinatu3. Locus hic ē distributio tempor2 que cuiq3 in spectaculum venturo attribuuntur ab edilibus. Unde loco motus dicitur qui suas horas nō obtinuerit inter precedentes ⁊ cōsecuturos ergo ꝓprie dixit. sic ⁊ Cicero loco ille motus est cu3 ex vrbe expulsus est quem locum turbatum virtus actoris id ē histrionis restituit nobis. Nam actor totiens exclusus animum nō abiecit: sed agere perseuerauit. ideo virtus est ⁊ quem locū inq̄ bōitas vestra atq3 equanimitas adiutans.i.frequēter adiuuans ⁊ fauēs restituit inq̄ nobis. Bonitas attenditur gn̄aliter in oībus reb⁹ equanimitas in spectādo. Aut bonitas hic intelligitur in probandis his que bona sunt eq̄nimitas in ignoscendis vitiis atq3 delictis: aut bonitas refert ad omnes equanimitas ad terentiu3. Ex h̄ colligitur ecyram fuisse actā añ phormionē: ꝓpterea aliqui codices sic habēt ecyram phormioni ꝑpositam: sed tamē nō sequit̃ eā fuisse prius scriptā ⁊ ꝓpositam.

latini phormionem nominant: quia primas partes q̄ aget: is erit phormio parasitus: per quem res gerun tur maxime. Uolūtas vestra si ad poetam accesserit: date opera3: adeste equo animo per silentiū: ne simili vtamur fortuna: atq3 vsi sum⁹: cū per tumultū noster grex motus loco ē: quē actoris virtus nobis restituit locum bonitasq3 vestra ad iutās atq3 equanimitas.

Dauus seruus.

Amicus sūmus meus et popularis geta heri ad me venit. erat ei de ratiuncula iā pridem apud me reliquū pauxillulū nūmorū: id vt conficerē: cōfeci: affero. Na3 herilē filium ei⁹ duxisse audio vxorē: mun⁹ ei credo hoc corraditur

Amicus ⁊c. Hic persona daui introducitur cui possit geta huus demiphonis narrare fabule toti⁹ argumentū. Et ita introducit̃.q.mutuas acceperit a geta pecunias quas nūc repetere instat geta vt eas det ꝑ filio vxori quā fili⁹ dñi sui.s. ātipho duxerat in patris absentia. Da. Ge. summ⁹ amic⁹ me⁹ ⁊ h̄ a voluntate. ⁊ popularis.i.eiusde3 conditionis ⁊ generis siue cognatōis: vt Sal. Popularis sui sceleris. Interdū popularis dr̄ pp̄lo grat⁹ siue a populo amat⁹. iterdū popularis dr̄ hūilis ꝯditōis. iterdū de vilis ac de pp̄lo factus: vt si q̄s dicat vilem seu abiectū ciue3 popularem. Amic⁹ ergo geta venit heri vel here: vtrūq3 eñi dictū inuenit̃ ꝓpter cognationē e ⁊ i litterarū vt mane ⁊ mani vespere ⁊ vesperi. Uenit ergo ad me heri nā subaudi pauxillulū. dicimus paulū paululū pauxillū ⁊ pauxillulū. Pauxillulum nummorū erat ei gete apud me iampridē.i.olim reliquū.i.vel relictū vel de residuo. de ratiūcula .i.ex q̄dam supputatōe siue qd̄ dicūt ex quodā ꝯputo qd̄ fecim⁹ inter nos vel ex quadā ꝯuētōe seu ex q̄dā ꝯtractulo siue ex quodā vt dicūt tractaculo īter nos deducto: siue etiā ex aliq̄ negociolo īter nos cōi. Uenit inq̄ ad me vt ꝯficerē.i.facerē. nā fieri pecunia dicebat̃. Sal. Que pecunia ad bellū hispane3 se marcello facta erat: vt ergo ꝯficerem pōt ītelligi rogauit me sup. vt ego ꝯficerē.i.ꝯq̄rerē seu cōgerere3 id pauxillulū nūmor2 qd̄ erat ei reliquū ex ratiūcula: cōfeci.i. ꝯq̄siui ac si fecisset eā pecuniā q̄ nō erat in prōptu. Affero id pauxillulū nūmor2. Nā audio.i.intelligo filiū herilē.i.filiū heri.i.dñi ei⁹.s.gete duxisse vxorem. Credo.i.vere scio ꝙ sup. hoc munus talium pecuniolar2 corraditur.i.totum radendo ⁊ nihil relinquendo aufertur extorquetur aut difficulter cōparatur ei vel vxori vel ei rei.s.ductioni vxor2

q̄.i.q̄tū iniq̄.i.iniuste ꝯpatū ē.i.ꝯstitutū ē vt hi q̄ min⁹ hn̄t addāt sp̄ aliq̄d diuitiorib⁹ antiq̄ ꝓ ditiorib⁹
i.min⁹ paupib⁹ vt h̄ capiatur. illa vxor arripiet: i. ad se rapiet et attrahet abradet vniuersuz illō.i.totū
illō sil' qd' ille miser geta defraudās suū geniū.i.ꝑce viuēs ꝛ tenuit. Ille eī d' defraudare geniū q̄ tenui
ter ac ꝑce viuit: sicut ꝯ īdulgere genio voluptuose viuere atq̧ laute. Itē genialis dicit Do. curare d' q̄ vi
uit lauti⁹ neq̧ īmerito. nā geniū nature deū dicūt siue deū gn̄atiōis cui sacrificabať dūtaxat die natali

q̄ inique cōparatū est: hi q̄ minus habent vt semp̄ ali
quid addāt diuitiorib⁹. Qd' is vnciatī vix de dimē so
suo suū defraudās geniū cōpersit miser: id illa vniuer
suz arripiet haud existimās q̄to labore sit ptū. Porro
autē geta feriet alio munere: vbi hera pepererit. Porro
alio aūt: vbi erit puero natalis dies. Ubi initiabūt oē
hoc mr̄ auferet. Puer erit cā mittūdi: video'n getam?

Geta seruus. Dauus.

SI quis me queret rufus. Demea. presto
est: desine. Dauus. At ego obuiam co-
nabar tibi daue. Dauus. Accipe hem

i cui⁹ dei sacrificatio tm̄. Serui⁹
i q̄ licebat voluptatib⁹ opā dare
cū ī alijs sacrificijs eēt castitatis
obseruatio. Uir. in buc. Phillida
mitte mihi me⁹ ē natalis iola. Cū
faciā vitula ꝓ frugib⁹ ipse venito
ꝓpterea geniū ꝓ voluptate capi
pōt ꝛ lauticia ꝯuiuij. Uñ genialis
lect⁹ dict⁹ ē voluptuosus ꝛ ꝯuiuia
lis vt testať Ser. Qd' ḡ ille miser
defraudās suū geniū cōpsit p̄re
teritū a ꝯpco cis. qd' ꝯponiť a cō
ꝛ pco cis. ꝯpsit ḡ.i.ꝯgessit, ꝑce cu
stodiuit ac reseruauit vix.i. egre
difficulť vnciatī i. non ꝑ figulos
sextertios aut dēarios aut asses
sz qd' minimū fuit ꝑ singlas vncias
Assis eī libra ē eiusq̧ ptes vncie
Uncie āt duodecī a ꝑs libella di-
cebať. Apd' veteres eī pecūia pē
debať nō vt nūc nūerabať. Cōp
sit ergo vix vnciatī.i. paulatī q̄i
ꝑstipes de dimēso suo.i. reseruā
do d' portōe sua q̄ abstīebat ple-
rūq̧ vt peculiū sibi ꝯflaret Ser-
ui eī singulť mēsib⁹ q̄ternos modi
os.i. q̄sdā mēsurulas frumēti accipiebāt: ꝛ id dimēsū dicebať āt a mēse āt a metiēdo ꝛ veri⁹. Nā illť fru
mētū certa mēsura dimēsuz tradebať. Uxor ḡ illa accipiet vniuersuz haud existimans ꝓ estimans.i. nō
ꝯsiderās q̄to labore id peculiū sit partū.i. acq̄situz. ꝛ bene q: null⁹ ptus sine dolore ē ac labore. Autem
i. sed porro.i. certe vel deide geta feriet.i. onerabit p̄met ꝯcutiet alio munere.i. alio dono vel onere do-
nādi aliud donū. ꝛ hn̄ feriet. Nā ꝛ plagā dānū ꝛ sūptū siue rē nr̄am sāguinē nr̄m dicim⁹. vbi.i. qn̄ hera
i. vxor herili filij pepit. aūt.i. sz geta porro.i. deiñ feriet alio mūere. vbi.i. quādo. tp̄is aduerbiū. dies na-
tal'.i. natalici⁹ erit puero. vbi natal' ē adiectiuū. sz cū Uir. dicit meus ē natal': iola ē substantiuū. sz vbi i.
qn̄ p̄tes sup. initiabūt.i. dicabūt ꝯsecrabūt addicēt deuouebūt destiabūt aliq̄b⁹ sacris. q.d. geta feriet
alio munere. hoc enim vbi initiabūt vultuose p̄nūciandū quasi cū tedio. Legitur apd' apollodoꝝ quē hic
poeta nr̄ seq̄t ī insula samothracū a certo tp̄e pueros initiari more athenīēsiū. sz apd' Uar. legiť pueros in
itiari edulie ꝛ potice ꝛ cube h' ē diuis edēdi potādi ꝛ cubādi vbi primū a lacte ꝛ a cunis transferunť
Uir. nec de⁹ hūc mēsa dea; nec dignata cubili ē. Mať vť nutrix vť h'a mr̄ auferet.i. arripiet h' oīa mūera
data a geta. puer erit cā mittundi ꝓ mittēdi illa mūera: q: ita illudeť geta q̄ pueri gr̄a dabit qd' tolletur
a matre. Sed video'n.i. video ne getā. tūc poeta iducit getam exeuntē vt fit cā ꝯmutande orōnis.

SI q̄s ꝛc̄. Hic descendiť ad narratione argumēti nacta oportunitate. Daui narrationē
audituri. Ge. videť h' alloq̄ geta aliquē de familia dn̄i sui mādās illi vt si q̄s eū q̄reret
suā absentiā excusaret. erit āt.q. obuiā itur⁹ dauo a quo pecunias expectabat q̄s ꝓ fi
lio herili daret. Si q̄s.i. si aliq̄s rufus.i. rufo colore suffusus q̄reret me ꝛ si q̄reret ꝓ me
vt dici solet: ꝛ tunc fecit aposiopesim: q: ītercept⁹ ē sermo ei⁹ a dauo de q̄ loq̄ videbať
mādās vt si rufus puta dau⁹ q̄reret diceret se ꝓdijsse illi obuiā qd' audiēs dau⁹ r̄ndit
ī tertia ꝑsona de se loquēs. Da. dau⁹ presto ē.i. ꝓpe ē vel aduenit. desine.i. noli ire ei obuiam siste gradū
Ge. O h. interiectio oñdētis leticiam de aduētu. o daue at.i. sed ego conabar ire sup. obuiam tibi id ē in
occursuz tibi ꝛ ē obuiā aduerbiū loci. Da. accipe debitū sup. Hem interiectio ostendentis officium suum.

lectum est: conueniet numerus: q̄tū debui. He. Amo te: et non neglexisse habeo gratiam. Da. Presertim vt nunc sunt mores: ad hoc res redit: si quis quid reddit magna habēda est gratia: sed quid tu es tristis? He. ego ne? nescis quo in metu et q̄to in periculo simus? Dauus. Quid est? He. Scies: modo vt tacere possis. Da. Abi: sis insciens: cuius fidem in pecunia perspexeris: verere verba credere? vbi quid mihi lucri est te fallere. He. Ergo ausculta. Da. Hāc operā tibi dico. He. Senis nostri daue fratrem maiorem chremē nostin? Da. Quidni. Het. Quid? Eius natum phedriam? Da. Tanq̄ te. He. Euenit senibus ambobus simul iter. Illi in lēnuz vt iret: nostro in ciliciā ad hospitem antiquum. Is senē per epistolas pellexit modo:

Lectum. i. argētū qd̄ affero ē lectū. i. bonū vel splēdidū siue electū ex multitudine: ita vt nullus sit nummus adulterinus. numerus argēti cōueniet. i. sine cōtrouersia erit tant⁹ sup q̄tū numerū ego debui. i. in q̄to numero pecunie tibi debitor fui. He. amo te q. s. reddideris pecunias dbitas. ⁊ hēo graz. i. q̄ barbare dicūt scio tibi bonū gratū. te nō neglexisse. i. nō fuisse negligentē i pecunia cōficiēda et afferenda vel non neglexisse. i. cure habuisse hāc rē. vel q̄ nō cōtēpseris ⁊ parū curaueris reddere debitū tpe necessitatis. De. res ad hoc redit. i. tuus sermo ad hoc tēdit vel spectat vel tu ita loqueris presertiz id est pcipue. vt. i. sicut vel cuiusmodi mores. i. vt ita dicā cōditiones hoim seu cōsuetudines sunt nunc si qs. i. si aliqs reddit qd. i. aliquid magna grā ē habenda. i. opz vt dici solet scire gratū etiaz atq̄ etiā: sed qd i. cur vel ppter quid es tu tristis. Het. ne. i. vtrū petis sup. q̄re ego sim tristis. nescis in q̄to metu de futuro malo: et in q̄to piculo de imminēti malo simus. Hoc aūt dictuz pōt legi aut interrogatiue āt pronūciatiue siue confirmatiue. Da. qd istud ē ppt̄ qd dicis te eē in magno metu ac periculo. He. scies mō: id ē tm̄mō vt ita q̄ possis tacere. q. d. ego tibi dicā dūtaxat ea lege si illud possis celare. Da. abi mod⁹ increpandi. q. d. nō es dign⁹ q̄ sis amic⁹ alicui. sis insciēs. i. inscit⁹ stult⁹ icōsiderat⁹ ignar⁹ q̄si nesciens quid sit officij inter amicos. Verere. i. times credere. i. cōmittere celanda v̄ba ei. s. mihi cuius tu perspexeris. i. clare ⁊ plane cognoueris seu pbaueris fidē id ē cōstātiā ac veritatē i pecuniā quā mihi cōmiseras quāq̄ iuste in tua necessitate restitui. Fides ē dictorūq̄ cōuētoꝝ cōstātia ⁊ veritas. siue est mādatoꝝ fida executio. Times ergo credere v̄ba ei cui⁹ fidē pspexeris in pecunia. vbi id ē in qua creditione verboꝝ quid lucri est mihi fallere te. q. d. nihil secus aūt de pecunia. He. Ergo nunc. ergo est velut increpatio tarde facientis: quia hic obloquendo impediuerat narratum. Ergo ausculta id ē audi que sum dicturus. Da. dico. i. do tibi ppetuo quēadmodum cū aliqd dicatur. i. dedicat̄ cōsecratur ppetuo datur. Dico as. declinat̄ hic dico tibi hanc operā audiendi scz seu auscultādi. datur aliqd ad tps: dicat̄ autē ppetuo. He. o daue nostin: id est cognoscis ne chremē maiorē fratrez nostri senis. s. demiphonis. Da. qdni. i. cur non bene noui. Het. qd mod⁹ interrogādi nostin inq̄ phedriā notū. i. filiū eius chremetis. Da. noui sup. tanq̄ te. i. equa ac noui te i. ita sicut te noui. He. iter. i. necessitas eūdi pegre euenit simul ambobus senib⁹ chremeti et demiphoni. Vel vt vult Dona. euenit q̄ sup. iter essent ambob⁹ senib⁹. i. q̄ ambo senes haberēt eūdū vt. i. ita q̄ iter esset il'i. s. chremeti. i. ita q̄ haberet eūdū in lēnū insulā vnā ex cicladib⁹. ⁊ vt esset ita nostro. i. vt nr̄ hēret eundū i ciliciaz regionē ad hospitē antiquuz. i. ad veterē amicū externū. Alij codices hn̄t euenit iter simul ambob⁹ senibus. s. euenit illi chremeti vt iret in lēnuz et nostro demiphoni vt iret in ciliciam: sed in idem recidit. Is antiquus hospes pellexit. i. fraudulenter induxit. nā pellicere est in fraudez inducere seu per blādicias decipere. Inde pellax pellacis. i. fallax et per blādicias decipiens. Inde pellacia. i. fallacia: vt vult Seruī⁹. Pellexit ergo senē. i. demiphonē p epistolas pollicens non mō: id est non solum mōtes auri: sed maiora quod est hyperbolicum. Vel pellexit eum modo. id est pauloante per epistolas

non pollicēs montes auri.i.non ꝑmittens magna premia.tamē iṗe herus meus auarus ꝑpter lucel la parua nō dubitauit subire ꝑiculū nauigandi.ꝭ Promittere maria ⁊ mōtes est antiquū ꝓuerbiū i cos qui temere magna ꝑmittere solēt.sl'r h polliceri mōtes auri dr ꝑ hyꝑbolē ꝓuerbialē factuz ꝑ exceptio nem'aut suꝑlationē aut equā collationē. Inuenio interdū tm̄ nō ꝑ fere apd valeriū.mō etiā interdum capit ꝑ tm̄ ⁊ tūc esset sensus.pollicēs fere mōtes auri:tūcq adhuc esset hyꝑbolic⁹ sermo:sꝫ nō eo mō quo prius est dictuz.Da.h sup.

non montes auri pollicens. Da. Cui tanta erat res. et superat? Geta. Desinas sic est ingenium. Dau. Ob regem me esse oportuit. Ge. Abeuntes ambo hinc tuz senes me filijs relinquūt quasi magistrum. Da. O ge ta prouin c iam cepisti duraz. Ge. Mihi vsuuenit hoc scio:memini relinqui me deo irato meo: cepi aduersa ri primo. Quid ver bis opus seni fidelis duz sum;sca pulas perdidi. Da. Venere in mentem mihi istec. nā qꝫ inscite est aduersus stimuluz calces. Ge. Cepi his omnia facete obsequi que vellent. Dau⁹. Scisti vti fo ro. Geta. Noster mali nihil quicq̄ primo. hic phedria continuo quandā nactus est puellulaz citaristri. hāc amare cepit perdite. Ea seruiebat lenoni īpurissimo

pollicebatur domino tuo cui tāta res.i.tanta copia rei familiaris erat ⁊ superat.i.suꝑabat seu sup abundabat.Ge.desinas.i.nō vl tra inquiras.sic.i.eo modo vl'ta le ingeniū.i.natura dn̄i mei aua ri ē vt oīa postponat lucro. Da. ob. interiectio admirātis vl' be ne de se sentiētis.oportuit me eē regē.i.diuitē. Nā sepe Hora.ap pellat diuites reges.q.d.Si fuis sem diues sciuissez bene diuitijs vti.Ge.tū.i.tunc ambo senes a beūtes hinc relinquūt me hic.q̄ si magistrū.i.pedagogū filijs su is.Da.o geta cepisti ꝓuinciā du raz.i.onus difficile siue difficile officium.naz regiones acquisite bello longe ab italia prouincie di cte sunt a porro vel ꝓcul vincen do ad quas ṗtores:quia cum of ficio mittebātur officia quoq ꝓ uincie nominātur.Ge.hoc.i.qd ceperim duraz ꝓuinciā vsuuenit mihi.i.mihi euenit.nam vsuueni re significat euenire vt prius di xi.scio.i.satis ꝓspicio id mihi cō tigisse memi.i.'intellexi bene me relinqui deo.i.domino meo q̄.q. d.deus timet,a me seruo ⁊ cui teneor esse fidelis irato primo ꝑpter fil:ū dn̄i qui me cecidit reluctātez sibi.tum ꝑpter demiphonez qui cū redibit mihi irascet vehementer:vel memi me relinqui filijs tanq̄ si relictus fuissez deo meo irato mihi:qꝛ quēadmodū iratus de⁹ ponit sic ⁊ filij me erant cesuri si n̄ mo rigerarer.Primo.i.in principio cepi.i.incepi aduersari.i.resistere illis cū in amorē inciderēt.qd ē op⁹ ṽbis.i.qd est opus detinere diē longo sermone.dn̄.i.q̄diu sum fidelis seni scꝫ demophoni.fidus ē ami cus fidelis ē seruus.ꝑdidi.i.amisi scapulas.i. humeros hoc est adeo fuerūt ṽberibus attrite scapule vt me eas nō habere sed perdidisse putarē.Da.istec que dicis vel que sequūtur venere mihi in mentē id est considerata sunt a me vel redacta in memoriā.Uenire eīn in mentem non ad recordationem tm̄ dicitur:sed ad reputationē ⁊ intelligentiam.namq.i.quia inscitia id est stultitia est ⁊ simplicitas stulta iactare sup calces id est percussiones pedum ac plagas:vt vult Dona.alias ꝑtes plante demonstrant interdum ⁊ pedes per sinecdochem:stultum est ergo iactare calces aduersus stimulum ꝓuerbiū.qua si dicat.hic stultum est reluctari recalcitrare contra antiphonē filium herilē Ge. Cepi.i.icepi facete.i. iocose obsequi id est obseqnendo complere hijs filijs omnia que vellent. Da.scisti pro sciuisti vti foro ꝓ uerbiale est.i.sciuisti quid te facere oportebat scd̄m illos negociatores qui ante locū ꝯmercij non ꝑscri bunt q̄ti vendant q̄ aduehūt:sꝫ scd̄m annonam fori quā deprehenderunt ꝯsilium de vendendis aut non vendendis mercibus sumunt.Ge.noster scꝫ antipho primo id est in principio nihil.i.nō q̄cq̄ mali fecit sup.vel admisit:sed continuo hic Phedria qui non est noster nactus est id est inuenit quandā pu ellam citharistam id ē fidicinam cepit amare hanc puellā perdite id ē misere ⁊ in perditionem ac per niciem suam:ea puella seruiebat lenoni id est curatori puellaruz ac ṽditori impurissimo.i. turpissimo

neqꝫ quod daretur q̄ṅicq̄: id curarant patres. resta-
bat aliud nil nisi oculos pascere: sectari in ludum: du
cere et reducere. Nos ociosi operam dabamus phe-
drie. In quo hec discebat ludo: exaduerso loco tōstri
na erat quedam. Hic solebamus fere plerumqꝫ eam
operiri: dum inde iret domuꝫ. Interea dum sedemus
hic: interuenit adolescens quidam lachrymans. Nos
mirarier: rogam⁹ quid sit. Nunq̄ eque (inquit) ac mo
do paupertas mihi onus visum est: et miserum ⁊ gra
ue. modo quandam vidi virginem huic vicinie mise-
ram suam matrem lamentari mortuam. Ea sita erat
exaduerso. Neqꝫ illi bene volens neqꝫ notus neqꝫ co
gnatus extra vnam aniculaꝫ quisq̄ aderat: q̄ adiuua
ret curare funus: misertū est. virgo ipsa facie egregia

neqꝫ quicq̄ erat apud phedriam qđ daret̄ lenoni ob p̄cium illius puelle. patres chremes ⁊ demipho curarant effecerant id vicꝫ inquit filij sui haberent quo possent puellas emere a lenonib⁹: nihil aliud restabat. i. reliquū erat siue remanebat illis filijs nisi. i. p̄terq̄ h̄. s. pascere. i. satiare oculos sectari. i. comitari puellam in ludū. i. in locū exercij in quo discebat artem musicam. nam oīs locus exercij qui grece schola dicitur latine dicitur ludus vt asconius ait ac serui⁹. Inde ludus litterat⁹ schola grāmatices dicitur. inde ludi magister qui lit teras docet ⁊ prima rudimēta. nihil inq̄ restabat nisi hoc vꝫ du cere. i. prestare comitatū et puel le eunti ad ludū et reducere id ē prestare comitatū ipsi ex ludo re deunti nos. i. ego ⁊ antipho ocio si. i. iertes nulli arti aut īdustrie vacātes aut labori. dabamus o- peraꝫ. i. fauebamus siue incūbe bamus phedrie parati illuꝫ ad- iuuare si fuisset opus. in quo lu- do id ē in qua schola musice hec citharista discebat. q̄dam tōstri na. i. officina tonsoria erat ex ad uerso. i. ex opposito ei loco exer- cij. s. ⁊ ludo. hoc est erat e regiōe siue in cōspectu illius loci in quo discebat hic in ea tonstrina fere i. vtplurimum plerūqꝫ. i. sepenu- mero: sꝫ alterū abundat. naꝫ hic fere ⁊ plerumqꝫ idem pene de- clarant. plerūqꝫ ergo solebam⁹ opiri. i. expectare eam puellaꝫ il lic: dum. i. quousqꝫ ipsa puella re diret inde. i. ex ludo domum. i. in domuꝫ lenonis cui⁹ erat: interea dum id est q̄diu sedemus illi p illic quidam adolescens lachry- mās interuenit. nos mirarier. i. mirabamur vel cepimus siꝑ. mi rarier p mirari p peragogeꝫ ro- gamus. i. petim⁹ q̄d sit p̄pter qđ lachrymet̄ ipe adolescēs inq̄t nunq̄ pauptas visum est mihi eq̄. i. ita on⁹ ac sicut nūc tibi pauptas visuꝫ ē on⁹ q̄uis ⁊ pauptas visa ē on⁹ dici possꝫ: sꝫ magis ē vt ꝯsequenti ꝯgruat q̄ āncedēti substātiuo. nūq̄ ḡ pauptas visum ē mihi on⁹ miserū. i. multa miseria repletū ⁊ infe licitate ⁊ graue. i. molestū mō. i. pauloante vidi huic vicinie. i. in hac vicinia. nā vicinia cōplectit̄ hoīes inter se vicinos ac p̄pinquos. vicinitas ꝟo ē domoꝝ p̄pinq̄tas. Dona. vult huic vicinie in h̄ loco eē ad uerbiū ostendens locū vbi eam viderit. vidi ergo mō huic vicinie quandā virginē miserā lamentari. i. voce querula ⁊ tristi deflere lugere suā matrē mortuaꝫ ea virgo erat sita. i. collocata apposita stans si tuata ex aduerso. i. regione matris mortue siue ex opposito ad locū vbi iacebat mortua mater ei⁹. vbi exaduerso est aduerbium loci queadmodum eregione exopposito ediuerso econtrario: neqꝫ quisq̄ id ē aliquis bene volens id est beniuolus et amicus acquisitus neqꝫ notus quisq̄ id est quisq̄ de sua noti- ca. neqꝫ cognatus id est aliquis de cognatione sua aderat id est ad auxilium eius erat ad celebranduꝫ funus matris. ⁊ ideo subdit: non aderat ergo quisq̄ qui adiuuaret funus id est auxiliaretur ei ad cele- brandum funus id est ipꝫ officiū exequiaruꝫ extra vnam aniculam id est preter vnā vetulā. misertū ē id est misertus sum eius puelle: vt ait Dona. est tamē misertū est preteritū ab ipersonali miseret mise rebat sicut tedet tedebat ptesuꝫ est. eius aūt structura talis ē me sup misertū est eius. s. sicut me pudet tui. Virgo ipa erat sup. facie. i. factura forma egregia. i. illustri elegāti pulchra. i. habebat pulchrā faciē

quid opus ē ꝟbis.i.q̄re diu imorarer in ei⁹ narrãda pulchritudine:sic ait.Terē.vbi ad effectū ꝓperat ipsa virgo sua facie ꝯmorat.i.cõmouerat icitauerat ad amorē ⁊ ꝯcupiscētiā nos oēs q̄ eā v.debam⁹.ibi i.tūc ꝯtinuo.i.ilico antipho iq uit.s.ne.i.vtꝝ vultis ꝙ sup.eam⁹ visere.i.ad visendū eā.ē autē structura antiqua ⁊greca.vt Uir.ppl'are penates venim⁹.alius puta phedria vel quilꝫ inq̄t cēseo.i.iudico nobis esse eundum ad eā.eam⁹ dicit forsitā aliq̄s terti⁹.dein̄ sodes.q.si audes ꝟbuꝫ comicuꝫ duc nos ⁊ hoc dꝫ illi q̄ attulerat tale nunciū de virgine.im⁹.i.ĩgredimur viā et ꝓcedimus.venim⁹.i.applicamus ad locū ad quē tēdebam⁹.videm⁹ aspicim⁹ ꝟgineꝫ.ꝟgo erat sup.pulchra et quo.i.vt magis diceres:id ē crederes eā eē pulchrā nihil adiumēti id est auxilij aderat id est auxilio erat ad pulchritudinē virginis capillus eius erat sup.passus.i.temere dispersus solut⁹ sparsus per collum ⁊ ponitur singularis pro pl'i:id est capilli eius erãt passi.a pãdo is.pes ei⁹ erat nudus sine calceis:id est pedes eius erãt nudi.ipa ꝟgo erat horrida.i.squalida pre dolore ⁊ inculta.lachrime erãt in ei⁹ facie q̄ eā deturpabãt turpis vestit⁹.i.habitus sordid⁹ et pãnosus erat eive i.ita ꝙ ni.i.nisi vis.i.vehemētia ⁊ natura boni illi⁹natural'.pulchritudo ei ē bonū naturale.i.a natura datū inēet in ipa.forma.i.pulchritudie dicim⁹inest huic rei.s. hec re ac ꝑdicta s.solutio crinis:nuditas pedū:lachrime:vest' turpis extiguerent.i.suffocarēt formā.⁊ hn̄ extiguerent.nã veteres dixerūt formam.i.pulchritudinē eē ignē seu calorē quedã ⁊.q.feruorē ꝙ ex ea tanꝗ ex ignis feruore incēderent iuuenes ad amoreꝫ.⁊ iō dixerūt fornaces forcipes formā et formosos ex quibus ignis amoris exoritur ergo extiguerent formā q̄ ab igne et calore dicta ē.nā foru⁹ ua.uū.significat calid⁹ da dū.vn̄ forceps vt ait.Ser.ꝙ eo istrumēto ea q̄ sunt forua.i.calida capiūtur:ille phedria q̄ amabat illā fidicinā qnā pri⁹ dixit cytharistriaꝫ ꝓpterea indifferēter vti possum⁹ fidicina et cytharistria.ille inꝙ inq̄t tantūmodo satis scita ē.i.satis.bella vt ait Do.h' ē satis bone forme ⁊ faciei vbi magna ē laus formā illā placuisse ipsi qui aliam amabant nō tn̄ exarsit in amorē eius sed tantūmō eā laudauit.vero.i.sed noster antipho cepit sup.amare sed intercepit sermonē dauus inq̄ens.Da.iā scio.i.intelligo.vꝫ cepit amare.Ge.scin.i.scis ne quaꝫ cepit amare.⁊ est aposiopesis q̄ aliq̄n succurrit quotiens verba rebus minora sunt.interduꝫ illa vtit' terēti⁹ i narrationibus cõpēdij gratie:vide intellige attēde quo euadat.i.quo ꝑueniat id qḋ incepi.nam euadere est ꝑ obstãtia venire.Postridie id est die sequenti ipse antipho pergit recta.intelligitur via sed non ē apponendū hoc est recte iuit ad anū non declinando aliorsum obsecrat.i.instanter rogat anū illā vt faciat sibi copiā.eius virginis id est posset ea potiri ãd voluptatē.illa anus negat se facturã copiā eius virgis neq̄.i.⁊ ait eum antiphonem non facere equū.i.rē iustam quod.s.peteret sibi fieri copiam eius.ait inꝙ illā virginē esse ciuē atticā bonam.i.non vilē:q̄ꝛ boni non viles sunt vnde supellatiuus gradus optimates facit.ex bonus melior optimus fit optimas tis a supellatiuo.et ait inꝙ eā esse ꝓgnatā.i.profectam bonis maioribus et non ꝯtēptibilibus.ait inꝙ si antipho velit vxorem lege.i.ſm legem.ſm legitimas nuptias vel iunge lege cum sequentibus.si velit vxorem ait licere lege.i.per legem facere id quod petit scilicet copiam virginis.Sin.i.sed si aliter velit copiam fieri sibi virginem negat supple facturam

Quid verbis opus ē:cõmorat omēs nos:ibi cõtinuo ãtipho vultis ne eam⁹ visere:alius cēseo:eamus:duc nos sodes.Imus:venimus:videmus ꝟgo pulchra et quo magis diceres nihil aderat adiumenti ad pulchritudinem capillus passus:nudus pes.Ipsa horrida:lachryme:vestitus turpis:vt ni vis boni in ipsa inesset forma:hec formã extiguerēt hic qui illã amabat fidicinam:tantūmodo satis scita inquit:noster vero.

Da.Jam scio amare cepit.Ge.Scin quam:quo euadat vide.Postridie ad anū recta ꝑgit:obsecrat vt sibi eius faciat copiã.Illa enīꝫ se negat:neq̄ eū equū facere ait illã ciuē atticã esse bonã bonis prognatam.Si vxorem velit:lege id licere facere.Sin aliter:negat

noster quid ageret nescire: et illā ducere cupiebat: et
metuebat absentē patrē. Da. nū si rediissz ei pater ve
niā daret? Ge. Ille ne indotatā virginē atqz ignobilē
daret illi? nunq̄ faceret. Da. Quid fit deniqz? Geta.
Quid fiat? est parasitus quidā phormio hō cōfidens
qui dij omnes illū perdiunt. Da. Quid fecit? Ge. Hoc
consilium (quod dicaz) dedit. Lex est vt orbe qui sunt
genere proximi eis nubāt: et illos ducere eadem hec
lex iubet: ego te cognatā dicam: τ tibi scribaz dicam:
paternū amicū me assimulabo virginis: ad iudices ve
niem?: q̄ fuerit pater: que mater: qui cognata tibi sit:
omnia hec confingā. Quod erit mihi bonū atqz ꝯmo
dū. cum tu hoꝝ nihil refelles: vincaz scz: pater aderit:
mihi parate lites. Quid mea? illa quidem nostra erit

noster antipho nescire id est nesciebat quid ageret id est agere deberet et cupiebat ducere illam: id est capere in vxorem et metuebat patrem absentem. Metuimus eos qui nos amant: timemus inimicos. Da. nū id est nūquid mater rediisset id est cum pater reuersus esset daret ei filio veniam si eam in absen tia duxisset? Ge. petis vtrum ille per emphasim. auarus vir et nobilis daret virginem indotatam id ē dote carentem atqꝫ ignobilē illi filio suo. et bene daret dixit vt ostenderet nihil esse potestatis in filio. Deinde subdit responsionem nūs q̄ faceret id est nunq̄ illi daret ta lez quāuis ꝟginez. Da. deniqꝫ id ē deinde vl' ad postremū quid fi et de hac re sic īcepta? Ge. rogas supple quid fiet? est quidam pa rasitus id ē vir iocularis querēs implere ventrē suis iocis et adu latiōibus. est ergo parasitus no mine phormio existēs homo cō fidens id ē improbus audax ac temerarius qui: id ē vtinam om nes dij perdant id est destruant illum: vel qui sit pronomen τ sit a posiopesis super qui sic est homo confidens qui dedit sup. tale ꝯsi liū qd̓ sum ducturus sed conside ratione iprobitatis eius geta cō fusus prorupit in eam vocem. dij omnes illum perdant et qui reli quit suspensuz. Da. quis is para situs fecit? Ge. ipe dedit hoc con siliuz quod dicā. Et hoc dicto ex plicat quod omiserat. tale est cō silium lex est: id est ius atticuz vt virgines orbe. i. pupille parētib⁹ priuate. nā orb⁹ dicit̄ qui aliqua re chara priuatus est: interduz τ pro orphano capitur ait Laurē. orbe ergo id est orphane nubant id ē nuptui tradātur his qui sint proximi genere. i. cognatione et eadē lex attica iubet. i. precipit et cogit illos proximos ducere. i. in vxores capere illas orbas sibi cogna tas. illa ergo ꝑmittit vt orbe cognatis nubāt. τ illa eadē iubet et p̄cipit cognatos eas ducere. ego īquit ꝑasitus dicā te cognatū virginis et scribā tibi dicā: id est denunciationē siue admonitionem τ q̄si citatiō nem ne dici posset tibi non esse denunciatum te cognatum eius esse. Est autem hec dica ce. nomen signi ficans carthā in qua ꝯtinetur denūciatio facta alicui seu admonitio et quasi citatio. et vt quidam volūt capi potest pro syngrapha in qua continetur summa debiti et nomen debentis. Assimulabo id est fin gam me esse amicum paternum virginis id est me esse amicum patris virginis. veniemus ad iudices id ē in conspectu iudicum ꝯfingam id est ꝯminiscar hec omnia mendacia videlicet eum confingam qui fuerit pater virginis: τ confingam eam que fuerit mater virginis. et configam etiam qui id est quomo do qua ratione ipsa virgo sit tibi gnata quod scilicet confingere hec atqꝫ mentiri erit mihi bonum τ cō modum id est veteres dicebant faustum et felix cum aliquid erant aggressuri. Commoduz etiaz potest capi pro oportuno et tempestiuo. q. d. mihi erit oportunum et tempestiuum hoc facere: cuz tu nihil ho rum que confingam refelles id est refutabis redargues. Nā refellere est falsitatem redarguere. scilicz i. certe vincam id efficiam propositum. pater. s. demipho aderit id ē aduenient. lites sunt parate mihi: id est cōtentiones forēses seu actiones causarum. τ ꝯtrouersie sunt parate mihi. nā pater litigabit aduer suz me sed id nihil facio dūmodo nihil horum refellas? quid mea interest sup. seu refert id est qd̓ ego cu ro si mihi lites parentur. quidem id est certe illa virgo. erit nostra. nam in iudicio vincemus ne dubites.

Da. audio supplex te vel dicis audaciam iocularem id est que est ludo et ioco in periculum venit vel audaciam vnius ioculatoris et nebulonis. Get. ipse parasitus persuasit homini scilicet antiphoni. ita esse faciendum et recte fieri, posse. factum est: id ē denunciatio facta est antiphoni. dixit parasitus quis fuisset pater que mater quomodo fuerit cognata &c̄ ventum est ad iudices scilicet vincimur: id est supe ramur in causa et causa nostra cadimus et ideo antipho duxit eam in vxorem. Da. quid narras? mira tur nō interrogat tanq̄ credere non possit. Ge. narro. i. dico ꝯme moro hoc quod audis. Da. o geta quid est futuruz de te: id est quid tibi continget aut quid facturuz est tibi aut quid de te fiet timet dauus plurimum gete cuius fu turum cernit periculum. Ge. her cle nescio quid de me sit futurum Scio hꝰ vnum videlicet feremus id est portabimus equo animo: id est non decidenti in tristiciam quicquid id est omne quod fors id est fortuna feret: id est afferet De. placet mihi dictum tuum. hē interiectio dolentis infortunium gete. istud est officium viri id est id facere debet vir fortis vt scili cet equo animo ferat que accide rint. Get. omnis spes est mihi in me id ē in mea solertia seu ī meo consilio aut vt strennue me defen dam aut vt fugiaz aut vt paciens sim plagarum. Da. laudo q̄ in te spem solum reponis nec ab aliis expectas quot per te agere po tes. Ge. abeaz id est abibo disce dam ad precatorem: id est ad in tercessorem qui vt supple credo oret mihi: id est pro me sic in hec verba que sequūtur. et est mimi sis. nunc queso amitte pro dimit

Da. Iocularem audaciam. Geta. Persuasit homini factuz est: vincimur: duxit. Da. Quid narras? Geta. hoc quod audis. Dau. o geta quid de te futurum est? Ge. Nescio hercle. vnum hoc scio: quod fors feret: fe remus equo animo. Da. Placet. hem istuc viri est of ficium. Geta. In me omis spes mihi est. Dauus. Lau do. Geta. Ad precatorem abeam: credo: qui mihi sic oret. Nunc amittē queso hūnc. Ceterum posthac si q̄c q̄ : nihil precor. tantummodo non adit: vbi ego hinc abiero: vel occidito. Da. Quid pedagogus ille: qui ci tharistriam? quid rei gerit? Ge. Sic tenuiter. Da. Nō multuz habet: quod det fortasse. Get. immo nihil: nisi spem merā. Da. Pater eius rediit an non? Geta. Non dum. Dau. Quid senem quoad expectatis vestrum?

te hunc seruum getaz. vbi eīn nos dicimus dimitte antiqui dicebāt amitte. vt Dona. testatur. Ceterū. i. sed si quicq̄ amittat sup. sceleris etiam minimi post hac nihil. i. nequaq̄ precor. i. peto vt ignoscas illi se cundo. Deinde repete qui sic. qui inq̄ precator non addat id est non adhibeat in precatione sua tātum modo id est dum taxat id quod sequitur videlicet si quicq̄ admiserit posthac vbi. i. postq̄ abiero hinc id ē a te discessero vel id est etiā nō modo cedito sed etiam occidito si velis: vbi ostenditur nullum p̄ca torem postulare veniam seruo ex animo: sed tantuz vt seruo morem gerat. Da. Quid? interrogandi mo dus tritus apud poetas et oratores. Ille pedagogus scꝫ phedria quem dicit pedagogum eo q̄prius dixit sectatur puellā quā ducit in ludū musice & reducit neq̄ abscedit ab eius custodia ideo eius peda gogus esse videtur. Ille ergo pedagogus qui sectatur sup. vel amat cytharistriam. i. phidicinā puellā quid rei. i. quam rem gerit. i. facit? Get. gerit se sup. tenuiter. i. exiliter modice p̄ce sic. i. hoc modo vt illo ostendebat gestu suo. Da. fortasse ipse phedria nō habet multum. i. abundantem rem familiarem quod det pro cytharistria emunda a lenone. Ge. immo id est sed nihil habet nisi meram spem. i. solam expe ctationem ea aliquando potiatur. Nam merus mera meruz. d̄ solus sola solum. Inde merula auis que dam solitaria. Inde merum vinum solum id est sine aqua. Da. Pater eius phedrie scilicet Chremes re diit an non? Ge. Nondum id est non adhuc rediit. Da. Quid? interrogandi modus aptus mutationi fa ciēde de re vna in aliam quoad. i. quousq̄ vel quādiu expectatis vestrum senem scilicet Demiphonem

Geta. Non scio certo id ē nō scio pro certo vel pro vero: vt aiunt: sed audiui epistolam esse allatam. ab afferor afferris ab eo demiphone modo id est pauloante: et audiui inq̄ esse delatam ad portitores. i. ad custodes portuū qui portum obsidentes seu in portu existentes omnia sciscitautur ne, forte aut pecunie e regno exportentur aut littere noxie ad inimicos deferantur quibus super re aliqua admoneantur. sunt etiam portitores qui traducūt homies aquas et vehunt nauigio seu qui cōducūt vectigalia seu fruct⁹ pecuniarios port⁹ et illos trāseuntibus exigūt. Inde portoriū dicit vectigal portus siue merces que datur traiectoribus qui portitores dicūtur. Petam a portitoribus hanc epistolam. Da. nūquid id ē vtrum o geta vis me alquid aliud. elegāter volo cum duobus actis ponitur in tali gn̄e dicendi quid me vult ille: sic etiam vis me aliquid aliō i. vis tu mihi dicere vel me facere pro te aliquid aliud ab eo qō tibi feci pecunias debitas tibi afferendo. Geta. volo sup. tantū et bene sit tibi: id est bene tibi cōtingat: τ ē carientisimos. nam honestius id respondit q̄ si dixisset nihil te volo. his dictis discessit dauus. geta autez aliquem seruum vocat q̄ capiat pecūias receptas quas det ancille. heus aduerbiū vocādi. o puer id est. o serue geta enim q̄uis seruus eēt preerat tamen aliis seruis minoribus. deinde cum neminem videret subdit nemon: id est vtrum nemo prodit id ē exit emergit accedit prorumpit huc ad me: quo dicto venit seruus cui dixit. cape has pecunias. da: id est tarde hoc id est hoc argentum dorcio id est. illi mulieri ancille forsitan. nam dorcium dorcii dicitur sicut glycerium. est eniz dorcium femine nomen.

Geta. Nō certo: scio sed epistolam ab eo allatam esse audiui modo. et ad portiores esse delatam: hanc petam. Dauus. Nunquid geta aliud me vis? Geta. Ut bene sit puer. heus: nemon huc prodit? cape. Da hoc dorcio.

Antipho. Phedria adolescentes.

Adeon rem rediisse: vt qui mihi consultum optime velit esse phedria patrem vt extimescā: vbi in mentē meaz eius aduenti venit? quod ni fuissem incogitans: ita in eum expectarem vt par fuit. Phedr. Quid istuc est? An rogitas qui tam audacis facinoris mihi conscius sis?

Adeon. τc. In hac scena est ꝯparatio inter antiphonis vitā τ phedrie. cōtendūt ei vter magis miser sit. Sicq̄ oñdit color vite eoꝝ q̄ q̄cq̄d imodice ꝯcupiuerit spreuerūt post q̄ illud euenerit. Antipho. adeon id ē adeo ne. h̄ ē ē ne verum rē adeo rediisse. i. ad eū statū ꝑuenisse vel adeo rediisse. i. rē tā pessime accidisse. nā res rediisse dr̄ cuz aliq̄d petius expectatione cōtigerit: vt o phedria extimescā. i. timeā patrē qui velit consultū esse i. prouisum esse ꝑ impsonale. i. qui velit vt cōsultat. i. prospiciatur seu prouideat optime mihi. vt ergo extimescā eū vbi. i. q̄n venit mihi in mētem aduēti. i. aduēt⁹ eius patris. i. q̄n cōsidero seu mente voluo patris aduentum. vbi est aduertēdū veteres posuisse venire in mentem non t̄m causa recordationis sed etiā recogitationis seu cōsiderationis. Insuper dicimus recte hec res venit mihi in mentē. τ hui⁹ rei venit mihi in mentē. in structura intelligitur hic ntūs recordatio. vt recordatio huius rei venit mihi in mentem. preterea poete interdum vtūtur genitiuis secunde inflectionis pro gt̄is quarte vt tumulti pro tumultus senati pro senatus hic aduēti pro aduētus et alibi ornati pro ornatus q̄ p̄ sni. i. si non fuissē incogitans. i. temerarius incōsideratus expectarez. i. operirer alias sperarem euz patrem vt. i. sicut par fuit. i. decuit eum expectare. Phedria q̄d istud est? stomachose hoc interrogat τ per contemptum. q. d. euz pre se esse palam beatum. An rogitas q̄d fit? qui scis consci⁹ mihi. i. p̄riceps facinoris id est facti tam audacis: id ē tam temere commi ssi hoc est qui mecum scias vel sias quemadmodum ego facinus admiserim tam audax vt videlicet vxorem duxerim mea libidine in absentia patris.

quod i. sed vtinam ne .i. nō incidisset in mentem. Phormioni .i. vtinam Phormio nō cogitasset seu intellectum habuisset aut aīm suadere .i. consulere id quod suasit per cuius ꝯsilium ita duxi vxorem: neu .i. ⁊ vtinam phormio non impulisset .i. intrusisset me cupidū .i. amatorez eo .i. ad id faciendu;: s. ad ducendam vxorem quod est mihi principium .i. caput initiū mali mei .i. mee infelicitatis. nam si me non impulisset non essez potius amata. s. i. nō essez assecut⁹ rem amatam: sȝ nō fuissem voti ac rei optate compos. Uel intellige hͦ mō: si non eissem potitus re cupita tum id est tunc illud. s. non potiri fuisset mihi egre .i. fuisset mihi graue molestum ac toleratu difficile vel illud egre mihi fuissȝ .i. moleste ac difficulter mihi accidisset ⁊ qͦ barbare dici solet: tūc fecissȝ mihi magnum malū si nō essem potitus. fuisset ergo mihi egre per aliquot dies. at ꝑ saltem .i. ꝙuis fuissȝ mihi graue ꝑ dies aliquot tū saltez hec cura .i. hec sollicitudo quotidiana .i. q̄ quotidie conficior nō augeret .i. affligeret angustiaret aīm meū dū .i. ꝙdiu expecto ꝙ mox .i. ꝙcito .i. ꝙtum cōtinuo pater veniat qui adimat .i. qui auferat eripiat mihi hāc cōsuetudinem .i. hanc ꝯuersationez ⁊ iam vsum frequentez quē cuz ea habui. nam consuetudo interduz significat ꝯuersationē tā bonam ꝙ malam. interdum eciā designat libidinis cōmerciū. Phe. audio per ironiā dicit. q. d. nihil dicis: sed hoc verbū debebat interseri ante illud duz expecto qͦ nolui facere ne interrūperē structurā ꝑpetuā seu ꝯtinuā. Deinde

quod vtinam ne phormioni id suadere in mentem incidisset: neu me cupidum eo impulisset: quod mihi principium est mali si non potitus essem. fuisset tum illud mihi egre per aliquot dies: at nō quotidiana cura hec augeret animum. Phedria (Audio) Anti. Dū expecto: ꝙ mox veniat: qui hanc mihi adimat consuetudinem. Phedria. Alijs quia defit: quod amant: egre est: tibi quia superest dolet: amore abundas antipho. Nam tua quidem hercle certe vita hec: optanda expetendaqȝ est. Ita me dij bene ament: vt mihi liceat tandiu (quod amo) frui. Iam depacisci mortem cupio: tu conijcito cetera. Quid ego ex hac inopia nunc capiam et quid tu ex ista copia?

subdit hic phedria: egre ē .i. graue ⁊ difficile ac molestū ē alijs amātibus a te: qȝ id qͦ amāt defit .i. deficit. Uir. Lac mihi nō estate nouū nec frigore defit ꝓ deest seu deficit. dolet tibi est tibi dolor vel id sup. qͦ seqtur dolet tibi .i. affert tibi dolorē: videlȝ qȝ id sup qͦ amas superest .i. abundat affluit tibi ⁊ q̄dē vsqȝ ad suꝑfluitatem. nam interdū suꝑesse ē suꝑabundare ac suꝑfluū esse: vt refert Gelius ex Uarronis snīa. o antipho abundas .i. expleris satiaris amore vel in amore affluis re amata ac ꝓpterea voluptatibus explet⁹ in hec verba ꝓrumpis: quēadmodū cū stomacho homini negligēti cibū dicere solemus: nimis est ingurgitat⁹ aut es nimiuȝ pleno vētre ⁊c. Nā hercle iurātis ē q̄dem explet: sonū certe affirmat. hec vita tua .i. fortuna tibi viuenti concessa ē expetēda tanꝙ bona: qȝ in legitimo matrimonio et optāda tanꝙ suauis ac iucūda ac delectationibus nō vacua. Uita interdū viuēdi mores significat siue modos: interdū aīam: q̄nqȝ alimentū: aliq̄n spaciū viuēdi ⁊ deniqȝ fortunā viuētib⁹ accidentem: vt hͦ. Dij ament me ita hn̄: modus est iurādi. vt sup. cupio iam depacisci .i. pactione trāsigere seu subire mortē: vt mihi liceat frui eo sup. qͦ amo .i. re amata tandiu .i. vel tantum diuquantum tu seu tanto tempore quando tu: aut tandiu id est tantillo tempore. quasi dicat. etiam paruo tempore quod quidem solis amatoribus videtur esse credendum. propterea prius iurauit ꝙ id affirmaret. tu antipho cōijcito id est coniectura colligito cetera id est reliqua que subdit: videlicet quid ego capiā ex hac iopia id ē ex hac carentia rei optate puta conijcito me capere infortunium et molestiam ⁊ dolorem eximium et conijcito inꝙ quid tu capis supple ex ista copia id est ex ista facultate ⁊ presentia seu affluentia rei optate

vt ne ad datur: quod sine sumptu ingenuam liberalē
nactus es. Quod habes (ita vt voluisti) vxorem sine
mala fama palam. Beatus: ni vnum hoc desit aīm⁹:
qui modeste istec ferat. q si tibi res cum eo lenone sit:
qui cum mihi est: tum sentias. Ita plerique ingenio su
mus omēs nostri nosmet penitet. An. At. tu mihi cō
tra nūc videre fortunatus phedr ia: cui de integro est
potestas etiaz consulendi quid velis. Retinere: ama
re: amittere. Ego infelix in eum incidi locum: vt neque
mihi eius sit amittendi: nec retinendi copia. Sed q̄d
hoc est? videon ego. Getam currentez huc aduenire?
Is est ipse. hei timeo miser: quam mihi nunc nunciet
rem.

Geta. Antipho. Phedria.

vt ne id est vt non addam id est adiungam. est autem occupatio. negat enim se additurum qd addit vt inq̄ non addā hec. s. q nactus es. i. inuenisti sine magno labore ⁊ vt ait sine sumptu sine magna merce de aut impensa virginem ingenuam id est liberis parentibus ortam: liberalem quo ad mores id est bonam honestaz. nam liberalis bonus ē cum liberalitas sit pars iusticie a qua bonus denominatur: vt non addam inq̄ quod habes: palam id est manifeste ⁊ ex sententia iudicum vxorem sine mala fama id est sine malo nomie et sine vl la ignominie nota: ita vt voluisti id ē scdm votum tuum. Beatus i. felix es supple cum quo palam iungi potest: tu es palam id est manifeste felix id est clarum est seu manifestum ac certum est q tu es beatus nisi hoc vnum id ē hoc solum desit videlicet anim⁹ qui ferat id est toleret sustineat modeste id est moderate ⁊ cum modo istec. i. ista cōmoda q̄ tibi contigerunt. q. i. sed si res sit tibi cum lenone. i. si habeas negociū ⁊ qd barbare dicūt ad faciendū cum lenone puellaz venditore: qui cum. i. cum quo est mihi res id est cum quo habeo negociuz: et vt dicunt ad faciendum. tum id est tunc sentias id est percipi as quantuz. s. sit molestie illi cui cum talibus est negocium. Plerique omnes sumus ita ingenio id est habemus talem naturam: ⁊ quod dicunt talem conditionez: ac sumus talis nature: vbi pleri que abundat ⁊ omnes ponitur ne cessario vt in andria quod pleri que faciunt adolescētuli. Omnes ergo tali sumus ingenio videlz nosmet penitet nostri id est nos ipsi nostra contēnimus seu paz videtur nobis tales esse quales sumus. Nam penitet eum. qui paruz putat ⁊ cui parum videtur: vel q̄ parui quicq̄ estimat. vult ergo dicere vnicuique suam sortem displicere ⁊ alienam meliorem putare. Iuxta Horatij sentētiam. Qui fit Mecenas vt nemo quam sibi sortē. Seu ratio dederit seu sors obiecerit illa. Contentus viuat laudet diuersa sequentes. Et Ouidij. Fertilior seges est alienis semper in agris Vicinūque pecus grandius vber habet. An. At. i. sed o. Phedria cōtra id est ediuerso videris mihi fortunatus id est felix cui potestas id est facultas est de integro id ē vel deinceps: vel melius de integris rebus aut integre ⁊ libere: etiam consulendi id est consultandi: hoc ē deliberādi q̄d velis retinere. i. reseruare tibi tanq̄ selectum: q̄d velis amare id est aliquo tpe desiderare: q̄d velis amittere. i. dimittere a te eius sacietate consecuta. Ego infelix incidi id est casu quodam deueni in eum locum. i. in euz statū vt neque sit mihi copia. i. vt non habeam facultatem neque amittendi eius quod amo amore impediente: neque retinendi eius id est retinendi illud quod amo propter patrem qui mihi mox hanc consuetudinez est adempturus. Deinde animaduertit currentem getam ⁊ territus ait. Sed quid hoc est quod video? Videon id ē vtrum video getam currentem aduenire huc? eo accuratius viso subdit. ipsus ē pro ipse est geta. Hei interiectio ingemiscentis: ego miser id ē infelix timeo quam rem nunc nunciet id est afferat denunciet mihi anitiphoni.

Nullus es &c. In hac scena servi currētis officium ē tendens ad pturbationē antiphonis quem oportet abesse conspectui patris usqz ad rerum cognitionē & fabule conversionem. Ge. Primum geta hec secū loquitur o geta deseipso. Nullus es .i. perditus es sive periisti. Nā nullus sum significat quasi non sum ac perij. Nullus es ergo nisi repperis id est inveneris tibi aliquod cōsiliuz celere id est velociter inventū. Declinatur qz hic celer hec celeris hoc celere. Ita id est adeo tāta mala: id est infortunia. impendant subito te imparatum id est improvisum i. adeo taz magna mala pendent in te. i. futura sunt tibi. Ubi impēdeo inpendes. accusativo iungitur quemadmodum enim dicimus multa mala manent te id ē futura sunt tibi: ita dicim⁹ multa mala impendent te. i. futura sunt tibi et tibi impendent seu iminēt que mala neqz scio uti id est qualiter devitez. i. evadā caveam arceam: nescio quomō abstraham: id ē eruam educā extraham me inde id est ex illis malis si in illa incidero. nam nostra audacia. i. temeritas de tali coniugio sic temere facto non potest iam celari diutius. que mala si non provideantur. i. provide caventur astu: id ē astute & tunc est adverbium: interduz est nomen quarte inflectionis: & tunc significat astutias ab astu urbe: in qua qui versati sunt cautiores efficiuntur: pessū dabunt: id est suppeditabunt opprimeent me aut herum id est herilē filiū, vel ut alij habent haud herū. i. non pessundabunt dñm An. q̄dnam. i. cur. vel propter q̄d

Nullus es geta: nisi iam aliquod tibi consilium celere repereris: ita nunc imparatum subito tanta te mala impendent. q̄ neqz uti devitem scio: nec quomodo me inde abstraham. Nam non potest celari nostra diutius iaz audacia. Que si non astu providentur: me aut herum pessundabunt. An. quidnam ille commotus venit? Ge. Tum temporis mihi punctum ad hanc rem est. Herus adest. An. Quid illud mali ē? Get. Quod cū audierit: quod eius remediū inveniam iracundie? loquar ne? incendam? taceam instigem? purgem me? laterem lavē? Ehu me miseruz: cum mihi paveo tum antipho me excruciat animo. eius me miseret: ei nunc timeo: is nunc me retinet. Nam absqz eo esset recte egomet

ille geta venit cōmotus id ē pturbatus cōterritus. geta aūt nōdum videt iuvenes sed pergit in sermone suo. Get. tum. id est deinde punctū tpis. i. momētū seu brevissimū tempus ē mihi. hoc est mihi restat. ad hanc rem id est ad deliberandum quid mihi in hac re sit agendū. Nā herus id est dñs meus adest id est prope est vel advenit. nam postea se eum vidisse in portu dixit. An. Quid istud mali est. Ge. Q̄d factum scilicet qꝫ uxorem duxit antipho cum ipse herus audierit quod remedium: id est quam medelam inveniam iracundie eius quasi iracundia sit animi morbus dixit quod remedium inveniam. ne. i. utrum loquar. i. faciam ne sermonem cū eo an tacebo utrū incendā. i. incitabo infiāmabo eius iracūdiam: quia iracundia ignis est. utrum taceam. i. sileam. utrū instigem ab instigo as. i. irritē vel stimulem eius iracundiam. utrum purgem. i. excusem me. Deinde. hoc non placet sibi qꝫ se purget apud eum qui suis purgatiōibus nullum penitus sit locū relicturus. ppterea subdit lavē laterem. i. operam perdam si id fecero. Posset et forsitan lavem laterem legi interrogative ut cetera precedentia. Ehu. interiectio doloris me miserum i. fateor vel dico vel sentio me infelicē. cum. i. partim vel multum paveo mihi. i. timeo ne quid mali occidat mihi. tum. i timeo multo magis antipho excruciat me animi pro animo. i. me curis conficit et animo me sauciat atqz torquet. me getam miseret eius antiphonis id est misericordia ducor in euz nunc timeo ei id est metuo ne quid ei sinistri accidat. Is antipho retinet id est remoratur me qui essem fugiturus nisi res ad eum pertineret. Nam recte esset id est bene res sehaberet absqz eo antiphone id est si ad eū res non pertineret: sed meū tantummodo peccatuz esset. Ego vidissem id est

prouidissem consuluissem mihi fuga scilz et discessu & vltus essem.i. puniuissem siue vindicassem iracun diam senis scilz dñi mei. Ira de causa est:iracundia autem de moribus.et bene vltus essem. Nam hui fugiendo faciunt vt dominos peniteat iratos fuisse.conuasassem.i.furto collegissem aliquid. Nam con uasare significat omnia furto colligere.vt Nonius inquit.tractum seu figuratuz a colligendis vasis at ꝙ protinus.i.illico conijcerem me i pedes.i.discederem aufugerem hinc quasi celeriter & cuz ipetu ex

mihi prouidissem: et senis essem vltus iracūdiam:ali quid conuāsassem:atqz hinc me conijcerem protinus in pedes. Antipho. Quam hic fugam:aut furtuz pa rat? Ge. Sed vbi antiphonem reperiam?aut qua qre e insistam via? Phed. Te nominat. An. Nescio quod magnum hoc nuncio expecto malum. Phe. Ah sanus es. Geta. domum ire pergam.ibi plurimuz est. Phe. Reuocemus hominem. An. Sta ilico. Geta. Hem sa tis pro imperio quisquis es? Antipho. Geta. Ge. ipse est quem volui obuiam. Antipho. Cedo quid portas obsecro atqz id (si potes) vbo expedi vn o. Geta. Fa ciam. Antipho. Eloquere. Geta. Modo apud por tum. Antipho. meuz.ne? Geta Intellextin? Antipho. Occidi. Ge. Hem. Antipho. Quid agam? Phedria. Quid ais? Ge. Huius vidisse patrem me patruum tu

urgerez super pedis fuge facien de gratia. An. Quam fugam: id ē quem discessum aut qd furtum quia dixit conuasassem hic scilicz geta parat: id est molitur: et hec dixit antipho Phedrie cognato Ge. Sed Donatus vult pro ergo accipi.vt sit sensus. Ergo vbi q ram antiphonem aut qua via in sistam: idē perseuerem siue per gam aut prosequar querere euz s. Ph. Get. noiat te.i.de tuo noie loquit. An. expecto.nescio qd ma gnū malū h nūcio.i.vel ab hocnū cio geta vel hac ifelici nūciatione quam est allaturus.hoc ē nescio qd magnū malū hunc mihi nūcia turū arbitror. Ph. quia phedria vidit antiphonez ita cōmotū ob timorez nūcij mali propterea eū familiariter carpit inquiens con dolendo socio. Ah.interiectio do lentis.ne id est vtrum sanus es? i.es tu compos tui. vis nunc de sipiscere: insanis ne: non habes aliquid sapiētie quod hic exhibe as? Get. Nondum vidit iuuenes pergam id est prosequar conten dam conabor ire domuz. sepe di cimus pergo domum: sed eclyp ticos est.ait Donatus. vt prope ro domum cum plenum sit per go ire domum et propero ire do mum. Sepius tamen oratores propero romam aut propero illuc dicunt non addēdo ire. Pergam itaqz ire domum vbi in qua domo plurimum est id est vbi frequenter est,propter morem, vxores sue.alij habent ibi:et tunc est sensus.ipse antipho est plurimum ibi scilicet domi. Phe. reuocemus hominem getam. An. tu geta sta.i.cessa ire illi co.nam stare est non ire. Geta. Loqueris sup.satis pro imperio:id est satis imperiose seu pro imperio qd habes quisquis es id ē quicunqz sis nec.dum animaduertit esse antiphonem. An. Geta. vocatiuus est. Ge. Aspiciens geta vidit eum et inquit.ipse est antipho quem antiphonem volui obuiam mihi fie ri sup.id est,cui volui obuiare:sed verbo non sepe oratores vtuntur:sed aduerbio potius obuiam:vt te obuiam volebam:id est volebam ꝙ mihi fieres obuius. An. obsecro cedo id est dic quid portas. Ferre et portare de negocijs maioribus dñr.atqz expedi.i.explica vbo vno sup.i. breuibus seu paucis quid portes nūcij.s.si potes. hoc dicit ppter timorē & dolorē ipediētē. Ge. faciā.i.expediā vno vbo. An. elo quere.i.expedi eloquēter quid portes. Ge. Vidi patrē sup.modo.i.pauloante apd portum ad quem ap plicauerat ex mari. An. Ne: id est vtrum vidisti meum patrem demiphonez? Get. intellext in idē nun quid intellexisti me dixisse patrem tuum aut certe innuisse? An. Occidi.i.perij. Ge. hem.interiectio indi gnantis aut dolentis. An. Quid agam? Ph. Quid ais? geta scz. Ge. Dico sup.me vidisse patrem huius antiphonis patruum tuum,i.qui est tuus auunculus,sed proprie patruū:qz ex parte patris.nam auūc

cultus est ex parte matris. An. Nā qđ anastrophe pro quodaȝ. i. qđ remediuȝ ego miser inueniaȝ huic exitio. i. huic perniciei: huic pesti: huic malo: huic exilio: huic perditioni ⁊ infortunio subito a subitus ta. tum. i. repentino. Nam est datiuus ⁊ ablatiuꝰ nomis subitus ⁊ interdum aduerbiuȝ. Quod. i. sȝ si mee fortune. i. mei euentus mei casus ac successus redeunt eo. i. in eum statuȝ: hoc est reuertuntur quasi in peius ⁊ a ꝓcessu retro in deterius: vt o Phaniū nomen vxoris conuertit sermonem ad eam per apostrophen: abstrahar id est abducar eruar abs te id ē a societate tua: nulla vita etiam optima est mihi expetenda: quia sine te viuere nō potero. Ge. Ergo o antipho cum istec sint ita. i. cum tantopere timeas ab ea distrahi tā to magis equum est te aduigilare. i. accurate vigilare et insudare vt tibi eam conserues: fortūa adiuuat fortes. i. quod vulgo dici solet. Audaces fortuna iuuat. An. Non sum apud me id ē non sum mei compos seu mentis sane: seu nescio quid agaȝ deest mihi consilium: non habeo animū. Ge. Atqui id est sed certe. o antipho nunc q̄ maxime. i. potissimū nunc est opus vt sis apud te id ē vt animosus et prudens et sane mentis. Nam si pater demipho senserit te esse timidum id est timentem arbitrabitur id est putabit te sup. cōmeruisse id est commisisse culpam id est flagitiū qđ est flagitione id est increpatiōe dignum: ⁊ ita efficiet pater vt abstraharis ab ea quaȝ culpa quadā duxeris ⁊ nō animi cōstātis affectu. Phe. hͦ est veruȝ. s. qđ tu dicis geta. An. nō possum imutari. i. nō possuȝ effici intrepidꝰ nō possū effici fortis vł audax mea pte eñ natura talꝭ suȝ. Ge. q̄d faceres si q̄d. i. si aliq̄d aliđ grauius. i. molestiꝰ foret nūc faciundū tibi?

um. Antipho. Nam quod ego huic subito exitio remedium inueniam miser? Quod si eo mee fortune redeunt: phanium abs te vt distrahar: nulla est mihi vita expetenda. Geta. Ergo istec cum ita sint antipho: tā tomagis te aduigilare equum est. Fortes fortuna adiuuat. Antiph. Non sum apud me. Geta. Atqui opus est nunc q̄ maxime vt sis antipho. Nam si senserit te timidum pater esse: arbitrabitur commeruisse culpā. Phedria. Hoc verum est. Antipho. Non possum immutarier. Geta. Quid faceres: si aliquid grauius tibi nunc faciundum foret? Antipho. Cum hoc non possum: illud minus possem. Geta. Hoc nihil est phedria ilicet. quid conterimus operam frustra? quin abeam. Phedria. Equidem ego. Antipho. Obsecro: quid si assimulabo? Satin est? Get. Garris. Antiphꝰ Vultū cōtemplamini. hem. satin sic est. Ge. Nō. Ant.

An. Cum non possum hoc facere qđ ē minꝰ graue. s. esse aīo forti ⁊ excelso: minꝰ posseȝ illđ qđ esset grauius ac molestiꝰ. Ge. o phedria hͦ qđ antipho dicit nihil ē. i. nulliꝰ ē momēti. Uel ponit orō neutra pro masculina sic: hͦ nihil ē. i. hic antipho est nihil. i. ē nullius momēti. Ilicet. i. ire licet. q. d. abeūdū ē. Semper eñ ilicet finem rei significat. quēadmodū actū ē. Ilicet aūt đr ꝑ sincopen quasi ire licet: sic eñ iudices de consilio dimittebanť cū p̄co ꝓnūciasset suprema. s. ilicet. Quid. i. cur cōterimus frustra. i. incassum operam. i. laborē nr̄m in eo admonēdo: quin. i. cur non abeam. i. cur nō discedo: interrogādo ⁊ terrorem antiphoni incutiēdo. Uel si capiať affirmatiue intelligiť sic: quin. i. q̄nimmo abeaȝ. i. discedā. q. d. quid tu phedria sis acturus nescio: ipe aūt sum discessurus. Phe. ⁊ quidem. i. certe ego abeo sup. vel discedo. An. Obsecro reuocantis dictū ē qui videret eos abeuntes. Quid modꝰ interrogādi: si assimulabo id est si fingam me esse forti animo: satin id est satis ne ē id est verū sufficit. Ge. Garris. i. nugaris. An. Contemplamini vultū. i. cōsiderate faciem meam ⁊ videte emergat ne tristicie signum. Hem interiectio ostēdētis vultū hilarē fictū: satis ne est. i. nōne sufficit sic assimulare. Ge. Nō satis ē sic. An.

Quid si sic? Beta. Propemodum. Antipho. Quid si sic? Beta. Sat est. hem istud serua: ꝛ verbuz verbo: par pari vt respondeas: ne te iratus suis seuis dictis protelet. Antipho. Scio. Beta. Ui coactum te esse: inuitum: lege: iudicio: tenes? Sed quis hic est senex quen vi deo in vltima platea? Antipho. Ipsus est nō possum adesse. Beta. Ah quid agis? quo abis anti pho? mane: mane inq̄. Antipho. Egomet me noui: et peccatum meum. vobis commendo Phanium, et vitam meam. Phedria. Beta. quid nunc fiat? Beta. Tu iam lites audies, ego plectar pendens: nisi quid me fefellerit. Sed qđ modo hic nos antiphonem mo nuim⁹: id nosmetipsos facere oportet Phedria. Ph. Aufer mihi oportet. quin tu quod faciā: impera. Be. Meministin oliz vt fuerit nr̄a oratio in re incipiūda

Quid modus interrogandi. vel quid dices vel erit si sic assimulem vt ostendebat ei. Beta. ꝑpemoduz i. fere satis erit sic. An. quid erit sup. si sic assimulem: Be. Sat est. Deinde agnouit iam vultum redeuntem in pristinum statum subdit. hem admonentis est serua istud quod ostendisti de quo dixi sat est: et serua inq̄ istud. i. diligenter hoc retine. vt respondeas id ē rependas referas per verbum pari verbo id est simile simili. ne ipse pater irat⁹ commotus in te protelet. i. protrahat perueniat exagitet suis dictis seuis. i. terribilib⁹. A protelo dr̄ hoc protelū ꝓteli ꝑ tenore ac tractu quasi sit q̄dam protractō. Protelare dicit festus significat ꝓcellere a greco thelothen qđ significat longe. Item nonius ait ꝓtelare est percutere perturbare interdum excludere ꝛ quādo ꝙ adiuuare. An. scio id est intelligo sic esse faciendum ne id contingat. Beta. Fac respondeas sup. te in iuz. i. renuētem eē vi i. violētia ꝛ coactū lege. i. ꝑ legē ꝛ iudicio id est ꝑ sententiā iudicis quam in te tulit. tenes id ē intelligis quod dico tibi respondenduz? Sed quis est hic senex quē video in vltima platea id ē in fine in extremitate platee? An. ipse est pater scz non possuz adesse sustinere aduentum eius ꝛ comparare seu subire vultum eius. Be. Ah interiectio dolentis q̄d agis. i. q̄d facis? alter eīn fugiebat. o antipho quo abis. i. quo discedis? mane id est siste pedē inq̄ iterz dico tibi mane siste gradū fuge vestigia nec ꝓgredere vlterius. An. egomet noui me timidum. i. ꝛ noui peccatum meū graue scz ꝛ puniendū. cōmendo vobis phanium vxorem ꝛ cōmendo vitam meam vt me excusetis ꝛ mee honestati consulatis. ac vt nō ab ea distrahar: q2 tūc nulla est mihi vita expetenda. Phe. o geta quid fiet nunc abeunte antiphone. Beta. tu iam. i. mox audies lites id est iurgia ego pēdēs. i. suspensus ad furcam plectar. i. feriar verberator puniar: vnde plectruz a plectendo. i. feriendo dicit̄ inde et plage dicte sunt. Potest etiam sic intelligi. Ego pendens id est luens penas supplectar id ē verberabor et feriar: ꝛ quidem ita fiet nisi quid. i. aliquid fefellerit male. i. nisi me intellexerim ꝛ mente conceperiz nam hec res fallit me significat hanc rem ignoro seu huius rei sum nescius. Sed tamen o phedria opꝫ nosmetipsos facere id: scilicet esse forti animo. quo scilicet esse animo forti monuimus id est admonuimus, modo id est pauloante antiphonem hic id est in hoc loco. vbi moneo iungitur cum duobus accusatiuis quod est satis notum fieri posse. Phedria. quia geta dixerat nosmet oportet et secum iunxerat phedriam: ideo phedria dicit oportet mihi. quasi dicat. noli me iungere tecum quinimmo impera id qđ faciam adeo se ad omnia paratum indicat vt impera dixerit seruo. Beta Meministi id est recordaris tenes memoria vt id est qualiter olim id est aliquando oratio nostra fuerit incipienda in re. id est in narratione ipsius cause siue in materia et argumento seu visceribus cause. videlicet cum geta moneret antiphonem vt responderet accusationibus paternis se inuitum esse coactum vi lege ac iudicio: ad defendendam noxiam pro noxam per epenthesin ꝓpter iambum hoc est ad defendendā culpam,

alias noxa significat penam: ⁊ ad defendendam .i. comprobandam illam causam .i. illam defensionem esse sup. iustam ⁊ facilem .i. non difficilem neq̃ inuolutam ⁊ vincibilem id est que facile vincatur. ait Donatus. ⁊ optimam .i. commodissimam seu aptissimam equissimam. Uel potest sic intelligi. Memisti inq̃ illam causam id est defensionem iustam facilem vincibilem ⁊ optimam. Phe. Memini id est sum memor illius defensionis. Get. Hem nunc opus ē ipsa defensione, ⁊ si quid potes inuenire sc3 ⁊ exco gitare opus est defensiõe melio re ⁊ callidiore .i. subtiliore pspica tiore. Phedri. Fiet id est labora bitur dabit opera sedulo .i. instã ter sine dolo. Ge. nũc tu adito pri or .i. subito prior conspectum ei⁹ tanq̃ sis prelium aditurus ego ero hic succenturiatus .i. succur rere ac supplere defectum para tus insidijs .i. per insidias ⁊ frau des. Nam insidie sunt deceptio nes ⁊ fraudes: i de insidiosos ho mines subdolos dicimus. Suc centuriati dicũtur qui explende centurie gratia subijciunt sed ad supplementum ordinum: ⁊ ē trãs latio a re militari: nam geta intel ligit se ex insidijs succursuz phe drie si sit opus non ad infestan dum patrem antiphonis sed ad defendendam culpaz. Ego ergo ero hic succenturiatus: si q̃d id ē si in aliquo deficies id ē obstupe sces ⁊ nõ pseuerabis in defensio ne. Phe. Age vel fac qđ dicis, vl' sit aduerbium hortantis.

ad defendendam noxiam: iustam illam causam faci- lem: vincibilem: optimam? Phedria. Memini. Ge. Hem. nunc ipsa est opus. aut si quid potes: meliore: et callidiore. Phedria. Fiet sedulo. Geta. Nunc prior adito tu. ego insidijs hic ero succẽturiatus: si quid de ficies. Phedria. Age.

Demipho senex. Geta. Phedria.

Ita ne tandem vxorez duxit antipho in iussu meo: nec meum imperiũ. age omit to imperium. Non simultatẽ meam re- uereri: saltem non pudore? o facinus audax. o geta monitor. Geta. Uix tandez. Demipho. Quid mihi di cent: aut quam causam reperient demiror. Geta. At q̃ reperi. aliud cura. Demipho. An hoc dicent mihi?

Ita ne tã. ⁊c. In hac scena accu satio ē et cõtra dictio vbi vite exemplũ osten dit: in quo spe ctatur nullam esse tam iustam ⁊ gratam iracundiã patris q̃n ⁊ fiducia defensoris ⁊ interuallo tẽporis euanescat. Demipho. Ita ne tandẽ ē sup. i. est ne ita tandẽ. Hec pticula tandez habet q̃ddam vrgens ⁊ accelerans: vt vult Lau. Donatus esse expletiuam particulã. Est ne. ita tandem q̃ antipho duxit vxo rem iniussu meo .i. sine auctoritate mea: vel ne .i. vtrum tandem antipho ita duxit vxorẽ iniussu meo nec pro ⁊ ⁊ pro nõ ⁊ o facinus audax .i. temere admissuz .i. nõ revereri imperiũ meũ. age hortãtis est seipz ad aliud cogitandũ omitto imperiũ .i. dempto imperio. itez exclamari potest. o facinus audax. non re uereri .i. non timere meã simultatẽ .i. iurgiũ ⁊ contentionẽ saltẽ nõ pudere .i. nõ affici pudore quo reuo caretur a tali pposito. Uel sic intellige. Ita ne tandẽ antipho duxit vxorẽ iniussu meo nec curauit sup. reuereri meũ imperiũ .i. habere eaz reuerentiã mihi vt meũ imperiũ expectaret. age omitto imperiũ non curauit reuereri quasi pro timere meã simultatẽ. nõ curauit pudere .i. pudore deterreri ab incepto ita vt pudere sit a personali nõ ab impersonali vt satis liquet. O facinus audax. o geta monitor .i. pe dagogus director preceptor eius quasi dicat. puniendus es acerrime. Geta. Uix tandẽ .i. deniq̃ post multa verba ad nomen meũ peruenit ⁊ pene est oblitus nominis mei. De. Nondum demipho videt eos sed solus loquitur. Demiror id est nescio. Nam admirationez ignorantia facit. nescio quid dicent mihi scilicet geta ⁊ filius aut quam causam id est quam defensionem vel excusationem reperient id ē exco gitabunt. Geta. Atqui id est sed certe iam reperi causam scilicet cura iam aliud .i. noli de eo esse solli citus: sz ad rez aliã confer curã tuaz. De. An ne pro vtrum dicent mihi hoc sc3 feci id est duxi vxorem

inuitus. i. nolens: lex coegit vt eam ducerē. Audio. i. intelligo ꝛ fateor legē coegisse. Ge. Placet. i. ē mihi cordi ꝙ fateris illō. De. vtrum. i. ſꝫ ne. i. vtrū etiam lex coegit id qd̄ sequitur. s. ipm̄ filiū scientē ꝛ tacitū i. taciturū nō repugnantem tradere causaꝫ i. offerre victoriā in causa aduersarijs i. ꝯrarijs in illa cā seu ꝯtrouersia. Phe. illō qd̄ replicuit senex est durū. i. difficile solutu. Ge. Sine. i. ꝑmitte mihi ego expediam. i. ego exsoluam illum modum ne timeas. nam illi obiectioni satisfaciā. De. Incertū est mihi. i. ne

inuitus feci: lex coegit: audio: et fateor. Geta. Pla-
cet. Demip. Uerum scientem: tacitum causam trade
re aduersarijs: etiam ne id lex coegit? Phedria. Illud
durum. Geta. Ego expediam. Sine. Demip. Incer-
tum est quid agam: quia preter spem: atqꝫ incredibi-
le hoc mihi obtigit: ita sum irritatus: animum vt ne-
queam ad cogitandum instituere: quobrem omnes
cum secunde res sunt maxime: tum maxime medita
ri secum oportet: quo pacto aduersam erumnam fe-
rant. pericula exilia damna. Peregre rediens sem-
per cogites aut filij peccatum: aut vxoris mortem,
aut morbum filie. Communia esse hec: fieri posse: vt
ne quid animo sit notum. Quicquid preter spem e-
ueniat: omne id deputato esse in lucro. Geta. O
phedria incredibile est: quanti herum anteeam sa-
pientia. Meditata sunt mihi omnia mea incom-
moda. Herus si redierit: molendum esse in pistrino,

scio q̄d agaꝫ: qꝛ hoc infortunium ꝙ. s. filius duxit vxorem obtigit i. accidit mihi tanꝙ maluꝫ. nā de bono dixisset accidit. Obtigit mihi ergo preter spem. i. preter expectationē ꝛ timorem. Nam illō non timebaꝫ. ꝛ obtigit mihi icredibile. i. tale qd̄ nunꝙ fuisseꝫ creditur⁹. s. filiū fuisse vxorē ductu rū i mea absentia: suꝫ ita. i. adeo irritatus i. ꝓuocatus in iraꝫ impulsus commot⁹ ꝑturbatus: vt nequeam instituere. i. inducere disponere animum meum ad cogitandū. i. ad considerandū ꝛ cōsultandum quo pacto sit hoc ferendum: ꝛ quid de hoc sit faciendum ꝗobreꝫ. i. quapropter oportet oēs hoīes meditari. i. reuoluere secuꝫ ꝛ quasi exercere i mēte quo pacto. i. quo modo ipsi homines ferant. i. sustineāt portēt patiantur tolerent erūnam. i. calamitatem aduersaꝫ. i. molestaꝫ. aut vacat aduersaꝫ: vt ait Donatus: aut meli⁹ ē erūne epitethon ꝛ quo pacto ferāt dāna pericula ꝛ cetera incommoda: maxime. i. precipue: tum. i. tūc: quū. i. quando res sunt secunde. i. ꝓspere bene succedentes ꝛ ex animi sentētia: tu aliquis rediēs peregre. i. a longinqs regionibus distantibus ac longe remotis. Peregre eñi significat longe: semper cogites id est consideres hec que sequūtur esse cōia et posse fieri scꝫ aut peccatuꝫ filij aut mortē vxoris aut morbuꝫ filie ꝛ ea cogites vt neq̄d. i. vt non aliquid sit nouum animo tuo. i. impremeditatum improuisum: deputato id ē valde puta ꝛ destina iudica existima vel reputa: vel si vis expone per futurum quemadmodum est futuri tēporis: reputa inꝙ id omne quicquid. i. qd̄ eueniat preter spem esse in lucro: i. accidisse ex abundāti vltra id quod timebas futurum. Geta. o phedria incredibile est quantum anteeam id est antecellam superē vincam herum meum sapientia. i. per sapientiam omīa mea incommoda ꝛ infortunia sunt mihi id est a me meditata id est preuisa vbi meditata passiue capitur tanꝙ veniēs a verbo cōmuni qualia sūt multa alia. Si herus meus redierit si pro cum. i. cum redierit herus: sed loquitur scđm votum suū vellet eī i eū nō esse rediturū. ꝛ ideo dixit si herus eñi iam redierat sꝫ nonduꝫ erat aditus ab eis. est mihi molendū. i necesse mihi erit molere vsqꝫ id est assidue i pistrino id est quod nostri dicunt in molendino. nā locus erat in quo circūagebantur mole trusatiles ꝛ ita frumenta pinsebātur id est molebant̄ est mihi

vapulandum id est me oportet vapulare id est cedi ac verberari. nam vapulare ē cedi siue verberibus affici. cum sit neutrum passiuum. compedes .i. vincula catene colligātes aut pedes aut crura siue tibias aut alia corporis mēbra. Dicuntur enim cōpedes vt ait nonius nō a pedibus sed ab impedimento. In de compedio is. id est colligare et colligando aliquid impedire. inde compeditus siue impeditus ⁊ prepeditus. compedes ergo sunt habende .i. sum compediendus et colligandus compedibus. opus ē mi

vapulandum: habende co mpedes: opus ruri faciun dum. Horum nihil quicq̄ accidet animo nouum. Quicq̄d preter spē euenier: omne id deputabo esse lucro. Sed quid cessas hominem adire et blande in principio alloqui? Demea. Phedriam mei fratris vi deo filium mihi ire obuiam. Phedria. Mi patrue sal ue. Demea. Salue. Sed vbi est antipho? Phedria. Saluum te aduenire gaudeo. Demea. Credo. respō de hoc mihi. Phedria. Valet. hic est sed satin om nia ex sententia? Demea. Vellem quidem. Phedria. Quid istuc? Demea. rogitas phedria? bonas me ab sente hic confecistis nuptias. Phedria. Eho. an tu id succenses nunc illi? Geta. O artificem probum. Demea. Ego illi non succenseam? ipsum gestio dari mihi in conspectum nunc: sua culpa vt sciat lenem patrem illum factum esse acerrimum. Phedria. At qui nihil fecit patrue: quod succenseas. Demea.

bi faciundū .i. me oportebit opa ri dure ⁊ egre ruri. aduerbialiter ꝓ in agro molendū ⁊ vapulādum gerundia sunt verba: sed habēde et faciundū sunt ꝑticipia. nihil .i. non quicq̄ horū predictorum in cōmodorum accidet nouum ani mo. deputabo id omne esse in lu cro: quicquid id est quod eueniet preter spem: sed quid id est cur cessas? id est tardas cūctaris mo raris adire hominem demipho nem. et bene adire tanq̄ terribi lem et pugnaturum. et quid ces sas alloqui hominem blande: id est suauiter lenibus verbis in pri cipio. De. video phedriam filium fratris mei chremetis. ire: id est venire mihi obuiam aduerbium est. Phe. o mi patrue salue. De. vides q̄ tam qui adit q̄ qui adi tur dicit salue: sed vbi ē antipho Ph. gaudeo sup. te aduenire sal uum. De. Credo te gaudere mea salute. responde mihi hoc. Phe. antipho valet id est ē incolumis ipse est hic id est in hac parte vr bis vel in hoc vico quia qui ꝓpe est presens esse videtur. sed satis id ē queris supple ne: id ē vtrum omnia sint sup. satis ex sententia id est satis ad votum et satis be ne se habeant omnia. De. equidē vellem omnia esse satis ex sentē tia et secundum votum meum. Phe. quid istō est propter quod tristis es? De. o phedria rogitas cōfecistis id ē celebrastis et exe gistis bonas nuptias. per ironi am. me absente: id est in absentia mea. Phe. eho interiectio deprehendentis causam tristitie an tu nunc succenses .i. irasceris illi id: id est propter nuptias. Ge. o artificē probū. per ironiā: quasi dicat audio probū artificē seu opificem defendere alterius causam cum tū contrariū intelligat. De. egon .i. ego ne nō succēseam .i. debeo succensere illi filio. gestio plus ē q̄ volo .i. cupio. et quidē cū gestu ostendendo vi delicet gestibus cupiditatem. gestio .i. vehementer cupio ipsum filium dari non venire tanq̄ filiū: sȝ da ri tanq̄ reum mihi in conspectum id est ante oculos meos: vt sciat sua culpa .i. per suam culpam illū pa trem lenissimū .i. benignissimum prius scilicet me esse factum acerrimū .i. asperrimū et durissimū et ve hementissimum. Phe. atqui .i. sed certe o patrue nihil filius fecit quod id est propter quod succenseas .i. irascaris illi. De. autem .i. sed ecce particula ostendens aliquid nouum et improuisum animo accidere

Ecce autem similia omnia omnes congruunt. vnum
cognoris: oēs noris. Phedria. haud ita est. Demea.
hic in noxia est: ille ad defendendam causam adest.
Cum ille deest: hic presto est. tradunt operas mutu-
as. Geta. Probe horum facta imprudens depinxit
senex. Demea. Nam in hec ita essent: cum illo haud
stares phedria. Phedria. Si est patrue: culpam vt
antipho in se admiserit: ex qua re minus rei foret aut
fame obtemperās: non causam dico: quin quod me-
ritus sit: ferat. Sed si quis forte malicia fretus sua
insidias nostre fecit adolescentie: ac vicit: nostran cul
pa est: an iudicum? qui sepe propter inuidiaz adimūt
diuiti: aut propter misericordiam: addunt pauperi.
Ge. Nisi nossem causam: crederem vera hūc loqui. De
mea an quisq̄ iudex ē: qui possit noscere tua iusta vbi
tute verbum non respondeas: ita vt ille fecit. Phe
dria. Functus adolescentuli est officium liberalis.

ecce omnia similia in nexo id est adsunt apparent omnia similia inter phedriam et antiphonez. omnes de duobus dixit per indignationem congruunt id est concordant bene simul. cognoris .i. si cognoueris vnū. noris .i. cognosces vel cognouisti oēs. Phedria. haud id est non ita vt ais. De. hic scilicet antipho ē in noxia pro noxa: id est in culpa ille scilicet phedria adest: id est presidio est seu paratus est et presto ad defendendam causam alterius cum ille antipho deest hic adest presto id est presens paratus cum deffendere ipsi tradunt operas mutuas id est mutuo se adiuuāt hoc est adiuuant alter alterum. Get. senex demipho probe id est recte depinxit id ē descripsit facta iuuenum imprudēs: id est nesciens seu per imprudentiam qui scilicet nesciret amorem citharistrie. De. nam ni .i. nisi ista essent id est nisi iuuaretis alter alteruz o phedria nō stares cū illo antiphone .i. pro illo hoc est pro illius defensione. nam in eius parte stamus pro quo facinus. Ph. o patrue, si ē hoc sup. vt: id est q antipho admiserit quasi receperit in se cōmittēdo culpā. hoc est si antipho admisit culpā rc̄ ē culpādus ex qua re id ē ex qua admissione culpe foret .i. esset minꝰ .i. non satis tēperans: id est consulens prouidens moderatus vel vt alij habent obtemperans rei .i. vtilitati sue quātum ad facultates dotis vel rei id est rei familiari bonis substātie sue aut fame id est honestati natalium puta q̄ accepit et pauperez et ignobilē nam in negocio nuptiarum duabus rebus consuli oportet .s. rei et fame: hoc est facultatibꝰ dotis honestatiq; natalium. Si admisit ergo culpam non dico cām quin id est q nō vel propter quā non ferat: id ē sustineat patiatur id qd meritus sit ferre scz propt̄ suam culpā sed si forte quis .i. aliquis fretus .i. confisus sua malicia id est improbitate et astutia maligna fecit insidias id est proditiones et fraudes nostre adolescētie id est iuuētuti ac vicit .i. obtinuit in causa ne .i. vtrum ea culpa id est illud crimen est nostrū: an est culpa iudicum qui iudices sepe adimūt id est auferūt diuiti propter inuidiam, inuident enim illis tantas copias. pauperi autem nunq̄ inuidetur aut qui iudices addunt pauperi aliquid de quo est controuersia apud eos propter miam qua mouētur in pauperem. Ge. ni: id est nisi nossem id est cognoscerem causam .i. totum negocium crederem hunc phedriam loqui vera in neutro genere id est res veras. De. an: id est vtruz quisq̄ id est aliquis est iudex qui possit noscere tua in neutro genere id est res tuas seu negocia tua et ea que ad te pertinent esse iusta id est equa vbi id est quando tute id est tu met nō respondeas: id est responsum nō des ita vt id est sicut ille filius meus fecit. Phe. Functus est officium vetuste p officio adolescētuli liberalis .i. boni et verecūdi seu ingenui ac pre se ferētis bona nature, id olē. et ingenuitates

postq̄ ventum ē id ē peruentum est impersonaliter dictum ad iudices ipse non potuit proloqui id est proferre in lucē cogitata id est mentis conceptus ita.i.adeo pudor id est verecundia obstupefecit eū id est attonitum reddidit eum tunc timidum id ē qui tunc suapte natura erat timidus. Ge. laudo hũc: sed cesso adire id est vel nimis tardo: vel intellige quid cesso adire quasi quid tardo et dubito adire q̄primum id est citissime senem demiphonem. deinde in hoc dicto concessit ad senem ⁊ salutauit eum. o here salue gaudeo te aduenisse saluū. De. o bone custos per ironiā.q.d.o improbe pedagoge. s; columen id est sustentaculum siue sustentatio fama decus familie nostre sc;.⁊ hoc per ironiā dictū ē cui sc; tibi ego hic abiēs commendaui tradidi fidei filiū meum. Ge. audio.i. intelligo te iamdudū.i. pauloante accusare nos omnes immerito.i. sine causa et audio te accusare me immeritissimum omnium.i. qui vnus ex oībus minime merui accusari. nam quid voluisti me facere tibi ī hac re id ē in hoc negocio. leges non sinunt id ē non patiuntur hominem seruum orare causam id est oratione defendere vel agē causam alicuius. neq; dictio testimonij id est facultas dicēdi testimonium non est seruo homini. Dictio testimonij ē facultas dicēdi testimoniū quemadmodum factio testamenti est testamenti faciendi facultas. De. mitto id est omitto missa facio omnia ista q̄ dicis. adde istud quod sc; adolescens imprudens id est per imprudentiam timuit id est fuit timidus: nec vllum verbum proloqui potuit. sino id est omitto etiā et fateor ꝙ tu es seruus ⁊ multa facere per leges vetitus. verum id est sed si puella ducta in vxorem est cognata id est de cognatione non fuit maxime id est vrgentissime necesse id est necessarium habere eam in vxorem: s; daretis id ē dare debebatis dotē ipsi cognate id quod.i. quod [vt sepe apud ciceronē] videlicet dare dotē lex iubet: vel daretis id.s. dotem quod lex iubet dari. cognata quereret alium viruz id est maritū si dedissetis ei dotem qua ratione id est propter quam rationem potius ducebat domum. aduerbialiter. inopem id est pauperez puellā. Ge. ratio qua ducebat eam domum non deerat sed argentum pro dote deerat. De. sumeret id est sumere debuisset vel debebat alicũde.i. ex aliquo loco ⁊ aliqua ratione. Ge. dicis ꝙ sumeret alicunde: nihil ē facilius dictu id est ad dicendum vel vt dicatur: q̄ illō ꝙ dixisti sumeret alicunde. De. Postremo id est tandem si nullo alio pacto id est nullo alio modo poterat habere vel sumere: vel id est saltem sumeret fenore id ē per fenus ac vsuram vel ex fenore. Ge. hui ïteriectō deridētis dixti pulchre.i. iucūde ⁊ commode ac venuste locutus es. si quidē.i. si certe: quisq̄.i. aliquis

Postq̄ ad iudices ventum est: non potuit cogitata
proloqui: ita eum tum timidum obstupefecit pudor.
Ge. Laudo hunc sed cesso adire q̄primum senem? he-
re salue. saluum te aduenisse gaudeo. Deme. O bone
custos salue: columen vero familie: cui commendaui
filium hinc abiens meum. Geta. Iamdudum te om-
nes nos accusare audio immerito: et me omnium ho
rum immeritissimum. Nam quid me in hac re facere
voluisti tibi? seruum hominem causam orare leges nō
sinunt: neq; testimonij dictio est. Deme. Mitto om-
nia adde hoc. Imprudens timuit adolescens: sino:
tu seruus: verum si cognata est: maxime non fuit ne-
cesse habere: sed id quod lex iubet dotem daretis. que
reret alium virum. qua ratione inopem potius duce-
bat domum? Geta. Non ratio: verum argentum de-
erat. Demea. Sumeret alicunde. Ge. Alicunde? nihil
est dictu facilius. Dem. Postremo si nullo alio pacto
vel fenore. Geta. Hui dixti pulchre: siquidem quisq̄

crederet.i.pecuniam cōmitteret te viuo.i.q̄diu viuis. De. dicis q̄ non crederet quisq̄ me viuo vteūq̄ res sese habeat non sic futurū est vt perpetuo eam habeat vxorē nō pōt vel fieri vel mihi psuaderi.vt sic futurū sit ne.i.vt decet sup. vt ego patiar illam puellam nuptam esse cum illo filio meo etiā vnum diem vel vno die: vtrūq̄ em̄ dici recte potest. Dona.aūt sic iungit hoc cum sequente nihil est mihi merito suaue.i.nulla est mihi merces dulcis ⁊ iucunda vt patiar illā esse nuptam cum illo etiam vnū diē. posset tamen ⁊ quidem nō absur de dici nihil suaue meritū est ab his qui hoc fecerūt id est hi qui hoc fecerunt: nihil suaue meruerunt id est nō sunt digni quibus cū benigne ⁊ suauiter agatur: sꝫ acerbe potius ⁊ aspere.naꝫ si dicim⁹ recte merui aliquid suaue. quidni recte dicatur aliquid suaue meritū est a me per passiuū quod hic puto congrue.quasi dicat mihi suaue ad huius rei ꝓditorib⁹ meritū ē ita vt indignos illo facto se prebuerint q̄bus benignitatis aliquid tribuatur.volo istum hominē q̄ fuit patronus puellę cōmonstrari mihi.i.ostendi mihi.aut volo demōstrari mihi vbi habitet.i. moretur ꝯsistat aut frequentet.Ge.nempe.i.certe vis phormionem demonstrari tibi iterrogādo.De. volo istū per contemptū dixit:patronū id est defensorē mulieris demōstrari mihi. Ge.iam faxo.i.faciā q̄ sup.aderit.i. presens erit hic. De.vbi est nunc antipho filius? Phe.ipe ē foris.i. abest ab hoc loco ⁊ ab hac vicinia. De.o phedria abi.i.vade require eum antiphonē ⁊ adduce ꝓ adduc̄e huc. Phe.equidem eo illuc nō ad antiphonem sed ad amicā: sed noluit dicere ne intelligeretur a se ne recta via. sepe non aponitur via sed supprimit̄ elegāter. Ge. nempe vadis supple ad pamphilam amicam.⁊ hoc dicit vt spectatores noscant quorsum eat.Demea. at ego diuertar id est de via deflectar hinc id est ab hoc loco domum aduerbialiter salutatum id est ad salutandū hoc ē adorandum deos penates .i. deos peculiares seu domesticos ⁊ familiares: inde id est deinde ibo ad forum causarum scilicet nō venale: vt semper fere intelligit. Terentius atq̄ aduocabo id est adhibebo mihi aliquot amicos id est aduocatos.amici enim pro testibus ⁊ aduocatis apō veteres ponebantur qui amici adsint id est presidio sint mihi ad hanc rem id est ad hoc negocium: vt ne.i.vt non sim impariatus.i.improuisus siue non paratus cum phormio parasitus adueniat qui harū nuptiarum auctor fuit.

credere te viuo. De. Non: non sic futurum est: non potest. Ego ne illam cum illo vt patiar nuptam vnū diem? nil suaue meritum est. hominem commostrarier mihi hunc volo: aut vbi habitet demonstrarier. Get. Num phormionem? De. Istum patronum mulieris. Geta. Jam faxo hic aderit. Deme. Antipho vbi nunc est? Phedria. Foris. Deme. Abi. Phedria: eum require: atq̄ adduce huc. Phedria. Eo recta via quidem illuc. Get. Nempe ad pamphilam. Demea. At ego penates: hinc salutatum domum reuertar: inde ibo ad forum: atq̄ aliquot mihi amicos aduocabo ad hanc rem qui adsient: vt ne imparatus sim: cum a dueniat phormio.

Pormio parasit⁹. Geta seruus.

Ta ne patris ais ꝯspectū veritum hinc abiisse? Ge. Admodū. Pho. Phaniū reli

Ta ne ⁊c. In hac scena de parasitis viliorib⁹. Terenti⁹ ꝓponit imaginē vite ⁊ i eu nuchο de potioribus siue de assentatoribus. Phor. Ne.i.vtꝝ geta ais.i.dicis ita.s.antiphonē veritū.i.q̄ timuit cōspectū patris: abiisse.i.discessisse hinc.i. ex hoc loco. Ge. admodum.i.dico eum admodū.i. valde veritum abiisse: vbi admoduꝫ annuendi vim

ctam solam? Geta. Sic. Phormio. Et iratum senem. Geta. Oppido. Phormio. Ad te summa solum phormio rerum redit. Tute hoc intristi: tibi omne est exedandum. accingere. Geta. Obsecro te. Phormio. Si rogitabit? Geta. In te spes est. Phormio. Ecce. rem quid si reddet. Get. Tu impulisti. Phormio. Sic opinor. Geta. Subueni. Phormio. Cedo senem: iam istructa mihi sunt corde consilia omnia. Geta. Quid ages? Phormio. Quid vis? nisi vt maneat phanium: atq͡z ex crimine hoc antiphonem eripiā: atq͡z in me omnem iram deriuem senis? Geta. O vir fortis: atq͡z amicus. Verū͡z hoc sepe phormio vereor: ne istec fortitudo in neruū erumpat deniq͡z. Phorm. Ah. non ita est: factum est periculum: iam pedum visa est via.

habet et confirmandi. Phor. ais inq̄ phanium: id est quam duxit vxorem sicut Glycerium in feminino genere esse relictam solam. Geta. Sic aio supple phanium relictam solam. Phor. et ais inq̄ senem demiphonem iratum. Geta. oppido id est aio eum esse valde iratum. nam oppido est valde. Phor. o phormio alloquitur seipsum. summa vt sit substantiue: id est caput principale capitale: status reru͡z: id est horum negociorum redit id est recidit retorquetur ad te solum tute id est tutemet intristi pro itriuisti. ab intero is. intriui intritum id ē tu machinat⁹ es tu molitus es seu fabricatus es hoc id est hoc coniugium et bene intristi quia ē parasitus quia omnia refert ad ea q̄ sunt conuiuij. nam iter rusticos hoc verbum dicitur de allio siue aliqua herba in mortario contrita. proprie autem cibus eius modi ita intritus vocatur intrita: et propterea perseuerans in translatione subdit id omne quod intriti est tibi exedendum: id est comedendum ab exedo exedis: qđ ab ex et edo compositum est. Accingere: id est appara te atq͡z expedi. et ab eo loco tu te intristi videtur posse dici ad geta͡z a phormione. nam cu͡z dixisset phormio accingere subdit geta. Geta. obsecro te phormionem: quasi roget eum ne reijciat in se crimē s͡z potius sustineat non ita in culpa futurus. Pho. si demipho rogitabit: id est interrogabit super hac re. Get. omnis spes est reposita in te. Phor. ecce res id est adest negocium ipsum seu materia litis et litis modus: quid responsdebit supple antipho si reddet mulierem scilic͡z. Geta. dicet supple ꝙ tu phormio impulisti eum ad id faciendum. Phor. opinor id est puto sic eum responsurum. Geta. subueni id est succurre ei antiphoni et mihi. Phorm. cedo: id est da senem in conspectum meum vt illi respondeam iam omnia consilia id est omnes vie et modi quibus senem illudam sunt iam instructa: id est apparata presto sunt mihi in corde. Get. quid ages. tuis consilijs. Phorm. Quid vis me agere aliud nisi vt phanium maneat antiphoni atq͡z vt eripiam id est libere͡z antiphonem ab hoc crimine atq͡z vt deriuē id est traduci transferam inflectam conuertam in me omnē iram patris deriuatio dicitur inflectio criminis ab eo ad quem pertinebat ad eum ad quem non pertinet. Geta o vir fortis atq͡z amicus pro amico nominatiuus pro vocatiuo: verum: id est sed o phormio vereor: id est timeo sepe hoc scilicet. ne id est ꝙ istec fortitudo: id est tam audex animi conatus deniq͡z i. ad extremum erumpat in neruum: id est redundet vergat in tuū detrimentū. i. vt forsitā detrudaris in carcerē. nā ex romana ꝯsuetudine sepe in neruū conijciebātur ex aliq̄ maleficio i carcerē missi. qđ ꝓuerbiū a sagitarijs natū ē qđ imoderan͡t plerumq͡z oēs vires adducēdo arcū nō telum icitent: s͡z neruu͡z rūpant. vl' ꝙ sepe forti⁹ feriētes neruū sibi aliquē ledent g̊ fortitudine sepe vinci sepe decipi ꝯtigit. Phor. ah. interiectio dolētis vel idignātis. non ē ita vt dicis periculum factum ē. i. experiētia facta ē iā via pedū ē visa. i. ꝓuisa q̄ aufugiam si res cogat. vel sic intellige; via ē ia͡z visa pedum. i. pedibus et fuge celeri

quot me censes homines deuerberasse vsqз ad necem: hospites: tum ciues? quo magis noui tanto sepius. cedodum an vnq̃ iniuriarum audisti mihi scriptam dicam? Geta. Quid istuc? Phormio. Quia nõ rhete accipitri tenditur: neqз miluo qui malefaciunt nobis: illis qui nihil faciunt tenditur: quia enim in illis fructus est: in illis opera luditur. aliјs aliunde periculum est: vnde aliquid abradi potest. Mihi sciunt nihil esse. dices: ducent damnatum domum. alere nolent hominem edacem et sapiunt mea quidem sentẽtia: ꝓ maleficio si beneficiũ summũ nolũt reddere. Ge. Non satis pro merito ab illo: tibi potest referri grã. Ph. Immo enĩ nemo satis ꝓ merito grãз regi refert. Te ne ad symbolũ vẽire vnctũ: atqз lautũ e balneis: ociosum ab aĩo: cũ ille: ⁊ cura: ⁊ sumptu absumit:

quot homines censes: id est putas me deuerberasse. deauget. vsqз ad necem id est vsqз ad mortem. tum ciues tum hospites id est partim ciues et domesticos partim peregrinos siue aduenas et alienigenas quo id est q̃to magis noui: id est cognoui eos tanto sepius deuerberaui supple. vel quãto magis nosco eos tantomagis soleo deuerberare eos. Cedodum parelcon pro cedo id est dic tu geta. an id est vtrum audisti vnq̃ dicam: id est causam tabellam libellum iniuriarum scriptam fuisse mihi. declinatur autem hec dica ce. et per acyrologiam capitur hic pro causa. potest tamen hic recte pro tabella et chartula ac libello iniuriarum dici de eo autem in superioribus iam dictum est. Get. Quid id est cur istud est q̃ nunq̃ agitur in te iniuriarum vel vnde istud est. Phorm. quia rhete nõ tenditur accipitri. hic accipiter acipitris declinatur. nec miluo: id est illis auibus rapacibus qui accipiter et miluus malefaciũt nobis: id ẽ que sunt nobis moleste et noxie. rhete autem tenditur illis auibus que nihil malifaciunt nobis quia enim: id est quia certe fructus hic id est cibus. nam frumẽ dicitur tractus gule qua cibus i aluum demittitur: quia ergo fructus est in illis que nihil mali faciunt opera id est labor industria luditur id est perditur frustratur illuditur in illis rapacibus auibus que esui non sunt idonee. periculum est: id est imminet aliunde id est ex alia causa aliјs hominibus. vnde: id est a quibus aliquid potest abradi: id est per viз auferri et extorqueri. sciunt homines illi quos deuerberõ nihil esse mihi: id est me nihil habere. dices: id ẽ tu geta posses dicere ipsi ducẽt me in domum: id est in domuз suam damnatum: id est in addictum destinatum astrictum illis quibus non sum soluendo pro iniurijs reparandis: sed respondeo q̃ ipsi nolunt alere id est nutrire me hominem edacem id est multi cibi. sapiunt mea sententia: id est meo iudicio id est vt iudico si nolunt reddere id est retribuere reponere summum beneficium scilicз alere parasitum pro maleficio id est pro iniuria illata sibi. Ge. gratia id este merituз beneficium. par non potest satis referri id est rependi tibi ab illo antiphone pro quo ita laboras pro merito id est ꝓ beneficio et prestito i eum collato. Phorm. immo enim id est sed certe nemo parasitus scilicet refert satis gratiam id est vicem regi id est diuiti pro merito suo in parasitũ alendo eũ sicut patronus liberti dicitur ⁊ libertus patroni: sic rex parasiti et parasitus regis. Rex interdum capitur pro regnatore interdum p domino nonnunq̃ pro diuite. ne id est vtrum potest supple referre satis gratiam pro hoc merito videlicet te venire vnctum vnguentis more maiorum. lotum: id est ablutum e balneis ad symbolum: id est cenam ad quam comparandam propriae multi contulerunt de quo satis prius dictum est. et te venire ociosum id ẽ securum ab animo. ab vocat hoc ẽ tranquilli animi et quieti cum. i. quando ille rex diues absumitur id est conficitur cura. i. sollicitudine in apparendo ⁊ sumptu. i. impensa absumendo bona sua

dum.i.q̃diu fit.i.paratur:id qd placeat tibi?:et cũ ille rex ringitur verbuz deponẽs.i.stomachatur indi gnatur irascitur tractuz a canibus.itaq̃ ringi dr̃ qui irascẽdo gestus et modus imitatur canum ringen tium ostẽdendo scz dentes crispando nasum rugãdo frõtem et in acrẽ sonitum prumpẽdo. Inde rict⁹ tus.tui.i.vel oris aptio:sed in brutis vel ipm os brutoꝝ qd musellum vulgo nominãt.cum ergo ille dõ nes ringitur tu rideas.bibas.prior ante ipsum decũbas id est sedeas ad mensaz et in toro recumbas

dum tibi fit qd placeat. Ille ringitur: tu rideas: prior bibas: prior recũbas: cena dubia apponit?. Ge. Quid istuc verbi est. Phor. Ubi tu dubites: q̃d sumas potissimuz: hec cum ratione ineas: q̃ sint suauia: ꝛ q̃ cara sint: ea qui prebeat non tu hunc habeas plane presentem deum? Get. senex adest: vide quid agas. Prima coitio est acerrima: si eam sustinueris: post illam iam vt lubet: ludas. licet.

Demipho. eta. Phormio.

EN vnq̃ cuiq̃ ꝯtumeliosius audistꝫ factã iniuri ã: q̃ hec ẽ mihi. adeste q̃so. G. Iratus ẽ. Phor. q̃n tu hoc age:sĩ:iã ego hũc agitabo. Prob deũ im ortaliũ: negat phaniũ eẽ hanc sibi cognatã demipho? hãc demipho neget eẽ cognatã? Geta. negat. Phor. neqꝫ enim eius patrem scire qui

prior.ante eum.cena dubia:id est adeo ampla et ferculis varia vt quẽcũi cibum preferas ignores seu dubius sis. Cena ergo dubia apponitur id est mensis adhibetur. Get. non intelligens geta q̃d sibi velit dubia cena subiũgit q̃d istõ verbi est.i.quid sibi vult hoc verbũ videlꝫ cena dubia. Phor. vbi.i.q̃n dubites q̃d ciborum potissimũ.i.p̃cipue p̃ncipalissime.et p̃ter alios cibos sumas tũc dicit̃ cena dubia. Si ineas:id ẽ intelligas estimes cõsideres hec merita regis vel fercula cene cũ rõne i.vti par ẽ et decens q̃.i.quantũ ea fercula sint suauia: id ẽ dulcia gustu et q̃tum sint cara.i.magni p̃cij nõ interrogãdo.q.d.ita non habeas.i.non reputes hũc regeꝫ q̃ prebeat ea fercula esse plane i.prorsus deũ.i.tanq̃ deũ cui referri gr̃a non possit presentẽ id ẽ vl' propiciũ vl' potentissimũ ꝛ efficacissimũ.vel p̃ñtem.i.q̃ statim p̃stet vel q̃ colat̃ et videat̃ vt sol ꝛ luna. Ge. senex demipho adest vide q̃d agas.i.sis par⁹ recte r̃ñdere.incitãtis eñi ẽ dictum illõ non terrentis.pria coitio a coeo cois coitũ coitu fit coitõ onis.i.prim⁹ ꝯgressus prima ꝯsertio manuũ ẽ acerrima.i.vehemẽtissima ẽ.trãslatio ẽ a prelio.nã ꝛ congredi milites ꝛ coire dicũtur si sustinueris.i.si sustẽtaueris seu toleraueris eã nõ succũbendo.post illã coitionẽ licet.i.p̃mittit̃ tibi q̃ sup.ludas.i.illudas senẽ iã vt lubet.i.vt placet tibi.

EN vnq̃ ꝛc̃ In hac scena habet̃ cõtrouersia inter demiphonẽ et parasitũ de nuptijs factis i absẽtia patris q̃ pater cupit sũmope a filio puellã abijci qd ĩpedire nitit̃ phorm. parasit⁹. De.en.i.vtruz ꝛ viz habet indignationis vos mei aduocati audistis vnq̃ iiuriã factã eẽ cõtumeliosius.i.iniuriosius ꝛ cũ maiori ꝯtumelia cuiq̃.i.alicui homi q̃ hec iniuria ẽ facta mihi q̃so adeste.i.tanq̃ patroni ꝛ amici presidio sitis mihi et auxilio. Get. Demipho est iratus. Phor. q̃n.i.q̃nimo tu geta age hoc.i.fac qd tu nunc facis scz tace. nam eo loquente alter tacebat et iõ hoc dicto silentiũ innuit.iam hic est celeritatis signum ego agitabo i.perturbabo cõmouebo versabo succutiã vt dicũt hũc per ꝯtẽptuz dr̃ scz senẽ. Prob deũ id est deorum immortaliũ fidem imploro sup. Demipho negat.i.ne verũ q̃ demipho neget hanc phanũ esse cognatam sibi?: et iterum repetit ostendens maiorem indignationem et maiorem exclamationem demipho negat hãc esse sibi cognatam? Get. ipse negat sine dubio. Phor. neq̃ pro non et non subaudi veruz ne est aut dicit se non scire id est non cognoscere patrem eius phanij qui fuerit vel qui fuerit pater eius vel de cognatione sexus. vel ille modus dicendi ponitur pro hoc.est verũ se nescire qui fuerit pater eius puelle.

fuerit? He.negat.De.Ipm esse opinor:de quo aiebã.
seqmini.Phor.nec stilphonem ipm scire qui fuerit?
He.negat.Phor.Quia egẽs relicta ẽ misera:ignorat
parens negligitur ipsa.vide auaricia quid facit? He.
si herũ insimulabis auaricie:male audies.De.o auda
ciam:etiã meultro accusatũ aduenit.Phor.nã iã ado
lescẽti nihil est q̃d succenseã:si illũ minus norat.quip
pe hõ iã grandior paup er:cui in ope vita erat.ruri fe
re se cõtinebat.ibi agrum de nostro patre colendũ hẽ
bat.Sepe interea mihi senex narrabat se hunc negli
gere cognatum suum.at quẽ virũ?quem ego viderim
in vita optimuz.He.Videas:te atqz illum vt narras?
Ph.abi in malam crucem.nã ni ita eum existimassez
nunq̃ tam grauis ob hãc inimicicias caperem in no
stram familiã.quã is aspernatur nũc taz illiberaliter

He.negat se scire q̃ fuerit pater eiꝰ.De.opinor ipm eẽ phormionẽ de quo aiebaz alloqtur suos aduoca
tos hoc dicẽs cũ aiaduertit pasitũ seqmini me pperantẽ ad eũ conueniẽdum.Phor.Nec.i.et nõ subau
di dicit se non scire ipsum stilphonẽ quẽ phormio fingit eẽ patrẽ puelle.q̃ fuerit idẽ loquendi genꝰ vt p:l
us.i.dicit se non scire q̃ fuerit ipse stilpho.He.negat se scire q̃ fuerit stilpho.Phor.qr ipsa misera puel
la relicta ẽ egẽs.i.inops ppterea parẽs.i.pater eius ignoratur a suis ppinquis.ipa aũt puella negli
gitur:qr paup et egena.nec ab a
liquo recognosci amice põt sine
lite vide q̃d auaricia facit.He.
Si isimulabis.i.si accusabis.nã
insimulare est crimen ingerere ꝛ
insimulatio est falsi vl' veri crimi
nis incusatio.et insimulo gtõ iũ
gitur.Si insimulabis herũ meũ
malicie.i.improbitatis male au
dies a me.i.ego quoqz te accusa
bo et probra tibi ingerã ac conui
cia.De.o audaciam.i.miror.tan
tam inesse hoĩ isti temeritatẽ.eti
am ipe aduenit accusatum meul
tro id est nõ lacessitꝰ.Phor.non
dum herus a phormione cõpel
latur.Nam nihil est iam quod.i.
propter q̃d succenseam id est ira
scar adolescenti antiphoni q̃ in
hac re repugnauerit si minꝰ:id ẽ
si non nouerat illum stilphonem
puelle patrez.quippe quia certe
hõ scz pater puelle erat sup.iam
grandior.i.grandeuꝰ.grãdis na
tu:compatiuum p positiuo.gran
dis aũt sepe dicit de etate vt grã
dior nestore dicitur qui nestorez
vincit etate.ergo iam homo erat
senex erat pauper cui vita erat
id est cui victus querebatur vel
alimonia vite vel cui vita erat id
est sustentabatur opera in ablrõ
i.industria labore corporis.i.per
laborez suaꝝ manuũ vel cui vita
erat.i.consistebat in opa.i.in manuali opatione ꝛ quotidianis lucellis.ipe fere.i.vt plurimum et q̃d di
cunt cõmuniter cõtinebat se ruri id est viuebat in agris operi insudans assiduo.Cõtinere dicitur qui cõ
tra volupratem se cõtinet.Unde cõtenti dicuntur in malis durantes.Ibi id ẽ ruri ipse hẽbat agruz co
lẽdũ.i.arãduz de nr̃o p̃re.i.cõduxerat illũ agrũ quẽ coleret ex p̃re nostro p̃tẽ illi fructuũ daturꝰ aut pecu
nie summã soliturꝰ.interea.i.dũ viueret ita egre victũ q̃ritãs.sepe ipse senex.i.iã grãdis ꝛ grauis ãnis
narrabat mihi hunc suum cognatũ.s.demiphonẽ negligere se q̃ paup esset.at.i.sed quẽ virum demipho
negligebat sup.interrogat deinde sibiipsi respõdet.negligebat virum optimũ in vita.i.in actu et moribꝰ
quem virum viderĩ.i.quẽ cognouerim.vel in vita dic pro cũ viueret.He.videas.i.aspicias hũ.vt.i.qua
liter narres id est predices te phormionem atqz illũ stilphonem.q.d.aspice quo mõ te iactites et illum
laudes.Pho.abi id est discede facesse hinc in malã crurcem.q.d.q̃d dici solet.vade ad patibulum.nam
ni id est nisi existimassem id est iudicassem eum stilphonem eẽ.ita.i.optimũ in vita.nũq̃ caperẽ inimici
cias:id est contentiones discordias simultates tam graues:id est molestas in:id est contra nostram fa
miliam ob hanc.i.propter hanc puellã phaniũ quã familiã nostrã is demipho aspnatur recusat auertit
contẽnit nõ agnoscit.Aspnari enim significat non solum corpore auertere:sed etiã aĩo.est autẽ dictum
ab aspero.Capere dicimur cum id q̃d a nobis est assumimus.vnde capere pro eligendo ponitur.quan

ergo familiam is demipho aspernatur nunc tam liberaliter.i.tam inique tam iniuste tam inhumane.et liberaliter dicebant factum si quis excessisset omne genus maleficij. Ge.o impurissime.i.improbissime pergin id est perseueras ne male loqui id ē male dicere hero absenti id est domino meo in absentia ei⁹: Phor.hoc scz maledictū aut vt male dicatur est dignum illo hero tuo.i.dignus ē cui maledicatur.Ge. o carcer.i.carcere digne.et qui dignus es qui in carcerem detrudaris.ain.i.dicis ne tandem dominum

Geta.Pergin hero absenti male loqui impurissime.
Phor.Dignum autē hoc illo est.Ge.Animi tandem:
carcer.De.Geta.Ge.Bonorū extortor: legum contor
tor.De.Geta.Phor.responde.Get.Quis homo est:
Hem.De.Tace.Ge.Absenti tibi te indignas:seq3 di-
gnas cōtumelias nunq̄ cessauit dicere. De.Ohe.de
sine iam adolescens primum abs te hoc bona venia ex
peto:si tibi placere potis est mihi vt respōdeas.Quē
amicum ais tuum fuisse: explana mihi: et qui cogna
tum me sibi esse diceret.Phormi.Proinde expiscare:
quasi non nosses.Demip.Nossem:Phormi.Ita.De.
Ego me nego:tu qui ais:redige in memoriam.Phor
mio.Eho tu cōsobrinum tuum non noras:Demiph.
Eneeas:dic nomen.Phor.Nomē maxime.Demip.
Quid nunc taces:Pho.Perij hercle:nomē perdidi;

meum esse contumelia dignum: vbi tandem habet quiddam vr-gens et accelerans.De.vocat demipho summissa voce heram sic inquiens.o geta.Ge.cum nō audiens pergit in incepto sermone quia dixerat ais tu tandem car-cer extortor id ē excruciator: vexator honorū.i.iustorum virorum et contortor id est conturbator legum ciuilium.De.o geta.Phor.responde illi.hoc dicit voce summissa.Ge.quis est ille homo qui me vocat.Deinde conuersus et animaduerso sene inquit.Hē interiectio hic agnoscentis vocantem.De.tace.Get.hic parasitus nunq̄ cessauit dicere tibi absēti cōtumelias indignas te.i.quas nō meruisti:et dignas se.i.quas ipse debet audire.De.ohe inter-iectio satietatem vsq3 ad fastidi-um designans:quasi ostēdat geta plus iusto pro se locutum vi-deri.Proinde illi silentium impo-nit inquiens.o geta desine id est desiste ab his probris.Deide se conuertit ad parasitum dicens. O adolescens phormi.Senes solent eos qui minoris sunt eta-tis appellatione iuuenis vel pu-eri vel adolescentis nuncupare ideo vocat parasitum adolescen-tem:ait Dona.Primum.i.impris ante oīa peto abs te cum bona venia id est sine ira et discordia:sed cum bona pace et tranquillitate atq3 facultate ex te prius petita.Peto hec que sequuntur vt respondeas mihi si potis est id est potest pla-cere tibi.i.tibi esse cordi:quem hoiem ais fuisse istum amicū tuū cuius causam tantopere egisti aduer-sus filium.et ais dixit tanq̄ de eo qui vana loquatur.Dicere em̄ dicitur de his qui validiora loqūtur Explana.i.manifesta expone mihi:et.i.etiam qui.i.quo modo vel vnde ipse diceret me esse cognatū ti-bi.Phor.proinde pro perinde.i.ita expiscare pro expiscaris.i.inquiris diligenter.quasi.i.tanq̄ si nō nosses.i.cognouisses:alij noris.i.quasi non noueris.Expiscari est diligenter q̄rere vbi nā pisces late-ant.De.dicis sup.q̄ nossem.i.nouissem eum vel ais tu me perinde expiscari ac si nō nouissem.Phor.ita dico.De.ego nego me nosse sup.istum tuū amicum quē mihi cognatum fuisse dicis tu. Phormio qui ais me nosse aliquando eum redige.i.reduc in memoriam mihi.Phor.Eho interiectio defatigationem quandam ostendēs atq3 illusionem q̄ nō nouerit senex suos cognatos:tu non noras.i.noueras dū vi-ueret tuū consobrinū id est ex sorore matris tue natū.De.eneeas id est quod dicitur cogis me mori ta-lia dicendo.Dic nomē id est dic quo nomine vocabatur aut quod ei nomen.Phor.vis vt dicam nomē: dicam maxime id est libentissime.Dem.Quid id est cur taces:id est non dicis nūc nomen eius.Phor-mio.Hercle perij perdidi nomen id est sum nominis oblitus,et hoc dicit summissa voce ad Getam.

De.Hem interiectio indignantis vl' deprebendentis maliciã.quid ais? Pho.O geta si meministi.i.si recordaris illius nominis qd dictũ est olim subijce.i.suggere subministra.Deinde inuẽta alia dilatõe indignãter subdit.hẽ non dico tibi nomen.i.nolo tibi dicere nomen.q.p ironiam dr.nõ noris.i.q.nesci as nomẽ eius cognati aduenis tẽtatũ.i.ad tentãdũ siue ad experiendũ sciam⁹ id nec ne cũ optime tu teneas.De.Egone.i.vtrũ dicis ꝙ ego tento.i.facio piculũ de tua noticia simulate ista querẽs.q.d.no n tẽto.Ge.summissa voce geta subijcit nomẽ eẽ stilphonez dicẽs. Stilpho ẽ sup.nomẽ defũcti cognati.Phor.atq adeo id ẽ certe quid mea refert sup.eius nomen proferre id ẽ quid ad me spectat quid egeo dicere nomen ei⁹.Deinde indignãter subdit nomẽ ei⁹ tãꝙ subito iuentum.Stilpho est nomen ei⁹.siue stilpho est cognatus.De.Quem dixisti.i.quẽ hominem protulisti vel nominasti. Ph.inꝗ id est iterũ dico tibi noueras stilphonez.De.neq norã id est noueram illum stilphonez neq quisꝙ fuit mihi cognatus isto.i.tali noĩe stilphonis id est qui habuerit talez appellationẽ. Phor.ita ne id est vtrum ita est vt dicis vel ita dicis.non te pudet horum id est nõ afficeris pudore dicẽdo talia verba.At id ẽ sed ille cognatus reliquisset rem i.substantiam suam hereditatez decem talentum pro talentorum per sincopen.Talentum vt vult Ser.ẽm varias gentes põdus est variũ:sed apud romanos talentum est septuaginta librarum vt ex Plauto collegisse se testat. Deinde intercepit sermonem senex summissa voce dicens.Demipho.Dij malefaciant tibi.Phormio prosequitur iceptum sermonez.id est si reliquisset hereditatem decem talentorum tu demipho esses primus proferens.i. narrans memoriter id est quod dicũt inepte corde ten⁹.q.d.sine aliquib⁹ script.pgeniẽ.i.sobolẽ genealogiã vrãm vsq.i.eodẽ tenore et ductu ab auo atq atauo.i.a remotis maiorib⁹ ⁊ lõge repetẽdis vbi vsq ẽ aduerbiũ.De.ego sum sup. ita auarus ac supbus vt dicis esto.quis nõ sit verum si ego aduenissem ad iudiciũ tũ.i.tũc cuz disceptatum est de hac cognatõe ego dicerẽ q.i.quomõ vel vnde esset mihi cognata illa puella.itidẽ.i.similiter cũ tu affueris fac id qd efficerẽ videlicz cedo.i.dic qui.i.vñ ea ẽ mihi cognata.Ge.En.i.ecce.q.d. Jam video te disceptantẽ mi here.Recte repugnas vel dicis sup.Heus aduerbiũ vocãtis seu incitantis.tu caue id est prouide tibi ⁊ ab alio cauere stude.Ph.ego expediui.i.explicui dilucide.i.clare iudicibus qbus oportuit me expedire quo modo esset tibi cognata si tũ.i.tũc vel deĩde id qd dixi iudicib⁹ fuerat falsum cur filius tuus non refellit in preterito id est non recriatus est non confutauit illud esse falsum.Nam refellere est arguendo falsum oñdere.De.Narras mihi filiũ.i.loqris mihi de filio d stulticia cui⁹ filij nõ potest dici vt dignũ est dici.i.nõ potest ab aliquo dici qd ei⁹ stulticia meruit vt diceret.

De.Hem quid ais? Phor.Geta si meministi id quod olim dictum est: subijce. Hem non dico: quasi non noris: tentatum aduenis. Demip.Egon autem tento. Geta.Stilpho.Phormio.Atq adeo quid mea? stilpho est.Demi.Quem dixti? Phormio.Stilphonem inquã noueras? Demi.Neq ego illuz noraz: neq mibi cognatus fuit quisꝙ isto nomine.Pho.Ita ne: nõ te horum pudet? at si talentum rem reliquisset decem.Demipho.Dij tibi male faciant.Phormio.Primus esses memoriter progeniez vestram vsq ab auo atq atauo proferens.Demiph.Ita vt dicis: ego tuz si aduenissem: qui mibi cognata ea esset: dicerem.itidem tu face: cedo qui est cognata? Geta o.En noster recte: heus tu caue.Phormio.Dilucide expediui quibus me oportuit iudicibus: tum id si falsum fuerat: filius cur non refellit.Demipho.Filium narras mibi: de cuius stulticia dici (vt dignum est) non potest;

Phor.at tu demipho qui es sapiens adi magistratus id est vade ad homines in officio constitutos pu
ta ad iudices vt ipsi magistratus reddant tibi iterum id est secundo iudicium id est sententiam de eadē
causa quādoquidem quia certe tu solus sine alio regnas id est more regum solutus es legibus et liber
tatem opprimis et tibi soli licet adipisci.i.assequi obtinere hic id ē athenis vbi leges vigent ꝛ libertas
bis id est iterum iudicium id est sententiam de eadem causa.et hec oīa ꝑ ironiā fuut dicta.De.etsi id est

Phor. At tu (qui sapiens es) magistratus adi. iudi
cium de eadem causa iterum vt reddant tibi quando
quidem solus regnas:et soli licet hic de eadem causa
bis iudicium adipiscier.De. Etsi mihi facta iniuria ē
verumtamen potius ꝙ lites secter aut ꝙ te audiam:
itidem vt cognata si sit: id quod lex iubet: dotem da
re.abduce hanc.minas quinq; accipe. Phor. Ha ha
he.homo suauis.De.quid est?num iniquū postulo?
an ne hoc quidem ego adipiscar:quod ius publicū ē?
Phor. Ita ne tandem queso:itidem vbi meretricem
abusus sis:mercedē dare lex iubet ei: atq; amittere?
an vt ne quid ciuis turpe ī se admitteret propter ege
statē:ꝓximo iussa ē dari:vt cū vno etatē degeret? qd̄
tu vetas.De.Ita proximo quidem:at nos vnde aut ꝙ
obrem? Phor.Ohe.actum(aiunt)ne agas.De.Non.
agam? Immo haud desinam: donec perfecero hoc

quāuis iniuria est mihi facta:ve
rūtamen potius est supple siue
satius est mihi dare dotē.s.id qd̄
lex iubet itidem: id est similiter.
vt: id est sicut si sit vere cognata
mea. Potius ē ergo id facere ꝙ
secter: id est exerceam lites :id ē
cōtrouersias negocia causas aut
ꝙ audiam te ita blacterantem ꝛ
mihi detrahentem.abduc:id est
tecū reduc in domū suā hāc puel
lam. accipe pro dote quinq; mi
nas:id est quinq; libras . Phor.
Ha ha he hic risu destruxit quod
pretendebat senex homo suauis
id ē iucundus ac lepidus es sup
ple ridendo hoc dicit. De.quid ē
propter quod rides? Num: id ē
nunquid:quasi dicat non postulo
id est iniquum:id ē rem iniustam
an: id est vtrum ne quidem.i.nec
etiam adipiscar:id est obtinebo
id quod est ius publicum : id est
totius communitatis? Phormi.
queso ne: id est vtrum tandem ē
supple ita vt sequitur. Vel sic ne
id ē vtrum tandem lex iubet ita
scilicet dare mercedem ei scilicet
ciui phanio vxori antiphonis?et
amittere: id ē a se dimittere? vel
amittere id est perdere eam: iti
dem id est similiter vt siue vbi id
est quando abusus sis: id est ali
quis abusus sit meretricem pro
mretrice quā soluit et a se emit
tit. Vtimur cum honore abutimur cum iniuria vbi adiutor iungitur accusatiuo more antiquo: vt Dio
medes testatur. vel sic potest astrui. vtrum lex iubet dare ei phanio ciui mercedem et amittere a se iti
dem vt.i.tanꝙ meretricem vbi.i.qn̄ abusus sis ea.et melior ē ista structura meo iudicio. An.i.vtrū ci
uis ī seino.s.phaniū puella iussa ē dari ꝓximo.i.suo cognato.vt ne q̇d.i.vt nō aliq̇d admitteret in se tur
pe.i.inhonestum puta,aliq̇d lasciuie ꝓpter egestatem.i.propṫ inopiā et penuriā victus vt degeret eta
tem.i.vt traduceret vite sue tp̄s cū vno viro et hn̄.nā pudicitia est vnius sentētia viri.ait Donatus qd̄
scil; vt degat etatem cu; vno vetas.i. impedis.De.quidem id ē certe iussa ē dari ita vt dicis proximo
per ironiam dicit.at vnde.i.ex qua occasione nos sumus ei proximi.aut ꝙobrē.i.quare sumus ei ꝓximi
Phor.Ohe interiectio hois affecti fastidio ob inculcata et repetita sepius similia.aiunt.i.dicunt hoies
i.ita fertur ita dicitur:hec ponūtur vbi prouerbiū ē.ne agas actum.i.ne retractes qd̄ iam ē confectū iu
dicatum et conclusum.acta res est de qua sententia prolata est. De. non agam actum.immo id est . sed
non desinam.i.non cessabo donec.i.quousq; perfecero hoc.i. donec deduxero hoc negocium ad exitum.

Phor. Ineptis id est insanis: efficeris ineptus: et desipiscis: et quod dr̄ tu agis stultum. Nam vt a sapi
pientia sapis dicimus, ita ab ineptia ineptis. Declinatur autem Ineptio ineptis ineptiui ineptire. De.
Sine modo verba sunt cōminatoria quasi quod dici solet, dimitte mihi facere et videbis quid ego sum
facturus. quasi sine id ē permitte modo id est tantummodo: id est patientiam habe tantummodo et vi
debis quid faciam tandem. Phormi. Postremo aduerbium id ē deniq̄ o demipho nihil rei id ē negocij
est nobis tecum id est quod inep
te dici solet. nihil habemus ad fa
ciendū tecū. vbi esset dicendum
nil nobis rei aut negocij tecum ē
tuus gnatus id ē tuus filius an
tipho ē damnatus vt ducat pha
nium non tu es damnatus ad id
faciendum. nam tua etas iam pre
terierat ad ducendum: id est ad
vxorem capiendam. iam non ido
neus es propter etatē. De. Ego
puto illū filium meum dicere om
nia hec que dico nunc aut si non
dicat idem. quidē id ē certe pro
hibebo ipsum filium domo: id ē
a domo mea eijciam seu arcebo
ne ingrediatur cū hac vxore pha
nio. Get. summissa voce dicit. he
rus meus ē iratus. Phormi. tute
id est tu met melius id est magis
congrue et conuenienter feceris
id est facies idem quod tu dicis
videlicet prohibebis ipsum do
mo vna cum vxore &c. quod dici
solet melius erit ꝙ tu facias illō
quod minaris: quasi ostendat se
nihil habere conuentionis cum
antiphone. De. o infelix id est in
fauste mihi. itan id est vtrum pa
ratus es facere ita omnia aduer
sum me: id est contra me. vel face
re me aduersum omnia. id est cō
tra omnia. Phormi. Summissa
voce alloquitur getam. hic senex
metuit nos. tametsi: id est quamuis
dissimulat: id est fingit ac menti
tur sedulo: id est instanter quasi
sine dolo. Geta. Bene habent id
bn̄ se res hn̄t. pncipio sunt sup. tibi. i. tu habes bona pricipia ad cetera ꝯsequenda ad q̄ niteris atq̄ ten
dis. Phor. Quin. i. quinimo feras. i. toleres sustineas equo aīo id qd̄ ē ferendū. i. tolerandū. feceris. i.
efficies tuis factis. i. per tua facta dignū. i. rē dignam vt simus amici inter nos. De. Egon. i. vtrum ego
expectā. i. desiderē optam tuā amicitiam. q. d. non. aut virum velim aut visū. i. videre aut auditum. i. au
dire te. q. d. non Phormi. Si concordabis id ē si concorditer viues cum illa nuru tua habebis nurum
que oblectet. i. consoletur foueat tuam senectutem. Respice etatem tuam. i. rationem habeas etatis tue.
Deme. Ipsa oblectet te non me. habe eam tibi. i. cape illam pro te qm̄ mihi non est cordi. Phor. no. i.
sz minue irā ꝯ temnēdo dicit. q. d. qd̄ dici solet. et amore dei compesce irā vel noli irasci. De. age hᵒ qd̄ di
xi scilicz habe eam tibi et abduc a nobis. Jam satis verborum est. i. sufficiunt ea que dicta sunt. nisi tu
properes abducere id est auferre a nobis mulierem phanium ego eijciam illam. O phormio ego dixi
leno verbo quod volebam. Phor. Si tu attigeris illam puellam secus id est aliter ꝙ dignum est id est

Phor. Ineptis. Demea. Sine modo. Phor. postre-
mo tecum nihil rei nobis demipho est: tuus est dam-
natus gnatus: non tu. Nam tua preterierat iam ad
ducendum etas. Dem. omnia hec illum puto que ego
nunc dico dicere: aut quidem cum vxore hac ipsum
prohibebo domo. Ge. Iratus est. Phor. Tu te idem
melius feceris. De. Itan es paratus facere me aduer
sum omnia infelix. Phor. Metuit hic nos: tametsi
sedulo dissimulet. Geta. Bene habent tibi principia.
Phor. Quin quod est ferēdum feras: tuis dignū fa
ctis feceris: vt amici iter nos simus. De. Egon tuam
expetam amicitiam, aut te visum: aut auditum velim?
Phor. Si cōcordabis cū illa habebis q̄ tuā senectutē
oblectet. respice etatem tuam. De. Te oblectet. tibi
habe. Phor. Minue vero iram. De. Hoc age. satis iā
verborū ē: nisi tu properes mulierē abducere: ego illā
eijciā dixi phormio. Phor. Si tu illam attigeris secus

ꝙ decet liberam mulierem attingi: ego impingam. i. impellam illidam suscitabo tibi grãdem dicam. a di ca dice. i. magnam causam seu magnum libellum iniuriarum vt prius dictum est. O demipho dixi quẽ admodum prius dixeras. Deinde vocat getam recedendo. Heus aduerbium vocantis: si quid fuerit opus presentia mea id est si in aliquo fuerit mea presentia opus inuenies sup. me domo, i. in domo. Ge. intelligo id est capio quid vellis.

ꝙ dignum est liberam: dicam impingam tibi gran-dez: dixi demipho: si q̃d opus fuerit: heus demo me. Ge. Intelligo.

Demipho senex. Geta seruus.

Hegio. Cratinus. Crito aduocati.

Uanta me cura et sollicitudine affecit gnatus: qui me et se hisce impediuit nu-ptijs: neqꝫ mihi incõspectũ ꝓdit: vt saltẽ sciã: quid de hac re dicat: quid ve sit sentẽtie: abi tu: vi se: redierit ne iã: an nondũ domũ. Ge. Eo. De. Uide-tis quo i loco hec res siet. q̃d ago. dic hegio. He. Ego cratinũ cẽseo: si tibi videt. De. Dic cratine. Cra. Me ne vis? De. Te. Cra. Ego que in rem tuã sint: ea veliꝫ facias mihi sic hoc videtur. ꝙ te absente hic fili⁹ egit: restitui in integrum equũ ac bonum est: et id impetra bis dixi. Dem. Dic nunc hegio. He. Ego sedulo hunc dixisse credo: veruꝫ ita est: quot homies tot sententie

Uanta ꝛc. Hec ẽ deliberatõ in q̃ aduocati sũt. quorꝫ vnus sua dꝫ: alter dissua det: terti⁹ eius-modi sententiã dicit: vt rursũ de liberatõe opus esse videat. De. ꝙta cura: exclamando lege ꝛ ꝙ-ta sollicitudine. q. d. Magna na-tus me⁹ scilꝫ antipho affecit me. Cura est in spe bonorũ. sollicitu-do in metu malorũ: qui scꝫ filius impediuit. i. itricauit iuoluit. im-plicuit me ꝛ se hisce nuptijs. i. in his nuptijs vel per has nuptias neqꝫ filius ipse prodit. i. emergit comparet mihi in ꝯspectum id ẽ ante oculos vt saltẽ sciã quid di-cat ipse de hac re id est de his nu-ptijs: ve. i. vel quid sentẽtie sit ei id est quã habeat sniam ꝛ opini-onez de hac re. tu Geta abi vise id est vade ad videnduꝫ: ne id ẽ vtrum filius iã redierit domuꝫ. an nõdum. i. non adhuc redierit Ge. Eo. i. vado ad videndũ. De. vos aduocati videtis i quo loco id est i quo statu hec res sit. s. ne gociũ de nuptijs. o hegio dic q̃d ago? i. agere debeo. He. ego cen-seo. i. iudico cratinũ debere sup. prius dicere si tibi videtur. i. bo num ꝛ decens esse iudices. De. o cratine dic q̃d agere d̃beo. Cra. ne. i. vtrum vis me dicere? De. vo lo sup. te dicere. Cra. ego. veli. i. volo ꝙ facias ea q̃ sũt i rẽ tuã. i. in tuã vtilitatẽ h̃ ẽ q̃ sint tibi vtilia h̃ qd̃ seq̃tur videt mihi sic. i. ẽ mea opinio ꝛ snia talis. equum est. i. ho nestum ac iustũ ꝛ bonũ. i. vtile ẽ id qd̃ fili⁹ egit h̃. i. athenis te absente restitui i integrum. i. reduci in ar bitriũ tuũ ꝛ esse irritũ ꝓinde ac si nihil factũ esset: ita vt tibi integrũ sit ac liberꝫ defendere cãm vt pri⁹ potuisses. Uel sic intellige equũ ꝛ bonũ est te sup. vl' filiũ restitui in integrũ. i. in libertatem ꝛ arbitriũ huius rei nõ faciẽde: ꝙ. i. quia filius egit id te absente. qui modus dicendi ex iure sumptus est: vt liq̃t digestis de in integrõ restitutione. Et tu demipho impetrabis. id est obtinebis id scꝫ vt restituaris vl' res restituatur in integrum. dixi. id est sententiam meam sum elocutus. quod verbum in fine oratio-num apponi consueuit. nam dicere significat accommodate appositeqꝫ loqui. Inde dictio dicitur orõ festiua atqꝫ diserta. De. o hegio dic nunc quid agere debeo? dic. i. eloquere. He. ego. credo hunc cratinũ dixisse sedulo id ẽ instanter ꝛ sine dolo ꝛ quasi serio: verum. i. sed ita est. i. ita res se habet: vel sit verũ nomen sic: ita ẽ verum. i. hoc prouerbium verum est. i. tot sunt sententie. i. opiniones quot sunt homies

suus cuiqȝ mos: mihi non videtur: quod sit factum legibus rescindi posse et turpe inceptu est. Demip. Dic crito. Cri. ego amplius deliberanduȝ censeo: res magna est. He. Nunquid nos vis? Dem. Fecistis probe: incertior sum multo ꝙ duduȝ. Geta. Negant redijsse. Demi. Frater est expectandus mihi: is quod mihi de hac re dederit consilium exequar: percunctatum ibo ad portum: quo ad se recipiat. Ge. At ego antiphonē queram: vt que acta hic sint sciat. Eccuȝ ipsum video in tempore huc se recipere.

Antipho. Geta.

Nimuero ātipho multis modis cū istoc animo es vituperandus. Ita ne hinc abijsse: et vitam tutandam alijs dedisse: alios tuam rem credidisse magis ꝙ te animaduersuros? Nam vtut erant alia illi certe que nūc te domi est consuleres: ne quid propter tuam fidem decepta pateretur mali. Cuius nunc misere spes opesqȝ sunt in te vno oēs site. Ge. Eqdem here nos iam dudum hic

Cuiqȝ.i. vnicuiqȝ suus mos.i. ꝓprius modus est. nō videt mihi.i. nō est mea snīa id qđ sit factum id est iudicatum legibus.i. scđm leges posse rescindi.i. retractari ⁊ irritū fieri ⁊ id. s. rescindere legib⁹ factuȝ est turpe inceptu.i. ad incipiendum vel vt incipiatur. De. o crito dic id est eloquere quid agam. Crito. ego censeo esse deliberandum id est consultandum amplius id est latius ⁊ accuratius id est iudico esse opus ampliori deliberatione: res id est materia negociū causa controuersia est magna id est magni pōderis ac momēti. He. nūquid id est nonne aliquid aliđ vis nos facere sup. quod dictuȝ est abire cupientis cum videat nō esse vltra sua op⁹ opa. De. ꝓbe.i. certe fecistis ꝑ ironiam dicit. q. d. optime consultastis. s. suȝ multo interior id est magis in dubio ꝙ dudū.i. pauloāte ꝙ dixissetis vr̄as sententias. Ge redijt geta dicēs filiū nō redijsse, domestici negant filiū redijsse.i. dicūt ꝙ nō redijt. De. frater chremes ē mihi expectandus exequar.i. faciam complebo pagā id ꝯsiliuȝ qđ is frat dederit mihi de hac re.i. de his nuptijs ibo ꝑcūctatum.i. inquisitum ad portū maris qua reditu rus est nauigio quoad.i. quousqȝ recipiat se id ē se reducat ac referat domum. Ge. at ego querā antiphonē vt sciat que acta sint hic id ē in hoc loco vbi ē desceptatuȝ de hac re: sed eccū.i ecce hic ꝓpe video ipm antiphoneȝ recipere se.i. se referre huc in tpe.i. mature tēpestiue ꝯgrue auspicato ac bona hora qđ dici solet. dicit autem hoc seorsum a sene.

Nimuero ⁊c. Hic antipho se incusat ꝙ abierit et simil' getā de rebus oībus interrogat. Anti. alloquitur seipsum. Enimuero.i. certe tu antipho cum istoc animo.i. tu Antipho istius animi vel habens istū aīm es vituperandus multis modis. Ita ne decȝ sup. te hic abijsse.i. discessisse ⁊ dedisse.i. ꝯmisisse tuaȝ vitam tutandā id est defendendam alijs phedrie ⁊ gete ⁊ phormioni. ⁊ bene vitam dixit: nam si abstrahatur ab vxore putat se non posse viuere: sed mortis ꝑiculum eē subiturum. ⁊ decet te credidisse.i. putasse alios scȝ phedriam ⁊c. magis aīaduersuros.i. habituros cure: ⁊ tuam.i. tuum negocium ꝙ te. Nam vtut.i. vtcūqȝ hoc est qualitercūqȝ alia in neutro genere.i. reliqua que debuisset curare erāt.i. se habebāt: certe.i. saltem consuleres id ē prospicere seu prouidere debebas illi phanio que nunc est domi tue ne quid id ē ne aliqđ mali ipsa decepta propter tuā fidem.i. ꝑ tuā ꝓmissionem pateretur. Cuius phanij nūc.i. h' tempore misere infelicis oēs spes.i. expectatōes oēs opes.i. facultates sunt site.i. posite collocate i te vno

i.solo. Ge. et qdem. o here. i. dñe iádudũ. i. pauloãte incusam⁹ h. i. exclamur culpam⁹ redaguim⁹ te absentem q̃ abieris. i. discesseris. An. qrebam teipm. Ge. psequtur inceptum fmonem: sz ea cã. i. eo q abieris nihilomagis. i. nihiloplus defecimus. i. succubuim⁹ defatigati sum⁹ in defensione tui. An. obsecro loqre i. dic in quo loco. i. in quo statu res. i. negocia et fortune mee. i. mea infortunia vel mei euentus sunt: nunquid subdolet. i. aliquãtulũ dolet patri meo q abierim nec subierim eius ɔspectum. Ge. etiam nihil id id est nullaten⁹ nullomõ dolet ei q abieris: quia ex hoc ɔsiderat te nimio patris timore nõ audere subire conspectuz eius. An. et porro. i. deide quid spei est? Ge. nescio quid spei est. An. ah interiectio dolentis. Ge. nescio nisi q sup. phedria non cessauit eniti. i. conari laborare p te. Anti. nihil noui fecit ipse phedria: qm̃ solit⁹ est hoc facere vel quia soleo pro eo idem facere vel qz nihil mihi obtinuit noui suo nixu. Get. tum id est deide phormio p̃buit id ẽ p̃stitit ostẽdit exhibuit se hoiem strẽnuuz. i. acrem fortẽ itidez id est siĺr in hac re vti. i. sicut i alijs rebus. Anti. quid is pasit⁹ fecit? Ge. ipse cõfutauit v̄bis. i. ɔuicit per verba patrez admodũ. i. valde iratum. Ant. eheu interiectio hic ostẽdit admirationem facti phormionis et approbatiões ppterea subditur o phormio. q. d. multum tibi debeo aut aliqd tale. Get. porro. i. deinde vel certe ego feci sup. qd potui. An. o mi geta amo vos omnes. Ge. p̃ncipia obtinẽdi voti sic se habent: vt dicq; ita q cõfutatus est senex adhuc res est tranquilla id ẽ negocium nihil habet turbatõis: et pater mãsurus est id ẽ expectaturus est patruũ. s. Chremetem patrem phedrie: dum. i. quousq adueniat huc. Anti. Quid. i. cur mansurus est eum pater? Ge. vt aiebat. i. put dicebat velle. i. volebat se facere de consilio eius id ẽ ex eius consilio id quod attinet ad hanc rem de nuptijs istis vĺ pro vtpote: vel quia aiebat se vĺle facere etc. Antip. o geta q̃tus met⁹ ẽ mihi. i. q̃tũ timeo patruũ meũ. i. frẽm p̃ris venire nũc huc saluũ icolumẽ. nã vt audio. i. intelligo: aut viuã aut moriar p vnã. i. solã sniaz ei⁹: qz sine phanio ñ potero viuere. G. phedria adest. i. aduenit tibi. i. ad tuũ solatiũ. An. Utinã adessz. Ge. Eccũ. i. ecce h eũ. s. exit. i. egredit foras ab sua palestria. i. a domo lenonis in q̃ ipe amator assidue exercitat⁹ ẽ. Plaut⁹. Abstine a palestria vbi demẽs desudabit

te absentem incusamus qui abieris. Antip. Teipsum
querebam. Geta. Sed ea causa nihilomagis defeci-
mus. Antiph. Loquere obsecro: quonam in loco sunt
res et fortune mee: nunquid patri subdolet? Geta. Ni
hil etiam. An. Ecquid spei porro est. Ge. Nescio. An.
Ah. Geta. nisi phedria haud cessauit pro te eniti. An
tipho. Nihil fecit noui. Geta. Tum phormio itidẽ mi
hi hac re: vt in alijs strenuum hominem prebuit. An.
Quid is fecit? Geta. Confutauit verbis admodum
iratum patrem. Antipho. Heu phormio. Geta. Ego
quod potui porro. Antip. Mi geta omnes vos amo.
Geta. Sic habent principia sese vt dico adhuc tran-
quilla res est: mansurusq patruuz pater est duz huc
adueniat. Antipho. Quid eum? Geta. Ut aiebat de
eius consilio sese velle facere. quod ad hanc rem atti-
net. Antip. Q̃tus metus est mihi venire huc nunc sal-
uum patruum geta. nam (vt audio) per eius vnã aut
viuam: aut moriar sententiã. Ge. Phedria tibi adest.
An. Utinam? Get. Eccuz ab sua palestria exit foras.

Phedria. Dorio leno.
Antipho. Geta.

Comedia.V.

Orio rc. In hac scena phedria petit a lenone dorione vt aliquādiu expectet neq3 det militi pāphilā quā illi vēdidit ꝓpterea ꝙ phedria nō afferebat pecunias ꝓ emptōe illius puelle. pollicetur em̄ se intra triduū allaturū q̄cquid est pollicit⁹ ⁊ q̄de3 cū feno re alioq̄ se facile passurū: vt puella eripiatur sibi ⁊ militi tradat̄ p̄cium danti. Phe. o dorio leno, obsecro audi. Do. nō audio naz tu nō affers nisi nugas nec nūmos p̄fers.

Orio audi obsecro. Do. Nō audio. Phe. Parumper. Do. Quin omitte me. Ph. Audi quid dicam. Dor. At eniz tedet iaz audire eadem millies. Phe. At nunc dicam: quod tu libenter audias. Do. Loquere audio. Ph. Nequeo te exorare: vt maneas triduuz hoc: quo nunc abis? Do. Mirabar si tu mihi quicq̄ afferres noui. Anti. Hei metuo lenonem: ne aliquod suo suat capiti. Ge. Idez ego metuo. Phe. Non mihi credis? Do. ariolare. Ph. Sin fidem do. Do. Fabule. Phedri. Feneratuz istuc beneficium pulchre tibi dices. Dor. Logi. Phe. Crede mihi gaudebis facto verum hercle hoc est. Dorio. Somnium. Phed. Experire: non est longum. Dori. Cantilenam eandem canis. Phedria. Tu mihi cognatus: tu parens: tu amicus. Dorio. Garris modo.

Phe. audi parū per. i. paruo tempe. Do. qui. i. quin imo. et h3 vim corripiēdi vel im pandi: omitte me. i. qđ d̄r dimitte me in pace: tenebat em̄ eu3 ne puella3 militi traderet. Phe. audi quid dicā. Do. at em̄. i. sed certe iā tedet me. s. tedio affect⁹ sum audire eadem. i. easdem res millies. i. mille vicib⁹. Ph. at nūc dicā id quod audias libenter. Do. loquere audio te. i. p̄beo tibi aures. Phe. nequeo exorare te. i. ꝑsuadere tibi vt maneas. i. expectes hoc triduū. i. spaciū triū dierum neq3 tradas puellam alteri volenti dare pecunia3 p̄sentem. quod cu3 audiret leno discedere cepit quasi nihil noui audiēs: idō subdit phedria quo abis. i. discedis nūc. Do. mirabar si tu afferres mihi quicq̄ noui. An. hei interiectio dolentis metuo lenonē id est redēptore3 puellarū quas postea vendat ne suat a suo is. i. assuat appingat adiūgat affigat apponat suo capiti. i. ne in ea3 se inducat sniam vt puellam alteri tradat futur⁹ phedrie maxio dolori vel ne suat aliq̄d capiti phedrie: vt vlt dicere. Do. id e ne aliquid apponat capiti. i. vite phedrie. i. ne aliquid faciat quo languescat phedria pre dolore tandē ne impingat aliq̄d capiti phedrie. i. ne illū verberet aut fustiget. nam videbat eos a longe decertantes. nā leno linquere eū volebat ⁊ phedria retinebat. Ge. ego timeo idē qđ tu metuis. Phe. nō credis mihi Dor. ariolare in scđa īperatiui: ab arioloɼ laris. v̄bo deponēti. i. diuina. nā ariolari est diuinare ab aris dictū. Phe. Sin. i. s3 si do. i. facio tibi sanctā ꝓmissionē. nam dare fidē est scē ꝓmittere. Do. fabule. i. nuge sunt oēs tue ꝓmissiōes. Phe. dices istud bn̄ficium qđ feceris expectādo triduū esse feneratum tibi. i a te mihi sup. pulchre. i. ꝯmode ⁊ venuste. nā sum tibi gr̄am relaturus ⁊ q̄dem cū fenore ⁊ augmento tanq̄ si illud bn̄ficium mihi feneraueris. Do. logi. i. ridicula sunt sup. tua verba seu dicta ꝯtemnenda fabule nuge. ⁊ declinatur logi logoɼū logos: sed in singulari d̄r logos qđ est grecu3 ⁊ ita logi logoɼū a greco s̄mone est: vt inq̄t Noni⁹. Et. ꝓ gallo bene exponit quid sit logi logoɼū. Ego te certo scio oēs logos q̄ ludi dicti sunt aīaduertisse. Phe. crede mihi gaudebis. i. ꝓpter illđ factum si expectaueris vel gaudebis facto ꝓ facere aut fecisse. hercle iurātis est h̄ ē verum. s. te gauisuz facto ⁊ ita dictū suu3 ꝯfirmauit. Do. somniū ē sup. qđ tu dicis. q. d. nō plus h3 momēti tuū dictū ꝙ somniū. Phe. expire. i. ꝓba fac expientiā siue piculum nō ē longum tp̄s qđ peto. s. triduū h̄. Do. Canis. i. cantas candē cantilenam. i. nihil noui affers in iisdem stas nugis ⁊ logis. Phe. Tu eris mihi cognat⁹ si h̄ feceris tu eris mihi parēs. i. tanq̄ pater tu eris mihi amic⁹. Do. mō tu garris. i. nugaris vana effutis ⁊ null⁹ ponderis

Phe. adeon id ē vtrum ē verum te esse ingenio adeo duro. i. te habere naturā & mores ita duros & inexo rabiles. i. inflexibiles impsuasibiles a quibus vel a quo ingenio. i. natura tua nihil pōt exorari id ē obti neri seu impetrari. es ergo natura ita dura vt nequeas molliri. i. mulceri mitigari mollis fieri et exora bilis facilis suauis ac mā̄suetus neq; mīa neq; precibus. Do. adeon. i. ē ne verū vl' decet ne te eē adeo in cogitantem. i. incōsideratuz atq; imprudentem vt seducas. i. decipias me dictis phaleratis. i. ornatis a

Phe. adeon ingenio te esse duro: atq; inexorabili: vt
neq; misericordia neq; precibus molliri queras? Dori.
Adeon esse incogitantem atq; impudentem phedria
vt phaleratis dictis seducas me: & meam ductes gra
tis? An. Misertum est. Phe. Hei verbis vincor. Ge.
q̄ vterq; est similis sui? Phe. Neq; (antipho alia cum
occupatus esset sollicitudine) tum hoc esse mihi ob-
iectum malum. An. ah quid istuc autem est phedria.
Phe. O fortunatissime antipho. Ant. Ego ne? Phe.
Cui quod amas domi est: nec cum huiusmodi vnq̄
tibi vsus venit: vt conflictares malo. An. Mihin do-
mi est? immo (quod aiunt) auribus teneo lupum. nam
neq; quomodo a me amittā inuenio: neq; vti retineā
scio. Dor. Ipm istuc mihi in hoc est. Antip. Eia ne pa
rum leno sies nunquid hic ɔfecit? Phe. hiccine homo

phalere rarum tractum est pha- leratus ta. tum. et vt ductes id ē ducas tecū meam puellā gratis i. sine p̄cio & mercede. A. lenonez sup. misertum est phedrie. i. leno habuit miaz de phedria & ironia ē dicit Dona. quasi longe absit a miserēdo leno. Declinatur āt mi seret miserebat misertum est vel misertuz fuit sicut tedet tedebat pertesum est vel fuit. Phe. hei in teriectio dolentis et conuictivin eorum verbis id est confutor. Ge. q̄ id ē quantum vterq; leno et phe- dria ē similis sui: id ē sui vtens moribus et quod dici solet sunt bene de suo vultu inepte: cum di- cendum esset sunt multum sui si- miles quasi suis p se quisq; vten- tes moribus. Ph. dolet phedria non posse sibi contingere vt poti- atur puella eo tēpe quo antipho ē occupatus alia sollicitudine ma iore cuius cōparatione minus si bi malum illud exprobaretur. ne q; hoc malum de emptione puel le esset mihi obiectum id ē expro bratum tum id est tunc cum anti- pho esset occupatus id ē deten- tus alia sollicitudine grauiore q2 de nuptijs. An. q2 de antiphone fecit phedria mentionē: ideo sub dit o phedria quid istud est de q̄ loqueris et es sollicitus. Phed. o antipho fortunatissime. i. felicissime. A. ne. i. vtrum ego sum fortunatissimus. Phe. continuat phedria sermonem cui scilicet tibi id qd amas est domi nec vsus venit id est opus aut necesse fuit. nam vsus se- pe capitur pro opus: vnq̄ tibi ɔflictares. i. frequenter confligeres l seu desertares cum hmōi malo ho mine scz lenone. An. mihin. i. vtrum dicis q id qd amo est mihi domi: immo teneo lupum auribus: id ē per aures prouerbium est: ideo subdit quod homines vulgo aiūt de illis q̄ sunt pplexi et districti quod statim subdit. nam neq; inuenio quomodo amittam a me eam vxorem. i. qua via reijciā a me vetāte le- ge neq; scio vti. i. qualiter retineam eam mecum nolente patre. Do. istō ipsuz qd tu dicis esse tibi i vxore ē mihi in h phedria. nam non scio qua via eum a me reijciam et qua via retineā cuz desint numini vl' i h dicit pro in hoc negocio de emptione puelle Pamphille. An. eia hoc tantis. nunquid. q. d. non hic scilicet phedria confecit id ē efficit ne id ē vt nō sis parum leno. q. d. nōne ē verum q phedria efficit vt sis par- leno id est vt non multum vendideris puellam et ille est parum leno qui parum vendit puellas cum ta- men soleant lenones q̄maxime possunt eas vendicare. et vt plurimū carissimo precio. & hoc dicebat an tipho ad lenonem qui dixerat idem sibi esse in phedria. quod erat antiphoni in phanio quasi dicat scio q̄re hoc dicas q videlicet non vendideris puellam quāti volebas vendere. Deide excipit sermonez phedria. Phedri. Hiccine id ē vtrum petis an confecerim ne hic esset parum leno eo q ipse scilicz leno

inhumanissimus id est crudelissimus homo vendidit meaz pamphilam amicam. Ge. quid id est cur vendidit. An. ain id est dicis ne ꝙ vendidit? Phe. Do. q̄ indignum facinus: q̄tum magnum malum per ironiam dicit et irrisionem vendere ancillam id est seruam emptam suo ere id est suis pecunijs. Phed. nequeo exorare id est obtinere vt maneat id est expectet et mutet id est variet fidem id est promissionem suam cum illo qui vendidit hoc triduum id est dumtaxat per hoc spacium trium dierū dum id est q̄diu aufero id ē extorqueo ab amicis id argentum quod est promissuz illi a me. Si non dedero argentum promissum tum id ē tunc ne opertus sis: id est ne operiaris hoc est expectes. ab operior operiris opert⁹ sum vel fui. Preterea id est vltra triduum ne quidem: id est nec etiam vnam horā id est per spacium vnius hore. Do. obtundis me supple id ē mihi molestus es: et tedio afficis tuis sermonibus. An. O dorio leno id tempus quod orat id ē petit non est longum. sine id est permitte ꝙ supple exoret id est obtineat ipetret quod petit ideꝫ phedria conduplicauerit pro conduplicabit: coniunctiuum pro indicatiuo: tibi hoc premiū quod bene promeritus fueris: id ē quod bene merueris. nā promeremur seu promeremus bona tantum: commeremus autem aut commeremur mala. Dor. istec que dicis sunt verba id est deceptiones: vt verba dat omnis amans: vel sūt verba que verbotenus dūtaxat efferuntur nullaꝫ ad rem seu nullum ad effectuz processura. An. ne id est verum sines id est patieris pamphilam priuari hac vrbe et abduci a milite in longinquas regiones. tum id est deinde preterea id ē insuper poteris ne pati amorem horū pamphile et phedrie. sed masculinum preponderat feminino distrahi id est dissipari disiungi dirimi. Do. neqꝫ ego potero neqꝫ tu poteris pati eorū amorem distrahi. vel sit conceptio neqꝫ ego neqꝫ tu poterimus pati &c. Ge. oēs dij diunt. i. dent tibi id quod est dignum id ē quod meruisti. et hoc propter illud quod dixit neqꝫ ego neqꝫ tu. que verba omnia possent accipi in partem deteriorem. Do. ego tuli. i. toleraui complures id ē multos menses aduersum id ē contra ingenium meum id ē meam naturam te phedriam pollicitantem id est sepe promittentem et nihil ferentem: id est dantem seu afferentem tuli te inqꝫ flentem vt sine pecunijs me moueres ad misera tionem, nunc contra: id ē ediuerso repperi aliquem qui det omīa neqꝫ lachrymet: id est lachrymas effundat vt tu: da locum melioribus id est ditioribus te. An. hercle. iurātis ē certe si ego satis commemini id est si bene recordor et memoria repeto dies est olim prestituta id est prefinita tibi qua die dares. i. dare debebas precium puelle huic scilicet lenoni. Phe. factum est tempus fuerat mihi prestitum

inhumanissimus: pamphilam meam vendidit. Geta: Quid vendidit? An. ain? vendidit? Phed. Vendidit. Do. q̄ indignum facinus ancillam ere emptam suo Phedr. Nequeo exorare vt maneat: et cum illo vt mutet fidem triduuz hoc: dum id quod est promissum ab amicis argentum: affero. Si non tum dedero: vnam preterea horam ne opertus sies. Do. Obtundis. An. Haud longum est: id quod orat dorio: exoret: sine idē hoc tibi (quod bene promeritus fueris) conduplicauerit. Do. Istec sunt verba. An. Pamphilam ne hac vrbe priuari sines? tum preterea horum amorem distrahi poteris pati? Do. Neqꝫ ego neqꝫ tu. Get. Dij tibi omnes id quod est dignum diunt. Do. Ego te complures aduorsum ingenium meum menses tuli pollicitantem et nihil ferentem: flentem: nūc contra omnia repperi qui det: neqꝫ lachrymet: tu da locum melioribus. An. certe hercle ego si satis ꝯmemini: tibi quidē ē olim dies: q̄ dares huic precōstituta. Phe. Factuz.

Do.ego non nego illō scʒ ꝙ dies fuerit tibi pstituta. An.ne.i.vtrū iam ipa dies.i.ipm tempus preterijt i.euasit. Do.non pterijt dies verū.i.sʒ hec dies antecessit ei diei prestitute ⁊ lex est lenonia semper pa ratiori puellam vendicare quicq̄d pmitituʒ sit. An.nō te pudet vanitatis.i.nō erubescis mētiri ac mē dacio fallere fide.nam vanitas est mēdatiū. Do.mīme.i.non me pudet dū.i.dūmodo vel ꝙdiu menda cium sit obrem.i.propter vtilitateʒ. Geta.o sterq̄liniū.i.sordes ipa nedum sordidus. Pho.o dorio tan deʒ i.sine longo smone respōde re ne.i.vtꝝ oportet te facere ita vt sis ita mendax. Do.ego sum sic.i.ea mente ea cōditione ⁊ tali bus moribus.si talibus moribꝰ placeo tibi vtere me scʒ. An.sicci ne.i.vtrum sic decipis hūc phe driam. Do.immo.i.sʒenimuero id est certe antipho hic phedria decipit me. Nam hic phedria sci ebat me esse hmōi.i.talium moꝝ ego credidi hunc phedriam esse aliter.i.alio modo se habere ita vt non esset ita pecunijs vacuus. Is phedria fefellit me ego ni hilo sum alter id est alia mente alijs ve moribus ac.i.ꝙ fui priꝰ q.d.nihilo id est in nullo sum mu tatus ab eo quod prius fui: sed vtut id est qualitercūqʒ hec que dico sunt id est se habent tamen ego faciā hoc.i.tradam militi pu ellam.miles dixit se dare pro da turum esse mihi cras mane argē tum: si o phedria attuleris mihi argentum prior id est ante mili tem vtar mea lege id est mea cō suetudine meo iure seu more le nonio vt is sit potior id est meli oris cōditionis q̄ est prior ad dā dum pecunias. Lex aūt lenonia est in qua priꝰ cōmodum est ꝙ fi des.

Do.Non ego istuc nego? Anti.Jam ea preterijt. Do. Non.verum hec ei antecessit. Anti.Non pudet vanita tis? Do.Minime: dū obrem. Ge.Sterquiliniū. Ph. Ah.Dorio ita ne tandeʒ facere oportet? Do.Sic suʒ: si placeo: vtere. An.Siccine hūc decipis? Do.Jmmo enīuero antipho hic me decipit. Naʒ hic me hmōi esse sciebat: ego hūc esse aliter credidi. Js me fefellit: ego isti nihilo sum aliter ac fui: sed vtut hec sunt: tamē hoc faciam. Cras mane argentum mihi miles dare se di xit: si mihi prior tu attuleris phedria: mea lege vtar: vt potior sit: qui prior ad dandum est vale.

Phedria. Antipho. Geta.

Quid faciā: vnde ego nunc tā subito huic argētuʒ inueniā miser: cui sʒ minꝰ nihilo ē: qd̄ hic si potuisset nūc exorarier triduū. huiꝰ pmissuʒ fuerat. A.ita ne hūc patiemur geta fieri miseꝝ q̄ me dudū (vt dixti) adiuuerit comit: q cū opꝰ ē

Quid faciaʒ.⁊c. Hic admōetur Geta de ratio ne aliq̄ incūda q̄ possit argen tum lenoni promissum cito extorqueri. Phedria.quid faciam vnde id est a qua ratione seu a quo homi ne ego miser inueniam nunc argentum promissum huic lenoni tam subito: cui scʒ mihi minꝰ nihilo idē est minus ꝙ nihil est mihi id est qui minus habeo ꝙ nihil. hyperbole: quod id est sed si hic leno potuis set exorari id est persuaderi induci in nostram sententiam triduum hoc id est hos dies. Dicere enim re cte possumus exoraui te hoc biduum ⁊ tu exoratus es a me hoc biduum id est te inducendo in meam sniam obtinui hoc biduum vel hoc biduum est a te persuaso impetratū: hoc argentū promissum fuerat mihi quo illi satisfecisset: vel hoc biduum fuerat prius nihil promissum ab eo. An.O geta ne id ē vtrū patiemur eum phedriam fieri ita miserum: qui phedria dudum id est pauloante vt dixisti mihi adiu uerit me comiter id est benigne suauiter non grauate seu egre sed facile. Nam comes sunt benigni fa ciles suaues homines qui erranti comiter prestant viam non grauati: quin.i.quinimmo cum.i.quan do vel quoniam opus est id est experiamur id est tendemus reddere ei rursus id est contra ediuerso

beneficium.i.vicem rependere ei pro beneficio ⁊ quasi paria cum eo facere. Geta. Eq̄dem scio hoc eē equum id est decens ⁊ iustum vt rependantur ei vices. An. ergo quia est equū age.i.da operaꝫ ⁊ experire ac de tuis viribus fac periculū tu solus potes seruare hunc ne aut pereat p̄ desiderio ⁊ amore: aut abscedat puellam secuturus. Ge. quid faciam vt eum seruem. An inuenias argentum. Ge. Cupio inuenire ei: sed edoce vnde inueniam id argentum. An. pater adest id est prope est hic.i.athenis a quo facile si velis tuis calliditatibus poteris quicq̄ extorq̄re. Ge. scio patrem adesse: sed quid tum.i. quid ex eo vis inferre. An. ab interiectio ridentis dictum id ē id quod dictum est. sat est.i. sufficit sapienti vel est generale prouerbium dictum id est breuis s̄mo ⁊ quasi quedam admonitio sat ē id est sufficit sapienti: quod etiaꝫ vulgo dici solet bono intelligenti pauca sufficiunt. Ge. ne.i. vtrū est ita vt ais vt mihi sat sit quod dixeris. Ant. ita est vt dico. Get. hercle sane.i. certe vel valde pulchre. id ē venuste ⁊ festiue lepide suades id est mones: ⁊ sub h̄ v̄ba discedebat antipho: ideo dixit geta etiam tu abis hinc id est ex loco. q̄ mihi soli negocium relinquens. Nō triūpho vt sit verbum id est non glorior non letor si nihil mali nanciscor id est acq̄ro inuenio ex tuis nuptiis: ni id ē nisi etiam nunc iubes id est vis me querere cruceꝫ id est supplicium vltimum quod sit de me in cruce sumenduꝫ i malo id est in i̅cōmodo ac infortunio seu in malitia ⁊ improbitate cā huius scꝫ Phedrie. An. Hic geta dicit verū. Ph. O geta quid. modꝰ interrogandi. ego sum alienꝰ a vobis id est suꝫ ne extraneus pro quo non debeatis laborare. q.d. non sum. An. haud.i. non puto te phedriam esse alienum a nobis imo nobis cure esse debere. Sed ne id est vtrum parum est: ꝙ senex demipho succēset id est irascitur sure nunc nobis: ni id est nisi etiaꝫ instigemus id est incitemus stimulemus vt nullus locus relinq̄tur preci.i. vt preces nō amittantur sed contemptui habeantur. Qui eniꝫ iam repulsam semel passus est non ei patet locus ad rursus postulandum. Phedria. Alius scilicꝫ miles abducet hinc ab oculis meis illam Pamphilam in locum ignotum. Hem interiectio dolentis ⁊ flentis ac gemētis: igitur q̄ est abducenda amica dū licꝫ id est dum potestis ⁊ dū adsum.i. presens sum nō diu futurus. O antipho vos duo loquimini mecū nouissima verba.i. vale: salue ⁊c. ⁊ cōtemplamini me.i. aspicite me extremum post hoc tp̄s forsitan vltra nō visuri. An. q̄obrem.i. quare te cōtēplabimur: aut q̄dnam.i. quid es facturus cedo.i. dic. Phe. quoq̄.i. quocūq̄ terraꝝ. vacat terraꝝ ⁊ locoꝝ gentiū q̄tum ad sniam: suo tā̄ lepore nō carent: quocūq̄ terraꝝ.i. i quēcūq̄ locum. Pamphila asportabitur.i. abducetur hinc id est ex hac vrbe

beneficiū rursus ei experiamur reddere. Geta. Scio equidem esse equum. Antipho. Age ergo: solus seruare hunc potes. Geta. Quid faciam? Antipho. Inuenias argentum. Geta. Cupio: sed id vnde? edoce. Antipho. Pater adest hic. Geta. Scio: sed quid tuꝫ? Antipho. Ha dictum sapienti sat est. Geta. Ita ne? Antipho. Ita.. Geta. Sane hercle pulchre suades: etiam tu hinc abis? non triumpho ex nuptiis tuis si nihil nanciscor mali: ni etiam nunc me huius causa querere in malo iubeas crucem. Antipho. Uerum hic dicit. Phedria. Quid ego a vobis geta alienus sum? Geta. Haud puto. Sed parū ne est quod omnibus nunc nobis succenset senex: ni instigemus etiaꝫ? vt nullus locus reliquatur preci? Phe. Alius ab oculis meis illam ignotum hinc abducet locum? hem dū igitur licꝫ: dumq̄ꝫ adsuꝫ loquimini mecū. antipho cōtēplamini me. An. q̄obrem? aut quidnā es facturus? cedo. Phedri. Quoquo hinc asportabitur terrarum:

certum ē.i.deliberatū est seu constitui psequi.i.vsq ad locum quo ibit sequi.aut certum ē pire.i.mori in via.Ge.Dij bñ vortant.i.in tuā vtilitatē et felicitatē vertant ac prosperitatē q̄si secundēt aut fortunent id qđ agas.i.facias vel dicas tñ agito sup.qđ proponis pedetentiz.i.caute a pedib⁹ ⁊ tēlādo.vel pedetenti cape pro sensim siue paulatiz.An.vide si q̄d opis.i.si aliq̄d auxilij potest affere huic sciliz phedrie.Ge.dicis si q̄d opis afferre possim:sz q̄d opis possuz afferre tuo iudicio?An obsecro q̄re iuestiga ne q̄d

certum est persequi:aut perire.Geta. dijbene vortāt quod agas:pedetentiz tamen.Antipho.Uide si quid opis potest afferre huic.Geta.si quid:quid?Antipho quere obsecro me quid pl⁹ minus ve faxit:quod nos post pigeat geta.Geta.Quero.saluus est:vt opinor.verum enim metuo malum.Antipho.Noli metuere:vna tecum bona malaq3 tolerabimus.Geta.Quantum opus est tibi argenti:loquere.Phedria.sole triginta mine.Geta.Triginta:hui percara est phedria.Phedria.Istec vero vilis est.Geta.age age ... [illegible]tas dabo.Phedria o lepidum caput.Geta.aufer te hinc.Phedria.Jam opus est.Geta.Jam feres:sed opus est mihi phormionem ad hanc rem adiutorem dari.Antipho.presto est audacissime quiduis oneris impone:et feret:solus est homo amico amicus.Geta.eamus ergo ad euz ocius.Phedria.abi.dic presto vt sit domi.Antipho.Nunquid est quod opera mea vobis opus sit?Ge.nihil verum.abi domum.⁊ illam miserā

i.vt non aliq̄d faxit.i.faciat plus vel minus qđ postea pigeat nos i.sit nobis molestie et dolori vbi pigeat ē personale.Ge.quero an aliq̄d possiz.Deinde excogitato mō extorquende pecunie subdit saluus est.Phedria vt opinor.i.vt mea fert opinio.et bene saluus dr̄ qui putabat inde suam salutez dependere.Uerum eni.i.sed certe metuo malum.i.infortuniū qđ mihi ex eo accidere pōt.vł malū i.suppliciuz et tormētū.An.Noli metuere tolerabim⁹ vna tecū bona ⁊ mala.Ge.q̄tum argenti est tibi opus.i.q̄to argēto eges.loq̄re.i.dic.Phe.trigita mine id ē libre sunt sole mihi opus.Get.Dicis trigita minas esse tibi opus.Hui interiectio ridentis vel admirantis q̄titatem precij o phedria ipsa percara id est nimis cara vel valde.Phe.vero.i.sed ista ē.i.talis puella ⁊ tāte forme ē vilis id est cōparanda paruo p̄cio in cōparatiōe sue venustatis.G.Age hortantis est aduerbium.Nam his verbis hortatur phedriam vt bono sit animo.Dabo.i tradam tibi ipsas minas triginta inuentas.Phed.o caput lepidum:id est o iucunde serue et festiue et tunc caput ponit pro toto ipso homine vel cape.o lepidum caput a quo est excogitata habende pecunie via.Geta.Aufer te.i.amoue te hinc.Phe.iam est opus vt afferaz me hinc.G.Jam.i.statiz feres pecunias ad dorionem lenonem sed opus est phormionem dari mihi adiutorem ad hanc rem.i.ad extorquendas pecunias.An.ipse phor.est presto i.paratus est ad oia et cōparet vbi volum⁹.vel presto ē id ē adest expeditus prōptus.Impone ei q̄duis oneris.i.qđlibet onus audacissime:vt sit aduerbiū:id ē liberrime sine timore vllo.et ipse phormio feret illud onus:ipse solus est amicus suo amico.quasi dicat pauci sunt ita amici suis amicis.Get.ergo eamus ocius id est velociter comparatiuum propositiuo ad euz phormionez.Ph.abi.dic phormioni vt presto sit id est vt adsit vt appareat seu compareat domi.An.Nunq̄d.i.vtrū est aliq̄d qđ.i.ad qđ faciendum opus sit nobis.i.egeatis opera mea.i.industria ac labore.Get.Nihil ē in quo sit opus opa tua Uerū.i.sed abi domū aduerbialiter ponitur domum et cōsolare illam vxorem tuam.s.phaniū miseram

quā ego scio nūc eē examinatam.i.cōsternatā pturbatā pterritā metu.cessas corripiē do.i.tardas abire domū ad eā cōsolādā.An.nihil ē qd faciāt eque.i.ita libēs vt qd abeā domū.Ph.interrogat Getā.Phedria.qua via.i.quomō facies istō.i.inuenies minas trigita.Ge.dicā tibi i itinere.mō.i.tantūmō amoue te hinc.

Quid ⁊c.Hic cōtinetur fratrum iam annis cōfectoꝝ congressio atqꝫ de nuptijs ipsis mutua consultatio

De.quid modus interrogādi ex abrupto ac repente,et ex insperato.O chremes qua cā.i.propter quā cām ꝓfectus es hinc.i.ex athenis lemnū.i.in illā insulā in q̄ ꝓcipitatꝰ fuit vulcanꝰ.et lemnuz ponitur aduerbialiter sine ꝑpositione tāꝙ nomē loci propriū.Ad duxisti ne filiam Phaniū tecum? Chre.Nō adduxi.De.Quid id ē cur ita non adduxisti?vel cur ita dicis ꝙ non adduxisti?Chr.post ꝙ mater eius filie mee videt me esse hic athenis diutius id est nimis diu.autem id est sed simul.i.cum hoc etas virginis filie mee iam viri potentis non manebat:id est non expectabat meaz negligentiaz id ē tardationem quia nimis morabar hic.neqꝫ satis diligenter consulebam nuptijs filie mee.aiebant lemnij hoīes ipsam matrem profectam esse ad me athenas cum omni familia et cum filia ⁊ famulis.De.queso igiť q̄ venerat Athenas quid:id ē cur cōmorabare id est cōsistebas manebas tandiu illic lemni vbi id ē post ꝙ audiueras id scilicet matrem cum familia Athenas ꝟsus esse iter ingressas?Chre.pol per edem pollucis iurantis est morbus detinuit me id est impediuit quo minus citius venirem.De.vnde:id est a qua occasione processerat ille morbus?aut q̄:id est vel quō te inuaserat ille morbus?aut qui.i.q̄s erat ille morbꝰ aut febris aut quiuis alius?Chr.rogas quis fuerat ille morbus?ipsa senectus est morbus:quia senē multa circumueniūt incōmoda.sed audiui ex nauta qui vexerat illas.i.qui nauigio illas adduxerat pro precio eas venisse saluas.i.incolumes.De.o chreme audisti ne quid obtigerit tāꝙ malū gnato meo.Antiphoni me absente.i.cum essem absens.Chr.quidē.i.certe audiui sup.qd factū facit me incertū:id ē dubium consilij id est facit me incerte deliberationis.Nam quid consilij pro nuptijs filie mee capiam incertus sum.vbi incertum fungitur genitiuo forsan pro ablatiuo.vt pendeo animi pro animo:vt in octauo libro epistolarum Ciceronis.Item excrutior animi pro animo.Nā si tulero id est obtulero.posuero hanc conditionem id est hanc pactionem cū conditione quam tibi tuli alicui extraneo qui sit ducturus filiaz cū tali conditione vt scꝫ me nō prodat aut vxori mee aut alijs dicendū est mihi ordine.id ē per ordinē

quam ego nunc intus scio esse examinatam metu consolare.cessas? An.Nihil est eque quod faciaz lubens:

Phe.Qua istuc via facies? Ge.Dicam in itinere:modo te hinc amoue

Demipho. Chremes senes fratres.

Uid? qua profectus causa hinc es lemnum chremes?adduxtin tecum filiam?

Chre.Non.Dem.Quid ita non? Chre.Post ꝙ videt me eiꝰ mr̄ eē hic diutiꝰ:simul aūt nō manebat etas ꝟginis meā negligentiā:ipsam cū oī familia ad me ꝑfectā aiebāt.De.Quid tā diu queso igitur cōmorabare:vbi id audiueras? Ch.Pol me detinuit morbus.De.Unde?aut qui? Chr.rogas?senectꝰ ipsa morbus est?Uenisse eas saluas audiui ex nauta:qui illas vexerat.De.q̄d gnato obtigerit me absente:audistin chreme? Chre.qd quidē me factū cōsilij incertuz facit.Nam hanc conditionem si cui tulero extraneo:

quo pacto: aut unde mihi sit: dicundū ordine est. Te mihi fidelem esse: eque atq̄ egomet sum mihi: sciebā is si me alienus affinem volet: tacebit dū intercedet familiaritas: sin spreuerit me: plusq̄ opus est scito: sciet. Vereorq̄: ne vxor aliqua resciscat mea: Quod si scit: vt me excutiā atq̄ egrediar domo: id restat. Nā ego meorum solus sum meus. De. Scio ita esse: et idō hec res mihi sollicitudini ē. Neq̄ defetiscar vnq̄. ego experirier donec tibi id quod pollicitus sū effecero.

Geta.

Ego hoīem callidiorē vidi neīnē: q̄ phormionē. Venio ad hoīem: vt dicerē argēto op⁹ esse: ⁊ id quo pacto fieret. Vix dū di

quo pacto. i. quomō aut vñ. i. a qua occasione illa filia sit mihi. Sciebam te fratrē esse eque. i. ita fidelē mihi. atq̄. i. sicut egomet sū fidelis mihi: sec⁹ aūt de extraneo. Ille alien⁹ si volet me affinē. i. propīquū per nuptias filie tacebit. i. non prodet me dū. i. q̄diu familiaritas intercedet. i. q̄diu erit inter nos amicicia sin. i. sꝫ si spreuerit. i. cōtēpserit me sciet tunc plus q̄ op⁹ ē scito. i. scire. i. mihi esset opus tunc vt nō tanta sciret de me vt me non proderet, et vereor. i. timeo ne mea vxor resciscat. i. cognoscat hoc. s. me habere filiā aliūde aliqua. i. aliqua via siue aliqua rōe ⁊ cā. Qd̄. s. me hr̄e filiā aliūde aliq̄. i. aliq̄ via siue aliq̄ rōne ⁊ cā. Qd̄. s. me hr̄e filiā aliūde si me vxor scit: id restat. i. reliquū ē id qd̄ sequitur: videlꝫ vt excutiam. i. eijciam extur bem me atq̄ egrediar domo. aduerbi aliter pro aduerbio de loco. Nā ego solus meor̄ id ē ego solus ex meis sū meus. i. in mea potestate et arbitrio. q. d. Nemo meorū est audiens dictis meis: et ideo qui pro me stabit nemo erit: sed exturbabor continuo. vel ego solus. sum meus. i. sum occultus nemini ex meis credo consilia mea sed apud me tacitus ea recondo De. Scio esse ita vt dicis et ideo istec res scꝫ vt filius meus filiā tuam secreto ducat est mihi sollicitudini. Neq̄ defetiscar. i. defatigabor deficiā desistam cessabo vnq̄ experiri. i. tentare probare periculum oīm facere donec quousq̄ effecero id quod sum pollicitus: id est promisi vltro tibi fratri. Defetiscor defetisceris tertie inflectionis et verbū deponēs. cōponitur a de et fatiscor fatisceris in qua cōpositiōe mutatur. a. i. e. facitq̄ defessus sum vel fui in preterito muctato ⁊ defessum in supino vt testatur priscianus. in quo verbo mutatum est genus. nam fatisco is. a quo componi videtur neutrum ē: et defetiscor deponēs qd̄ non ē mirandum. Nam conspicor aris. deponens ē prime ꝯiugationis ⁊ ei⁹ simplex specio actiuū ⁊ tertie. Est aūt defetisci defatigari: deficere. Nā q̄ admodū fatigati sunt solēt fatiscere. i. apiri: ⁊ oscitare p̄ nimia lascitudine atq̄ ilia successiuo singultu ductare. Forsitan ēt dici posset fatiscor eē q̄si forme inchoatiue a fateor. hic eñi moueor vt dicā q̄ fateor facit fassū ⁊ silr̄ defetiscor facit defessū mutata a i e. sicut in p̄nti. fatisco autē caret supino nec forsā absurdū ē ita asserere. Nam q̄ deficit aut defatigatus ē valde fatet̄ se vlteriori labori parē nō eē. Oēs tñ codices hn̄t defecíscor p c qd̄ in castigatissimo q̄ prisciani volumine ita inueni qd̄ forsitan tunc dici posset a de priuatiue capta ⁊ facio is. vt proficiscor teste prisciano dr̄ a pro ⁊ facio. Nā q̄ defessus ē facere qd̄ instituerat desistit ac cessat: q̄r tñ facit defessū ⁊ non defectum vt pficiscor facit pfectum non ausim libere asserere. Cōspicor tñ facit conspicatū tñ: q̄uis spectum facit simplex. ⁊ ita magis tertie sententie accedo atq̄ assentio tibiq̄ lectori iudicium liberū relinquo.

Ego hoiem ⁊c. Hic geta apud se cōsiderat parasiti calliditatē q̄ statim intellexit quanā rōne extorq̄ri pecunia posset. Geta. Ego neminē hoiem. i. nullū hoiem. Nā nemo inter dū capit̄ tñ pro null⁹. Vt nēo hō ē. i. nullus hō ē. Nullū ergo hoiem vidi callidiorē. i. astutiorem et magis tritum in fallendo q̄ Phormionem. Venio. i. accedo ad hominem. Phormionem vt dicerem ei eē op⁹ argento pro Phedria: et vt dicerem quo pacto id fieret scꝫ pecunia haberetur. Vix dū. i. vix adhuc aduerbiū tp̄is siue nondū nō adhuc

dixeram dimidium id est dimidiam partem eius qd dicere volebã intellexerat:qd scz mihi vellẽ & quorsum tenderẽ:gaudebat ipse phormio:laudabat me:querebat senem demiphonem vt illũ falleret.agebat gratias dijs tẽpus dari sibi.i.oportunitatẽ sibi offerri.vbi.i.in quo tpe vel qñ[ẽ em̃ hic tpis aduerbiũ non loci]phormio ostenderet se esse nihilomin⁹.i.eque amicũ phedrie ꝙ antiphoni.iussi.i.volui hoĩem phormionem operiri expectare ad forum.pollicitus sum sup.vel dixi me adducturũ esse senem.i.demiphonẽ eo id ẽ ad forum.Sz eccũ id est ecce hic prope ipm senem. Deinde vidit alterum cum eo iõ subdit.Quis est vlterior id ẽ qs est ex abundanti vel quis ẽ preter eum siue vltra:deinde diligentius viso patre phedrie subdit:atat interiectio timentis:pater phedrie venit.Deinde vt collegit se cognouit non esse itatitrendum.sed autem[vacat autẽ] vel pro certe quid ego belua id ẽ inconsiderat⁹ veluti belua timui. quasi dicat.Nihil est quod mihi timendum sit.An.id est vtrum timui quia duo senes sunt mihi dati:id est oblati pro vno:id est loco vnius quos ambos fallam:id est decipiam.Opinor esse cõmodius id est oportunius vti dupli ci spe:id est habere spem duplicem scilicet fallendi hunc & illuz: vt saltem ab alterutro pecũia extorqueatur.Petaz hinc id est ab hoc sene demiphone vnde id est a quo institui id est incepi primo id est a principio.Si is senex demipho dat argentum sat ẽ id est sufficit:si nihil fiet id est nihil impetrabitur ab hoc demiphone tũ id est tunc vel vt alij habent tamen adoriar id ẽ per insidias aggrediar petendo hunc hospitem s.licet chremetem qui superuenit aliunde tanꝙ hospes et imprudens rerum actarum et alie nus ab earum scientia.

m idiuz dixerã:intellexerat:gaudebat:me laudabat: querebat senem:dijs gratias agebat tempus sibi dari:vbi phedrie se ostenderet nihilominus amicum esse:ꝙ antiphoni.Hominem ad forum iussi operiri:eo me esse adducturum senem.eccum.Quis est vlterior: atat phedrie pater venit.Quid pertimui autem belua?an quia quos fallam pro vno duo sunt mihi dati: cõmodius esse opinor duplici spe vtier.Petam hinc vnde a primo institui.Si is dat:sat ẽ:si ab hoc nihil fiet tũm hunc adoriar hospitem.

Antipho. Geta.
Chremes. Demipho.

Xpecto ꝙ mox recipiat sese geta.Sed patruum video cum patre astantez.hei mihi:ꝙ timeo:aduentus huius quo impellat patrem:Geta.adibo hosce:o noster chremes. Chremes.salue geta.Geta.venire saluũ volupte est.

Xpecto ꝙ &c.Hic a geta texitur fallacia qua allucinatus senex triginta minas fit daturus phormioni vt vxorem antiphonis alteri locet.interea dabitur summa phedrie interuentuqꝫ nutricis phanium a patre suo agnoscetur et antiphoni relinquetur.An. antipho hec secum tantum loquitur.Expecto ꝙ.i.quãtum mox id est cito vel statim geta recipiat sese id est se retrahat ad me siue se referat.Sed video patruum scilicet fratrem patris mei et patrem phedrie stantem cum patre.Hei mihi.interiectio dolentis datiuo iuncta.ꝙ id est ꝙtum timeo:quasi dicat multum.quo id ẽ in quam sententiam vel opinionem seu in quam partẽ aduẽtus hui⁹ patrui impellat.i.inducat patrem.Ge.Adibo hosce demiphonem et chremetem.hoc ad seipsum dicit.Deinde accedẽs ad eos inquit.O noster chremes.Deinde intercepit sermonẽ chremes.Chr.Geta.salue.Get.subdit qd omiserat volupte est id est voluptas est vel voluptatis cuiusdã loco est te venire saluum.Volupte nomen est voluptatis sicut facul te pro facultate inuenitur &

Chre. Credo. Ge. Quid agitur? Chre. Multa adue
nienti (vt fit) noua hic compluria. Geta. Ita de anti-
phone audistin que facta? Chr. Omnia. Geta. Tum
dixeras huic? Facinus indignum chreme sic circum-
iri. Dem. Id cum hoc aiebam commodum. Ge. Nam
hercle: ego quoque id quidem agitans mecum sedulo
inueni (vt opinor) remedium huic rei. Demipho. Quid
geta? quod remedium? Geta. Ut abij abs te: fit for-
te obuiam mihi phormio. Chremes. Quid phormio?
Geta. Is qui istam. Chremes. Scio. Geta. Uisum
est mihi: vt eius tentarem sententiam. Prendo ho-
minem solum: cur non (inquam) phormio vides: in-
ter vos si hec potius cum bona: vt componantur
gratia quam cum mala? Herus liberalis est: et fugi-
tans litium. nam ceteri quidem hercle amici omnes
modo vno ore auctores fuere: vt precipitem hanc da
ret. Antipho. Quid captat? aut quo euadet hodie?

profaculter. Nam veteres sic loqui per apocopen gaudebant. Chre. credo tibi esse voluntati aduentum
meum. Ge. quid agitur? Ch. Multa fuerũt sup. noua [vt fit]. i. vt ↄtingere solet mihi aduenienti. i. cũ ve
nirem. hic. s. athenis ↄpluria. i. ꝑmulta sunt sup. noua. ⁊ recte ↄpluria vbi nũc ↄplura dicimus. Nam h̄
complure ⁊ h̄ ↄplura veteres dictitarunt: quia hoc plure non hoc plus dicebant. hec Do. Ge. ita com
probat hac particula dictũ chremis. Audistin. i. vtrũ accepisti ea que facta sunt de antiphone. Ch. audi
ui oĩa. Ge. tum tunc. o demipho
dixeras huic chremeti que fctã
erant. o chreme facinus indignũ
id est nefariũ scelus est si c. i. eo
modo circũiri. i. circũuenīri de-
cipi falli. De. aiebaꝫ. i. loquebar
ↄferebã cõicabam id. s. facin⁹ in
dignũ cũ h̄ fratre meo cõmoduꝫ
i. nacta oportunitate: ita vt ↄmo
dum vice aduerbij fungat̄ signifi
cantis oportune. Dicim⁹ eñi ele-
ganter tu ↄmodũ diuertisti. i. cõ
mode oportune in tp̄e quo debe
bas ⁊ bñ estimato ac ↄsiderato
tp̄e. Terenti⁹ in eunucho. Uirgo
sese iterea ↄmodũ huc aduerte-
rat in hãc nostrã plateã ↄmodũ
id ē qđ dici solet qñ vidit bonũ
suũ vel suã oportunitatem. Get.
Nã hercle ego q̄ꝫ. i. etiã agitans
mecũ. i. voluẽs versans volutãs
ↄsiderãs apđ me id facin⁹ sedu-
lo. i. istãter sine dolo inueni reme-
dium huic rei vt non admittatur
vxor antiphonis. De. o geta q̇d
inuenisti sup. qđ remediũ sup. ex-
cogitasti. Get. vt. i. postq̄ abij. i.
discessi abs te forte phormio fit
obuiam. aduerbiũ. i. in occursuꝫ
mihi gete. Chre. qui phormio. fu
it. s. tibi obui⁹. Geta. is fuit phor
mio qui obtrusit sup. nobis istaꝫ
puellam. Chre. scio id est intelli-
go. Ge. visuꝫ est mihi id est com
modum esse iudicaui: vt id est q̄
pertentareꝫ id est experirer sen
tentiã id est opinionē ei⁹ phormi
onis. Prendo id est comprehen
do tanq̄ familiariter locuturus ⁊ congressurus hominem phormionem solum. i. sine arbitris seu interp̄
tibus inq̄. i. dico illi. o phor. cur nõ vides. i. aĩaduertis ꝓuides: vt si fieri possit sup. hec negocia đ istis
nuptijs pot⁹ ↄponãtur. i. trãsigant̄ ↄcordẽtur pacẽt īter vos cũ bona gratia. i. cũ beniuolẽtia q̄ cũ ma
la grã. i. cũ maliuolẽtia. vel sic si velis. cur nõ vides si: vt. i. si alq̇ mõ siue aliq̄ rõe ⁊ via h̄ poti⁹ ↄponãt̄
inter vos cũ bona gratia ⁊c. Herus. i. domin⁹ est liberalis scꝫ demipho ⁊ fugitãs litium. i. iurgiorũ: vbi
fugitans vim nominis habet cum gt̄io iungatur. Nam quidem hercle. i. per herculem ceteri oĩa amī-
ci ipsius demiphonis fuerunt modo. i. pauloante vno ore. i. vna oĩm voce vno consensu auctores. i. sua
sores vt demipho daret hanc vxorem precipitem. i. exturbaret eã ac p̄cipitaret de thalamo filij sui eã
posthac nõ reditrã. Antiph. hec audiens neq̄ tamẽ apparẽs subinde v̄ba interponit. Quid hic geta
ceptat. i. incipit facere aut quo. i. in quem exitum seu effectum ipse euadet. i. erumpet perueniet hodie.

Beta. An legibus datarum penas dices: si illam eie-
cerit: iam id exploratum est. Eya sudabis satis: si cuz
illo inceptas homine: ea eloquentia est. Uerum po-
ne esse victum eum: at tandem tamen non capitis ei⁹
res agitur sed pecunie. Postq̄ hominem his verbis
sentio mollirier soli sumus nunc (inq̄) hic: eho dic:
quid velis dari tibi in manum: vt herus his desistat
litibus: hec hinc facessat: tu molestus ne sies. Antiph.
Satin illi sunt dij propicij. Beta. Nam sat scio: si tu
aliquam partem equi boniq̄ dixeris: vt ille bonus
est: tria non commutabis verba hodie inter vos.
Demipho. Quis te istec iussit loqui? Chremes. Im-
mo non potuit melius peruenirier eo: quo nos volu-
mus. Antiph. Occidi. Demipho. Perge eloqui. Bet.
At primo homo isaniebat. De. Cedo quid postulat?

De. p̄sequitur sermonē geta quasi alloquatur phormionē: sic em̄ refer t' quasi sic fuerit cū eo locut⁹. an
i. vtrum tu phormio, dices dn̄m daturū penas. i. punitū iri legibus. i. p̄ leges si eiecerit. i. exturbauerit
illam e domo sua? Jam id qd̄ dices. s. eū daturū penas est exploratū. i. certū ⁊ hn̄ p̄uisum ac ↄ̄stitutum.
Eya aduerbium hortantis vt potius velit componi omnia q̄ in cōtentionez descendere. satis sudabis
id est laborabis incassum ⁊ quidem vehementer si inceptas id ē si incipias litigare cū illo homine sc3
dn̄o meo ea. i. tanta ipse dn̄s est
eloquētia. i. tantā habet eloquen
tiam vel tanta eloquentia pollet
vel ea eloquētia eius est. i. talis
est ei⁹ eloquētia: vt ea eloquētia
sint casus uti. verū. i. sed pone id
est finge fac esto sit ita faue: vbi
dicunt posito casu: eū dn̄m cē vi
ctuz in causa. i. esto q̄ cēt victus
attamē tandē. i. vt vno verbo di
cam quod sentio res. i. negociuz
capitis. i. vite eius nō agit̄. i. nō
tractatur: s3 tm̄ res pecūie agit̄
ita vt sola cēt mulcta pecuniaria
Postq̄ sentio. i. p̄cipio hominez
phormionem molliri. i. mitigari
mollescere ⁊ molliorez fieri his
verbis q̄ dixi inq̄. i. dixi nunc su
mus soli. i. sine arbitris hic id ē
in hoc loco eo. i. ea res. quia su-
mus soli dic quid velis dari tibi
in manū. i. pecunia p̄nti. vt her⁹
desistat. i. cesset sup̄sedeat his li-
tib⁹. i. ab his iurgijs ⁊ vt h̄ puel
la facessat hinc. i. discedat rece-
dat abeat hinc. i. ex domo heri.
Facesso interdū significat facio.
Unde facessere negocium. i. exhi
bere sollicitudinē ⁊ curā. iterduz
significat ire ad faciēdū. iterdū
sig̃t discedere. naz q̄ discedit ab
aliquo loco remotū se facit ab il-
lo ediuerso facere se huc signifi-
cat accedere ad hūc locū: vt si di
ceret̄ fac te huc: idem est ac si diceretur: accede huc. ideo fac te hinc significat discede hinc. sicut fac te
huc significat huc accede: ⁊ quid inq̄ velis tibi dari ne id est vt non sis molestus id ē, vt nihil molestie
hero afferas in his rebus. An satis ne dij sunt propicij id ē benigni fauentes secūdi. quasi dicat nōne
dij sunt tibi multum benigni ac faciles qui patiantur eum ita egregie mentiri vel qui sit ita animo qui
etus [nec vt videt̄] multis agitatus curis. videtur enim nihil esse sollicitus qui talia et excogitat ⁊ reci
tando insistit. Beta prosequitur inceptum sermonem. nam sat scio si tu Phormio dixeris aliquē par-
tem boni exequi id est aliquid bona equitate subnixum id est aliquid quod vtile ⁊ honestum videatur.
vt ille herus est vir bonus id est iustus id est qua equitate est vir ille vel pro ea bonitate qua est. seu
que sua viri est probitas. nō cōmutabitis hodie tria verba inter vos: id est nō altercabimini diu simul
vltro citroq̄. naz verba cōmutare est quod altercari dicimus. nam altercando vltro citroq̄ v̄ba con
iectantur ⁊ commutantur. Dem. quis iussit te getam loqui istec cum phormione? Chremes. immo non
potuit melius id est aptius peruenirí in verbo impersonali. eo aduerbium ad locum id est ad eum sta-
tum quo id est ad quem nos volumus peruenire. Antipho. Occidi id est perij. Demipho. perge id
est perseuera prosequere loqui. Beta. At primo id est in principio homo. Phormio insaniebat id est
furebat cum ei ista dicerem. De. cedo id est dic q̄cquid postulat vt nō sis molestus. ⁊ vt puella facessat.

Ge. petis quid postulet. postulat nimiũ.i. ĩmoderatũ precium siue munus: videlicet tm̃ postulat q̃tũ li buit sibi. De. dic quid postulet. Ge. dicit forsitan se factur̃ si q̃s daret talentũ magnũ qd̃ constat ex octo ginta libris ⁊ supra. De. ĩmo hercle si quis daret ei malũ.i. incõmodũ aut suppliciũ aut tormentũ. hoc dicit indignatus ĩmoderationẽ petẽtis. q.d. se male illi dare magnũ malũ q̃ tm̃ precium: vt id est qua liter quomõ interrogando nihil pudet vel te vel illũ hoc dicere sup. Get. q̃.i. sed adeo.i. certe dixi ei id qd̃ sequit̃. vel adeo.i. certe hoc ẽ sup. quod dixi ei. queso.i. peto a te quod peteres supple si ipse he rus locaret id ẽ daret nuptui fi liam suam vnicam.i. solã respon dit sup. q̃ parui retulit id ẽ parũ profuit vel parum interfuit seu parua fuit cõmoditas non susce pisse id est non genuisse aliam fi liam siue non habuisse aliam fili am propter vnicam cũ inuenta sit alia propinqua que petit dotẽ qualis fuit phanium que per le ges petit a cognato dotem qua alicui possit locari. q̊ sic astrue. Inuenta est: id est accessit emer sit in lucem vna cognata que pe tat dotem vt redeam: id est vt ve niam. vt Cicero ad chrispi. laque os reuertamur: id est veniamus accedamus. vt accedam ergo ad pauca id est ad sermonem breui usculum ac vt omittam ineptias id est fatuitates inconsiderata di cta illius. deniq̃ id est post mul ta hec fuit postrema oratio eius id ẽ vltimus mecũ sermo inq̃t id est dixit sic. ego phormio iam a principio volui dicere filiã ami ci vxorem id est capere in vxorẽ vt fuerat equũ id ẽ honestum et equitati cõgruũ. nã incõmodum ei⁹ veniebat mihi in mẽtem: vide licet pauperem puellã dari.i. tra duci trãsferri ad diuitẽ maritũ in seruitutẽ.i. in oẽm subiectionẽ quoniã propt̃ paupertatẽ vxor redditur magis obnoxia ⁊ velut serua cõiugi suo diuiti: sic diues

Geta. Quid? nimium. quantum libuit. Demea. Dic. Geta. Siquis daret talentum magnum. Demea. Immo malum hercle. vt nihil pudet? Geta. q̃ dixi adeo ei. queso: quid si filiam suam vnicam locaret? par ui retulit non suscepisse. inuenta est que dotem petat vt ad pauca redeam. ac mittam huius ineptias hec deniq̃ eius fuit postrema oratio; Ego (inquit) iam a principio amici filiam (ita vt equum fuerat) volui vxorem ducere. Nam mihi veniebat in mentem eius incommodum. in seruitutem pauperem ad diuitẽ da ri. Sed mihi opus erat (vt aperte tibi nunc fabuler) aliq̃tum que afferret: qui dissoluerem: que debeo: et etiam nunc si vult. Demipho dare: q̃tum ab hac acci pio que sponsa est mihi nullam mihi malim q̃ istanc vxorem dari. Anti. Vtrum stulticia facere ego hunc an malicia dicam. scientem an inprudentem incer tus sum. Demea. Quid si animam debet? Geta.

vxor contra. Sed vt nunc aperte fabuler id est verniliter loquar tibi erat opus illa vxore que affer ret aliq̃tum id est dotem alicuius quãtitatis qui.i. vt vel qui sit ablatiuus id est quo aliquanto: vel qui i. vnde dissolueram: id est diuersis solueram ea que debeo etiam si nunc demipho vult dare tantũ quã tum accipio presenti pecunia ab hac filia que est mihi sponsa: id est promissa nullam filiam malim da ri mihi vxorem q̃ istanc filiam amici. An. antipho hec solus loq̃tur. ego sum incertus vtrum dicam nũc getam facere id quod facit stultitia id est per stultitiam an malicia id est per maliciam: et vtrum dicam eum facere id scientem id est de industria an imprudentem id est per imprudentiam et inconsideratio nem. De. quia geta dixerat phormionẽ dixisse sibi fuisse opus vxore que afferret vnde dissolueret que deberet. nunc per prouerbium loquitur demipho. quid si animam debet.i. q̃d dicas sup. vel cẽseas. vt ẽ modus interrogãdi si phormio debet non solũ pecunias sed etiã vitam. aiaz enĩ p vita intellige. Ge.

Ager oppositus est pignori ob decem minas inquit:
Demea. Age age iam ducat dabo. Geta. Edicule
item sunt ob decem alias. Demea. Hui nimis est.
Chremes. ne clama petito a me hasce decem. Geta.
Uxori emunda ancillula est. Tum pluscula supellecti
le opus est opus ē sumptu ad nuptias: his rebus po
ne sane decez (inquit) minas. Demea. Sexcentas po
tius scribo mihi iam dicas. nihil do. impuratus ne il
le vt etiam irrideat? Chre. queso: ego dabo. quiesce tu
modo: filius face vt illaz ducat: nos quam volumus.
Antip. Hei mihi geta occidisti me tuis fallacijs. Ch.
Mea causa ejicitur: me hoc est equum amittere. Ge.
Quantum [illegible] potes: me certiorem (inquit) face: si illam
dant [illegible] vt omittā ne incertus siem. Naz illā mihi do
tem [illegible] constituerunt dare. Chre. Jaz accipiet. illis
repudium renunciet: hanc ducat. De. Que quidē illi
res vortat male. Ch. Opportune adeo nunc mecū
argentum attuli. Fructuz quem lemni vxoris reddūt

geta vidēs per illud prouerbium senem velle scire quidnam deberet neqꝫ ita en obsecro velle promitte
re se dissoluturū debita ostēdit que sint debita phormio inquit ager ē oppositus pignori id ē oppigne
ratus hoc est datus in pignus ob id est propter decem minas .i. libras. De. age age hortantis est. iam
i. nunc ipse Phormio ducat phanium ego dabo illas minas decē et agrū repignerabo. Ge. item. i. simi
liter edicule. i. domuncula eius sunt date sup. vel posite pignori ab alias decem minas. De. Hem interie
ctio ridentis vel indignantis. ni
mium est scilicet soluere viginti
minas. Ch. Ne clama id est noli
clamare petito a me hasce decem
minas. Get. ancillula. i. parua an
cilla est emunda vxori. tum id est
deinde opus ē supellectile plus
cula: id est paulo maiore et am
pliore et numerosiore: id ē opus
est paulo pluribus vtensilibus.
opus est inqꝫ sumptu ad nuptias
faciendas inquit phormio. faue
in hac particula concedentis est
quasi dicat sit ita vt vis. pone id
est supputa decem mias his re
bus id est pro his rebꝰ predictis
scilicet pro supellectile pluscula.
De. proinde id est pro hac re po
tius scirbo: id ē scribat mihi ip
se Phormio ducentas vel sexcē
tas dicas id est causas vel libel
los et controuersias. De. dica sa
tis iam dictum est. nihil do id est
nihil volo illi dare. ne id ē vtruz
ille est sup. ita impuratus: id est
impurus improbus immundus
inhonestus factus vt etiam irri
deat id est illudat seniores. Chr.
queso id est obsecro tu modo: id
est tantummodo quiesce: id ē no
li te turbare: ego dabo illas de
cē minas: et ita erunt viginti q̄s
suz daturꝰ. fac vt filiꝰ tuus ducat
illam scilicet filiam meam. quaz
nos volumus eum ducere. Anti.
hei mihi id ē dolore afficior o ge
ta occidisti me tuis fallacijs id ē
astucijs et fraudibus. Chre. ipa
puella ejicitur mea causa id est a
more mei emittitur a domo fra
tris vt filius eius ducat filiam
meam equum est id est iustum est me amittere hoc id est viginti minas. Get. Phormio inqt in hꝰ verba
o geta fac me certiorem si parentes antiphonis dant illam puellam mihi cum dote: vt omittaz. i. a me re
jiciam ac repellaz hanc que iam mihi sponsa est ne sim incertus. nam illi parentes huius iam constitue
runt id est destinauerunt dare mihi dotem. Chre. iam id est nunc vel statim accipiet promissam dotem.
renunciet id ē significet illis parentibus alterius repudium id est recusationem eius puel'e. ducat hāc
puella m̄in vxorem. De. que res id est que dos male vertat illi id est que in suam conuertatur pniciem
Chre. Adeo id est certe attuli nunc opportune. i. quod dicitur bene ad punctum argentū mecum scꝫ fru
ctum. i. redditū quē predia possessiones vxoris mee reddunt. s. vnde redditus lemni: id est in lēno insula

sumā.i.impendā.inde sumpt⁹:sumā id argentū dixero.i.dicā vxori mee cuȝ q̃ret suas pecunias op⁹ eē tibi illis.i.te ꝛ egere illis ita me tradidisse tibi eas mutuas.
Eta ꝛc. Hic antipho totus ꝑturbatus getā alloquitur sup eo,q̄ fecerat ac tandem lenitur ipse antipho a seruo geta. An.o geta vocatiu⁹ est. Ge.Hem.interiectio aiaduertentis. An.quid egisti? Ge.emunxi.i.euacuaui purgaui senes demiphonem ꝛ fratrem

prediā:id sum am vxori tibi opus esse dixero:

Antipho adolescens.

Geta seruus.

Geta. Ge.Hem. Anti. Quid egisti? Get. Emunxi argento senes. Anti. Satin est id? Ge. Nescio hercle: tantum iussus suȝ. Antip. Eho verbero, aliud mihi respōdes: ac rogo. Geta. Quid ergo narras? An. Quid ego narreȝ? opera tua ad restim mihi quidem res rediīt planissime vt te quidem omnes diī: deeq̧ superi: inferi malis exemplis perdant. Hem si quid velis huic mandes: quod quidem recte curatu m velis qui te ad scopulum e trāquillo inferat. Quid minus vtile fuit: q̄ hoc vlcus tangere: aut nominare vxorem? Iniecta est spes patri posse illaȝ extrudi. Cedo nunc porro: phormio dotem si accipiet: vxor ducenda est domum: quid fiet? Geta. Non enim ducet. Anti. Noui. Ceterum cum argentū repetent: nostra causa scȝ in neruū potius ibit.

argento:interdum emunctus homo dicitur elegans ꝛ facet⁹. An. ne.i.vtrum id quod fecisti est satis rectuȝ sup. vel recte factum? Get. hercle nescio an sit satis rectum ego iussus suȝ facere tm̄.i. dūtaxat hoc.s.extorquere pecunias: An.eho admonentis interiectio ꝛ excandescentis,o verbero.i.digne verberibus multis.ꝛ declinat᷑ verbero verberonis respondes mihi aliud ac.i.q̄ rogo id ē peto. Get.ergo q̄d narras? Ant.petis sup.quid ego narreȝ? quidem.i.certe res.i.negociū redit mihi planissime.i.recidit mihi manifestissime ad restim.i.ad suspendium id est ad cordā qua mihi parem suspendium.nam restis corda est.q.d.res tota eo redacta est vt de suspendio possim cogitare:ꝛ quidem tua opera id est tua idustria ꝛ tuo facto: vt.i. vtinam diī ꝛ dee omnes tam superi.i.celestes:q̄ inferi.i.īfernales perdant id est destruāt te exemplis malis id ē in exēpla aliouȝ que sint tibi mala ꝛ noxia.hē interiectio dolentis vel indignātis m̄ādes.i.committas per ironiā huic gete:si quid habes sup. quod velis curatū.i.quod velis factum esse recte id est vt decet: mandes ergo huic qui ferat id ē abducat te ad scopuluȝ id est ad editum siue eminentē locum vnde te des ꝓcipitem:vel in scopulum.i.in tempestatē ꝛ ꝑturbationem ac periculum. nam sepe in scopulis id est rupibus marinis acutis naues periclitantur,e tranquillo id est ex quieto loco ꝛ statu.quid fuit minus vtile id est inutili⁹ q̄ tangere id est attingere attrectare hoc vlcus id est hunc locum nostre materie periculosum ꝛ ledentem si tangatur sicut vlcus.est autem dictum prouerbiale. aut quid fuit inutili⁹ q̄ nominare vxorem id est facere mentionem de illa:spes id est expectatio est iniecta:indita patri illam vxorem posse extrudi id est expelli a viro suo:cedo id est dic porro id est deinde.si nunc phormio accipiet dotem vxor est ducenda domum id est i domum iure matrimoniī quid fiet tunc. Geta.enim id est certe ipse phormio non ducet eam. Antiph.noui id est scio:ceterū id est sed cum senes repetent argentum:scilicet id ē certe potius ipse phormio ibit in neruum id est nimis conando deciperetur nostra causa more illius sagitariī qui magno conatu tendens arcum sepe neruum frangit ꝛ ita suo impulsu frustratur ac decipi ur:

vel ibit in neruũ potest capi pro conijcietur in vincula ⁊ in carcerẽ pot⁹ detrudetur nostra cã. Bet. o antipho nihil est quin. i. quod nõ possit deprauari male narrando illud. i. peruertẽdo veritatẽ. tu excerpis. i. extrahis euellis extorques elicis id boni quod est in hac re. ⁊ dicis id mali qđ in ea re ẽ nũc: iã audi ↄtra. i. vicissim id qđ sum dictur⁹. si phormio acceperit argentũ vxor est ducenda vt ais: ↄcedo tibi. fateor h̾ ⁊ tibi assentio: q̃dem. i. certe spaciũ tandẽ vocãdi ad nuptias ⁊ sacrificãdi pro nuptijs: vt res ꝓspere cedãt dabit̾ paululũ nuptijs appẽdis. i. ad appẽdas nuptias. Interea dum h̾ agent̾ amici phedrie dabunt argentuz quod. s. daturos polliciti sunt. s. promiserunt. Ille phormio reddet argentum istis senibus. An. q̃obrez id est quare reddet aut quid dicet illis quare scz non ducat? Beta. rogas id est inquiris tu. dicet sup. hoc quod sequitur? quot res. q. d. multe euenerunt mihi post illa monstra id est post illa prima auspicia pro nuptijs capta, in quibus captãdis apparuerãt monstra: hec sunt illa que euenerunt. alienus canis id ẽ nõ noster ater id est niger introiuit in edes nostras id est in domuz nostraz. anguis id est serpẽs decidit id est deorsum cecidit: ꝑ impluuium id est per locum nõ coopertum in medio tecti. Est eniz ĩpluuiũ ait Varro id hđ relictũ erat ĩ medio tecti vt lucẽ caperz deorsũz q̃ ĩmpluebat dictũ vtrũ q̃ a pluuia. Anguis itaq̃ decidit de tegulis ꝑ impluuiũ: gallina cecinit: ariolus. i. diuinator ĩterdixit. i. ꝓhibuit ne ducerẽ vxorem. ariolus est qui diuina mente vaticinatur: dictus quasi fariolus a fatis ⁊ a fando aut ab halando. naz halitu solent excludere velut mortalez animã vt diuinam recipiant. vnde ⁊ vocẽ eiusmodi dabant que est oc quod oc solum exhalendi vim prestat. haruspex. i. inspector hostiarũ ⁊ diuinator in extis earum. naz haruspex dicitur ab haruga id est hostia quibus inspiciebantur exta que haruga dicitur ab hara in q̃ cõcludit̾ et seruat̾ hostia: hara eñi stabulũ in quo pecora includũtur, haruspex ergo vetuit incipere aliq̃d noui negocij ante brumã. i. anteq̃ dies decrescere incipiãt. bruma đr illa ps hyemis in q̃ dies sunt breuiores a bromin. i. a breuitate dierꝝ q̃ cã. i. que excusatio vel que occasio non ducendi vxorem est iustissima id est digna que admittatur h̾ que dixi fient. Ant. vt. i. vtinam fiant modo. Be. fient sine dubio. vide me. i. aspice vultus mei fiduciam. pater tu⁹ exit abi. i. discede. dic phedrie argentum esse inuentum vt bono animo sit.

Bet. Nihil est antipho quin male narrando possit depravarier: tu id quod boni est excerpis. dicis qđ mali est. Audi nunc contra iam: si argentuz acceperit ducenda est. vxor: vt ais. concedo: tibi spacium quidem tandem apparẽdis nuptijs: vocandi: sacrificandi: dabitur paululuz. Interea quod sunt polliciti argentuz dabunt: id istis reddet. An. q̃obrem: aut quid dicet? Be. rogas? quot res post illa monstra euenerunt mihi? Introijt in edes ater alien⁹ canis: anguis per impluuium cecidit de tegulis: gallina cecinit: interdixit ariolus: haruspex vetuit ante brumam aliquid noui negocij incipere: q̃ causa iustissima est: hec fient. An. Ut modo fiant. Be. Fient: me vide: pater exit. Anti. Abi. dic esse argentum phedrie.

Demipho. Chremes. Beta.

Quietus esto inquã: ego curabo: ne quid verborũ diũt hoc temere nunq̃ amittaz

Quietus ⁊c. Hic demiphoↄsulit qua via certiore phormioni tradat suas pecunias. De. inq̃. i. dico tibi chremeti esto. i. sis q̃et⁹. i. securus sine sollicitudine ego curabo. i. efficiã neq̃d ꝟbor. i. ne aliq̃s deceptiões phormio ⁊ sui fautores diũt. i. dẽt. Dare eñi ꝟba

decipere est: ego neque amittam a me. i. nō patiar exire e manibus meis hoc argentū temere. i. inconsulte. nam amitto hic ponitur quasi pro a me emitto: nunquam ergo amittā quin. i. quod nō adhibeā. i. aduocem mihi testes cum dem. i. tradā hoc argentum: ⁊ commemorabo. i. faciā mentionem quobrem. i. qua rōne ⁊ occasione dem illud argentū. Ge. vt. i. quātum demipho est caut⁹ vbi nihil. i. nō est op⁹ sup. esse cautū. nā poti⁹ deberet esse cautus in nō dando ⁊ in agnoscēdo fallaciā. Chre. atque op⁹ ē facto. i. facere ita vt dicis at

ego a me quin mihi testes adhibeam: cui dem: ⁊ quo-
brem dem: commemorabo. Geta. Ut cautus est vbi
non opus. Ch. Atque ita opus facto est at matura: dū
libido eadem hec manet. Nam si altera illa magis in
stabit: forsitan nos reijciat. Get. Rem ipsam putasti.
Demi. Duc me ad eum ergo. Geta. Non moror. Chr.
Ubi hoc egeris: transito ad vxorem meam: vt conue
niat hanc: priusquam abit. Dicat eam nos dare Pho-
mioni nuptum: ne succenseat et magis esse illum ido
neum qui ipsi sit familiarior. Nos vero nostro officio
nihil egressos: quantum is voluerit datum esse do
tis. Demiph. Quid tua (malum) id refert. Chremes.
Magni demipho. De. Non sat tuum officium fecisse:
si non id fama approbat. Chre. Uolo eius quoque vo
luntate hec fieri ne se eiectam putet. Demi. Idem ego
istuc facere possum. Chremes. Mulier mulieri ma
gis congruit. Dem. Rogabo. Chre. Ubi ego nunc il-
las reperire possim: cogito.

Sophrona. Chremes.

matura. i. festina cum maturitate dū. i. quamdiu hec libido. i. hec volūtas hois incerti ⁊ leuis manet eadē i. in eodē tenore. nā si illa altera quā dicit sibi spōsam magis istabit. i. vrgebit instanti⁹ forsitan reijciat. i. repellat nos. i. nrm negocium ⁊ nrām conditionē seu pactionē. Ge. putasti. i. disputasti. dicit Do. i. consideraasti rem ipam i. id qd est. De. ergo geta duc me ad eū phormionē. Ge. non moror i. nō sum ī mora vel ī me mora nō est. Chr. vbi. i. postquam egeris hoc. i. dederis phormioni argentū. i. pn̄tibus testib⁹ trāsito. i. transfer te ad vxorem meā vt conueniat id est alloquetur hanc vxorem antiphonis priusquam abit. i. discedit hinc. i. ex hoc loco. Dicat vxor mea nos te ⁊ me dare eam nuptū id est collocare ī matrimonio phormioni. dicimus dare nuptū ⁊ dare venum. vbi do ponitur cū primo supino: sed hoc non sepe fit. Et dicat ne succēseat. i. irascatur illum phormionē esse magis idoneum qui sit familiarior ipsi puelle. dicat inquam nos nihil. i. in nullo egressos esse nostro officio id est discessisse a nostro officio: vel ptergressos esse nostrū officium: dicat inquam tm̄ dotis datū eē quantū is phormio voluerit. De. quid malum id refert tua: id ē qd dici solet barbare quid male gratie habes tu agendū de hoc. nam id refert mea signt illud ad me spectare: malū autē illic interpositū est interiectio quod plerunque ī nostro sermone potest congruere: vt cū dicunt quid male gratie talibus rebus te immisces: dicendum esset quid rebus malum id genus te interponere iuuat. Chr o demipho. id magni refert nostra. i. illud multum spectat ad nostrā honestatem. De. non sat est. i. non sufficit fecisse officium tuum si fama non approbat. i. confirmat id quod fecisti. Chre. volo quoque. i. etiam hoc id est hanc separationē fieri volūtate ipsius puelle: ne. i. vt nō pdicet. i. aperte iactet se esse eiectam a nobis. De. ego possum facere istud idem qd vis a tua vxore effici. Chre. mulier magis cōgruit mulieri quam vir. De. rogabo vxorē tuā vt id faciat. Ch. ego cogito vbi ego nūc possim reperire illas. i. filiā ⁊ aliā vxorē que venit ex leno

Comedia.V.

Uid ⁊c. Hic continetur nutricis agnitio facta a chremete ⁊ contra agnitio chremetis a nutrice. Sophrona. quid agam? quez hominē ego misera inueniā amicuz mihi aut cui referam. i. recitabo hec consilia. i. hec secreta ⁊ arcana seu ꝓposita incepta cōtra heraz meam? aut vnde petā auxiliū mihi? naz vereor ne. i. ꝙ hera. i. dn̄a scz puella vxor antiphonis afficiatur iniuria indigne. i. turpiter indecēter inhoneste ob. i. ꝓpter meū suasuz. hic suasus quarte inflectōis id ē ꝓpter meā suasionem et meum consiliū: ita id ē adeo violenter audio patrē adolescentis. s. demiphonē tolerare facta id ē nuptias sic ꝯtractas. Chre. quenam id est que est hec anus id est vetula exanimata id est perturbata commota ꝑterrita que modo id est pauloante egressa est id est exiuit a fratre id ē a domo fratris? So. pergit nō videns Chremetem. quod vt facerem id est vt suaderem eas fieri nuptias egestas id ē necessitas impulit. i. mouit me cuz scirē hasce. i. tales nuptias esse infirmas. i. non stabiles neqz firmas ⁊ impulit me vt consulerez id est suaderem id. i. nuptias fieri ad hunc finez interea. i. ꝙdiu quereretur pater vita. i. honestas vite puelle foret. i. esset in tuto. i. sine periculo. Chr. certe edepol iurātis est: nisi animus fallit me aut nisi oculi mei parū prospiciūt. i. a lōge vidēt par: recte video nutricē mee gnate. i. mee filie. So. neqz ille scz qui est pater eiꝰ non inuestigatur. i. inuestigando non inuenitur. Chre. Quid agā? So. ꝯtinuat quod inceperat: dixerat enī neqz inuestigat. ⁊ subdit qui est pater eiꝰ. Chre. adeo. i. vtrū adeo eam. i. eo ad eaz an maneo id est quousqz magis. i. amplius cognoscam illa que loquit. So. ꝙ id est sed si nūc possim reperire eum patrem nihil est quod verear. Chr. eaipsa ē nutrix filie: colloquar id est cū ea loquar. So. quis loquitur hic. Chr. Sophrona. So. et quis hic nominat nomen meuz. Chremes. respice id est retro aspice ad me. Sophrona. o dij obsecro vos ne id est vtrum hic homo est stilpho alio nomine chremes? Chremes. Non est stilpho. Sophrona. negas esse stilphonem? Chrem. o sophrona concede id est confer te discede sodes id est si audes hinc a foribus vbi tu es istorsum id est versus istam partem; ne appellasses pro ne appellaueris tempus pro tempore posthac id est post hoc tempus isto nomine stilphonis, Sophrona.

Uid agam? quem mihi amicum misera inueniam? aut cui consilia hec referam? aut vnde mihi auxilium petam? naz vereor: hera ne ob meum suasum indigne iniuria afficiatur: ita patrem adolescentis facta hec tolerare audio violenter. Chre. Quenam est hec anus exanimata a fratre que egressa est modo? So. Quod vt facerē: egestas me impulit cum scirem infirmas nuptias hasce esse: vt id consulerē: interea vita vt in tuto foret. Chr. Certe edepol nisi me animus fallit: aut paruz prospiciunt oculi: mee nutricem gnate video. So. neqz ille inuestigatur. Chrem. Quid agam? So. Qui est eius pater. Chr. Adeon: an maneo? dum eam que loquitur magis cognoscam? So. ꝙ si eum nunc reperire possim nihil est qd vereor. Chre. Eaipsa est colloquar. So. Quis hic loquitur? Chre. Sophrona. So. Et meum nomē nominat. Chr. Respice ad me. So. Dij obsecro vos est ne hic stilpho? Chre. Non. Sophro. Negas? Chr. Concede hinc a foribus paululū istorsuz sodes sophrona: ne me istoc posthac noīe appellasses. So.

Phormio

Quid:id est cur non appellem. obsecro stilpho non es ille quem te dictitasti : id est frequenter dixisti esse? Chremes. est:id ē stilpho est is quem esse dictaui. Soph. quid.i.cur metuisti has fores a quibus iubes me discedere? Chremes. habeo vxorem conclusam id est clausam se continentem hic in illis edibus seuam id est terribilem. Uerum i.sed dixi.i.mentionem feci olim id est multo ante perperam id est male et falso de hoc nomine stilphonis.eo id est in ea re eam ob rem ne forte vos effutiretis id ē eloq̄remini effunderetis euacuaretis narraretis imprudentes:id est per imprudentiam foris id est in lucem extra pectus . atq̃ ego eo dixi ne porro: id est deinde post ea vxor mea rescisceēt id est sciret d id est fictionem meam aliqua id ē aliquo modo aliqua via seu rõe vel aliqua.i.per aliquā ex vobis. Effutire significat effundere et est trāslatio a vase futili quod patulo ore fundo aceto instabile nihil pre se cõtinet. So. Hem.interiectio dolētis vel indignātis Istoc.i. ista re siue ppē istaz causam q2 timebas effutiremus foris. Pol iurantis est.nos misere id est infelices nunq̃ potuimus inuenire te hic. Chre. Eho.interiectio correpti timore nouo . dic mihi quid rei ē tibi.i.quā rem.i. quod negociū habes siue cõmerciū cuz hac familia.vnde.i.a qua familia tu exis.i. egrederis.aut dic mihi vbi sunt ille scz mater et filia. So. me miseram.i.o me infelicē vox ē exclamātis. Ch.hem dolentis quid ē propter qd ita exclamas? ne.i.vtr viuūt? So.gnata.i.filia viuit mors cõsecuta est matrem ipam miseram ex egritudine.i.ex īfirmitate ac morbo. Ch.male factū ē sup.i. infeliciter accidit: sed ego sophrona q̄ essez anus.i. annosa deserta.i. derelicta et destituta auxilio egēs: id ē egena ignota. i. alienigena incognita locaui nuptum : id est dedi nuptui virginem huic adolescenti qui est dñs harum edium. Ch.

Quid non(obsecro) is es : quem semper te esse dictasti? Chre. Est. Soph.quid has metuis fores? Chre. cõclusam hic habeo vxorem seuā : verum istoc de noīe eo perperam olim dixi ne vos forte imprudentes foris effutiretis : atq̃ id porro aliqua vxor mea rescisceret. So. Hem istoc pol nos te hic inuenire misere nunq̃ potuim⁹. Ch.eho.dic mihi: quid tibi rei ē cū familia hac: vn̄ exis? aut vbi ille sūt? So.miserā me. Ch.hē q̄d est? viuūt ne? So.viuit gnata matrē ipam ex egritudine miserā mors ɔsecuta ē. Chr. Male factū. So. Ego aūt(q̄ essem anus deserta egēs ignota)vt potui nuptū virginem locaui huic adolecēti: haꝝ qui ē dñs edium. Chr. Antiphoni ne inq̄? So. Hē [illegible] Ch. Quid? Duas ne hic vxores habet? So. au obsecro: vnā ille quidē hanc solā. Chr.quid illa altera . que dicitur conata? So Hec ergo est. Chr. Quid ais? So . Cõposito factū ē: quomodo hāc amās habere posset sine dote. Chrem . Dij Uestram fidem. q̄ sepe forte teme-

Ne.i.vtrū locasti eā nuptū antiphoni? So. Hē iteriectio dolentis istijpsi dedi nuptū eā. Chre.q̄d dicis sup.admirādo hoc interrogat.vel ē modus interrogādi.ne.i.vtrū is ātipho habet duas vxores? So. Au.interiectio dolentis vel tedio obtuse.obsecro.q.d.noli queso ampli⁹ me interrogare sup hac re.quidē.i.certe.ille antipho h3 hāc vnam solam. Chre.q̄d faciet:vel que ē illa altera q̄ dicitur cognata? So.q̄ hec filia tua est que dicitur cognata. Ch. Quid ais? admirabūdus hoc dicit. So. foctum ē id ē effectum est composito : id est ex compositione siue ex pactione siue ex pacto quo modo : id est qua via antipho amans posset habere hanc filiam tuam sine dote. Chre.o dij imploro supple vestram fidem scilicet vestram opem seu vestrum auxilium q̄: id est q̄tum sepe aliqua supple forte.i.casu aliquo eueniunt teme-

re id ē inconsiderate que non audeas id est non audeat aliquis optare. ego adueniens id est cum aduenissem offendi id est inueni filiā collocatam. i. nuptui datā illi qui cum id est cum quo ego volebam eam collocari atq; inueni eam collocatam vt. i. eo modo quo volebam. qđ vt fieret. i. vt filia illi nuptui daretur nos ambo. i. ego et frater dabamus operam. i. laborabamus maximo opere id ē maximo molimine siue maximo conatu. hec sola sophrona [alloquitur seipsum admirabundus] fecit id qđ dabamus operā vt fieret sua cura maxima id ē sua diligentia siue cura nostra maxima. So. Nunc vide quid ē opus facto: id est facere pater adolescētis scilicet antiphonis venit scilicet demipho et aiunt: id ē fama ē eū ferre hoc: id est istam collocationem animo oppido: id est valde iniquo: id est male contento. hoc autem dicit. nam non audiuit chremetem exclamātem apud se ab illo loco dij vestram fidem. Chre. Nihil pericliē: id est nullum est periculum in hac re: res in tuto est: sed per deos atq; homines obtestor te vel adiuro caue ne supple quisq̄: id est aliquis rescissat id est sciat hanc scilicet filiam esse meam. So. nemo scibit id est sciet antique ex me. i. a me. Chr. sequere me audies cetera id ē reliqua que tibi non dixi intus id ē in domo.

re eueniunt que nō audeas optare? offendi aduenies
qui cum volebam atq; vt volebā collocatā filiā. Quod
nos ambo opere maximo dabamus operā? vt fieret?
sine nostra cura maxima sua cura hec sola fecit. So.
Nunc quid opus facto est: vide pater adolescentis ve
nit: eūq; animo iniquo hoc oppido ferre aiunt. Chre.
Nihil pericli ē. Sed per deos atq; hoīes meā esse hāc
caue rescissat quisq̄. So. nemo ex me scibit. Ch. Se-
quere me cetera intus audies.

Demipho. Senex. Geta. Seruus.

Ostrapte culpa facim⁹: vt malos expe
diat esse: dum nimiū dici nos bonos stu
dem⁹: et benignos: ita fugias: ne preter
casam qđ aiunt. Nonne id sat erat? accipere ab illo in
iuriam? etiam argentum est vltro obiectum: vt sit qui
viuat. dum aliquid aliud flagicij conficiat. Geta.

Ostrapte culpa et c. Hic senex de seipso conqueritur ꝙ dum auari infamiam fugerat in stulti reprehensionem inciderit eūq; penitus pecuniam dedisse. De. Nos nimis benigni facimus nostrapte id est propria culpa id est quod dicunt per nostrum defectū vt expediat id est sit vtile aliquibus sup. esse malos: q2 ex malicia consequuntur a nobis pecunias. dū. i. quando studemus id est damus operam nimiam nos dici bonos et benignos id est liberales et mansuetos Ita fugias id est sic fugiat aliquis ne id est ꝙ non fugiat inq̄ preter casam id ē preter domicilium tuū quo tibi nullum est tutius receptaculum qđ aiunt id ē quod in ore populo est cum sit iam tritum sermone prouerbium: quasi dicat. Ita effluas dando vt tamen modum non pretergrediaris. vel ita largiaris vt tñ rōnem habeas domus tue. vel ita te pfundas vt tñ dona apđ te retineas: et in tua ptāte neq; vllum penitētie locū relinq̄s. vel ita fugias. i. discedas a tenacitate tua vel parcitate seu psimonia vt tñ nō exeas casam tuam. i. vt tñ in teipso et in pectore tuo volutes attentius q̄d dandū sit et q̄d non. Nonne q. d. ita id qđ sequitur sat erat. i. sufficiebat scilicet accipere iniuriam ab eo id est pati talem improbitatem vt deceperit filium. *Etiam. i.* cum hoc argentum ē obiectum. i. oblatum vltro. i. sine rogatu eius. vt sit i. vt habeat phormio qui in ablatiuo. i. qua re vel quo argento siue vnde viuat dum. i. quousq; vel q̄diu conficiat id est communiscatur fabricet moliatur aliquid aliud flagitij id ē aliquod aliud malum. Get.

Planissime.i.certissime siue aptissime verꝝ ē qđ dicis siue oīo. Nā plane significat oīno certe ꝛ apte. De.nūc pmiū.i.merces est his hoib⁹ q faciūt recta praua.i.q recta reddūt obliqua ꝛ tortuosa.Ge.Ue rissime dicis.sup.De.vt.i.quātuz stultissime.i.incōsideratissime gessim⁹.i.fecim⁹ illi phormioni rem su am.i.suā cōmoditatē ꝛ qđ dicūt factū suū ꝛ casuz suū:vt ita dicaz.Ge.Mō.i.tīmmodo vt.i.vtinā possit discedi[ābo sunt impsonalia].i.possit euadi hͦ consilio.i.hac lege ꝛ ↄditōe vt ducat istā.i.eam capiat in

Planissime.Demipho.His nūc premiū est:qui recta praua faciunt.Geta.Uerissime.Demipho.Ut stul-tissime quidem illi rem gesserimus.Geta.Modo vt hoc cōsilio possit discedi:vt istam ducat.Demipho.Etiam ne id dubium est?Geta.Haud scio hercle(vt homo est)an mutet animum.Demipho.Hem:mutet autem?Geta.Nescio.verum si forte dico.Demipho.Ita faciam:vt frater censuit:vxorem huc eius addu-cam:cum ista vt loquatur.Get.Abi.prenuncia hanc venturam.Geta.Argentum inuentum est phedrie.De iurgio siletur.Prouisum ē:ne in presentia hec hic abeat.Quid nūc porro?quid fiet?in eodem luto hesi tas:vorsuraz solues geta.presens quod fuerat malū:in diez abijt.plage crescunt:nisi prospicis.Nunc hinc domum ibo:ac phanium edocebo:ne quid vereatur phormionez aut eius orationem.

Demi. Nausistrata mulier. Ch.

Agedū(vt soles)nausistrata:fac illa vt

vxorē De.Ne.i.vtrū etiā.i.dubi um videlicz discessuz fri eo ↄsilio vt eā ducat.Geta.Haud scio an mutet aīz vt hō ē.i.sicut hūanos mores hz.naz hōis mutabilis ē aīm⁹:vel vt hō est.i.ꝑ eis morib bus quib⁹ ē nescio sit mutatur⁹ aīm necne.De.Hē.dolētis ꝛ in-dignātis.aūt.i.sed dubitas sup.an mutet aīmū.Ge.nescio an sit mutatur⁹.verꝝ.i.sz dico hͦ si forte ↄtingeret eū mutare aīm.De.fa ciā ita vt.i.sicut frat me⁹ cēsuit vt adducā vxorē ei⁹ fris huc vt lo-qtur cuz ista puella.O geta abi pnūcia.i.annūcia hāc vēturā eē i.dic puelle vxorem chremetis venturā eē ad eā.Ge.hic apud se geta loqtur.argentū est inuen tuz phedrie.i.ꝑ phedria.siletur i.nulla fit mentio đ iurgio id est de lite facienda ꝑpter tale con-iugiū.Prouisuz est.i.cautū ē ne id ē ꝙ non hec puella abeat.i.di-scedat hic impñtia.i.hͦ tpe pñti.Dicim⁹ impñtia sicut ꝛ impñtiaꝝ rū ꝑ aduerbio pñtis tpis.Por-ro.i.deide nūc quid:mod⁹ iterro gādi subiūgit quid fiet.hesitas i.frequenter heres seu fix⁹ es ꝛ volutaris in codez luto.q.d.ver saris in codē piculo.posset forsi tan capi hesitas pro dubitas ꝛ ꝑplexus es ꝛ districtus seu īpli cit⁹ ꝛ īuolut⁹ in codē luto.O ge ta.alloqtur seipz:solues vorsurā i.lues seu pēdes penas ꝑ vorsu ra.i.ꝑ dissolutione eris alieni fa cta alio ere alieno.nā vorsuram facere dicit qui es alienū ex ere alieno soluat ꝛ qsi creditorē mutet.Dr etiā vorsurā facere cū miore fenore acceptā qs pecuniā maio rez occupat.Malū meū qđ fuerat presens.i.imminens non dilatū ī aliud tempus nunc abijt id est di latum ē in diē.i in terminū aliquem deputatū:vel in diem.i.vsqꝫ ad aliquem diem mihi incertum.O

geta plage future crescunt id est augentur malis accedentibus nisi prospicis id est ꝑ uides.Nunc ibo hinc domum vbi est phanium ꝛ docebo phanium puellam ne quid id est vt non aliquo modo vel in aliquo vereatur id est timeat phormionem aut oratio nem id est sermonem eius phormionis.

Agedū ꝛc.Hec allocutio est dimiꝫ vxorꝫ de marito licenti⁹ ↄquerētis cū dispositōe fu-turarū turbaꝝ.De.o nausistrata agedū aduerbiū hortantis vt soles.i.sicut cōsueuisti

de me bene mereri fac vt illa puella placetur.i.mitigetur leniatur nobis: vt faciat id qđ est faciendū id est discedat ꝛ nubat phormioni sua voluntate.i.non inuite. Nau. Faciam.i.placabo illam. De. Nūc adiuuas me opera tua.i.tuo labore ac idustria pariter.i.eque ac.i.sicut opitulata es.i.auxiliata es du dum.i.pauloante re.i.ipso effectu vel bonis tuis ꝛ tua re familiari mutuas mihi dando pecunias vel aliquid tale faciendo. Vel lege sic pariter.i.etiam nūc adiuuas me opera: ac pro et duduʒ opitulata es mihi re ꝛc. Nau. volo factum id est facere: ac pol iurantis est mi nus queo.i.minus possuʒ facere culpa.i. quod dicimꝰ defectu vi ri.i.mariti mei q̄ dignum est me id est q̄ me decet aut q̄ mihi est honestū vel q̄ merui. De. autē.i. sed quid.i.cur minꝰ potes q̄ par est ꝛ q̄ meruisti. Nausi. quia pol vir meus tutatur.i.defendit con seruat indiligenter id ē pigre ne gligenter bene parta.i.iuste acq̄ sita bona patris mei. nam pater statim sine mora capiebat.i.reci piebat bina talēta argenti.i. sin gulis annis duo argēti talēta ex his p̄dijs.i. possessionibus q̄s mihi reliquit. Hē. dolētis ꝛ req̄ rentis seu desiderātis patrē: q̄d i.quantū vel in quo vir vnus p̄ stat alteri viro.i.quantū alꝰ aliū excellit. nam pater longe p̄stan tior erat viro meo. De. Queso.i. obsecro capiebat pater bina ta lēta.s.quotānis duo. Nau. ac.i.et rebꝰ multo viliorībꝰ.i. q̄uis res essent multo viliores et minoris locarentur: q̄ nunc tamen capie bat inq̄ pater duo talenta p̄ sin gulos.s.annos. De. Hui admirā tis hic est. nam pensionis quan titatem admiratur. Nau. Quid hec videntur tibi id est quid exi stimas hec duo talēta annua es se.q.d. nōne illa talenta vidētur tibi esse magnum quiddam. De. scilicet id est certe talenta hec vi dentur supple mihi magnum quiddam. Nausistra. Vellem me esse natam virum.i.vellem me fuisse se xus virilis: ego ostenderem hec talenta quanti essent: quia ea multiplicareʒ industria vł ostēderē hec talenta esse magnum aliquid: vel ostenderem bina talenta debere haberi ex patrimonio me. Demipho. Certo scio id est mihi est exploratum q̄ ostenderes. Nausistrata. Quo pacto id est quo modo scis: vł quo modo ostenderem tuo iudicio. Demipho. Sodes id est si audes parce verbis supple id est cessa mecum loqui vt possis loqui diutius cum illa puella: ne id est vt non mulier illa adolescens id est iuue nis defatiget id est te defatigatam reddat sermone suo: adeo vt illi respondere par esse non possis: Nausistra. faciam vt iubes id est vis: sed video meum virum id est coniugem exire abs te id est ex tua domo. Chremes. Hem: interiectio dolentis ꝛ timentis. o demipho argentum est iam datum illi phor mioni. Demi. ilico id est statim curaui vt daretur. Chremes. nollem datum esse argentum id est velleʒ q̄ non esset datum. Hei: dolentis. video vxorem pene id est fere plusq̄ sat erat id est sufficiebat. Demi.

placetur nobis: vt sua voluntate id quod est faciun-
dum: faciat. Nau. Faciam. Dem. Pariter nunc opera
tua me adiuuas: ac dudum re opitulata es. Nau. Fa-
ctum volo. at pol minus queo viri culpa: q̄ me dignū
est. De. Quid autem? Nausi. Quia pol mei patris be
ne parta indiligenter tutatur. Naʒ ex his predijs talē
ta argenti bina statim capiebat: heʒ viro vir quid pre
stat? De. Bina queso. Nau. Ac rebus vilioribus mul
to: tamen duo talenta. Dem. Hui. Nau. Quid hec vi-
dentur? Dem. Scilicet. Nau. Virum me nataʒ vellem:
ego ostenderē. De. Certo scio. Nau. Quo pacto? De.
Parce sodes vt possis cum illa: ne te adolescens mu
lier defatiget. Nausi. Faciam: vt iubes: meum virum
abs te exire video. Chre. Hem demipho iam illi da
tum est argentum? Dem. Curaui ilico. Chre. Nollem
datum: sed video vxorem pene plus q̄ sat erat. Dem.

cur nolles chreme? Chre. Jam recte. Dem. Quid tu?
ecquid locutus cum ista es? quobrem hanc ducimus?
Chre. Transegi. Demea. Quid ait tandem? Chre. ab-
duci non potest. De. Qui non potest? Chremes. quia
vterqz vtriqz est cordi. De. Quid istuc nostra? Chre.
magni preter hec cognatam comperi esse nobis. De.
Quid? deliras. Chremes. Sic erit: non temere dico:
redi mecum in memoriam. Demea. Satin sanus es?
Nausi. Au. obsecro caue: ne in cognatam pecces. De.
non est. Chrem. ne nega. patris nomen aliud dictum
est. hoc tu errasti. Demea. num norat patrem? Chre.
Norat. Demea. Cur aliud dixit? Chremes. nunq̄ ne
hodie concedes mihi: neqz intelliges? De. Si tu mihi
narres. Ch. pergis? Nau. Miror qd hoc ē? De. Equi-
dem hercle nescio. Ch. vin scire? at ita me seruet iup-
piter: vt propior illi q̄ ego sum ac tu homo nemo est.

o chreme cur nolles datum esse argētum? Chr. iam recte se habent res supple. De. Quid tu dicis sup-
ple ecquid id est nunquid locutus es aliquid cum ista puella. q̄obrem: id est quare ducimus hanc vxo-
rem tuam si iam es allocutus eam puellam? Chre. transegi id est concordaui pacaui omnia. Dem. auer-
tens se demipho admirabundus ait. quid tandem ait ipse frater meus: quasi assistens alloquat. Chr.
Puella non potest abduci id est expelli a tua domo neqz abstrahi a filio tuo. Demea. quid id est cur vel
quo modo ipsa non potest abdu-
ci? Chr. quia vterqz est cordi vtri-
qz: id est sibi mutuo placent. vbi
masculino vsus est: quia masculi-
num prepōderat feminino. Ora-
tores in tali dicendi genere dice-
re solēt. vterqz alteri ē cordi. De.
Quia istud nostra interest: id est
quid ad nos pertinet si vterqz al-
teri est cordi: vbi dicunt barbari
quid habemus agendum. Chre.
Magni illud interest nostra: id
est illud multum ad nos spectat.
Id enim plusq̄ manifestum est
dici solere magni vel parui mea
refert vel interest preter hec: id
est vltra hoc q̄ vterqz alteri est
cordi. comperi: id est facile per-
spexi cognoui per inuestiggatio-
nez siue inueni eam esse nobis co-
gnatam: id est gentilem et de co-
gnatione nostra. De. Quid id est
cur deliras id est desipis ineptis
insanis deuias. vel quid deliras
id est que deliramenta profers
in medium? Chre. Sic erit id est
inuenietur tandem cognata: non
dico temere id est inconsulte incō-
siderate sine causa redi in memo-
riam mecum id est recordare me-
cum preteritorum que contulimus
inter nos vel recollige te redi ad
te siue repete memoria ea de qui-
bus aliquando verba fecimus
mecum: id est quemadmodum
ego reuertor ad memoriam exer-
cendam. De. satin: id est satis ne
es sanus id est sane mentis seu mentis compos? Nausi. Au. interiectio ostendens fastidiosum esse qđ
dicitur. obsecro caue: i. prouide ne pecces: id est erres in cognatam id est in agnitionem cognate. Dem.
Non est ipsa cognata. Chre. Ne nega. i. noli negare. aliud nomē patris eius dictum est. q. d. pater eius
voluit se vocari alio noīe. hoc dicit vt ondēderet illi se esse patrem eius quēadmodum prius communica-
uerat rez totā cū eo. tu errasti h' hac mutatione noīs. De. Ipa nō norat patrē? interrogatiue dicit. Ch.
respondet. norat id est nouerat patrem. De. Cur pater dixit aliud nomen? id est cur mutauit nomen et
voluit se vocari alio noīe? Chre. Ne. i. vtrum nunq̄ concedes id est acquiesces assentiens hodie mihi. ne-
qz intelligis quid mihi velim? Dem. Si tu mihi narres id est si tu mihi explices quomodo intelligam?
Chr. Interrupit sermonem inquiens. pergis. i. prosequeris reluctando mihi. Nau. Miror qd hoc ē qđ
demipho non potest intelligere similiter nec ego ipsa. De. equidez hercle iurantis est. nescio quid hoc sit
Chre. vis ne scire quid sit? iuppiter ita me seruet iurandi modus est. vt: id est sicut nemo: id est nullus
homo est propior. id est propinquior sanguine ipso illi puelle q̄ ego sum ac tu es. zeuma est a medio.

De.o dij iploro vestrā fidē.i.opem et auxilium.nos oēs eam⁹ vna.i.simul ad ipsā puellam volo scire h̄ i.istā cognationē aut nescire pēit⁹.Cb.Ab.dolētis iteriectio.De.quid ē qd̄ ita doles?Cbre.Ita ne.i.ē ne vex fidē.i.auctoritatē credulitatē veritatē esse mihi paruā apd̄ te.i.habes mihi tam pax fidei vt te exorari nō possim vt h̄ mihi credas?De.Uis me credere h̄?vis istd̄ esse satis quesitū mihi.i.a me.Age hortātis ē aduerbiū fiat.i.credatur a me.Quid modus interrogādi illa ē sup.filia amici nr̄i:h̄ volutat secū.deiñ subdit.quid futurum ē ex hac cogitatōe.Cbr.recte futurū ē sup.i.psperē oīa cedēt.De.Igitur mittim⁹.i.remittimus domū vl̄ omittim⁹ missā facim⁹ hāc vxorē tuā quā ducebam⁹.Cbre.Quidni.i.cur nō mittam⁹ eā?De.Illa vxor tua maneat.i.ñ veniat ad puellā.iterrogatiue pnuncia.Cbr.sic.i.ita maneat.De.o nausistrata igit̄ q̄ res sic se hñt licz tibi.i.pōt ire.i.rdire domū.Nausi.Pol arbitror commodius:id est vtilius esse in omnes id est erga omnes vel pro oībus hanc puellam manere neq̄ abduci q̄ vt id est sicut ceperas:id ē inceperas curare id est exerceretur.Naz cuz vidi eam ipsa visa ē mihi perliberalis.i.valde honesta et bona ac benigna.De.quid istd̄ negocij i.istd̄ totum negocium ē.i.quid h̄ totum qd̄ dixisti sibi vult.nondū enim intelligit demipho.Cb.Ne id est vtrum vxor mea iam operuit id ē clausit cuius oppositum est aperuit id est reclusit ostium:id est ianuam.De.Iam operuit ne timeas audiri ab ea.Cbre.O iuppiter dij respiciūt nos:id est sunt nobis propicij et fautores:inueni gnataz nuptam cuz tuo filio.Dem.hem interiectio intelligentis quod diu quesiuerat.quo pacto id est qua via id potuit fieri?Cbre.locus iste non est satis tutus ad narrandum quomodo potuit fieri.Dem.At id est sed tu non abi id est discede intro id est in domuz meam.Cbre.Heus aduerbiū vocantis et mouentis attentionez.volo ne quidem id est vt nec etiam filij nostri resciscant i.sciant cognoscant hoc.i.quo pacto id potuerit fieri.

Demea.Dij vestrā fidem.Eam⁹ ad ipsaz vna omnes nos.aut scire aut nescire hoc volo.Chre.ah.Demea.Quid est?Chremes.Ita ne paruam mihi fidez apud te?Demea.vis me hoc credere?vin satis quesitum mihi istuc eē?age fiat.Quid illa filia amici nostri?quid futurum est?Chremes.recte.Demea.hāc igitur mittimus?Chre.Quid ni?Demea.Illa maneat?Chre.sic.De.Ire igitur tibi licet nausistrata.Nau.Sic pol cōmodius esse in omnes arbitror(q̄ vt ceperas)manere hanc.Nam perliberalis visa est(cum vidi)mihi.Demi.Quid hoc negocij est?Chremes.Jam ne operuit ostium?Demea.Jam.Chremes.iuppiter dij nos respiciunt:gnatam inueni nuptaz filio tuo.De.Hem quo pacto id potuit?Chre.nō satis tutus ē ad narrādū hic loc⁹.De.at tu ītro abi.Chre.he⁹.ne filij nostri resciscāt hoc:volo.

Antipho adolescens.

Etus suz(vtut me res sese habēt)fratri obtigisse qd̄ vult.q̄ scitū ē ei⁹ modi pare

Etus sum &c.Hic antipho apud se conqueritur q̄ ea susceperit quibus exolui non possit vbi res aduerse vrgent:et simul ostendit se gestire in aliquem spem.An.vtut id est vtcunq̄ id est qualitercunq̄ res mee id est mea negocia sese habent letus sum id obtigisse fratri meo phedrie quē vt fratrem diligo q̄ vult scilicet argentum ad pamphilaz redimendam.q̄ id ē q̄tum scitum est.i.scite seu sapienter factum parare.i.contrahere

in animo suo eiusmodi. i. tales cupiditates. quas cum res sint adverse id est cū fortuna male optatis rñdeat possis. i. possit aliqs paulo. i. aliq̄ntulum siue aliquatenus mederi. i. medelā seu remediū adhibere simul. i. postq̄ hic phedria reperit argentum expediuit. i. exoluit se cura. i. sollicitudine. ego antipho nullo remedio possuz euoluere. i. expedire explicare me ex istis turbis. i. pturbationibus. quin. i. q̄ nō si hoc qd̄ simulatū ē celet̄. i. occultetur pr̄i sup. sim in metu ne pr̄ moleste ferēs abducat aliq̄ rōe amatā meam sim. i. sed si hoc inq̄ simulatum est patefit. i. aperiatur reueletur detegatur non possum inq̄ euoluere me quin sim improbro. i. inculpa apō patrem. Neqꝫ nūc reciperē. i. retraherē referrē me domum nisi spes huiusce phaniȷ̄ habende id ē habendi hanc phaniū esset ostata. i. prestita exhibita mihi. sed ubinaz id est ubi possum inuenire getam ut rogem id est petam ab eo quod tempus: id est quam oportunitatem conueniendi patris. i. alloquendi patrem meum iubeat. i. velit me capere id est eligere.

in animo cupiditates: quibus (cum res adverse fient)
paulo mederi possis: hic simul argentum repperit. cu
ra sese expediuit: Ego nullo possum remedio me euol
uere ex istis turbis: quin si hoc celetur patri in metu:
sim patefit improbro siem. Neqꝫ me domum nunc re-
ciperem nisi mihi esset spes ostentata huiusce haben-
de. Sed ubinam getam inuenire possim ut rogem q̄
tēpus cōueniendi patris me capere iubeat.

Phormio. Antipho.

Argentum accepi. tradidi lenoni: abdu-
xi mulierem. curaui: propria ea phedria
ut poteritur. nam emissa est manu. Nūc
una res mihi etiā restat q̄ est conficiunda: ocius a seni
bus ad potādum ut habeam. Nā aliquot hos sumam
dies. An. sed phormio adest quid ais? Phor. Quid?
An. quidnam nunc facturus est phedria? quo pacto
satietatem amoris ait se velle sumere? Pho. Uicissim
partes tuas acturus est. Ant. quas? Phor. Ut fugi-
tet patrem. Te suaz rogauit rursuz ut ageres causaz:

Argentū ꝛc. Hic iactantia inducitur phormionis qui tanq̄ pasit⁹ se egregie bibiturum pollicet̄. Phor. accepi argentum a demiphone: tradidi illud lenoni puelle venditori: abduxi: id est mecuz adduxi a lenonia domo mulierē pāphilā. s. que iam ꝓ ⁊go nō erat: precipue cū essz in tali loco. curaui effeci ut Phedria potiretur ea puella ppria. i. sibi cū nemine cōmuni. nā emissa ē manu. i. manumissa. i. libertina facta cuz prius esset empta tanq̄ serua vel exiuit potestatem lenonis. nūc una res restat. i. est reliqua mihi q̄ res est conficieuda. i. perficienda et ad effectum perducenda. scilz ut habeā. i. impetrē a senibus. s. demiphone ⁊ fratre ociū. i. spaciū tpis ad potandū priusq̄ abducā mihi phanium pro qua abducēda dederūt pecunias. nā sumam. i. impendam consumam traducam hos aliq̄t dies. An. antipho qui prius sequebatur vidit Phormionē ⁊ inquit apud se. Sed phormio est id est adest. Deinde accedēs ad eū inquit quid ais? Phor. petis quid dicam: admirando dicit hoc vel interrogando. Deinde occupat Antipho. An. quidnam phedria est facturus: quo pacto id ē qua via ait se velle sumere satietatem id est tedium siue expletionem amoris? Pho. ipse acturus ē. i. representaturus ē ptes tuas. i. tuum officiū vicissim. i. ut ita dicam sua vice vel per vices et q̄si alternatim. An. quas ptes meas acturus est. Pho. ut fugitet id est frequenter fugiat patrē id est patris conspectum rogauit te ut rursum tu ageres: id est defenderes sustineres causam suam et

vt diceres id est orationem haberes et sermonē appositum pro se faceres. naz q̄ dicit apposite accommodateqꝫ loq̄tur. nam ipse phedria est potaturus id ē debet potare apud me. Ego dicam senibus demiphoni et chremeti me ire sunium id est in eum locum de quo prius dictum est ad mercatum id est negociandi gratia siue exercende mercature causa. Et declinatur h̄ mercatus tus. tui. a mercor aris. q̄d ē emo emis. Dicam ergo senibus me ire ad mercatum emptum. i. ad emendā ancillulā. i. ācillā paruam quam geta seruus dixit senib⁹ mihi esse opus dudū id est paulo āte ne ipsi senes credant me conficere id est consumere impendere suum argentum cum non videāt me h̄. sed ostium concrepuit abs te id est ostium tuum patefactū ē vel apertum est et bene cōcrepuit. q. d. audiui ostium crepans id est stridens et resonans cum aperiretur et patefieret. nā eiusmodi crepitus ē signum apertionis ostij. An. vide quis egrediatur e domo. Phor. geta est is qui egreditur.

vt pro se diceres. Nam potaturus est apud me. Ego me ire senibus sunium dicam ad mercatum: ancillulam emptum: dudum quam dixit geta: ne (cum hic non videant me) conficere credant argentum suum: sed hostium concrepuit abs te. An. Vide quis egreditur. Phor. Geta est.

Geta. Antiphor Phormio:

O Fortuna: o fors fortuna: q̄ntis cōmoditatibus q̄ subito hero meo antiphoni ope vestra hūc honorastis diem? A. Quid nam hic sibi vult? Ge. nosqꝫ et amicos ei⁹ exonerastis metu. Sed mihi nunc ego cesso qui nō hmeruz hunc exonero pallio: atqꝫ hominez propero inuenire vt hec que contingerint sciat? A. num intelligis quid hic narret? Ph. nū tu? A. nihil. Ph. tantundē ego. Ge. ad lenonē hinc ire pergaz: ibi nunc sunt. A. heus geta. Ge.

O Fortuna rc. Hic antiphoni a geta nūciatur phanium inuentam esse filiam chremetis patrui sui quod magne felicitatis loco ducendum putat. Get. O. fortuna. i. o dea mutabilitatis. O fors fortuna id est bonus fortune euent⁹ cui⁹ diē festū colūt qui arte aliq̄ viuūt. cuius edes sacra trāstyberim erat. Fortuna aūt incerta est tā ad bonū euentū q̄ ad malum quātis cōmoditatib⁹. i. opportunitatibus ⁊ q̄. i. quātum subito h̄ legūtur admiratiue. honorastis. i. decorastis hunc diē antiphoni nostro vestra ope. i. vestro auxilio et numine ac fauore. Anti. q̄d nā hic geta sibi vult: id ē q̄d vult dicere ita admirabundus. Get. geta eum non audiebat sed pergebat in sua admiratione. ⁊ vos fortuna ⁊ fors fortuna exonerastis. i. alleuiastis nos amicos eius antiphonis metu quo afficiebamur ei⁹ cā. Deinde ad se rediens cōsideransqꝫ sibi esse potius querendum antiphonem cui h̄ narret q̄ ita in admiratione cessandum ⁊ morādū: iō subdit. Sed nūc cesso. i. moror tardo cunctor mihi. i. vel dedecus meuz ⁊ crimē. vel mihi generaliter ponitur: vt tu mihi semp dormis. Sz ergo nūc cesso. i. sum cessator ⁊ ociosus ⁊ quidē increpandus qui non onero hunc. i. meum humerū pallio. i. qui non replico pallium meū in humez vt agilior sim ad viam faciendam: atqꝫ qui inq̄ non propero. i. festino inuenire hominen scilicet antiphonem vt sciat hec que contigerint. Antip. Tu non intelligis. quid h̄ geta narret id ē dicat secum? Pho. num. i. nunquid tu intelligis? An. nihil id est non intelligo. vel nihil. i. ne minimū quidem intelligo quod dicat. Phor. ego intelligo tantundem quantuz tu quid dicat. Get. Pergam ire. i. contendam ire vl prosequar perseuerabo ire hinc ad lenonem nunc ipsi sunt ibi apō lenonem. An. reuocat eum iam arripientem iter ad lenonem. Heus aduerbium vocantis. geta vocatiuus est. Ge. geta post se non respetie indignatus se reuocari festinum, nam putabat alium quemlibet ab antiphone reuocare: ideo inquit.

Hem interiectio indignātis: nū. i. nunq̄d. q. d. nō est tibi mirū. i. nō est tibi magni momenti aut magne cure aut nouū. i. inusitatum cursum reuocari id est retrahi cum institueris. i. inceperis cursum? vel est secunda ꝑsona pro tertia. An. Geta. vocantis ē. Get. hercle ipse qui vocat me pergit. i. ꝑseuerat vocare me. hoc aūt dicit intereundū nō retroaspiciēs. nunq̄ vinces me. i. nunq̄ hodie ꝑsuadebis mihi. vt ad te eam tuo odio. i. tua molestia ⁊ tedio. nā odiū interduz ponit ꝓ tedio ⁊ molestia. Inde odiosus. i. tediosus molestus ⁊ improbus seu importunus. quasi dicat. non vinces me tua importunitate et instantia. An. non manes. i. non sistis gradum. hoc dicit indignabundus ⁊ minabundus. Ge. vapulabis id est posses bene adeo instare vt vapulares id ē verberareris seu verberibus afficereris. Anti. Quidez id est certe id quod minitaris iam id est statiz fiet tibi id est vapulabis nisi tu verbero. id est dign⁹ verberib⁹: hic verbero verberonis. resistis id est reprimis graduz. Ge. hoc audiens cognouit esse aliquez q̄ imperiose loqueret ideo subdit oportz hunc qui ita loquitur esse familiariorem id est intimiorem in nostra familia q̄ ego. nam minitatur malum: scilicet verbera. Sed ne id est vtrum est is quez quero scilicz antipho: an nō est? Deinde viso eo dicit. ipse est quē quero. Phor. geta congredere a con ⁊ gradior graderis id est cōcede huc actutuz. i. cito celeriter. Dicit eñi ab actu. i. a celeritate. vñ actuarie naues dicūt celeres i. celeriter per mare trāseūtes. An. Quidē q̄ ita gaudes ⁊ amiraris Geta. o homo honoratissime oīum hoīm qui viuant quantum ē. i. quantuz licet pro tua cōditione vel quantum est hominū scilicz id est quātacūq; fuerit hominū multitudo. nam o antipho

Hem tibi num mirum aut nouum est reuocari: cursum cum institueris? Anti. Geta. Ge. pergin hercle? nunq̄ tu odio tuo me vinces. Anti. Non manes? Ge. Vapulabis. Antiph. Id quidem tibi iam fiet: nisi resistis: verbero. Geta. Curialis vernula est qui me vocat. Familiariorem oportet esse hunc: qui minitatur malū. Sed is ne est quez quero: an non? ipse est. Ph. Congredere actutum. An. Quid est? Ge. Quantum omnium est qui viuant hominum homo honoratissime. Nam sine controuersia a dijs solus diligere antipho. Ant. Ita velim. Sed qui istuc credam ita esse mihi dici velim. Geta. Satin est si te delibutum gaudio reddo? Antip. Enecas. Phor. Quin tu hinc pollicitationes aufer: ⁊ quod fers cedo. Ge. Oh tu quoq; aderas phormio? Ph. Aderā: sed q̄d cessas? Get. Accipe hem vt modo argentū tibi dedim⁹ apud forū recta domū sumus profecti. interea mittit herus me ad vxorē

solus: diligere id est diligeris amaris a dijs sine controuersia. i. sine ambiguitate. Antipho. Velim ita diligi a dijs: sz velim. i. volo dici mihi qui id est quo modo vel cur credam esse ita vt dicis. Geta. Satin id est nonne satis est tibi si reddo id ē efficio te delibutum perfusum gaudio vbi ad aīm transtulit quod est corporis. nam delibutus dicitur vnctus. An. enecas. i. occidis mori me cogis qui ita animum meum suspensum teneas. Phor. quin. i. quimmo tu aufer hinc id est hinc amoue pollicitationes id ē noli ita pollicitari bona antiphoni: sz cedo. i. dic id quod fers. i. affers vel gestas in pectore. Get. quoq;. i. etiam oh phormio tu aderas hic vbi: oh ē interiectio animaduertens prius nō visum nec perceptuz. Pho. Aderā hic sz inter hec dicenda cessas. i. in mora es tardas moraris detegere rē antiphoni. Ge. Accipe. i. audi intellige. Hem interiectio est tussiētis vt narrationi sit aptior: vt. i. postq̄ modo paulo ante dedimus tibi phormioni ego ⁊ demipho argentum apud forum profecti sumus ego ⁊ demipho domum. recta. i. eodez tenore nusq̄ diuertendo interea. o antipho herus. i. dñs meus mittit me ad vxorē

tuam. Antipho. Quamobrem? Geta. Omitto prolo-
qui. Nam nihil ad hanc rem est antipho. Ubi in gyn-
necium ire occipio. puer ad me occurrit mida. Pone
me apprehendit pallio. resupinat. Respicio. rogo q̄-
obrem retineat me. Ait esse vetitum intro ad heram
accedere. Sophrona modo fratrez huc (inquit) senis
introduxit chremem: eumq̃ nunc esse intus cum il-
lis: hoc ubi ego audivi: ad fores supenso gradu placi-
de ire perrexi: accessi: astiti: animaz compressi: aurem
admovi: ita animum cepi attendere hoc modo sermo-
nem captans. Anti. Euge geta. Get. Hic pulcherri-
mū facinus audivi: itaq̃ hercle pene exclamavi gau-
dio. Phor. Quod? Get. Quodnam arbitrare? Antip.
Nescio. Ge. Atqui mirificissimum. Patruus tuus pa-
ter est inventus phanio uxori tue. Anti. Hē quid ais?
Ge. Cuz eius consuevit olim matre in lemno clanculū.

tuam. s. Phanium. Ant. q̄obrem id est quare misit te ad eam? Ge. omitto id est desisto proloqui: longo sermone: utinam o antipho nihil est in ea missione ad hanc rem id est ad hoc propositum ubi id est cum occipio id est incipio ire ad gynnecium id est in locum edium secretum in quo fabulantur inter se mulieres. Est eñ gynneciū ait Tortelius locus in edibus solis mulieribus ad habitandū datus. Deducit eñ a gynecon. i. a mulieribus. puer id est servus. s. mida nomine forte sic dictus q̄ Phrigius esset: occurrit ad me. pone adverbium. i. retro apprehendit. i. capit me pallio. i. per palliuz resupinat inq̄. i. reducit me in dorsum. nam supinus vel resupinus dicitur qui in dorso iacz quod qui faciunt fere negligentes sunt molles aut lascivi: ideo supinus pro molli ponitur et lascivo. Item pro pigro negligenti & ocioso. Item ponit interdum pro elato sive superbo propterea q̄ tales superbi solent nō demittere caput tanq̄ humiles: sz resupinare & extollere tā q̄ tumidi. Persius. Italo qd̄ honore supinus fregerit heminas. Unde supinare et resupinare significant aliquem supinum sive resupinuz reddere: ut hic resupinat me id est reducit me intergū & quod vulgo dicit reversat me. respicio. i. retroaspicio rogo id ē interrogo q̄obrez id ē quare retineat me: ait. i. respondet vetitū esse id est prohibitum accedere id est adire ingredi intro ad heram id est phanium: inquit etiā ille servus modo id ē pauloante sophrona nutrix itroduxit huc id est in gynnecium chremē fratrem senis. s. demiphonis: et inquit eum fratrez esse nunc intus intra gynnecium cum illis scilicz Sophrona & Phanio ubi id est postq̄ ego audivi hoc perrexi. i. perseveravi ire placide id ē trāquille sine strepitu ac tumultu gradu id est gressu passusus penso id est molli ac tenero sustentato et leniter terre impresso ad fores accessi id est applicui ad fores sive mavis adveni: astiti ab asto astas id est iuxta fores steti compressi id est cohibui repressi compescui animam id ē spiritum anhelitum flatum ne audirer admovi id est adhibui appropinquavi apposui aurem ad illas fores: ut audirez ita eo modo admotis auribus cepi id est incepi attendere id est arridere advertere animum ad intelligendum quod dicebatur captans id est alliciens attrahens frequenter capiens sermonem hoc modo id est ita faciendo ut dixi. Anti. o geta euge interiectio leticie est qua antipho getam invitat ad leticiam ut reliqua persequtur letanter. Ge. hic id est tunc audivi facinus id est factum pulcherrimum id est iucundissimum itaq̃ id est ideo hercle exclamavi pene. i. fere gaudio id est pre nimia leticia. An. quod facinus audisti? Ge. quodnā. i. quod facinus arbitrare. i. putas me audivisse illuc? Ant. Nescio quod facinus audieris. Ge. atqui id est sed certe audivi facinus mirificissimuz p mirificentissimū id est mirifice factum. ubi poeta recto suppellatio usus est a positivo mirificus ca. cū. Patru⁹ tuus. i. chremes invent⁹ ē pr̄ phanio. i. illi puelle tue uxori.

Phor.somnium ē sup.i.illud est fantasticum et vanum dictum tanꝗ dormiendo somniatum.vtin id est vtī ne.i.vtrum ita conuenit cum matre eius,vtī id est vt et puella non cognosceret patrem suū. Ge.o phormio credito aliquid cause esse.sed censen id est censes ne me potuisse intelligere omnia extra ostiū que ipsi scilicet chremes Sophrona et Phanium egerint id est dixerit inter se intus in ginnecio. Phorm. atqꝫ hercle ego quoqꝫ audiui illam fabulam.i.illud fabulosum dictum.Ge.immo etiam.i. sꝫ etiam dabo id ē dicam hͦ quo id est vt magis credas. Interea dum hͨ aguntur patruus egreditur:id ē exit inde id est ex ginnecio foras hinc:id ē in hunc locum in quo eraꝫ haud id est non multo post id ē non longo tempore. post,idem patruus recipit: id ē retrahit refert se denuo id est rursus iterum intro:id est in ginnecium cum patre tuo Demiphone,vterque pater et patruus ait se dare tibi potestatem habende eius : id est habendi eam in vxorem. Deniqꝫ id est tandem ego miser sum vt requirerē id est inuestigarem te.atqꝫ vt adducerem te ad eos. An. Hem interiectio indignantis ꝙ non ducatur celeriter.ergo cum debeas me ducere quin increpatiue videtur hͨ capi pro quinimo rape me: id est celeriter cape me vt ducar ad eos.quid cessas id est tardas moraris cur non acceleras gradum. Get.fecero id est faciam cōiunctiuum pro indicatiuo. Anti. o mi phormio vale id est remane cum sanitate. Phormi.o antipho vale: id est discede salute comite. Deīde cū recedissent cepit Phormio secū hͨ dicere.ita dij ament me vt ex aīo dico iurandi modus est. bene factum est: id est bene successit ac prospere.gaudeo tantam fortunam:id ē felicitatem et successum prosperum esse datuꝫ his iuuenibus antiphoni ꝛ Phedrie de improuiso aduerbium id est ex isperato preter spem ꝑter expectationē. Sūma occasio.i. oportunitas eludendi.i.decipiendi senes est nunc mihi id ē ego habeo nūc summā facultatē eludendi senes:et est inꝗ mihi.occasio adimere pro adimēdi: sed varietatē amauit poeta:id est,auferendi abstergendi phedrie curam argentariam id est anxietatem et sollicitudinem de argento isto reddendo quo redemit puellam id est vt non sit supplex id est supplicans cuiꝗ id ē alicui suorum equalium id ē suorum gregalium et sodalium vt illi mutuo darent illam summaꝫ que redderetur senibus:cum nollet ducere vxorem. Phormio.nam hoc idem argentum datum erit sine restitutione ita vt datum ē his ingratis senibus vel ipsis inuitis vel datum erit ab his ingratis senibus id ē immemoribus benefactorum sibi factorum taliter iungendo liberos suos matrimonio felici. ego reppi i. excogitaui qui id ē quo modo cogam hec fieri re ipsa id ē ipso effectu.videlicet vt argentum sit datum vti datum est sine vlla restitutione.nunc gestus:id ē modus me habendi et vultus id ē indiciū volūtas

Phorm. Sōnium. vtin hec ignoraret suum patrem? Geta. Aliquid credito phormio esse cause. Sed me cēsem potuisse omnia intelligere extra ostiuꝫ:intus que inter sese ipsi egerint? Phormio. Atqꝫ hercle ego quoqꝫ illam audiui fabulam. Geta. Jmmo etiam dabo quo magis id credas. Patruus iterea inde huc egreditur foras:haud multo post cum patre inde recipit se intro denuo. Ait vterqꝫ tibi potestatem eius habende dare. Deniqꝫ ego missus sum vt te requirerem : atqꝫ abducerem. Antipho. quin ergo rape me : quid cessas? Geta. Fecero. An. O mi phormio vale. Ph. vale An. Bene (ita me dij ament) factum: gaudeo tātā fortunā de iprouiso eē his datā. Sūma eludēdi occasio ē mihi nūc senes ꝛ phedrie curā adimere argentariaꝫ ne cuiꝗ suorum equaliū supplex fiet. naꝫ idem hoc argentum ita vt datū est ingratis his datū erit: hoc qui cogam re ipsa repperi : nunc gestus mihi vultusqꝫ est

est mihi capiendus nouus id est alius ab assueto. Sed concedam id est me feram hinc.i.ex hoc loco in hoc angiportum proximum id est in hunc vicum angustum nec peruium. Inde: id est postea ostendam id est patefaciam me his senibus vbi:id est postq̄ ipsi erunt egressi foras id est extra domum non eo: non vado ad mercatum id ē ad negociandum eo supple id ē in eum locum quo: id ē in quem locum assimularam pro assimulaueram.i. finxeram me ire.

capiendus nouus. Sed hinc concedam in angiportū hoc proximū:inde hisce ostendã me: vbi erūt egressi foras. Quo me assimularã ire ad mercatum nō eo:

Demipho. Phormio. Chremes.

Dis merito magnas gratias habeo:atq̄ ego:quãdo, euenere hec nobis frater prospere. Quantum potest:nunc conueniundus phormio est priusq̄ dilapidat nostras triginta minas: vt auferamus. Phor. demiphonem (si domi est) visam:vt quod. De. vt nos ad te ibamus phormio. Phor. de eadē hac fortasse causa. De. ita hercle. Phor. credidi:quid ad me ibatis? ridiculū:an veremini:ne non id facerē:quod recipissē semel? heus heus q̄ta hec mea paupertas est:tamē adhuc curaui vnū hoc quidem:vt mihi esset fides. Chre. Est ne (ita vt dixi) liberalis? Dem. oppido. Phor. Itaq̄ ad vos venio nunciatum demipho paratum me esse. vbi vultis vxorem date. Nam omnes posthabui mihi res

Dis rc. Hic cōtinet ptētio phormionis et senū et totius simulationis detectio. Indignatus enī phormio narrare parat oīa nausistrate vxori chremetis: quonã vz mō chremes sustulerit clam filiã ex muliere quadã lemnia. De. merito.i.iure habeo magnas grãs.i. multū sū deuict⁹ et obnoxius diis atq̄ eis ago magnas grãs. hēre grãs ē in aīo: agere vero gratias ē verbis: qd̄ scilicz barbare dr̄ regratiari qū.i. quia o fraterh̄ oīa euenerunt nobis prospere.i. feliciter. nūc phormio est cōueniendus.i. alloquendus quãtum potest fieri sup.i. quo ad eius fieri pōt vel meli⁹ q̄tum celeriter pōt cōueniri vt auferam⁹ ab eo nr̄as trigita minas.i.nr̄as triginta libras priusq̄ dilapidet.i. dispdet dissipet eas. Ph. visam.i. ibo ad videnduz demiphonem si est domi. expleam supple quod promisi vel aliquid tale. nam aposiopesis est. Dem. o phormio nos ibamus ad te. Ph. fortasse veniebatis ad me d̄ eadez causa id ē propter eandē causã propter quam ego ire contēdebam. De. hercle ita id ē ibamus de eadem causa Phor. credidi id est non dubitaui q̄ de ea causa ad me veniretis tanq̄ mee fidei diffidentes. ridiculum id est res est ridicula et ridenda q̄ scilicet ad me veniretis de eadem causa. An id est vtruz veremini ne non:id est q̄ non facerem id quod recepissem id ē promisissem semel id est irreuocabiliter heus heus particula vocantis est et mouentis attētionē: vel exclamãtis q̄tacunq̄.i. q̄tacunq̄ magna h̄ mea paupertas ē tamen adhuc id est huc usq̄ vel etiam curaui quidem hic vnum videlicet fides esset mihi.i. vt essē fidelis et verax vel vt crederetur mihi. Chr. Chremes interrogat fratrem de puella quã visitauerant et ita dicit vt non audiatur a phormione. ne id est vtrum Phanium est ita liberalis.i. benigna et bone indolis vt dixi. Dem. Oppido id est valdē ē liberalis. Ph. Itaq̄ o demipho venio ad vos nunciatum id est vt nunciem me paratū esse ad ducendam vxorem. vbi id est quando vultis date vxorem scilicet Phanium quam promisi me ducturum. Nam posthabui mihi id est postposui mihi oēs res

ita vt par fuit.i.decuit postq̃ aduorteram animum.i.aiaduerterã vos velle tantope.i.tam vehemẽter id sciz vt ducerem eam vxorem. De at.i.sz h' chremes dehortatus est. diuertit deflexit deterruit me ne id est vt non darem tibi illam phanium. Nam inquit h' frater qui id est qualis erit rumor id est murmuratio populi si tu dederis ei phanium ipsa non data est ei olim tunc id est tunc quum id est quando potuit honeste dari. Nunc turpe est id est inhonestum est eam viduam id est orbatam a viro primo quasi a viro viduam.i. diuisam extrudi.i.eijci violenter a domo prioris mariti. ferme.i.fere hic Chremes dixit mihi omnia: vel incusauit que tu te id ẽ tumet incusaueras id est reprehenderas coraz me id est in conspectu meo dudũ id est pauloante. Pho. satin.i.satis ne illuditis id ẽ irridetis me superbe. Dici potest illudo te vel illudo tibi. De qui id est cur vel quomõ te illudimus. Phor. Rogas.i. interrogas quomodo me illudatis: quia ne quidẽ.i.nec etiam potero ducere illam alteram quam eram dicturus. Naz quo ore id ẽ qua fronte redibo ad eã sponsam quam ɔtempseriz. Ch. Suggerit h' chremes demiphoni voce suppressa ne audiatur a phormione. autem id est sz: tum id est deinde video antiphonem filiũ tuũ inuitum.i.nolentẽ amittere id est abijcere a sese eam puellaz inique id est contra equitatem. Nam non est equuz eos seiungere cum vterq; alteri sit cordi. De. demipho eadez verba dicit que fuerunt ei suggesta a fratre. autem id ẽ sed tum.i. deinde video filium sane i. valde inuitũ id ẽ nolentem amittere.i.abijcere a se mulierem.s.phaniũ. Sed sodes id ẽ si audes tu phormio transi id est transfer te ad foruz atq; iube rursum illud argentuz quod dedi rescribi.i.reddi quasi dari ꝑ scripturã. Rescribẽ eiz dicebãt p renũerare. Nã ad nũc rationẽ pecunie añcedit scriptura. vñ hodie daẽ cyrograph' domo exactꝫ. Ph. qd argẽtũ vis tibi rescribere id est certe ego prescripsi id est dedi per scripturam porro id est postea illud argentum illis quibus debui vel debitor fui vel debui prescribere.i.per scripturam tradere. De. Igitur cũ tu ꝓ scripseris quid fiet. Phor. Si vis dare mihi vxorem quã despondisti.i.promisisti ducam in vxorem Sin.i.sz si est ita vt.i.q̃ velis illam manere apud te.o demipho oĩs dos maneat hic id est apud me. nam non est equum id est iustum me decipi propter vos: cum ego remiserim repudium.i libellũ repudij altere pro alteri antique causa honoris vestri: que.s.illa quam repudiaui dabat tũdem.i.tm̃ dotis

(ita vti par fuit)postq̃ tãtopere id vos velle animum
aduorteram. Demip. At hic dehortatus est me ne illã
tibi darem: Nam quis erit rumor populi(inquit)si id
feceris: olim cum honeste potuit tum non est data.
Nunc viduam extrudi turpe est: ferme eadez omnia:
que tute dudum coram me incusaras. Phor. Satin
superbe illuditis me? Dem. Qui? Phor. Rogas? quia
ne alteram quidem illam potero ducere. Nam quo re
dibo ore: ad eam quam contempserim? Chrem. Tum
autem antiphonem video ab sese amittere inuitaz eã
inique. De. Tum autẽ video filium inuitum sane mu
lierem abs te amittere. Sed transi sodes ad forum: at
q; illud mihi argentum rursuz iube rescribi phormio.
Pho. Quod? ne ego prescrip si porro illis quibus de
bui? De. Quid igitur fiet? Ph. Si vis mihi vxorẽ da
re: quã despõdisti: ducã: sin est: vt velis manere apũ
te: dos hic oĩs maneat demipho. nã nõ est equum me
propter vos decipi: cũ ego vestri honoris causa repu
diũm altere remiserim: que dotis tantũdem dabat.

Demipho. I hinc in malam rem cum istac magnificē
tia fugitiue: etiam nunc credis te ignorarier aut tua
facta adeo? Phormio. Irritor. Demipho. Tun hanc
duceres: si tibi data esset? Phormio. Fac periclum.
Demipho. Ut filius cum illa habitet apud te: hoc ve
strum consilium fuit. Phormio. Queso quid narras?
Demipho. Quin tu argentum mihi cedo. Phor. Im
mo vero tu vxorem cedo. Demipho. In ius ambula.
Phormio. Enimuero si porro esse odiosi pergitis. De
mipho. Quid facies? Phor. Ego ne? vos me indota
tis modo patrocinari fortasse arbitramini: etiam do
tatis soleo. Chre. Quid nostra? Phormio. Nihil. hic
quandam noram cuius vir vxorem. Chremes. Hem.
Demip. Quid est? Phor. Lemni habuit aliam. Chre.
Nullus sum. Phor mi. Ex qua filiam suscepit: et eam
clam educat. Chre. Sepultus sum. Phor. Hec adeo
ego illi iam denarrabo. Chrem. Obsecro: ne facias.
Phormio. Eho: tun is eras? Demip. Ut ludos facit?

De. o fugitiue. i. o tu equali supplicio plectende vt seruus fugitiuus. I i. vade hinc id est ex hoc loco in malam rem id est in infortunium aliquod malum et incommodum vt dici solet. I in febrem quartanā. I in malam crucem. I ad patibulum cum istac magnificentia id est cum tua magniloquentia et magni tudine sumptus. Nam magnificus spectari etiam in magnis sumptibus solet: etiam nunc credis te et tua facta adeo id est ita ignorari: vt ista debeas facere nobis. Phor. Irritor id est incendor in irā seu irritor ad irascendum. De. tu du ceres. i. caperes in vxorem hāc puellam si esset data tibi. q. d. nō. Phor. Fac periclum. i. experientiā i. periclitare an sim ego ducturus. De. H. i. tale fuit consilium vestrum i. propositum vt filius antipho ha bitet. i. moretur apud te cum il la. Pho. queso quid narras. i. di cis? De. quin. i. quinimo cedo. i. da mihi argentū tibi datum. Phor. imo vero. i. sed potius tu cedo. i. da mihi vxorē promissam. De. am bula in ius. i. i locū vbi pretor ius reddit. Nam hic ius pro loco po nitur vbi ius a pretore redditur: vt digestis de iusticia et iure. Pau lus. ideo i ius ambula quasi ad iudicē eamus. Pho. dicis vt am bulem in ius: enimuero id est cer te ambulabo sup. in ius. i. in de trimentum vestrum si porro. i. si postea pergitis id ē perseueratis prosequimini eē odiosi id est molesti ab odio pro molestia. De. quid fa cies. Phor. ne. i. vtrum petis quod ego faciam. Uos fortasse arbitra mini id ē putatis me patrocina ri id ē adesse seu presidio eē mo do. i. tantūmodo indotatis puel lis sine dote vt de phanio feci cui patrocinatus sum. i. cuius cām defendi et protexi. Etiam soleo pa trocinari. i. auxiliari dotatis. i. ha bentibus dotem: vt nausistrate quam scio ita eludi a marito suo et a te fratre eius. Chr. quod. i. i quo id. s. te patrocinari dotatis inter est sup. nostra id est ad nos atti net. Phor. Nihil vestra interest. Deinde incipit apertius loqui. Noram. i. cognoscebam siue cognoueram aliquando hic quandam vxo rem cuius vir id est maritus habuit aliam lēni: sed sermo interruptus est a chremete. Chr. hem inter iectio indignantis. De. quid est propter quod ita indignaris. Phor. perficit quod inceperat. Noram hic quandam vxorem cuius vir habuit aliam vxorem lenni. i. in illa insula. Chre. nullus sum. i. perii. Phor. Ex qua vxore suscepit. i. sustulit filiam et educat id est nutrit eam clam id est secreto. Chrem. sum sepultus. i. iam de me factum est. Phor. Adeo. i. certe ego iam denarrabo. i. recitabo ad longum il li vxori hec que prius dixi. Chrem. obsecro ne facias. i. nolli narrare. Phor. Eho interiectio percipien tis et deprehendentis: tun. i. tu ne is eras qui talia gessit? De. vt id ē qualiter ipse phormio facit ludos i. exhibet populo spectacula motu suo et gestu: vel qualiter ludos facit. i. suis verbis ridiculis nos illudit.

Chre. Facimus te missum. i. te dimittimus tanq̃ futilem ac vanuz. Phor. Fabule. i. nuge sunt. sup. q. d. vultis vos subterfugere ita veritatẽ ꝯuertendo in fabulas. q. d. non fiet. Ch. qd vis tibi. i. qd q̃ris ha here vt taceas? vis sup. vt cõdonem⁹ tibi argentum qđ habes: vel affirmatiue ait. ꝯdonam⁹ tibi argẽ tum qđ iaz habes. Ph. audio. i. intelligo vos: q̃ cũ ꝯdonetis mihi: quid. i. cur malũ. i. qđ dr: quid male q̃re. est enĩ hic malũ aduerbiũ interposite indignatõis: vos inepti. i. incõsiderati ⁊ insulsi ludificamini. i.

Chre. Missum te facimus. Phor. Fabule. Chrem.
Quid vis tibi? argentum quod habes condonamus.
Phormio. Audio: quid vos (malum) ergo me sic ludi
ficamini inepti vestra puerili sententia? nolo: volo: vo
lo: nolo: rursum cape. cedo: quod dictuz indictuz est.
quod modo erat ratum: id irritum est. Chrem. Quo
pacto aut vnde hic hec resciuit? Demiph. Ne scio: nisi
me dixisse id nemini certe scio. Chrem. Monstri (ita
me dij ament) simile. Phormio. Inieci scrupulum.
Demipho. Hem hiccine vt a nobis tantum hoc ar
gẽti auferat tam aperte irridens: emori hercle satius
est: animo virili presentiqz vt sis para. Vides tuum
peccatum tam esse elatum foras: neqz iam id celare
posse te vxorez tuam. nunc quod ea ex alijs auditura
sit chreme: id nosmet indicare placabilius ẽ. Tũ hunc
imparatum poterimus nostro modo vlcisci. Phor.

illuditis irrideatis me sic vestra sententia puerili i. indigna viris senibus ⁊ solis pueris accõmo data. Deĩde deliberat capiat nec ne oblatum mun⁹ vt taceat. Nolo tacere pro tali munere. Deinđ attentius re considerata subdit volo. i. sum contentus id facere ꝓ munere tali. Deinde simul ⁊ tur bulente ꝓnunciandum ẽ volo no lo q̃si puo tpe cõtrarias habue rit opiniones. rursum. i. iterum cedo. i. dic. alloquit̃ seipz. q. d. dic potius nausistrate talia q̃ dicta sunt. deni imo cape munus obla tuz. Id quod est dictũ mõ. i. pau loãte est indictũ. i. habetur ꝓ nõ dicto: ⁊ qđ dici solz est dedictuz seu mauis retractatũ. ⁊ id quod mõ. i. pauloãte erat ratũ. i. firmũ in ꝓposito est nũc irritũ nõ ratũ sed vanũ. Eiusmodi fiũt ĩ delibe ratõibus faciẽdis ⁊ ꝯsilijs capiẽ dis. nã tũc sepe mens animusqz in varias distrahitur sentẽtias Ch. quo pacto aut vnde. i. a qua occasione hic phor. resciuit. i. co gnouit hec q̃ dixit. De. nescio vn de resciuerit nisi voluit aliud ad iungere: sed qz nõ sibi placuit ne qz verum putauit fecit aposiope sim et ad aliđ diuertit: certo scio me nemini dixisse id qđ ipẽ dixit Uel sic. nescio vnde sciuerit nisi i. ꝓter q̃ ꝙ sup. scio certo me ne mini dixisse id. Chr. ita dij amẽt me vt ex animo dico: id videtur esse simile monstri. i. videtur esse aliquid pretergrediẽs nature modũ ꝙ vir ille resciuerit nemine referẽte. Phor. inieci. i. incussi scrupulum. i. anxietatem sollicitudinẽ. Nam scrupus inde scrupulus. lapillus est breuis et asper qui pressus pede sollicitudinez creat. Inde rem scrupulosam dicimus que aliquid habet asperi: inde scrupeus ea. eum i. asper aspera rum. De. Hez in dignantis interiectio. heccine id est vtrum decens est sup. vt hic phormio auferat a nobis hoc tantuz argenti id est hoc pondus argenti tantum: irridens id est cum irrideat vel irridendo tam aperte id ẽ tam euidenter. hercle satius est id est melius est emori id ẽ mori occumbere para id ẽ accinge te vt sis animo virili et presenti id est habeas animum virilem ⁊ ꝓstantem. Nam presens animus dicit̃ pre stans ⁊ efficax. Uides. o chreme tuum peccatum qđ commisisti lenni esse elatum. i. prolatum emissum perlatum foras. i. in lucem in medium in apricum sub diuum neqz. i. ⁊ non vides te non posse iam cela re tuam vxorem id qđ nunc auditura ex alijs: placabili⁹ est i. sati⁹ est ad placandũ eã nosmetipsos in dicare. i. ꝓdere manifestare detegere ipi vxori id peccatũ: tũ. i. tũc vel deinde poterimus vlcisci. i. punĩ re hũc phormionẽ nostro modo. i. nostro arbitrio ⁊ quantũ volemus ⁊ eo modo quo cupiem⁹. Phor.

Atat nisi mihi pros picio:hereo:hi gladiatorio animo
ad me affectant viaȝ. Chremes. At vereor vt placari
possit. Demiph. Bono animo es:ego redigam vos in
gratiam:hoc fretus chreme:cum e medio excessit:vn
de hec suscepta est tibi. Phormio. Ita ne agitis mecũ
satis astute aggredimini. Num hercle ex re istius me
instigasti demipho. ain tu tandem vbi peregre tibi
qđ libitũ fuit feceris:neqȝ huius sit veritus f emie pri
marie:quin nouo modo ei faceres contumelias:veni
as nunc mihi precibus lautum peccatum tuum:hisce
ego eam dictis ita incensam dabo vt ne restingas la
chrymis:si extillaueris. Demi. Malum quod isti dij
deeqȝ omnes duint:tanta affectum quẽq̃ esse homi
neȝ audacia:nonne hoc publicitus scelus hinc depor
tarier in solas terras. Chre. In id redactus sum loci
vt quid agam cuȝ illo nesciam prorsus. Demip. Ego
scio:in ius eamus. Phorm. In ius:huc .si quid lubet

Atat interiectio timoris:nisi pspicio.i.puideo caueo mihi hereo.i.dubius sum ⁊ perplexus sum:vel hereo.i.adhereo captioni ⁊ rhetibus nisi caueo mihi.i.capior vel captus sum nisi mihi prouideo:vt lepus qui cassibus heret. Hi demipho ⁊ chremes affectant.i.cupide querunt viam.i.accessum appulsũ ad me capiendum animo gladiatorio.i.parato ad periculum:hoc est ita pdito ac temerario vt nõ sibi caueant dũmodo vulnerent. Chr. At.i.sed vereor vt.i.ꝙ nõ possit placari.s.vxor mea. Dem. es.i.sis bono animo.i.habeas bonũ animũ ne timeas.o chreme ego redigã id ẽ reducam vos te ⁊ vxorẽ in gratiam.i.in amicitiã ⁊ beniuolẽtiam. fretus.i.confisus hoc.i.in hac re que sequitur.s.cum.i.quia illa mulier vnde.i.ex qua hec filia est suscepta tibi.i.a te excessit e medio.i.mortua est ⁊ ex hoc seculo migrauit. Phor. ita ne id ẽ vtruȝ sic agitis mecum.i.sic me tractatis:aggredimini me satis astute.hoc dicit p ironiã. Aggredi pprie est accedere ad pugnã duȝ seu dimicanduȝ.hercle.o demipho nõ instigasti.i.non incitasti me seu irritasti me ex re.i.ad vtilitatem istius chremetis. De inde conuersus ad chremetẽ ait Ain.i.ais ne tandẽ tu.i.dicis ne verũ ꝙ vbi.i.postq̃ feceris peregre.i.lõge remote id qđ libitum fuit tibi.i.qđ libuit tibi neqȝ veritus sis huic femie primarie id est que est de primarijs ⁊ optiatibus vrbis:ita sup.quin id ẽ ꝙ non faceres ei cõtumelias id ẽ iniurias nouo modo. Ais ne ergo ꝙ venias nunc lautum id est ad lauandum seu purganduȝ expiandum peccatum tuum mihi precibus id est per pces:ego dabo id est reddam tibi illam vxorẽ ita incensam id est inflammatam his dictis meis que suȝ illi dicturus vt ne id ẽ nõ restingas id est extingas hoc.places a placo placas illam sic incensam:etiam si extillaueris.i.etiam si totus in lachrymas conuertaris vel guttatim finiaris. De. O sup.malum id est infortunium pessimũ.quod malum vtinam dij ⁊ dee omnes duint id est dent isti phormioni:ne.i.vtrum est verum quẽq̃.i.aliquem hominẽ eẽ affectum.i.suffusum tanta audacia quanta iste parasitus est affectus. Nonne ẽ verum inq̃ hoc scelus id est hoc peccatum tuum qui frater meus est deportari a parasito publicitus id est publice vel in publica cura ⁊ consilio hinc id est ex hoc loco in solas tras id est in terras desertas vel insulas remotas aut in vltimas terras. Chre. Sum redactus id est perductus suȝ i id loci.i.in eum statum:in eam angustiam siue in eum locum angustum:vt prorsum vel psus id est omnino nesciam quid agam cum illo phormione id est quid paciscar cum eo aut conueniã. De. ego scio id est non dubito te esse multum anxium tantum est. Eamus in ius id est in locum in quo ius a pretore reddi solet:siue ad sellam pretoris.modo enim ius locum significat. Phormio. Dicis vt eamus in ius:si quid lubet id est si aliquo modo tibi placet eamus in ius huc id est in domũ chremetis

De. alloquit fratrē cōprehendat phormionē. assequere .i. ita psequere eum vt cōprehēdas ac retine eū cōprehensum vt ducat in ius. dū .i. q̄diu euoco huos hac vt eū retineāt. Ch. Enī .i. at vł certe nequeo retinere eum solus: accurre huc .i. accede huc celeriter. Ph. vna iniuria .i. vna actio iniuriarū ē mihi tecū De. ergo si sit tibi mecum iniuria agito lege. psequere ius tuū per legē. q. d. cōtemno tuam actionē. Nā lege agito dicebatur eius cuius intētio cōtemptibilis aduersario videbatur. Phorm. o chreme altera i

De. Asseq̄re ac retine: dū ego seruos hic euoco. Ch. solus enī nequeo: accurre huc. Phor. vna ē iniuria tecum. Chr. Lege agito ergo. Phor. Altera ē tecū chreme. De. rape hūc. Phor. Ita ne agitis? eniuero voce ē opus nausistrata: exi. Ch. Os opprime. De. Impurum vide: quātum valet. Phor. Nausistrata inq̄. Ch. non taces? Phor. Taceam. De. Nisi sequitur pugnos in ventrem ingere: vel oculum exclude. Phor. est vbi vos vlciscar locus.

Nausistata. Chremes.
Demipho. Phormio.

Uis nōiat me? Ch. Hē. Nausi. q̄d istuc turbe ē obsecro mi vir? Ph. hē q̄d nūc obticuisti? Nau. Quis hic hō ē: nō mihi respōdes? Phormio. Hiccine nūc vt tibi respōdeat: qui hercle vbi sit: nescit? Deme. Caue: isti quicq̄ credas: Phormio. Abi tange si non totus friget: me eneca.

iuria id ē altera actio iniuriarum est tecum quia iniuriam fecisti dotate vxori. De. rape id est celeriter cape hunc parasitum Pho. ne: id est vtrum agitis: id est ita me vi tractatis eniuero: id est certe opus est voce id est vociferatione. Deinde clamat. o nausistrata exi: id ē egredere e domo. Chre. alloquitur fratrem dicens opprime: id est compesse obtura ei os ne loquatur. Uł potest hoc dici parasito admonens vt taceat. De. vide impurum id ē hunc improbum virum quantum valz id ē quantum potest. Phorm. inq̄ id est iterum dico nausistrata. exi. Chre. Non taces? Phor. Dicis vt taceam? quasi dicat. Non faciam. De. nisi ipse parasitus sequitur te vt catur in ius sed vult remanere domi tue vt detegat omnia vxori. Ingere id ē immitte infer violenter pugnos in ventrem eius vel exclude id est erue illi oculum. Phormi. Locus ē: id ē locus adest vbi: id est in quo loco vlciscar .i. puniam vos vel vindictam de vobis sumam.

Uis nomiat rc. Hic velut controuersia est in qua marit⁹ fit reus male tractationis et status q̄litatis venialis. Nausi. Quis nomiat .i. appellat me nausistratā? Chre. Hem interiectio dolentis siue indignātis. Nausi. O mi vir id est mi marite quid istō turbe est id est quid sibi vult ista turbatio et rixa? Pho. chē interiectio irridentis vel indignātis quid .i. cur tu chremes obticuisti. ab ob et taceo es. i. tacuisti neq̄ respondisti tue vxori. Nausi. quis .i. qualis hic homo ē hoc dicit de chremete. non respōdes mihi. Phormi. Hiccine .i. vtrum petis vt hic chremes respondeat tibi qui hercle nescit vbi sit pre nimio timore ne tu resciscas eius scelus. De. tu nausistrata caue ne credas quicq̄ isti per contemptum dixit de phormione. Phorm tu nausistrata abi id est concede ad eum tange id est attrecta eū eneca me i. me occide si ipse chremes nō friget id ē non est frigidus totus pre nimio timore. Chrem. Nihil ē de eo quod iste phormio loquitur. Nausistra. ergo si nihil est de eo quod ipse dicit: quid est quod istic: id est hic parasitus narret: id est dicat. quasi dicat quid ergo sibi volunt eius narrationes. Phormio. Iam id est statim scies quid sit quod narrem ausculta. Chremes. Pergin id est pergis ne hoc est perseueras ne credere dictis eius. Nausistra. obsecro .i. rogo quid credam huic Phormioni qui nihil dixit?

Phormio. Delirat miser timore. Nausist. Non pol temere est: quod tu tam times. Chremes. Egō timeo? Phorm. Recte sane quando nihil times. et hoc nihil est quod ego dico. tu narra. Demip. Scelus tibi narret. Phormio. Eho tu: factum est a te sedulo pro fratre. Nausist. Mi vir mihi non narras? C. At. Nausi. Quid at? Chre. non opus est dicto. Phormio. Tibi quidez: at scito huic opus est in lemno: Chre. Hem. quid ais? Demi. non taces? Phormio. Clam te. Ch. hei mihi. Phormio. Uxorem duxit. Nausist. Mi homo dij melius duint. Phor. Sic factum est. Nausist. Perij misera. Phormio. Et inde filiam suscepit iam vnam. dum tu dormis. Chre. Quid agimus? Nausi. Proh dij īmortales facinus miserandū et malū. Ph. hoc actū ē. Na. an qcꝙ̄ hodie ē factū idignꝰ ꝙ̄ mihi: vbi ad vxores vētū ē tuz fiūt senes. Deipho te appello

Phor. ille miser. i. infelix chremes delirat: id ē desipit deuiat errat nescit quid faciat timore pre nimio metu. Na. Pol iurantis id est non est temere id ē inconsiderate inconsulte sine causa ꝙ tu times tam: id est tantum. C. Egon. i. ego ne timeo id ē vtrum dicis ꝙ ego timeo. Ph. sane id ē certe vel valde certe facis sup. i. vel dicis qn̄ id ē quia vel fit temporis aduerbium. nihil times id est times scelus peccatū tuum quod nihil est et id est etiam h° quod dico nihil est quia narro tuum peccatum quod est nihil. Uel intellige phormionez per irrisionē dicere sane recte facis qn̄ nihil times etiaz h° qd̄ dico nihil est q̄si dicat ꝙuis id nihil sit tn̄ tibi non ē parū molestie allaturu z: tu ipse narra: id est refer id quod ē. De. dicis sup. ꝙ frater meus narret tibi scelus: id est peccatum suuz. Uel vocat phormionez scelus dicendo. o scelus: id est o scelerate dicis ꝙ narret tibi id qd̄ tu vis eum narrare: quasi dicat non dignaretur homini tam nihil id referre. Ph. Eho interiectio hic irridentis dicis tu sup. a te factum est: id est tu fecisti sedulo: id est instanter pro fratre id est pro defensione fratris tui chremetis. Nausi. o mi vir id est o mi marite. melius est enim vt h° dicatur chremeti ꝙ̄ phormioni non narras mihi: interrogando lege quasi dicat non vis mihi narrare q̄d iste phormio narret? Chr. at turbatus aliud dicere nequit. Nau. quid id est quid tibi vis dicendo at. Ch. non ē opus dicto id est dicere id quod est inter nos. Ph. q̄dem id est certe non est opus tibi dicto id est dicere. at id est sed opus est huic vxori tue scito id ē scire qd̄ a te commissum est. Deinde incepit narrare dicens in lēno id ē in illa insula sequitur post ea duxit vxorem clam te: id est te nesciente sed interposite sunt interlocutiones. Ch. hem īteriectio indignantis quid ais id est dicis? Demi. non taces. idignando h° dicit. Phorm. Procedit in narratione clam te. i. te nesciente duxit vxorem. Chre. Hem mihi. i. dolore afficior. Phorm. vxorem duxit. est complerio clausule. Nausi. o mi homo dij melius duint id est dij dent meliora nobis ꝙ̄ scilicet ea que dicis que molesta sunt nobis. Phormi. Sic factum est vt dico quia duxit vxorem. Nausi. ego misera perij. i. perdita sum. Phorm. Et inde. i. ex ea vxore suscepit. i. sustulit habuit iam vnam filiam suam scilicet phanium dum. i. quandiu tu dormis. i. ꝙ̄diu non cogitas in eiusmodi rebus. Chre. quid agimus. i. quid dicimus aut facimus siue quid ē faciendum? h° dicit fratri demiphoni. Nau. Proh. exclamatio est cum indignatione. o dij immortales facinus h° ē sup. indignum id est nefandum est quod fieri non debebat ⁊ malum. Alij codices habent miserandū ⁊ malū. Phor. h° factū ē quod dico confirmat dictū suū. Nausistrata. an quicꝙ̄ hodie ē factum indignius id ē iniquius inhonestius ꝙ̄ factum ē mihi vbi id est postꝙ̄ ventū ē ad vxores plures habendas. tum id est tunc ipsi mariti fiūt senes. Deinde conuertit suum sermonez ad demiphonem inquiens o demipho appello te. id ē vel voco te in testem vel te compello seu alloquor.

Nam me distedet.i.valde vel plurimum me tedet loqui cum hoc ipso viro meo. Heccine.i.vtrum he.i.ta les erant itiones.i.ꝓfectões ab eo is itum itu u in o mutata fit itio itionis:crebre.i.frequẽtes, et vtrũ he erãt mãsiones.i.ꝯmoratões lẽni in gtõ aduerbialiter.i.apõ lẽnum. Heccine.i.vtrũ hec erat ea vtili tas que minuit nostros fructus.i.nostros reddit⁹ ãnuos.De.o nausistrata ego nõ nego culpã esse me ritã,i.culpam esse ꝯmissam in hac re:sed eam id est talez culpam que sit ignoscẽda.i.excusanda. Phor.

nam me cum hoc ipso distedet loqui. Heccine erant itiones crebre:et mansiones diutine lemni? Heccine erat ea que minuebat nostros fructus vtilitas. Demipho. Ego nausistrata esse in hac re culpam meritam non nego:sed que sit ignoscenda. Phormio. Verba fiunt mortuo. Demipho. Nam neqꝫ negligentia tui, neqꝫ odio id fecit tui:vinolentus fere ab hinc annos quindecim mulierculam eam compressit vnde hec nata est: neqꝫ illam post vnꝙ attigit:ea mortem obijt, e medio abijt:qui fuit in hac re scrupulus:ꝙobrem te oro (vt alia tua facta sunt) equo animo hec feras. Nausistrata. Quid ego equo animo cupio misera in hac re iam defungier? Sed quid sp erem? etate porro minus peccaturum putem? iam tum erat senex:senectus si verecũdos facit an mea forma atqꝫ etas nunc magis expectanda est demipho? quid mihi nunc affers ꝙobrem expectem aut sperem porro non fore?

verba fiunt mortuo ꝓuerbiale ẽ id est tua verba sunt futilia et vana atqꝫ eiusmodi vt si fierent alicui mortuo.q.d. videris alloqui aliquẽ nihil intelligentem ac nihil sentientez velut mortu⁹ nihil sentit: vel intellige sine ꝓuerbio verba fiunt chremeti tanꝙ mortuo.nam postea dicturus est exequias quibus ẽ cõmodũ etc. De. ẽ ea culpa ignoscenda.nam neqꝫ fecit id.i.nõ suscepit filiaz ex muliere lẽnia negligentia tui.i.quia negligeret te neqꝫ odio tui.i. q̃a te ꝑsequeretur odio:ipse vinolentus.i.ebrius vino obrut⁹ et ingurgitatus compressit eaz mulierculam ab hinc q̃ndeci annos.i.iam ex eo tpe sunt transacti quindeci anni et ẽ talis modus loquendi qualis i andria ab hic trienniũ mulier q̃daz ꝯmigrauit huic nre vicinie etc.nã ab hinc dr̃ de pterito et de hinc d̃ futuro ꝯpressit ergo eã mulierculã.vnde.i.ex qua hec filia nata est.i. phaniuz neqꝫ vnꝙ post.i. postea post illõ tps attigit illam mulierculã: ea mulier obijt mortẽ.i.iuit ad mortez id ẽ preꝑit ad mortẽ.i.mortua ẽ. Scrupulus.i.anxietas sollicitudo dubietas qui scrupulus fuit i hac re.i.iter chremetẽ et mulierẽ lẽniam abijt e medio.i.penit⁹ remotus ẽ ab hũanis rebus mulieris obitu.ꝙobrez oro te nausistratã vt feras hoc scelus equo aĩo:vt.i. sicut alia tua facta sunt equa et moderatione plena. Nau.quid.i.cur ego feraz equo animo tale facinus? vel quid.i.quã rẽ ferã equo animo vtrũ.s.dignũ illud sit qõ equo aĩo feratur.q.d.nõ ego misera cupio defungi vita sup.i.mori vl' desinere in hac re.i.in hac molestia seu in hoc facinore:vel cupio defungi molestia sup.in hac re.i. cupio finire molestiam hui⁹ facti.nã defunctus morbis dicitur qui finiuit morbos: sz quid.i.cur vel q̃ modo sperem id est habeã spem ipm nõ vltra erraturũ si ignouero:porro.i.deinde qui inꝙ.i.quo mõ putem ipm min⁹.i.peccaturũ etate ꝓpter senectutẽ:iam tum.i.iam eo tpe quo ipe compressit eam erat senex si senectus facit homines verecũdos.i.tpatos ꝯtinentes modestos iuste reprehensionis timidos.nam verecundia est iuste reprehensionis timor. An.o demipho mea forma.i.mea pulchritudo atqꝫ mea etas bona est magis nunc expetẽda mihi: quia nunc maritus me⁹ sit factus verecund⁹ ꝓpter senectutẽ.q.d.nihil est ꝓpter qõ id expectẽ:cũ etiã senex ipudic⁹ sit:tu demipho q̃ viz meũ defẽdis q̃d nũc affers mihi ꝙobrẽ.i.ꝓpt' qõ expectẽ aut sperẽ porro.i.postea meũ maritũ nõ fore talẽ.s. ipudicũ.

Phor.iam tps est ire ad exequias.i.ire ad exequẽdas inferias.i.sacrificia vel obsequias p̃ mortuis
Chremeti quem prius dixit delirare.deinde mortuũ eẽ cũ dixit verba fiũt mortuo.tertio efferri ad ro
gum vt ei exeq̃e psoluant iam ergo tps est ire exequias chremeti illis quibus ɔmodũ ẽ.i.oportunum
est ire exequias.Dicimus aũt ire exequias alicui sicut ire suppetias.i.ire ad auxiliũ: sic dabo.i.sic di
cam singulis audiẽtib' nũc age age.i.eia hortãtis ẽ q̃ volet lacessito.i.lacessat irritet ꝓuocet phormio/
nem scʒ me faxo.i.faciam eum q̃
lacessiuerit me mactatũ.i. vł op
pressum vel magis auctum.per
ironiam.tali infortunio id est ta
li infelicitate:atqʒ id est sicut hic
chremes est mactatus infortu
nio graui sane hic permissiue ca
pitur.q.d.nihil nũc impendo.re
deat chremes in gratiam i: pla/
cet sibi vxorem:iam satis suppli
cij est mihi .i. satis sumpsi de eo
supplicij vel satis cũ vltus sum.
hec vxor eius habet materiã vł
argumentũ qđ.i.ꝓpter qđ obgã
niat.i.oblatret immurmuret obij/
ciat ei ad aurẽ vsqʒ.i.assidue dũ
id ẽ q̃diu viuat:obgannire ẽ cõ
tra gãnientẽ gãnire:i.ɔtra rixã
tẽ rixari ɔtra murmurãtẽ mur
murare.gãnire aũt ꝓprie est vul
pium sicut mugire boum: sʒ sepe
per metaphorã đr.quẽadmodũ
alia pene innumerabilia.Nau.an
i.vtrum maritus me' fecit illud
indignuʒ facin' meo merito.i.qꝛ
meruerim vt fieret mihi talis in
iuria ꝓpter culpam meaʒ qua in
eũ nimis fuerĩʒ indulgẽs: credo
id ẽ ita arbitror q̃ merito meo
id factũ sit. o demipho qđ.i. cur
nunc ɔmemorẽ.i. recitẽ tibi sigil
latim.i.seorsũʒ sepatim qualis.i.
cuiusmõi fuerĩ in hũc.i.erga hũc
virũ meũ.De.ego noui eque.i. eq̃
liter oĩa tecum.i.quẽadmoduʒ ⁊
tu:vel noui oĩa fuisse illi mansue
ta tecuʒ.Nau.ne.i.vtrũ hoc vide
tur factuʒ meo merito.i.qꝛ sic me
ruerim.De.mime gentium.i.nequaq̃ vbi gentium facit ad significationeʒ sʒ tantum ad voculationem
siue ad aptiorem sonum clausule faciendũ:verum.i.sʒ quando.i.quia accusando.i.reprehendendo dã
nãdo id factũ ipm nõ põt fieri infectum.i.nõ factum ignosce illi.nam ipse orat vt ignoscas.ɔfitetur sce
lus humiliter purgat.i.leuat excusat illud scelus q̃ vinolẽtus id fecerit ⁊ iã ab hinc multos annos ⁊c.
quid vis amplius id est quid vltra postulas ab eo vt faciat.Phor.enĩuero id est certe priusq̃ h̃ nausi
strata dat veniam prospiciam.i.consulam prouidebo mihi ⁊ phedrie.heus vocantis est aduerbium. o
nausistrata.prius.i.anteq̃ respõdes huic demiphoni vel chremete temere.i.incõsulte incõsiderate au
di id qđ sum dicturus.Nau.quid est quod vis me audire.Pho.ego abstuli.i.extorsi ab illo viro tuo p
fallaciam.i.p astuciam ⁊ deceptionẽ triginta minas.i.triginta libras dedi.i. tradidi eas minas gnato
tuo.s.phedrie is filius tuus dedit eas lenoni.i.puellarũ vẽditori.p sua amica.i.p emptione sue amice.
Chr.hẽ doloris vel indignãtis interiectio ẽ.qđ ais:Nausi.id videt tibi adeo indignũ.i.ita detestabile

Phormio.Exequias chremeti quibus est commodũ
ire iam tempus est:sic dabo: age nunc age phormio
nem qui volet lacessito:faxo tali sit mactatus atqʒ hic
est infortunio:redeat sane in gratiam:iaʒ supplicij sa
tis est mihi: habet hec.quod ei dum viuat vsqʒ ad au
rem obganniat. Nausistra.An meo merito credam:
quid ego nunc ea commemoreʒ demipho sigillatim:
qualis ego in hunc fuerim.Dem.Noui eque omnia te
cũ.Nau.Meriton hoc meo videtur factum:De.Mi
nime gentium verum quando iam accusando fieri in
fectum non potest ignosce: orat: confitetur: purgat:
quid vis amplius: Phor .Enimuero priusq̃ hec dat
veniam:mihi prospiciam et phedrie: heus nausistra
ta priusq̃ huic respõdeas temere: audi. Nausi.Quid
est: Phor.Ego minas triginta per fallaciam ab isto
abstuli:eas dedi tuo gnato:is p sua amica lenoni de
dit.Ch.Hez qđ ais: Nau.Adeo indignũ tibi videtur

si filius existens homo adolescens: id est iuuenis habet vnam amicam et tu habeas duas vxores nihil: id est non te pudet hoc est non erubescis reprehendere illud responde mihi quo ore. id est qua fronte qua audacia quo vultu obiurgabis: id est vituperabis corripies illū filium tuū. De. chremes faciet vt id est sicut voles. Nausistra. immo id est sed vt iam id est nunc scias meam sententiam. i. meā opinionē ego neq; ignosco illi viro neq; promitto quicq̄ id est aliquid neq; respondeo petitionibus tuis priusq̄

filius homo adolescens si habet vnam amicā; tu vxores duas: nihil pudet: quo ore illum obiurgabis: responde mihi. Dem. Faciet vt voles. Nausi. Immo vt iam meam scias sententiam: neq; ego ignosco: neq; promitto quicq̄ neq; respōdeo priusq̄ gnatum videro: eius iudicio permitto omnia. quod is iubebit. faciā. Ph. Mulier sapiens nausistrata. Nausist. Satis tibi est. Phormio. Immo vero pulchre discedo: et probe et preter spem. Nausist. tu tuum nomen: dic quod est. Phor. Mihin phormio: vestre familie hercle amicus et tuo summus phedrie. Nausi. Phormio: at ego ecastor post hac tibi quod potero: et que voles faciā: atque dicā. Phor. Benigne dicis. Nau. pol meritum est tuū. Phor. vin primum hodie facere, quod ego gaudeam nausistrata: et quod tuo viro oculi doleāt: Nau. Cupio. Phor. me ad cenam voca. Nausi. pol vero voco. De. Eamus intro hinc. Chremes. fiat: sed vbi est phedria iudex noster: Phor. iam hic faxo aderit. Valete: et plaudite Calliopius recensui.

videro natū phedrie pmitto. i. relinquo reseruo omnia ad hanc rem spectantia. iudicio eius faciam id quod filius meus iubebit. Phormi. O nausistrata es mulier sapiens. Nausist. satis ne tibi est: nōne sufficit tibi phormio de eo quod feci: Phor. Immo vero i. sed certe discedo pulchre. i. honeste et cum honore meo et probe: id est commode laudabiliter et preter spem. i. preter expectationē seu pter id qd̄ sperabā. Nau. tu dic quod est tuum nomen. Phor. Mihin. i. petis ne quod ē nomē mihi. phormio ē mihi nomē: hercle vocor phormio amicus vestre familie et summus: id est precipuus amicus tuo filio phedrie. Nau. Est ergo tibi nomen phormio: at id est sed ecastor id est per edem castoris vel castorem. et est iurandi modus mulieribus antiquis tritus. ego faciam et dicam post hac tibi id quod potero et ea que voles. Phorm. dicis id est loqueris benigne. Nausi. pol id est per pollucē tuum meritum est vt ita dicatur: id est merita tua postulant vt in te benignitatem exhibeam. Phor. oh nausistrata vin id ē vis ne facere hodie aliquod quod. id est propter quod hodie primum gaudeam: et quod id est propter quod oculi doleant tuo viro chremeti cum me videbit: Nausist. Cupio id facere. Phor. vere parasitū agit voca me ad cenā. Nau. vero id est sed pol ego voco te ad cenam. De. eamus intro hinc id est ex hoc loco. Chre. Fiat: id est eamus intro: sed vbi est phedria filius meus noster iudex id est noster arbiter censor cuius arbitrio mater eius omnia reposuit et reliquit. et per ironiam ridicule hoc dicitur. Phor. Faxo id est faciam quod suppleā iam id est statim aderit id est presens erit hic. Valete id est discedite cum incolumitate et plaudite id est congratulamini poete plaudēdo manibus. Ego caliopius poete defensor introductus recensui id est recognoui diligēter hanc totam comediam vel recitaui vna cum grege meorum actorum.

Finis phormionis.

Comedia.VI.

Philomenā virginē olim ꝯpresserat pāphilus in tenebris tāq̄ meretricē: a quo puella detraxerat anulū quē dederat bacchidi meretricule. Deinde ꝓcessu tp̄is pāphilus exarcit in amorē puelle quā ignorabat esse in tenebris a seipso cōpressam stimulatoq̄ amore eam duxit in vxorē iam grauidā ex illo compressu facto in tenebris: ipso quidē ignorante quā vbi duxit priusq̄ ingrederetur ad eā peregre profectus est. interea mater puelle ad se reuocauit filiam vt furtim domi pareret sicq̄ socrui partꝰ celaret. interim rediit pāphilus eāq̄ pariētē apud matrē deprehēdit: q̄re multū ꝯmotus absq̄ detectione partus vxori repudium mittere parat parentibus suis nescientibus quidnā id faceret. Tādem per bacchidem meretricem apud quam anulus inuētus est cognoscit pāphilus ⁊ a se vitiatam vxorem et ex se natum filium. ¶ Nomen fabule huius est ecyra q̄ multa fiant in ea per soceros ⁊ socrꝰ. i. ꝓ patres ⁊ matres nuruū. Ecyros enī grece dr̄ socer ecyra aūt socrus. Est p̄terea appollodori greca quēadmodū ⁊ phormio. Nā cetere q̄ttuor e menādri fabulis trāslate sunt. Est etiā mixta motorijs actibus statarijs multīsq̄ sn̄iarum et figurarū ꝯtinetur in toto stilo. vnde cum delectet plurimum non minus vtilitatis affert spectatoribus. In ea prologus est multiplex rhetoricus nimis propterea q̄ sepe exclusa hec comedia defensione diligentissima indigebat. Persone protatice id est persone extra argumentum due sunt philotidis et syre. Prime autem partes sunt lachetis. secunde pamphili. tertie phidipi. quarte parmenonis. et deinde aliarum personarum que his adiuncte sunt.

Ecyra.

Acta ludis romanis Sexto Julio Cesare. L. Cornelio edilibus curulibus .non est peracta tota. Modos fecit Flaccus Claudij tibijs paribus. L. Octauio Tito Manlio consulibus. Relata est iterū ludis funebribus. Relata est tertio. Q. Fuluio. L. Marco edibilus curulibus.

Vxorē duxit ⁊c̄. Pamphilus duxit philomenā vxorē: cui philomene v̄gini quondā. i. longo ante tp̄e ipse pāphilus ignorans id est nesciens esse virginē: illā obtulit vitiū id est stuprū ei attulit et dederat amice pāphili scilicet bacchidi meretricule anulū eius pāphili quē detraxit id ē de digito eius traxit ꝑ vim id est violenter. Dein. id est deinde pāphilus ꝓfectus ē ī imbrū. i. in eum locum remotum ab vxore sua. haud id ē non attigit suam nuptā antequā iret. i. ad eam nō ē ingressus qua de re nō poterat ex eo eē grauida. v̄o. i. sꝫ mat̄ eius puelle transfert ad se hanc puellā grauidā vtero. i. fructū habētē in vtero vt. i. tanq̄ egrā. i. egrotā ne socrus id sciat. Pāphilꝰ reuertit̄ ex imbro deprehendit. i. rescit totū factū celat ꝑtū. i. nō reuelat alicui partū puelle tm̄ noluit recipe vxorē. Pater puelle īcusat. i. vituperat dat vitio v̄tit crimini amorē bacchidis. i. amorē quem hēbat pāphilꝰ cū bacchide. nam putabat eā eē cām repudij dum bacchis purgat id est excusat se Mat̄ myrrhina noīe. Mat̄ puelle agnoscit. i. recognoscit forte anulū vitiate. i. stuprate filie sue: Pamphilus recipit vxorem vna cum filio.

Argumentum

Vxorē duxit Pāphilꝰ philomenā: cui quōdā ignorās virginī vitiū obtulit: eiusq̄ ꝑ vī quē detraxit anulū dederat amice bacchidi meretricule. Deīde ꝓfectꝰ in ībrū est. nuptā non attigit. hāc mr̄ vtero grauidā (ne id sciat socrꝰ) vt egrā ad se trāsfert. reuertit̄ Pāphilꝰ: dep̄hēdit. ꝑtū celat: vxorē tm̄ recipe nō vult. Pr̄ icusat bacchidis amorē. Dū se purgat bacchis: anulū mat̄ vitiate forte agnoscit myrrhina. Vxorē recipit pāphilus cum filio.

Ecyra:

Ecyra est &c. Hic prologus ē multiplex ⁊ rhetorice obseruās discipline. nam h̄ comedia sepe reiecta alieno populi studio diligentissima defensione idigebat. Luci⁹ ambiuius et lucius turpio histriones hanc fabulā egerūt. Qui aūt h̄ loquitur. Lucius ē ambiui⁹ poete partes defendens et popularē aurā captās vehementer. Ordo ē. Ecyra quā h̄ socrus ē nomen. i. appellatio huic fabule cum. i. quando h̄ fabula data ē id ē exhibita ē populo edita noua. i. cum prius non fuisset facta. Dari dr̄ fabula qñ agit̄. Vñ edere a do das com pōitur qd̄ significat exhibere ad spectaculū. Jñ munerum. i. ludo rum editores dñr. stare aūt dicit̄ qñ placet. Cuʒ ergo data ē noua nouum paronomasia est in textu et serie in his verbis noua nouum Nouuʒ viciuʒ. i. nouū ex ratū siue nouus error ⁊ noua culpa specta torum et calamitas. i. miseria in fortuniū infelicitas interuenit vt i. ita q̄ neq; hec fabula potuerit spectari aspici a spectatorib⁹ ne q; cognosci ita. i. in tm̄ popul⁹ stu pidus. i. stupens et q̄si aīo rapt⁹ studio. i. attentione vel animi ap plicatiōe ad alia occupauerat a nimū in funābulo. i. in spectādo hoīe gradiente super funē. bene spectari dictū ē. nam maior actio nis ps in gestu apto ɔsistit q̄ spe ctat̄. Inde spectatores dñr. In de theatr̄ ⁊ actores ⁊ spectacula viciū preterea ē si tonet tm̄ cala mitas aūt ē si grādinet et fulmi net. Calamitas el̄ ē clades q̄ cul mi segetum franguntur: vñ penuria sequitur ⁊ erūna. Inde calamitosus miser infelix. Nunc h̄ fabula quā sum acturus ē plane. i. oīo p noua. i. tanq̄ noua q̄uis re vera noua non sit. cum alias edita p parte fuerit. ⁊ is poeta qui scripsit. i. cōposuit hāc fabulā voluit iterū referre. iterum vacat. id ē recitare vel exhibere eam ⁊ pponere edilibus ob eā rem. i. ob eā causam vt possit vendere eam. Itez. i. scd̄o cogno stis id ē cognouistis alias fabulas eius poete: queso nunc noscite hanc fabulam: ego venio ad vos ora tor id est tanq̄ legatus aliquid rogaturus et in conspectu vestro orationē habiturus ornatu. i. in habitu prologi id ē eius qui prologū id ē prefationem aliquā aut ploquiū ⁊ quasi p̄ludium habiturus ē. nam p logus interdum capitur pro ipsa prefatione. interduʒ pro eo qui eam facit prefationem vt hic. Se ido oratoreм non prologum nomiuat ne expellatur. nam iure gentium oratorem audiri oportet nullamq; in iuriam pati. venio itaq; ad vos orator finite id ē permittite q̄ siʒ exorator. i. impetrator obtētor peti ti. nā orator dr̄ q̄diu rogat. exorator aūt cum impetrauerit. orator etiam ē cui cā defendenda mandat̄ vt liceat id ē permittatur me lucium ambiuium senem vti. i. gaudere eodem iure id ē eadem auctoritate quo iure adolescentior id ē iunior vel multum iuuenis. vel cape comparatiuū pro positiuo vsus sum h̄ aūt ē comparatiuum adolescētior et similiter iunior minus a positiuo sonat ⁊ vim diminutiuā expriuit. nā qui iunior ē minoris ē etatis q̄ qui iuuenis est. Si accurrate tn̄ inspiciamus cōparatiuū superat in um positiuū in ea q̄litate in qua fit cōpatio. liceat ergo me senē vti eodē iure quo ego adolescentior sum vsus qui. s. ego feci. i. effeci nouas fabulas exaptas. i. exclusas inueterascerent. i. incōsuetudineʒ veni rent spectarentur amarētur iterū agerentur. inueterascunt enī fabule dū iterū aguntur. ⁊ id feci amore poematis nedum poete ne. i. vt nō scriptura. i. cōpositio poema euanesceret. i. deficeret cū poeta. i. cum auctore. In his fabulis cecilij. i. illius veteris poete comici quas nouas didici vt eas agerem partim i. pro pte. vel in aliq̄bus earum fabularum exactus sum. i. exclusus sū et quasi extra actionem missus

Prologus:

Ecyra huic nomen fabule. hec cum da ta est noua nouum interuenit vicium et ca lamitas: vt neq; spectari neq; cognosci potuerit. ita popul⁹ studio stupidus in funābulo aīm occuparat. Nūc hec plane ē p noua. et is q̄ scripsit hāc ob eam rē voluit iterū referre: vt iterū possit vendere: alias cognostis ei⁹ queso hāc noscite. Orator ad vos venio ornatu prologi. finite exorator siʒ eodē vt iure vti senem liceat quo iure sum vsus adolescentior. Nouas q̄ exactas feci: vt inueterascerent: ne cū poeta scriptura euanesceret. In his quas primum cecilij didici nouas

⁊

partim sum earum exactus: partim vix steti quia sciebam dubiam fortunam esse senicam. Spe incerta certum mihi laborem sustuli. has agere cepi vt: ab codem alias discerem nouas studidi ose: ne illum a studio abducerem: perfeci vt spectarentur. Ubi sunt cognite: placite sunt: ita poetam restitui in locum prope iam remotum iniuria aduersarium a studio atque a labore atque arte musica. Quod si scripturā spreuissem in presentia: et in terrendo voluissem operā sumere vt in ocio esset potius quam i negocio deterruissem facile: ne alias scriberem. Nūc quod petā: mea cā equo aio attēdite: ecyram ad vos refero: quā mihi per silentiū nūquam agere licitum ē. ita eā oppressit calamitas. eā calamitatē vestra intelligētia

partim id est pro parte vel in aliquibus vix .i. fere non steti id est fere non vel saltem cum magna difficultate placui. Stare etiam dicuntur fabule quando placent. Parti licet aduerbium sit tamē sepe poni inuenitur quasi pro nomine immo et interdum admittit prepositionem vt late. Gelius testatur qui ait libro nono capite .xiij. partim hominum venerūt. plerunque dicitur quod significat pars hominum venit id est quidam homines venerunt. nā partim hoc in loco aduerbium est nec in casus inclinatur sicuti cū partim hoim dici potest .i. cum quibusdam hoibus vel cū quadam parte hominū. Quintus claudius in solentins iunxit ptim cū substantiuo tanquam esset adiectiuum inquiens cum partim copijs hominū pro cum aliquibus copijs hominum. Nō ergo hic est mirum si ita interpretemur. Partim ergo sum exactus partim vix steti id est placui. vt sic stat sententia pro placeo et id totum sustinui quia sciebam fortunam scenicam esse dubiam id est casum theatralem et euentū scenatū esse dubiū et incertum nam alij habent bonam fortunā in scenis .i. in theatris in proscenijs fabulas agēdo: alij malam. Sustuli mihi id est abstuli amoui a me laborem certum id est indubitabilē spe incerta pro spei incerte. q.d. amoui a me certum laborem spei icerte .i. qui labor nullius s. ei certe erat cum non esset dubium quin labor esset. Cepi .i. incepi quasi cum magno molimine agere .i. quod dici solet ludere easdem fabulas cecilij vt dicerem id est cōprehenderē ab codē cecilio studiose .i. accurate diligenter attente alias fabulas nouas ne .i. vt nō abducerē .i. dimouerē deteriorē dehortarer deflecterē illū cecilū a studio scribēdi fabulas et incūbendi litteris. Perfeci .i. impetraui magna mole ac difficultate vt ipse fabule spectarētur a pplo vbi .i. postquam cognite sunt .i. intellecte diligenter placite sunt placuerunt. nam placeo placui facit in preterito et placitus sum sicut prandeo prandi et pransus sum. ita .i. eo modo restitui poetam cecilium in locū .i. in pristinū sitū seu statū scribendi prope id ē fere iam remotum .s. poetā exclusum iniuria .i. iniquitate improbitate aduersariorum. vnde remotum a studio et a labore et ab arte musica .i. ab arte poetica. nam Cicero poemata vocat musas mansuetiores libro primo ad lentulum. et musicus ca. cū a musa possessiuum est: ideo ars musica est ars musarum quare poete dicūtur esse sacerdotes q. .i. sed si spreuissem .i. contempsissem scripturam id est poema impresentia id est tunc temporis quod tunc erat presens vel impresentia: id est statim vt ea scriptura eijciebatur et si voluissem sumere operam: id est sumere laborem siue laborare in deterrendo: id est dehortando et deflectendo. ac dissuadendo illum a studio vt potius ipse esset: id est viueret in ocio: id est in quiete siue labore quam in negocio: id est in tanto labore studij. facile deterruissem eum poetam. ne: id est vt non scriberet id ē componeret alias fabulas nunc attendite id est considerate attente equo animo mea causa id est contemplatione mei. quod petam id est quid rogem vos tanquam orator. refero id est reporto ad vos ecyram: id est hanc fabulam sic a socru nominatam quam ecyram nunquam licitum est: id est nunquam licuit mihi. nam in preterito dicitur licuit vel licitum est pro eodem: id est quam nunquam potui per silentium agere id est exhibere et quod dicunt ludere: ita id est in tantum calamitas id est bonum infortunium dissortuniū infelicitas malus euentus oppressit: id ē obruit eam fabulam vestra intelligentia .i. vestra prudentia et eam cognoscenda attentio

sedabit.i.pacabit.mitigabit eam calamitatem si ipa intelligentia vestra erit adiutrix nostre industrie i.nostre diligētie ⁊ opere:cū primū.i.statim vt cepi agere eam comediā gloria pugilū.i.certantiū:acces sit.i.adhibita est vel adiuncta est hoc est pugiles gloriosi accesserūt.pugiles dicuntur a pugna: et pu gna dicitur a pugno.nam veteres ante vsum ferri ⁊ armoꝝ pugnis ⁊ calcibus ⁊ morsibus corporūq; luctatione certabant.expectatio.i.desideriū funambuli.i.gradientis super funes accessit.i.addita ē vel aduenit eodem.i.ad eundem lo cum vbi inceperā agere hanc fa bulam conuētus.i.concursus co mitū.i. vel sectatorū q̄ pugilib⁹ assentātur vl' seruoꝝ qui dn̄os se quūtur:strepit⁹.i.pedū tumult⁹ siue manuū se mutuo collidentiū clamor.i. vociferatio mulierum hec oīa.i.conuentus comitū stre pitus clamor fecere.i.effecerunt vt exirem foras.i.extra theatrū ⁊ ꝓsceniū ante tp̄s.i. ante cōple tam fabule actionē:cepi vti ꝯsue tudine vetere.i.qua vsus erā olī in.cecilij fabulis quaq; alij mul ti sunt vsi in noua fabula sive co media ecyra in qua primo exclu sus est poeta. Nā in alijs come dijs nunq̄ fuerat exclusus: sz h̄ fecit nō culpa poete: sed studiū spectatorū qui citius vana q̄ vti lia sectari didicerunt vt essem.i. vt insisterē īmorarer versarer ī experiēdo.i.in ꝑiculo faciēdo si ne in ꝑiclitādo ꝓbandoq; an ac tioni quietus posset dari loc⁹:vl' vt essem expiendo.i.vt possez ex ꝑiri:vt dicimus non sū soluēdo id est soluere nō possum. Denuo i.iterū refero.i. reporto in ꝓsce niū fabulaz. ⁊ tunc re vel denuo vacat:vel refero.i. ꝓpono fabu lam vel recito ⁊ eam ante oculos pono denuo.i.iterū ⁊ tunc nihil vacat. Placeo spectatorib⁹ primo ac tu.i.in prima pte cōedie que diuidit in quinq; act⁹ vl' placeo dixit ꝓ fabula placet. Interea cū rumor venit.i.smo in populo factus est gladiatores.i.eos qui ensib⁹ digladiātur ⁊ ludū datuz iri.i.exhiben dos esse ⁊ edendos.populus ꝯuolat.i.celeriter currit ad eos spectādos.illi de populo tumultuātur.i. tumultum faciunt clamant vociferantur.pugnant.i.certant contendūt de loco.i.ꝓpter locum habēduz ad spectandum. Interea.i.dum facerent ego non potui tutari.i.seruare defendere meum locū in quo agebam comediā quinimo mihi fuit exeundū ꝓpter tumultū ⁊ ꝯtentionē populi. Nunc nulla turba id est nulla turbatio est.ociū.i.tranquillitas quies ⁊ silentiū.i. taciturnitas nullus tumultus est tp̄us id est oportunitas agendi comediā hanc est mihi datuz ab edilibus.potestas datur vobis ꝯdecorādi .i. vno ꝯsensu honestādi:si fit a decoro decoras media breui. ⁊ pulchrificandi vt sic dicam si a decoro fit media longa ludos scenicos.i.ludos theatrales qui in scenis aguntur. Nolite sinere.i.pati artez musi cam.i.artē poeticā:recidere id est reduci puenire a re ⁊ a cado cadis.ad paucos per vos qz nō fauea tis poetis doctis.facite vt vestra auctoritas.i.existimatio reputatio sit fautrix.i.fauorē ꝓbens ⁊ ad iutrix.i.adiutoriū prestans mee auctoritati.i.estimationi que d̄ me habetur qui iā sū senex. Si nunq̄ statui id est constitui destinaui ꝑcium arti mee scilicet arti histrionice auare id est cupide.⁊ si induxi in animū.i.si impaui aut persuasi mihi eū q̄stum.i.illud lucrū esse maximū videlz seruire.i.obseq̄ incūbē

sedebit:si erit adiutrix nostre industrie. Cū primū eā agere cepi:pugillū gloria funābuli eodē accessit expe ctatio comitū:conuent⁹ strepit⁹ clamor mulierū fece re:vt ante tēp⁹ exirē foras:vetere in noua cepi vti cō suetudine:in experiūdo vt essem:refero denuo.primo actu placeo:cū interea rumor venit datū iri gladiato res:populus ꝯuolat tumultuātur:clamāt.pugnāt d̄ loco:ego interea meū nō potui tutari locū nūc turba nulla est.ociū et silentiū est agēdi mihi tēp⁹ datū est: vobis datur potestas condecorandi ludos scenicos. Nolite sinere ꝑ vos artē musicā recidere ad paucos. facite vt vestra auctoritas mee auctoritati fautrix ad iutrixq; sit:si nunq̄ auare preciū statui arti mee ⁊ eū esse questū in animū induxi maximū q̄ maxie seruire

vestris commodi s id est vtilitatibus: finite id est permittatis me impetrare id ē obtinere ne id est vt non iniqui. i. iniusti estimatores irrideant inique id est improbe ⁊ iniuste eum poetam circūuentum id est vel oppressum a maledicis per sua maledicta vel deceptum ⁊ dolo interceptum: qui poeta commisit id est credidit deposuit suum studium in meam tutelam id est in meam defensionem ⁊ curam et qui commisit se in vestram fidem id est beniuolentiam ⁊ veritatem. Accipite id est capescite suscipite defendendam ⁊ habete commendatā hanc causam id est hanc partem poete aduersus maledicos. Uel accipite id ē bono animo ⁊ equo iudicio cognoscite. Uel accipite grataȝ habete hanc causam propter quaȝ ego exclusus redeo. et qdem facite mea causa .i. ꝓtemplatōe mei ⁊ date silentium. i. qđ dicunt faciatis pacem: vt libeat poete: vel si sit. i. libeat aliis poetis scribere. i. cōponere alias fabulas: ⁊ vt expediat id ē sit vtile mihi discere nouas fabulas q̄s in conspectu vestro agā emptas ab edilibus. s. precio meo. i. a me facto ⁊ statuto. hoc est estimatione a me facta q̄tuȝ ediles darēt. Alii exponunt emptas ꝑcio meo id est periculo meo. i. ad periculum meum ⁊ dānum si nō admitterentur aut nō placerent populo. ita vt ediles damni facerent aliquid.

vestris commodis: finite impetrare me: qui in tutelam meam studium suum et se in vestram commisit fidem ne hunc circūuentuȝ iniqui irrideant. Mea causa causam hanc accipite: et date silentium: vt libeat scribere aliis mihiq; vt discere nouas expediat posthac precio emptas meo.

Philotis meretrix: Syra lena.

Per pol q̄ paucos reperias meretricibus fideles euenire amatores syra. vel hic pamphilus iurabat quotiēs bacchidi q̄ sancte (vt quiuis facile posset credere) nunq̄ illa viua vxorem ducturum domuȝ hem duxit. Sy. Ergo propterea te sedulo et moneo: ⁊ hortor: ne cuiusq̄ misereat te: quin spolies mutiles: laceres. quē nacta sis.

Per pol ⁊c. Hic mulieres altera meretrix. s. philotis altera lena. s. syra introducitur protatice persone nihil attinentes ad argumentum fabule que indignantur pamphilum reliquisse bacchidem meretricem quam amabat ⁊ adhesisse vxori Philotis. o syra lena pol iurantis est aduerbium. reperias id est inuenias si tu queras perq̄ paucos id est valde paucos amatores euenire fideles meretricibus. Fidi dicuntur in maximis negotiis: fideles in minoribus: vel id est vt ait Donatus potest forsitan hic non absurde capi pro etiā hic pāphil⁹ quotiens ⁊ q̄. i. q̄tū sctē. i. firme integre religiose ita supple vti id est vt quiuis id ē quilibet posset facile credere: iurabat bacchidi meretrici se nūq̄ ducturum domum vxorem illa bacchide viua. i. q̄diu viueret. En id est ecce demonstrantis est cum indignatione: duxit vxorem pamphilus. Syra lena. ergo modo hec particula ergo ostendit affectum reprehendentis propterea: quia pauci inueniuntur fideles ⁊ moneo tanq̄ consilio ⁊ hortor tanq̄ impulsu te philotim sedulo id est instanter ex animo ⁊ quasi sine dolo: ne id est vt non te misereat cuiusq̄. i. nō habeas misericordiam de aliquo amatore: quin. i. quominus vel q̄ non spolies. i. exuas non tantū minimam quāq; partem auferas: id enī est spoliare. mutiles. i. iminuas ⁊ detrahas aliqđ sine quo res eē non possit. Unde mutili dicti sunt boues aut capre sine cornibus: nō autem inde dicitur vulcan⁹ mulciber vt aliqui putant: sȝ potius a mulceo q̄ omnia molliat ignis ac vincat. Laceres. i. ita lanies ita expilles ita discerpas vt omnino vltra non habeas qđ minuas q̄n spolies ergo mutiles ⁊ lacres quēcunq; i. omnem amatoreȝ: quem nacta sis. i. queȝ inueneris vel ceperis ⁊ quasi arripueris tuis illecebris.

Phi. vtin id est vti ne id est vtrum ita lacerabo omēs vti id ē vt neminē habeam eximium id est pcipuum quem amem et mitius tractem. Alij habent vt ni. et tunc sic lege. censes sup. vis vel mones vt neminem habeam ni: id est nisi precipuum et separatum ex omnibus. Proprie eximius porcus est exēptus a grege atq significatus macula aut nota. Syr. neminem habeas eximium cuius te misereſcat. Nam scito ꝙ sup. nemo quisq̄: vacat quisq̄: venit ad te. quin id ē qui non ita. prepararet id est disponat sese vt expleat. i. satiet abs te suā voluptatē suis blandicijs. i. suis sermonibus blandis ꝙ minimo. i. admodū puo p̄cio: vl' ꝙ mīmo precio possit. Amabo pticula blādiētis q̄si rogo te p amorē. hiscine vtrū tu nō insidiabere. i. nō tendēs insidias et deceptiones hisce. i. talibus amatoribus vl' talibus fraudibus ptra aduerbiū. i. ex aduerso et opposito. Ph. tñ quicq̄d dicas pol iniurium est. i. iniquū est meretricē eē candē. i. equalis affectionis oibus. Sy. autē. hic hz significationē indignātis ⁊ vī aduerbij: iniuriū est. i. dicis ꝙ est iniquū eē eādē oibus: sz a te peto ē ne iniuriū vlcisci. i. punire aduersarios et vindictam de eis sumere? Aut est ne iniuriū ipsos amatores capi. i. dolo capi eadēz via. i. eadē rōne siue eodē mō q̄ via illi amatores captāt. i. sepe capiāt sepe decipiāt te. Ehu. interiectio lene dolentis se non posse persuadere meretrici vt id faciat quod suadet et simul desiderantis habere eā formā qua id facere posset q̄m ei non deest voluntas me miseram fungitur hoc dictū vice interiectionis. q. d. me infelicē fateor cur istec. i. tua etas et forma id est pulchritudo non est mihi lene venditrici puellarum sicut leno aut cur hoc. i. mea sñia. i. mea opinio non est tibi.

Philo. Utin eximium neminem habeam? Sy. Neminem nam nemo quisq̄ illorū (scito) ad te venit quin ita paret sese: abs te vt blandicijs suis ꝙ minimo precio suam voluptatem expleat hiscine tu amabo non contra insidiabere? Philo. Tamen pol eandem iniurium est esse omnibus. Sy. Iniurium autem est vlcisci aduersarios? aut qua via te captēt illi: eadem ipsos capi. Ehu me miseram. cur non istec nunc mihi etas et forma est: aut tibi hec sententia.

Parmeno seruus.

Philotis. Syra.

Enex si q̄ret me mō isse dicito ad portū percontatum aduentū pamphili. Audin q̄d dicam syre: si queret me: vti tū dicas si nō queret: nullus dixeris: alias vt vti possim cā hac integra. sed videon ego. Philotim vnde hec aduenit?

Enex si ⁊c. Hic rite Parmeno huus occasionē nact' ē narrādi argumenti Philotidis meretrici pegre venieti. Par. alloquit syrū pseruū vt eū hero peteti excuset. si senex. s. laches q̄ret me dicito me mō. i. pauloāte iuisse ad portū pcūctatū. i. interrogatū aduētū pāphili q̄ pegre in imbrum pfectus ē cuius aduentum indies magis expectauit Percūctor si p. u. scribatur dr̄ a p ⁊ cūct' eta. ctū. eo ꝙ a cūctis aliq̄d pquiratur. at si p o. scribatur tunc a conto dr̄ instrō nauis quo naute vtūtur ad loca manib' oportūa ea aūt ptica interdū a nautis iuestigat: qūte sit pfunditatis aq̄ fluuialis. Interdū ēt piscatores p illas pticas sb rupis pisces inq̄runt ⁊ pellūt ad rhetia aquatica. O syre pserue audis ne. i. itelligis ne aut sentis aut aduertis q̄d dicā vti. i. vt dicas me iuisse ad portū. tū. i. tūc si q̄ret me senex aliq̄ codices hñt vt itū ⁊ tūc forte posset sic dici vt dicas itū eē p ifinitiuū ipsonalis vbi ⁊ tūc itelligit a me sic. vt dicas a me itū eē. i. me iuisse ad portū si q̄ret senex. sz por sñia melior. si senex non q̄ret me null'. i. nō. vt sepe nullus sum p q̄si nō suz ⁊ pij null' itaq dixeris p nō dicas. vt possiz vti alias. i. alio tpe hac cā i. hac excusatione integra. i. non alias dicta. Sz video ne philotim meretricē vnde. i. ex q̄ loco hec meretrix aduc

nit. i. huc rediit athenas. O philotis salue multum id est multum sis salua et incolumis. Phi. o optantis aduerbium parmeno salue. id ē saluus sis. Sy. o eccastor iurantis aduerbium ē quasi per edem castoris: sicut edepol per edem polucis. mi parmeno salue. Par. Edepol et id ē etiam tu syra lena deformis tu salue. ridicule autem hō dicit. Conuertit sermonē ad philotiū. tu philotis dic mihi vbi oblectasti te tandiu id ē tanto tēpore: vbi vulgo dici solet: vbi spaciatus es tantum: dicimus oblecto me hac re. Ph. equidē minime. i. non oblectaui me que scz ego ꝑfecta sum hinc. i. ex athenis. i. in vrbē illā cum milite ihumanissimo. i. immitissimo austerissimo ferocissimo imanissimo. ibi. s. corinthi ego misera tuli id est passa sum toleraui sustinui illum id est mores eius bienniū id est spacio duorum annorū perpetuum: id est continuum totum sine intermissione. Par. Edepol arbitror desiderium: id ē requisitionem athenarum, cepisse sepe te philotim id est puto te sepe desiderasse et requisiuisse athenas Dicimus vrbis desideriū cepit me tenuit me affecit me: quemadmodū dicere solemus. me cepit odium vel tediū vel satietas vrbis. Et arbitror ē iquā te sepe cōtempsisse id improbasse tuum cōsilium: id est tuum propositum et deliberationem qua illuc ieras vbi dicimus sepe post discessum meum me penituit cōsilii mei. dicere possumus post meam ab vrbe profectionem plerisque meum contempsi aut improbaui consilium: vel meum mihi consiliū displicuit. Phi. non potest dici ꝙ id est quantū erā cupida redeundi huc athenas et abeundi: id est discedendi a milite et videndi vos hic athenis et antiqua consuetudine id est secundum vetustam consuetudinem: aut si vis cape consuetudinē ꝓ cōuersatione et familiaritate: vt ergo agitarē id est celebrarē exercerē inter vos conuiuiū libere. i. sine subiectione et in libertate mea antiqua consuetudine id est eo mō quo solebamus. Nam haud. i. non licebat illic. i. corinthi apud militē loqui ēt ea q̄ placerēt illi militi: nisi prefinito. i. determiato certo prescripto limitato assignato tēpore ac destinato. Pa. haud. i. nō opinor militē statuisse. i. constituisse limitasse assignasse prefiniuisse destinasse finem id est terminum modum tue orationi id est tuo sermoni ita vt vltra illū terminū tibi destinatū non tibi loqui liceret cōmode. i. apte accommodate ꝓ tua cupiditate. Nam tui similes sepe sunt loquaces et petulantes. iō nō cōmode. i. blande vel ex voto siue exanimi sententia prefinitur sue orationi modus. Phi. descēsus nūc fieri incipitur ad argumēti narrationem. Sed qd negocii est. i. qd hoc ē qd mihi dictum est, et adhibuit negocii ad inuidiā et magnitudinem rei ostendendā. Que exclamatiue. i. qlia et quanta bacchis meretrix narrauit mihi mō. i. pauloante hic intus. s. in eo loco vbi erant. Deide exclamatōne facta subdit. narrauit iꝙ mihi illud qd nūꝙ credidi. i. putaui fore. i. futurū eē. s. vt hac bacchide viua viuēte. Pāphilus posset inducere animū. i. posset sibi ꝑsuadere aut imperare aut velle habere vxorē

philotis salue multum. Philotis. O salue parmeno: Syra. Salue mi eccastor parmeno. Parmeno. Et tu edepol syra: dic philotis vbi te oblectasti tandiu? Philotis. Minime equidem me oblectaui: que cum milite corinthum hinc sum profecta inhumanissimo. biennium ibi perpetuum misera illum tuli. Parme. Edepol desiderium athenarum arbitror philotiū cepisse sepe: et te tuum consilium contempsisse. Philo. Non dici potest: ꝙ cupida eram huc redeundi: abeundi a milite: vosqz hic videndi antiqua vt cōsuetudine agitarem inter nos libere conuiuiū. nā haud ibi licebat: nisi prefinito loqui: que illi placerēt. Par. Haud opinor, commode finem statuisse orationi militem. Philotis. Quid hoc negocii est? modo que narrauit mihi hic intus bacchis: quod ego nunꝙ credidi fore: vt ille hac viua posset aīum inducere vxorem habere

Par. Autem h' bz significationem indignātis: q. d. q̄d dicis eū habere vxorem. ppe est vt non habeat ꝛ illud habere autem debet pnūtiatiōe adiuuari: qd dictū abscissum est ex fine orōnis Philotidis qd faciunt sepe indignantes ꝛ improbantes dictū alterius. Phi. Eho. hic interiectio gestiētis in spē ob auditum verbum, tu responde supple an Pamphilus non habet vxorem. Parmeno. Habet vxorem sed vereor vt. i. ꝙ non he nuptie sint firme id est stabiles permansure rate. Phi. Dij ꝛ dee faxint. i. faciant. ita. i. vt non sint firme nuptie si illud: scz nuptias nō fore firmas est in rem. i. vergit in vtilitatē Bacchidis. Nā res sepe capitur pro vtilitate vt e re tua e re mea ꝛc. i. ad meā ꝛ tuā vtilitatez hoc est in rez meā. i. hoc est mihi vtile. Ab re ꝯo significat contra vtilitatem: vt video ab re futuz si hoc feceris. i. video futuz illō ꝯtra vtilitatē. Sed tu Parmeno dic mihi qui. i. quo mō vel cur credā istud esse ita. i. nuptias nō eē firmas. Par. non est opus. i. nō est expediens ꝓlato. i. proferre quare nō sint future firme nuptie. Desiste. i. cessa ꝑcunctari. i. inquirere nimis curiose. hoc. s. q̄re non sint future firme nuptie. Phi. Nempe. i. certe non ē opꝰ ꝓlato ea causa. i. ꝓpt̄ eā causam vt ne. i. vt nō id scilicet quare nō firme sint future nuptie fiat palam. i. fiat manifestum. Dij bene ament me. ita vt dico verum. modus est iurādi. nō rogo te. i. non te interrogo ꝓpter ea. i. propter eam cām: vt proferam. i. vel publicem vel prodā Bacchidi aut cuilibet: sz propterea te rogo: vt ego Philotis gaudeam tacita. i. tacitura mecū. i. intra me. Par. nunꝙ̄ dices tam commode. i. taz apte vt cōmittā. i. credam tergū meum. i. dorsuz meū in tuā fidem. i. in tuam fiduciam seu fidelitatem veritatē ac ꝯstantiā aut in tuaz ꝓmissionez. Phi. Ah interiectio dolentis. o Parmeno noli dicere sup. talia. Dicis enī sup. q. tu nō mlto malis. i. potius velis narrare hoc mihi ꝙ̄ ego velim sup. scire ea q̄ ꝑcuncter. i. inquiraz. q. d. fingis te non velle narrare mihi: sed tamen cum serui omnes sint loquaces tu ostendis tua curiositate te multo magis velle narrare id mihi ꝙ̄ ego velim id scire quod peto. ipe enī seruus sua curiositate ostendebat signum loquacitatis nam vt inquit Horatius. ꝑcunctatorem fugito nam garrulus idē est. vel sic intellige. noli Parmeno dicere sup. talia nam dicis supple quasi tu nō malis narrare hoc mihi ꝙ̄ ego percūcter. i. ꝙ̄ ego petam scire quasi dicat quicquid fingas multo magis cupidus es narrādi id mihi ꝙ̄ ego sciendi cum ab ingenio seruorum esses discessurus si faceres aliter. Par. Lentius h' summisse intra se loquitur. Hec mulier ꝓdicat. i. narrat vera. i. ea q̄ vera sunt. ꝛ illud. s. tacere nō posse est mihi maximum vitium. i. maximū probrum. Deinde h' clare dicit. Si das pro si des mihi fidē. i. si mihi sancte promittas te taciturā dicam qd ꝑcunctaris scire. Phi. Hoc apō se aut conuersa ad spectatores ait. seruus redit ad ingenium. i. ad naturā suorum q̄ est tacere non posse a q̄ videbat discessisse. Deinde cōuertit sermonem ad suum. do fidem. i. promitto me taciturā loquere narra quod ego peto. Par. ausculta audi. Phi. sum istic ꝓ hic. i. sum hic ꝑata ad audiendū vel sum istic. i. tota versor in audiendo q̄d sis dictur⁹

Parmeno. Habere autem? Philotis. Eho tu: an nō habet. Parme: Habet. sz firme he vereor vt sint nuptie. Philotis. Id dij: deeqz faxint: si in rem est Bacchidis. Sed qui istuc credā ita esse? dic mihi Parmeno. Parmeno. non est opus prolato: hoc ꝑcunctarier desiste. Philotis. nempe ea causa: vt ne id fiat palaz. Ita me dij ament: haud propterea te rogo: vt hoc proferam: sed tacita vt mecum gaudeam. Parmeno. nūꝙ̄ tam dices commode vt tergum meum tuam in fidem committam. Philotis. Ah noli. Parmeno quasi tu nō multo malis narrare hoc mihi: ꝙ̄ ego que percuncter scire. Parmeno. Uera hec predicat: et id mihi vicium est maximum. Si mihi fidem das te tacituram dicam. Philotis. Ad ingenium redit: fidem do. loquere. Parmeno. Ausculta. Philotis. Istic sum.

Parmeno. Hanc bacchidem amabat vt cummaxime
tum. Pamphilus cum pater vxorem vt ducat orare oc
cipit. Et hec communia omnium que sunt patrum:
sese senem esse dicere. Illum: autem vnicum presidiũ
velle se senectuti sue. Primo ille se negare: sed post
q̃ acrius pater instat: fecit animi vt incertus foret:
pudori ne an amori obsequeretur magis. Tundendo
atq; odio deniq; efficit senex: despondit ei gnatam vi
cini proximi: vsq; illud est visum. Pamphilo neutiq̃
graue: donec iam in ipsis nuptijs: postq̃ videt para
tas: nec moram vllam quin ducat dari ibi demum
ita egre tulit vt ipsam Bacchidem (si adesset) credo
ibi eius cõmiseresceret: vbicunq; datũ erat spaciũ so
litudinis: vt colloqui mecum vna posset. Parmeno
perij: quid ego egi? in quod me conieci malum? non po
tero ferre hoc Parmeno. Perij miser. Philotis. At

Par. Ut id est quemadmodum Pamphilus cummaxime vna pars orationis pro valde seu nimis ait Donatus amabat hanc Bacchidem tum id est tunc maxime inquam amabat eam quum id est q̃n pater occipit .i. incipit orare vt ipse Pam. ducat vxorem: ⁊ cum inquã occipit pater dicere hec que sũt cõmunia omnium patrum id est que ab omnibus patribus dici solent: scilicet se patrem esse senem: sed illum scilicet filium esse vnicum .i. sine fratribus ⁊ se senem velle illum filium esse presidium id est subleuamen auxilium sue senectuti. Hec predicta sunt que patres dicere solent. Ille ⁊c. Hac tota narratione huc tendit vt ostendatur Pãphilus necessitate coactus amicam Baccidem deseruisse. Ille Pamphilus primo negare id ẽ negabat. vel cepit negare se ducturũ vxorẽ: sz postq̃ pater istat .i. vrget iportunus ẽ ⁊ vehemẽs acrius .i. vehemẽti⁹ pater effecit vt fili⁹ foret .i. esset incert⁹ aĩmi ꝑ aĩo .i. dubius quid esset sibi faciendum ne .i. vtrum magis obsequeretur .i. faueret obediret pudori .i. honestati ⁊ verecundie q̃ afficeret a p̃re si ei non foret obsecutus: an magis obsequeret .i. r̃ideret amori Bacchidis spreto pudore patris. Deinde .i. post multa senex. Laches p̃r Pam. effecit q̃si magno conatu et molimine fecit. Naz efficim⁹ qđ magno conatu ⁊ molimine facimus vsq; ꝑ nos finez accepit tundẽdo .i. sepius rogando ⁊ quasi molestia afficiẽdo ⁊ tedio ac sepe iculcando. Nam tundere proprie est sepius idem appetere ac ferire trãslatio a fabrorũ malleo inde obtundere dr̃ molestia ac tedio afficere. Cic. i ep̃l'is. Cupio te verbis nõ obtundere. Atq; facit inq̃ odio .i. assiduitate iprobitate seu importunitate instantia Unde odiosus .i. molest⁹ iportunus instans. Senex ergo efficit tũdendo ⁊ odio vt filius sup. magis obsequeret pudori q̃ amori. Despondit .i. sponsa fieri curauit ei Pamphilo gnatã .i. filiam hui⁹ vicini proximi. illud .s. despõderi sibi eã filiam visum est Pamphilo vsq; .i. assidue neutiq̃ .i. nullo modo vel nõ nimis graue .i. molestũ ⁊ difficile tolleratu. donec .i. quousq; iã in ipsis nuptijs .i. in ipsa mentione nuptiaꝝ vel donec ipse positus aut cõstitutus in ipsis nuptijs postq̃ videt nuptias paratas neq; videt vllam morã dari .i. neq; vllũ spaciũ ne dieculam q̃dem aut dilationẽ aliquam dari sibi quin .i. q̃ nõ ducat .i. capiat eam in vxorem. ibi .i. tũc demum .i. deniq; postremo tulit ita egre .i. ita moleste ⁊ difficulter vt .i. q̃ ibi .i. tunc ipsam Bacchidẽ accusatricẽ cõmiseresceret ei⁹ Pamp. .i. q̃ ipsamet Bacchis misereret ei⁹ si adesset. .i. p̃sens eẽt credo .i. ita arbitror ⁊ mea est talis opinio. cõmiserescit cõmiserescebat est ipersonale v̾bum ante se volens habere accusatiuũ ⁊ post se infinitiuũ aut gtĩũ. vbicũq; .i. in quocũq; loco spaciũ solitudinis .i. in q̃ poteramus esse soli remotis arbitris datũ erat id est concessum vt id est ita q̃ posset loqui vna id est simul mecum dicebat sup. o Parmeno perij id est perditus sum quid ego egi ita assentiendo desponsationi isti in quod malum id est in quod infortunium conieci me id est ꝑcipitem egi Parmeno. nõ potero ferre .i.

portare sustinere tolerare pati hoc. ego miser perij. Phi. At. i. sz. o Lachez dij et dee perdiūt. i. pdant destruant te cum isto. i. cum tuo per contēptum dicto est isto. odio. i. instantia et molestia. Par. vt redeā ad pauca. i. paucis absoluam narrationē et veniā tandē ad pauca narrāda quasi longe alia dici de Pā philo possent. Pamphilus duxit vxorem domū. vxor dr̄ ab vnguendo. nā nubentes vngebant marito rum postes ibiq̄z lanam figebant. Pamphilus non attigit virginē illa nocte prima plena amoris et sua

te dij deeq̄z perdiunt cum isto odio. Lachez. Parme-
no. Ut ad pauca redeam: vxorem ducit domū: nocte
illa prima virginem nō attigit: quē consecuta est nox
eam nihil magis. Philotis. Quid ais? Cum virgi-
ne vna adolescens cubuerit plus potis se illa abstine
re vt potuerit? Non verisimile dicis: neq̄z verum arbi
tror. Parmeno. Credo ita videri tibi: nam nemo ad
te venit: nisi cupiens tui: ille inuitus duxerat. Philo
tis. Quid deinde fit? Parmeno. Diebus sane paucu
lis post. Pamphilus me solum seducit foras: narrat
q̄z: vt virgo ab se integra etiam tūz siet seq̄z anteq̄ eā
duxisset vxorem domum: sperasse eas tolerare posse
nuptias. Sed quam decreuerim nō posse diutius ha
bere: eam ludibrio haberi. Parmeno quin integram
itidem reddam vt accepi a suis neq̄z honestum mihi
neq̄z vtile ipsi virgini est. Philotis. Pium et pudi
cum ingenium narras Pamphili. Parmeno. Hoc
ego proferre incommodum esse mihi arbitror: reddi
patri autem (cui nihil dicas vicij) superbum est. Sed
eam spero (vbi hoc cognouerit: non posse se mecum

uitatis. Nihilo magis ipse Pam philus attigit eam ea sup. nocte q̄ nox est ꝯsecuta noctem primaz. Phi. Quid ais? nō pōt illud cre dere, dicis q̄ adolescens cubue rit vna cū virgine plus potis id est magis potēs ab impulsione q̄ eēt virgo vt. i. qualiter ipse po tuerit abstinere se illa virgine. nō dicis verisimile. i. pbabile et q̄d nec speciem q̄dez habeat verita tis neq̄z arbitror veruz eē quod dicis. Par. credo ita videri tibi i. te ita iudicare illō q̄ō dixi nō eē verum immo nec verisimile. nam nemo venit ad te nisi cupiens. i. cupidꝰ amator tui ille. Pamphi lus duxerat illam inuitus. i. no lens. Phi. quid fit deinō. i. quid consequenter efficitur postq̄ nō attigit illaz. Par. sane. i. certe vl' valō paucis diebus post aduer bium est post. Pamphilus sedu cit. i. seorsuz ab arbitrij ducit me solum. i. sine testibus et arbitriis et narrat vt id est q̄liter virgo sit etiam tunc integra. i. incorrupta itacta ab eo. et narrat inq̄ se spe rasse posse tollerare. i. pati susti nere tolerare verbum ē mala pa tientis eas nuptias anteq̄ dux isset domū eam vxorem. Sz o Parmeno. subditꝰ vba Pamphi li. neq̄z est honestum mihi neq̄z ē vtile ipse virgini eam virginem haberi ludibrio id est stuprari vl' illudi me a me quin id est q̄ non reddam eaz integram id est inta ctam a me itidem id est similiter eodē modo vt id est quemadmo dum accepi eam a suis parenti bus quam virginez decreuerim id est statuerim desiterim me n̄ posse habere id est tenere mecū diutius id est multum diu. Phi. narras id est dicis ingenium id est naturam. Pamphili pium erga me ritricē et pudicum id est castum erga virginem. Par. pergit verba Pamphili referens. arbitror eē mi hi incommodum proferre hoc id est dicere hoc quod nunc dixi videlicet me velle integram redd̄ēe eā. Donatꝰ exponit hoc ſ morē meritricis aūt. i. sed superbum est id illud est supbie eā puellam reddi pa tri cui patri nihil vicij dicas. i. nihil culpe vxori referas sed spero illā vxorem meā deniq̄z. i. tandē abi

turam id est discessuram vbi.i.qñ ipsa cognouerit hoc.s.se non posse esse mecum. Phi. interea.i.inter eos dies quid faciebat sup.ne id est vtrum ipse Pamphilus ibat ad Bacchidē amicam. Par. ibat qti die: sed vt fit id est sicut fieri solet ꝛ moris est postq̄ videt hunc Pamphi. alienū.i.alienatum ab se ꝓpter matrimonium. nam nomē mariti est multum alienū a meretricibus. ilico ipsa Baccibis facta est multo magis maligna id est multo magis difficilis. nam malignus dr̄ q̄ difficultatem sui ostendit. ꝛ facta est multo magis procax: pertax petulans importuna dispoliatrix. ꝓcare ei ē petere. Vir. ꝓcacib⁹ austris.i.ĩprudētib⁹. nam q̄ multuz petit ĩpudēs est ꝓcax. vñ ꝓci dicti q̄ filias alienas in matrimoniū petierunt. Ph. edepol non est miruz si ipsa sit facta magis procax propt̄ id quod fecit pamphilus fidem dataz non prestando. Par. atqui id est sed certe alij habent atq3 ea res: scilicz talis malignitas ꝛ ꝓcacitas multo maxie.i. longe vehemētissime disiunxit illum pamphilum ab illa Baccbide postq̄ cognouit id est diligentius ꝛ attentius considerauit satis q̄tum sat erat sese id est seipsum mores propr̄os. ꝛ illam Bacchidem id ē mores meretricis ꝛ hanc vxorez.i. mores vxorios q̄ vxor erat domi existimans: scilicet pamphilus intelligens mores carū Bacchidis ꝛ philomene ad exēpluz id est ad imaginem siue ad collatōez aut ꝯparationē seu speciem comparationis hoc modo. Hec vxor prudens id est verecunda modesta id est temperata ita id est eo modo vti id est sicut decet id est honestum est ingenio libera id est bone nature mulieri eē ferre id est ferebat equo animo omnia ĩcommoda id est omnes importunitates atq3 omēs iniurias id est iniusticias viri.i.mariti sui.s. Pamphili. tegere id est tegebat contumelias.i.non solum celabat neq3 reuelabat s3 efficiebatur eiusmodi ꝯtratumelie ab aliquo rescisceren̄t postq̄ ergo Pamphilus hec omnia contulit id comparauit hic.i.tunc animus eius id est ipsemet partim id est pro parte aliqua deuictus.i.multum motus mĩa vxoris sue partim.i.ex altera pte victus id est deflexus ꝛ superatus iniuria.i.improbitate malignitate huius meretricis elapsus est.s.animus Pāphili.i.latenter euasit a Bacchide. atq3 ipse animus eius trāstulit amorem huic vxori Philomene postq̄ nactus ē.i. inuenit ingenium par sibi sup.i.eandē voluntatē vel naturā vl̄ postq̄ inuenit par bonū ingeniū.i. bonam naturam sue vxoris. interea.i.dū h̄ gerun̄t senex q̇dam cognat⁹.i.de cognatiōe hor.s. Pam. ꝛ p̄ris sui moritur in ĩbro.i.in eo loco. hereditas.i.successio redibat.i.attinebat spectabat ad hos. Pam. ꝛ p̄rem lege i.per legem. pater. La. extrudit.i.quasi manibus expellit eo.i.in imbrū Pam. filiū inuitū.i.nolentez: qz amantem. amore vxoris captū. Pam. reliq̇t h̄ vxorē cū matre sua. nā senex.s.p̄r ei⁹ La. abdidit.i.abscōdendo se contulit rus.i.agros meditandi grā.i.opandi cōmeat.i. redit raro huc in vrbem athenaruz. Commeare est abesse inde vbi te esse oporteat. Inde cōmeatus dicit̄ ex aliqua causa tēpalis abscessus

esse) abituraz deniq3. Philotis. quid interea? ibat ne ad Bacchidez? Parmeno. quotidie. sed (vt fit) postq̄ hunc alienum ab se videt: maligna multo ꝛ magis ꝓcax facta ilico est. Philotis. nō edepol mirū. Parmeno. Atq3 ea res multo maxie disiūxit illū ab illa: postq̄ et ipse sese ꝛ illā ꝛ hāc (que domi erat) cognouit satis ad exemplum ambarum mores existimans. Hec (ita vti liberali eē ingenio decet) pudens: modesta: incommoda atq3 iniurias viri oēs ferre: ꝛ tegere cōtumelias. Hic animus partim vxoris mĩa deuictus: partim victus hui⁹ iniuria paulatī elapsus est a Bacchide: atq3 huic transtulit amorē postq̄ par ingeniū nactus est: interea ĩ imbro morit̄ cognatis senex: ad hos redibat lege hereditas: eo amantez inuituz. Pāphilum extrudit pater reliquit cum matre hic vxorē. Nam senex rus abdidit se hu c raro in vrbez commeat

Phil. Quid aduc habent infirmitatis nuptie? Par. Nunc audies. Primum dies compluſculos bene conueniebat ſane inter eas. Interim miris modis odiſſe cepit ſoſtratã: neq; lites ulle iter eas poſtulatio nũq̃. Philo. Quid igitur? Parme. Si quando ad eã acceſſerat confabulatum: fugere e conſpectu ilico, uidere nolle. Deniq; ubi non quiuit pati: ſimulat ſe a matre accerſi ad rem diuinam. abit. Ubi illic dies eſt cõpluris accerſi iubet. Dixere tũc cãm: neſcio quã. iterũ iubet: nemo remiſit. Poſtq̃ accerſunt ſepius egrã eſſe ſimulant mulierẽ: noſtra ilico it uiſere ad eaz. admiſit nemo hoc ubi ſenex reſciuit: heri ea cã rure huc aduenit: patrem cõtinuo cõuenit philomene. Quid egerit iter ſe nõdũ ẽt ſcio. ni ſane mihi cure ẽ: quorſũ euẽturũ hoc fiet habes omnem rez pergam quo cepi hoc iter.

Phil. Quid infirmitatis. i. qui inſtabilitatem nuptie habent adhuc. i. hactenus. q. d. nihil ex tuis verbis infirmitatis eẽ colligitur adhuc. Par. nũc audies. i. cognoſces primuz id eſt in principio ſane bñ. i. valde bene vt multum conueniebat inter eas id eſt nulla erat controuerſia inter ſoſtratam matrem pamphili et philomenam. dicimus eleganter aliquando optime inter nos conueniebat. i. nihil erat controuerſie inter nos. vbi cõueniebat ẽ impersonale verbum: ſz cum dicimus hoc conuenit inter nos: id eſt de hoc nulla eſt inter nos controuerſia. perſonale verbum eſt interim. i. repente ait Do. philomena cepit odiſſe pro odire ſi haberemus ſoſtratam matrem pamphili miris modis: id eſt mirabilibus exemplis neq; tamen ulle lites: id eſt ulla iurgia erant inter eos: nunq̃ poſtulatio. id eſt querela ſeu iterpoſitio querelarũ erat inter eas. Expoſtulatio eſt querela iterpoſita apud illũ qui peccauerit. Poſtulatio vero eſt de aliquo apud alterũ interpoſita querela. Phi. igitur ſi hoc non fuit. i. ſi lites nõ habuerunt quid fuit aliud inter eas? Par. ſiqñ id eſt ſi aliquãdo vel ſi forte ſoſtrata acceſſerat ad philomenam confabulatum primum ſupinum id eſt vt confabularetur ſeu colloqueretur cuz ea et cum ea familiariter conferret aliqua ⁊ communicaret ilico ipſa philomena fugere id eſt fugiebat e conſpectu eius ſoſtrate ne videretur ab ea nolle. i. nolebat videre ipſam ſoſtratam. deniq; id eſt poſtq̃ nõ quiuit nõ potuit pati. i. tolerare inſtantiam ſoſtrate: vel nequiuit pati: id eſt tolerari a ſoſtrata. quia vt ait. Donat. patior eſt commune verbum. nam patior te et a te dicimus. ſimulat: id eſt fingit ſe philomenam accerſi id eſt aduocari a matre ſua ad rem diuinam id eſt ad ſaſacrificium faciendum forte ſue genti hereditarium vt ſepe fiebat. abijt id eſt diceſſit neq; expectauit vt mitteretur. vbi poſtq̃ ipſa philomena ẽ illic: id eſt apud matrem complures dies id eſt multis diebus ſoſtrata iubet eam philomenam accerſi id eſt aduocari. Tunc mater et filia et ancille dixerunt. neſcio quam cauſam qua non poſſet redire philomena iterum id eſt ſecundo ſoſtrata iubet eam philomenam accerſi id ẽ aduocari nemo: id eſt nullus aut nulla remiſit philomenam. Poſtq̃ miſſi a ſoſtrata accerſunt id eſt aduocant eam ſepius ſimulant mulierem philomenam eẽ egrã. i. egrotã ilico nr̃a ſoſtrata hera mea it viſere pro it ad viſendũ vel viſit eam philomenã. viſere ẽ officij videre querẽtis aliquẽ nemo admiſit. i. introduxit ſoſtratã ad eã philomenaz vbi i. poſtq̃ ſenex laches reſciuit. i. cognouit hoc per relationem. Nã ſcimus q̃ ad nos deferunt. reſcimus relata. Heri ipſe ſenex aduenit huc rure id eſt ex ea cauſa. i. propter eam cãm cõtinuo. i. ilico ipſe conuenit id ẽ allocutus patrem philomene etiam nondum. i. non adhuc ſcio q̃d egerint id ẽ quid fecerĩt quid ve fuerint locuti niſi. i. preterq̃ q̃ ſane id eſt certe vel valde eſt mihi cure ſcire ſupple: quorſum id ẽ in quã partem hoc negocium ſit euenturum id eſt proceſſurum. Habes id eſt tenes intelligis omnem rẽ quam audire expetiſti: pergam id eſt proſequar hoc iter: quo itinere cepi ire ſcilicet ad portum vel pergã id eſt perſeuerabo ire ſupple eo quo id eſt in quem locum ſcilicet ad portũ cepi iter id ẽ ſum iter ingreſſus

Phi.et quidem id est certe ego pgam quo incepi iter.nam constitui id est conueni cum quodam hospi te id est amico externo me esse conuenturam id est allocuturam illum hospitez.Par.dij bene vertant.i. approbent bene et recte dirigant id quod agas sepe enim res eueniunt aliter ꝙ volumus ⁊ plerūqꝫ bo na in peius mala mutantur in melius:et ideo volturnus vel aliter vertumnus colitur qui pest rebus ꝯtentibus.Phi.o parmeno vale.Par.⁊ tu philotium nomen ꝑductum et protensum blandiendi gra tia sicut glyceriū.etiam tu philo tium bene vale.

Philomena.⁊ quidem ego nam constitui cum quodā hospite me esse illum conuenturam. Par.dij vortant bene quod agas. Phil. Uale. Par.Et tu bene vale philotium.

Laches senex.

Sostrata vxor.

Prob deum atqꝫ hominuz fidē quod hoc genus est:que hec est coniuratio:vt om nes mulieres eadē eque studeāt:nolunt qꝫ oia:neqꝫ declinatā quicꝙ̄ ab aliarū ingenio vllā re perias.Itaqꝫ adeo vno aīo omnes socrus oderunt nu rus viris eē auersas eque studiū ē.similis pertinacia est:in eodē omnes mihi videntur ludo docte ad mali ciam.Et ei ludo(si vllus ē)magistram hanc esse satis certo scio.So.me miseram que nūc ꝙ̄obrem accuser nescio.La.hē.tu nescis:So.nō ita me dij bene amēt mi laches:itaqꝫ vna inter nos agere etatem liceat.

Prob ⁊c.Hic ac cusatio socrus ē ꝙ leserit nuruz. Socrus autem ꝯiecturalit̄ se d̄ fendit dicens ni hil a se factū eē in pniciez nurus. Laches.prob irascentis excla matio ip.oro sup.fidē.i.opē auxi liū deū pro deorū atqꝫ hoīnū qd̄ i.quale eiusmodi ē h̄ genus mu liebre scꝫ est accusatio enī ē a sexu que.i.qualis hec cōiuratio.i.con spiratio ꝯsensus cōcordia in ma lum ē.Cōsentio bone rei.est con iuratio male vt id ē ꝙ omēs mu lieres eque.i.piter vel ista stude ant.i.studiose moliantur tentēt at qꝫ capiant eadē.i.easdē res puta ledere nurus et odisse.Studere maioris est operis ꝙ̄ velle:iō hic studeant rite capi potest pro stu diose cupiant et vt omnes mulie res eque nolint.i.recusent omnia que sup.vti velint vl' nurus.neqꝫ reperias.i.inueniat aliqs.scda p sona pro tertia vllā mulierem de clinatam.i.inflexam seu recedē tem quicꝙ̄ id est in aliquo seu ali quatenus ab ingenio:id est a na tura aliarum mulierum.Itaqꝫ.i ideo.vl' sint due partes.omēs so crus.i.oēs matres maritoꝝ ode runt.i.odio persequuntur nurus id est vxores suoꝝ filiorum adeo pro valde vno animo:id est ani mo valde simili et consentienti eque id est ita vel tam seu tantum studium est id est dedita opera et at tenta voluntas ac impensa et similis pertinacia:id est obstinatio et pseuerantia in malum est omnib' mulieribus esse aduersas id est aduersari.viris et omēs mulieres videntur mihi docte id est instructe erudite ad maliciā in eodē ludo.i.in eadē schola malicie.Et scio satis certo id ē satis explorate hāc vxo rem meā esse magistram ei ludo id est illi schole malicie si vl' ē malicie ludus.Magna est criminis am plificatio dū dubitat senex an sit malicie ludus.So.me miserā.exclamatio est trita quasi dicat possum dicere me esse infelicem que scilicet ego nescio ꝙ̄obrem id est propter quam causam accuser a viro meo nunc.Lach.Hem indignantis interiectio et irridentis.tu nescis quare accuseris.q.d.optime nosti sed simulare te iuuat.So.o mi laches.non hic mi blandientis:sed eius qui periclitetur inoxius.dij ita ament me vt dico verū me nescire quare accuser qꝫ.i.et ita liceat nos agere etatē id est vita fungi inter nos et simul traducere vite tp̄s vt verum dico me nescire quare accuser.suntqꝫ modi iurandi satis triti

La. Dij ꝓhibeant mala. q̇. d. nō esset magnū mihi malum si tu mihi eriperēris ne possem tecum agere etatem. ⁊ hoc dicitur per quandam irrisionem vt dici consueuit vulgo. deus seruet nos a malo ꝑ quā-dam irrisionē. So. ⁊ resciſces. i. cognoſces. reſcimus quod de industria celatur. postmoduz. i. postea me sostratā eē accusatā abs te imerito. i. sine cā. La. scio te imerito eē accusatam. q. d. scio te nō esse tm̄ accusatam q̄tum meruisti: ⁊ iō imerito. i. nō scḋm meritū es accusata an. i. vtrū q̇cq̄. i. aliquid pōt dici

Laches. Dij mala prohibeant. Sostra. Meq̄z abs te immerito esse accusatam postmodum resciſces. La-ches. Scio te immerito. an quicq̄ pro istis factis di-gnum te dici potest: que me et te et familiam dedeco-ras: filio luctum paras? Cum autez ex amicis inimi-ci vt sint nobis affines: facis. qui illum decreuerunt dignum: suos cui liberos committerent: tu sola exore-re: que perturbes hec tua impudentia. Sostra. Ego ne? Laches. Tu inq̄ mulier: que me omnino lapidez non hominem putas. an quia ruri crebro esse soleo: nescire arbitramini quo quisq̄z pacto hic vitam ve-strorum exigat? multo melius (hic que fiunt q̄ illic: vbi sum assidue) scio. ideo quia vt vos mihi domi eri-tis: proinde ego ero fama foris. Iampridem equi-dem audiui cepisse odium tui philomenam: minime-q̄z adeo mirum et in id fecisset: magis mirum foret. Sed non credidi adeo: vt etiam totam hanc odisset domum. Quod si fecissem: illa hic maneret potius

de te dignū. i. ꝑut merita es pro istis factis id est pro tuis impro-bitatibus. istis posuit per contē-ptuz. qui. s. tu dedecoras. i. detur-pas ⁊ dehonestas infamas me ⁊ te ⁊ familiam id ē famulos ⁊ do-mum totam ⁊ paras id est acq̇-ris vel procuras luctuz id ē me-rorem filio pamphilo. aūt. i. sz tū id est deinde facis vt affines id est ꝓpinqui nostri ꝓpt̄ nuptias sint nobis inimici ex amicis. i. cū prius essent amici nobis: q̇ affi-nes decreuerūt. i. statuerūt illū filiū dignum cui filio committe-rent. i. collocarēt traderent fidei seu crederent suos liberos suaz filiam vt liberi in plurali l. singu-ficatione vni⁹ filie vsurpatur. tu sostrata exoreris. i. emergis ex i-stis repiris sola q̇. s. tu ꝑturbes hec. i. has amicicias ⁊ mutua cō-mercia seu mutuas necessitudies tua impudentia id est tua impor-tunitate. Exoriri dicitur qui ex-pectans aliquez inuadit. declina-turq̄z tam scḋm tertiam coniuga-tionem q̄ scḋm quartā. So. ego ne id ē dicis nec q̄ ego perturba-ui omnes affinitates. La. inq̄ id est dico vel reputo q̄ tu mulier hec omnia perturbasti que. s. tu putas omnino me esse lapidem id est insensibilem non hominez an. i. vtruz q̄ soleo esse ruri. i. in agris crebro. i. sepe rus dicit̄ vt aliqui volunt a rursum q̄ rursuz quotānis vel alterius sit colēdū si velimus fructum nobis affer-ri ab illo: arbitramini id est puta-

tis me nescire quo pacto. i. quo modo q̇cq̄ istorum pro quisq̄ vestrum exigat. i. agat traducat vitam hic. i. in hoc loco domi vbi quisq̄ vestrum masculino vsus est q̄ꝺ preponderat femino. intelligebat eñ senex nō solū de vxore sz ⁊ de filio ⁊ cetera familia domi relicta. Scio multo melius ea que fiūt hic do-mi q̄ ea que fiunt illic. s. ruri vbi ego sum assidue: ideo. i. eam obrem: quia vt. i. sicut vos de familia mea eritis mihi. i. ad meum decus vel dedecus domi proinde dissyllabuz. i. ita ego ero foris [puta in agro] fama. i. in fama ⁊ rumore tali qualē mihi ꝯpaueritis domi. q. d. in me redūdatura est familie fama tur-pis ⁊ honesta eq̇dem audiui iāprídē philomenaz nurū nostram cepisse. i. ꝯcepisse odiū tui. bene tui. nā hic passio designat̄. ⁊ mime. i. nō est adeo. i. valde mirū si ceperit tui odiū. ⁊ m. i. nisi philomena fecisset id. i. nisi cepisset odiū tui foret magis mirū cū tu sis eiusmodi morib⁹ q̇ ꝑant facile odiū: sz nō credidi

hucusq; eã sup. cepisse adeo. i. tm̄ odiū tui vt etiā odisset. i. odiret si haberem⁹ hanc totā domū. i. meam totā familiā ꝛ locū ip̄z: qd̄. s. eā fuisse cōcepturā tm̄ odiū tui illa nur⁹ maneret poti⁹ h̄ domi me tu sostra ta isses. i. iuisses hinc. i. ex hac domo foras. At. i. sꝫ o sostrata vide. i. considera nunc q̄. i. q̄tum immeri to. i. sine causa: vt prius dicebas h̄ egritudo. i. animi molestia ꝛ dolore oritur mihi abs te. abij. i. me cō tuli rus. i. in agros habitatū. i. ad habitandū cōcedens vobis. i. vobis morē gerēs vel p̄mittens vt in vrbe essetis ꝛ seruiēs. i. consulēs incūbēs rei. i. vtilitati rei famili aris. res seruit diuitibus: quia abūdāt eis. pauperes aūt rei ser uiunt: q2 se coartāt ad angustias rei ꝛ messe tenuis propria viuūt: id aūt faciebā vt nostra res id ē nostra subitātia nostroꝝ peculiū possꝫ pati. i. tolerare sustinere ve stros sumptus. i. vestras impen sas ꝛ vestrū ociū. i. vel vitam vr banam quietam ꝛ securā vel va cationē vestrā a labore vel amo rē quasi nihil agentibus abij in q̄ habitatum nō parcens labori meo vbi dicūt nō parcens pene mee ꝛ nō timens penam meam. preter equū. i. cōtra id qd̄ equū est videlicꝫ vt vos essetis domi. et ego laborarem ruri ꝛ vos fru eremini ego vero dolerē ꝛ p̄ter etatem. i. contra rationem etatꝭ mee: quia sum senex vide inq̄ te non curasse. i. effecisse pro his re bus. i. cōtemplatione borū labo rum meorū ne quid. i. vt nō aliq̄d esset mihi egre. i. moleste ꝛ diffi culter ferendū: alij interrogatiue legunt quod minus placet. So. non venit. i. non euenit vt nurus reliqueret hanc domū mea ope ra. i. mea operatione ꝛ studio. ne q̄ pol mea culpa. i. quod barba re dicunt in hoc sensu meo defe ctu. Opera est si scientes leserim⁹: culpa vero est si nescientes offenderim⁹: quoꝝ alterū est sceleris al terū stultitie. addidit pol aduerbiū iurandi: vt dictū suū certius p̄probaret. La. imo. i. sꝫ maxime. i. p̄ cipue euenit opa tua vt totum factum sit qd̄ video: tu fuisti h̄ sola. i. sine me ꝛ sola habens regimen toti us domus p̄pterea omnis culpa heret. i. fixa est reposita est in te: tu sola curares. i. curabas p̄iūctiuū pro indicatiuo. ea que erant hic. i. domi curanda: cum. i. q̄n ego solui. i. exolui liberaui vos prote. ait Do na. ceteris curis. i. sollicitudinibus alijs puta operandi aliquid manibus p̄prijs: non pudet te anum. i. vetulam suscepisse inimicicias cum puella pamphila que debuisses vsa esse sapientia. ꝛ nō curasse hec indigna tua etate. dices. i. respondebis occurrit obiectioni id factum esse q̄ fuerūt inimicicie: vel q̄ di scesserit sua culpa. s. puelle. So. eq̄dem o mi laches. ibi mi nō ē blādientis: sed inuidiose rogātis equi dem non dico id factū culpa puelle. La. ita dij ament me vt veruꝫ ex animo dico gaudeo causa filij vel quia nō sit similis matri aut quia talem habeat vxorem q̄ ne ab inimica q̄dem possit accusari. nā de te q̄tum ad te attinet satis scio q̄ sup. nihil detrimenti. i. nulla diminutio aut derogatio d̄ tuo pudore aut de tua estimatione potest fieri peccādo. i. q̄tumcūq; peccaueris quoniaꝫ peior fieri nō potes sed sem p̄ es eadem. So. O mi vir mi marite quid est quo modo scis an adsimulauerit id est finxerit se odisse me id est odio prosequi me ea causa: id est eam ob rem vt esset plus. i. diutius vna. i. simul cuꝫ matre sua

tu hinc isses foras? At vide q̄ immerito egritudo hec oritur mihi abs te sostrata: rus habitatum abij cōce dens vobis et rei seruiens. Sumptus vestros ociūq; vt nostra res posset pati: meo labori haud parcēs pre ter equum atq; etatem meam. Non te pro his curas se rebus: ne quid egre esset mihi? Sostrata. Non mea opera neq; pol culpa venit. Laches. Immo maxime Sola hic fuisti: in te omnis heret culpa: tu sola sostra ta que hic erant curares: cum ego vos solui curis ce teris. Cum puella anum suscepisse inimicitias nō pu det? illius dices culpa factum? Sost. Haud equidem dico mi laches. La. Gaudeo (ita me dij ament) gnati causa. Nam de te quidem satis scio: peccando detri mēti nihil fieri pōt. Sost. Qui scis an ea causa mi vir me odisse se assimulauerit: vt cuꝫ matre vna plus essꝫ

La. qd ais. q. d. nihil dicis qd̄ pcedat nō satis signi. i. nō est signū sufficiēs ꝙ nemo voluit admittere. i. introducere heri ad eā pāphilā te sostratā visentē. i. euntē ad vidēdū eā. So. eū. i. certe vel qz nō admiserūt me qz aiebāt eā tū. i. tūc oppido. i. valde lassam. i. defatigatā morbo ac ꝓpterea qescere. neqꝫ tunc eē adeundā. eo. i. ꝓpterea nō admissa suz ad eā pāphilā. La. arbitror tuos mores acerbos et duros tolleratu esse magis morbū illi puelle ꝙ vllā aliā rez. q. d. egrotatur ex moribus tuis malis qbus acerbe cōtristatur ꝛ adeo. i. certe vel valde merito. i. nō sine cā tuis malis morib⁹ egrotat. nā nulla vestraꝝ ꝓ vestrū ē qn. i. q̄ non velit filium ducere vxorem ꝛ ꝯdicio. i. optio electio pactio q̄ vobis placita est ꝓ placuit. naz placeo facit placui vel placitus suz in preterito dat vobis. q. d. iprobe illas odistis q̄s elegeritis ipe. i. vbi. i. postꝙ filij duxerūt illas vxores quas elegistis ipulsu vestro. i. vr̄a istināntia ipsi exigunt id ē excludunt quasi extra agunt et exturbant eijciunt amittunt a se impulsu etiā vestro ꝙ ēt nur⁹ vestros mores nequeant perferre.

La. qd ais: non signi sat est qd̄ heri nemo voluit visentem ad eā te admittere: So. eū lassam eā oppido tuz aiebant: eo ad eā nō admissa suz. La. Tuos eē illi mores morbū magis ꝙ aliam rē arbitror: te merito adeo nā vestraꝝ nulla ē qn gnatū velit ducere vxorem ꝛ q̄ vobis placita ē conditio datur. Vbi duxere impulsu vestro: vestro impulsu easdem exigerunt.

Phidippus. Laches. Sostrata anus.

Etsi scio ego philomena meū ius eē: vt te cogā q̄ ego iperē facere: ego tñ patrio animo vict⁹ faciā: vt tibi cōcedā. neqꝫ tue libidini aduersabor. La. atqꝫ eccū phidippuz optimo video ex hoc iaz scibo qd fiet. Phidippe etsi ego meis me oībus scio eē apprime obsequentem: sed non adeo vt mea facilitas corrūpat illorum aīos: qd̄ si tu idez faceres magis in rem et nostram et vestram id esset

Etsi scio ꝛc. Hic laches pamphili pater cōuenit phidippū prēz philomene sup nur⁹ sue reditu quā phidipp⁹ negat ꝯdurare posse apd̄ socerum absēte pāphilo. Inp̄mis aūt phidipp⁹ alloqtur filiā qua allocutione mitissim⁹ eē pater ostidit q̄ multū de suo iure remittat. Phidippus. o philomena filia ꝛc. i. ꝙuis scio meum ius eē. i. mihi incūbere ad me spectare vt cogam te facere ea q̄ ego imperez. i. precipiā tñ ego victus. i. ꝑsuasus mollitus aīo patrio. i. in affectu pr̄is. vict⁹ ē q vīcūqꝫ recedit a iure. faciam id ē iperabo mihi vt cōcedam. i. morē gerā tibi neqꝫ aduersabor. i. reluctabor repugnabo obuiā ibo tue voluntati etiā imoderate et temere suscepte. Libido ē queliz volūtas temere suscepta siue cupiditas imoderata. Lac. hoc iūgendū est cū eo qd̄ dixit in fine superioris scene vestro impulsu easdē exigunt. Deinde aīaduertit phidippū exeūtem: iō subdit atqꝫ eccū. i. ecce hic video phidippū optime. i. oportunissime. Quidam codices hñt totū qd̄ hētur a principio scene attributū ꝑsone lachetis. Iam. i. nūc scibo antique pro sciam et hoc id ē ab hoc phidippo quid fit id est quid rei sit de hoc propter qd̄ incuso vxorem vel quid sit nurus an innocens an iniqua. Deinde verbis aggreditur phidippum sic. O phidippe etsi id ē ꝙuis ego scio me esse apprime id est vehementissime obsequentem id est obedientem indulgentem omnibus meis id est omnibus de cognatione mea vel liberis vel alioquin propinquis: sed tamen supple. non adeo: id est non tantum scio me esse illis obsequentem vt mea facilitas id est indulgentia mollis permissio corrumpat id est deprauet animum illorum scilicet meorum. Quod i. sed vel quod idem id est quod ipsum a me factum sit tu faceres id eēt magis in rem vestram et in rem nostram id ē illud esset magis vtile vobis ꝛ nobis ꝙ id quod facis vestrā et nostram dicuntur in plurali ꝓpter familiā vtriusqꝫ quā intelligit

Nunc video in illarū potestate eē te. Phidippus. Eia vero. Lachees adij te heri de filia vt veni: itidem incertum amisisti. haud ita decet si perpetuam hanc vis esse affinitatem celare te iras. si quid est peccatum a nobis: profer. aut ea refellendo aut purgando vobis corrigemus te iudice ipso. Sin ea est causa retinendi apud vos quia egra est te mihi iniuriaʒ facere arbitror phidippe. Si metuis: satis vt mee domi curet̄ diligēter at (ita me dij ament) haud tibi hoc cōcedo: et si illi pater es: vt tu illam saluam: magis velis ꝙ̄ ego. id adeo gnati causa: queʒ ego intellexi illam haud minus ꝙ̄ seipsum magnifacere. neqꝫ adeo clam me est: ꝙ̄ esse eum grauiter laturum credam: hic si resciuerit. Eo domū studeo hec prius ꝙ̄ ille huc redeat. Phidippꝰ. Lachees et diligētiā vestrā ⁊ benignitatē noui: ⁊ q̄ dicis oīa eē vt dicis aiʒ iduco. ⁊ te mihi hoc cupio credere

Nunc video te phidippum esse in potestate illarum feminarum scilicet vxoris et filie id est video te agitari et mutari earum arbitrio. Phidip. Eia vero id ē age vero. ē autem hic eia aduerbium corripientis et vero est syllabica adiectio seu parelcon. Corripit autem eum hoc modo. Eia vero quasi intelligat semper aliquid iurgij habes. Lac. adij te. i. iui ad te heri de filia: id est propter filiam admisisti et dimisisti remisisti quasi ad te misisti me itidem id est similiter incertum id est sicut ego veni haud ita: id est non vsqꝫ adeo decet id est inhonestum est te celare: id est occultare iras tuas id est causas tue iracundie si vis hanc affinitatem esse perpetuam: id ē si vis vt diu simus permansuri affines quasi diuorciuʒ minetur illi de filia sua si quid. id est si in aliquo a nobis peccatum est id ē si in aliquo errauerimus. vbi nota structuraʒ anterioris partis verbi impersonalis passiue vocis quale hic peccatur peccabatur peccatum est vel peccatum fuit. Nam ante se vult ablatiuum casum cum prepositione a vel ab persone agentis: pꝰ se vero casum sui verbi: vt Ci. ad lētulum. Eius orationi vehementer ab omnibus reclamatum est. similiter hic. si in aliquo a nobis peccatum est pro si nos peccauimus in aliquo profer id est emitte in lucem ea in quibus est peccatū. corrigemus vobis id ē emēdabimꝰ ad rectitudinē reducemꝰ ea refellēdo. i. negādo illa āt purgādo: id est excusando. Refellit negat purgat qui idem fatetur et sic defendit ergo refellimus per coniecturam. purgamus ceteros statꝰ et ea corrigemus te ipso iudice: id est iudicante. Sin: id est sʒ si causa retinendi eam puellaʒ apud vos est ea: id est talis quia puella ē egra male valens o phidippe arbitror te facere mihi iniuriam si metuis vt pro ne non id est ꝙ nō satis diligenter ipsa puella curetur id ē tractetur domi mee at. i. sed dij ament me ita vt verū dico haud. i. non concedo tibi hoc id ē hꝰ tibi ascribi non patior. ⁊ si id est ꝙuis es pater illi puelle vt tu magis velis illam filiam saluam id est incolumeʒ ꝙ ego volo adeo i. certe id volo causa nati sciliʒ pamphili quem filium intellexi magnificare id est plurimi estimare illam filiā tuā haud minꝰ. i. non minus ꝙ seipsum neqꝫ adeo. i. certe id qd̄ sequitur ē claʒ me id est a me ignoratum. Nam res q̄ clam me ē a me nescitur in quo dicto me pōt eē vel acti vel ablatiui casus: vtriqꝫ enim casui seruit clā ꝑpositio vt auctoribꝰ placet. Nō ergo ignoro nō me latet ꝙ. i. ꝙtuʒ grauiter. i. moleste credam eū pāphilū laturū eē vxorē recessisse si resciuerit hoc. s. vxorē suā reliquisse domum nostram. eo domum studeo: id ē cupio summopere aut do operam siue laboro vt supple hec philomena prius redeat in domum meam ꝙ ille pamphilus redeat huc ab imbro quo pergere est profectus. Phidip. O lachees noui id ē compertam habeo et diligentiam vestram et benignitatem et induco animum. i. mihi psuadeo omnia esse ita vt dicis et cupio te credere mihi hoc quod sequitur: videlicet ꝙ studeo. i. do operam illā

illam redire ad vos si vllo modo possum facere vt redeat. La. que res pbibet: id est impedit te facere id: id est vt redeat ad nos. Ebo interiectio hic ponētis aurē propiorem. naȝ illa querit, que solent de maritis puelle parentibus queri. Nunquid nā: id est nonne in aliquo accusat id est improbat virum id est maritum suum pamphilū. Phi. minime. i. nō accusat virum. nam postq̄ attendi magis. i. diligentius reȝ consideraui. vel postq̄ magis attendi alm sup. id est postq̄ ad eam rem acrius adhibui ingenium: et qd̄ dici solet postq̄ magis posui in capite meo: et postq̄ cepi vrgere id est instare vi. i. violentia vt rediret in domū vestrā adiurat. i. valde iurat. ad enī ibi pro valde capitur: sancte: id ē firme se non posse perdurare id est permanere apud vos pamphilo absente: id ē in absentia pāphili: fortasse aliud vicij. i. aliō vicium ē alijs hominibus quod mihi non ē. Nam ego sum natus: id est ego sum a natura animo leni. id ē miti suaui benigno non possem aduersari. i. repugnare meis subditis puta liberis vel alijs. La. Hem indignantis ē iteriectio. o sostrata. q. d. huius rei auctor es. auctor enī ē cōmunis generis. So. Heu: dolentis interiectio: me miseram exclamatio ē. q. d. fateor me infelicem que in tantam venerim suspicionem. La. ne id est vtrum istud ē certum id est exploratum et constitutum q̄ philomena non redeat. Phi. quidem id ē certe crtum est q̄ nunc non redeat vt videtur id ē quātum possum perspicere. Sȝ nunquid: id ē nonne aliquid aliō vis discedentis verbum est. Nam ē aliquid sup. qd̄ iam opȝ me transire id ē cito ire ad foruȝ causarum nō venale.

illam ad vos redire studeo: si facere possim vllo modo. La. que res id te facere prohibet? ebo nunquid nam accusat virum? Philo. Minime. nam postq̄ attendi magis: et vi cepi cogere vt rediret sancte adiurat non posse apud vos pamphilo se absente perdurare. aliud fortasse alijs vitij est. Ego sum animo leni natus nō possem aduorsari meis. La. Hem sostrata. So. Hem me miseraȝ. La. Certū ne est istuc? Phi. Nunc quidem vt videtur: Sed nunquid vis? nam est quod me ad forum trāsire iam oportet. La. Eo tecū vna.

Sostrata.

Edepol ne nos sumus mulieres eque omnes inuise viris propter paucas que omnes faciunt digne vt videamur malo: nā (ita me dij ament) quod me accusat nunc vir: sum extra noxam. Sed non facile est expurgatu: ita animuȝ

Edepol &c. Hic inducitur secū loquens anus per quam orationem mores eius animus mitis intelligi possit. Edepol iurandi aduerbium ne. i. certe nos omnes mulieres sumus eque id est equaliter inuise id est odiose exose viris: id ē maritis propter paucas id est aliquas mulieres que faciunt vt nos omnes videamur digne malo id ē infortunio miseria calamitate. Alij legunt totum hoc interrogatiue: et tunc: capiunt ne pro vtrum. sed superior sententia melior. Nam dij ament me ita vt supple dico verum sum extra noxam id est culpam in eo supple quod id est propter quod vir id est maritus meus accusat me nunc. Sȝ id cuius me accusat non est facile expurgatu: id est ad expurgandum vel vt expurgetur. nam viri supple animum induxerunt id est ita animo suo persuaserunt omnes socrus id est omnes matres maritorum esse iniquas nuribus suis scilicet. Socrus dicitur relatiue ad nurum vel ad generum. non enim dicitur socrus ad filium vel filiam sed mater vocitatur. ad generum autem et nurum quorum non est mater dicitur socrus. Pol: iurandi aduerbium quidem id est certe scio vel noui haud id est non me fuisse iniquam nurui. Nā nunq̄ habui id est tractaui illam nurum meam secus id est aliter ac si id est q̄ si ipsa esset nata ex me.

Comedia. VI.

nec scio qui: id est vnde hoc malum eueniat mihi nisi ꝙ pol per polucem iam expecto multis modis id est vehementer filium pamphilum vt redeat domum. q. d. nescio vn̄ h̊ mihi ꝯtingat nisi ꝙ vehementer expecto filiū vt redeat q̄ me et certiorē reddat sup huiusce rei occasione ⁊ me his miserijs liberet atq̧ eripiat rē totā elucidando. Emini ego ⁊c̄. Hic allocutio ē per cōquestionem et bene non se amatoribus modo sed infelicibus amatoribus cōparauit. ⁊ principium est a summa totius mali. Pam. Credo nemini homini: id ē nulli homini plura acerba: id ē plura grauia ⁊ molesta oblata esse vnq̄ q̄ mihi. Heu me infelicē recte nam heu actio iungi debet. ē autem exclamatio. q. d. Prohdolor maxime sum infelix. Haccine: id est vtrum parsi: id ē continui abstinui non sustinui perdere id est amittere hanc vitam id ē meā vitam sic infelicez. Si parco significat conseruo facit parsi. inde ꝑsimonia. si vero significat veniaz do facit pepci. hic aūt significat continui vel abstinui. Haccine id ē vtrum hac causa .i. propter hāc cām erā tantoꝑe .i. tantum cupidus redeundi domum. cui scʒ mihi prestātius: id ē satius vel melius fuerat agere etatez .i. viuere vbiuis gentiū abūdat h̄ gentium id ē in quolibet alio loco ab isto q̄ me redire huc: atq̧ q̄ me miserum resciscere hec esse ita: id est tales esse lites inter patrem ⁊ matrem et vxorem discessisse. Nam omne tempus quod ē interea: id ē inter illō spacium priusq̄ id qō affert laborem rescitum est id est ē compertū: venit in cognitionez est lucro id est ad lucrum vl' pro lucro nos omnes id est vel apud nos omnes vel nos omnes pro nobis omnibus positū est vt sit casus pro casu. quibus scilicet nobis omnibus aliquis labor est obiectus: id est oblatus appositus alicunde: id est ex aliquo loco siue ex aliqua occasione. Par. at id ē sed reperias citius sic id ē hoc modo ꝙ redijsti ⁊ discordias esse didicisti. qui id ē quomodo expedias te id ē exoluas te erumnis id ē his calamitatibus. si non redijsses he ire inter matrē et vxorez essent facte multo ampliores: id ē multo grauiores. Sed nunc o pamphile scio ambas matrem ⁊ vxorem reuerituras tuum aduentum: id est habituras reuerētiam tuo aduentui: ita vt altera alteram accusare non audeat. cognosces rem: id est controuersiam et totum negocium expedies: id est explicabis dissolues iram rursum restitues eas in gratiam id ē in beniuolentiam alterius in alteram: siue mauis vtriusq̧ in alteram illa sunt leuia. id ē facilia parua non magne quantitatis aut magni momenti q̄ēīn

induxerunt: socrus omnes esse iniquas. haud me pol quidem. Nam nunq̄ secus habui illā: acsi ex me esset nata. Nec qui hoc mihi euenit: scio: nisi pol filiū multis modis iam expecto: vt redeat domum:

Pamphilus adolescens

Parmeno seruus.

Emini ego plura acerba credo esse homini vnq̄ oblata: q̄ mihi. Heu me infelicez: hanccine ego vitā parsi ꝑdere: haccine cā ego eram tantopere cupidus redeūdi domū cui q̄to fuerat prestabilius vbi vis gentiū etatē agere: q̄ huc redire: atq̧ hec ita eē miserū me resciscere: Nam nos omnes quib' est alicunde aquis obiectus labor omne quod est interea tempus priusq̄ id rescitum est: lucro est. Par. at sic citius q̄ te expedias his erumnis reperias. Si nō redijsses: he ire facte essent multo āpliores. Sed nūc aduētuz tuū ambas pāphile scio reuerituras. Rē cognosces. irā expedies. rursū in grām restitues leuia sunt: que tu ꝑgrauia eē i aīm

induxisti in animum tuū i. d est que tibi persuasisti esse pergrauia id est ad modum magni ponderis et magne grauitatis. Pam. Quid id est cur consolaris me: an quisq̄. i. aliquis est eque. i. tam miser q̄ ego sup. vsq̄ gentium: gentium abundat. i. in aliquo loco orbis terrarum. Priusq̄ duxi hanc vxorem habebam animū deditū id est valde datum amori alibi id ē i alia muliere: noluit dicere ī meretrice bacchide. iam nunc esto sup. vt. i. q̄ taceam: tamen est facile scitu id est sciendum cuiuis. i. cuilibet q̄. i. q̄tum

induxi tuum. Pam. Quid consolare me: an quisq̄ gē
tium est eque miser? Priusq̄ hanc duxi vxorem habe
bam alibi animū amori deditum. Iam in hac re (vt ta
ceam) cuiuis facile est scitu q̄ fuerī miser. tamē nunq̄
ausus sum recusare eam: quam mihi obtrudit pater.
vix me hinc abstraxi: atq; impeditum in ea expediui
animū meum vixq; huc contuleram. hem noua res or
ta est porro: ab hac que me abstrahat. tum matrem ex
ea re: aut vxorem in culpa inuenturum arbitror. Que
cum esse ita inuenero: quid restat porro nisi vt fiā mi
ser? Nam matris ferre iniurias me parmeno pietas
iubet. Tū vxori onoxius sū. ita me olim suo ingenio
pertulit. tot meas iniurias: que nunq̄ in vllo patefe
cit loco. sed magnum (nescio quid) necesse est euenisse
pmeno. vn̄ ira inter eas itercessit que tā pmansit diu.
Par. Haud q̄dē hercle puū ē: si vis x̄o verā rōe; exe
qui: nō maxi as q̄ maxie sunt iterdū ire iīurias faciūt.

fuerim miser in hac re vxoria sc; q̄ si vis iungere tamen cum ausus sum repetere superiora videlic; q̄uis habebam animū deditum amori alibi tamen nunq̄ ausus sum recusare ea; vxorē quā pater me᷒ obtrudit: vt legit donatus id est obtrudebat. hoc est quasi obijciebat vl' offerebat mihi inuito. s. q̄ si sit obtrudit p obstruxit accipiendū. nā iā ei vxorem pr̄ obtruserat. vix abstraxi id ē abduxi eripui me illinc. i. ex amore meretricio. atq; expediui aīm meū impeditū in ea id ē in amore eius meretricis. et vix cōtuleram id est converteram animum meu;. huc id est ad. amorē huius philo. Hem interiectio exclamantis indignantis et dolentis: noua res sc; dissentio animorum inter matrem et vxorem orta est id ē emersit. porro id ē postea siue deinde que res abstrahat id est separet me id est aīm meum ab hac vxore mea: tum. i. deinde arbitror me inuenturum matrem aut vxorem in culpa ex ea re. i. ex ea dissentione. et ptrouersia quod sc; matrem aut vxorem esse in culpa cum inuenero esse ita quid restat id est quid reliquum est nisi vt porro id est postea vel in postremū fiam miser. Nam o par. pietas id est affect᷒ pius in matre; iubet id est cogit et impar aut vult me ferre id est tolerare iniurias matris tum id est deinde sum obnoxius id est deuinctus obligatus vxori ita id est adeo pertulit i. vsq; ad finem tolerauit sustinuit me id est mores meos olim id est diu suo ingenio id est sua mansueta natura. pertulit in q̄ tot iniurias meas sc; quibus eam affeci: que omnia. s. a se tolerata nunq̄ patefecit id ē nunq̄ declarauit detexit prodidit diuulgauit in vllo loco sed semp reticuit. sed o parmeno necesse est nescio q̄d magnum euenisse vnde id est a qua magna re ira intercessit id est interposita est vel interuenit incidit iter eas scilicet matrem et vxorem. que ira permansit tandiu id est tanto tempore. Par. Hercle quidem id est certe haud id est non est paruum id est res parua et parua occasio vnde id est a qua ira intercessit inter eas vero id est sed vel certe aut si sit datiuus a veru; veri sic astrue. Si vis exequi id est peragere prestare vero id est veritati veram rationem id est veram argumentationem seu ratiocinationem. Interdum ire qui sunt maxime non faciunt. i. non ostendunt non probāt maximas iniurias. quasi di. non consequens est propterea inter aliquos putare maximas esse iniurias q̄ maxie sint inter eos ire.

Nam. i. quia sepe est. i. contingit quū. i. quando iracūdus homo. i. pua vel nulla causa pcedente iratus factus est inimicissim⁹ de eadē cā. i. ppter eandem cām i his rebus in qbus alius q̄ non est ita iracū- dus ne quidem. i. non etiam est iratus. Iratus est qui ex aliqua re lacessitus irascitur. iracūdus autē qui ex parua vel nulla cā pcedente irascitur. Uel sic astrue Sepe est. i. ꝯtingit cum qñ in his rebus in quibus alius ne quidem est iratus iracund⁹ est fact⁹ inimicissim⁹ de eadem cā. i. ppter eandē cām ppquam ne iratus qdem ali⁹ fuit.

Prob. exclamatio q̄. i. quantū le uibus. i. paruis noxijs p noxis i. culpis iiurijs pueri gerūt. i. ex ercēt iras inter se. q. d. a simili p paruis culpis mulieres inter se graues iras gerere solēt. Pam. Quapropter. i. quare ita pueri pro re parua graues iras gerūt. Par. quia enī. i. quia certe pueri gerunt. i. gestant aīm infirmuz. i. non stabilem non ꝯstantem qui animus gubernat. i. deducit eos pueros. Alij interrogationē illā quapropter tribuūt parmenoni seipsum interroganti et deinde si bi respondēti. Itidē. i. similr ille mulieres sunt ferme. i. ppe mo- duz leui sentētia. i. incōstāti opi nione vt pueri. i. in morē puerorū Fortasse vnū aliquod verbū cō ciuerit a cōcieo cōcies vel cōcio concis quarte q̄ duo faciunt cō ciui et concitum. i. ꝯmouerit. Alij legunt cōsciuerit a cōscio is. seu concisco is. i. quasi rem nouā fe cerit. sed melior supior sentētia. Pam. O parmeno abi intro. i. in domū in qua est philomena apō matrem suam ac nūcia me venis se. Par. Hem: interiectio inopia ti aliquid audiētis: et ibi mos ex pmitur auscultantiū quid hoc est qd audio. s. Pam tace et ausculta diligenter. Par. sentio. i. pcipio trepidari in verbo impersonali. i. voce tremula timorem ostendi. et re fert trepidatio ad vocem loquentium. et sentio inq̄ cursari impsonaliter dictum. i. q cursatur sursum. i in altū prorsum. i. retro rursum. i. ante. Antiqui vt festus inquit prsum ponebant p retro. cui astipulat dicens prsum rursum poni puerbialiter pro retro ante: quēadmodum dicimus sursum deorsum intro foras hac illac et similia. Pam. agendum. i. eia hortantis est: accede ppius. i. ppinqui⁹ ad fores. Par. hem: interiectio depḣendentis aliquid sensistin. i. percepisti ne id quod audiui. nam tunc ambo erant ad fores et auscultabant quid fieret intus. Pam. Noli fabulari. i. noli loqui. Deinde audito clamore ait. Prob. irascentis exclamatio vel audientis indignum aliquid. Iuppiter fidez sup. imploro tuam. Uel

Nam sepe est quibus in rebus alius ne iratus qdem est cūm de eadem causa est iracundus factus inimi- cissimus. Pueri inter se q̄ pro leuibus noxijs iras ge- runt. Pam. Quapropter? Par. Quia enim (qui eos gubernat) animum infirmum gerunt. Itidem ille mu- lieres sunt ferme: vt pueri leui sententia: fortasse vnū aliquod verbuz inter eas iras conciuerit. Pam. Abi parmeno intro, ac me venisse nuncia. Par. Hē: quid hoc est? Pamphi. Tace. Par. Trepidari sentio et cursari sursum prorsum. Pam. Agedum: ad fores ac cede propius. Par. Hē sensistin? Pam. noli fabulari er. prob iuppiter clamorem audio. Par. tute loqueris me vetas.

Myrrhina. Pāphil⁹. Parmeno

Ace obsecro mea gnata. Pā. Matris vox

exclamatur dicendo prob iuppiter vt exclamare solemus: bone deus: sine alia appo sitione.

Ace et c. Hic post auscultationem ex ipsis gemitibus parentis philomene suspicatus est Pam. morbo aliquo vxorē affectam esse: propterea conqueritur se id celatum esse a pmenone. Impmis myrrhina mater puelle admonet parentē vt taceat. qd dictum auditum est ab auscultātibus pam. et par. My. o mea gnata obsecro tace ne hoc fur tum rescisceatur. Pam. vox matris philomene id est matris vxoris mee. s. myrrhine visa est mihi. s. a

me percepta. Nam omnia que sensu percipi possunt visa dicimus. nullus sum id est perij vel miser sum et infelix. vbi nullus capitur pro non quasi dicat. Non sum: id est adeo, sum consternatus dolore vt fim necne ignorem. vel vt videar non esse. Par. Quiddum dum parelcon est id est cur nullus es. Pāphi. qz perij id est dolore sum confectus. Par. quobrem perijsti. Pam. o parmeno profecto mei propinqui et affines celant me. nescio quod magnū malū. Dicimus celo te hanc rem et hac re. et celo tibi hanc rem.

visa est philomene. nullus sum. Parm. Quiddum?
Pam. Quia perij. Par. quobrez? Pam. Nescio quod
magnum malum profecto parmeno me celant. Par.
Uxorem philomenaz. pavitare nescio quid dixerunt.
id est forte est nescio. Pam. Interij cur id mihi non di
xti? Par. quia non poteram vna omnia. Pamphi.
Quid morbi est? Parme. Nescio. Pamphi. Quid ne
mō medicum adduxit? Parme. Nescio. Pam. Ces
so hinc ire intro vt hoc quam primum (quicquid est) cer
tum sciam quonammodo philomena mea nunc te of
fendam affectam? nam si periculum vllum in te est:
perisse me vna haud dubium est. Par. Non vsus fa
cto est mihi nunc hunc intro sequi. nam inuisos om
nis nos esse illis sentio. heri nemo voluit sostratam
intro admittere. si forte morbus amplior factus si
et: quod sane nolim: maxime heri causa mei seruum
ilico introisse dicent sostrate aliquid tulisse commini
scentur mali. capiti atque etati illoꝝ morb⁹ qui auctus
siet. hera. in litē. veniet. ego vero in magnū malum.

Par. dixerunt affines seu propinqui tui vxorē philomenam pauitare id est pauere timere nescio quid. Pauere veteres referebāt ad corporis et animi perturbationem. Si forte: id est propter quod audis clamantem philomenam et matrem obsecrantem vt taceat nescio. Pā. Interij q̄si perditus sum cur non dixisti mihi id. s. pauitare: nescio quid forsitan morbi. Par. Non dixi tibi quia non poteraz dicere tibi vna id est simul omnia. Pam. Quid morbi ē illi scilicet id ē quo laborat morbo. Par. Nescio. Pamp. Quid modus interrogandi vel cur nescis. nemon id ē vtrum nemo adduxit medicum ex quo scire potuisses. Par. Nescio an aliquis medicum adduxerit. Pam. Cesso: id ē nimis tardo ire hinc intro in domum socrus vt sciam certum. i. pro certo q̄ primum: id ē citissime hoc quicquid ē. O philomena mea quonammodo offendaz. i. inueniam in reditu meo te affectaz. i. lassam possessaz a morbo ab eo qd̄ est affici. Unde affectus dicuntur post q̄s afficimur Naʒ. certe si periculum vllū ē in te haud. i. nō ē dubiū me perijsse i. periculum subijsse: vel me interijsse vna. i. simul tecum. Par. non ē mihi vsus. i. non est mihi vtile vel opus facto. i. facere id supple qd̄ sequitur hunc pamphilum intro: id est in domum. Dona. vult facto abundare et statim non est mihi vsus sequi &c. Nam sentio nos omnes de domo sostrate esse inuisos. i. exosos illis matri et filie heri nēo voluit itromittere. i. amittere & itroducere sostratā mr̄em pāphili si forte morb⁹ fact⁹ sit āplior i. grauior: qd̄. s. morbū eē factū āpliorē sane. i. certe vel valde nolī maxime. i. p̄cipue nolī causa mei heri. i. mei dn̄i. s. pāphili. dicēt ilico si morb⁹ igrauescat seruū sostrate. s. me introijsse cōminiscētur. i. confingēt excogitabūt seruū tulisse. i. attulisse aliqd̄ mali capiti. i. vite atque etati illoꝝ maluit dicere q̄ illarum quāuis tn̄ intelligat philomenā et forsitā eius matrē quibus malū iprecat q̄. i. vn̄ vel a quo malo a suo allato morbus auctus sit. i. creuerit. vbi qui vel est aduerbiū aut ablatiuus singularis tunc hera sostrata veniet in crimē. i. in culpā & criminabit ego vero veniā in magnū malū puta in questionis tormenta.

Comedia .VI.

Escio ꝛc̃. Hic cõtinetur egressus tristis pãphili ex domo socrus apud quaꝫ deprehendit repentino aduentu suo furtiuũ partum vxoris. quẽ tñ ꝙ maxime põt celare studet ꝛ protegere. Sostrata. Ego misera audio iandudũ. i. pauloante nescio q̃d tumultuari id ẽ facere tumultus. hic id est in domo Phidippi patris philomene. siue audio nescio quid tumultuari. id ẽ aud o nescio quid faciens tumultum ꝛc̃. qđ in idẽ recidit male. i. valde et q̃si in malũ meũ siue in sollicitudineꝫ meã metuo ne morbꝰ magis aggrauescat. i. grauior fiat siue effu ciatur philomene qđ. i. ꝑpt qđ vel post qđ esculapi deꝰ medicine apollinis filii ꝛ o salus id ẽ dea sanitatis oro te ne quid id ẽ vt nihil huius fit i. eueniat scꝫ non aggrauescat illi morbus. nunc visaꝫ ad eam. i. ibo ad eaꝫ videndam. Par. heus aduerbiuꝫ vocandi o sostrata vocat eũ vt deterreat ab eũdo. So. Hẽ iteriectio ẽ res nouas audiẽtis. Par. excludere in futuro indicatiui passiui id ẽ non admitteris intro iteruꝫ i. secũdo nam. iam semel fuisti exclusa. vehementius autem sonat excludi ꝙ non admitti. So. ehẽ interiectio ẽ eius que ꝯmota sit noua re o parmeno tun id est tu ne eras hic perij id est perdita sum. quid ego misera faciam: non visam: id est non ibo ad videndaꝫ vxorem pãphili cũ ipsa sit egra id est male habens hic scilicet in proximo loco visere officij ẽ apđ egros videre cognitionis. Par. nõ visas id est non eas ad eaꝫ videndam nec quidem: id est nec etiam mittas quenꝙ: id est aliquem causa visandi eam. nam dico vel duco: id est puto illum facere his stulte qui amat illam cui ipse ẽ odio. nam ipse capit laborem inanem id est vanum nullius effectus: et affert molestiam id est tedium illi quam amat sed a qua non amatur. tum id ẽ deinde ꝛ ẽ alia causa quare introire non debeas. nam filius tuus introijt videre figura greca id est ingressus est vti videret qđ ipsa agat vt id est post ꝙ vel cumprimum venit. So. quid ais: an pamphilus venit: Parme. venit. So. habeo gratias dijs ꝙ. s. venerit. hem interiectio feminina ac matronalis. animus redijt mihi isto verbo id est tuo dicto de aduentu filij ꝛ cura: id est anxietas excessit id est exiuit ex corde. Par. iam id est preterea noto te nunc introire huc maxime id ẽ precipue ea causa. i. propter eam causam que sequitur. nã si dolores remittent. i. relinquent exonerant leuent relaxant quippiam: id est in aliquo vel aliquantulum philomenam. Do. legit philomene qđ melius esse puto. nã dolores non remittunt sed potius remittuntur ꝛ ait h̃ verbũ actiuũ q̃si neutrũ positũ esse sic. si dolores remitent. i. cessabunt relaxabuntur alleuiabuntur philomene quippiam. i. in aliqua pte aliq̃tulũ scio ꝙ ꝯtinuo ipa sola narrabit ipsi pãphilo soli ꝛ cõtis arbitris oẽꝫ rẽ. i. totã rei seriẽ siue tenorẽ eiꝰ rei q̃ res iteruenit iter vos ꝛ iter te ꝛ eã vñ. i. a q̃

Sostrata. Parmeno. Pamphilus.

Escio quid iandudũ hic tumultuari miꝰsera: male metuo ne philomene magis morbus agrauescat. Quod te esculapi ꝛ te salus (neq̃d huius sit) oro: nũc adeaꝫ visaꝫ. Par. heus sostrata. So. Hem. Par. Iteꝝ istinc excludere. So. Ehẽ parmeno tun hic eras: perij q̃d faciã misera: non visam vxorẽ pãphili: cũ in proxio hic sit egra: Par. Nõ visas: nec mittas quidẽ vidẽdi cã quẽꝙ. nã q̃ amat: cui odio ipsus est: bis facere stulte duco. Laborẽ inanẽ ipsus capiat ꝛ illi molestiã affert. tũ filius tuꝰ introijt videre vt venit: q̃d agat: So. q̃d ais: an venit pãphilus: Par. venit. So. Dijs grãs habeo. Hẽ istoc verbo animꝰ mihi redijt: ꝛ cura ex corde excessit. Par. Ita ea te cã maxime nũc huc introire nolo. nã si remittẽt q̃ppiã philomenã dolores oẽm rẽ narrabit (scio) cõtinuo sola soli q̃ inter vos iteruenit: vnde or

te initium.i.principium ire vestre ortum est, atq3 eccu.i.ecce hic video ipsu3 pamphilu egredi.i.exire de domo socrus sue ꝙ.i.ꝙtu est tristis. So.o mi gnate pāphile.s.q.d.gaudeo te saluū aduenisse. Pā. o mea mater salue. So. pfecit qđ omiserat gaudeo te venisse saluū:ne.i.vtrum philo. vxor tua est salua i.sana īcolumis.ɫ đr in textu saluan pro salua ne vt viden.i.vides ne. Pā.pāphil⁹ volens celare ptus3 et fugere mendacium caute respondet inquiens.ipa pamphila est meliuscula.i.aliquanto melius se habens ꝙ prius. meliusculis a cō paratiuo diminutu3 est. So.vtinam dij faxint.i.faciāt istud.s.vt meliuscula sit ita.i. queadmodū dicis. igitur si ita ē qđ id est cur lachrymas. habem⁹ lachrymo as.ɫ lachrymor arisant quid.i. cur es tā tristis. Pamphi. o mater recte interrogas.sic dicimus cū sine iniuria interrogantis ali quid reticemus ɫ bene additum mater vt duritia reticētie blādo noie mollieř. Alij sic capiūt recte vt intelligāt nihil mali ē. So.qđ tumulti p tumultus sic antiq in gtio dicebāt vt tumulti p tumultus:senati p senat⁹ ɫc.qđ g tumulti fuit sup. inter vos supple.dic mihi an dolor inuasit id est arripuit te repente. ɫ proprie inuasit q2 repente. Pam. factū ē ita i.repēte dolor me inuasit. So.qđ morbi ē philomene.s. Pā.febris est ei.nō mētitur nā partētis nō sunt sine febri. So.quotidianan id ē quotidiana ne hoc est veru3 febris continua est ei. Pam. ita aiunt.i.ita dicūt ita rumor ē vulgo: sodes aduerbium comicum ɫ blandiendi accōmodatū qsi si audes i.i. vade intro.i. in domū tua3 vnde venis non eni vult cā ingredi ad pāphilam.o mea mater iā cōsequar te in domū nra3. So.mater abiens dixit fiat qsi sibi ipsi id impans nō solu3 filio parens. Pam.ablegat ad portū pāphilus seruū ne audiat q int⁹ post scenā sunt acta q tn pplo est narraturus.o pmeno curre obuiā.i.in occursu3 pueris.i.seruis afferētib⁹ onera de successiōe cognati mortui ppter quod missus fuerat pamphilus atq adiuta.i.adiuua his seruis onera.i.adiuua seruos onera portantes.similiter Helius est locut⁹ inquiens.ɫ nobis hanc messem adiuuent. Par.quid: interrogandi modus p indignationem ɫ irrisionē.ipi serui nō sciunt viam qua.i.p quam viam redeant domū aduerbialiter. Pamphi.cessas.i.tardas cunctaris ire quo dico.q.d.iam illic esse deberes ɫ ita temp⁹ onteris.

tum est ini tiū ire. atq3 eccū video ipsum egredi.ꝙ tristis est: Sost.o mi gnate. Pam.o mea mater salue. So.gaudeo venisse te saluū. Saluan philomena est: Pā. Meliuscula ē. So. Utinā istuc ita dij faxint. qđ tu igitur lachrymas: aut qđ es tam tristis: Pam. Recte mater. So. Quid fuit tumulti: dic mihi. an dolor repente inuasit: Pam. Ita factu3 est. So. Quid morbi est: Pā. Febris. So. quotidianan: Pā. Ita aiunt. I sodes intro.consequar iam te mea mater. So. Fiat. Pam. Tu pueris curre parmeno obuia3: atq3 his onera adiuta. Par. Quid: Non sciunt ipsi via3 domū redeant: Pam. Cessas.

Pamphilus.

Nequeo mearum rerum initiū vllū inuenire idoneū: vnde exordiar narrare q mihi ne opināti acciderunt: ptim que perspexi

Nequeo ɫc. In hac scena conquestio est ad deliberationem descendens an habeat pāphilus vxorē an excludat in q tota oro pāphili ad argumentū spectans amatoria magis ꝙ maritalis ē.nā furtiuū vxoris ceptū ɫ ptū aliqnto leui⁹ tolerat ꝙ pingal dolor expetit: Sol⁹ āt pā.loqř. Neqo iuenire vllū iitiū.i.pncipiū mea3 re3.i re3 mihi molesta3 idoneū.i.aptū cuenlēs vn.i.a q iitio exordiar.i.icipiā narrare ea su.q acciderūt mihi. neci..n opināti.i.susp icāti ɫ qđ dici sol3 si somnianti pti aliq.i.icipiam narrare inq que perspexi

bis oculis:partim que accepi auribus. Quapropter me exanimatum ocius eduxi foras. nam modo intro me vt corripui timidis: alio suspicans morbo me visurum affectam: cū sensi vxorem esse(hei mihi)postq̃ me aspexere ancille aduenisse: ilico om̄es simul lete clamant. venit. id quod me de repente aspexerant. Sed continuo vultū earum sensi immutari omniū: q̄ ita incommode illis fors obtulerat aduentum meum. Vna illarum forte interea propere precurrit:nuncians me venisse. Ego eius videndi cupidus recta cō sequor. Postq̃ introij: extemplo eius morbū cognoui miser. Nam neq̃(vt celari posset)tempus spaciū vllum dabat. neq̃ voce alia ac res monebat:ipsa poterat conqueri. Postq̃ aspexi. o facinus indignum (inq̃)et corripui ilico me inde lachrymis incredibili re atq̃ atroci parcitus. Mater consequitur. Iam vt limen exirem: ad genua accidit lachrymans misera.

bis oculis.bis.q.d.miseris partim.i.excordiar inq̃ narrare aliqua q̄ accepi.i.audiui auribus q̄si miseris vel accepi aurib᷒.i. audiui.ꝛ adbibui auribus vt pateret significatio vocabuli equiuoci.quapropter quia talia vidi ꝛ audiui eduxi me exanimatum id est perturbatum foras.i.extra domum phidippi patris puelle citius q̄ exiuissem nisi ea audissez.Exanimatus ē contèritus ꝯturbatus.exanimus vel exanimis ē occisus aut mortuus. nam modo.i.pauloante vt.i.postq̃ ego timidus.i.ego timens nomē pro participio corripui me.i.cō culi me raptī sine ingressus suz intro in domum soceri mei phidippi suspicās.i.opinans me visurum eē vxorem affectam.i. lassam ꝛ possessaz alio morbo ac.i. q̄ sensi.i.percepi eē affectaz.hei mihi interpositio: dolorem ostēdens pamphili dolentis res taliter se habuisse cum eius aduentus ita eēt a domesticis exoptatus ꝛ iocundus illis postq̃ ancille asperexerunt me aduenisse ilico omnes lete simul exclamāt. primo gaudio aduentus dicentes hoc verbum: venit.s.pamphilus ꝛ hoc dixerūt prio aspectu oblite importunitatis aduētus propter gaudiuz: ꝛ q̄dem exclamāt id.i. ob id q̄ aspexerāt me.i.me viderāt repente.i.subito q̄ mot᷒ repentin᷒ nō h̄z ꝯsiderationez sz cōtinuo ilico sensi vultū oīm earū immutari ob id qđ vel q̄a fors id ē casus tp̄alis vel fortuna ipa obtulerat illis ancillis meuz aduentum tam incommode.i.intempestiue ꝛ non opportune. Oblatū dr̄ q̄cq̄d euenit p̄ter expectationē: forte vna illarū ancillarū interea.i.dum ea agebātur.i.dum alie sic letantur ꝛ post mirabantur p̄currit.i.āte currit ꝓpere.i. festināt nūciās matri ꝛ filie me venisse. Ego pamphil᷒ cupidus vidende eius vxoris mee.i.cupidus videndi eam consequor ancillam recta.i.recta via nusq̄ diuertēdo.postq̃ introiui ego miser.i.infelix propter ꝓbruz vxoris cognoui extemplo.i.ilico morbum eius.s.q̄ parturiebat.nam tp̄us.i.temporis breuitas non dabat vllum spacium .i. vllam moram vt morbus ille posset celari.neq̃ ipsa philomena poterat conqueri.i.gemere et dolorem ostendere alia voce ac id ē q̄ res.i.partus monebat.i.instigabat.postq̃ aspexi eā p̄turientē iquā.i.dixi.o facinus indignū nō ad philomenam refertur illa exclamatio sed ad vicij auctorem.ꝛ ilico corripui.i.raptim retraxi me ꝛ egressus sum inde id est ex camera parturientis lachrymās parcitus.i.commotus perturbatus re incredibili id est quam nō credidissem nisi vidissem ne alius q̄dem ꝛ attroci .i.vehementi.mater scilicet myrrhina mater philomene consequitur.i.assequitur attingit aspirat ad me vt.i.postq̃ vel dum siue cum iam exirem limen domus ipsa misera id est miserabiliter se habens accidit ad genua iuxta genua mea cecidit accedit aꝯspicit accidere in hoc significato est gestu corporis cadentis ostendere humilitatem. lachrymans id est lachrymis effluens me sup.misertum est eius.preteritum a miseret miserebat.id est ego misertus

misertum est. profecto hoc sic est: vt put o omnib⁹ no
bis vt res dant sese: ita magni atq; humiles sumus
hanc habere orationem mecum a principio instituit.
O mi pamphile abs te ꝙobrem hec abierit: causam
vides. Nam v itium est oblatum virgini olim ab ne-
scio quo improbo: nunc huc confugit: te atq; alios
partum vt celaret suum. Sed cum orata eius remini
scor nequeo quin lachrymē miser. Que fors fortuna
est inquit nobis que te hodie obtulit: per eam te ob-
secramus ambe si vis. si fas est vti aduersa eius per
te tecta taciteq; apud omnes sient. Si vnq̄ erga te
animo esse amico sensisti eã: eni pamphile sine labo
re hanc gratiam te vti sibi des illa nunc rogat. Cete
rum de reducenda id facies. quod in rem sit tuam.
Parturire eã neq; grauidã esse ex te solus conscius

eius sum. Profecto id est certe seu proculdubio hoc quod sequitur est sic.i. verum ē sicut dico ⁊ ita se habet videlȝ vt id ē sicut res.i.materie dant id ē offerant sese omibus nobis.ita sum⁹ magni id est ela ti atq; humiles id ē demissi animo.ipsa myrrhina instituit id est incepit habere hanc orationē mecuȝ a principio sui sermonis.o mi pamphile vides id ē cognoscis causam ꝙobrem.i. ꝓpter quã hec filia mea abierit id ē discesserit scȝ a domo paterna.nam vicium.i.stuprum oblatum est oli virgini.oblatuȝ quasi preter expectationeȝ et no lente virgine a nescio quo impro bo nūc confugit huc ad.me vt ce laret te ⁊ alios suuȝ partum. vbi celo duobus actis iunctum est. sed cū reminiscor id ē repeto me moria seu redigo in memoriam orata.i.ꝓcationes.petitiones ro gatus eius myrrhine nequeo.i. non possum continere quin.i.ꝙ nō ego miser lachrymē id est sol uar in lachrymas. ipsa myr. in quit.quecq;.i. q̄cunq;[vt quisq; id est quicūq;] fors fortuna id ē subita fortuna est.fors et fortu na sic differunt vt No. sentit ꝙ fors dicitur casus temporalis: fortuna vero est ipsa dea. Inter dum tamē coniungūtur hec duo fors fortuna vt hic. Item in abla tiuo forte fortuna qua coniuncti one nihil efficiunt quod alterum eorum vocabulorum seorsuȝ nō efficeret sed ornant orationē vo cis sonoritate vt sic dicam. Itē interdū ponitur fors pro aduer bio. Uir fors ⁊ vota facit.p forsi tan vel forte.ait etiã q̄dam. Est dea fortūa:fortūe sanctio fors ē q̄cūq; q̄ fors fortuna ē q̄ obtulit te nobis hodie. Ambe.i.ego et fi lia obsecram⁹ te per eã fortunã si vis.i. si tibi non est molestuȝ si est fas. ⁊ si sit licitum ⁊ non con tra ius vti.i.vt aduersa id ē infortunia eius.hoc aduersum si sint ꝑ te id ē tuo beneficio tecta.i.occulta ne alij sciant ⁊ tacita ne alijs prodas indices ea apud omnes. Si vnq̄ sensisti eã philomenam ess̄ ani mo amico id ē habere animum amicum in te.o mi pamphile:illa philomena rogat.te nunc vti id est vt des sibi hanc gratiam id est hoc beneficium scilicet vt eius crimen celetur sine labore tuo. Alij habent pro illa ⁊ tunc lege sic philomena rogat nunc te pro illa gratia.sȝ melior sententia prior:vel tunc essȝ di cendum si vnq̄ sensisti eam vxorem tuam esse animo amico erga te obsecramus inq̄ te vti des sibi hãc gratiam sine labore.deinde subiungendum philomena ipsa nunc rogat te pro illa gratia.sȝ adhuc pri ma prestat expositio.ceterum.i.sed de reducenda philomena id est quantum attinet ad resumendam vxorem tuam aut repudiendam.et bene reducenda.nam prius fuerat ducta domum a marito in nup tijs. Deinde post ascessum si iterum sumatur reducetur domum. facias id quod sit in rem tuam id est quod sit vtilitati. Tu solus conscius es id est apud te sis solus eam philomenam parturire id est do lore partus laborare.neq; id est et non esse grauidam ex te dicit eum solum esse conscium non ꝙ partu riat tantum sed ꝙ simul parturiat ⁊ ex eo grauida non sit.nam ꝙ parturiat non latebat ancillas fami liares.sed cuius opere esset grauida id latebat eas.naȝ aiunt honestius dicit ꝙ ait philomena:cum ta men intelligatur eam philomenam concubuisse tecum duobus mensibus post id est post duos mēses

es. Nam aiunt tecum post duobus con cubuisse eam
mensibus. Tum postq̄ ad te venit: mensis agitur hic
iam septimus: quod te nosce ipa indicat res. Nunc si
potis est pamphile: maxime volo: doq3 operam: vt
clam partus eueniat patrē: atq3 adeo omnis. Sed si
fieri id non potest: quin sentiant: dicam abortum esse
Scio nemini aliter suspectū fore quin (quod est veri-
simile) ex te recte eū natū putēt. Cōtinuo exponetur
Hic tibi nihil est q̄cq̄ incōmodi: ꝛ illi misere indigne
factā iniuriā cōtexeris. Pollicitus sum: ꝛ seruare in
eo certū est (quod dixi) fidē. Nā de reducēda: id vero
neutiq̄ honestuз esse arbitror: nec faciā: ꝛ si me amor
grauiter consuetudoq3 tenet. lachrymo: que post hac
futura est vita cum in mentem venit solitudoq3.

ex die nuptiarum scз in tertio mense. tum id est deinde hic iam septimus mensis agitur id est reducitur labitur postq̄. i. ex quo vel post id tempus ex quo vxor venit ad te. i. collocata est tibi. quod scilicet iam agi septimum mensem ipsa res id ē temporis supputatio vel res ipsa quam fecisti tali tempore. duobus enim mensibus abstinuisti ab ea. deinde amasti eam duobus alijs mensibus: postea tribus alijs mensibus peregrinatus es in imbro: ꝛ ita sunt septem. quod ergo res ipsa indicat te scire id est ostendit ꝙ tu scis. Nunc. o pamphile si potis est id est si est possibile aut si fieri potest maxime id est vehementissime volo ꝛ do operā. i. elaboro vt partus philomene eueniat id ē accidat clam patrem atq3 adeo. i. atq3 certe eueniat clam omnes. i. vt celetur patri et certe oībus alijs. Sз si nō pōt fieri quin. i. ꝙ non sentiant. i. pcipiāt. tā pater q̄ ceteri dicā abortum id ē ortum immaturuз esse. Et declinatur hic abortus abortus aborsui in quarta declinatō ne. Donatus vult intelligendum esse abortum esse natum vel factum sed nō video opus esse. nā recte dici potest abortus est id ē immaturus ortus est in fetu aliquo. scio nemini eum partum vel eum fetum fore id est futuruз eē suspectum id est suspicabilem suspiciosum id est scio ꝙ de eo partu vel fetu nemo aliter suspicat. quin id ē ꝙ non homines putēt eum fetum recte natum ex te id est ex tua generatione. quod scз eum esse ex te natum ē verisimile id ē ꝓbabile et habз apparentiam. Continuo id ē ilico ipse fetus exponetur ad morteз scз qđ non fuit factum imo cognitus ē tandem esse filius pamphili. ideo exponetur dixit. i. extra ponetur cum alienis neq3 tolletur pro suo. Exponi infantes dicuntur qui relegato pietatis officio sine cura dimittūtur eis vel alimenta a parentibus negantur et morti exponuntur. etenim interdum in desertum locum efferuntur ꝛ ibi relinquunt fame perituri e quibus interdum miseratōe diuina nonnulli euadunt mortis periculum vt in historijs cernere licet. hic. i. in hoc negocio ita celando partum quicq̄ id est aliquid incommodi nihil id est nō est tibi. vel si capiatur nihil ꝓ non aliquid quicq̄ abundat et contexeris id est absconderis celaueris operueris iniuriam factam indigne id est inique nequiter illi misere id est afflicte ꝛ dolenti dolore duplici pollicitus sum plus est q̄ promisi me facturum vt clam omnes fit iste partus. clam prepositio iūgi potest tam accusatiuo q̄ ablatiuo. Et certum est id est constitutum, est deliberatum est apud me seruare fidem. i. ꝓmissionē in eo. i. in ea re qđ dixi. i. ꝓmisi siue sum pollicitus. nā de reducenda. i. q̄tū spectat ad resumendā eā in vxorem vero. i. certe id. s. reducere eam arbitror neutiq̄. i. nō valde vel nō nimis eē honestum. s. vt reducā eam. hic neutiq̄ nō est oīno negatiuū sз aliq̄d assentationis hз. est em̄ neutiq̄ non nimis nō valde. nec faciā. i. nō reducā eam. etsi. i. q̄uis amor ꝛ consuetudo. i. conuersatio familiaris quā habui cum ea tenet me id est me afficit. Lachrymo id est non possuз tenere lachrymas. cum id ē quando venit mihi in mentem id est cum recordor et mente voluo. que, id est qualis vita id est modus ratio viuendi et que solitudo id est carentia societatis est futura mihi post hac id est post hoc tempus.

O fortuna id est dea mutationis et volubilitatis. vt id est qualiter nunq̄ es: bona id est prospera perpetuo id est omni tempore et continue siue assidue. Sed iam prior amor quo amaui. bacchidem reddit: id est efficit me exercitatum id est assuetum siue assuefactum ad hanc rem equo animo ferendam quem amorem ego tum: id est tunc missum feci id ē dimisi consilio: id est de industria: id est ex proposito missumfacere est dimittere quemadmodum reliquum facere significat relinquere. Idem: id est ego ipse qui priori amori incubui huic quoq̧ amori philomene operā dabo. i. incumbā indulgebo. Parmeno adest id est appropinquat aduenit cum pueris id est cuȝ seruis redeuntibus de imbro quo p̱gere profecti erant. minime: id est non est opus enim adesse presentem esse in hac re: id est in hoc puelle partu. naȝ id est quia olim id est quondam credidi id est cōmisi exposui detexi aperui tanq̄ secretum soli parmenoni me abstinuisse ea philomena: id est me non attigisse eā philomenaȝ cum data est mihi in principio. Vereor: id est timeo si hic Parmeno audiat crebro id est sepe clamorē eius philomene. ne id est vt hoc ē q̄ intelligat eā parturire: id est pro partu laborare. parmeno est ablegandus mihi: id ē expellendus transmittendus hinc. i. ex hoc loco aduerbium ad locum: id est in aliquem locum: dum. i. quādiu alias donec et dummodo philomena parit.

O fortuna vt nunq̄ es perpetuo bona. Sed iam prior amor me ad hanc rem exercitatum reddidit: quem ego tum consilio missum feci. Idem nunc huic operam dabo. Adest parmeno cum pueris. huic minime est opus in hac re adesse. Nam olim illi soli credidi ea me abstinuisse in principio cum data ē. Vereor: si clamorem eius hic crebro exaudiat: ne parturire intelligat: aliquo mihi est hinc ablegandus: dum parit philomena:

Parmeno. Sosia seruus. Pamphilus.

An tu tibi hoc incommodum euenisse iter? Sosia. Non hercle verbis parmeno dici potest tantum q̄ re ipsa nauigare incommodum est. Parmeno. Ita ne est? Sosia. O fortunate: nescis quid mali preterieris? qui nunq̄ es ingressus mare. Nam (alias vt mittam miserias) vnā hanc vide. Dies triginta aut plus eo in naui fui: cum interea semper mortem expectabā miser

An tu etc. Hic tā q̄ aliqua prius sint vltro citroq̧ inter seruos cōmunicata veniendo introducitur parmeno pergens ī sermone inceptor deinde viso pamphilo cum conuenit a quo in arcem mittitur. Par. o sosia ain id est dicisne tu sosia hoc iter: id est hanc profectioneȝ euenisse tibi incommodum: id est intempestiuum non opportunum. So. hercle. o parmeno non potest dici verbis tantum sup. quantum est incommodum id est periculosum intempestiuum nauigare reipsa id est ipso effectu. Par. ne. i. vtrum est ita incommodum nauigare. So. o fortunate. id ē felix nescis quid mali. i quod mali preterieris id ē pretergressus sis non veniendo nobiscum qui. s. tu nunq̄ est ingressus mare. nam vt omittam alias miserias id ē omissis vel exceptis alijs calamitatibus nauigandi vide: id ē cognosce hanc vnam miseriam. ego fui triginta dies: id est spacio triginta dierum in naui aut plus eo. intellige tempore vel spacio illo triginta dierum. In quo dicendi genere eo non refert ad triginta dies sed ad spacium aut tempus. vt alibi. annos sexaginta natus es aut plus eo. tum: id est tunc. interea: id est inter eos dies ego miser expectabam semper: id est assidue continue mortem

ita vsqꝫ diuersa tempestate vsi sumus. Par. Odio
sum. So. Haud clam me est. deniqꝫ hercle aufuge
rem potius: ꝙ redeam si eo mihi redeundum sciam.
Parme. Olim quidem te cause impellebant leues:
quod nunc minitare facere: vt faceres sosia. Sed pā
philum ipsum video stare ante ostium: ite intro: ego
hunc adibo: siquid me velit. here etiaꝫ nūc tu hic stas?
Pam. Ego te expecto. Par. Quid est? Pamphi. In
arcem transcurso opus est. Parme. Cui hominum?
Pam. Tibi. Par. In arcem quid eo? Pam. Callide
midem hospitem myconium: qui mecum vna adue
ctus est: conueni. Par. Perij. vouisse hunc dicam: si
saluus domum redisset vnꝗ: vt me ambulando rum
peret. Pamphi. Quid cessas? Par. Quid vis: dicaꝫ?
an conueniam modo? Pamphi. Immo quod consti
tui me hodie conuenturum eum: non posse: ne me
frustra illic expectet vola. Parme. At non noui ho
minis faciē. Pam. At faciam: vt noueris. magnus:

ita id est adeo vsi sumus vsqꝫ id est assidue diu vel valde tempestate aduersa id ē procella contraria et ventis oppositis. Par. odiosum illud est scilicet id est illud est graue et molestum toleratu videlicet sem per tanto tempore mortem expectare. Donatus vult odiosum capi pro odiose nomen pro aduerbio, odium interdum cap tur pro molestia. inde odiosus molestus. So. Haud id est non est clam id est non ignoro sed maxime intelligo ꝙ sit illud graue et odiosum. deniqꝫ id est vt paucis concludam. hercle iurantis aduerbium: potius au fugerim: id est aufugiam ꝙ rede am in imbrum si sciam mihi esse redeunduꝫ eo .i. in eū locuꝫ. Par. quidē .i. certe olim cause leues .i. pue occasiōes fugiēdi īpellebāt te vt faceres id qđ nunc minita ris facere scilicet vt fugeres: sed video pamphilū stare ante ostiū vos conserui ite intro .i. in domuꝫ aedibis ego adhibo hunc .i. ibo ad hunc pamphilum visurus si quid velit me facere: deinde ad eū per rexit et his cum verbis compel lauit: o here id est domine etiam nunc tu stas hic. Pam. et quidem id ē ꝛ certe expecto te ita stans. Par. Quid ē propter qđ me ex pectas. Pam. Opus ē transcur so .i. transcurrere in arcem .i. in lo cum vrbis editorem qui tunc ab eo pamphilo erat multum remo tus. Pamphilus autē dumtaxat cupiebat parmenonē aliquo ab legare ne partuꝫ philomene pos set resciscere. Par. Cui homini ē opus trascurere in arceꝫ. Pam. tibi est opus id facere. Par. In arceꝫ exclamatiue pnunciānduꝫ est. q. d. dicis esse mihi opus trā scurere tā longe. quid .i. cur opus est transcurere eo: id est in euꝫ lo cum scilicet in arcem. Pam. Con ueni id ē alloquere calidemidem id ē virum illum hospitem id est amicum exterum myconiuꝫ id ē ex mycone insula vna ex cicladi bus vel ex myconio oppido q̄ ad uectus est id ē allatus ē naui vna id est pariter simul mecuꝫ. Par. Perij: id est perditus sum dicaꝫ id est dicere possim hunc pamphilum vouisse: id est voto promisisse si vnꝗ redijsset saluus domum. id est in domum vt id est ꝙ rumperet me ambulando id est cogendo me ambulare. Pamphi. Quid: id est cur cessas id est tardas ire quo iuberis. Par. Quid vis vt dicam ei. an id est vtrum conueniam id ē allo quar eum modo id est nunc. Pamphi. Immo .i. sed nuncia vel dic me non posse conuenire eum in eo sup. qđ constitui me esse conuenturuꝫ id est allocuturum eum ne expectet me illic scilicet in arce frustra .i. in cassuꝫ quoniā ad eum non sū iturus. vola .i. ita curre vt volare magisꝙ currere videaris. Par. At .i. sꝫ non noui id ē cognoui faciē id est facturam hominis illius. Pamphi. At .i. sꝫ faciā .i. efficiaꝫ vt noueris. i. cognoscas facieꝫ eius. ipse est sup. magnus id ē magne stature. rubicundus id est rubens et rubeus.

Rubicundus esset dicendum. sed vitata est alternitas in locum h sufficiendo c. Est inꝙ crassus. i. pin-
guis grossus: ē inꝙ crispus id ē crispos habēs capillos qui cirri dicuntur. Unde cirriti dicuntur qui
cirros capite gestant. est inꝙ cesius. i. glaucis oculis. i. viridibus quasi felis oculos habēs ⁊ glaucos
Cesius color vt refert Gelius dicitur color celi quasi celius estqꝫ species viridis coloris. Par. facies
illa est cadauerosa. i. sublutida, in morē cadaueris ac ꝑsonata rubore ⁊ liuore. Rubicūdi enī crassitateꝫ

rubicundus: crispus: crassus: cesius. Par. cadauero
sa facies. dij illum perdiunt. quod si non veniet mane
am ne vsqꝫ ad vesperuꝫ? Pam. maneto curre: Par. n̄
queo ita defessus sum. Pa m. Ille abijt. quid agam i-
felix: prorsus nescio. quo pacto hoc celē: quod me ora
uit myrrhina sue gnate partum. nam me miseret mu-
lieris. Quod potero faciaꝫ tamen: vt pietatem colā.
Nam me parenti potius: ꝙ amori obsequi oportet.
Atat eccum phidippuꝫ: ⁊ patreꝫ vid eo. horsum ꝑgūt
quid dicam hisce incertus sum.

Laches. Phidipp⁹. Pāphilus.

Ixtin dudum illam dixisse expectare fi-
lium? Phi. Factum. La. Venisse aiunt
redeat. Pamphi. Quam causam dicaꝫ patri: ꝙobrē
non reducam nescio. La. Quem ego audiui hic loqui

et crassaꝫ facieꝫ sepe habent qđ
est ꝓprium cadaueris: pōt ⁊ pul
posa intelligi et crassa q̄si cada-
uerosa. Caro enī dicta est eo ꝙ
careat aīa. ⁊ caro ꝓpe dr̄ mortu
orū. Unī carnifices dicti qui car
nes ex hoīe faciāt. Pulpa ꝟo ꝓ-
prie dicitur qui manducatur eo
ꝙ pulsetur ⁊ concidatur. Potest
⁊ r pro d poni vt caro sit dicta q̄
si cado. Ut Uir. Belloqꝫ caduci
dardanide: eo ꝙ iam sine anima
sit, ⁊ cadat. Deinde piger seruus
malum imprecatur callidemide
hospiti myconio ⁊ ait. dij perdāt
id est destruāt illuꝫ. s. ad quē ego
mittor. cp. i. sed si non veniet iar
cem ne. i. verum maneaꝫ. vsqꝫ ad
vesperū. i. vsqꝫ ad tempus vesp-
tinū. nā vespera re ⁊ perū ri am
bo significant diei ꝑteꝫ extremā.
Pam. maneto illic quousqꝫ vene
rit curre. Par. Non queo curre-
re ita. i. adeo defessus sum id ē
defatigatus. Pam. cuꝫ pamphi-
lus vidisset pmenonē iuisse quo
iussus erat subdidit: ille seruus
abijt quasi iaꝫ liceat loqui remo
tis arbitris. prorsus nescio quid
ego infelix agaꝫ ⁊ nescio quo pa
cto id est quo modo celē id est oc
cultem abscōdam hoc. s. partum
sue gnate philomene: qđ. s. par-
tuꝫ sue gnate myrrhina. i. socrus
mea orauit me id ē rogauit me vt celarem. Nam me miseret, id est miseor mulieris. s. myrrhine vel phi
lomene filie: misericordia autem hec ex amore processit. faciam quod potero ꝙtum ad celandum par
tum eius philomene amore: tamen. i. ita, tamen faciam id vt colam. i. obseruem exerceam pietatem. i. in
timum affectum seu intimam charitatem in matrem meaꝫ sostratā que ab vxore more lesa fuit ⁊ offen-
sa sic ab ea discedendo. Nā oportet potius me obsequi. i. obedire parenti. i. matri mee ꝙ obsequi id est
indulgere ⁊ fauere amori philomene. Atat interiectio est conterriti ⁊ conturbati. eccuꝫ. i. ecce hic pro
pe video phidippum. i. patrem philomene ⁊ etiam patrem meum lachem. Pergunt ambo. i. veniunt
seu eunt nunc. alias perseuerant horsum. i. versus hanc partem: incertus sum. i. nescio quid dicam hi-
sce id est his. s. socero ⁊ patri.

Ixtin ⁊c. Hic pamphilus eligit potius defendere matreꝫ ⁊ incusare philomenā apđ
senes ꝙ amori obtemperare adeo vt a conspectu phidippi soceri tandem discedat ea
lege vt non sit vxorem reducturus. La. Dixtin id est dixtine. quasi dicat. Nonne dixi
sti dudum id est pauloante illam philomenam dixisse se expectare filium meū maritū
eius: neqꝫ domi mee in eius absentia posse viuere. Phi. Factū est. i. verum est ꝙ dixi
illaꝫ dixisse. La. aiunt. i. rumor est filiū venisse. i. applicuisse ad nos: propterea redeat

Pam. Ceterum est obfirmare viam me: quam decre
ui prosequi. Laches. Ipsus est: de quo hic aieram te
cum. Pamphil⁹. Salue mi pater. Laches. Mi. salue
gnate. Phi. Bene factum te aduenisse pamphile. et a
deo (quod maximum est) saluuz atqz validum. Pam
phi. Creditur. Laches. Aduenis modo? Pamphil⁹.
Admoduz. La. Cedo: quid reliquit phania consobri
nus noster? Pam. Sane hercle homo voluptati obse
quens fuit: dum vixit. et qui sic sunt: haud multuz he
redem iuuant. Sibi vero hanc laudem reliquit. Vi
xit (dū vixit) bn̄. La. Dū tu igit̄ nihil attulisti hic plus
vna sn̄ia. Pā. quicq̄d ē id qđ reliq̄t: ꝓfuit. La. Immo
obfuit. Nā illū viuū: ⁊ saluū vellē. Phi. Impune opta
re istuc lz. Ille reuiuiscet iā nūq̄: ⁊ tn̄ vtrū malis scio.

nunc philomena. Pam. nescio quam causam dicam patri meo Lachi ꝙobrem id ꝓpter quam cām nō reducam id est non resumam vxorem. Lach. quē hominem ego audiui loqui hic. Pam. Certū est id est constitutum ē seu deliberaui ⁊ decreui obfirmare me viam id est firmare me ac niti et figere me ob id est contra viam quam decreui prosequi. s. vt matri potius ꝙ amori morem geram: tametsi proposuerā amori morigerari. In hac aūt structura obfirmare me viam: alter actūs regitur vi prepositionis ⁊ alter vi verbi. ob autē interdum significat cōtra. vnde obniti ꝯtra niti. obluctari contra luctari. opponi ꝯtra poni. Possz tn̄ forsitā illa structura sic fieri ⁊ intelligi. Certuz est me obfirmare. i. occludere obturare intercludere viā quam decreui prosequi. Donat⁹ dicit obfirmare eē aduersus omnia obstinate agere. ⁊ Festus inquit obstinat pro obfirmat inueniri. Laches. Ipsus id est ipse est pamphilus de quo pamphilo aiebam id est colloquebar tecum hic. Pamph. o mi pater salue. La. o mi gnate salue. Philomena. Benefactum est id est ꝓspere contigit te pamphilum aduenisse. ⁊ adeo. i. certe vel valde bene factum est inq̄ te aduenisse saluum id est incolumen atqꝫ validum id est robustum ⁊ corpore bene hab. to ⁊ vegeto quod scꝫ aduenisse te saluum ⁊ validū est maximū. i. principalissimum. Pam. creditur ab aliquibus bene factum esse ꝙ venerim nō forsitan ab omib⁹. La. Aduenis. i. applicas modo. i. nūc. Pam. admodum. i. valde modo aduenio. La. Cedo. i. dic quid reliq̄t phania noster ꝯsobrinus. i. ꝓpinqu⁹ quasi sororinus. Sobrini sunt ex duabus sororibus. Sed consobrini sunt quorum alter natus est ex fratre alter ex sorore. Nam ex fratribus cognati dicuntur patrueles: alteri tamen sentitur a multis. Pam. Hercle phania fuit hō sane. i. valde obseq̄ns voluptati et lautitie sue incūbens. dum. i. q̄diu vixit et illi qui sunt sic. i. qui taliter viuūt voluptati obsequentes haud. i. non iuuant multum heredem suuz. Aliqui codices habent sane hercle non voluptati obsequens fuit ⁊ tunc laudatur phania qui nō vt multi auari suis bonis abstinuit vt suos heredes locupletaret: sed illis honeste est vsus ⁊ liberaliter vsꝫ adeo vt sibi laudem conquisiuerit se bene vixisse dum vixerit. qui quidem homines sic viuentes nō multum solent suos heredes adiuuare suis successionibus. Vero pro sed reliquit sibi hanc laudem scꝫ ꝙ bene vixit id est vel laute vel iuste. dum id est q̄diu vixit. La. tum id est consequenter igitur quia sic vixit tu nihil attulisti huc plus vna sententia id est nihil attulisti huc preter illam sententiam scilicet ꝙ bene vixit dum vixit. Sententia vt inquit Ci. in quarto rhethoricorum est oratio sumpta de vita que quid sit quid ve oporteat in vita breuiter ostendit. Pamp. Quicquid est. i. omne qđ est vel si quid est quod reliquit id profuit. i. pro nobis fuit La. Immo. i. sed id qđ reliquit obfuit qꝛ id signum ē me amisisse amicū quē adhuc viuere vellē. Exp̄ssit itaqꝫ morē heredū q̄ fingūt se dolere ob mortē ꝓpinquoꝝ. Nā vellē illū phaniā esse viuū ⁊ saluū. i. incolumē ac sanū. Phi. lz. i. tu potes optare istuc scꝫ vt adhuc viueret ipune. i. sine pena sine dāno ac periculo vel sine effectu. nā ille mortu⁹ iaz. i. ex hoc tp̄e nunq̄ reuiuiscet. i. viuus restituetur seu redibit in vitam. ⁊ tamen scio vtrū id est quod si liceat h̄ poni iter duo

malis id est potius velis et eligas videlicet vt reuiuiscat an vt non reuiuiscat. Lach. Hic laches transfert sermonem ad reditionem philomene, hic phidippus iussit id est voluit vel precipit seruis heri philomenam accersi: id est adduci vel aduocari ad se et hoc dicens submonebat phidippum latēter vt id comprobaret inquiens. dic te iussisse eam accersi ad te phidippum. Phi. noli fodere id est pulsare latus meum submouendo me vt id dicam Nam reuera iussi eam acersi. Lac.

La. Heri philomenam ad se accersi hic iussit dic iussisse te. Phi. Noli fodere latus. iussi. La. Sed iā remittet eam. Phi. Scilicet. Pam. Omnem rem scio: vt sit gesta. Aduueniens audiui omnia modo. At istos inuidos dij perdant qui hec libenter nunciant. Pam. Ego me scio cauisse: ne vlla merito contumelia fieri vobis posset. Idq; si nunc commemorare hic velim: q̄ fideli animo et benigno in illam. et clementi fui: vere possum: ni te ex ipsa hec: magis velim resciscere Namq; eo pacto maxime apud te meo erit ingenio fides cum illa (que nunc ī me iniqua est) equa de me dixerit. neq; culpa hoc dissidium euenisse mea id testor deos. Sed quando sese esse indignam putat matri mee: cuz concedat cuiusq; mores toleret sua molestia: neq; alio pacto componi potest inter eas gratia:

Laches alloquitur pamphilum cupiens inducere ad reducendā vxorem et inquit. sed phidippus iam id est statiz remittet eam philomenam. Phi. scilicet id est certe ego remittaz. Pam Scio omnem rem vt: id est qualiter ea res sit gesta: id est facta. ego adueniens id est cum ego aduenirez audiui id est accepi modo: id ē pauloante omnia que facta sunt. La. At id est sz dij perdant id est destruant istos inuidos id est inuidentes matrimonio qui nunciāt libenter hec: id ē talia qualia audiuisti. Pam. Ego scio me cauisse id est prouidisse ne vlla contumelia posset, fieri, mihi a vobis merito: id est precipue quam meruerim nisi fieret vi. et si nunc velim memorare: id est recitare id quod sequitur videlicet q̄: id est quantum fui, p fuerim idicatiuū pro cōiūctiuo aīo fideli. i. seruanti fidem τ datam a me τ clementi mansueto facili possum vere memorare inq̄ ni. i. nisi magis, veliz te resciscere. i. cognoscere h̄ scilicz q̄ fideli τ miti aīo in eam fuerim ex ipsa philomena. Namq; eo pacto: id est eo mō fides erit meo īgenio: id est mee nature: et vt ita dicam conditioni apud te hoc ē tu habebis fidem: id est credulitatem mee nature et conditioni eo mō. cum id ē quando illa philomena que nunc est iniqua in me: id ē erga me dixerit equa. id est ea que equum ē dici quia vera: De me. Dicimus eleganter. Est mihi apud te fides id est tu habes mihi fidem vel mihi credis. sic et ī proposito tunc fides erit ingenio meo apud te: id est tu credes meo ingenio eo pacto τc. Neq; pro et non et testor id est testes inuoco deos id: d est propter id scilicet hoc dissidium id est hoc diuorcium hanc discordiam euenisse mea culpa id est quod dicunt hic inepte meo defectu. Sed quando: id est quia de putat: id est vehementer existimat sese id est seipsam esse indignam matri mee cui concedat. id est obsequatur ac morem gerat. proprius sermo erat sic faciendus quoniam putat se indignam que cōcedat matri mee. τ non cui sed poete talibus sermonibus gaudent vti non crebro vsitatis quale est. Scio omnem rem vt gesta sit. vbi oratores dicerent scio vt siue qualiter omnis res gesta sit. Et quando inq̄ se putat indignam matri cuius toleret: id est equo animo ferat mores id est modos viuendi difficiles quales sunt in senibus qui morosi sunt tua modestia: id ē per suam moderationem siue temperantiam. Modestia est basis omnium virtutum. moderatio vero est modestie executiua que modum adhibet in dictis et in factis. τ qsi inq̄ gratia id ē beniuolentia amicitia pax concordia non pōt componi. i. conciliari coniungi inter eas matrem τ philomenam alio pacto. i. alio modo. o phidippe aut mater mea est

segreganda aut mater a me est phidippe: aut philomena. Nunc me pietas matris potius commodum suadet sequi. La. Pamphile haud inuito ad aures sermo mihi accessit tuus: cum te post putasse omnes res pre parente intelligo verum vide: ne inpulsus ira praue insistas Pamphile. Pamphi. Quibus iris impulsus nunc in illam iniquus sim que nunꝙ quicꝙ erga me cōmerita est pater (quod nollem) et sepe quod vellem meritam scio amoqꝫ et laudo: et vehementer desidero. nam fuisse erga me miro ingenio expertus sum. illiqꝫ exopto vt reliquam vitam exigat cum eo viro: me qui sit fortunatior: quando quidem illam a me distrahit necessitas. Philomena. Tibi id in manu est ne fiat. La. Si sanus es satis iube illam redire. Pamphilus. non est consilium pater matris seruibo cōmodis. La. quo abis? mane mane inꝙ: quo vadis? Phi. que est hec pertinacia? La. Dixin phidippe hanc rem egre laturum esse eū? ꝙobrem te orabam vt filiam remitteres. P. non credidi edepol adeo

segreganda: id est seiungenda a me aut philomena vxor est segreganda. Nunc pietas: id est charitas et intimus affectus in matrem potius suadet. i. incitat me sequi commodū. i. vtilitatem vel oportunitatem matris ꝙ vxoris. La. O pamphile tuus sermo accessit ad aures mihi non inuito. id ē non in totū nolenti videlicet quantum spectat ad pietatem non quantum ad dissidium: quod inuisum ē mihi cum: id est quando intelligo te postputasse. i. posthabuisse et reputasse tanꝙ inferiores quantum ad curam tuam pre parente. id est in comparatione matris tue: et accurate considera ne. o pamphile tu impulsus ira: id est commotione animi insistas: id ē immoreris sis fixus et pertinax in tua opiniōe praue: id est distorte seu oblique ac non recte. Pam. o pater quibus iris id est indignationibus commotionibus ego impulsus nunc sim iniquus in illam. i. erga illam vel contra illam que philomena nunꝙ commerita est: id est nunꝙ commisit quicꝙ: id est aliquid quod nollem id est quod esset mihi molestum: et scio eam sepe meritam esse: id est prestitisse id quod vellem. Mereri bona dicimus commereri mala: et amo eam et laudo et vehementer desidero eam. Nam expertus sum eam fuisse erga me miro ingenio id est mirabili mansuetudine et natura: et exopto: id est adeo exposco illi vt exigat: id est traducat reliquam vitam: id est quod reliquum est vite sue seu residuum vite sue cum eo: id est tali viro: id est marito: qui sit fortunatior me: id est felicior me: id est ꝙ ego quandoquidem: id est quia certe necessitas id ē vel coniunctio sāguinis et amoris vel vis pietatis cui nō facile obsistitur distrabit: id est aufert illam a me inuito scilicet. Phil. ne. id est vt non distrabatur a te illa est tibi in manu: id ē in tua potestate. Lac. Si sis satis sanus: id est si non sis insanus iube id est precipe illam redire. Pam. o pater non est consilium: id ē non est ea mihi intentio seu mauis propositū eius reducende seruibo antique pro seruiam id est consulam commodis matris. La. Pamphilus nolens amplius resistere coram patre maluit discedere. Itaqꝫ laches cepit reuocare eum dicens quo id est in quem locum abis id est discedis mane id est siste pedem: mane inquā id est iterum tibi dico: mane quo abis. Phi. que id ē qualis et quanta hec pertinacia id est hec obstinatio in opinione est. La. Dixin id est dixi ne tibi eum esse laturum egre id est moleste hanc rem scilicet discessum philomene a matre pamphili ꝙobrem id est quapropter orabam te vt remitteres filiam tuam Phi. Edepol iurantis ē.

non credidi pamphilum fore: id est futurum esse adeo: id est ita inhumanum id est immitem ferocem vt est ita nunc is putat me socerum supplicaturum sibi genero: quasi dicat id dedecet me. Si pamphilus est in ea dispositione vt vult reducere: id est resumere vxorem suam licet ei supple id est potest. sin id est sed si est alio animo id est si habet alium animum q̄ reducende eius remuneret id est reddat mihi remunerando dotem id est pecuniam sibi datam pro dote filie. eat pro venit huc ad reddendam dotem. Lac.

inhumanum fore: ita nunc is sibi me supplicaturum putat. Si est vt velit reducere vxorem: licet. sin alio est animo: renumeret dotem: huc eat. Lacbes. Ecce autem tu quoq; proterue iracundus es. Phi. Percōtumax redisti huc nobis pamphile. La. Decedet ira hec: etsi merito iratus est. Philo. Quia paululum vobis accessit pecunie: sublati animi sunt. La. Etiā mecum litigas? Phi. Deliberet: renuncietq; hodie mihi velit an non? vt alijs (si huic nōsit fiet. Lacbes. Phidippe ades. audi paucis. Abijt. Quid mea? postremo inter se transigant ipsi vt lubet: quando nec gnatus: neq; hic mihi quicq̄ obtemperant: que dico paruipendunt. porro hoc iurgium ad vxorem: cuius hec fiunt consilio omnia: atq; in eam hoc omne quod mihi egre est: euomam.

Ecce: id est ipprōptu adest alius tu quoq; sicut pāphilus es iracūdus. i. propensus ad iram proterue id est immoderate et superbe siue sit vocatiuus siue aduerbiū. Dicitur autem proteruus ex eo q̄ poterat alium dum ei obuiam preterit. Phil. alloquitur absentem per magnam indignationē. O pamphile redisti huc ex improbo percontumax: id est valde rebellis nobis. Proprie contumax dicitur rebellis et contemptor potiorū. Lac. Dec ira pamphili decidet. etsi: id est quamuis pāphilus est iratus merito: id ē non sine causa. Philo. quia paululum pecunie accessit vobis: id est vobis increuit. animi vestri sunt sublati: id est erecti et tumefacti. Lac. Etiam litigas mecum quemadmodum cum pamphilo litigaui. Phi. Pamphilus deliberet et denunciet: id est significet mihi hodie ne: id est vtrum velit reducere vxorem an non velit vt mea sit vxor. alij si non sit vxor huic. Lac. O phidippe ades: id est ad me accedas propius audi id ē ausculta paucis id est breui sermone. Pam. abijt quid mea refert sup. i. quid ad me spectat. Deide se ꝯuertit ad spectatores inquiens. Postremo id ē tandē post multa verba ipsi: id est filius et phidippus socer transigant: id est concordent conueniant pacisćantur vt lubet id est vt placet eis quando id est quia nec gnat9 pamphilus nec hic Phi. obtēperant id est obediunt mihi quicq̄ id est in aliquo paruipendunt id est parui estimant ea que dico porro hoc iurgium ad vxorē tanq̄ aliquid magnum. Jurgium est dissentio siue consertatio inter beniuolos et propinquos. lis autem inter inimicos. Cuius scilicet vxoris consilio id est suasu hec omnia fiunt: atq; euomam id est eijciam effundā in eā vxorem h' qd mihi molestum est: vel accidit et bene euomā et egre. Nam in egritudine solet vomitus releuare.

Myrrbina. Phidippus

P

Erij quid agam? quo me vortam? quid viro me respōdebo misera? nam audi-

P

Erij ꝛc. Dic rixa est senis atq; anus eo quidem pacto vt mores inter se diuersos ꝛ tā notos possimus agnoscere. Myrrbina. Perij id est perdita sum. quid agā. quo id ē

se vocem pueri visus est vagientis :ita corripuit re-
pente tacitus sese ad filiam. Quod si resciuerit pepe-
risse eam :id qua causa clam me habuisse dicam : non
edepol scio: Sed hostium crepuit: credo ipsum ad me
exire. nulla sum. Phi. Uxor vbi me ad filiam ire sen-
sit. se duxit foras :atq; eccaz video. Quid ais myrrhi
na? Heus tibi dico. Myrrhi. Mihi ne mi vir? Phi.
Uir ego tuus sum tu ne virum me :aut hominem de-
putas adeo esse? Nam si vtrunuis horum mulier vn
q̄ tibi visus forē: non sic ludibrio tuis factis habitus
essem. Myrrhi. Quibus? Phidip. At rogitas? pepe
rit filia. Hem taces? ex quo? Myr. Istuc patrem ro-
gitare est equum. Perij: ex quo censes :nisi ex illo cui
data est nuptum obsecro? Phidip. Credo: neq; adeo
arbitrari patris est aliter. Sed demiror quid sit q̄-
obrem tantopere hunc omnes nos celare volueris p
tum presertim cū et recte & tēpore suo peperit adeon

in quam partem vortam: id est conuertam me. Quid ego misera respondebo meo viro: id est meo mari
to. Nam vir meus visus est mihi audijsse vocem pueri vagientis: id est vagitum [quid clamor est infan
tis sedentis. ita ade ipse vir tacitus id est silens corripuit. i. celeriter recepit derepente id ē valde subi
to. Nam derepente vna est pars orationis in qua de auget. nam aduerbijs prepositiones separatim nō
adduntur. Corripuit inq̄ sese ad filiaz philomenaz. q: id est sed si resciuerit [scimus manifesta rescimus
occulta] id est si cognouerit eā pe
perisse edepol non scio qua causa
i. propter quam causam dicaz me
habuisse. i tenuisse id. s. eam pepe
risse. Sed ostium. i. ianua concre
puit: id est patefactum est et qui-
dem cuz sonitu violento. credo ip
sum virū meuz venire ad me. nul
la sum pro non sum vt pote que
perij. Phi. Ubi: id est postq̄ vxor
sensit: id est percepit me ire ad fi
liam duxit se foras : id est se con
tulit foras vel abijt: atq; eccam
i. ecce hic video eaz vxorē. o myr
rhina quid ais. deinde nō respon
dente vxore subdit. heus aduerbi
um vocantis siue admonentis di
co tibi: id est te alloquor dicendo
quid ais. Myr. ne: id est vtruz. o
vir mi id est mi marite dicis mi
hi. Phi. Ego sum tuus vir id est
maritus adeo: id est certe tu ne:
id ē non deputas: id ē non existi
mas me esse virum. id est mari-
tum: immo nec hominem quidez
Nam o mulier si ego visus forem
vnq̄ tibi esse vtrumuis. i. vtrum
libet horuz scillicet aut vir aut ho
mo non sic habitus essē ludibrio
id est derisioni illusioni: hoc est
non fuissem sic delusus a te tuis
factis id est per tua facta que mi
hi hec celasti. Myrrhi. quibus
factis a me ludibrio habitus es?
Phidip. At rogitas? id est inqui
ris. quibus factis impudentia
est interrogare quod teneas. fi-
lia nostra peperit. Hem. interie
ctio indignantis. taces: id ē celas ex quo homine peperit scilicet. i. ex cuius compressu. Myrrhi. equū
est per ironiam dixit: quasi dicat maxime dedecet patrem rogitare istud de filia. s. ex quo peperit perij
id est cor meum illo dicto vulnerasti. obsecro ex quo homine censes eam peperisse nisi ex eo cui data est
nuptum: id est cui nupsit vel collocata fuit. Phil. Credo eā peperisse ex pamphilo neq; adeo. i. certe est
patris. i. decet patrem arbitrari aliter q̄ q ex viro suo filia peperit. Sed demiror. i. valde miror q̄d sit
q̄obrem. i. propter q̄d volueris tantopere. i. tantum celare nos omēs hoc. s. partū filie presertim cum
peperit et recte: quia non monstrū peperit & suo. i. congruo tempore quo pregnātes p̄nt parere videli
cet septimo mense. Nā vt hētur digestis de statu hoim. Septimo mēse perfectū fetū nasci iā receptum
ē propter auctoritatē doctissimi ypocratis. Adeon id est adeo ne verum est supple. te esse animo adeo

pernicaci id est maligno et perseueranti cum quadam vi. Nam pernicax est perseuerans cum quadaz vi. vt preoptares. i. potius cuperes vel valde optares puerum filie perire. i. exponi ad mortem et quo filio scires amiciciam fore. i. futuram esse firmiorem. i. stabiliorem inter nos posthac. i. imposterum potius q̄ filia esset nupta cum illo pamphilo aduersum id est contra libidinem. i. immoderatam tui animi cupiditatem. ego etiam credidi hanc culpam de diuortio filie esse illorum. i. esse apud illos que tamen

pernicaci esse animo: vt p uerum preoptares perire:
et quo firmiorem inter nos fore amicitiam post hac
scires: potius q̄ aduorsum animi tui libidinem esset
cum illo nupta: ego etiam illorum esse culpam hanc
credidi: que te est penes. Myr. Misera sum. Philo.
Utinam sciam esse istuc. Sed nunc mihi in mentem
venit ex hac re quod locuta es olim: quuz illum gene
rum cepimus. Nam negabas nuptam filiam tuam
posse te pati cum eo: qui mereericem amaret: qui per
noctaret foris. Myr. quāuis causam hunc suspicari:
q̄ ipsam veram malo. Phi. Multo prius sciui q̄ tu
illum habere amicam myrrhina. ve rum id vicium nū
q̄ decreui esse ego adolescentie. nam id omnibus in
natum est. At pol iam aderit tempus: se quoqz etiaz
quū oderit. Sed vt olim te ostendisti: nihil cessauisti
eadem esse vsqz adhuc: vt filiam ab eo abduceres: ne
quod ego egissem: esset ratum. Id nunc indicium res
hec facit: quo pacto factum volueris. Myr. Adeon
me esse pernicacez censes? cui mater sien: vt eo essem

culpa est penes te. i. in teipsa et quasi in possessione tua. Myrh. Ego sum miser. i. infelix. Phi. Utinam sciam istuc esse. i. sciam te vere eē miseram ita q̄ vere sis misera. Uel vtinā sciā pro certo penes te culpam eē. Sz nunc id venit mihi in mentem quod olim locuta es. i. dixisti quum. i. quando cepimus. i. elegimus illuz pāphilum generum. i. vt esset gener noster. nam negabas te posse pati filiam tuam eē nuptam cum eo vel ei qui amaret meretricem ⁊ qui pernoctaret. i. totam noctez insomnem duceret foris id ē extra domum pernoctare ē totam noctem insomnem ducere. My. hoc dicit apud se aut ad spectatores conuersa. malo. i. potius volo hunc phidippū suspicari quāuis id est q̄libet aliam cām q̄ ipsam veram causam propter quā volui celare partuz. Phi. o myrrhina, sciui multo prius q̄ tu scis ueris illum pamphilum habere amicaz bacchidem. verum id est sed ego nunq̄ decreui id vicium amoris esse vicium adolescentie id est iuuenilis etatis, nam id vicium est innatū omnibus adolescentibus. ita opinatur phidippus. sz eius sententia est iniqua. nam adolescentibus tale flagicium est grauissimum ⁊ multis cohibitionibus reprimendum. At id est sed pol iurantis est iam id est statim post adolescētiam breuem tempus aderit id est adueniet vel presens erit quum id est quo tempore etiam ipse Pamphilus oderit non solum alienas mulieres imo ⁊ ppriam ⁊ itē seipsum in senectute. Sed vt. i. qualem olim ostendisti te esse cum negabas te posse pati filiam tuaz nubere cū eo qui foris pernoctaret nihil. i. in nullo cessauisti. i. destitisti eē eadem. i. esse similis ⁊ talis qualem te ostēderas vsqz adhuc. i. hucusqz ad hoc tēpus vt abduceres. i. dimoueres abstrahere filiā ab eo pāphilo ne id esset ratum. i. firmum stabile qđ egissem. Nunc hec res. i. ista celatio tua facit indiciū. i. existimationē. vel indiciū. i. demōstrationem quo pacto volueris id factū. s. q̄ filia nupserit pamphilo. Myr. adeon. i. vtrū cēses me esse ita pnicacē. i. vim agentem pniciosam ei vel erga eā philomenā; cui philomene ego suz mater vt essem eo

animo id est vt haberem talem animum qualem dicis me habere si hoc matrimonium esset ex nostro vsu
id est vtile nobis siue pro nostra vtilitate. Tum id est propterea tu potes prospicere id ē prouidere aut
iudicare quid sit in rem nostram id est in nostram vtilitatem seu q̄d nobis sit vtile. Phi. fortasse tu au
disti ex aliquo qui diceret se vidisse eum pamphilum existentem ab amica aut introeuntem ad amicam
bacchidem: quid tum id est tūc postea sup. ex eo inferre si facit hoc id est si visit amicam raro et mode
ste. i. adhibito modo aut cū pudo
re ⁊ modestia. nōne ē magis hu-
manū nos dissimulare. i. fingere
nos ignorare ꝙ dare operā. i. ꝙ
laborare scire id q̄ abitūs a neu
tro. ex quo siue vñ aut. ꝙobrem
oderit. i. odio ꝑsequat nos. Nam
si ipse pamphilus posset auelle-
re id ē abstrahere se ab ea ami-
ca derepente id est valde repen-
te vna eñi est pars orationis q̄
id est cum qua amica consuesce-
re id ē consuetus fieret vel con-
suetudinem siue conuersationem
haberet tot annos id est tāto tē
pore non dicerem eum eē homi-
nem fraglilis scz nature et ad vo
luptates multum propense nec
dicerem eum esse virum satis fir
mum id est validum nate mee.
My. obsecro mitte id est dimit
te adolescentem pamphilum et
mitte ea que id ē in quibus ais
id est dicis me peccasse id est er
rasse. Abi. i. discede tu solus con
ueni. i. alloquere pamphilum so-
lum id ē sine arbitris roga id ē
interroga ne id est vtrum velit
vxorē philomenā an non velit.
Si est id est si contingit vt dicat
velle vxorem: redde ei vxorē. sin
autē. i. sed si est id est si contingit
vt nolit vxorem recte consului. i.
prospexi ꝓuidi mee gnate philo
mene. Phi. siquidem id est si cer
te ille ipse pamphilus. non vult
vxorem ⁊ si tu myrrhina sensisti
peccatum eē in eo aderam id est
prope erā cuius consilio videlz
meo par fuerat id est decuerat
nam par esse significat decens
esse. ea scilicz peccata pamphi
li prospici id est prouideri ꝙobrem incendor ira id est vehementer excādesco te myrrhinā ausam eē
facere hec. s. adducere filiam celare partum ⁊ exponere puerū iniussu meo. i. absq̄ precepto meo inter
dico. i. prohibeo. Edicimus quod fieri iubemus. interdicimus quod fieri vetamus. edicimus etiam
vni generi hominum: interdicimus diuersis. interdico ergo ne id est vt non velis extulisse id est ex-
portasse puerum extra edes id est extra domum meam. Sed ego sum stultior id est nimis stultus
qui scilicet ego postulem hanc vxorem meam parere id est obsequi obedire meis dictis ibo intro

animo: si ex vsu esset nostro hoc matrimonium? Phi-
lomena. Tum prospice: aut iudicare nostram in rem
quid sit potes? Audisti ex aliquo fortasse: qui vidisse
eam diceret exeuntem aut introeuntem ad amicam?
Quid tum postea? si modeste ac raro facit nonne ea
dissimulare nos magis humanum est: ꝙ dare ope-
ram id scire qui nos oderit? Nam si ipse posset ab ea
sese repente auellere: qui cum tot consuesceret an-
nos: non eum hominem dicerem: nec virum satis fir
mum gnate. My. Mitte adolescentem obsecro: et
que me peccasse ais abi: solus solū conueni. roga: ve
lit ne vxorem an non. Si est vt dicat velle se: redde:
sin est autem vt nolit recte consului mee: Philome-
na. Siquidem ille ipse non vult et tu sensisti in eo es-
se myrrhina peccatum: aderam cuius consilio fue-
rat ea par prospici qu amobrem incendor ira te esse
ausam facere hec iniussu meo. interdico tibi ne extulis
se extra edes ꝑuerum vsquam velis. Sed ego stultior
meis dictis parere hanc qui postulem. Ibo intro

atq̃ edicam:id est iubebo seruis ne ipsi finant: id est permittant pueruꝫ efferri:id est exportari quoq̃ id est in aliquem locuꝫ. Myrrhi. Pol.id est per polucem nullam credo mulierem viuere miseriorem:id ẽ infeliciorem me. nam edepol non est clam me id est non ignoro vt id est quo pacto hic vir meus latur? sit hoc videlicet si resciuerit ipsam rẽ vt fiet : id est sciuerit rem quemadmodum est videlicet filiam non esse ex pamphilo grauidam cum tamen esset non quidem in matrimonio:sed ante in tenebris cum : id

atqꝫ edicam seruis :ne quoq̃ efferri finant. Myrrhi. Nullam pol credo mulierem me miseriorem viuere nam vt vir laturus hoc sit :si ipsam rem (vt fiet) resciuerit non edepol clam me est : cum hoc quod leuius est: tam animo iracundo tulit : nec qua via sententia eius possit mutari scio. hoc mihi vnum ex plurimis miserijs reliquum fuerit malum :si puerum vt tollam cogit : cuius nos qui sit nescimus pater . Naꝫ cum compressa est gnata :forma in tenebris nosci quita est. neqꝫ detractum ei tum quicq̃. est:qui possit nosci er qui fiet. Ipse eripuit vi in digito quem habuit virgini abiens anulum. Similiter vereor pamphilũ ne orata nostra nequeat diutius celare :cũ sciat alienum puerum tolli pro suo.

est quia ipse vir meus tulit animo tam iracundo hoc quod est leuius scilicet partũ celasse nec scio qua via:id est qua ratione sententia eius possit mutari hoc vnum malum reliquum fuerat.id est restiterat mihi ex plurimis miserijs : id est ex multis malis seu infortunijs si vir meus cogit vt tollam:id est educem pueruꝫ cuius pueri nos nescimus qui. i. quis sit pater, nam cum id est quando nata compressa est: id est stuprata forma stupratoris non quita ẽ antique vt a queor passiuo id ẽ non potuit nosci:id ẽ animaduerti neqꝫ tum : id est tunc quicq̃: id est aliquid detractum est:id est ablatuꝫ est ei pamphilo qui: id est quo vel vnde posset nosci qui sit compressor scilicet ipse stuprator abiens : id est discedens eripuit vi:id est violentia virgini anulũ queꝫ habuit in digito. Similiter id est etiam vereor pamphilum ne : id est ꝙ nequeat . id est non possit celare diutius nostra orata.i.ea que orauimus eũ vt celaret dũ.i.quando sciet alienũ puerum toli.i.nutriri pro suo :id est loco sui filij.

Sostrata. Pamphilus.

On clam me est gnate mi tibi me esse suspectam vxorem tuam propter meos mores hinc abijsse: et si dissimulas sedulo. Verum ita me dij ament itaqꝫ obtingant ex te que ex opto mihi: vt nunq̃ sciens commerui merito vt ea

On claꝫ me ꝛc: Hic sostrata de filio se purgat d̃ abcessu vxoris et simul se abituram rus pollicetur ne obstet sua presentia quominus philomena redeat. So. O mi gnate pamphile non est clam me: id est non ignoro me esse suspectam : id est in suspitione tibi vxorem tuam abijsse hinc ꝓpter meos mores forsitan iniucundos. etsi. i. quamuis dissimulas: id est celas non ostendis se

dulo:id est sine dolo instanter ea : id est eam rem scilicet me esse suspectam tibi verum dij ita ament me iurandi modus est. et ita ea que opto ex te obtingant mihi vt: id est sicut nunq̃ sciens : id est consulto

dedita opera ꝯmerui: id est male de ea sum merita cōmeremus mala tantum vel cōmeruit id ē digna fuit vt illa vxor tua caperet odiū mei merito id ē qḋ odiam meruerim. Et ꝗ.i. quantū rebar.i. putabam ante.i. prius te amare me tam sup.i. tantum firmasti fidē.id est adhibuisti probationem ei rei scilicet a mori tuo in me. Nam pater tuus laches modo i. pauloante narrauit mihi intus quo pacto id ē quo mo do habueris me prepositam id ē preposueris me tuo amori in vxorem. Nunc contra id est e diuerso vi cissim certum est mihi id est con stitui ac ḋliberaui me referre gra tiam id est reddere beneficiuz ti bi vto mi pamphile scias premi um id est mercedem esse positum apud me pietati: id est pro pieta te et intimo affectu tuo in paren tem. illud autem premium intel ligit esse si ipsa cum lache rus se cedat et reditui philomene non obstet arbitror hoc scilicet qḋ vo lo facere esse commodum: id est consentaneum vtile vobis: id est tibi at philomene et etiam mee fame: ne videar esse diuortij cau sa. certe ego decreui id est consti tui me esse abituraz. id est disces suram rus id est in agros hinc.i. ex hoc loco cuz tuo patre scilicet lache marito meo ne id est vt non mea pñtia obstet: id est impedi at. neu id est vt non vlla causa re stet reliqua: id est reliquatur ꝗn id est ꝙ non tua philomena re deat ad te. Pamph. Queso. quid consilij: id est consilium est istuc? id est tuum: quasi dicat. quid sibi vult tuum propositum vel quale esse istud propositum vt tu victa: id est mota stultitia id est per stul ticiam illius philomene migres: id est discedas rus habitatum: i. ad habitandum ruri: haud: id est non facies. id est non migra bis rus neqꝫ ego finam id est pa tiar te id esse facturam vt id ē ne non. o mater qui velit maledi ctum id est maledicere nobis. di cat: id esse factum scilicet ꝙ migraueris rus mea pertinacia id est mea obstinatione et perseueranti im potunitate. haud: id est non dicat esse factum tua modestia. Tum: id est deinde ego nolo te deserere: id est derelinquere tuas amicas et cognatas et nolo te deserere dies festos qui celebrantur frequen ter in vrbe mea causa: id est propter me et vt mihi gratificeris. So. Pol iurantis iam: id est nunc iste res quas dicis scilicet amice cognate dies festi nihil voluptatis id est nullam voluptatem ne minimam quidem fuerunt id est affuerunt mihi. duz id est ꝗdiu tempus etatis tulit id est passum est vel postula uit ac permisit satis perfuncta sum illis rebus .i. sufficienter sum illis rebus vsa et quidem vsqꝫ in fi nez temporis illud ferentis. perfunctus periclis dicitur qui pericula finiuit: sīr perfunctus magistra tibus qui magistratus administrauit et eos ad finem vsqꝫ perduxit. iā facietas.i. tedium istorū studio rū.i. istarū applicationū animi tenet me id est iam harum reruz sum tedio affecta. nunc hec cura est mi hi maxima id est maxime hoc curo quod sequitur vt id est ꝙ ne cui id est non alicui mea longiꝗtas eta

peret illa odium mei teqꝫ anteꝗ me amare rebar. et rei firmasti fidem. Nā mihi tuus pater intus narra uit mō: quo pacto habueris ꝑpositaz amori tuo. Nūc tibi me certū est cōtra gratiā referre vt apūd me ꝑmi um esse positū pietati scias mi Pāphile. Hoc ⁊ vobis ⁊ mee cōmodū fame arbitror. Ego rus abituraz hic cū tuo me eē certe decreui patre: ne mea presentia ob stet: neu causa vlla restet reliqua quin tua philomena ad te redeat. Pam. Queso quid istuc consilij est: illi us stulticia victa ex vrbe tu rus hītatū migres: haud facies: neqꝫ sinā vt qui nobis mater maledictum ve nit: mea pertinacia esse dicat factum: haud tua mode stia. Tum tuas amicas te et cognatas deserere ⁊ fe stos dies mea cā nolo. So. Nihil pol iaz mihi iste res voluptatis fuerunt dum etatis tp̄s tulit ꝑfuncta sa tis sum. Satietas me iā tz studiorū istorum. Hec mi hi nūc cura ē maxīa: vt ne cui mea longinquitas eta

tis id est mea longa vita vel diuturnum spacium vite mee obstet. i. noceat sit obstaculum alicui: vel ne quis exoptet mortem meam quod fieri solet de senibus qui expectati appellantur ꝙ eoꝝ mors ab he= redibus expectetur video. i. conspicio me esse inuisam. i. odio habitam. hic id ē in hac vrbe ideo abeun dum est rus ⁊ q̄dem immerito. i. iniuria ⁊ cum non meruerim tempus est concedere id est abire ⁊ locū dare sic. s. concedēdo. ego optime precidam. i. rescindam. compositum a pre ⁊ cedo is. pro scindo. ⁊ iō precidā. i. amputabo auferaꝫ ab rūpam oēs causas oibus. i. oēs occasiones omnib⁹ auferā odio me ꝑsequendi ⁊ mortē meaꝫ ex optandi ⁊ exoluam. i. explicabo me liberabo me hac suspitōne. i. ea opinione que de me habetur ⁊ morē gessero. i. sic ꝯplacuero il lis ⁊ ē eo mō dictū queadmodū si diceretur inimicus tibi moreꝫ gessisse ꝙ se suspenderit obsecro sine. i. ꝑmitte me fugere hoc vul= gus. i. hoc vulgare genus mulie= rum quod vulgus male audit. i. de quo genere mala dicitur. naꝫ male audiri non potest nisi pri⁹ mala dicantur. Pam. ꝙ̄. i. ꝙ̄tum exclamando legatur. fortunatus sum. i. felix ceteris rebus. i. in a= lijs reb⁹ absqꝫ hec vna res. s. di= scessus matris rus foret. i. acci deret qui mod⁹ loquēdi ꝑ absqꝫ vulgo dici solet hoc mō ego erā satis afflictus in alijs reb⁹ sine h̄ ꝙ hec res accideret vel absqꝫ ꝙ hec res accideret. sed melius est imitātes terentiū dicere erā satis in ceteris rebus vexatus absqꝫ hoc contingeret. Ubi Do na. dicit absqꝫ esse aduerbiuꝫ po tius ꝙ̄ prepositionē qd̄ ex eo cō stat ꝙ sine suo casu appposituꝫ est ꝙ̄ ergo fortunatus suꝫ in ceteris reb⁹ absqꝫ hec vna res foret ha bens. i. qui habeo hanc matrem talem que nullis meis flectatur doloribus autem. i. sed habens inꝙ̄ illam vxorem que scꝫ graui

tis obstet: mortemue exoptet meam. Hic video me esse inuisam immerito. tempus est concedere. Sic op time vt ego opinor omnes causas precidam omnib⁹: et me hac suspitione exoluam: et illis morem gesse- ro. Sine me (obsecro) hoc effugere: vulgus quod ma le audit mulierum. Pamphi. ꝙ̄ fortunatus sum cete ris rebus absqꝫ vna hec foret: hanc matrem habens: talem aute m illam vxorem. Sost. Obsecro mi pam phile: non tute rem incommodam (vt queqꝫ est) ani mum inducas pati. Si cetera ita sunt, vt tu vis itaqꝫ vt esse ego illam existimo: mi gnate da veniam hanc mihi. reduc e illam. Pamphi. Ve misero mihi. Sostr. Et mihi quidem. nam hec res non minus me male habet: ꝙ̄ te gnate mihi.

Laches. Sostrata.

Pamphilus.

Vē cū istuc sermonē habueris ꝓcul hic

da sit facta ex alio ꝙ̄ ex me. vti tunc existimabat. So. o mi pamphile obsecro vt sup. tute id est tuipse non inducas animū id est non velis non tibi persuadeas pati. i. ferre rem incommodam. i. infeliceꝫ nō oportunam vt id est scd̄m ꝙ queqꝫ res incommoda est. q. d. non apponas animo tuo res incommodas scd̄m omnem earum incommoditatē sed quicquid erit illud ferendo superes. Si cetera preter meum discessum sunt ita vt vis ⁊ si vxor sup. est ita vt sicut existimo illam esse. o mi gnate da mihi veniam id

est permitte vt rus secedam cum tua venia. reduce pro reduc illaꝫ philomenā. Pam. ve misero mihi. i. sum bene infelix ⁊ maledict⁹: ⁊ benedicit ingemiscēs. So. ⁊ q̄deꝫ ve mihi misere etiam vt tibi. i. etiā sum infelix in hac re vt tu. nam hec res. o mi gnate nō minus male habet. i. tractat me ꝙ̄ habeat te.
Vē. ⁊c. In h̄ colloq̄o recōciliatio senū ē p⁹ iurgiū mixta disputatōe pā. d̄ si reducēda vxore. La. o vxor ego stās ꝓcul hic. i. nō lōge ab h̄ loco. nā Do. vult h̄ capi ꝓcul ꝑ ꝓpe

accepi.i.audiui quem sermonem habueris cum isto filio nostro pãphilo.istuc ē sapere.i.ista est tua sa
pientia.qui ablatiuus ē.i.quo sapere siue qua sapientia possis flectere.i.puertere aĩm ad id sup.qđ for
tasse faciẽdũ sit postea ab aliquibus alijs tuo exẽplo si nũc feceris hoc idez.i.cõcesseris rus. Pol. pol
i.p pollucem fors.i. bona fortuna fiat.i.eueniat.nã fors vt inqt.Do. est bona fortuna vel meli⁹ id sup.
quod dixi fors.i.forte vel fauẽte fortuna fiat.i.efficiatur. Uir.fors et vota facit,cumulatq; altaria do
nis.q.d.cõfirmando se esse para
taz abire rus pol fors.i.fortuna
fauẽte efficiat.i.eatur rus ⁊ cõ
pleat qđ cũ filio sum collocuta
ibi.fors est aduerbium qđ expo
nitur p ablĩm nomis sicut pol p
actm̃ cũ per:p polluces.La.ğ qa
ita vis abi rus.i.secede i agros
hinc.i.ex hac vrbe ibi.i.ruri.ego
te ferã sup.i.patiar tuos mores
seniles ⁊ tu q̃ meos feres.So.
ecastor.i.p edẽ castoris iuramẽ
tum est muliebre spero.i.cõfido
me laturã mores tuos.La.ğ.I.
id est vade intro in domũ nr̃am
⁊ compone.i adapta dispone ea
que ferant simul.i.vna tecũ.dixi
hoc verbũ in fine additũ superio
ra confirmat ⁊ est pprium his
qui pozauerũt cãz:hic aũt sniam
cõfirmat ⁊ est mutuatũ a foro ⁊
causidicis. So. faciam ita vt iu
bes.i.vel vis vel precipis. Pã.
o pater hoc vultuose pnuncian
dum est.nã pre dolore pamphi
lus sermonẽ pducere nequit. La.
o pãphile quid vis? Pam. volo
sup.mr̃em meã minime.i.nõ abi
re.i.discedere hinc id est ex hac
vrbe athenarum.La.quid.i.cur
vis ita istud.i.matrẽ non abire?
Pam.quia incertus sum etiã qđ
sum factur⁹ de vxore.La. Quid
istud est propter qđ incertus es
quid vis facere aliud nisi redu
cere.i.resumere eaz? Pam. equi
dem cupio reducere eam et vix
contineor id est vix contineo me
quin eam reducam sed non minuam id est diminuam meum consilium.i.meum propositum ego prose
quar id est vsq; ad finem perducam id quod est ex vsu.i.ex vtilitate mea siue mihi vtile.Credo matrẽ
et vxorem fore id est futuras esse concordes ea gratia id est ea causa si non reducam.La.Nescias sint
future concordes necne ea causa. nequeas id est non possis eas concordes efficere verum id ē sed id
nihil id est nequaq̃ refert tua id est nihil ad te attinet vtrum id est quod ex duobus siue concordiam
siue dissidium ille mulieres fecerint quando hec mater tua abierit rus. Hec etas senilis est odiosa id
est tediosa molesta inuisa exosa adolescentulis.equum est nos senes excedere e medio id ē vel recede
re ex vrbe rus vel ex vita in mortem.in medio stare dicitur superuacue vel molestus. Postremo iam o
pamphile nos sed ego senex ⁊ mater tua anus sumus fabule.i. prestamus materiaz risus et fabulãdi
de nobis quasi senex ⁊ anus sint initium fabule sed video phidippum egredi per tempus.i.tempesti
ue opportune:accedamus.i.eamus ad eum.

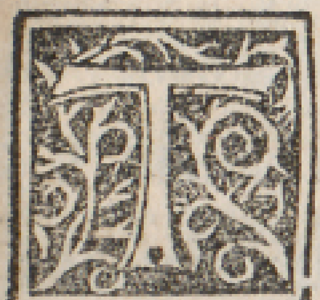
stãs accepi vxor. Istuc est sapere: q̃ vbicũq; opus sit
animum posis flectere: quod faciundum sit post for/
tasse: idem hoc nunc si feceris. So. Fors fiat pol. La
ches. Abi rus: ergo hinc ibi ego te: et tu me feres.
So. Spero ecastor. Lach. I ergo intro: et compone
que tecum simul ferantur dixi. So. Ita vt iubes fa/
ciam. Pam. Pater. La. Quid vis pamphile? Pam.
Hinc abire matrem minime. La. Quid ita istuc vis?
Pam. Quia de vxore incertus sum: etiam quid sim
facturus. Lac. Quid est? quid vis facere: nisi reduce
re? Pam. Equidem cupio: et vix contineo: sed non
diminuam meum consilium: ex vsu quod est id prose
quar: credo ea gratia concordes magis (si non redu
cam) fore. La. Nescias nequeas. verum id tua refert
nihil: vtrum illi fecerint: quando hec abierit. Odiosa
hec est etas adolescentulis. e medio equum excede
re est. Postremo iam nos fabule sumus pamphile se

Ibi rc. In hac scena vltimus error est vicitus datur enim opera vehemens a senibus vt pamphilus vxorem reducat quod constanter renuit vsq; in finē scene. Phi. quoq; id est etiam philomena filia mea sum iratus tibi sicut sum iratus matri tue τ socrui. quidem id est certe sum iratus tibi grauiter id est moleste. nam hercle abs te factum est id est fecisti turpiter cum discessisti a domo mariti etsi id ē quāuis mater est ti-

uext atqz annus. Sed video phidippum per tempus egredi accedamus.

Phidipp. Lacbes. Pāphil.

Ibi quoqz edepol sum iratus philomena grauiter q̄dem. nam hercle abs te est factuz turpiter: etsi tibi causa est de hac re mater que te impulit. Huic vero nulla est. La. opportune te mihi phidippe in ipso tempore ostēdis. Phi. Quid est? Quid respondebo his: aut quo pacto hoc aperiam? La. Dic filie rus concesseram hinc sostratam: ne vereatur minus iam quo redeat domum. Phidi. Ah nullam de his rebus culpam commeruit tua. A myrrhina hec sunt vxore mea orta omia: mutatio fit: ea nos perturbat lacbes. Pam. Dum ne reducam: turbent porro q̄ velint. Phi. Ego pamphile esse inter nos (si feri potest) affinitatem hanc sane perpetuam volo. Sin ē vt aliter tua siet sentētia: accipias puerū. Pā. Sensit pepisse. occidi. La. Puerum: quē puerū? Phi.

bi causa id est defensio excusatio de hac re que mater impulit te ad discedendum: vero id est sed nulla ē causa huic matri tue myrrhine. Lachis. o phidippe ostendis te mihi opportune id ē commode in ipso tempore id ē in ipso temporis articlo quo summo pereoptabā compellare te. Opportune ad prandium venisse dicitur aliquis. qui ad ipsum tempus incipiendi prandij venit. in ipso autem tempore venisse dicitur qui venit cum iam esset appositum prandiuz τ ideo opportune τ in ipso tempore non sunt idem. Phi. quid est propter qđ dicis me opportune venisse? Pāphi. apđ sese loq̄tur. quid respondebo his senibus patri et socero τ quo pacto operiaz id est celabo hec que ego scio que pollicitus sum me celaturum. alij habent aperiam τ tunc est sensus quomodo potero hec explicare quin frangam fidem prestitam myrrhine: vel intellige aperiam id est explicabo euoluam expediam hoc quod a me petitur. scz vt vxorez reducam. Lach. dic filie i. philomene sostratam matrem pamphili concessuram. i. ituram hinc id est ex hac vrbe rus id est ad agros ne id ē nō vereatur id est timeat quo minus id ē vt nō redeat iam domum in accusatiuo casu aduerbialiter pro aduerbio ad locum. Phi. ah iteriectio dolentis. tua vxor nullam cōmeruit culpam de his rebus. i. q̄tum ad has res spectat commeremus vel commeremur mala tantum omnia hec mala sunt exorta a mea vxore myrrhina. Mutatio id est translatio culpe a tua vxore in meam fit id est efficitur. o lachbes ea myrrhina perturbat nos id est causa est nostre turbationis. Pamphilus porro. i. certe et myrrhina τ ipsi senes turbent id est perturbent omnia. q̄ id est q̄tum velint dum id est dummodo ne id ē non reducam philomenam. Philo. o pamphile sane id ē certe volo hanc affinitatem esse perpetuam inter nos si potest fieri vt velis perpetuo esse affinis nobis. Sin id est sed si est id ē contingit vt tua sententia fit aliter id est vt non velis vxorem reducere accipias puerū recte: quia liberi patrem sequuntur. Pam. phidippus sensit philomenam peperisse occidi id est perditus sum La. dicis q̄ accipiat puerū quem puerum accipiet? Phi. Nepos. i. filius filij tui τ filie mee est natus nobis. nam filia philome-

na fuerat abducta a matre a vobis id est a domo vestra ⁊ quod dici inepte solet depenes vos. p̄gnās id ē grauida participium sine verbi origine. nec sciui vnq̄ ante hunc diem eam fuisse pregnantem. La. Dij ita me ament bene nuncias. i. iocūdum mihi nuncium affers ⁊ gaudeo illum nepotē esse natum esse tibi ⁊ gaudeo illam philomenā esse saluam. i. incolumen ⁊ recte dixit: quia phidippus est pater puerpere. Quid mulieris. i. quā mulierem: reprehensio est cum contemptu cum ista loquimur quid hominis est. contra cum honore dicimus inquientes: quē hominē habes. quid ergo mulieris. i. quam mulierem habes vxorem aut quib9 id est qualibus moribus moratam id est institutam participiū sine verbo ne. i. vt uʒ decuit supple nos celatos esse hoc. i. filiam fuisse pregnantem tandiu id est tāto tempore. Dicimus celatus sum. nam celo te hoc dicimus. et ideo scd̄s actūs manet in passiuo Nequeo satis proloqui id est lō go sermone dicere q̄. i. quātum hoc videtur mihi factum praue id ē distorte non recte. Phi. o laches id factum non minus placet id ē non magis displicet tibi q̄ mihi. Nam minus ineptus dicitur aptior: ⁊ minus malus dicitur melior: vt illo nullus fuit minus malus. i. nullus fuit melior illo. Pam. etiam si dudum. i. prius pauloante hoc. s. partus filie fuerat mihi ambiguū: nunc non est ambiguum mihi cum alienus puer id ē non a me genitus consequitur eam philomenam. Hoc dictum a pecoribus tractum est que vt mox nata fuerint matres sequuntur. La. o pamphile iam nulla est tibi cōsultatio. i. deliberatio de reducenda vxore. hic. i. in hoc loco. q. d. nondum deliberasti eaʒ reducere cum tamen satis iam spacij habueris ad id faciendū. Pam. hoc sibi pamphilus dicit. Perij. i. male res mea se habet. Lach. Sepe optabam9 videre hunc diem cuʒ aliquis filius esset ex te qui appellaret te patrem. euenit id est contigit quod optabam. Nam filium es affecutus habeo gratiam dijs id est obsum deo deuinctus qui meis votis responderet ex quo semper erga eum memor sum futurus gratias agendo. Pamphi. Nullus sum id est non sum. plus est q̄ perij: quia cum aliquis perijt adhuc cadauer reliquum est. Lach. reduc vxorem ac noli aduersari id ē repugnare mihi vel obsistere. Pam. O pater si illa philomena vellet sibi liberos ex me id est si vellet habere liberos ex me: aut si vellet se esse nuptam mecum pro mihi nuptam. Nubere est operiri tegiq̧. vnde nubes q̄ tegere solent celum dicuntur satis scio certo q̄ non haberet clam me id est me nesciente illum ptum. vel puerū quē itelligo eā celasse hoc est non tacuisse ita ptum quē iam conspicio ab ea fuisse contectum. Nunc cum sentiam ꝯium eius

Natus est nobis nepos: nam abducta a vobis pregnans fuerat filia: nec fuisse pregnantem vnq̄ ante hunc sciui diem. Lach.: Bene (ita me dij ament nuncias) et gaudeo natum illum tibi et illaʒ saluam. Sʒ quid mulieris vxorem habes: aut quibus moratam moribus? nos ne hoc celatos tandiu? nequeo satis quam hoc mihi videtur factum praue: proloqui. Philome. Non tibi illud factum minus placet: q̄ mihi Laches. Pamphi. Etsi iamdudum fuerat ambiguum hoc mihi: nunc non est: cum eam consequitur alienus puer. Laches. Nulla tibi pamphile hic iam consultatio est. Pamphi. Perij. Lach. Hunc vider e sepe optabamus diem: cum ex te esset aliquis: qui te appellaret patrem: euenit: habeo gratiaʒ dijs. Pamphilus. Nullus sum. Lach. Reduc vxorem: ac noli aduersari mihi. Pamphi. pater si illa liberos ex me vellet sibi: aut esse mecum nuptam: satis certo scio: non clam me haberet: quem celasse intelligo. Nunc cum eius

esse alienum me non arbitror ipsum animum conuenturum esse post hac inter nos: id est vel sic intelli-
ge arbitror non conuenturum esse post hac inter nos id est non futuram concordiam a modo inter nos
cum iam eius animus sit a me alienus. Nam dicimus hoc conuenit inter nos id ē de hoc inter nos non
est cōtrouersia Quamobrem id est qua de causa reducam id est debeo eam reducere hoc dicit interro-
gando: quasi dicat non etiaꝫ te ipso teste. La. Mulier adolescens id est iuuenis scilicet philomena fecit

alienum a me esse animum sentiam: neqꝫ conuen-
turum inter nos posthac esse arbitror: q̄obrem redu-
cam. La. Mater quod suasit sua adolescens mulier
fecit mirandum ne id est? Censes ne te vllam posse re
perire mulierem: que careat culpa an quia non de-
linquit viri? Phi. Vosmet videte iam laches et pam
phile: remissan opus sit vobis an reducta domum:
vxor quid faciat i manu nō est mea: neutra in re vo
bis difficultas a me erit: Sed quid faciemus puero?
La. Ridicule rogas: quicquid futurum est huic red-
das suum: scilicet vt alamus nostrum. Pam. Queꝫ
ipse neglexit pater ego alam? La. Quid dixti? Eho
an non alemus pāphile? pdemus queso potius: que
hec demētia est? Enimuero prorsus iā tacere nequeo:
Nā cogis ea que nolo vt presente hoc loquar. ignarꝝ
censes tuarū lachrimarꝝ esse me? aut q̄d sit hoc quod
sollicitere ad hunc modum primum hanc vbi dixti

illō quod sua mater suasit illi ne: id est vtruꝫ id scilicet eam peccas-
se est mirandum: quasi dicat non ne: id est vtruꝫ censes te posse re
perire vllam mulierem que muli
er careat id est vacet culpa an id est vtrum ita censes: quia viri
non delinquunt. hoc dicit per iro
niā cū intelligat viros ipsos mul
tū delinquere. Philo. o laches et o pamphile iam vosmet videte
remissan: id est remissa ne id est vtruꝫ opus sit vobis remissa an
reducta ad domuꝫ id est vt remit
tatur an reducatur domum vbi remissa et reducta possunt esse
nominatiui casus vt cicero ad cu
rionēꝫ: dux nobis et auctor opus est etiaꝫ vtrum philomena remis
sa aut reducta domum sit vobis opus vel possunt esse casus abla
tiui: qui quidem forsan poneren
tur nō absurde pro infinitiuis vt Salu. facto opus est pro opus
est facere. et similiter hic videre an opus sit vobis me remittere
eaꝫ an te pamphilū reducere do
muꝫ q̄d vxor mea faciat non ē in manu eius supple id ē in sua pote
state sed in mea. In neutra re: id est nec in remittendo nec in redu
cēdo difficultas erit vobis a me Sꝫ q̄d faciemus puero qui nat⁹
est ex philomena? La. o tu ridicu
le id ē deridēde. rogas. i. interro
gas. Vel ridicule potest esse ad-
uerbium. quicquid est futurum. id est quicquid possim continge-
re reddas huic pāphilo suū filiū. s. Vel suaꝫ in neutro. i. id quod eius ē. s id est certe vt alamus nostrum
id est filium ad nos spectantem. Pam. Vis supple quod ego alam illum puerum quem ipse pater puer-
pere neglexit id ē ptēpsit nutrire. Alij habent ipa et tunc sic astrue. O pr̄ vis sup. ꝙ ego quem. s. me ipsa
vxor philomena neglexerit cū me nesciente pepit cū a domo discessit alam pueruꝫ sup. me nesciente edi
tū. La. q̄d dixti? admirat ꝙ rēnuat puerꝝ nutrire. eho. interiectō admirātis. an. i. vtrū o pāphile non ale
mus puerꝝ. s. potius pdemus. i. exponemus. Vir. in. xij. Ad morteꝫ si te [fors dicta recuset] pdiderim vt
vt ait Dona. prodemus proijciemus deseremus porro dabim⁹ illū puerum scilicet. que id est qualis et
quanta hec dementia est velle prodere potius puerum q̄ tollere enimuero: id est certe iam prorsus ne
queo tacere. Nam cogis me vt loquar hoc phidippo presente ea que nolo. id est que bene vellem in
eius presentia non dicere. Censes me esse ignarum: id est nescium tuarum lachrymarum: aut cēses me
esse ignarum id est me nescire quid hoc sit quod id est propter q̄d sollicitere id est cōmouearis ad hunc

causam: te propter tuam matrem non posse habere
hanc vxorem domi: pollicita est ea se concessuram ex
edibus. Nunc postq̄ ademptam hanc quoq; tibi cau
sam vides puer quia clam te est natus nactus alte
ram es. Erras tui animi si me esse ignarū putes. Ali
quādo tandem huc animum vt adducas tuum q̄ lon
gum spacium amandi amicam tibi dedi. Sumptus
quos fecisti in ea: q̄ animo equo tuli? Egi: atq; ora
ui: te cum vxorem vt duceres. Tempus dixi esse: im
pulsu duxisti meo. Que tūc obsecutus mihi fecisti: vt
decuerat. Nūc aīm rursum ad meretrice induxti tuū
cui tu obsecutūs facias huic adeo iniuriā. Nā in eā
dem vitam te reuolutū denuo video esse. Pam. Me
ne? La. Teipsum. et facis iniuriam quum fingis fal
sas causas ad discordiam: vt tu cum illa viuas: testē
hanc cum abs te amoueris: sensitq; adeo vxor. Nam
ei cause alia que fuit quamobrē abs te abiret? Phi
dip. Plane hic diuinat. nam id est. Pamphil. Dabo

modum id est ita immoderate. Primū: id est imprimis vbi id est postq̄ dixisti hanc causam non redu
cende vxoris videlicet te non posse habere hanc vxorem domi propter tuam matrem ea mater pollici
ta est se concessuram id est se recessuram ex edibus id est ex domo vt illi cedat. Nunc postq̄ quoq; id ē
etiā vides hanc causā esse tibi adēptam id ē remotā nactus es id ē inuenisti excogitasti alteram causā
non reducende vxoris: v3 quia puer natus est clam te id est te nesciente. Nancisci proprie dicitur que
paratur ad tenendū anteq̄ pos
sit reperire quod teneat statim
q̄ quod occurrat prehendit. hec
Donat. Tu pamphile erras si pu
tas me esse ignarū tui animi id
est me ignorare tuum animum q̄
id est quantum longum spacium
amandi amicā dedi tibi: quasi di
cat mire diuturnum. quos sum
ptus. id est quas impensas feci
sti in eā: id est erga eam: quasi di
cat maximos: q̄ id est q̄tum tuli
equo animo illos sumptus fieri:
quasi dicat nimis patienti vt ali
quando tandem adducas: id est
adhibeas huc id ē ad vxorē tuā
animū tuū egi tecum id est te ro
gaui familiariter atq; oraui te tā
q̄ supplex vt duceres vxorem:
Agit qui rem iustā dicit: orat q̄
animo demisso precatur: dixi tibi
tempus esse vt duceres vxorem
duxisti vxorem meo īpulsu quia
te impuli ad id faciendū que: id
est quas res. i. ducere vxorem &
relinquere amicā fecisti tunc ob
secutus mihi. i. mihi obsequendo
et obediendo. vt. i. sicut decuerat
id ē fuerat honestū vt scilicet mi
hi obsequeris nunc rursum indu
xisti animū tuū ad meretricem.
adeo: id est certe facis iniuriam
huic scilicē mihi cui obsecutus es
prius ducendo vxorem. Nam vi
deo te esse reuolutū. i. relapsum
in eandē vitam denuo. i. iterum
Pāphi. ne: id est vtrū dicis me
esse reuolutum in eandem vitā.
Laches. Dico teipsum esse reuo
lutum in eandem vitam. et facis
iniuriam id est iniuste facis confingis id est excogitas comminisceris falsas causas id est falsas excu
sationes non reducende vxoris ad discordiam: id est dissentionem mouendam inter amicos. Vel fin
gis illas causas vt sit tibi cum vxore et soceris discordia vt tu viuas cum illa meretrice cum amoue
ris i. abiceris abs te hanc vxorem tuā testem videlicet ne esset conscia tui reditus ad meretricē & p
pterea tibi molestia quoq; i. etiā adeo. i. certe vel valde vxor tua sensit. i. pcepit esse relegatū amore me
retricio. Nā que alia causa fuit q̄obrē. i. ppter quā abiret abs te & rediret in domū paternā. Phi. Pla
ne i. certe omnino vel clare. hic laches diuinat. i. verum dicit acsi spiritu diuino afflatus hec dicat. vnd
prouerbium aiunt diuinare sapientem: quia si dicit verum de his diuinus est. Pamphilus. Dabo tibi

iusiurandum nihil istorum esse que dicis. i. illa que dicis non habere veritatem: et recte. Nam vbi argumenta et testimonia deficiunt iureiurando opus est. La. ah dolentis interiectio. Reduc. i. resume vxorem aut cedo. i. dic. quobrem. i. quare non sit opus reducere eam. Pam. Nunc non est tempus reducere vxorem. Accipias pro accipe puerum. Nam quidem id est certe is puer non est in culpa. post. i. postea ego videro. i. indagabo discutiã vel mihi pmittatur facere inquisitionem de matre. i. de culpa matris. Pam. sum miser omnibus modis: nec scio quid agam tot rebus nunc pater concludit id est angit vrget implicat me miserum. translatio est de fera indagata que alicubi concluditur hoc est tot rebus me miserum concludit pater vt miser sim omnibus modis. abibo. i. discedam hinc quãdo. i. quia presens [potest esse aduerbium tẽporis] id est impresentiarum vel pro tẽpore p̃senti. Vel ego presens parum promoueo id est paruum proficio. Nam mater et filia non tollent id est non nutrient puerum iniussu meo. i. sine imperio meo. credo id est ita arbitror [ita quod absolute legatur et seorsum] presertim. i. precipue cũ socrus. i. mater vxoris myrbina sit mihi adiutrix. i. fautrix in ea re. i. in eo negocio de non tollendo puero. La. cum vidisset filium fugientem ait: fugis exclamãdo. hem interiectio indignãtis nec respondes mihi quicquam id est aliquid certi. Deinde conuertit sermonẽ ad phidippũ et ait. Num. i. nunquid. q. non pãphilus filius videtur tibi esse apud sese. i. compos sui et sue potestatis. q. d. non presertim qui turbationibus animi sit ita agitatus vt hic cõsistere nõ possit. o phidippe sine. i. pmitte mihi totum negocium vbi sine habet vim cõminãtis cedo. i. da. Interdum enim cedo significat dare interdum dicere. Cedo ergo. i. da mihi puerum ego alam. i. nutriam eum.

iusiurandum nihil esse istorum tibi. Lach. Ah reduc
vxorem. aut quobrem non opus sit: cedo. Pamp. Non
est nunc tempus. La. Puerum accipias nam is qui
dem in culpa non est: post de matre videro. Pã. Om
nibus modis miser sum: nec quid agã scio: tot me nũc
rebus miserum concludit pater. Abibo hinc. presens
quando promoueo parum. nam puerum iniussu (cre
do) non tollent meo: presertim in ea re cum sit mihi ad
iutrix socrus. Lach. Fugis? Hem nec quicquam certi re
spondes mihi? num tibi videtur esse apud sese: sine pue
rum phidippe mihi. cedo. ego alã. Phi. Maxime nõ
mirum fecit vxor mea si hoc egre tulit. Amare mulie
res sunt: non facile hec ferunt, ppterea hec ira est. nã
ipsa narrauit mihi. id ego hoc p̃sente, tibi nolebam di
cere neque ei credebam primo. nunc vero palam est:
Nam omnino abhorrere animum huic video a nuptijs:
Lac. quid ergo agã phidippe? qd das consilij? Phi.

Phi. maxime. i. vehementissime tibi dabo puerum vel maxime videtur mihi non esse apud se. Vxor mea non fecit mirũ. i. rem mirandã si egre. i. moleste tulit hoc. i. tales mores pãphili et eius amorẽ in meretricem. Mulieres sunt amare. i. aspere et quidem plusquam viri. i. non facile ferũt id est tollerant hec scilicet pellicatum amorẽ aliarum in viris suis. hec est ira. i. hec est illa indignatio propter quã philomena discessit a viro videlicet propter amorem meretricum. Nam ipsa vxor mea narrauit mihi quare videlicet filia discessisset ego nolueram dicere tibi id quod narrauit vxor mihi hoc. s. pamphilo presente. neque primo credebam id est fidem habebam illi vxori narranti. nunc vero id quod narrauit mihi est palam. i. manifestum videlicet quod discessit philomena propter amorem meretricum. Nam video animum huic pamphilo abhorrere omnino. i. alienum esse prorsus a nuptijs. i. a viuendo in matrimonio. La. Ego cũ ita sit o phidippe quid agam? quid consilij das mihi cum animus filij ita abhorreat a nuptijs? Phip. Quid agas. i. quid agere velis vel possis. Censeo hanc meretricem bacchidem primum esse

adeundam.i.eundum eẽ ad eam oremus eam vt a se pamphilū abijciat vel oremus.i.omni genere eloqui eam commoneamus vt non ita suis illicebris filium teneat. vnde oratores orare ⁊ porare dicunt ⁊ orator inde nomen accepit accusemus.i.probris ⁊ reprehensionibus eam obtundamus. denique minitemur.i.minas ei ipponamus grauius.i.acerbi⁹ si postea habuerit rem.i.lasciuiā exercuerit cū illo pam. La.faciā vt mones:ebo:hic admonētis ē vel excitātis seu vocantis o puer.i. o serue curre ad bacchidē hanc nrā vicinā.euoca.i. accerse eā huc meis vbis.i.meo noie.⁊ porro.i. deinde oro te phidippū sis mihi adiutor in hac re Phi.ah:interiectio dolentis voluntatem suam non expleri. o lacches iamdudum.i.iam multo ante dixi ⁊ nunc dico idem.s. q̄ volo hāc affinitatem manere inter nos si est.si contingit vllo mō vt possit fieri q̄. s.affinitatem mansuram inter nos spero fore.i.futurū eẽ.Sed ne.i.vtrū velis me adesse.i. p̄sentē eẽ vna.i.sil' dum i.q̄diu puenis.i. alloq̄ris istam bacchidē:Lac. Immo.i.sz abi.i. discede ab hoc loco. para.i. quere aliquam nutricem puero.i. filio philomene.

quid agas?meretricē hāc primū adeundā censeo oremus.accusem⁹ grau⁹:denique minitemur:si cū illo habuerit rem postea. La.faciā vt mones.eho puer curre ad bacchidē.hanc vicinā nostrā huc euoca verbis meis.⁊ te oro porro in hac re adiutor sis mihi. Phi. Ah iādudū dixi idē q̄ nūc dico lacches manere affinitatē hāc inter nos volo:si vllo mō est: vt possit qd spero fore. Sed vis ne adesse me vna dū istam cōuenis? La.imo abi.aliquam puero nutricem para.

On hoc ⁊c. In hac scena meretrix loquitur et senex.exercentque cā coniecturalē. Nā senex dicit eā recipe pāphilū filiū: illa contra inficiat. Ba.hoc non est de nihilo.i.ꝓpter nihilū qd.i.ꝓpter qd [vel forte erit coniunctio] lacches expetit me eẽ conuentā.i.appellatā seu allocutā[si passiue liceat dicere]nec pol multum fallit me.i.nō valde ignoro quin.i. q̄ nō id qd suspicor sit id quod velit. La. Alloquitur seipm. O lacches videndū est.i.puidendū est seu cauendū ne.i.vt nō min⁹ ipetrē ꝓpter hanc iram scz meā q̄ possim impetrare q.d.ne ira mea ipediat q̄ min⁹ asseq̄r ex meretrice id qd potera⁹ assequi si nō interuenisset ira aut videndū ē:ne.i.vt nō faciā quid.i.

Bacchis meretrix. Lacches.

On hoc de nihilo ē:qd lacches me nunc cōuentā eẽ expetit.ne pol me multū fallit:quin quod suspicor sit:qd velit. La. Uidendum est ne minus ꝓpter irā hāc ipetrē:q̄ possim:aut ne qd faciā plus qd me post min⁹ fecisse sati⁹ sit. aggrediar. bacchis salue. Ba.salue lacches. La. Credo edepol te nonnihil mirari bacchis: quid sit quapropter te huc foras puerum euocare iussi. Bac. Ego pol quoque etiam timida sum: cum venit mihi in mentem que sim:

aliquid plus id est supra modum qd post illud tempus satius sit me minus id est non fecisse id est cuius facti postea me peniteat. Sic enim veteres dicebant minus factum ⁊ nolle factum cum alicuius rei eos penitebat. Aggrediar quasi rem arduam ⁊ incongruam seni.vel aggrediar vt meretricem circūueniam. Bacchis salue. Bacch. O lacches salue. Lach. O bacchis credo te nonnihil.i.aliquantulum mirari quid sit quapropter id est propter quod iussi puerum id est seruum euocare te foras huc. Bach. Pol ego etiam sum timida id est timeo etiam dixit. quasi dicat. non minus q̄ tu putes. quoque vacat. cum id est quando venit mihi in mentem id est recordor que id est qualis sim. Timeo ergo

ne nomen mihi questus ob stet. nam mores facile tu-
tor. La. Si vera dicis mihi: nihil tibi est pericli a me
mulier. Nā iā etate ea suz vt non sit petō mihi ignosci
equū quo magis res oēs cauti⁹ (ne temere faciaz) ac
curo. Naz si id nunc facis:, factura ne es bonas quod
par est facere: inscitum offerre iniuriam tibi me ime-
renti iniquū est. Ba. ē magna castor gr̄a: de istac re
quā tibi hēam. Nā q̄ post factam iniuriā se expurget
parum mihi prosit. Sed quid istuc est? La. Meuz re-
ceptas filiū ad te phamphilum. Ba. Ab. Lac. Sine
dicam vxorem priusq̄ hanc duxit vestrum amorem
pertuli. Mane: nōdum etiam dixi id quod volui. hic
nunc vxorē habet: quere alium tibi firmiorē amicuz.
dū tempus consulendi est nam neqz ille hoc aīo erit:
neqz pol tu eadē istac etate. Ba. Quis id ait? La. So
crus. Ba. Me ne? La. Teipam ꝛ filiā adduxit suaz:

ne id ē ꝗ nomen questus. i. nomen qd̄ inest questui meo quē exerceo id ē meo modo querende pecunie turpi scilicet ꝛ inhonesto obstet. i. noceat mihi. nā facile tutor. i. defendo ꝓtego mores meos. q. d. preter questum metricium mores mei facile possunt sustineri vt faciles ꝛ nō mali. nisi forte a tueor qd̄ signi ficat aspicio etiā fieret tutor frequētatiuum: ac si diceret. facile considero mores meos. La. interrogabo sup. te. et o mulier si vera dicis mihi super his de quibus te interrogabo. nihil pericli id ē nulluz pericu lum est: id. est imminet tibi a me. Nam iam sum ea etate. vt non sit id est videatur equum ignosci im personaliter dictum: id est quod ignoscatur mihi peccato: id est vel peccanti vel deest in vt sit sen sus non sit equum mihi ignosci in peccato meo. quo magis id ē quā to magis accuro: id est valde cu ro cautius id est prouidus hic de clinatur accuro accuras ex ad et curo curas. nam accurro accur- ris aliō sibi vult. Accuro ergo ne id est vt id faciam temere: id est inconsiderate omnes res: id est omnia que sum facturus vel accu ro cautius omnes res ne faciam temere. Nam si nunc facis vel fa ctura est id quod par est. i. decet bonas mulieres facere inscitum est. i. inelegans ē et iniquum me offerre iniuriam tibi immerenti. i. que non mereris. Offerimus iniuriaz non merenti reddimus ei qui meretur. Scitū dicunt qd̄ placet inscitum quod displicet et ex abundanti dictum est nisi iun gatur cum illo accusatiuo me dicē do iniquum ē me inscitū offerre tibi iniuriam: sz tunc esset accusa tiu⁹ masculini generis. Ba. Eca stor iurandi aduerbiū muliebre i. per edem castoris magna gra- tia est id est magna beniuolentia vel magnum beneficiuz est quod habeam. id ē debeam tibi de ista re id ē propter istam rem. s. ꝙ mihi offerre nolis iniuriam. Nam is qui expurget id est excuset se post iniuriam factam parum prosit mihi id est multum: tum mihi nocet nullatenus mihi commodus sit nam minus dicit et plus intelligit. Sed quid istud est qd̄ dicere mihi cupis. Lac. receptas. i. frequenter re cipis filium meum. Pam. ad te. Bac. ah interiectio clamantis contra obiecta. La. Sine: id est permitte qd̄ supple dicam quod dicere volo pertuli id est diu toleraui vestrum amorem. s. tuum et pāph i priusq̄ id est anteq̄ duxit hanc vxorem. hanc dicit quasi molestam et que hec noluit pati. Deinde bacchis loqui gestiebat: propterea subditur mane id ē expecta etiaz nondum id est non adhuc dixi id quod ego volui dicere nunc. hic pamphilus habet vxorem quare tibi aliuz amicum firmiorem dū tempus consulendi i. prouidendi tibi est. i. dum etas est in flore posita et facies est vendibilis. namq̄ neq̄ ille pamphilus erit hoc animo. i. habebit in te euz animuz quem habere solebat. neq̄ pol tu eris eadē. i. similis vt prius ista etate. i. visa etate tua qui tendit proxime ad seniū. Ba. Quis ait. i. dicit id. s. me receptare filiū. La. Socrus. i. mater vxoris eius. Ba. Me ne. i. vtrum dicit me receptare eum. La. dicit seipsam: et abdu xit. i. abstraxit a domo mea et reduxit in domū suam filiā suā nurum meam et voluit extinguere: id est

puerumq; ob eam rem clã voluit natus qui est extin
guere.Bac.Alind si scirem.qui firmare meam apud
vos possez fidẽ sanctius:q̃ iusiurandũ:id pollicerer
tibi laches:me segregatum habuisse vxorem vt duxit
a me pamphilum.La.Lepida es.Sed scin quod vo
o potius sodes facias?Bac.q̃d vis?Cedo.La.Eas
ad mulieres huc intro.atq; istuc iusiurandũ idẽ polli
ceare illis.exple aim his:atq; hoc crimine expedi.
Bac.Faciã qđ pol si alia esset ex hoc questu:haud fa
ceret scio:vt de tali cã nupte mulieri se ostẽderet:Sz
esse falsa fama nolo gnatũ suspectum tuum nec leuio
rem vobis q̃bus ẽ minime eqnũ viderier imerito.Nã
meritus de me est quod queam:illi vt commodẽ.La.
Facilem beniuolumq; lingua tũa iam tibi me reddi
dit.Nã non sunt sole arbitrate he:ego q̃q; etiã hec cre
didi.Nũc aũt cũ ego te essẽ preter nostrã opinionem
cõperi:fac eadẽ vt sis.Porro nr̃a vtere amicitia vt vo

suffocare et extinguere dixit secundum eorum:opinionem qui putabant animam esse ignem. Voluit er
go extinguere puerum qui natus ẽ clam: id est latenter secreto ob eam rem:id est modium eius q̃ se a
pud te sepe recipiebat. Bac.O. laches si scirem aliud id ẽ aliam rem sanctius id est firmius qui id est
vnde vel quo possem firmare id est confirmare firmam reddere fidem id est probationem aut creduli
tatem siue veritatem meam apud te q̃ iusiurandum id est sacramentum pollicerer tibi me habuisse. Pã
philum segregatum: id est semo
tum a me vt. vt: id est ex quo vel
postq̃ duxit vxorem. La. Tu es
lepida id ẽ iucũda et festiua ser
mone tuo. Sed scin.i.scis ne illõ
quod volo q̃ sup. potius facias
sodes id ẽ si audes vel si vis. Ba.
Quid vis quod potius faciam.
cedo id ẽ dic quid velis me face
re. La. Eas id est vadas huc id ẽ
in hunc locum quem ostendebat
intro: hoc est introeas huc ad mu
lieres. s. myrrhinam et philome
nam: atq; pollicear istis istud
idem iusiurandum quod pollice
baris mihi. exple animum. i. sa
tisfac animo his mulieribus. vel
exple animum his pollicitatio
nibus quibus meum explesti. et
expedi id est libera euolue te ex
plica te exsolue te hoc crimine cu
ius accusaris de receptõne pam
phili. Ba. Pol faciam id quod
si alia aliqua esset ex hoc questu
meretricio: id est si alia esset me
retrix quemadmodum ego que
talem questum faceret haud: id
est non faceret scio id ẽ non dubi
to: videlicet non faceret hoc vt:
id est q̃ ostenderet se mulieri nu
pte de tali causa: id est propter
talem causam. Sed nolo tuum
filium esse suspectum falsa fama
id est rumore falso. neq; volo eum
videri vobis leuiorem id est con
temptibiliorem immerito: id est si
ne causa quibus. s. vobis minime
id est non est equum eum vide
ri leuiorem. Leues homines dicuntur vt gellius inquit homines contemptibiles et nullo honore di
gni homines scilicet nihili ac nullius frugis bone. Nam pãphilus meritus ẽ de me ita supple id est ita
me tractauit vt commodem id quod queam. id est possim commodare id est vt consulam eius vtilitati
quacunq; via potero. dicimus enim commodo tibi hoc: id est in hoc commodum tibi facio. interdum
commodare significat dare aliquid commodato. Dicimus etiam hac in re tibi nequeo commodare. i.
commodum afferre. La. Ligua tua. i. tuus sermo lepidus iam reddidit. i. effecit me facilez. i. benignum
exorabilẽ et beniuolum tibi id est tibi bene cupientem. nam he mulieres non sunt arbitrate sole id est si
ne aliis te receptare filium ego quoq; etiam alterum abundat credibili hoc scilicet te receptare eũ nũc
cum ego comperi id est deprehendi cognoui te esse preter nostram opinionem id est innoxam et vacare
culpa in hac re cuius accusaris. fac: id est persevera vt sis eadem. i. vt sis purgata apud mulieres et iu
diceris innoxa. Porro id est sed vel deinde siue certe vtere nostra amicitia: vt voles si facias aliter. vo

lebat minitari sed repressit se inquiens. sed reprimam id est compescam cohibebo me ne audias quicquid est aliquid ex me egre id est male moleste vel inuita. verum id est sed moneo te hoc vnum facias periculum id est periclit eris sumas experientiam et probationem qualis amicus sim potius quam inimicus: aut quid possim id est que sit mihi potestas. Bacchis. Faciam quod dicis sedulo id est instanter quasi sine dolo.

les. Aliter facias: sed reprimã me ne egre quicquam ex me audias. Uerum hoc te moneo vnũ: qualis sim amicus: aut quid possim potius quam inimicus periculũ facias. Bac. faciam sedulo.

Phidippus. Lachez. Bacchis meretrix.

Nihil apud me tibi defieri patiar: quin quod opus sit: benigne prebeatur: sed cũ tu satura atque ebria eris: puer vt satur sit facito. Lachez. Noster socer video venit: puero nutricẽ adduxit. Phidippe bacchis deierat persctẽ. Ph. Hecine ea est? La. Hec est. Ph. Nec pol iste metuũt deos. nec has respicere deos opinor. Ba. Ancillas dedo quolibet cruciatu per me exquirere. scilicet hec res hic agitur: pamphilo me facere vt redeat vxor optet: quod si perficio nõ penitet me fame: solã fecisse id quod alie meretrices facere fugitãt. La. Phidippe nostras mulieres suspectas fuisse falso nobis in re ipsa inuenimus: porro hanc nunc experiamur. Nam si comperit crimini tua te vxor falsa credidisse.

Nihil rc. In hac scena idem pollicetur bacchis phidippo quod erat pollicita lachi: videlicet se iturã ad mulieres et expleturã earum animum seque crimine expedituram. Phi. Phidippus conueniens cum nutrice dicit se iusta prebiturũ et necessaria. nihil: i. nõ patiar aliquid defieri. a deficio is .i. deesse tibi seu deficere tibi apud me quin .i. quod nõ id quod sit opus .i. sit necessariũ prebeatur .i. prestetur benigne .i. large liberaliter: sed cũ tu nutrix eris satura .i. repleta cibis et ebria .i. vino ingurgitata facito .i. efficito vt puer nutriẽdus sit satur .i. bene nutriatur. La. Noster socer .i. phidippus pater nurus lachis venit video eũ .s. vel intellige vt et dic vt video noster socer venit. nã ad parandã nutricẽ se contulerat adduxit nutricẽ puero .i. pro puero educando deinde vt phidippus fuit in conspectu subdit. o phidippe bacchis meretrix deierat .i. deos iurat vel valde iurat persctẽ .i. valde firme. Phi. Heccine .i. vtrum hec ea meretrix quã vxori pamphilus ante ponit? La. Hec est ea ipsa. Phi. Pol nec iste meretrices. iste per contemptũ dixit. non metuunt deos .i. nõ sunt religiose siue religione nõ tenentur. et opinor .i. talis est opinio mea deos nõ respicere has .i. nõ curare nec habere rõem seu respectũ earum. q. d. quasi nec sint religiose nec dent penas quippe quia a dijs

contemnantur. Bac. Dedo in potestatem tuam do quasi valde do et in tuũ arbitriũ ancillas meas. exquire .i. explora receptã necne filiũ tuũ quolibet cruciatu .i. quolibet supplicio seu tormẽto scilicet .i. tu potes id facere per me .i. me permittẽte: hec res quam sequitur agitur .i. tractatur agitatur voluitur hic videlicet quod opus me facere vt vxor redeat pamphilo .i. ad maritũ. Quod .s. vt redeat vxor si perficio .i. si cõpleo nõ me penitet fame id est nõ parũ mihi videbitur de fama acquisita vel nõ puam mihi acquisierim videlicet me solã fecisse id scilicet recõciliasse vxorem marito quod alie meretrices fugitant. nã nolũt vxores maritis recõciliari. La. O phidippe inuenimus .i. comperimus in re ipsa .i. in rei veritate mulieres nostras fuisse suspectas .i. in suspitione positas nobis falso .i. iniuria porro .i. deinde vel sed nunc experiamur .i. probemus hanc meretricem vtentes opera eius. nã si tua vxor mypri hina compererit .i. deprehẽderit cognouerit se credidisse falso cri

mini.i.false suspitioni hic enim capitur crimē pro suspitione missam faciet.i.dimittet iram Sinautem i.sed si gnatus.i.filius est iratus ob eam rem ꝙ vxor eius peperit clam.i.occulte secreto id ꝓpter quod est iratus est leue.i.nō magni ponderis ac momenti hec ira recedet cito ab eo pāphilo.ꝓfecto.i.certe nihil mali est in hac re.i.in hoc partu clam facto qđ sit dignum dissidio.i.diuortio.Ph Quidez.i.certe velīz.i.vtinā nihil sit dignū dissidio.i.vt pāphilus nō peccauerit.La.Exquire explora sagaciter a bacchide an peccauerit pamphilus adest.s.bacchis.ipsa bac.faciet id qđ satis est.i.qđ sufficit ad plenam purgationem.Ba.Faciam quod satis est ad purgationem.Phid.Phidippus quasi longiora sint verba lachetis reprehendit lachetem inquiens.quid id est cur narras tam longo sermone mihi istec per contemptum dixit quasi tediosa prorsus ꝛ molesta quippe id est qui animuz noueris meum an id est vtrum.o laches narras mihi istec quia tu ipse id est tutemet nō audisti dudum id est aliquando ante me scilicet vt id est qualis vel cuiusmodi animus meus sit de hac re id est de peccato pamphili nam facile persuadetur mihi cum nō peccasse adeo cupio hanc affinitatem manere inter nos perpetuam ꝛ ideo nō est quod exquiram latius vt mones modo id ē nunc vt duntaxat exple animum id est persuade illis mulieribus vt credant pamphilum non peccasse.nam qui persuadet rationibus eius animum explet qui est persuadendus.Lac.O bacchis edepol queso vt tute id est tutemet serues:id est prestes id quod pollicita es vz mihi iusiurandum apud mulieres.Bac.ergo vis vt introeam id est ingrediar ad mulieres ob eam rez scilicet vt iureiurando confirmē pamphilum a me non receptari

missam irā faciet.sinautē ē ob eā rem iratus gnatus:
quod peperit vxor clam:id leue est.cito adeo hec ira
abscedit profecto in hac re nihil mali est:ꝙ sit dissidio
dignum.Phi.Velim quidem hercle.Lac.Exquire:
adest.quod satis sit facit ipsa.Bac.Faciam.Phidi.
Quid mihi istec narras:an quia non tute audisti dudū:de hac re aim⁹ me⁹ vt sit laches:illis mō exple aiz
vt credāt.La.Queso edepol bacchis qđ mihi es pollicita:tute vt serues.Ba.Ob eā rem vis ergo introeaz:La.Jtaqz exple aim his:coge vt credāt.Ba.Eo
etsi scio pol his fore meū conspectum inuisum hodie.
Nā nupta meretrici hostis ē:vbi a viro segregata est.
La.At he amice erunt:vbi ꝙobrem adueneris resciscēt:ad easdē amicas fore tibi ꝓmitto:vbi rē cognouerint.Nā illas errore ꝛ te sil' suspitiōe exolues.Ba.
Perij.Pudet philomene.Seqmini me itro huc ābe.
La.quid qđ mihi mali:ꝙ quod huic itelligo euenire:

La.J.id est vade atqz exple animum.i.persuade:his mulieribus et coge vt credant.Bach.Eo ad mulieres etsi id est ꝙuis scio meum conspectum fore id est futurum esse hodie inuisum id est molestuz exosum his mulieribus.nam nupta mulier est hostis i.inimica meretrici.vbi.i.qñ ea nupta est segregata a viro vt erat philomena.La.At.i.sed he mulieres erunt amice inter se.vbi.i.qñ resciscent.i.cognoscent tāꝙ rem inopinatā.ꝙobrez.i.ꝓpter quā cām adueneris.i.accesseris ad eas.ac.i.sz ꝓmitto easdē mulieres fore.i.futuras esse amicas tibi vbi.i.qñ cognouerint rem.i.rei veritatem.nam exolues.i.eripies explicabis illas errore ꝛ sil'.i.ꝛetiā exolues te suspitōe quā de te hñt ꝙ pāphilū receptes.B.Perij me pudet philomene.i.vel pudore afficior ꝙ peccaui i philomenā,eo ꝙ detinueri aliqñ ei⁹ maritū meis illecebris vel me pudet philomene.i.erubesco ꝛ pudore afficior ꝓpt philomenā q̄ sic ducta falsa suspitione nō dubitauit virū relinquere.Ambe.i.vos due ācille seqmini me intro huc.i.in hūc locū quē ostendo vobis.Lach.Quid est quod malim euenire mihi ꝙ id quod intelligo euenire huic bacchidi

vt.i.ita q ipsa bacchis ineat gratiam.i.consilier sibi beniuolentiã mulierũ sine suo dispendio.i.sine suo damno et vt ipsa prosit mihi reconciliando vxorem filij ipsi filio qd mihi vtile esse nemo negat.nã si est id est si cõtingit & si extat vt hec bacchis nũc segregarit.i.seiũgerit vere.i.non ficte pãphilum ab se.i.a suã consuetudine scit nobilitatẽ eẽ sibi natã ex eo.i.ex ea re:quia pãphilu3 ab se segregarit meretrices interdũ dicũtur nobiles quasi multis note quaz est non timere ne alterz nõ inueniãt aut se cognitas fieri etiã senibus & scit iqꝫ rẽ.i.commoditatẽ honoz eẽ natam sibi ex ea re videlz ex patrocinio et amicicia senis vel quia multa in eaz cõtulit filius & scit inqꝫ ipsa bacchis gloriã.i.laudẽ patentem eẽ sibi natam ex eo:q2 videlz defendit pamphilum apud soceros et vxorem & q marito ꝯiugem reddit et hoc facto ipsa bacchis refert gratiaz ei pãphilo.i.reddet illi beneficiũ.nã dicebat prius pãphilu3 de se benemeritu3 propẽ multa q̃ cõtulerat in eã et iunget id est cõiunget nos amicos sibi vna opa.i.vno labore et vna sua industria a [illegible] operatione.

vt gratiaz ineat sine dispendio suo: et mihi prosit? nã
si est vt hec nunc pamphilũ vere ab se segregarit scit
sibi nobilitatem ex eo et rem natam: et gloriã esse: re
feretq3 gratiã. vna sua nos sibi opa amicos iunget

Parmeno. Bacchis.

Depol ne meã her⁹ esse operaz deputat p
ui pcij: q ob rẽ nullã misit: frustra vbi to
tũ desedi diẽ miconiũ hospitẽ dũ expecto i arce calli
demidẽ. itaq3 iept⁹ hodie dũ illic sedeo: vt qsq3 vene
rat accedebã: adolescẽs dicdũ (queso) es tu miconi⁹?
nõ sum. At callidemides? nõ. hospitẽ ecquẽ pãphilu3
hic habes? oẽs negabãt. neq3 eũ quẽquã eẽ arbitror.
Deniq3 iã pudebat: hercle abij. Sed quid bacchidem
ab nostro affine exeũtem video? quid huic hic est rei?

Depol ne &c. In hac scena cõu[er]sio ẽ fabule. naz in ea errores q̃ prehẽduntur et per agnitionem anuli philomene agnoscitur fuisse cõpressa a pãphilo: indeq3 puerũ natũ eẽ perhibet. In tota autem fabula seruus piger et curiosus inducit nec quicq̃ illi euenit ex sẽtẽtia sua. Par. edepol.i.per edẽ polucis iurãtis est ne:id est certe herus.i.dñs puta pamphilus deputat [sibi de anget].i.valde putat meaz operam.i.meu3 laborem esse parui precij.i.parue estimationis qui.s.herus misit me ob nullam rem id ẽ propter nullã causam eo sup.i.in eũ locum vbi id ẽ in quo loco frustra.i.incassum desedi id est diu et valde sedi totũ diẽ: id ẽ toto die: sed elegantior fit sermo per accusatiuũ q̃ p ablatiuũ dũ: id ẽ quando excepto in arce.i.in summitate seu in summo loco vrbis & munitiore callidemidẽ.i.illũ sic appellatũ hospitẽ.i.amicũ externã qui solet in hospicio amice recipere herũ meũ cũ pegrinatur myconiũ i.vel ex mycone insula vna ex cicladibus vicina delo vel forte ex aliquo opido talis nominis itaq3.i. iõ dũ ego ieptus.i.tãq̃ ieptus et fatu⁹ siue male aptus sedeo hodie illic i arce vt.i.cũ pmũ qsq3 venerat i.applicuerat ad eũ locũ statim accedebam ad eũ sc3 dicẽdo.o adolescẽs.i.o iuuenis queso.i.pcor rogo dicdum [dum est sillabica adiectio] es tu myconius.i.de mycone.respondebat sup.vnusquisq3 a me interrogatus non sum myconius id ẽ ex eo loco qui vel mycone dicitur vel myconiũ. At.i.sed es ne sup.callidemides.respondebat quisq3 non sum callidemides deide iterrogabã ecquem id ẽ nunquid habes hic aliquẽ hospitem.i.amicum quẽ & tu recipere hospicio soles & ille te pamphilum.i.qui vocetur pamphilus omnes negabant se habere hospitem talem neq3 arbitror eum callidemidẽ eẽ quemq̃.i.eẽ aliquem hoc est non puto eum eẽ in mundo. deniq3.i.tandem post multam expectationem hercle iam me pudebat tandiu illic sedẽ abij id ẽ discessi ab eo loco. Sed quid id ẽ cur vel propter quid video bacchidem meretricem exeuntem ab affine nostro id ẽ a socero pamphili phidippo. Affinitas ẽ regularitas psonarum ex nuptiis coniũctarum omni carẽs cognatione sãguinis.quid rei.i.quid negocij ẽ huic bacchidi hic.i.apud affinẽ.i.quod barbare dici solet ãt salte nõ multũ ppe: quid hic h3 agendũ hec mulier

Bac.o pmeno offers te mihi opportune.i.tempestiue mature et quod dicunt bona hora. curre propere id est festinãter ad pamphilũ.Par.qd.i.cur curã eo.i.ad locum in quo ẽ?Bac.dic illi me orare eũ vt ve niat huc.Par.dicam vt veniat ad te.i.ad domũ tuam et qḋ barbare dici solet penes te.Ba.immo.i.sed dic vt veniat ad philomenam.i.qḋ inepte dr penes philomenã.i.ad domũ eius.Par.qd rei est.i.q̃ res est seu quod negociũ est ꝓpter qḋ accersitur pãphil9.Ba.desinas.i.cesses ꝑcunctari.i.inquirere curio se nimis id quod nihil.i.nequaq̃ nullo modo refert tua.i.ad te spe ctat.dicim9 eniʒ hoc nihil refert mea id ẽ ad me nõ attinet.Par. nihil aliud dicam pamphilo q̃ q̃ ad philomenam veniat.Bac. etiam hic est aduerbium reminis scentis dic sup.myrrhinã matrẽ philomene cognosse.i.cognouis se illum anulũ quem ipse olim de derat mihi fuisse aliquando sue gnate videlicet philomene.Par. scio enim dedisse tibi anulũ.ne.i. vtrũ myrrhinam cognouisse anu lum filie ẽ tm̃.i.res tanti momẽ ti et propterea veniat.Ba.petis an tm̃ sit illud.ipe pãphilus con tinuo.i.haud mora aderit.i.ad ueniet vel hic presens erit.vbi.i. postq̃ audierit ex te.i.ad te hec.s myrrhinã congnouisse anulũ fuis se filie.sed cessas.i.tardas quie scis pigritaris vt aliquorũ ver bo vtar.lẽtescis.i.ociaris vl' ocio incũbis neq3 festinanter vadis quo iuberis.Par.equidẽ mime id est non cesso.nam ptãs cessan di.s.non est mihi data hodie ita: id est adeo contriui.i.consumpsi hunc totum diem cursando.i.fre quenter currendo huc et illuc at q3 ambulando.i.non ita celeriter eundo.q.d.modo currendũ mihi fuit modo ambulanduʒ.vel cape cursitando pro nauigando. Est eñ cursus nauigantis et equitã tis et cape ambulando ꝑ gradien do pedibus in terra.Bac.hec se cum loquitur discedẽte pmenone et quidem hec loquitur cum admiratõe.Quantaʒ leticiã obtuli hodie pamphilo aduẽtu meo.i.cũ veni ad mulieres.q.d.maximã:quot res ꝯmodas.i.quot opportunitates et ꝯmoditates attuli hodie.q.d.multas admoduʒ aũt.i sed quod curas.i.quod sollicitudines ademi.i.ab stuli et a pãphilo et a philomena myrrhinaq3 mr̃e tc̃.ego,restituo ei pãphilo natuʒ.i.filiũ a se genitũ qui nat9.i.fili9 pene.i.fere periit.i.exposit9 fuit opa.i.opatione harꝫ mulierꝫ et ipi9 pãphili.reddo ei pãphilo vxorẽ quã ratus ẽ.i.existimauit putauit ꝯfirmauit se nunq̃ habiturũ eẽ posthac.i.post h' tps iposterꝫ in futurꝫ.Reddit nobis qḋ nr̃i cupidũ ẽ.Restituit nobis cuius cupidi sum9 hñ ḡ natũ restituo:vxorẽ red do ḡ exolui.i.expediui illud quare.i.ꝑpt qḋ pãphil9 fuit suspect9 pr̃i et phidippo socero.adeo.i.certe h' anul9 fuit initium his rebus inueniũdis.i.ad has res sic inueniẽdas vt oia ita ꝓcederẽt ex animi sen tentia nã memi.i.recordor pãphilũ ꝯfugere.i.confugisse.sed noluit iungere pteritũ pterito.anhelanteʒ id ẽ estuantẽ ex colluctatione cũ puella cui viciũ obtulerat et memi ꝯfugisse eũ domũ.i.in domũ meaʒ ad me:vt celaret facin9 illḋ sine comite.i.sine sectatore aliquo puta seruo.ꝓpterea q̃ pudẽdũ erat facinus

Ba.Parmeno opportune te offers.propere curre ad pamphilum.Parme.Quid eo?Bac.Dic me orare: vt veniat.Parme.Ad te?Bac.Immo ad philome nam.Parme.Quid rei est?Bac.Tua quod nihil re fert per cunctari desinas.Par.Nihil aliud dicã?Ba. Etiam cognosse anulum illum myrrhinaʒ gnate sue fuisse:queʒ ipsus olim mihi dederat.Parme.Scio: tantum ne est?Ba.Tantum:aderit cõtinuo.hoc vbi ex te audierit:sed cessas?Par.Minime equidẽ.Naʒ hodie mihi potestas haud data est:ita cursitando at q3 ambulando totum hunc contriui diem.Ba.Quã tam obtuli aduentu meo leticiam pamphilo hodie? quot commodas res attuli?quot autẽ ademi curas? gnatũ ei restituo:qui pene harũ ipsiusq3 opera periit: vxorẽ quã nunq̃ est rat9 posthac se habiturũ reddo. Quare suspectus suo patri et phidippo fuit:exolui. Hic adeo his reb9 anul9 fuit initiũ inueniũdis.nam

et memini eum confugisse ad me plenū vini .i. vino ingurgitatū ac ꝓpterea intemerarium ꝑdidisse facinus cū hoc anulo .i. hñtē huc anulū detractū a puella et q̄ tēpore pⁱma nocte .i. pria noctis pte seu primis te nebris vel pria nocte qua id ꝑpetrauit facinus fere abhinc decē menses .i. qd̄ barbare dici solet depost decē mēses vł iā sunt bene decē mēses. Abhinc eīn refertur ad preteritū et dehinc ad futurū vt vidi illū talē ilico id ē statim extimui ne mali eēt aliq̄d inquā .i. dico ei o mi pāphile amabo aduerbium blādientis

memini ab hinc menses decem fere ad me nocte pri-
ma confugere anhelantem domum: sine comite: vini
plenum cum hoc anulo. Extimui ilico. mi pamphile
(inquam) amabo. quid exanimatus es obsecro? aut vnde
anulum istum nactus? dic mihi. Ille alias res agere
se simulare postquam video: nescio quid suspicarier: ma-
gis cepi instare vt dicat: hō se fatet in via virginē: ne
scioquā compressisse: dixitque sese illi anulū (dū luctat)
detraxisse: cū hec cognouit myrrhina i digito meo mō
habentē: rogat vnde sit: narro oīa hec. inde ē cognitio
facta: philomenā esse cōpressam ab eo et filiū inde hūc
natum: hec tot ꝓpter me gaudia illi contigisse letor: et
si hoc meretrices alie nolūt. neque enim ē in rē nostram
vt quisquam amator nuptijs letetur. verum ecastor nūquam
animum questi gratia ad malas adducā partes. ego
dum illo licitum ē vsa sum benigno: et lepido et comi.
Incōmode mihi de nuptijs euenit factum: fateor. at

q̄si rogo te per amorem obsecro id est q̄so q̄d id est cur es exanimatus: id est commotus ita et perturbatus aut dic mihi vnde nactus es id est habuisti istū anulū ille pāphilus simulare pro simulabat id est fingebat se agere: id est habere cure alias res: id est alia negocia quam id quod verum erat postquam video ipsum suspicari id est timere dubitare nescio q̄d timebat eīn ne ea violentia resciretur et ita graues daret penas cepi magis istare .i. vrgere vt dicat id qd̄ suspicabat et dubitabat hō ille .s. pāphilus. fatet se cōpressisse vi .i. violasse deflorasse vt ita dicā vi id ē p violētiam in via q̄ ad nos veniebat nescio quā virginem et bene nescio quā. nā tūc cōpressit eam i tenebris. et dixit pāphilus sese pāphilū detraxisse .i. abstulisse illi virgini anulū dū .i. qū vel quamdiu luctatur .i. colluctat cū virgine q̄ stuprari nolebat. Hec myrrhina mr̄ philomene cognouit mō .i. pauloante i digito meo eū anulū rogat ipa .i. interrogat me habētē illū anulū vñ ille anulus sit .i. ꝓcessit. narro illi h̄ omia q̄ prius dixi. iñ .i. ex eo tpe cognitio facta ē philomenā eēm cōpressam .i. violatā ab eo pāphilo et cognitio facta ē hūc filiū natū inde id ē ex eo cōpressu. Letor tot gaudia ꝯtigisse illi myrrhine ꝓpter me .i. meo bñficio vł p me. eīn .i. quia vis alie meretrices nolūt h̄ .i. letari ꝓpt talia mr̄imonia vel nolunt vxorē reconciliari viro eīn .i. quia non est in rē nostrā .i. nobis vtile ē siue nō est in vtilitatē nostram aut pro cōmodo nostro vt .i. quod quisquam .i. aliquis amator id est amore nostri captus letetur .i. gaudeat delectetur nuptijs .i. in cōiugio. Verū .i. sed ecastor .i. per edē castoris ego bacchis nūquam abducā aīm ad malas partes .i. ad officium malarum meretricū vel ad malas applicatiōes grā id est causa questi p questus id est lucri nūmarij antiqui gaudebāt dicere tumulti cenati q̄si in gtio singulari p tumultus senatus et questus scdm quartā formā declinādi. Ego vsa sum illo pamphilo begnino .i. liberali largo lepido id est iucūdo festiuo et comi. declinatur hic et hec comis et hoc come. comi ergo id est facili suaui exorabili. nam comes dn̄r esse homines benigni faciles suaues q̄ erranti comiter mōstrāt viam benigne non grauati. Inde comitas tis. talis hoim suauitas. Euenit mihi .i. accidit mihi incōmode aduerbium .i. male intempestiue nuptijs id est ex nuptijs pamphili et philomene fateor factum videlicet mihi male accidisse ex

nuptijs at pol arbitror me fecisse ne male mihi euenerit merito.i.qz sic meruerit. Equū est ferre incommoda ei⁹ viri ex q̄ viro queādmodū ex pāphilo multa cōmoda fuerūt i.extiterūt ac ꝓdierūt.prl⁹ enī ꝯfessa est pāphilū hñ meritū esse de seipsa.
Ide ꝛc. In hac scena vix pōt pāphilo ꝑsuaderi tantā oportunitatē accidisse q̄taz nūciauit ꝑmeno huius: tandē tñ allocutiōe bacchidis ad id faciendū facile induxit aim.
Pam. o mi parmeno etiā sodes quasi si audes verbuʒ comicū ꝛ blādimenti q̄d daʒ hñs: vide.i.diligenter ꝯsidera: vt.i.q̄liter vel ꝙ attuleris mihi hec que dixisti mihi certa id ē explorata ꝛ clara.i.nihil habentia dubitatiōis aut obscuritatis ne.i.vt non cōijcias .i. ꝑcipites impingas impellas me frui.i.delectari hoc gaudio falso in h⁰ breue temp⁹.i.in hoc breue spacium tp̄is. Par. qz dixerat ei pāphil⁹ vide video respōdet visum est.i.satis ꝯsideratū est a nobis ꝛ prouisum vt q̄ diximus sint certa et clara. Pam. ne.i.vtrū visuʒ ē certe.i.sine dubitatiōe? Par. visuʒ ē certe. Pam. sum deus.i.felicissimus vt de⁹ si hoc est ita vt dicis Par. reperies veꝝ esse quod dico. Pā. ꝛ qz ꝑmeno iā tedio affectus prc. se ferebat discessuʒ aut nō velle amplius audire: iō subdit pāphilus. Mane dū abūdat dū.i. siste graduʒ ꝛ audi reliqua sodes; blāditur ei vt ausculet: timeo. ne.i.ꝙ credā aliud ꝛ tu nuncies aliō.i.timeo ne animi nostri ferātur ad diuersa ꝛ non sit illud qō nūcias id qō intelligo. Par. maneo.i.sto ad audiēdū te. Pā. opinor te sic dixisse [repetit nūciata ne falso intellexerit] videlicʒ myrrhinā īuenisse.i.deꝑhēdisse bacchidem habere anulū suum.

me pol fecisse arbitror: ne merito mihi euenerit. Multa ex quo fuerint ꝯmoda: ei⁹ incōmoda equū est ferre:

Pamphilus. Parmeno. Bacchis.

Ide mi parmeno etiā sodes: vt mihi hec certa ꝛ clara attuleris: ne me i breue hoc cōijcias tempus gaudio hoc falso frui.
Par. Uisum est. Pam. Certe ne? Par. Certe. Pam. De⁹ sum: si hoc ita est. Par. Uerū reperies. Pā. Mane dū sodes: timeo ne aliud credā: atqʒ aliud nūcies. Par. Maneo. Pam. Sic te dixisse opinor. inuenisse myrrhinā bacchidē anulū suū habere. Par. Factum Pā. Eū quē olim ei dedi. Eaqʒ hoc te mihi nunciare iussit: ita ne ē factuʒ? Par. Ita inq̄. Pā. Quis me est fortūatior: venustatisqʒ adeo plenior: ego ne pro hoc te nūncio quid donem? quid nescio. Parme. At ego scio. Pam. Quid? Par. Nihil enī: naʒ neqʒ in nuncio

Par. factuʒ est sup.i.inuenit eam habere anulū suū. Pam. dixisti ergo myrrhinā inuenisse bacchidem habere eum anulū quē anulū oliʒ.i.iāpridem dedi ei s.bacchidi: ꝛ dixisti ꝙ ea bacchis iussit te nūciare hoc mihi ne.i.vtrū est ita factū vt repeto. Par. inq̄.i.dico ꝛ iā satis dixi ꝙ ita factum est. Pā. q̄s ē fortunatior.i.felicior cui felici⁹ ꝛ magis ex animi sententia ꝓcesserint oia me.i.q̄ ego ꝛ adeo.i.certe vl' valde aut intantū seu ita q̄s ē inq̄ plenior venustatis.i.bñficioꝝ veneris vel venustatis.i.voluptatꝭ.nam venus voluptas est. Ego ne.i.nō doneʒ te quid.i.per aliquod. Dicimus enī dono te hac re ꝛ non dono te hanc rem: nisi ad modum antiquū esset pro hoc nūcio: ita mihi iucūdo.q.d.imo debeo te donare maximis muneribꝰ. Deinde apō se deliberat qua re sit eū donatur⁹ inquā.quid donē tibi s.deinde ꝑuo tpe lapso nō potēs inuenire quo eum donet ex animi sentētia: iterū replicat.quid donē tibi vel te. Postea sibi satisfacere non valens ait.nescio q̄d tibi debeam donare siue quo debeam te donare. Nam dicimus dono te hac re vbi est remuneratio ꝓ beneficio accepto ꝛ pro labore suscepto causa nostra. Par. at.i.ʒ ego scio quo donare me debeas. Pam. quid est sup.quo te donare possim. Par. scio enī id ē quia nihil debes me donare.nam nō scio quid boni sit tibi neqʒ in nuncio id est in relatione seu nunciatione mea:

neq3 in memetipso ꝓpter qđ debeas re aliqua me donare. Pam. egon. i. vtrū ego sinā. i. patiar te abire a me sine munere qui sc3 tu feceris me mortuū. i. q̄ eram mortuꝰ: reducē. i. reuersum saluū ⁊ incolumē ab orco. i. ab inferno seu a loco tenebrarꝫ in lucē. q. d. ego q̄ ꝑierā ⁊ q̄si nullꝰ erā pre dolore tuo nūcio re uixi. Orcus đr cognomē fluuij infernalis a stygē palude defluētis ab orcos qđ ē iuramētū. Naz dij ꝑ illum fluuium ⁊ ꝑ stigem paludē iurare solebant certissima iuraiuranda ponit᷑ etiā pro inferno. Hic et h redux reducis. inde i pl'i redu ces đnr q̄ ꝑicula euaserūt ⁊ inco lumes ac salui in optatos fines redierūt. Ah. interiectio dolētis se videri ingratū. putas me nimi um ingratū. i. īmemorē bñficiorꝫ Sz eccā. i. ecce h ꝓpe video bac chidē stare añ ostiū: credo ꝙ me expectat: adibo. i. ibo ad eā. Ba. o pāphile salue. Pā. o bacchis. o bacchis mea. i. quā amo. mea seruatrix. i. cōſuatrix a morte q̄ si fuissem moritꝰ nisi mibi cōsu luisses salue sup. Bac. Bñ factū est a nobis ⁊ volupe. i. ꝓ volup tate voluptuose ⁊ delectabiliter seu volupe. i. venuste. nā venꝰ est dea voluptatꝫ: titillātꝫ. volupe vt ait Nonꝰ capitur ꝓ voluptate. Plautꝰ in asinaria. Hic senex si q̄d clā vxorē suā aīo fecit volupe i. ꝓ voluptate ducit. Pā. Facꝫ vt credā factꝫ. i. bis q̄ facta sūt. Nā difficile erat credere meretricez bis rebꝰ gaudere ⁊ obtines. i. fo ues ꝯſuas retines adeo. i. ita tu am antiquā vetustatā. i festiuita tē suauitatē pulchrytudinē vt o bitꝰ. i. occursus q̄ sit casu ⁊ bene obitꝰ. Nā ob dicit ꝯtra ⁊ i occur su ꝯ. abit᷑: vt inq̄ ſmo tuꝰ. i. tuū colloquiū ⁊ vt aduētꝰ tuꝰ quē vo lūtas ⁊ destinatꝰ locꝰ affert sꝑ sit voluptati. i. sꝑ afferat voluptatē quocūq3. i. in quēcūq3 locū adue neris. Bac. At. i. s3 ecastor. i. ꝑ edē castoris. qđ iurādi genꝰ mulieres decebat tm̄. tu Pāphile obtines i. retines morez āntiquū. i. qđ sꝑ multo añ ꝯsueuisti. ⁊ antiquū ingeniū. i. antiquā naturā ⁊ felicitatez na turalē adeo sup. vt q̄ q̄ꝙ i aliq̄s bomo vnꝰ. i. solꝰ: boiūn. i. ex boibus nunq̄ꝙ viuat blandior. i. suauior mihi or te. i. q̄ꝙ tu. Pā ba ba be interiectōes ridētis. Ridet eī a meretrice sibi attribui blādimēta q̄ potius sūt meretricū. Deide subdit. ⁊. i. etiā tū. i tūc cū tecū bēbā ꝯmerciū attribuebas sup. mibi istđ. Uel poti us sic intelligat᷑. Tun. i. ne ascribis mibi istuc. qđ me nō decet s3 meretricū eē solet: Deide ad aliđ ſmo nem vertit bacchis. Bac. o pāphile recte. i nō iꝓuide nec temere nec incōsulte amasti vxorez tuam philomenā. Nā nūq̄ꝙ viderā eaz oculis meis añ būc diē ꝙ nossez. i. ꝙ scirē vel meminissez seu aiaduer tissē me vidisse alias. Nā qđ oñdit ⁊ refert orōnē ꝑcedētē ipa visa ē mibi ꝑliberalis. i. valde bonesta ⁊ venusta h ē. visa ē mibi eē ea venustate q̄ mulieres liberas ⁊ optimates decꝫ. Pam. Dixtin. i. dixisti ne verū. bñ instāter ex meretrice q̄rit de forma vxoris vtpote q̄ sit pulchritudis ꝑita dijudicatrix: vel ꝙ femia vl' ꝙ emula sit. Ba. o pāphile ita dij amēt me vt ex aīo dico. iurādi modꝰ ē. Pā. dic mibi. i rñde nūq̄d. i. vtrū dixisti iā aliq̄d barꝫ rerꝫ ꝑři meo lacbeti: Bac. nibil dixi de bis rebus. Pā. neq3 ē adeo. i. valde vel intm̄ seu ita opꝰ aliq̄d barꝫ rerꝫ ꝑři dicē: mittito. i. omittas dicē q̄cq̄ꝙ. Alij codices bñt mutito a

neq3 in meipso boni q̄d sit: scio. Pā. Egon q̄ ab orco mortuū me reducē in lucē feceris sinā sine mūere a me abire: ah nimiū me ingratū putas. Sz bacchidē eccā video stare añ ostiū: me expectat: credo: adibo. Bac. Salue pāphile. Pā. O bacchis. o mea bacchis: serua trix mea. Bac. Bene factuz ⁊ volupe. Pā. Factis vt credā: facis. ātiquāq3 adeo tuā vetustatē obtines: vt voluptati obitꝰ sermo aduētus tuꝰ (quocūq3 aduene ris) semper siet. Ba. At tu ecastor morē antiquū atq3 ingeniū obtines: vt vnꝰ hominū homo te viuat nunq̄ꝙ quisq̄ꝙ blādior. Pā. ha ha he. et tun mibi istuc: Bac. Recte amasti pamphile vxorem tuā. nam nunq̄ꝙ ante hunc diem meis oculis eā (quod nossem) viderā: per liberalis visa est. Pam. Dixtin verū: Bac. Ita me dij ament pamphile. Pam. Dic mibi harū rerū nunquid dixti iā patri: Ba. Nibil. Pā. Neq3 opꝰ ē adeo: mittito.

mutio mutis. τ tunc ē sensus mutito. i. celato taceas occultes. secretū teneas illō q̄ factū ē. Nā īterdū mutire vt vult Dona. significat tacere nihil facere nec dicere vū et mutos dicimus. Interdū mutire vt festus inquit significat loqui. Ennius: palā mutire hoī plebeio piaculū ē. Bac. Placz mihi h̄ q̄ factuz ē nō fieri notū. s. oībus itidē. i. silr vt. i. sicut ī alijs comedijs fieri solet vbi. i. ī q̄b⁹ comedijs omēs resciscūt. i. p⁹ factū sciūt oīa q̄ facta sūt. Hic. i. in hac comedia vl' ī hac re hi q̄s par fuerat. i. decuerat resciscerī. veire ī cognitionē facti sciūt q̄d actū sit. sed illi quos non eē equū scire q̄d factū sit neqȝ resciscēt. i. nō cognoscent ex alio neqȝ scient p ppriā opinionē imo etiaz. i. sed etiā dabo. i. dicam vel suggerā et qȝ suppeditabo. q̄. i. quō vel vnde credas hoc factū. facilius occultari. i. celari. Myrrhina dixit ita phidippo tuo socero se habuisse fidem. i. veritatē vel pbationē an adhuc receptarē te meo iureiurādo. i. meo sacramēto: et ppterea q2 sciuit veritatē dixit te esse purgatuz. i. excusatum sibi. i. apud se. Pā. Optimeest. i. optime res se hȝ et spero hāc rem eē euenturaz nobis ex sñia. i. ad votū. Par. O heres. s. pā. ne. i. vtrū lȝ. i. pmittir conditur mihi me parmenonem scire hodie ex te. i. a te. quid boni i. q̄ bonū sit q̄ feci: aut q̄d istud est q̄ vos agitis. i. loquimini vl' tractatī. Pā. nō lȝ tibi scire. Par. tū suspicor. i. coniecto aliquātulū q̄d sit. Deinde subdit verba cogitātis apō se. egon. i. vtrū ego feci sup. hunc pam. reducem ab orco in lucē vt prius dictuȝ est quo pacto. i. quō. hec feci. Pā. O parmeno tu nescis q̄tuz hodie pfueris mihi et nescis ex q̄ta erūna. i. miseria extraxeris. i. eduxerī, eripueris me. Par. Immo vero. i. sed certe scio q̄tuz pfuerim tibi nec i. nō feci hec. i. tibi nō pfui imprudēs. i. icōsideratⁱ p iprudētiā cū non cogitarē tibi pdesse. Pā. ego satis scio istud vȝ te fecisse ꝯsulto. vt mihi pdesses. Par. an. q̄cq̄. i. aliquid p̄tereat temere. i. incōsulte pmenonē. i. me. i. an pmeno aliquid temere ignoret. Nam hec res preterit me significat me hāc rē ignorare. An ergo parmeno aliquid ignorat q̄ vsus sit id est vtile sit vel op⁹ sit facto id ē facere. ablt̄ūs participij pro īfinitio: vt Salusti⁹. Mature facto opus est: facto pro facere. Pā. O Parmeno sequere me intro in domū. Par. Sequor te. Deinde ad spectatores dicit equidē hodie feci imprudēs. i. nō suspicās me id facere plus boni q̄ vnq̄ fecerim ante hunc diē. s. sciēs. i. consulto cogitato dedita opera seu de industria. Valete discedite cū sanitate et plaudite. i. gratulamini poete et actoribus. Ego Calliopius partiū poete defēsor recensui id est diligenter recognoui hanc comediam τ cēsure mee iudicium adhibui illi.

Placet nō fieri hoc itidē vt i comedijs: oīa oēs vbi resciscūt. Hic quos par fuerat resciscere sciūt. Quos aūt ñ ē equū scire neqȝ resciscēt: neqȝ sciēt. B. Immo ēt q̄ hoc occultari posse facilius credas dabo. Myrrhina ita phidippo dixit iureiurādo meo se fidē habuisse: et ppterea te sibi purgatū. Pā. Optie ē speroqȝ hāc rez euētura nobis ex sñia. P. here lȝ ne me scir ex te hodie q̄d sit: q̄ feci boni. aut q̄d istuc est q̄ vos agitis? Pā. Nō licet. Par. Tū suspicor: egō hūc ab orto mortuum quo pacto? Pā. Nescio pmeno quātum hodie pfueris mihi: τ ex quāta erūna me extraxerī. Par. Immo vero scio: neqȝ hoc iprudēs feci. Pā. ego istuc scio. Par. An temere quicq̄ pmenon ȝ pretereat: q̄ facto vsus sit? Pā. Sequere me itro pmeno. Par. Sequor. Eq̄dē plus hodie boni feci iprudēs: q̄ sciēs ante hūc diē vnq̄. Valete τ plaudite. Calliopius recensui.

Guidonis Iuuenalis in Terētianas comedias familiarissima interpretatio finit feliciter. Lugduni. Anno salutī M. cccc. xcv. die. xxvij. Nouembris.

Guido Juuenalis Martino Guerando Juris vtriusqꝫ ⁊ pontificij ⁊ cesarij peritissimo atqꝫ venerandi in Christo patris presulis Cenomaneñ. secretario dignissimo. S. P. D.

¶ Non sine optima ratione Cicero noster memorie proditum reliquit beniuolentiā veraȝ non adolescē tuloꝝ more ardore quodā amoris: sed stabilitate potius ⁊ constantia esse iudicandā. Nam plerosqꝫ vi deris se amicos iactitantes dū nulla probande amicitie prestatur occasio: qui si eū quē a se tantopere amari profitentur fortune reflatu afflictū cernerent: minime forent dubitaturi hyrūdines imitari: q̄l vt ait Ci. li. iiij. ad Herenniū / estiuo tēpore p̄sto sunt. frigore aūt pulse recedūt: quas tūc falsos amicos imi tari constat: qui sereno vite in tēpore p̄sto sunt at simulatqꝫ hiemē fortune viderint. deuolātā oēs. De q̄ bus non tacuit Ouidius in hec verba prorūpens. Tēpore felici multos numerabis amicos. Tpa si fu erint nubila: solus eris. Alios cernere est tantisper amiciciā se tenere profitentes: dū quis fortune pro spero flatu vsus adoptatos exit⁹ euebitur: estqꝫ in ea causa in qua multis tales afficiat mūerib⁹. quem si contingat reflatu fortune opprimi: ꝓcul sunt id genus homines absfuturi: vt se ꝓfiteātur aliqua cū af flicto fuisse vnq̄ necessitudine iunctos. quod genus amicos vulgares Ouidius vocat in hec verba. Uulgus amiciciā vtilitate ꝓbat. Ueri aūt amici nulla tēpestate ac ꝓcella ab amicicia possunt demoueri quinimo cuncta aduersa sibi cū amico communia putant. Nec inmerito. nam eiusmodi amicicia radices agit in virtute: atqꝫ etiam indies ꝓpagatur ⁊ latius manat. ficta aūt oīa / Cicerone attestante / tanq̄ flo sculi decidunt: nec simulatū pōt quicq̄ esse diuturnū. Testes sunt illi amici apud grecos cantatissimi. qui suis vltro citroqꝫ officijs: oēm iectationem superarunt. nec dubio procul iniuria q̄nquidem prolatio dile ctionis exhibitio est operis. Hec est illa amicitia in qua eque quisqꝫ altero delectatur ac seipso: in qua etiam efficitur id quod pythagoras vult in amicitia: vt vnus fiat ex pluribus. Qua quidem amicicia. vir p̄stantissime Martine sic erga me frui voluisti vt nulla ductus spe vtilitatis semper me intimuȝ ha bueris. ex quo tuam bono omīe mihi contigit gratiam inire ⁊ quidem vsqꝫ eo: vt omnes vias fueris me absente ꝓsecut⁹: quibus me in vigilantissimi pastoris nostri gratiam pedetenti insinuares. Quod pro fecto sensi ex te effectū esse vna cum ceteris mihi beniuolis. Pro quib⁹ beneficijs ac ꝓmpto affectu q̄ bus tecum agere verbis debeam in agendis gratijs penitus me latet. Uideo enī pro tantis officijs vi le esse minus orationis. At venire mihi in mētē solet identidem mira in tuos mansuetudo qua sic in me precipue frui soles: vt cumulatā tibi gratiā me retulisse credas: si me non nihil gratiarum habere ꝑspici as. Quod animi genus q̄ mihi gratū accidat. ipse sum mihi testis locupletissimus. In qua animi prom ptitudine vt tibi vni concedā facile patiar: preterea nemini q̄nquidem tali me sentio natum esse ingenio vt vehementissime abhorreaȝ alienusqꝫ sim a teterrimo inuisissimo ingratitudinis flagitio: adeo vt si gratie referende sit denegata facultas habende: certe puto mihi facultatem nunq̄ iri denegatum. Et ne tuas aures delicatas pluribus obtundā te etiam etqꝫ etiā rogo vt si ad institutam in me beniuolenciaȝ aliquid possit accedere. accedat. sin minus: nihil saltem vnq̄ detrimenti accipiat. Hoc mihi gratius face re nihil potes. Uale.

Guido Juuenalis Nicholaum Peletarium Juris legumqꝫ consultissimum atqꝫ in omni doctrina conspicuum multa salute iubet impartiri.

¶ Non me preterit vir prestantissime apud te sepius increpuisse mecenatem augusti cesaris intimum ac familiarem sua sponte ⁊ quasi quadā natiua liberalitate et beneficientia adeo in poetas fuisse pro pensum vt cūpi videantur muse latine oīa debere quippe cuius patrocinio atqꝫ benignitate principes poetarum Maro Uarrus et Horatius non solum sustētati: veruinetiam adeas opes dignitatēqꝫ subue cti sint illis inquietissimo ocio exclusa omni necessitate ingenium et excitare et in maximis rebus exer cere licuerit. Legitur enim eius beneficio aliorumqꝫ amicorum Uirgiliū pene centies sestertium posse disse Romeqꝫ domū habuisse in esquilijs iuxta ortos. Mecenatis: in cuius gratiam satis liquido con stat eum preclarū illud opus Georgicoꝝ cōdidisse. vt tanto immortalitatis munere beneficia accepta quanta daretur facultas compensaret. Horatius quoqꝫ cum Brutianas partes secutus ad poeticam se referre penitusqꝫ in eam sese abdere necessitate coactus esset Uirgilij Uarriqꝫ intercessione Mecena ti adeo charus acceptusqꝫ euasit vt illius cū liberalitate non mediocriter rem suā familiarem auxerit. tum maxima auctoritate atqꝫ gratia qua ille apud imperatorem plurimum polleret veniam aduerse fa ctionis prius ab augusto meruerit: ac deinde paulatiȝ eidem familiarissimus sit effectus. Et re subni xus reliquā etatē ꝑ summuȝ ociū ⁊ philosophie studijs et poetice facultati penitus addixit: vixitqꝫ mē te tranquilla. quippe qui cū necessaria abunde suppeterent maiores diuitias magno aīo contemneret

Qui viri litteratissimi non ea forsitã nobis monumenta reliquissent nisi suũ sibiqꝫ propiciũ Mecena
tem habuissent quandoquidẽ ait Ouid. Proueniũt vacue carmina mentis opus. ⁊ Satyrus. Pectora
nostra duas non admittẽtia curas. Magne mentis opus nec de lodice parãda. Attonite curr⁹ ⁊ equos
faciesqꝫ deorũ Aspicere ⁊ qualis rutulũ cõfundat erynnis. Eam ob rem nõ citra optimas causas cul
tiori sermone vti solẽt ocij nomĩe litterariũ studium declarare non verẽtur rati qđ verissimũ puto stu
dijs rite indulgẽtes negociosos esse mĩme oportere. Propterea memorie prodidit Catho maior. P.
africanũ supiorẽ dicere solitum se nunꝗ minus ociosum esse ꝗ cũ ociosus eẽt: neqꝫ minus solum ꝗ cum
solus. tanꝗ si innuere vellet libet eñi mihi nunc ita interp̄tari ꝗto longius semotus erat a negocijs tã
to se ꝓmius ad ocium .i. ad studium litterariũ accedere adeo vt in ocio eẽt studiosus ⁊ ĩ solitudie qua
si cum mortuis familiari colloquio vti videretur in eorum monumẽtis attẽtius euoluẽdis. Tu autẽ mi Mi
chola vt interim ad te se nostra conuertat oratio fidissimus Mecenas mihi fuisti qui cũ tẽpore hũi
li loco natus aĩo conniterer ⁊ labore cõtenderẽ vt ad maiora ꝑuenirẽ neqꝫ tamẽ suppeterent ad id moli
endum facultates: suscepisti meam primã etatem que propter humilitatẽ ⁊ obscuritatẽ in hominũ igno
ratione versabatur cuiqꝫ adeo angusta res erat vt non facile potuisset emergere suis solius subnixa vi
ribus. Nam vt Satyrus ait. Non facile emergunt quor virtutibus obstat res angusta domi. Tanto ta
men illi fuisti adiumẽto: vt non fuerit quicꝗ p̄terea requirendum. Effecisti eñi vna cum alijs quibusdã
optimatibus vt eo preceptore nobis vt liceret qui quã humanitatis artem vocant optime calleret. ad
quã eruditionẽ cum maxime foret libris opus nullo pacto tuis pecunijs parcendum ratus ea in re te
liberalissimum p̄buisti quippe a quo oĩa adeo cumulate mihi fuerint suppeditata vt nisi in ea doctrina
aliꝗtum ꝓfecissem non iniuria mihi ipse solus defuisse videri potuissem. Cui⁹ quidẽ preceptoris copiã
tũ amisissemus nauasti iterum diligentem operam ne tunc quasi in limine ipso pedem sisteremus sed
potius in penitissimas vsqꝫ edes alacri animo ingrederemur. Tuis itaqꝫ auspicijs Parisios petiuimus
atqꝫ si tuo dicto fuissemus audientes ipsas etiam alpes celeri gradu trãscendissemus. Quibus si ad
uersis non possumus non eẽ maxime tuis beneficijs obnoxij: quibus tantopere liquet nosipsos cumu
late fuisse affectos. Propterea si contingeret vt tibi in aliquo morem gerere possemus: nihil nobis fo
ret antiquius ꝗ vt apud te ꝗ grauissimi esse cognosceremur. Quo circa si quid sit quod nostra opera tibi
efficere possit admoneto tantum non rogato. Ipse enĩ admonitus tue voluntati equis velisqꝫ vt aiunt
studebo morigerari. Vale.

Guido Juuenalis Michaeli burello sacrosancte theologie ꝓfessori perꝗ erudito. S. P. D.

¶ Quemadmodũ Hesiodus ille poeta moratissimus litteris mandatũ reliquit virtutem esse comparan
dam per quosdam gradus: in quibus primis asperitatem ĩesse restatur: at in extremis non facile dictu
suauitatem: in hysce carminibus. Virtutẽ posuere dei sudore parandam. Ardu⁹ est ad eam longusqꝫ per
ardua callis. Asper et est primum sed vbi alta cacumina tanges: Fit facilis que dura prius fuit inclita
virtus. Cui sentẽtie plurimũ consonat maronis nostri dictũ de pythagorea littera in hunc modum. Lit
tera pythagore discrimine secta bicorni. Humane vite speciem preferre videtur. Nam via virtutis dex
trum petit ardua callem. Difficilemqꝫ aditum primũ spectantibus offert. Sed requiem prebet fessis ĩ
vertice summo. Ad quem verticem vnusquisqꝫ neruis omibus spectare debet quo possit honestam ðdu
cere vitam ⁊ ad celestẽ hierusalẽ recta peruenire. Sic mihi quoqꝫ de scientia idem posse dici videtur
que difficiles aditus sui offerre solet. at vbi ad eius cacumen ꝑuentum fit facile plurimum ac suaue reddi
tur quod acerbitatis non parum prius habuisset. Cuius quidẽ limen cum pene eodem tempore ego at
qꝫ tu fuissemus ingressi diuqꝫ vna in itinere cepto perrexissemus ipse longe velocior ꝗ ego anteuortisti
me: laxatisqꝫ habenis longo p̄cucurristi interuallo: idqꝫ vsqꝫ eo vt verticẽ summũ attigeris: meipso dũta
xat paulo vltra radices progressio. Quod non est magno mirandũ opere quippe qui ingenij acie pol
leas ⁊ ad largiendũ supperant copie. At mihi non ita posse dicere concessum est: qui neqꝫ tantam ige
nij prestantiã consequi possim: neqꝫ habeam omnia mihi suppeditata que victus cultusqꝫ quotidianus
postulãt. nõ eatenus pressi penuria celesti numine sumus qua studia ipsa litterarum missa facere cogamur
quinimmo ĩ erudiendis iuuenibus studium curamqꝫ cõtulimus necessitati consulentes ꝗ complures ad
ducti ab inceptis supersedere conspiciuntur. quibus tamen si faueretur maiora spectandi animus nõ
deesset. Vires quidem consulende sunt: ⁊ audiendum aliquando est neqꝫ ita cadendum animis vt abie
ctione quadam animi labores videamur refugere ⁊ ab illis declinare. Nã vt ait Cicero. Simul ac iu
uenes esse ceperunt magna spectare et ad ea rectis studijs debent contendere: quod eo firmiore ani
mo facient. quia non modo non inuidetur illi etati sed etiam fauetur. Quod si iuuenis pietatem accu

ratius colat deumq; feruenti charitate complectatur agat liberrime et operetur quandoquidem res eius ac operationes a dō indies magis magisq; secundabuntur. facileq; ipse deprehendet vt de virtute in virtutē ambulauerit sic suas bene beateq; viuendi facultates indies maius sumpsisse incremētum. cuius rei testes sunt locupletissimi qui ea inire periculum se fecisse gaudent. Sed vt eo vnō digressa est nostra referat charissime Michael nō possum non te vehementer amare tuisq; optimis voluntatibus non inseruire qui fere vsq; a puero te mihi familiarē prebuisti. neq; ꝙ tecūq; accessiones tibi facto sint et fortune et dignitatibus maiestate vlla in me vti voluisti illius Ouidiani dicti immemor ꝙ non bene conueniunt nec in vna sede morentur maiestas et amor. Posita enim omni grauitate qua circa omnem reprehensionem vti posses tanta presertim dignitate mecum familiariter agere nō dubitas et quidem vsq; eo vt sepe tue dignitatis oblitus identidē in sermonē nimiū familiarem incidam qui veniret reprehendendus nisi omnis excusaret amicitia nō longe a teneris [vt greci dicunt] vnguiculis instituta a crescentibus annis accuratissime conseruata et aucta que quidem vt facile perspicio nulla ex parte est acceptura detrimentum presertim cum facta accessione tanta & fortune & dignitatis a te adeo diligenter colatur alatur & frequētibus officiis roboretur. Siquidem ipse orandi mei rationes in re quotidie paras: animumq; mihi ita expeditum propensumq; prestas vt videaris toto molimine de meis ornamentis cogitare & commodis: measq; vtilitates nullis prope tuorum amicorum commodis postbabere. Quam quidem beniuolentiam summopere cupio nulla ratione iri detritum: qn poti⁹ si quid illi accedere possit accedat queso: & indies maius incrementum suscipiat. Quod si fuerit facti tatum ꝙtum mihi per facultatē licebit vsq; adeo illi a nobis iri responsum studebitur: vt nulla nostri pars officii requirenda censeatur. Uale.

Guidonis Iuuenalis natione Cenomani
epigramma super causa operis suscepti.

Extat Platonis preclarum dogma monentis
Ut querat patrie commoda quisq; sue.
Nos hominum causa stoici dixere creatos
Quo sibi suppetias mutuo nata ferant.
Quere cuncto deo cupiens accepta referri
Cuius opus celso numine quoq; micat.
Tentaui duros iuuenum laxare labores
Qui bene pandentis lumine sepe carent.
Nunc leuiter poterunt festiui dicta Terenti
Noscere: nec ingeniū plurima cura premet.
Tergant ergo rudes tetra rubigine linquas
Et condant animo verba latina suo

Johannis Egidii Nuceriensis epigramma
ad iuuenes.

Quid teris ignauum dānosa per ocia tempus
Immemor etatis culta iuuenta breuis.
Semper eunt tacito fugientia tempora motu.
Hinc redit ad primos lapsa nec hora dies.
Fers modo longinquas vestigia crebra ꝑ vrbes
Nunc teris incertis compita cuncta viis.
Hec sectatores leuitas turpissima vanos
Reddit: & ingenii semina lenta rudis.
Dum tua sunt viridi florentia corda sub euo
Et cupis ore nouo verba diserta loqui.
Ingeniosa legas nitidi monumenta laboris
Si placeant studiis comica dicta tuis.

Splendet enim lepidi comedia grata Terenti
Omnia perspicuo sensa decore niten.
Moribus ingenui doctrina serena Guidonis
Tersit difficiles arte nitente locos.
Hinc tibi compositas clari Ciceronis ad artes
Utile iam facili tramite carpis iter.
Inde nomen celebris si mox interpretis artem
Uerba vel attenta mente volupta legis.
Inclita Donati solertis scripta patebunt:
Sic licet in variis pagina scabra locis.
Omnia per faciles sunt nota vocabula scenas:
Uana nec interpres verba disertus habet:
Hic quoq; romano cult[illegible]ma lingua lepore
Exterso lepidos edet ab ore sales.
Candidus ecce guido iuuenes miseratus inertes
Tradidit ingenii commoda dona pii.
Tuq; palemonie sectatur idoneus artis
Tradita sub memori dona reconde sinu.
Et meritas agito facile pro codice grates:
Non sunt ingratis munera digna viris.
Ocia sed fugias studiis inuisa seueris:
Nullus ab ignauo pectore surgit honos.
Ut primum pigros serpet caua ruga per artus
Plorabit stultos tarda senecta dies.
Assiduum tolera nunc tota mente laborem:
Etas ne insolitum curua recuset onus.
Exerce studiis virides feruētibus annos:
Perpetuum claris stet decus ingeniis.

